קבלה · רמ״ק

אלימה רבתי

רבי משה קורדובירו [הרמ"ק]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

אלימה רבתי

רבי משה קורדובירו [הרמ"ק]

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/אלימה-רבתי/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

הקדמה 11

מעין א עין כל הארץ 17

תמר א - פרק א 17

תמר א - פרק ב 18

תמר א - פרק ג 19

תמר א - פרק ד 21

תמר א - פרק ה 22

תמר א - פרק ו 25

תמר א - פרק ז 26

תמר א - פרק ח 28

תמר א - פרק ט 30

תמר א - פרק י 31

תמר א - פרק יא 32

תמר א - פרק יב 33

תמר א - פרק יג 35

תמר א - פרק יד 36

תמר א - פרק טו 37

תמר א - פרק טז 39

תמר א - פרק יז 40

תמר א - פרק יח 41

תמר א - פרק יט 43

תמר א - פרק כ 45

תמר א - פרק כא 47

תמר א - פרק כב 48

תמר ב - פרק א 50

תמר ב - פרק ב 52

תמר ב - פרק ג 53

תמר ב - פרק ד 54

תמר ב - פרק ה 55

תמר ב - פרק ו 57

תמר ב - פרק ז 58

תמר ב - פרק ח 59

תמר ב - פרק ט 61

תמר ב - פרק י 64

תמר ב - פרק יא 67

תמר ב - פרק יב 68

תמר ב - פרק יג 69

תמר ב - פרק יד 71

תמר ב - פרק טו 71

תמר ב - פרק טז 73

תמר ב - פרק יז 74

תמר ב - פרק יח 75

תמר ב - פרק יט 77

תמר ב - פרק כ 82

תמר ב - פרק כא 83

תמר ג - פרק א 85

תמר ג - פרק ב 86

תמר ג - פרק ג 89

תמר ג - פרק ד 91

תמר ג - פרק ה 92

תמר ג - פרק ו 94

תמר ג - פרק ז 95

תמר ג - פרק ח 96

תמר ג - פרק ט 98

תמר ג - פרק י 100

תמר ג - פרק יא 102

תמר ג - פרק יב 103

תמר ג - פרק יג 105

תמר ג - פרק יד 107

תמר ד - פרק א 108

תמר ד - פרק ב 111

תמר ד - פרק ג 113

תמר ד - פרק ד 114
תמר ד - פרק ה 117
תמר ד - פרק ו 119
תמר ד - פרק ז 120
תמר ד - פרק ח 121
תמר ד - פרק ט 123
תמר ד - פרק י 124
תמר ד - פרק יא 124
תמר ד - פרק יב 126
תמר ד - פרק יג 126
תמר ד - פרק יד 127
תמר ד - פרק טו 128
תמר ד - פרק טז 128
תמר ד - פרק יז 130
תמר ד - פרק יח 131
תמר ד - פרק יט 131
תמר ד - פרק כ 132
תמר ד - פרק כא 132
תמר ד - פרק כב 132
תמר ד - פרק כג 133
תמר ד - פרק כד 134
תמר ד - פרק כה 134
תמר ד - פרק כו 135
תמר ד - פרק כז 135
תמר ד - פרק כח 136
תמר ד - פרק כט 137
תמר ד - פרק ל 137
תמר ד - פרק לא 137
תמר ד - פרק לב 138
תמר ד - פרק לג 139
תמר ד - פרק לד 139
תמר ד - פרק לה 139
תמר ד - פרק לו 140
תמר ד - פרק לז 140
תמר ד - פרק לח 141
תמר ד - פרק לט 143
תמר ד - פרק מ 144
תמר ד - פרק מא 146
תמר ד - פרק מב 147
תמר ד - פרק מג 149
תמר ד - פרק מד 152
תמר ד - פרק מה 154
תמר ד - פרק מו 155
תמר ד - פרק מז 156
תמר ד - פרק מח 157
תמר ד - פרק מט 159
תמר ד - פרק נ 160
תמר ד - פרק נא 161
תמר ד - פרק נב 164
תמר ד - פרק נג 166
תמר ד - פרק נד 168
תמר ה - פרק א 169
תמר ה - פרק ב 169
תמר ה - פרק ג 171
תמר ה - פרק ד 172
תמר ה - פרק ה 173
תמר ה - פרק ו 174
תמר ה - פרק ז 175
תמר ה - פרק ח 176
תמר ה - פרק ט 177
תמר ה - פרק י 178
תמר ה - פרק יא 179
תמר ה - פרק יב 180
תמר ה - פרק יג 181

תמר ה - פרק יד 182
תמר ה - פרק טו 183
תמר ה - פרק טז 184
תמר ה - פרק יז 185
תמר ה - פרק יח 186
תמר ה - פרק יט 187
תמר ה - פרק כ 188
תמר ה - פרק כא 189
תמר ה - פרק כב 190
תמר ה - פרק כג 191
תמר ה - פרק כד 192
תמר ה - פרק כה 193
תמר ה - פרק כו 194
תמר ה - פרק כז 195
תמר ה - פרק כח 196
תמר ה - פרק כט 198
תמר ה - פרק ל 199
תמר ה - פרק לא 200
תמר ה - פרק לב 201
תמר ה - פרק לג 202
תמר ה - פרק לד 203
תמר ה - פרק לה 203
תמר ה - פרק לו 204
תמר ה - פרק לז 204
תמר ה - פרק לח 205
תמר ה - פרק טל 206
תמר ה - פרק מ 207
תמר ו - פרק א 209
תמר ו - פרק ב 210
תמר ו - פרק ג 210
תמר ו - פרק ד 211
תמר ו - פרק ה 211
תמר ו - פרק ו 212
תמר ו - פרק ז 212
תמר ו - פרק ח 212
תמר ו - פרק ט 213
תמר ו - פרק י 213
תמר ו - פרק יא 213
תמר ו - פרק יב 213
מעין ב עין הבדולח 214
תמר א - פרק א 214
תמר א - פרק ב 215
תמר א - פרק ג 216
תמר א - פרק ד 218
תמר א - פרק ה 219
תמר א - פרק ו 220
תמר א - פרק ז 221
תמר א - פרק ח 222
תמר א - פרק ט 224
תמר א - פרק י 225
תמר א - פרק יא 227
תמר א - פרק יב 228
תמר א - פרק יג 230
תמר א - פרק יד 231
תמר א - פרק טו 232
תמר א - פרק טז 233
תמר א - פרק יז 235
תמר א - פרק יח 238
תמר א - פרק יט 239
תמר א - פרק כ 239
תמר א - פרק כא 240
תמר א - פרק כב 242
תמר א - פרק כג 243
תמר ב - פרק א 243

תמר ב - פרק ב 245
תמר ב - פרק ג 246
תמר ב - פרק ד 247
תמר ב - פרק ה 248
תמר ב - פרק ו 249
תמר ב - פרק ז 250
תמר ב - פרק ח 251
תמר ב - פרק ט 252
תמר ב - פרק י 254
תמר ב - פרק יא 255
תמר ב - פרק יב 256
תמר ב - פרק יג 257
תמר ב - פרק יד 259
תמר ב - פרק טו 260
תמר ב - פרק טז 261
תמר ב - פרק יז 261
תמר ב - פרק יח 262
תמר ב - פרק יט 263
תמר ב - פרק כ 263
תמר ג - פרק א 265
תמר ג - פרק ב 266
תמר ג - פרק ג 267
תמר ג - פרק ד 268
תמר ג - פרק ה 268
תמר ג - פרק ו 269
תמר ג - פרק ז 270
תמר ג - פרק ח 270
תמר ג - פרק ט 271
תמר ג - פרק י 272
תמר ג - פרק יא 272
תמר ג - פרק יב 272
תמר ג - פרק יג 274
תמר ג - פרק יד 275
תמר ג - פרק טו 276
תמר ג - פרק כא 278
תמר ג - פרק כב 279
תמר ג - פרק כג 280
תמר ג - פרק כד 280
תמר ג - פרק כה 281
מעין ג עין כל רואי 281
תמר ד - פרק א 281
תמר ד - פרק ב 283
תמר ד - פרק ג 284
תמר ד - פרק ד 285
תמר ד - פרק ה 285
תמר ד - פרק ו 287
תמר ד - פרק ז 289
תמר ד - פרק ח 290
תמר ד - פרק ט 291
תמר ד - פרק י 291
תמר ד - פרק יא 292
תמר ד - פרק יב 293
תמר ד - פרק יג 297
תמר ד - פרק יד 298
תמר ד - פרק טו 299
תמר ד - פרק טז 301
תמר ד - פרק יז 302
תמר ד - פרק יח 304
תמר ד - פרק יט 305
תמר ד - פרק כ 306
תמר ד - פרק כא 307
תמר ד - פרק כב 308
תמר ד - פרק כג 308
תמר ד - פרק כד 308

תמר ד - פרק כה 309
תמר ד - פרק כו 309
תמר ד - פרק כז 310
תמר ד - פרק כח 310
תמר ד - פרק כט 310
תמר ד - פרק ל 311
תמר ד - פרק לא 312
תמר ד - פרק לב 313
תמר ד - פרק לב 313
תמר ה - פרק א 319
מעין ג כל רואי 322
תמר ו - פרק ב 322
תמר ו - פרק ג 324
תמר ו - פרק ד 325
תמר ו - פרק ה 326
תמר ו - פרק ו 327
תמר ו - פרק ז 329
תמר ו - פרק ח 330
תמר ו - פרק ט 332
תמר ו - פרק י 333
תמר ו - פרק יא 335
תמר ו - פרק יב 336
תמר ו - פרק יג 337
תמר ו - פרק יד 337
תמר ו - פרק טו 338
תמר ו - פרק יו 340
תמר ו - פרק יז 341
תמר ו - פרק יח 342
תמר ו - פרק יט 343
תמר ו - פרק כ 345
תמר ו - פרק כא 346
תמר ו - פרק כב 347
תמר ו - פרק כג 348
תמר ו - פרק כה 350
תמר ו - פרק כו 350
תמר ו - פרק כז 351
תמר ו - פרק כח 353
תמר ו - פרק כט 354
תמר ו - פרק ל 357
תמר ו - פרק לא 358
תמר ו - פרק לב 360
תמר ו - פרק לג 361
תמר ו - פרק לד 361
תמר ו - פרק לה 362
תמר ו - פרק לו 363
תמר ו - פרק לז 363
תמר ו - פרק לח 364
תמר ו - פרק טל 365
תמר ו - פרק מ 366
תמר ו - פרק מא 367
תמר ו - פרק מב 370
תמר ו - פרק מג 371
תמר ו - פרק מד 372
תמר ו - פרק מה 373
תמר ו - פרק מו 378
תמר ו - פרק מז 379
תמר ו - פרק מח 380
תמר ו - פרק מט 381
תמר ו - פרק נ 382
תמר ו - פרק נא 383
תמר ו - פרק נב 384
תמר ו - פרק נג 385
תמר ו - פרק נד 386
תמר ו - פרק נה 387

מעין ד עין השמש 395
תמר א - פרק א 395
תמר א - פרק ב 396
תמר א - פרק ג 398
תמר א - פרק ד 400
תמר א - פרק ה 400
תמר א - פרק ו 401
תמר א - פרק ז 402
תמר א - פרק ח 403
תמר א - פרק ט 404
תמר א - פרק י 406
תמר א - פרק יא 406
תמר א - פרק יב 409
תמר א - פרק יג 410
תמר א - פרק יד 411
תמר א - פרק טו 412
תמר א - פרק טז 414
תמר א - פרק יז 417
תמר א - פרק יח 419
תמר א - פרק יט 421
תמר א - פרק כ 422
תמר ב - פרק א 424
תמר ב - פרק ב 427
תמר ב - פרק ג 429
תמר ב - פרק ד 430
תמר ב - פרק ה 432
תמר ב - פרק ו 434
תמר ב - פרק ז 435
תמר ב - פרק ח 437
תמר ב - פרק ט 439
תמר ב - פרק י 441
תמר ב - פרק יא 442
תמר ב - פרק יב 443
תמר ב - פרק יג 446
תמר ב - פרק יד 447
תמר ב - פרק יח 448
תמר ב - פרק יט 449
תמר ב - פרק כ 450
תמר ב - פרק כא 451
תמר ב - פרק כב 452
תמר ב - פרק כג 452
תמר ב - פרק כד 453
תמר ב - פרק כה 454
תמר ב - פרק כו 456
תמר ב - פרק כז 457
תמר ב - פרק כח 458
תמר ב - פרק כט 459
תמר ב - פרק ל 460
תמר ב - פרק לא 461
תמר ג - פרק א 461
תמר ג - פרק ב 463
תמר ג - פרק ג 463
תמר ג - פרק ד 464
תמר ג - פרק ה 465
תמר ג - פרק ו 466
תמר ג - פרק ז 468
תמר ג - פרק ח 469
תמר ג - פרק יב 469
תמר ג - פרק יג 471
תמר ג - פרק יד 472
תמר ג - פרק טו 472
תמר ג - פרק טז 473
תמר ג - פרק יז 475
תמר ג - פרק כ 476

תמר ג - פרק כא 477
תמר ג - פרק כב 477
תמר ג - פרק כד 478
תמר ג - פרק כה 479
תמר ג - פרק כו 480
תמר ג - פרק כז 481
תמר ג - פרק כח 482
תמר ג - פרק כט 483
תמר ג - פרק ל 485
תמר ג - פרק לא 485
תמר ג - פרק לב 486
תמר ג - פרק לג 487
תמר ג - פרק לד 487
תמר ג - פרק לה 488
תמר ג - פרק לו 488
תמר ג - פרק לז 489
תמר ג - פרק מד 489
תמר ג - פרק מה 490
תמר ג - פרק מו 490
תמר ג - פרק מז 491
תמר ג - פרק מח 492
תמר ג - פרק מט 493
תמר ג - פרק נ 494
תמר ג - פרק נא 495
תמר ג - פרק נב 495
תמר ג - פרק נג 496
תמר ג - פרק נד 497
תמר ג - פרק נה 497
תמר ג - פרק נו 498
תמר ג - פרק נז 499
תמר ג - פרק נח 500
תמר ג - פרק נט 500
תמר ג - פרק ס 501
תמר ג - פרק סא 502
תמר ג - פרק סב 504
תמר ג - פרק סג 504
תמר ג - פרק סד 505
תמר ג - פרק סה 506
תמר ג - פרק סו 506
תמר ג - פרק סז 507
תמר ג - פרק סח 509
תמר ג - פרק סט 510
תמר ג - פרק ע 511
תמר ג - פרק עא 512
תמר ג - פרק עב 513
תמר ג - פרק עג 514
תמר ג - פרק עד 514
תמר ד - פרק א 515
תמר ד - פרק ב 516
תמר ד - פרק ג 517
תמר ד - פרק ד 518
תמר ד - פרק ה 519
תמר ד - פרק ו 520
תמר ד - פרק ז 520
תמר ד - פרק ח 521
תמר ד - פרק ט 522
תמר ד - פרק י 523
תמר ד - פרק יא 523
תמר ד - פרק יב 524
תמר ד - פרק יג 525
תמר ד - פרק ד 526
תמר ד - פרק טו 526
תמר ד - פרק טז 527
תמר ד - פרק יז 528

תמר ד - פרק יח 529
תמר ד - פרק יט 529
תמר ד - פרק כ 530
תמר ד - פרק כא 533
תמר ד - פרק כב 533
תמר ד - פרק כג 534
תמר ה - פרק א 535
תמר ה - פרק ב 536
תמר ה - פרק ג 537
תמר ה - פרק ד 538
תמר ה - פרק ה 538
תמר ה - פרק ח 538
תמר ה - פרק ט 539
תמר ה - פרק י 539
תמר ה - פרק יא 540
תמר ה - פרק יב 540
תמר ה - פרק יג 541
תמר ה - פרק יד 541
תמר ה - פרק טו 542
תמר ה - פרק טז 543
תמר ה - פרק יז 544
תמר ה - פרק יח 544
תמר ה - פרק יט 545
תמר ה - פרק כ 546
תמר ה - פרק כא 546
תמר ה - פרק כב 547
תמר ה - פרק כג 548
תמר ה - פרק כד 549
תמר ה - פרק כה 549
תמר ו - פרק א 550
תמר ו - פרק ב 551
תמר ו - פרק ג 552
תמר ו - פרק ד 553
תמר ו - פרק ה 555
תמר ו - פרק ו 555
תמר ו - פרק ז 556
תמר ו - פרק ח 557
תמר ו - פרק ט 558
תמר ו - פרק י 558
תמר ו - פרק יא 559
תמר ו - פרק יב 560
תמר ו - פרק יג 561
תמר ו - פרק יד 562
תמר ו - פרק טו 562
תמר ו - פרק טז 564
תמר ו - פרק יז 565
תמר ו - פרק יח 565
תמר ו - פרק יט 566
תמר ו - פרק כ 566
תמר ו - פרק כא 567
תמר ו - פרק כב 568
השמטה ומפתחות מעין הבדולח 569

הקדמה

מנחת זכרון:

זה לשון הרשב"א בתשובה סימן תקפ"א מדת התורה שהוא כותבת ומפרסמת עושי מצוה, ואם התורה עשתה כו' צריכים אנו להלוך אחר מדותי' של תורה שהן דרכי נועם הנה בהצלת יוסף כו' ובפ' י"ג דף קל"ג עמדו וכתבו יוסף בן יועזר הכניס אחת ובנו הכניס שש. מכאן אתה למד שחיו נוהגין לרשום שמות המקודשים לשמים להיות להם זכרון טוב על מצות ולפתוח דלת עושי מצוה עכ"ל":

ועל הטוב יזכר שם הגביר המופ' בתו"י החסיד המפורסם לשם ולתהלה כ"ש מו' יהודא ליב זלאטאפלסקי מק"ק קרעמניציק יע"א אשר לקח המצוה הגדולה והנוראה לו למנה בריבוי הוצאות להחזיק אותי על שולחנו, באין מחסור כל הצטרכותי, שאוכל לנוח דעתי להעתיק הספר הק' במנוחה, וישבתי בביתו ימים רבים, ישלם ד' גמולו בעד צדק מעבדיו וכשרון מפעליו בעלמא דקשוט, ולבניו הנחמדים והנעימים יזכרם ד' לטובה וירום קרנם בכבוד שלום בגבולם ישאו ברכה באהלם ברוחניות וגשמיות כה"י בכל טוב בכפליים, עדי שנערה ברנה רעיון וירושלם בב"א:

הקדמת המעתיק והמגיה ספר הקדוש אילמה רבתי:

לבי לחוקקי אבירי ישראל המתנדבים בנדיבות לבם לעסוק בתורת משה איש האלקי הרמ"ק זללה"ה אשר הניח אחריו ברכה וחיים למי שחפץ לעסוק בדא"ח ובזכות זה נזכה לעלות ברנה לארץ החיים, והנה עמידת דברו באין צורך כי כבר ידוע ומפורסם לכל תועלת לימוד חכמה הזאת כמבואר בספרים, ובראשם זה האיש משה הוא אלקי הרמ"ק מרעש הארץ בקולו ויאיר נתיב אחריו בחיבורו אור הנערב, ע"ש, אך באתי להזכיר חידוש אחד אשר עדין לא שזפתהו עין רואה בחיבורו על ספר יצירה ועודנו בכ"י להזכיר בשמו והוא זה כי אעפ"י שאין זה לשונו ממש, אביא כל המכוון בדברו, והנה כי לא די שהוא פליאה בעיני כל ללמוד חכמת הקבלה מצד קוצר המשיג ועומק המושג הוא זללה"ה הוסיף קושיא עצומה כי באמת הבן שואל על מה עשה ד' ככה לדור האחרון אשר פעל ועשה בימיהם להביאם אל חדריו להראות להם מעשה מרכבה ומעשה בראשית הנעלמים מעיני כל חי, ירצה אפי' מברואי מעלה שהם חיים וקיימים, וגלוי לבני אדם אשר בעפר יסודם, וביחוד בגלות המר והנמהר ושוכנים באויר ח"ל אשר מצד אויר הטמא יתעבה שכלם וכן כל מעשה ידיהם ואשר יקריבו שם טמא הוא ומטעם זה יאות הוא להעלים מעמי הארץ טעמי תורה ומצות כסודות עמוקים, ומי יתנני כירחי קדם אשר שלו הייתי בבית מקדשו וענן ד' עליו, ולא הי' בידם (ר"ל בגילוי) פנימיות

התורה וסודותי', כ"א לעשות מצות ככל הכתוב בתורת משה כפשוטה, וענין הקושי' הזאת הגדיל בעיני רואי' וכאשר תאמר ותפליא אותו בעיני העם יאמר אליך גם בעיני יפלא ואין אתנו יודע עד מה, אבל הוא ז"ל הפליא עצה הגדיל תושי' למעלה למשכיל למען סור משאול למטה, ויגדיל תורה ויאדיר, והוא בהמשילך משל צודק ונאמר כי מדרך הטבע הנטבע בחמלת האב על הבן להשגיח עליו בכל מה שיצרך, הנה לא כל העתים שוות בזה כי הנה בעת שהבן הוא בבריאות על משג השווה האב אינו משגיח על הבן אלא בדרך כלל במאכלו ושאר דברי' עם שאר בני ביתו וארוחתו ארוחת תמיד מה שהם אוכלים ושותים ואינו מפזר עליו ממון לשום לו מאכל ביחוד לבדו באומרו שהוא ללא צורך כי מצד מה שהזמין מלחם ובשר ומשקה לכל בני ביתו בזה ימלא ידו מברכת הבית ומסתפק מן המזון אשר בכליהם, אבל אם ח"ו יארע מיחוש קל בסיבת אשר אכל מאכל רע אזי האב מתחיל להשגיח על הבן בדרך פרט לתת לבן מיני מרקחת ולחם צלול בלי תערובות סובין ומורסין באומרו כי הטבע בני עכשיו אינו יכול לסבול מאכל של שאר בני בית כי המה בריאים והוא חלש במזגו ופן יארע לו חולשה יותר, וכשח"ו יארע לבן חולשה יתירה אזי מדרך הטבע להשגיח על הבן יותר ויותר ויצטרך לרופא נאמן לתת לו עצה איך יתנהג עם בנו בענין המאכל ומשקה כפי שיוכל שאת עד כשח"ו יארע לבן חולשה שהוא בסכנה עצומה אשר כל אוכל יתעב נפשו ויגיע עד שערי מות הנה האב מפזר ממון הרבה על רפואות ופעמים יצוה הרופא ליתן לפיו טיפות של רפואה לחזק הלב והנה הבן החולה מצד חולשתו הגיע לו קצת טירוף הדעת וימאן לקחת הטיפות לפיו, עכ"ז נותנין לו בחזקה ומדרך הטבע כשנותנין לו שלא ברצון אזי יזובו הטיפת לצדעיו ועל הלחי ומעט ממנו שיגיע לפה של החולה ובזה האב שדי זוזה בכדי עכ"ז יאותו לו וישר בעיניו לאבד שאר הטיפות בשביל אותה הטיפה המגיע לפה התולה כי מטיפה אחת לבדו יביא תועלת לחזק לבו ולהשאר על חיותו המצומצם בעת חוליו בכדי שלא ימות בפתע פתאם הכלל העולה כי טבע האב לרחם ולהשגיח על הבן, וידוע כי טבעו הוא המכריח אותו להשגיח כי הוא מוטבע בגזירת הבורא ית"ש, אך השתנות הנז"ל בא מצד בן המקבל, לכן בתחילה הוא מתנהג עמו בדרך כלל וכשהאב רואה שהוא צריך לדבר פרטי אזי מתנהג עמו בדרך פרטי עד שתראה כמו שהבן נופל יותר בחולשה אזי האב ג"כ מתנהג עמו בהשגחה פרטיות יותר ויותר ע"כ דברי המשל והנמשל אודיע בקצרה כי היריעה לא תוכל להכיל כל דבריו" ובקיצור המכוון בזה, כי ידוע שקומת כלל נשמתינו בית ישראל בכלליו ובפרטיו הוא מצויר בדרך משל ציור קומת אדם ובעת שחטא אדה"ר הוטבע נשמתינו בקליפות והוטבע אבר באבר הדומה

לה למשל אבר הראש בראש, עד הרגלים, וזה הנ"ל בדברי רז"ל בעיקבא דמשיחא כו', וכן אמר אשר חרפו עקבות משיחך כי העקבים הם יותר חומרים מכל קומת הגוף, והנפילה היתה כסדר קומת הגוף, והנה כדמיון הזה קרה לנו, בגלות ראשון ואחרון כמשה"כ אכן כאדם תמותון, וזה ענין אמרם רז"ל אין לך יום שאין בו קללה וכו', וכן נקרא נפילה זו סוכת דוד הנופלת ולא אמר הנפל אלא שתמיד הוא נופלת נפילה אחר נפילה בהכרח כי מצד חטא הקודם שנפלו כל קומת הנשמות ליטבע באברי קומת האדם בליעל עד דמטי רגלין ברגלין ולזה ג"כ יצטרך הקדושה לרדת עד שם להעלות ניצוצין כל חנק לחלקו הדומה אליו והדברים עתיקין וארוכין, הנה ממוצא דבר זה תבין שאי אפשר לדורות אחרונים שיהיו כראשונים והנה הראשונים היו בארץ הקדושה, ולבם הי' בריא ודבוק בלי מסך מבדיל, אם מפאת עצמם אם מפאת ישיבת ארץ ישראל והקרבנות, ולזה לא היו צריכים לצד גילוי הסודות טעמי מצות כי הלב הי' דבוק וקשור בדביקות חזק ואמיץ עם חשק נפלא עד שהי' בוער כמו אש בעצמותיו והמצות היתה נעשה בזריזות גדול והיתה אתערותא דלתתא בלב ונפש חפיצה בעריבות ידידות נעימות חשיקות והיתה המצוה נעשית כתקנה, וכשראה ית"ש שהמה כאדם עברו ברית ועושים מצות אנשים מלמדה והחבל אשר בינם לקונם הוא מתנתק עצמו מעט מעט והגלות מתרבה והצרות מתחדשות, ושמא תאמרו ב"י אבדה תקותינו נגזרנו מאבינו שבשמים, לכן פתח להם אוצרו הטוב יין המשומר בבית גנזיו טעמי תורה וסודתי' הצפונים ובזה ד' אלקי' עליהם יראה ויצא כברק חצו, אהבתו על נשמות בני ישראל בהתגלות להם מסתוריו, אשר מדרך האב שלא לגלות גנזי אוצרו הטוב יותר מזהב ומפז כ"א לבניו העומדים לפניו ואוהבים אותו אהבה נאמנה והוא גם הוא אוהב אותם לזה כשהנשמה חושבת זה הענין אזי יגיע לה אהבה יתירה לבורא לשוב אליו באמת, ויתר פרטי הדברים תבין מעצמך כשתלמוד חכמת אמת, ותחקור ותבחין ותשכיל כי הוא טעם עמוק ראוים הם למי שאמרן שהעתקתי מס' ב"י פי' על תקוני זוה"ק אלה דברי דוד המביא לבית הדפוס והמעתיק והמגי' הספר הק' אלימה רבתי:

אליכם אישים אקרא שמעו אלי רודפי צדק מבקשי ד'. וישמע אליכם אלקי'. הנה נודע מאז הפליא ד' חסיד לו. ואת הקדוש והקריב אליו להגדיל תורה להפליא תושי' בחכמת רזין עילאין ומי לנו גדול ממשה בדורו, איהו הרמ"ק זלה"ה זיע"א. אשר עיני ישראל נשואות אליו ראינו צדקתו עומדת לעד ולכל יש זמן ועת לכל חפץ חפצי שמים שהגיע השעה שיתגלה האור של החיבור הק' אלימה בעולם להלבות לבות העוסקים בחכמת האמת דבי' שרשי' הקדמות יותר פנימיות. כמ"ש בס' שה"ג להרב חיד"א ז"ל.

וכעת ישמח משה בהגלות נגלות דברי קדשו. והופיע חסדי ה' על מצב שפל אנשים כמוני. לזכות הרבים להעתיק הספר מכתב ספרדי'. לכתב אשכנזי' ולהגיהו מכמה טעיות, כפי אשר חנני החונן לאדם דעת. יען הכ"י הי' סתום וחתום באוצר הספרים לא שזפתהו עין. ובעבור זאת קנא קנאתי לכבוד תורתנו הקדושה. ולכבוד רבינו משה המחבר ז"ל זי"ע. ונתתי אל לבי להוציאו לאור עולם. ואם כי מי גבר יוכל מלט משא ממקרי השגיאות. ומי אשר יוכל להתפאר ולאמר האח כי נבונותי. וכביר מצאה ידי. לשרש אחר חרולי הטעות. וקוצי השגיאות. כי זה מחק הטבע האנושית וכבר קרה כן לגדולים כאשר הרחיב והאריך הדבור בזה הרב הגאון בעל חוות יאיר בתשובתיו לאמר כי לא להאשימם. כי עיני בשר להם כו'. אף כי אנשים כמוני חלושי השכל וקצרי רוח. אשר בעיני דברי הספר הקדוש הזה לחומה גבוהה בצורה דלתים ובריח. עמוק הוא מי ימצאהו. וחרדתי מאד על המראה, אעפ"כ שקלתי במאזני שכלי אם להעמיס עלי או אחדל. ואמרתי בלבי אחרי אשר משמיא קזכו לי לגלגל ע"י זכות ומצוה גדולה ונורא' כזו. לזכות את הרבים. וידוע עונש המונע בר מן הראוים כו' כמש"ה מונע בר כו' ולקחתי קסת הסופר במתני. והעתקתי הסה"ק. והרבה יגעתי יען הי' בהעתק הניכתב בכתיבה ספרדית. מטושטש ולא סדרים. וסקלתי המסלה העולה בית אל מכל שיבוש ומכשול טעות דמוכח. וכפי מה שמצאתי מאמרי' מזה הספר. בס' חסד לאברהם. ובס' שומר אמונים. עליהם סמכתי ובחסדי ד' שמתי בטחוני, כי הציקתני רוחי לא אוכל אדומה, ועיני ולבי נשאתי השמימה, ויתחזק דוד בה', שיהי' עם ידי, בעת מעבדי, כרוב חסדו. לעמוד לימין דכא ושפל רוח כמוני, שלא יצא מת"י מכשול חלילה, בזכות המחבר הק' זלה"ה זיע"א. ואגיד לכל הישר לכת אוהבי תו' מבקשי אמת כי מכיר אני א"ע ואת שכלי כי בער אנכי מאיש ולא בינת אדם לי, וכל בר בי רב יוכל לומר לי מי שמך לאיש הלא אתה תולעת ולא איש איך שמת לבך להכניס ראשך בין הרים גדולים להגי' סה"ק ועמוק כזה הלא דעתך קצרה, אכן להוי ידוע שלא הוספתי כלום חלילה רק טעיות הנראה לעינים. שנשתבש ע"י העתקות שונות. ולא תקנתי לפני גדולים וטובים ממני, כ"א לפני בני גילי. בדרך אפשר הדפסתי בשולי היריעה והבוחר יבחר:

עוד אראך קושט אמרי אמת לאמתו לאוזן שומעת, להסיר דבר שפתים מכל איש ואיש אשר יבא אל שער הסה"ק הזה טרם יפתתנו, ישרק וינוע ראש בראותו כתוב בעט ברזל ספר מונח וטמון באוצר חמדה גנוזה בנוה חכם בישיבת הרב יאודה ביבאס בעה"ק חברון תובב"א, באין דורש ואין מבקש לברך עליו ברכת המוציא ליהנות מאורו באור מנהיר עיני חכמים, כאשר עיניכם תחזינה מישרים, האותיות ישאליהו, וכי נביא או בן

נביא המוציאו, מי הגיד לו תכונת ותולדות ה"ס אשר יאמר עליו ברור ובהיר כשמש בצהרים כי הוא סה"ק האלימה אוצר נעלם לא שזפתהו עון חוקר ודורש זה, יותר משלש מאות שנה, ומי הגיד אך שעלים לתרופה מספר קדוש המה, אולי משגה הוא, אולי ערמה, למען רבות כסף מחירו, כי כן מקצת סוחרי רוכלי ומוכרי ספרים חדשים לקרוא ברחובות קנו ס' ישן נושן טעם זקינים ורוח קדמונים מצאנוהו בית עקד הספרים, עתה אולי גם ס' הזה קראת ס' אלימה, ומאיש אחר יצא, הורותיך ע"פ אותות לא ינוכרו כי אמת נכון הדבר שכל דברי הסה"ק הזה מפי רבינו משה נאמרו ספרא רבא דישראל איהו הרמ"ק ז"ל. אראך קושט אמרו אמת, הנאמרים בספרי רבותינו הקדושים, הרה"ק רבינו אליעזר אזקרי ז"ל בס' חרדים שלו כתב בתחלת פ' חמשי, כתיב כה' אלקינו בכל כו' כתוב בס' אלימה בעין כל כו' מביא כל הפרק מהספר הנ"ל ובלשונו הקדוש ובס' אלימה הוא פ' ב'. ב"ס חסד לאברהם להרב הק' ר' אברהם אזולאי נ"ע מביא בהקדמתו שכמעט כל דבריו שמביא סתם הוא מדברי רבו הרמ"ק נ"ע, וכמעט כל המאמרים בס' חסד לאברהם בתחלת ספרו הנק' עין כל הוא דברי הרמ"ק מס' אלימה במעין א' הנק' ג"כ עין כל הארץ ובעין השני מס' חס"ל הני"ק עין הקורא מתחיל לשון ס' אלימה מתחלתו בסוד האמונה הדברים כהוייתן. בסה"ק ראשית חכמה פי"ז משער התשובה מביא מורי בס' אלימה כו'. בס' שומר אמונים להרה"ק ר"י אירגס מביא בהתחלתו כמה מאמרים מס' אלימה מעין כל. ובס' הספר מביא עשרה השגחות באריכות כמה דפים מס' האלימה ובס' פלח הרמון עם פי' עסיס רמונים מביא כמה מאמרים מס' אלימה כשהוא, וכהנה ספרי' רבים שמביאים לשון ס' אלימה כמו שהוא בפנים הספר כאשר עיניכם תחזינה מישרים. גם הרב הק' המחבר ז"ל בעצמו מביא במעין א' ס"פ י"א בזה הלשון כדפי' בחלק תפלה למשה בע"ה, ובתמר ב' סופ"ז מביא בזה"ל כמשל שהמשלתי בספר פרדס בשער עצמות וכלים ואלו דברי שם, ובעין כל תמר ג' סוף פ' י"ב מביא בזה"ל וכבר הפלגנו בזה, בספ"ר והכרחנו הענינים בשער עשר ולא תשע כו', ובסוף פ' י"ג מת"ג מביא בזה"ל קצת רמוז מזה בס' פרד"ס ש' סדר האצילות ובסוף פ' י"ד מתמר ג' מביא בזה"ל שהמשלנו בס' פרדס כו' ובפ"א מתמר ד' מביא בזה"ל, ואמשול לך משל נאה כדרך שרמזתי לך בס' פרדס בשער עצמות וכלים פי"ט וכהנה רבות. ואחר שהודעתיך אמתית הענין, אין לך פוצה פה ומצפצף ע"ז כלל, וידעתי גם ידעתי כי אנ"ש העוסקי' בדא"ח אינם צריכים לכל הצעתי, כי יודעים ובקיאים בדברי הרמ"ק ובלשונו הקדוש יותר ממני, אך לפני קצת המון אשר אין קנאת סופרים בתוכם רק קנאת איש מריעהו, ערכתי דברי אלה להסיר עקשות פה, לצאת ידי שמים וידי הבריות, ואתחנן ואבקש מכל

קורא בצדק שידינני לכ"ז, אם ימצא איזה שגיאה בהספר יען כי נתתי את נפשי עליו בטרחא רבה להעתיקו ולהגי' עד שיד שכלי מגעת, ומפני היראה לא תקנתי כ"א תיבה הנראה לכל שהוא ע"ס, כ"ז הודעתי נאמנה לפני רבים וכן שלמים, ואברך את ה' אשר יעצני ובדרך אמת הנחני אודה לה' אשר הפליא והגדיל חסדו עלי. ואבקש על העתיד אל יעזבני ואל יעשני מעתה ועד עולם, ראה עניי ועמלי ושא לכל חטאתי, ויזכני לבקשת המשורר, תערוך לפני שלחן נגד צוררי, דשנת בשמן ראשי כו', ויהי נועם ה' עלינו כו' וה' יוסיף לנו אורך ימים ושנות חיים וניזכה כולנו לראות בנחמת ציון וירושלם תובב"א, הכ"ד הגולה ממקומו, המצפה ומחכה ומייחל לרחמי שמים, לעלות להר ה' והדומו בקרב, ותילי' וזכותי' דמרן קדישא הרה"ק המחבר נ"ע יהא בסעדהון כל זמן ועדן לכל המסייעים בדבר מצוה רבה כזו, ברך ה' חילם ופועל ידם תרצה זכרה להם לטובה. וכפי פרושות השמים לבקש רתמים בברכה המשולשת, ותחול עליהם ברכת כהנים ורחמים וחיים למשמרת שלו'. העמוס בתלאות, ומקוה לה' כי לאין אונים כמוני היום עצמה ירבה, מדרך כף רגל ליראי ה' ולחושבי שמו:

דוד בלא"א מו"ה מאיר הכהן מתושבי עה"ק חברון תובב"א. יום ג' לסדר את הברכה. שנת באור הספר אלימה:

תפלה נאה לכל הבא ליכנס אל היכל קדש הקדשים פנימה מהאיש האלקי המחבר כמ"ש בהקדמתו לס' הפרדס:

יושב המרומים ומשגיח התחתונים א"דון ל"כל ה"נאצלים י"חיד מ"יוחד א"חד מ"לך נ"אדר מאציל כל נאצל, בורא כל גברא יוצר כל נוצר עושה כל נעשה. מי יגיע להשיג אחר מאלף אלפי אלפי' וריבי רבבות גודל מעלת רום הסתר סתרי מעשיך כ"ש גורל יצירותיך. ומי יחשוב לדעת א' מאלף אלפי אלפים ורבי רבבות סתרי סודות צפונים בבריאותיך, כ"ש וק"ו להשיג קצת מן הקצת, מחלק מן החלק של אלף אלפי אלפים ורבי רבבות מנאצליך שארון יחיד ואין שני מתייחד עמהם יחוד גמור, לכן ה' אלקי גל עיני ואביטה נפלאות מתורתיך, ומחול וסלח והעבר על כל חטאתי ועוונותי ופשעי שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך מיום היותי על האדמה עד היום הזה שאין אני עז פנים וקשי עורף לומר לפניך ה' אלקי ואלקי אבותי צדיק אני ולא חטאתי. אבל חטאתי עויתי ופשעתי אני וכל מאתים וארבעים ושמונה איברי, ושלש מאות וששים וחמשה עורקי וגידי ונפשי ורוחי ונשמתי והנלוים עמי כלנו כצאן בלי רועה תעינו וקלקלנו את אשר לא נוכל לתקן אם לא בשפע הרב הבא מלמעלה מרום מעלת סדר הצינורות, היודע מעוותי תקן את אשר

שחתתי, וזכיני באור תורתך וחשכיני משגיאות ורוח נדיבה תסמכני, ואלמדה פושעים דרכיך, ואבינה נועם רז תורתיך ללמוד וללמד לשמור ולעשות אמן ואמן סלה:
יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי:
להתוודע ולהגלות לפני רבים וכן שלמים אשר נתעכב זמן הדפוס מהסה"ק זה רבות בשנים, מסבות מסבב כל, קפצו בעלי חובות על בית הדפוס בראדי ובתוכם נלכד גם הספר הנ"ל ומצאנו תלאות רבות לי ולרעי עמתו מו"ה דוב זאב נ"י מסטארדוב אשר השתדל בתעצומות להיות בעזרי בהוצאת הדפוס. עד שהשקיף ה' בהשקפה לטובה להוציא הספר חפשי. וכאשר יעידון ויגידון הרבנים הגאונים דאושטרייך בתשלום הסה"ק ברצות ה"י:
המלה"ד:

מעין א עין כל הארץ

תמר א - פרק א

התמר הא' במציאותו ואחדותו שאינו גוף וכיוצא ובו כ"ב פרקים יסוד האמונה ועמוד העבודה לידע שיש אלוה אחד שאינו גוף והוא המציא כל נמצא ואין מציאות נמצא מבלעדיו ועתה נפרש העיקרים האלו: יסוד האמונה הוא שבכל עניני התורה צריך האמונה. וכל מי שלא יאמין אפי' בשום אות מאותיות התורה ויכחישה הוא מין. ולא בתורה שבכתב לבד אלא אפילו בתורה שבע"פ אם יכפור אפילו בחלק מחלקיה או בשום ענין מענייה אפי' במאמרי רז"ל ודרשותיהם אחר שהוחזקו הענינים ההם בתורה שבע"פ המכחיש אותו זולתי אם נחלקו רז"ל בענין מן הענינים שיוכל לפסוק הלכה כפלו' אם לא נפסקה הלכה. ולזה בענינים שאינם הלכה אלא מהמדרשים והעניינים התלוים בתורה ונחלקו במדרש זה אומר בכה וזה אומר בכה ויתקרב אל שכל האדם ענין מאותם העניינים כדעת א' מאותם החולקים ויתפוס בדעת ההוא לא יקרא מין המשל בזה נחלקו בגמרא במדרש איוב י"א הי' וי"א לא הי' וי"א מישראל וי"א מאומות העולם הרי הבחירה ביד האדם לתפוס בדעת א' מן הדעות האלו בתנאי שלא יעלה בדעתו שיש בו כדי להכריע בין החכמים שלא יאמר זו דעתי כזה מפני כו"כ שאין בנו כח להכריע הדעות מן הסברא מדעת הפילוסופים וכיוצא (לנו) בענין זה מפני שמגיע ענין זה לדברים העמוקים מאד כגון דעת הרמב"ם שלא ישתנה העולם במציאותו מפני שנתלה במה שפי' אין בין העוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות וכיוצא ענינים תשמעם במקומם ולנו בדברים האלו סוד נחמד שימות המשיח לחוד ותחיית המתים לחוד וענין חדוש העולם

לחוד יתבארו אבל עכ"ז מי שלא ישכיל סודות אלו לא יקרא כופר ויתפוס לו דרך מן הדרכים בתנאי שישמור פיו ולשונו ולא יתריס. שדברי רז"ל עמוקים הרבה מאד נכונים על סוד האמונה:

ונחזור לענינינו שנקרא ענין זה יסוד האמונה מפני שתחילה בכל אמונה היא אמונה זו ועליה מתייחדות כל שאר האמונות עם היותם עיקרים גדולים באמונה והטעם שאמונה זו היא מקור טבע שאר כל האמונות שכולם תלויות באלוה היותו נמצא ומי שיכפור בזו יכפור בכל השאר כולם ולא נשאר לו שום חלק בשום אמונה. כי יחשב כבהמה שאין לפניה אלא אכילה ושתייה ויגרע מציאותו מהעובד ע"ז יודה שיש אלוה אלא שטעה מי הוא האלוה ושם לו לאלוה כפי אמונתו ודעתו. אמנם המין הזה לא יעבוד אפי' ע"ז אחר שלא יקדם אליו שיש אלוה נמצא במציאות ולזה אמרנו יסוד האמונה. וכמו שהוא קיום כל הנמצאים. ומבלעדיו אין נמצא כאשר יתבאר כך הוא קיום כל האמונה ומבלעדיו אין אמונה כלל מפני שלא תעמוד שום אמונה בעצמה אם לא ע"י שהוא קיום כל הויה וע"ד הנסתר אמונה הוא מדת המל' והוא אמונתם של ישראל שהם תוקעין סוד אמונתם בה שהיא שכינת האלהות בתחתונים ומתוך שכינה הם מאמינים במל':

נמצאת המל' היא בת האמונה בהיותה מיוחדת בא"ס ומסוד ב' אלו כל אמונה שהרי א"ס השגחתו בתחתונים ע"י מדה זו וח"ו המכחיש מציאותו הרי הפריד הכל ואין לו אמונה שהרי קיום הספירות ממנו ואין להם קיום מבלעדיו ואם הוא מכחיש מציאותו הרי סילק הנשמה מהגוף וביטל הכל לכך עיקר האמונה היא בא"ס ואח"כ ממנה ימצא אמונה בספי' עד תקיעתו אמונתו במל' הדבקה דהיינו קשר כל הספי' בו ולא הגיע אלינו אמונה בו אלא באמצעות הספי' הזאת שהיא הגעת הידיעה ממנו אל התחתונים שאלמלא מדה זו מהיכן ימצא אדם. וימצא אליו ידיעה וימצא אליו אמונה ולכך כל התחתונים נדבקים בה מפני שע"י יגיע אליהם האמונה בא"ס והיינו להאמין שיש אלוה יגיע לנו אמונה מן הנביאים והתורה והחכמה הנמצאת הכל מצד המל' והיינו שהאמונה תקיעתה בא"ס כדפירשנו:

תמר א - פרק ב

ועמוד העבודה כל מי שיעבוד וישים העבודה לאיזה נמצא זולת האלוה אין בעבודתו עבודה אלא אדרבה הוא עובד ע"ז מפני שמחליפו בזולתו וא"ת והרי להקת המקובלים כל מגמת פניהם למדות בקישורם וייחודם ולפי זה יהי' העבודה אל המדות ולזה נאמר שבלי ספק מי שיעבוד המדות ח"ו טעות גמורה ולזה פי' בספרי כה' אלקינו בכל קראינו אליו ופי' אליו ולא למדותיו אמנם הענין הוא שהמדות הם לבושים וכסאות

לאלוה וכאשר אנו מתפללים ומייחדים המדות ע"י מצוה או תפלה הכוונה לתקן המדות להכינם שיהיו כסא אליו ויתקרבו אליו ויתוקנו לקבל אורו ושפעו וזהו עבודתו שהוא לא יקבל תועלת מן העבודה רק שכל ישעו וחפצו להטיב לזולת וכאשר ימצאו התחתונים בלתי מוכנים לקבל טובתו לא יוטבו ממנו בסבת מיעוט הכנתם ונמצא טובו בלתי מתפשט בהם ואין הגרעון בהם מצד עצמו אלא מצד התחתונים ועכ"ז רצונו להטיבם. והגורם הכנתם לקבל הטובה ההוא יקרא עובד שאין האלוה נעבד מצד התפלה אלא מצד התקרבות המדות והכנתם לקבל הטובה הנשפעת ממנו והתפלה והתורה והמצוה לקשר המדות ולהכינם לתקנם לקבל שפעו וטובו ולכך אדרבה היודע לתקן המדות בכוונת המצות והתפלות והתורה וכיוצא עובד אמיתי המיישיר העבודה לאמת ולעבודה הנכונה במכוון ולא כעובדים העבודה סתם לאלוה שאינם יודעים שאין העבודה מקובלת אלא דווקא על הדרך הזה. ועכ"ז אין בעבודה הסתמיית המכוונת סתם אליו התעוב (החויב) ח"ו אלא שאינה נבחרת כעבודה המיושבת אליו על הדרך הרצוי' בכוונה אל המדות כדפי': והטעם שהתפלה והתורה והמצוה המכוונות אל המדות ימשיך היחוד הגמור אמנם הבלתי מכוונות אל המדות יש בהם ייחוד ולא כ"כ ולכך עבודה רצוי' היא. ועכ"ז החושב שזאת הגשמית היא עבודה תגיע אליו נחת רוח כפשט הענין אינו אלא טועה ומעשיו רצוים וכוונתו אינה רצוי' והחושב שהעבודה ממש אל המדות מחליף ח"ו וגרוע אל הקודם אמנם העבודה הרצוי' עם הכוונה הנבחרת לקשר המדות ולהכינם שתתיישרנה להאיר א"ס בהם שאין א"ס מאיר בהם אלא בהכנתם מפני שאין אור א"ס מאיר אלא במקום השלם וכ"ז שלא ישתלמו לא יאיר בהם וכיון שהם נקראים לבושי המלך הוא הדין והוא הטעם עונש החוטא ועונו יקרע בגדי המלך בענין שאינם רצוים למלך ללובשם והקורע בגדי המלך חייב כפי מה שקרע או לכלך בענין שנפגמו מלהתלבש בהם המלך ולזה צריך שתהיה כוונת העובד וזו היא העבודה לפניו ואל זה כוונו באמרם אליו ולא למדותיו וזהו עמוד שהעבודה כולה נסמכת עליה ואין לזוז ממנה:

תמר א - פרק ג

לידע שיש אלוה ידיעה זו אינה ידיעת מה הוא מפני שאין השגה לשום נמצא במהותו כלל מפני שא"א שיושג. אמנם ידיעה זו היא לידע שישנו וחויב המציאות ודע שכמו שאין האדם מכיר הנשמה שבו אלא הנשמה שופע בו והוא יודע ששפעו הוא מהנשמה. כך אין הספי' מכירות בא"ס אלא הם אליו כגוף אל הנשמה יודעות הם שכחם ושפעם ממנו אבל אינם מכירות בו אלא פעולותיו וזו עיקר האמונה שאין מי שיודע אמיתת מציאותו אלא הוא בעצמו מפני שאם נאמר שאמיתת עצמותו ידועה יהי' לו תכלית ואפי'

שיאמר שישיג קצת שום נמצא בממציא יהי' לו תכלית לכך צריך שנאמר שאמיתת עצמותו בלתי ידועה אלא אל עצמו שידיעתו אין לה תכלית והוא אין לו תכלית והוא וידיעתו וחכמתו הכל אחד והוא יודע את עצמו ואין זולתו שידע ממנו כלל רק פעולתיו והמכיר פעולותיו על אמיתתם הוא בעצמו שהפעילם והמציאם ואין אותו מדע ענין מחודש אלא מפני המצאתם אמנם דבק בו הוא ומדעו א' ויודע בהם בקדימותו ואין כאן מקום הדרוש הזה ויתבאר אמנם הנמצאים כל השכלתם לידע פעולותיו והכתר משכיל להשיג עצמו והנפעלים ממנו באמצעות כח א"ס השופע בו וכן שאר הנמצאים אמנם להשיג אמיתת עצמות המאציל ח"ו אין לחלק ההשגה הזו לחלקים שא"כ נתן לו תכלית וגבול ולזה הוא שאין לו תכלית יודע את עצמו וכל השאר השגתם בפעולתיו ואין מי שיכיר אמתת הפעולות ומציאותם כפועל עצמו ואחריו ירדו ההשגות כפי רדת הנמצאים וגם הידיעה בחיוב מציאותו יגדל או ימעט שאנו נדע חיוב מציאותו מהכרח אחד או ב' והמלאכים יחייבו מציאותו ממאה הכרחיות והמתעלים עליהם מאלף והמתעלים עליהם ממאה אלף ועוד אנו נחייב מציאותו מכח אלו הפעולות הגשמיות שהם פחותות בערך הנפלאות העליונות והעליונים יחייבו מציאותו מצד הפלאים העליונים והנמצאים המשובחים ולכך יקבע חוזק דבקותם באמונתם דבקות נפלא בתשוקה חשובה והם יתעדנו בהשגה ההיא תכלית עידון מפני שיפלא חשקם כעין צד חיובם האלוה ועד"ז תתעלה תשוקת העבודה אל הגלגלים על ב"א ותשוקת המלאכים על הגלגלים וכך תתעלה זו למעלה מזו שאנו לא נוכל להתדבק מפני מיעוט השגתינו ולכך ימעט ידיעתינו בחיוב מציאותו עם היות שנשוה כולנו באמונה הכוללת שנדע שיש אלוה. וכמו שיהיה בינינו הבדל בין חכם לחכם בהשכלת ידיעת חיובו ויתעלה האחד על חבירו. כך יהי' עילוי בענין זה בין בחי' ובחי' מהנמצאים אם היות שישתוו כולם בחיוב ידיעת שיש אלוה ולכך נאמר שמי שחייב מציאותו מצד ידיעתו בנמצאים התחתונים אינו שוה כמי שחייב מציאותו מצד הנמצאים העליונים. וכך יתעלה מעלה על מעלה הידיעה הזאת כדי שידע האדם המסובבים העליונים ומתוכם יכיר החיוב הזה. והדין נותן כך: והנה מי שיכיר הגלגלים והנמצאים הגשמיים ויכריח מתוכם האלוה הנה אפי' שיאמין שאין למציאות כחו תכלית עכ"ז לא יכיר מהו גודל התכלית לתת עליו מעלת אין לו תכלית והמשל בזה הנער שלא יכיר אלא חשבון העשרה יחשוב שלמעלה מעשרה אין לו תכלית ויחשוב אין לו תכלית מעט בערך ומי שידע חשבון המאה יחשוב אין לו תכלית למעלה ממאה ומי שיודע המספר לרוב הרבה מאד ידע שאין לו תכלית הרבה מאד והמשל בזה ממש בחיוב מציאותו שיחייב אותו למעלה

מהגלגלים והמשובח מי שיחייבנו למעלה מנעשים ונוצרים ונבראים ונאצלים וכל פרטי הנמצאים. ומתוכם יחייב מציאותו יחייבנו חיוב נפלא. אמנם להשיג עצמותו ומהותו אין מי שיגיענו כלל מפני שכל הנאצלים ואפי' הכתר הנאצל הא' עם היותו בלתי מתגלה הוא מושג מצד התפשטות החכמה הנעלמה שבו. ועם היות שיושג חלקו לא חושב שיושג כלו מפני שהוא מקבל החלקים מפני שהוא בעל בחי' רבות לא חלקים ממש אלא בדרך עילה ועלול החכמה והדעת והבינה מושרשים בו ועלולים ממנו ויושג מצד השתלשלות העלולים ההם אמנם א"ס עילת כל העילות אין בו עילות מתפשטות בו ולא חלקים שהכל א"ס עילה אחת אחדות שלם כדפי' בפ"ה ואין בו לא חלקים ולא תיקונים בכתר אלא הכל א"ס עילה לכל העלולים ולזה אם נאמר שנדע חלק נדע הכל והוא תכלית וגבול וזה בלתי אמת מפני שהוא א"ס בב"ת והוא מקיף כל הדמות מן הנאצל הגדול עד קלה שבבריות באחדות גמורה ובו אין השגה לזולתו כלל ועיקר וידיעתו שאין לה תכלית יודע את עצמו שהוא וידיעתו א' וההשגה בו מצד פעולותיו שהם סביבותיו כדפי' ובאלימה זוט' צרפתי בח' וחיברתיו לפרק הזה:

תמר א - פרק ד

אחד ירצה שהוא א' ולא ב' ולא יותר על ב' אלא אחד שאין כיחודו א' מן האחדים הנמצאים בעולם לא כא' במין שהוא כולל אחדים הרבה ולא כא' בגוף שהוא נחלק למחלקות ולקצוות אלא א' שאין יחוד ב' כמוהו במציאות עד שמלת א' בעצם אינו צודק בו מפני היותו א' שאין כיחודו ולכך המקובלים ייחסו מלת אח"ד בי"ס א"ח ט' ספי'. ד' מל' וכיוצא ואמרו עליו שהוא לפני אחד קודם לאחד והיינו דתנינן בס"י ולפני א' מה אתה סופר רצו בזה להרחיק ממנו אפי' תואר הא' וכל יחוד הספי' כאחד ממנו ולזה יקרא בשם א' מפני היותו פועל האחדות בספי' בענין שמלת א' על צד החיוב יאמר בספי' אבל בא"ס יאמר על צד השלילה ונאמר הכח הפועל בספי' דהיינו המתעלה על כל אינו ב' ולא יותר על ב' ומכח אחדותו מייחדם והם א' מכחו המיוחד בענין שהוא מקור אחדות שהוא מייחד הצריכים יחוד והיינו אמונתינו באמרנו אחד שאנו קושרים הספי' בא"ס מפני שלא יצדק באמת בהם א' אלא ע"י היות א"ס קושרם ומאחדם והיינו שא"ס יודע ספירותיו והוא וידיעתו א' וכיון שכן הספי' אינם מצדו עשר אלא א' מאוחדות עמו שהוא היודע והוא הדעה והוא הידוע ולכך בהיות הספי' הנאצלות מתקשרות בו מתאחדות באחדותו והוא מקור טבע להם אחדות ולא בספי' לבד אלא אפי' בנפרדים שנאמר בהם ומשם יפרד והיה לד' ראשים בהיותם מתקרבים ונקשרים אל הנאצלים הנקשרים במאציל מתאחדים באחדות וז"ס בשכמל"ו שענין הפ' הזה רומז הנהגתו מאחד עשר

ספי' אל ההיכלות כנודע ופי' בפ' תרומה סי' י' שענין ועד קרוב לענין א' בענין שמורה שא"ס נובע אחדות לספי' ומהספי' נובע במדות מכחו להיכלות והם מיוחדים באחדות אז מצדו בענין שהוא מייחד הנבראים ולזה כל איזה ייחוד שימצא בספירות צריך לכוון בא' המייחד כל הצריך יחוד והנה בכלל אזהרה זו הוא אל המקובלים שלא יאמינו שהספירות חלק מעצמותו הדבק בו ונשתלשל ונפרד ממנו שאם יאמרו כן הרי עשאוהו א' שנפרד לחלקים ומשתלשל מעילה לעלול ח"ו שזה עון פלילי ומה גם באומרם עליית הספירות לא"ס והתאחדם בו שהרי עשאוהו המתקבץ מרבוי הנמצאים הנאצלים ולא יעלה בדעת שמפני שירחיקו בלשונם הרבוי מהספירות ויאמרו אחדותם יצאו מהטעות הזה שהרי אפי' שיפליגו באחדותם אין אחדותם אחדות להעריך אחדות א"ס מקיבוצים: והנותנים כניסה וקיבוץ לספי' בא"ס חשבו שהפליגו באחדות והם רבו בפירוד ועשאוהו א' מתקבץ מחלקים או א' מתחלק לרבים:

אמנם האמונה העיקרית שא"ס יודע בנאצלים והם כלולים בו לא ממציאות חידושם אלא ידיעתו אותם הוא ידיעה קדומה בקדמותו שהוא וידיעתו א' והספירות מחודשות נתחדשו ממנו בחידוש גמור לא שיצאו ממנו ממציאות אל מציאות בערך עצמותו ח"ו אלא הם עלולות אמנם נתחדשו כלם בחידוש הרצון הקדום רצון הרצונות שהוא מציאות א' לחידוש הנמצאות ומה שפי' הקדמונים כמודלק נר מנר שאין הא' חסר דבר אדרבה משם יורה שאינם יוצאים מעצמות אל אצילות שהרי אתה אומר ואין הא' חסר דבר. אמנם הוא להודיע שלא נתחדש המאציל שום חידוש בחידושם אלא נאצלו והוא במציאותו עומד ולא משתנה ולא חסר כנר המודלק מנר שאין הא' חסר ולא מתחדש ולא יוסיף ולא יגרע אמנם עיקר המשל להשכיל שכולם נמצאו ממנו לא כא' הנפרד לחלקים אלא מאמיתת מציאותו נמצאו הנמצאות מציאות מחודש ברצון מחדשם לא שקדמו ויצאו מהקדמות ההוא אל החידוש שא"כ נאמר שהוא חידש עצמו וגם לא שיתעלו אלו הנמצאות ויכנסו בעצמותו שא"כ יתקבץ ויתרבה מאחד ח"ו אלא הם מתקרבות בפעולתם ממציאות אצילותם ודבוקם אל עצם הנאצל הא' עד מקום הידוע בו דהיינו דבקותם בו ויש בזה ענין תשמעהו בעה"י:

תמר א - פרק ה

אינו גוף הנה הרחקות הגשמות מהאלוה הסכמה אמיתית מכל חכמינו מוכרחת מן הסברא ומן הכתובים: אמנם דעת הרמב"ם בפ' ג' מהלכות תשובה שהאומר שהאלוה גוף ובעל תמונה יקרא מין והטעם לדעתו שהרי זה מקבל לאלוה מה שאינו אלוה ואין בין זה לבין עובד ע"ז הבדל שהעובד ע"ז חושב שהאלוה הוא אותה תמונה שאינו האלוה

והחליפו וזה ג"כ מחליף שהרי מדמה שהאלוה שהוא עובד הוא גוף ובעל תמונה והרי עובד מה שאינו אלוה שהרי האלוה אינו גוף ולא בעל תמונה. ודעת הראב"ד שם שאינו מין אמנם יקרא סכל בלי ספק. והנה הביאו לאלו להאמין אמונה זו ב' עניינים הא' פשוטי המקראות עיני ה' ואזני ה' וכיוצא נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וכיוצא וכבר תיקננו עניינים אלו בחש"ק בהקדמה ואבארה בע"ה והנה לא נודע להם עניינם ולקחו הכתובים כפשטם הב' שלא ציירו שום נמצא שאינו גוף ומה שאינו גוף לא יצטייר בשכלם ועתה רצוני להגדיל דעתם היאך יציירו שכל פשוט בלי גוף כדי שידעו להפשיט הגוף מהמלאכים ומעלה והענין שהאדם גוף ודאי ובו נפש והנפש הבהמית הזאת תתפשט בכל הגוף. ולמעלה ממנו באבר הנכבד דהיינו המוח ישכון השכל והשכל הזה אינו בידים ורגלים ולא בשאר חלקי הגוף אמנם הוא במוח וגם כן אין יחס לשכל באזנים ובעינים ובידים מפני שאינו משתמש אלא במוח. אמנם השכל הזה ישכיל ויבין מה שבכל הגוף והעינים והידים ופעולתם והנה האבר ההוא אינו מצד צורך השכל אלא מצד הגוף שישכון השכל על הגוף ע"י האבר הנכבד ההוא א"כ המציאות הזה האבר טפל לו והרי השכל הזה יש ששיעורו הרבה ויש ששיעורו מועט ואינו מצד הגוף שהרי כל בני אדם יש להם מוח אלא מה שהשכל בעצמו ענין לעצמו והנה השכל הזה המשכיל הדרושים והעניינים יתרבה עניינו או ימעט לפי מה שיטה האדם ויהי' משכיל מפני שהשכל בכח אינו בפועל ועתה תצייר שהשכל הזה ימצא בעצמו בלא שיתוף הגוף ותצייר שיש שכל כולל לא ישוער ועוד תצייר שהשכל הזה יהיה לו שכונה באבר זולת המוח ויהיו ב' איברים בהם יחד והם ב' גלגלים להם שכל גדול רחב. הנה לא ישתמשו ב' שכלים אלה בפה ואזנים ולא ידברו זה לזה אלא ישכילו זה את זה. והנה לפי זה לא יצטרכו השכלים האלו לפה לדבר אלא לאדם שדבורו כלי להוציא רצונו משכלו לחוץ אל האדם שכמותו אמנם אלו השנים גלגלים שהם כדוריים אין להם פה ולשון אמנם יש להם שכל ואותו שכל ישכיל את חבירו ויתן כח הא' בחבירו בשכל והיינו אומרו השמים מספרים וכו' אין אומר וכו': ואח"כ נצייר השכל הזה בלי כלי כלל והוא המלאך. ואח"כ נצייר שכל כולל שכלים מאלו עד אין תכלית והוא הכסא וכיוצא יעלה למדרגה למעלה ממדרגה בספי' וירגיל עצמו להפשיט הגוף וא"כ יקשה והרי השכליים הרבים במה יכנסו אחר שאינם גוף ונשיב לו כי השכלים הרבים אשר בבני אדם אינם נבדלים מצד גופם כלל אלא השכל בעצמו בהשכלתו נבדל כל אחד וא' מחבירו במוח האדם וא"כ גם אחר התפשטו מהגוף עובר בעצמו לפי שיעור השכל ועליהם המלאכים שכלים עומדים בעצמם ישוער כפי ענין השכל לא שיעור כמותיי בגוף ח"ו ומה שנאמר במלאכים עינים

כנפים גויתו ידים פנים וכיוצא משל יתבאר במקומו ואין הכוונה הנה לבד רק להרגיל שכל האדם היאך יצייר האדם שיש שכל משולל מהגוף כדי שיקבע המשכיל בלבו מהו שכל שאינו גוף. אמנם ירגיל האדם עוד לתת מעלה אל השכל הזה העליון על כל שהוא האלוה על כל שכל שבמציאות ונאמר שהשכל אינו הנפש הקדושה שהרי נפש קדושה אינה שורה בילדי נכרים והשכל ימצא בחכמי אדום כדכתיב והאבדתי חכמים מאדום וכיוצא א"כ הנפש אשר בנו דקה מן השכל והרוח דק מן הנפש והנשמה דקה מן הרוח והרי אלו ג' כוחות בב"א מתעלים אלו על אלו משובחים אלו מאלו והם כח בגוף והגם שוכנים באדם באמצעות החיות אשר בו הפועל באיברים פעולת השכל וכיוצא ולזה יתעלה כל א' על חבירו ובענין העלוי הזה יתעלו השכלים זה על זה בדקות עד שיתעלה האלוה על נמצאיו שיעור אין לו תכלית ואין לו סוף ולזה קראוהו א"ס שהרי יש לכל הנמצאים סוף והוא אין לו סוף והטעם לא שמצאתה להם סוף אלא שאחר שהם למטה מהשכל שאין לו סוף יש להם סוף וסופם ידוע להם אמנם ממציאם אין לו סוף ודע והשכל כי מה שיעלה בדמיון לא יקרא פשוט מהגוף מפני שהדמיון לא ידמה אלא גוף אמנם מה שיעלה בשכל הוא הפשוט. והמשל בזה אם תצייר צורה מהצורות אפי' שתזכך אותה כל הזיכוך שדמיונך יכול לדמות הרי הוא גוף ואין ממין המציאות ההוא אמנם מהמין ההוא מוגשמים גשמים דקים מובחרים מגשמי הרקיעים האלו אשר עלינו וזה דמיון ממש כדכתיב פעלת לחוסים בך וגו' כאשר יתבאר בעין אדם בע"ה. אמנם השכל הוא הכלי החשוב אשר באדם שישכיל הדברים הפשוטים מפני שהם שכל והיינו מה שהשכל ישכיל כל דרוש מהפרושים. הנה הדרוש ההוא אינו גשם אפי' שיהי' הדרוש ההוא נשוא בגשם עכ"ז אין המשכיל ההוא גשם ומזה תתלמד לעלות ולהזדכך שכלך להבין מהו ענין הפשוט ומהו ענין המוגשים כל הנכנס במדמה מוגשם וכל הנכנס בשכל פשוט ועתה דמה כאלו אותו השכל ימצא פשוט מהשכל ויהי' הענין ההוא נשוא בעצמו בלתי מתלבש בכלי גשמי ואדרבה תשכיל מזה שהפעולה ההיא שכליית והפכה הגשם ומפני שיתוף הגשם אליו יגבילהו וימעיטהו אחר שפעולתו אינה גשמית וכל עוד שישולל מהגשם יתרבה ההשגה ולזה השכל הזה לא יצטרך כלים גשמים כלל אמנם הוא כח נאצל מלמעלה אל הכלי הגשמי הזה להשתמש בכלי הגשמית ומזה תבוא ללמוד עצמך להבין מהות השכל הפשוט במלאך וכיוצא ותעלה במעלות השגת הדברים הרוחניים ולא תשתבש מהדמיון. שמעולם לא ידומה לך אלא דמיונים גשמיים ומכאן תלמוד כשמכנין בשום ספי' מהספי' שלא תדמה בשכלך בה בשום דמיון בכח המדמה אשר לך שיכניסך הדמיון בהגשמת הספי' והוא טעות גמור ועון פלילי. אמנם תשכיל

בשכלך השכלת עניינה ותדמה צורת אותיות השמות שזה מותר לך. אמנם המדמה יותר מאותיות מגשים. ודמיון האותיות בהשכלת השכל שזה הויה מיוחסת מורה על סוד הספי' כאשר נבאר בעין אדם בע"ה. אמנם בא"ס לא הותר לך לדמות שום דמיון כלל לא דמות אותיות ולא שום דמיון אלא להשכיל בשכלך שיש שכל פשוט על שכל פשוט ולמעלה מכל השכלים פשוטים נמצא במציאות מה שלא יגבילהו שכל פשיטותו רק בשלילה מכל האסיפה בשכל ובחיוב מציאותו ובדרך רצוא ושוב כאשר נבאר בפ' בע"ה:

תמר א - פרק ו

והוא המציא כל נמצא יש למשכיל להזהר ולהשמר שלא ידמה שום נמצא קדמון זולתו כלל ועיקר ואפי' הכתר ראש לכל הנמצאים ממנו הוא חדשו והמציאו שכבר קדם אליו העדרו עד שהא"ס חדשו והמציאו ואין שום נמצא קיים במציאותו שלעולם לא יעדר אלא הא"ס דהיינו האלוה שאמרנו שמכאן ואילך נקראת בשם א"ס שכבר ביארנו שהוא בא"ס אמנם מה שנאמר עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד אין הכוונה אלא על התפשטות האצילות קודם גמר ההתפשטות והיינו עד שלא נברא הנאצל העולם שהוא בינה הנק' עולם הי' המציאות הוא ושמו דהיינו הוא בכתר ושמו בחכמה וא"ס (נר' שצ"ל לא) לכנהו בשם כנוי בעצמו אלא ע"י ספירותיו כאשר נבאר ושמור העיקר הזה שאין לך לצייר שום נמצא קדמון מבלעדיו כלל ועיקר שאם תפחות מזה בשום ענין אתה בא אל הקדמות ח"ו ומשם אל השניות שאם אין אתה מצייר קדמותו ותתן קדימה לשום נמצא הרי הנמצא ההוא שניות ודאי אחר שאין אתה מצייר קדימה לו וכבר טעה בזה מי שטעה ומה שיקשה לך בזה שא"כ הוא שאין שום נמצא מבעלדיו אותו ההעתק מלא רוצה להמציא אל היותו רוצה להמציא ויהי' שנוי בו זה יתבאר לך בע"ה בתמר ב' פ' ה' ו': אמנם צריך שנבאר כי כמו שקדמותו אין לו שיעור ולא התחלה אלא קדמון בלי קדמות ג"כ אותו המציאות שממנו הנמצאות מתפשטות הוא קדמון בקדמותו מפני שהוא לא יחודש בו דבר מפני חידוש הנמצאות והנמצאות מחודשות מצד עצמם והמצאם מאותו קדמון בקדמותו שאם לא תאמר כן ותרצה לומר שאין קדימה למציאות זה כמו ששללנו הקדימה מן הכתר נמצאת מוסיף בו חידוש מצד המצאת הנמצאות ח"ו. אלא צריך שהוא וידיעתו וחכמתו ויכולתו להמציא הנמצאות אחד תכלית האחדות עם היות שהנמצאות מציאות מחודשות ומה שלא נמצאו באמיתת מציאות מפני הטעמים אשר נבאר שהם מחודשות ואלו לא יחודשו יהי' להם קדימה בקדימתו ומה שהוא קדמון בקדימתו אינו יותר מאחד ח"ו שאין קדימה לזולתו וכל מה שהוא חוץ ממנו מחודש ונמצאו מכחו עת לא עת כאשר נבאר וכאשר תדקדק תמצא שהכוונה לפי זה שהוא פועל

בכח ולא בפועל וכחו קדום בקדימתו והפועל שהם הנפעלים הם מחודשים ובהיותו פועל בפועל לא יחודש האלוה דבר ח"ו שהרי הוא וכחו א' וכח קדמון והפועל הם הנפעלים והם מחודשים ואין שבח באלוה להתחדש ולהפעל. ולזה שבח פעולתו בכח משובח מפעולתו בפועל שהפעולה בכח דבק בו באחדותו והפועל יוצא ממנו מחודש נפעל וג"כ שבחו אינו היותו פועל בפועל אלא מצד פעולותיו ושבחו היותו פועל בכח הוא עצמותו שאין אנו יכולים להשיגו ולזה מחודשים הנפעלים חוץ ממנו והכח הקדום המאוחד בו שהוא והוא אחד בתכלית האחדות שאינו מחודש היינו קדמותו ודרוש זה הארכתיו במקום אחר בע"ה וג"כ צריך שניתן קדימה לידיעתו הנמצאות ונאמר שלא נתחדש לו שום ידיעה בהתחדשם אלא ידיעתו קדומה כקדמותו שהוא וידיעתו בהם א' והוא קדמון והטעם שהוא יודע הנמצאות קודם היותם בידיעתו אותם אחר היותם שאין חידוש הויתם מחודשת אלא בהם בעצמם. אמנם הממציאם לא נתחדש דבר בחידושם וידיעתו אותם קודם היותם לא נשתנה מפני שנשתנו הם ונתהוו והיו מה שלא היו ועם היות שאלו העניינים נפרדים לנו שהרי ידיעת הדברים קודם היותם וידיעת הדברים אחר היותם אינה ידיעה שוה אלא ידיעה נפרדת לב' ועכ"ז באלוה לא יפרדו אלא הכל א'. ואין לתמוה כי כמו שידיעת המינים הרבים היא ידיעה נחלקת לחלקים לנו. ועכ"ז היא ידיעה א' מיוחדת בו מפני אחדותו שהוא וידיעתו א' כך מיני הידיעות עם היות שהם רבות שונות לנו כגון ידיעת הדברים קודם היותם וידיעתם אחר היותם הכל ידיעה א' ומיוחדת בו בלתי נחלקת למינים הרבה. ועם היות ששכלנו לא ישיג היאך הידיעות הרבות יתיחדו היינו מפני שידיעתנו ושכלנו והשגתנו שכל מחודש נפעל. אמנם ידיעתו בקדמותו ולא נוכל בשכל מחודש לדעת שכל קדמון ובשכל נפרד לחלקים לא נוכל להשיג שכל מיוחד תכלית היחוד ולזה אין להטריד מחשבתינו ושכלינו בזה שאם הי' הענין שנשיג כיצד יתאחדו הרבים בו וכן אם נשיג כיצד הידיעות השונות לא יתרבו בו אלא יאוחדו היינו משיגים בו. וזה מכלל פלאי אחדותו שהוא בלתי מושג כלל ואין שכלינו הקצר יוכל להשיג כלל השכל אשר אין בו סוף רק חיוב המציאות וחיוב האחדות ושלילת הרבוי וכיוצא:

תמר א - פרק ז

והוא המציא כל נמצא הוא קדמותו אין לו תכלית ואין לו שיעור מפני שאין לשער שום מציאות שאין לו מציאות והוא המציא את עצמו מעצמו ח"ו אלו יצוייר העדר כל מציאות לא ימצא כלל לכך אין לשער העדר האלוה בשום מציאות אמנם הוא יסוד הנמצאים שאין שום נמצא המציא את עצמו והיסוד והקיום לכל נמצא הוא א"ס שמציאותו לא

יעדר אמנם שאר הנמצאים הוא המציאם אחר שקדם העדרם. ויש במציאות מציאות שלא היו ואסור להרהר בהם כלל שאין לדבר מה לפנים. אמנם הא"ס המציא כל הנמצאים כולם נחייב עוד ענין שלא נאמר שהמציא הכתר ואח"כ הכתר המציא החכמה ח"ו אלא א"ס המציא כל נמצאים עד שאין שום נמצא במציאות שלא ימצא מאמתת מציאותו ואם ימצא שום נמצא גרוע אין ראוי לתת המציאות אליו כגון החיצונים וכיוצא עכ"ז לא נשלול המצאתם מכחו ח"ו שאין לתת מעלת המצאת הנמצאים לזולתו ולא פעולה מהפעולות ח"ו לשאין מבלעדיו אבל יתבאר הענין לקמן ויתוקנו העניינים על תכונתם ודע ששלילה זו ששללו שלא תאמר שיש שום נמצא או פעולה מבלעדיו עיקר הכוונה שלא תדמה בדעתך לומר שפעולה זו נמצאת מהכתר או מהבינה או מהמל' בלתי שיתוף א"ס כלל שזה ח"ו הוא שניות שתקן פעולה לשום פועל מבלעדיו שהרי לפי זה חלקת כח א"ס מאותה פעולה מכל וכל ונתת ראש והתחלה לפועל ההוא וכל מה שהוא מבלעדיו ח"ו שניות אמנם כאשר נתן הכח לכל הפעולות אליו והכל נמצא משפעו וכחו גם אם תרחיק הפעולה ממנו ע"י האמצעיים הרבים והבחי' הרבות לא מפני זה יקראו שניות ח"ו שהרי מאחר שכח הפעולה מאתו הרי שבעל הפעולה הוא התחלה ראשונה ולזה העיקר הוא שלא נחלק שום פעולה ממנו כלל. אמנם האמצעיים תרבה בהם כפי הצורך כאלו תאמר הכי בריה טבעה להיותה נמצאת מכח המים הנמצאים מכח העב האוירי והאד מכח הליחות והארץ וכיוצא ותרבה בסבות הטבעיות גשמיות ורוחניות דקות מלאכיות וכיוצא אחר שתאמר שהסבה הקודמת היא א"ס הנותן כח וחיים לפעולה שלמעלה ושפעו מתפשט ומכח שפעו פועל הסיבה ההיא המסובב ההוא הרי נתת שבח הפעולה לפועל ותלית כל הנמצאים בו ואמרת זולתו אין קיום לשום מסובב אמנם הנותן פעולה לשום פעול מבלעדי כח קיומו הוא נותן שניות ודאי וזה כפירה: ויש עוד תחת האמונה הזאת השגחה שהוא ענין לעצמו צריך שנתן השגחתו בפעולה הנפעלת ויש בזה ענין הבחירה הניתנת לאדם ופועלת ע"י ידיעה ודאי וא"כ איך יצדקו שנים אלו הבחירה מכחשת את הידיעה והידיעה מכחשת הבחירה וההשגחה איך תסבול נגד הרצון העליון. ועניינים אלו נדבר בהם בתמר ב' פ"י ועכ"ז רבותינו ז"ל פי' אולי צ"ל שאין או אולי ר"ל לסבה שאין בלעדיו בפועל מגונה בבא על הערוה והוליד ממנה ממזר חייבו פעולת הבורא שם שהוא מצייר צורה זו בעניין שנותן הבחירה באדם וחייבו הפעולה לבורא ועניין זה קשה מאד שנכריח הבורא בפעולה ונשתחרר האדם בבחירה ועכ"ז כמה עניינים שהם בחירה גבורת (נר' שצ"ל גוברת או גמורה) והבורא מוכרח במעשה ההוא כגון ההורג בעל בחירה והבורא מוכרח בנטילת נשמתו למעלה

ועניין זה נאמר בתיקונו שהשגחת האלוה שולטת על כל המעשה והבט אל עמל לא יוכל. ועכ"ז האדם יעשה עמל והקב"ה יראהו והבחירה שולטת על העשיה וההשגחה אינה מונעת המגונה מיד העושה הרעה. והטעם שאין לך דבר שלא תהיה בו השגחה עליונה גם המעשה המגונה ההוא השגחה עליונה הרי העבירה הראשונה שנעשה הריגת קין את הבל ע"י השגחה היא. אמנם נעשה קין כלי קיבול לרע הנעשה להענישו ועכ"ז יקבל עונש הריגתו מפני שהוא עושה הרעה וההשגחה סבלה ברצון עליון לא על צד ההכרח ומחויב עונש מטעם היותו כלי לרעה ועכ"ז מי שהוליד בן ממזר יש נשמה הגונה שם וראוי להתלבש שם עד שבא המגונה ונעשה כלי לה. ועכ"ז חטא אדם הראשון. ראוי הי' בריה להתלבש במיתה. אמנם לא יחויב שיהי' אדה"ר יהי' מי שיהי' עד סוף העולם וכיון שנעשה כלי למגונה סבל עונשו והפועל העליון לא מנעו מפני שהפעולה הגונה למעלה לצורך המעשה ההוא ויש עוד עניין למוליד בן ממזר בסוד הנשמות והגלגולים ולעולם כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה והכל פועל גבוה והדין הוא על הנעשה כלי לרעה א"ע. ראוי הי' אדה"ר להחלט במיתה דכתיב אדם כי ימות באוהל אלא שהקדים עצמו אליה שלא בעונתה כי המיתה היתה מצואה מאתו ית' באהל והיא גנוזה בקדש מות וחיים כי הדדי והחטא כפל את המיתה ואכלה פגה והפליגה מן החיים וסוף סוף עצת ה' היא תקום ואם יתמהמה חכה לו ישמע חכם וידום וילמד סתום מן המפורש:

תמר א - פרק ח

הפרק הזה להזהירך שלא תהרוס המחצה ותכנס למקום הסכנה ואל תהרהר במה שקודם הכתר ואל תאמר קודם שהמציא כל נמצא מה הי' שאין לך מזה אלא ליאות לריק שמי שאינו מושג לא נדעהו ולזה נאמר האומר מה לפנים ראוי לו שלא בא לעולם והיאך נדע קודם שהמציא כל נמצא מה מעשהו אם לא נדעהו כמו שלא נדעהו לא נדע שעשועיו קודם מעשה הנמצאים ואפי' אחר מעשה. הנמצאים לא נשיג מעשה הנמצאים. מהצד שהם פעולותיו כמו שנבאר כ"ש שנדע שמציאותו הי' מתעדן או הוא משתעשע אלא תכלית הכל שלא נדעהו וכל מה שיפול השאלה על מה שהוא קודם המצאת כל נמצא נכלל בכלל מה לפנים שאין לדורשו ח"ו ועל כזה נאמר במופלא ממך אל תחקור וכו' ועד"ז ג"כ דרישת הפעולות דהיינו הנאצלים ואצילו' הספירות לדרוש ולחקור על תחילת מציאותם ממנו להם בכלל האזהרה. שאין שום השגה בעצמו כדפי' וא"כ היאך יושג שום השגה בבחי' המצאת הנמצאים מאמיתת עצמותו שלא יגיע מזה אלא רעות רוח והחושב שהשיג טועה וענין זה אינו אלא פתוי שנתפתה בשכלו שמה שאינו מושג לא יושג והרי המצאת הנמצאים ב' עניינים הא' בערך עצמותם והמצאתם.

ובזה נשכיל ע"י הדרושים מעט מזער והב' בערך עצמות הממציא שהמציאם ובחי' זו אין שום השגה בו כלל ועיקר והוא בכלל האזהרה הט' וכשתבא לתמרים הבאים אראה מראה זו יותר בע"ה ולא אתה לבדך מוזהר באזהרה זו אלא גם כל הנמצאים אפי' הכתר כאשר אבאר בע"ה בפי' שלא השיגוהו אפי' הנאצלי'. לא בעת השתלשלותם אל מקומם והרחקם ולא בהיותם מתקרבין כל הקורבה שאפשר אפי' בעלייתם אל תכלית העליה לעולם לא השיגו במאציל ולא ישיגוהו מפני שהמציאות הדבק אשר להם במאציל דהיינו המציאות שאינו נאצל אלא מאצי' דהיינו ידיעתו הנמצאות קודם המצאתם היינו הוא וידיעתו א' ואינם שם זולתי ח"ו והמציאות ההוא אינו נבדל ממנו תמיד ולכך הם מיוחדים בעצמותו והוא עצמו מכיר את עצמו ומעולם לא נחלק אל חלקים ולא יחלק שאחדותו אינו מקבל חלקים ח"ו מפני שאחדותו אינו כאחד המתחלק כאשר נבאר א"כ המציאות הא' אינו משתנה תמיד והספי' הנמצאות הם מחודשות אינם יוצאות מעצמותו לאצילותם אלא מאוחדות מחודשות ולזה לא ידעו בו ולא ידעו בו לעולם שאינו מושג לספי' מצד עצמותו אלא מצד פעולתיו ומה שהוא עצמות מעולם לא יהי' נפרד להיותו אצילות ולזה פירשו הקדמונים במאציל כמדליק נר מנר ואין הראשון חסר דבר הורו שאין האצי' ענין נפרד מן המאציל ח"ו וענין זה ארחיבנו בפ' אמנם הכוונה כאן להודיע העלמו' אפי' מנאצליו שהם אצולים מחודשים בלתי יודעים אותו לא עתה אחר השתלשלותם אל הקודם ולא קודם התפשטם והיותם מושרשים בשורשם מפני שא"א שיתעלו ויושרשו אלא בעילוי עד הגיעם אל מדרגה ראשונה צאת הנאצל אל מציאות הויית אצילותו ומציאות זה היא מחודש נתהוה מאין ואינו עצם יוצא מעצמותו מפני שא"כ תאמר הרי עצמו יודע את עצמו וזה היה מעצמו הרי הוא נאצל יודע את מאצילו ח"ו זה אינו אמת אלא הנאצל לא ידע את מאצילו אפי' בהיותו בתכלית העילוי דהיינו עד היותו ברצון הרצונות שם לא יושג הא"ס לנאצלו הראוי ברצון הרצונות מפני שאינו נודע לזולתו והמציאות ההוא אינו דבר נפרד ממנו ח"ו כאשר נבאר אמנם מחודש והמחודש בלתי משיג עילתו הקדומה תכלית קדימה לא ישוער בו גבול ואפי' מלת קדומה על צד השלילה נכנה אותה בו ולזה מציאותו נעלם תמיד רחוק ההשגה מכל נמצא ומחשבת האדם ושכלו קצר ובעל גבול ואיך ישיג ויגביל בעל גבול למי שאינו בעל גבול וישא ק"ו לעצמו מרוממות השכלים העליונים שכולם מתרחקים מלהרהר ומלהגביל בשכלם רוממותו לא בעצמותו ולא באמיתת מציאותם ממנו אמנם ברדתם יתהוו כלם להאחז ולהשתרש אלו באלו מהמל' עד הכתר ועכ"ז עדיין הכתר נפלא כאשר נבאר בעין רואי בע"ה: (באלימה זוטרתי צרפתי הפרק הזה וחברתיו לפ"ג)

תמר א - פרק ט

רבים חשבו לדמות לאלוה אור וכיוצא בחשבם שענין הזה אינו גוף. והוא תכלית השבוש שאין לך במציאות שום דמיון מתדמה שלא יהי' גוף לכך הזהר שאל תדמה שום דמיון שכל הדמיונות הבל ואין שום דמיון כלל בשום מציאות. והאומרים לדמות שם הויה גדול וכיוצא דע שאין שום שם בא"ס. שהרי השמות תמונה הם. ואיני אומר שלא תדמה תמונה בו מתמונות גשמיות לבד שזה הוא ודאי שקר מפורסם ובמעט ההשכלה תדחה הענין הזה משכלך אלא אפי' תמונת יהוה אין לדמות והוא בכלל אינו גוף. והענין כי תמונת יהוה היינו יסוד הפעולות כולם. והפעולות הם תארים ואין לתאר שום תאר כאשר נבאר בתמר ב' בע"ה. א"כ אם יתכנה לו תמונת יהוה שהיא ההנהגות והפעולות נמצאת נותן לו תמונה ועל כזה הזהירה התורה כי לא ראיתם כל תמונה. וכתוב ותמונת ה' יביט רצה שלא ראיתם סוד תמונת יהוה בו ח"ו אלא סוד תמונת הנהגה זו ותמונת שם יהו"ה דהיינו סוד הספי' הם למטה הפעולות המתפשטות ממנו ושופעות ממנו כי עצמותם (נר' שצ"ל עצמותו) לא יצדק בו שום תמונה ושום פעולות ושום דמות ושום דמיון בשום מדה והנהגה בענין ששום דבר מה שיעלה בשכלך ודעתך מכל נמצא שבמציאות אין לו דמות בו ח"ו וע"ז נאמר ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש לא דמות כמותיי גשמיי וגופיי ח"ו ואף אם תדמה גוף שאין לו תכלית הוא שקר שכל גוף יש לו תכלית ולא דמות הנהגה כלל שהרי הוא כח תכליתי אמנם הפעולות נמשכות ממנו והוא אין לו שום פעולה ועיקר הענין הזה אבאר בתמרים הבאים אמנם הנה דרך הערה שלא תדמה בו שום תמונה משום מציאות בעולם והכל נמצא מאתו ית' בענין שעיקר זה יפליא מחשבתך ממנו תכלית הפלאה שמה ידמה שכלך במה שאין בו תמונה מתמונות ההנהגות וההשגחות כלל בענין שאין לך לדמות שום דמיון שכל הדמיונות מחולקות ממנו אם לא מצד פעולותיו והוא פעל והמציא כל הנמצאים וכל התמונות ואין שום תמונה שלא נפעלה ממנו בענין שנדמהו שכל פועל כל תמונות והתמונות כולם נפעלות ממנו ובו אין שום תמונה וכאשר נייחס אליו פעולת התמונות לא נייחס בו שום תמונה מצד היותו פועל התמונות אלא פעל התמונות ולא יקבל הפעולות שנאמר שיגיע אליו התמונה מפעולת התמונות ח"ו אלא הוא בעל התמונות שהם המפי' ובו לא יגיע זו תמונה כלל שאינו מצד עצמו בעל ספי' ח"ו אלא הספי' פעולות נפעלות מאתו נמצאות מאמיתת מציאותו ובו אין שום דמיון עמהם כלל והפעולות נובעות ממנו ולחוץ ולא נכנסות מהם אליו כלל שום דמיון בענין שהספי' אצילות אצולות ממנו להם לא שיכנס מהם אליו דבר וכן לדרך זה הוא ויחס היותו פועל בספי' שאין הכוונה שיתייחס לו

פעולת הספי' אלא כמו שתחלת הספי' אצילות ממנו ולחוץ אליהם כך הפעולה הנמשכת ממנו הוא כח השפעה נשפעת ממנו ולחוץ אליהם בהיותם אותה ההשפעה דבקה בו שלא יצאה ממנו אין בה שום תמונה בהתפזרה ממנו ולספי' יקנה אל ההשפעה התחתונה ההיא תמונת ההנהגה בספי' במדרגת הידועות אשר להתפשטות המציאות להנהגה כאשר נבאר בת"ב בעה"י:

תמר א - פרק י

כשתדמה בשכלך שיש אלוה שהוא עיקר המצוה שאנו בביאורה אל יעלה בדמיונך לדמות שיש אלוה על צד המגביל בדעתך שיש אלוה שא"כ נמצאת מציאות בדעתך על צד הגבול והגשמות ח"ו אמנם תדמה בדעתך חיוב מציאותו לבד והוי רץ לאחור שאם יעלה דמיונך ביותר מזה נמצאת מהרהר באלוה מצד עצמותו והדמיון יגביל ויגשים לכך תן לדעתך מחסום ואל תתירהו יותר מדאי אלא תחייב מציאותו ותשלול השכלתך מהשגתו וב' כא' הם רצוא ושוב רצוא לחייב המציאות ושוב שלא תגביל ותדמה ותצייר מפני שהדמיון רץ אחר השכל ולכך נאמר בס"י ואם רץ לבך שוב לאחור וענין זה הוא אפי' בחיות הקודש ועליהם נאמר והחיות רצוא ושוב ומלת חיות נלקח למקובלים אפי' בספי' העליונות והם רצוא ושוב רצוא לחייב המציאות ושוב שלא להגביל ולא תדמה בדעתך לעמוד על פרק זה בקלות כי טורח גדול הוא ענין זה עד שאפי' העליונים נזהרים בו: וראיתי שיש בזה ב' צדדים בבני אדם הא' שלא ישכילו בזה כלל ואינם ברצוא הילכך אינם צריכים ליזהר בשוב. הב' שלא ישכילו טעותם והם ברצוא ואינם בשוב אמנם חיות הקודש תמיד הרהורם דבקה בו לשאוב שפעו ולא יפסיקו ולכך הם ברצוא וכדי שלא יגיעו למקום האזהרה הנז' מיד הם בשוב ששכלם לא יגביל ולא יגדיר מציאותו שהם נפעלים ממנו והיאך ידעו מציאותו בהשגה מגבלת ח"ו לזה הם שבות אל מקומם ותמיד לא יפסיקו שכלם מדבקות בחיוב מציאותו נמצאות תמיד ברצוא ושוב לא יחסר להם רצוא ושוב ברגע כמימריה ובני אדם הם ברצוא ושוב כפי כחם לא כאותם ב' כתות החסרות שאינם ברצוא או שאינם בשוב אלא צריכים שיהיו ברצוא דהיינו לידע שיש אלוה ושוב לידע שאינו מדומה ולא מוגבל ולא מושג כמו שביארנו לעיל וע"ז כט א"ס בפטירת ר"ש ברח לך אל מקומך מספרא דצניעותא ירצה שירצה המחודש להשכיל וכל השכלה עילוי הכניסה אל מקום המושכל וההשכלה בא"ס אפי' לנאצלו הא' בחיוב המציאות אמנם בשלילת ההשגה שא"א שיוגבל בהשגה כלל ולזה ברח לך צריך לברוח אל (אולי ר"ל אל מקומך) יהיה הריצה בזריזות ומהירות בשובו אל מקומו שצריך דרך בריחה ממש דהיינו ושוב שמי שרץ ישוב יותר מהרה והיינו ברח עוד דרך בריחה כמי

שנשכו נחש בורח מן הטעות הגדול והריצה עלייה והתעלות יותר מן הראוי והבריחה לשוב אל המקום שהוא שעוריי נגבל נאצל נמצא למטה דהיינו ברח לך אל מקומך ואם השכל הנאצל יאמר עליו ענין זה והחיות הנאצלות רצוא ושוב כמה יפול מן (אולי צ"ל ממנו) על פני שכל הנברא וכ"ש הנוצר וכ"ש הנעשה הגשמי בגלגל וכ"ש הנעשה המלובש בחומר העכור השולט בו המות המשועבד לחוש המשוש החרפה הגדולה המחשכת כל אור שכלי:

תמר א - פרק יא

שיש אלוה א'. הא' הזה אינו באמירה ודבור כענין הפ' שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד והכרח לזה כי אחר שאין תמונת שם הוי"ה בו כדפי' א"כ מה שנאמר בתורה יהו"ה אחד הוא קשר ואחדות תמונת יהו"ה והפעולות הנמשכות ממנו אמנם בו לא יצדק שום אמירה ודבור כלל שהרי אין לך מדה מפוארת ומהודרת בכל המבטא הכתוב בכל התורה כלה כשם יהו"ה ואמרנו שאינו בו. א"כ היאך נוכל לייחס שום אמירה ודבור בו והרי מלת א' היא מלה המגבלת אם תשכיל בה בעין שכלך היטב שהא' מוגבל באחדות א"כ אם תחייב א' בלשונך אתה מגביל ואסור שאתה מחליף וחשב האומר א' שבא לייחד והוא החליף אמנם הוא א' השכלי שהשכל כן בו ברצוא ושוב והאומר א' ולא האחדות המחייב שיוגבל בשכלי אחדותו אלא א' המורה שאין שני לו אמנם אינו א' ירצה על צד המגדיר המגביל ולזה א' זה הוא שכלי לא בדבור וראה עד היכן הגיע כח חכמינו ז"ל שבמלת א' הכוונה בו בספי' ואח"כ בד' של א' מאריך בו עד הדמות עד הא"ס המנהיג באחדותו ספי' הרי שאין אחדותו במלה ודבור אלא בהרהור ומחשבה כדי שלא יגביל בלשון מה שאין בו גבול ולא יגדיר המה [מה] שאין לו גדר שאין לך שום מלה ודבור שיהי' בו כלל ולכך אחדותו בהרהור ע"י רצוא ושוב כדפי' בפ' הקודם לא באמירה אם היות שהחוקרים שבעמינו אמרו א' ואין יחיד כיחודו הורו על רצוא באומרם א' ושוב באומרם ואין יחיד וכן פי' אחד ולא כאחד המנוי כו' כדפי' לעיל בפ' אבל עכ"ז העיקר הוא כדברינו שאחד המכונה אינו בא"ס אלא במפי' וא' בא"ס הוא בהרהור ולא בפה מפני שהרהור ברצוא ושוב המכונה כבזק והפה לא כ"כ שא"א לומר בבת אחת אחד ואין יחיד אלא מלה במלה זו אחר זו ותמונה אין בו כלל ואחד תמונה היא והיאך נאמר תמונה ולא תמונה ותמונת א' הם י"ס דהיינו יהו"ה אחד קשר הספי' לשרות עליהם השגחתו וכבר פי' בפ"ד שמלת א' בספי' ולפני א' בא"ס. והענין שהספי' הם רבות בערך אחדות א"ס אמנם מצד עצמו אינם אלא א' אבל מלת א' על צד החיוב יצדק בהם מפני שהם נמצאות מרובות מצד פעולתן וא' מיוחד מצד עצמן ולזה חייבנו האמונה האמתית

לומר בהם א' כאומר שמע ישראל. והנה א"ס אחד מכל צדדיו בין מצד עצמו בין מצד פעולותיו בצאתם מאתו והספי' אחד מצד עצמן ומה גם מצד מאצילם המייחדם תכלית ייחוד והפעולות הנמצאות מהם רבות וכל עצמן הם אמצעיות בין האחד האמיתי לרבים הנפעלים התחתונים ולזה חייבנו התורה לאחד מפני שאנו הנמצאים התחתונים גרמנו הרבוי א"כ נתקן את אשר עשינו והוא שנייחדם. ואין לנו דרך לייחדם ייחוד אשר לא תמוט אלא כאשר נקשרם בא"ס שהוא א' שאינו נפעל והספי' א' הנפעלות באחדות מצד קיום מצותיו אמנם הא"ס א' מצד עצמו אין אחדותו תלוי בזולתו ולכך לא תמה אחדותו לעולם מפני שאחדותו מעצמותו ותמיד קיימת אמנם אחדות הספי' הם א' מצד א"ס וזה האחדות תמיד קיים אל הספי' אמנם מצד הספי' אלינו אינו קיים אלא תלוי במעשינו כשאר העניינים התלוים בענין שיבחנו הנמצאים לשלשה חלקים הא' הוא הא' הקיים שלא יזוז ולא ימוט ולא יתרבה ולא ישתנה והוא הא' האמיתי א"ש כדפי' הב' אנחנו התחתונים הרבים שאין אנו אחדים אלא על צד הקיבוץ והתעלות למעלה כענין קשר הנשמות בכסא וקשר ההיכלות בפנימיותם בהיכל קה"ק וזה א' רחוק אמנם על הצד הזה נאמר ומי כעמך ישראל גוי א' כאשר נבאר בעין אדם בע"ה. הג' אחד שהוא א' מצד מאצילם ויפרדו לא פירוד אלא מצד פעולתם בנפרדים ויצטרך בחי' זו התחתונים הנפרדת מצדנו להתאחד ותיקונם באחדות תלוי במקור האחדות דהיינו א"ס הטבע האחדות כדפי' בפ"ד ועל הצד הזה אנו אומרים ה' אלהינו ה' א' כדפי' בחלק תפלה למשה בע"ה:

תמר א - פרק יב

הא"ס מעליל הכל ואין לו עילה שהכל נמצאים והוא אינו נמצא מזולתו מפני שמציאות קיים לא יעדר לעולם ואינו נתלה בזולתו שהוא התחלה וראש לכל נמצא ואין לו התחלה כלל מפני שמציאותו קיים לא יעדר ולא יצוייר בשום העדר ח"ו מפני שהוא יסוד כל מציאות ולזה אינו צריך לשום נברא כלל אלא הוא קיים בעצמו בלתי מקבל מזולתו ולזה עיקר ויסוד הוא שאינו צריך משום נמצא כלל ולא מקבל שום הנאה ותועלת משום נמצא כלל כדכתיב אם צדקת מה תתן לו או מה מידך יקח ועתה לא יאמר הענין דווקא על העבודה וכיוצא שודאי אינו לוקח ממנה תועלת שאינו נהנה מזולתו כדפי' אלא גם לאיזה ענין שיהי' לא נאמר בא"ס שיתעורר מזולתו או יסתייע במה שיפעלו התחתונים וכיוצא לא יצדק שהרי אינו נפעל מזולתו ולזה לא תמצא שיתייחס ענין זה בזוהר בשום פנים וגם לא זו בלבד אלא אפי' בנתינת טעם עשה זה. מצד זה לא יאמר בא"ס אלא דוקא בספי' מפני שא"ס אין טעם ולא ענין שיפעלוהו ח"ו אלא פועל מצדו ברצון ונדבה שאם

נאמר טעם הכריח הענין ימצא הטעם מכריחו והוא מוכרח מזולתו ח"ו ואינו אלא הוא קודם לכל מציאות ואין שום מציאות שיכריח שום ענין בבחירה ומה שנאמר בטעם הנמצאים הי' כך ולא הי' כך מטעם כך אין נתינת הטעם ולא ההכרח מצד הא"ס ח"ו שמצדו הכל ענין א' אלא מטעם הנמצאים הוצרכו לזה לא שיהי' ענין מכריחו כלל. ומטעם זה לא נוכל לומר במציאות הנמצאים טעם אל המצאתם מפני כך וכיוצא מצד מציאותם ראשונה בא"ס מפני שאין שום טעם למציאותם מא"ס ולא נוכל לומר טעם לאיחורם למה עתה הי' כך שזה הי' מציאותם ולא קודם מפני כו"כ לא נוכל לתלות טעם בא"ס אלא הוא מצד עצמו כל העתים שוים וכל המציאות א' אין שום טעם שיכריחהו ולא שום טעם שיעכב המציאות מצדו והעיכובים והטעמים הוא מצד הנמצאים בכל מקום שידרש איזה ענין בזוהר כגון הנדרש באידרא כאשר יתבאר וכמה הזהירנו בתורה בענין זה באומרו בראשית ברא אלהים כי כשתבאר מלות אלו אל יעלה יותר מהיות מלת אלהי"ם בבינה ועתה אפשר לפ' בראשית חכמה ויאמר בחכמה ברא אלהי"ם שהיא הבינה את השמים ואת הארץ דהיינו הנמצאים ממנה ולמטה (אולי ב"ל ואם או ולו החכמה) ולא תעלה הכתוב הזה יותר מזה תאמר בראשית בכח החכמה ברא מי שברא. דהיינו הכתר את הבינה דהיינו אלהים ופי' זה דחוק ויותר מזה אינך יכול לעלות בקדימות הנמצאות ואפי' זה זר מאד וכאשר תעלה יותר תאמר בראשית בתוך החכמה ברא מי שברא. אלהי"ם דהיינו הבינה והיינו אצילות הבינה מהכתר בתוכיות החכמה ומעולם לא תעלה אל מציאות הכתר היאך נמצא ולא מציאות החכמה מהכתר מפני שלמדה התורה דעת אל האדם שאין לו להתבונן בהם כמו שפי' בפ"ח וכ"ש לתת טעמים ועיתות ושיניים מהכתר ולמעלה ודבר זה רחוק מאד ולא תמצא בזוהר במציאות הכתר מא"ס כמעט בב' מקומות שידבר בהם ועיקר הדבור מציאות הכתר ע"י החכמה פועל ומאצילות הבינה והיינו אומרו עד לא ברא קב"ה עלמא כד ברא קב"ה עלמא וכיוצא ואצילות החכמה מהכתר מעט והטעם שהדרושים האלו נפלאים לא יובנו ולא יעסוק בהם אלא ברצוא ושוב א' לכמה שנים לכך לא ימצא אלא ברחוק הרבה מפני שהאמונה שהכל מאתו ואין קדמון אלא א"ס לבדו ואין בו שום שינוי והפעלות וב' אלו אמונות אמתיות נגדיות להשגתינו כאשר נבאר פ' ט"ו ורחוק מאד להבין שכל אנושי שלום ב' אמונות אלו והמכחיש א' מב' עוקר האמונה ולזה יתרחקו מאד החכמים להשכיל בדרושים האלה הנכבדים ולזה הזהירה תורה ונתנה מקום ושיעור לעסק האדם במעשה בראשית ומקום תחילת המחשבה מהיכן יתחיל להתבונן ולהתשוטט בשכלו להבין ומשם ולמעלה האמונה יהי' קבועה וההשכלה חסומה במחסום החומר המונע:

תמר א - פרק יג

דע שאנחנו כת המאמינים בחידוש נאמינהו על צד הגמור שאין שום ענין נמצא עמו בחיוב אלא הוא לבדו נמצא אמתת עצמותו לבדו בלי שום עילה אחרת כלל אלא כל העילות עלולות ממנו החידוש הגמור שלא קדם שום מציאות כלל ח"ו אלא בזמן שאינו זמן ובעת שאינו עת חידש כל איזו התחלה שיהי' לנמצאים ואין להם שום התחלה קדומה ח"ו אם לא א"ס לבדו שהוא ראש והתחלה לכל נמצא ואחר היות הקדמה זו אמתית שאין בה ספק מפני שאם נבוא לתת שום קדימה לנמצאות מחויבת עמו ח"ו במעט יהי' שניות וכפירה גדולה ויתלו הנמצאים בהתחלה ההיא בהתלותם בו ממש אחר שיאמין מציאות נמצא קדום כקדימתו ח"ו. אלא האמת שאין בו ספק שאינם נתלים אלא בו ואין שום נמצא מחוייב אלא כל הנמצאים מחודשים ממנו. א"כ לדרך זה אין לי אם תאמר שהיו אלף יובלות קודמות למציאות שמיטה זו כמחשבת קצת מקובלים ואין לי אם תאמר שהיום השכ"ח שנה נמצא כל נמצא שאחר שתודה לו חידוש הנמצאות מהתחלתם ראשונה מאתו על צד החידוש מכל וכל וקדימתו עליהם קדימה אמתית כל העניינים שוים כי מה לי אם תאמר שנמצאו היום או נמצאו כך אלף שנה אחר שנמצאו א"כ לא הכרח אל המקובלים האחרונים ענין היובלים והשמטות שאמרו ענין הקדמות ח"ו שסוף סוף צריכים הם להאמין חידושם א' בזמן לא זמן א"כ לא נחו ולא שקטו מריב הספקות על איחור חידוש העולם בענין השמטות והיובלים. אמנם הענין תלוי במה לפנים ואסור לשאת ולתת בו. אמנם האמונה השלמה שהוא המציא כל נמצא והוא עילת כל העילות ואין שום עילה במציאות שלא יהי' מחודשת גמורה שיש זמן לא זמן שלא הי' וא"ס חידשם חידוש גמור ואין שום נמצא מחוייב המצאתו כלל אלא רצון חידשו בנדבה א"כ אין לך מחוייב המציאות כלל אלא האלוה הנקרא א"ס כדפי' בפ' ונקראהו עלת כל העילות או נקראהו מחוייב המציאות כל אלו שמות מונחים בפינו להורות על אמונתינו בו וכל הנמצא חוץ ממנו מחודש חידשו א"ס ברצון ונדבה לא בהכרח כלל שאינו מקבל הפעלות ולא סבה יכריחנו שאינו נפעל מזולתו כלל שגם הנמצא אינו נמצא במקרה אלא בכוונה מאתו פעלו וחידשו בידיעה גמורה וכוונה ורצון מאתו כיון מציאותו ופעולו אפי' פרטי פרטיו הכל מכוון בכוונה עליונה וזהו עיקר האמונה אמנם יקשה לך האמונה אל האמונה שא"כ ימצא לפ"ז רצה עת לא עת ולמצא עת רוצה ועת אינו רוצה עת פועל ועת לא פועל יודע פרטים שהם חלקים וא"כ יחודש לו הפעלות ח"ו. זה אינו אמת אלא כל העתות לו שוים וכל הפרטים הם אחדות גמורה ולא יחודש לו שום חידוש ועניינים אלו כולם סתרים נסתרים ממנו מהשגתינו כמו שנפלא ונשגב

מרעיון שום נמצא השגת אמתת עצמותו כך לא נשיג פעולתו ולא עת פעולתו ולא רצון פעולותיו שהכל דבק בידיעתו והוא וידיעתו אחד ונשגב ונפלא מהשגה. א"כ הרוצה להשיג בעניינים האלו יגיעהו ליאות ועמל והלואי שלא יצא אל הטעות וכל אלו העניינים בכלל אזהרת רצוא ושוב ועדיין נדבק בהם פ' י"ד וט"ו בע"ה

תמר א - פרק יד

האלוה לא נוכל לייחס אליו שום שינוי כלל ולכך לא נאמין שיחודש לו שום חידוש מצד מה שחידש הנמצאות בכולם ח"ו אלא הוא קודם היות כל הנמצא והוא אחר היות כל נמצא והוא תמיד במציאות קיים בלי שינוי וחידוש כלל ואם יצוייר ביטול הנמצאות לא ישתנה לעולם א"כ יקשה שזה שנקראהו עילת (על) כל העילות הוא ח"ו חידוש בו שהרי קודם שהעלילם לא יקרא עילת כל העילות ועד"ז שאר כל השמות המוכחים על צד הנמצאות אמנם במה שנבאר בתמר ב' בע"ה שאין לו שום שיור ושום שם כלל וכדכתי' לעיל בפ' י"א יצדק ענין זה שמעולם אין לו שם וגם עתה אין לו שום שם ולא תואר כלל ומציאותו לא ישתנה ולא נשתנה מעולם והנה מצדו הוא שופע הטובה ואפי' לא יהיו מקבלים אותה מצד שאין שום נמצא ולא נתחדש לו שום מטיב מצד מקבלי הטובה שגם עתה אין לו שם שיורה על מטיב שהוא תואר ואינו בו כאשר נבאר. אמנם ענין מציאות היותו מעלילו ופועלו תמיד דבק בו לא יחסר לעולם ולא יעדיף אמנם עת נדבק מציאותו הי' עת שהי' וקודם העת ההוא עילה היתה לאותם העלולים העתידים להיות וכן פועל לאותם העתידים להתפעל וכחו עמו והוא וכחו א' ולא ישתנה לעולם ואין שינוי בין הכח והפועל אלא בנפעלים היותם או העדרם אמנם הפועל תמיד פועל ותמיד עילה עם היות שהעלות והנפעלים בכח ואין אותו הכח גריעות בו ולא פועל עדיפות בו שהוא פועל ולו כל העתים שוות בערך מציאותו ואחדותו ואמיתתו ולכך לא נתחדש לו לא שם ולא תאר בעת שפעלו כלל וזה מכלל מלת אחד המכונה בו שהוא תמיד אחד לא כאחד העלולים שהם א' משתנים שאינם תמיד א' שיפעלו באחדות לפי מציאות הענין אמנם א' המכונה בא"ס הוא הא' הקיים שלא ישתנה ולא נשתנה ותמיד הי' א' קודם שנמצא כל נמצא ואחר שנמצאו הנמצאות והענין שהעלולים יעתקו ממציאות אל מציאות תמיד והוא אינו נעתק ממציאות אל מציאות שהוא א' קיים וכל המציאות ואינו נעתק מענין אל ענין ואינו משתנה ומה שרצה עת גילוי הנמצאות הוא מה שרצה קודם היותם שאינו משתנה מרצון אל רצון והוא מה שירצה תמיד שרצונו בלתי משתנה כלל ולעולם רצונו בו והוא ברצונו מעת צאת הרצון ועד עולמי עד ומה שנאמר שינוי העולמות כענין שית אלפי שני הוי עלמא וחד חרוב וכן ענין היובל וחידוש עולם ולבנה כאור החמה וכיוצא

אין הענין שנשתנה הוא מרצונו מרצון אל רצון ח"ו שמה שרצה בתחלה הוא מה שירצה תמיד אמנם רצונו הוא בסוד השפעתו והופעתו בכתר רצון הרצונות ושם תכלית היותו מטיב לכל וע"י האמצעים יתרחקו ממנו ויקבלו השינויים הנמצאים התחתונים וכל אשר יתקרבו אליו יקבלו טובו ויתקיימו לעד ויתקנו ואין השנוי בו ח"ו ולא בהם מצדו אלא בהם מצדם מצד התרחקם והנה אנו מייחלים ומקוים ההתקרבות אליו וההתדבק בסבות הקרובות אליו עד שנקבל טובתו בהופעה גדולה והעולם יחודש לטובה תכלית החידוש ואין השינוי מרצונו כלל שהרי רצונו תמיד מטיב ומשפיע הטובה ההיא אלא שאנו בלתי מוכנים לטובה ההיא ומתרחקים ממנה לרוע מעשינו ובהכין לבבנו נקבל אז הטובה ההיא הנשפעת תמיד ממנו וזה כמשל ניצוץ השמש המאיר אור המתוק ובהיר עד מאד וחשוכי הראות לא יוכלו לסבול אור השמש אלא ע"י המסכים הרבים המחשכים ומונעים אור השמש מהם עד שיעור יוכלו לסבול וכאשר יתרפאו ממחשך עיניהם מעט מעט ימעטו המסכים ויתקרבו אל ניצוץ השמש ויהנו מאורו והנה כפי מה שיתקרבו יתחדש אליהם אור השמש וישתנה אליהם ואין השינוי בשמש אלא אליהם לפי שינוי מעשיהם ותכונתם כך ממש בענין חידוש העולם וחידוש הנמצאות והשגת ב"א לא שינוי ברצונו כלל אלא מה שרצהו בא' הוא מה שירצהו תמיד:

תמר א - פרק טו

וא"ת אחר שהנחנו ב' סברות הא' שאין קדימה לשום נמצא אלא כולם מחודשים כדפי' בפ"ו הב' שהוא א' הקיים שלא ישתנה ולא יעתק מלא פועל אל פועל וכיוצא א"כ יקשה היאך הי' ההעתק הזה שנעתק מלא רוצה לפעול ולא התנדב במציאות הנמצאות אל רוצה בהם וחידשם והרי הענין הזה העתק ושינוי מלא רוצה אל רוצה מלא פועל אל פועל בפועל. וידעתי השב תשיבני השינוי הזה אינו מצד עצמו אלא מצד הנפעלים וקשה הא' שלא הי' שום נפעל אלא מציאות אחדותו במה הי' ההעתק שינוי הנפעלים שנפעלו עת שנפעלו ולא קודם ולא אחר. ועוד ימצא לפי טעם זה שהנפעלים הכריחוהו היותו מוציאם עת ועת לא. וא"ת נדבק בו. קשה עת מתנדב ועת לא מתנדב כדפי' הוא העתק ושינוי. וענין זה הוא קשה ומסוכן מאד. אמנם הנראה בדברי ר"ש בזוהר שצריך שתעלה פעולת הרצון בכתר ושם שינוי מרוצה אל לא רוצה שהוא תאר כשאר התוארים ויש כתר לכתר שהוא רצון לרצון והיינו רעוא דרעוין ויהי' הענין שההעתק הגדול מרוצה אל רוצה הוא תאר למטה עלול כשאר כל העלולים ואינו בו והוא מסובב ויש סיבה עליו והוא השינוי המעט מרוצה אל לא רוצה לרצון הנז' וכן עולה עוד מהעתק המעט הזה ונאמר שיתעלה עד רעוא עילאה לרעוא דרעוין רעותא דכל רעותין מהעתק שנוי

מעט וכשנבוא למאציל דהיינו הקדמון נמצא שאין בו שום העתק לרוב קדומת הרעוא דרעוין זה המסולק למעלה למעלה מכל הרצונות ועם כל זה אינו קדמון כקדמותו אלא מחודש ונתחדש אלא לרוב הקורבה יתמצע בין היותו פועל בכח לבין היותו פועל בפועל ועם ההעתק מהכח אל הפועל וע"י רבוי העלולים והעילות לעילות המעט השינויים ועל הכל השער הזה סגור לא יפתח מפני שהוא כמעט מה לפנים שאין לנו השכלה בו בעצמותו וכמו שלא נדעהו כך לא נדע היאך נדבתו אינו שינוי הרצון בו וזה דלת הנועל דלתי השכל בעד הדרושים האלו וכיוצא בהם ועל הדרוש הזה נאמר במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור במה שהורשית התבונן אין לך עסק בנסתרות ופי' אפי' בהשכלת הכתר והם ד' חלקים שבחקירה הא' הוא מופלא והיינו מה שבין כתר למאציל וזה מופלא תכלית הפלאה שלא נדע לתת שום ידיעה אל מה שבינו לבין המאציל מפני שמגעת החקירה אפי' במאציל וזה מופלא הב' מכוסה דהיינו הכתר עצמו שהרי אינו מופלא שהרי הוא מחודש נפעל ועכ"ז בלתי מושג ועכ"ז נתבאר בזוהר קצת בבחי' כאשר נבאר במעין הב' בע"ה הג' התפשטות הכתר בספי' כנשמה בגוף והיא כנשמה בתוך הכלים ולכך אין השגה בה ולא בבחי' הפעולות הנובעות ממנו בהם. הד' בספי' עצמן דהיינו הספי' הפעלות הפעולות מחסד ולמטה שהחקירה והדרישה בהם מותרת ונאותה ולזה נאמר בפ' בן סירא זה ד' חלוקות הא' במופלא ממך אל תדרוש א"צ לומר חקירה שהיא אסורה אלא אפי' דרישה שאינה בערך חקירה והשכלה בענין המגיע עד המאציל אסורה לכך אמר תדרוש אפי' דרישה מועטת אמנם למטה אינו אסור בדרישה אלא בחקירה לכך אמר חלק ב' ובמכוסה ממך אל תחקור דהיינו הכתר אל תשקוד [נר' שצ"ל תחקור] חקירה היא אסורה אמנם הדרישה היא מותרת ולכך דרש ר"ש באידרא ובשעת פטירתו מה שדרש בתיק' א"א ובמלכים אשר מלבו החלק הב' במה שהורשית התבונן דהיינו מבינה ולמטה התבונן ירצה בז"ס היוצאות מבינה התבונן בהם ובשורשם המתעלים בה החלק ההתפשטות הכתר תוך הספי' דהיינו סוד תר"ך עמודי אור שהם התלבשם בנשמה תוך הספי' אין לך עסק בנסתרות המתפעלים בשנאמר פעלה ספי' פ' כך ועשתה כך עם היות שאינה פועלת אלא א"ס המתלבש בכתר המתפשט בספי' כנשמה בתוך הגוף כאשר יתבאר עכ"ז אין לך עסק בנסתרים המפעלים הספי' והנה בזה הורו לנו שכל מה שיהיה הדרישה או חקירה או עסק או התבוננות ממה שבכתר ולמעלה הוא לאות בעין ומושך ממנו רעות רוח מפני שכמו שנעלם מכל השגה כך נעלמו הדברים או הדרושים המגיעים אליו שאינו בעל חלקים שתבין חלק ויתעלם חלק אלא כל מה שיהי' בו הכל בבל תדרוש ובבל תחקור ובבל תעסוק ובבל תתבונן

והם ד' מיני השגה שד' אסורות בו וג' אסורים בכתר דהיינו בל תחקור ובל תעסוק ובל תתבונן וב' אסורות בהתפשטות הכתר ופעולותיו בספי' דהיינו בל תתבונן ובל תעסוק אבל בו"ס ההתבוננות מותר וכ"ש העסק וכ"ש החקירה וכ"ש הדרישה וחו"ב אסורות בהתבוננות ומותרים בג' אחרות ובערך ההתבוננות אמר שלח תשלח את האם ויתבאר במקומו בע"ה:

תמר א - פרק טז

דע כי הרבה עניינים באלהות תמצא שתסכים בעלי הקבלה האמיתית עם החוקרים ועכ"ז לא דרכם דרכינו ולא דרכינו דרכם והמשיל [ואמשול] לך משל בזה הנה ראובן בא במשא על כתפו וכאן הי' שמעון ולוי ויהודה והנה התחילו שמעון ולוי ויהודה לדון מה היא המשא שעל כתיפו של ראובן. שמעון אמר ראובן גבור ובעל כח והמשא מועטת ובכל כחו אינו יכול לסובלה ודאי שהוא דבר כבד. הנה לפי ספק וחקירת שמעון הספיקו לו תשובת ראובן בא טעון במשא כבד מענין שכבדותו רב ושיעורו מועט יהי' הברזל או הבדיל או העופרת או כסף או זהב ולוי אמר אלו הי' ברזל לא הי' המשא בתוך שקים הנכבדים האלו שהם נאים ומתקלקלים בברזל או בעופרת אלא ודאי מכסף ומעלה הוא הענין הרי לפי שהוסיף לוי בספקות נתקרב יותר אל האמת. ויהודה נסתפק יותר ואמר אלו הי' כסף וזהב לא הי' מביא עמו בשמירתו אלף גבור חיל שהרי יפזר על השומרים כמוהו פעמים אמנם הוא אבן יקרה לרוב חשיבותה הרבה לו שומרים והנה יהודה נתקרב יותר מפני שהרבה ספקות והנה אין אחד מהם יודע תכונת המציאות כראובן עצמו שיודע אמיתת הדבר בעצמו ויודע אבן פ'. מעין פ'. מרובעת. או עגולה שוי' כך וכך. בהירה על תכלית כו"כ והנה ממש הדמיון הוא בענין האלהות בין החוקרים ובין המקובלים החוקרים עמדו על הענין מתוך החקירה והספקות וכל א' וא' השגיע [השיג] על חבירו כפי מה שנתרבו ספקותיו וחקירותיו אמנם אנחנו עם ה' בעלי קבלת האמת למשה מסיני יודעים אלהותו כל מה שרצה ישתבח שמו לגלות למרע"ה ולישראל במעמד הנכבד ההוא ובתורה וסודותיה ונדע העניינים יותר מכדי צורך הספקות שאין אנו נכנסים לאלהות מתוך הספקות אלא מתוך מתנת חנם שחננו ה' באמרו אנכי ה' אלהיך וגלה מציאות אלהותו בתורתו ולנו לדרוש ולחקור בתורה ולהבין מתוכם הסודות כדי צורך ביאור התורה. לא כדי צורך הספקות ולכך אם נתרבה בסבות העלולות זו מזו יותר מכדי צורך התשובות לספקות אין לנו בזה אשמה שאין הענין מדעתינו אלא ממסירת התורה והשגת הנבואה לכך אל יבהל המעיין להשיב בענין הקבלה מה צורך בכך או בכך לא מחכמה שאל על זו כי לא מפני שלא תדע טעם נכחיש הענין המאומן

בקבלתנו מסיני ולזה לנו דרכים שונים באלהות בקצת מהחוקרים ולא באה התורה לנו אלהותו על שיעור מוגבל כפי שיעור גבול ספקות החכמים שהרי דעת האנושית קצר ולא יספיק אלא כפי חלק השגתו מעצמו וההודעה האלהית באין תכלית ויודע לאדם כפי מציאות' ואמיתת' ולכך סודות התורה והודעת אלהותו הכל ענין א' והם באין תכלית: ודע אחר שידענו שכל התורה כולה היא שמותיו של הקב"ה וירצה השמות תוארי הפעולות והפעולות הם הספי' הנה נשיג מתוך ביאור השם הזה הוא התורה כמה דרכים וכמה כחות מפעולתיו ונדע ענין מציאות הספי' ונדע ענין פעולותיהם ייחודם וקשרם ופעולתם והתעוררות הדין וטעמו והשקט הדין וביטולו והכל בספי' ונדע תועלת התפילה ונחת רוח הנמצא בספי' ע"י והכל מתוך התורה לא מחיוב הספקות כלל ולזה עם היות שלחקירת השכל יספיק לנו ידיעת שלילת תוארים ממנו וכיוצא לא יספיק להשכלת התורה כפשוטה אלא נצטרך להקדמות מסורות לנו קבלה מנביאינו עד למשה מסיני ונשכיל את התורה וסודותיה ויהי' מקור לנו נודע מידי יום ביום הודעת סודות אלהות וכל מה שיעמיק האדם וירבה להשכיל בסודות הרי זה משובח שיכיר פעולת האלוה בספי' ויכיר באלהותו יותר ויותר אחר שאי אפשר להשיג מהותו אלא דוקא פעולותיו ומטעם זה אותם שהשכילו התורה כפשטה הוצרכו להסתפק בילדי נכרים הנכנסים לאלהות מטעם ספקות וכדי שכלם והשגתם ואנחנו תלמידי ר"ש בן יוחאי ע"ה וספריו וחיבוריו נכנסנו להשכלת סתרי התורה מתוך דרכיו המסורים לנו והשכלנו בה השכלה לפי הדרכים ההם ואנחנו לומדים האלהות מתוך התורה ופי' סודותי' ואין לנו צורך בבורות נשברים אשר לא יכילו מים ואדרבא נשכיל כמה ספקות שנסתפקו אותם החוקרים בדרושי תורתנו ומבוכותם מבוארות לנו ואין הטורח אצלינו במבוכות ההם אמנם הטורח לנו להשכיל פסוקי תורתינו וטעם מצותי' למה שנדע שיש סתר תוך סתר וסוד תוך סוד ואין בשכלינו כדי לדלות הסודות העמוקים ההם:

תמר א - פרק יז

האלוה הפשוט אשר הוא שכל ולא גוף ולא כח בגוף כדפי' לא יכלו החוקרים לעמוד אלא עד כאן מתוך חקירתם ואנחנו עם ה' נמסר לנו שנעלה מן השכל אל דקות המלאך שהוא השכל הנבדל מחומר ומעולם המלאכים נעלה אל סוד הכסא ונאמר שהכסא יתעלה על המלאך כהתעלות המלאך על האדם ולמעלה מהכסא יתעלו אלו הספי' שהם אל הכסא כערך הכסא אל המלאך והספי' הם עשר אלו על אלו וזה לבוש לזה וכולם לבוש לכתר והכתר לבוש לכתר שבכתר ויזדככו השכליות האלו מרצון אל רצון עד רצון הרצונות עד הזדכך המציאות' להיות כסא אל הא"ס בדרך שפי' ותלאה שם

מחשבתינו ליאות ההשגה ועמדה סתם על ידיעה זו והנה בהזדככות המדריגות אלו על אלו הוא כערך הנשמה אל הגוף שא"ס נשמה לזכות הכתר והכתר נשמה לתיקוניו וכלל התי' נשמה לחכמה והחכמה נשמה לבינה והבינה לדעת והדעת נשמה לו"ק וו"ק נשמה למל' והמל' נשמה לכסא הכבוד וכסא הכביד נשמה להיכלות וההיכלות נשמה למדורין שהם העשיה הרוחניית והעשיה הרוחניית מתפשטת ונעשית נשמה לעשיה הגשמיית הם שמים וארץ וכל אשר בם ועכ"ז עמדנו על סוד המציאות הזה מצד הקבלה האמתית וגלתה לנו התורה והנבואה סוד השתלשלות האמצעות המסובבת זו מזו מא"ס ולא הספיק לנו ידיעת אלהותו בחיוב אמיתת המצאו ושלילת הגוף והשניות וכיוצא מהאמונה האמתית בו כדפי' מפני שרוב גופי העבודה תלוי בידיעת הסבות המסובבות האלו שהרי אחר שכללנו בפ' ב' ענין העבודה שהוא לתת מקום למסובבים האמצעים שיתקשרו אלו באלו ויוכנו לקבל טוב הנשפע ממנו אח"כ הוצרכנו לדעת אותם וסוד קשרם ואחדותם על יד המצות והתורה וא"כ עמוד גדול לעבודה הוא ידיעת האמצעיים אשר בינינו לבין האלוה להמשיך ההשפע' דרך בם ולזה עיקר התורה והמצוה לברר לנו דרך זה וחייבנו לשקוד על דלתות ידיעתם ופרטות עניינם שממנו נדע לעבוד את ה' העבודה השלימה עד בואו אל תכונת הידיעה הזאת כאשר עוד נבאר בעין אדם בע"ה:

עוד זאת. כי כמו שחייבו עצמן החוקרים לדעת את האלוה מצד פעולותיו וחקרו הפעולות הגשמיות לדעת פלאי מעשיו לרוממו כך אנחנו עדת ה' נדע את אלקינו מצד פעולותיו בסבות המסובבות מאתו ונתחכם מתוך תורתו להשכיל בספי' הנאצלות מאתו ופרטי מציאותם ונשכיל עניינם ויניקתם זו מזו וכללות בחי' וברבות השכלתינו בהם ירבה לנו ההכרה באלהותו ולזה כל עיקר עבודתינו היא התורה והעסק בה והפנים האלו בתורה הם הנוראים בלתי נראים רק לחכמים המתחכמים באלהותו ולזה אין זה חלק לחוקרים אלא לישראל אשר להם התורה מסיני קבלו אלהותו ושמו וחוייבו לדרוש את שמו ורזי תורתו ולזה לא נפטור עצמינו בידיעת האלוה דרך כלל אלא נחייב עצמנו לדעת בסוד הספי' וסוד פעולותיהם כענין ידיעת הנשמה וידיעת סוד הגלגל וחידוש העולם ופגם אדה"ר ומה שיהי' לעתיד ומה שיהי' ג"ע וגיהנם ושרשם ומהיכן נמצאו וכ"ז חיוב גמור על ישראל להכיר אלהותו מתוך דברים אלו וכמה סתרים אחרים כאשר נבאר במעיינות הנובעות בע"ה:

תמר א - פרק יח

האלוה פועל כל הפעולות ושופע ממנו כל ההשפעות והוא א' תכלית האחדות ואינו כספי' שיש בהם בחי' ידועה להשפיע כל פעולה ופעולה מצד החסד חסד ומצד הגבורה

גבורה ומצד הת"ת רחמים ח"ו אין בא"ס בחי' ידועה ומציאות פרטי לומר מבחי' זו ישפיע כך או מבחי' זו ישפיע כך ח"ו שזה הפך האחדות אין לחלק בו ולהבחין בו בחי' אמנם הוא מכל מציאות הפשוט שופע כל מיני שפע נותן מכל צד כל מיני רחמים כל מיני טובה ואין בו חכמה ולא תבונה ידועה לומר זו חכמתו וזו תבונתו ח"ו אלא יודעים אנו שממנו ימצא ויושפע כח כל הספי' המציא החכמה ושופע בה. המציא הכתר ומרחם בו. המציא הבינה ומשפיע בה ופועל בכל הספי' ואין בו בחי' מסויימות בספי' אלא הוא א' תכלית הפשיטות ושופע מכל צד בספי' ואין בו בחי' משום מציאות בעולם רק ששפעו בהם וחיות מתפשט ממנו אליהם וכמו שחיי הנשמה יקיים הגוף כך הוא קיים הספי' מכל עבר שאינו בעל עברים ומכל בחי' שאינו בעל בחי' נמצא שהוא רוצה בכתר ואינו ברצון ידוע וחכם בחכמה ואינו בחכמה ידועה שבו. מבין בבינה ואינו בבינה ידועה שבו חסיד בחסד ואינו בחסד ידועה שבו גבור בגבורה ואינו בגבורה ידועה שבו מפואר בת"ת ואין מפאר ידועה שבו וכן בכל הספי' ובתמר ב' אאריך בהרחקת התוארים בע"ה. ועוד נאמר שעם היות שהספי' משתלשלות זו מזו ונכללות זו מזו עכ"ז אין האלוה מתבחן לספי' ונאמר עצמות ונשמה שבכתר עלולה מא"ס וכן נשמה שבכתר עילה לנשמה שבחכמה זו אלא הוא עצם א' תכלית אחדות נמצא בכתר ונמצא בחכמה ונמצא בכל ספי' וספי' ולא יקבל בחי' אלא הכל אחדות גמור שאין הספי' העלולות מחייבות בו שום חילוק ובחי' אלא כמו שהוא א' קודם האצילות הספי' כך הוא א' אחר אצי' הספי' והספי' חיות ממנו ואין מחייבים בו שום בחי' כלל ת"ו וגם אל תעלה בדעתך לומר שא"ס א' והאציל ספי' א' והוא הכתר והכתר האציל ספי' א' והיא החכמה והחכמה האציל ספי' א' והיא הבינה ועד"ז תתעלה על הספי' ולא יתחייב מהם אליו שום רבוי. שאם אתה אומר כן תסלק ההשגחה ממנו ואינה הכוונה הזאת אמתית אלא אנו רוצים לייחס כל הפעולות וההשגחות אליו ואנו רוצים שיהיו י"ס דאצי' כולם שופעות ממנו ולזה נתן אליו ב' הבחי' המצא בכל הספי' וכלם שופעות שפעו והוא א' מכל מציאות וב' הפכים אלו לא יוכחשו ויתבאר עניינם לקמן בע"ה. ועם היות שיגיע אלינו הפעולות ע"י אמצעיים רבים ועילות רבות לא מפני זה יתעלם כחו ופעולתו מהם. אמנם יהיו ממנו ומושגחות ממנו עד הגיעם אל שפל המדריגות וכחו אחוז בהם עד הגיעם אל תכלית הכוונה ולזה נייחס הטובות אליו עם היות שיגיעו אלינו מפני פחיתות התחתונים הבלתי מוכנים אחד מסבות רבות עכ"ז מצדו הוא משגיח בהם ומתקיימין מאתו ויורדות בהשגחתו ונפעלות מכחו ולזה אנו מחוייבים בתפלה אליו ולבקש מלפניו כל צרכינו ולא מזולתו חלילה שאין כח להיטיב ולתת אלא אליו ומהו זה שהמקובלים מתפללים

בייחוד הספי' חלילה חלילה להתפלל לזולתו אמנם הענין הוא שהוא המטיב אשר טובו לעולם אינו חסר. אמנם הסבות האמצעיות בלתי מוכנים לקבל מצד מעשינו והיאך יבא הטוב דרך הג"ם והם צינורות ואמצעיים להמשיך הטוב ואם אנו ח"ו פגמנו הסבות האמצעיות היאך יבא הטוב ההוא בלי ספק נצרך לתקן את מעוותינו ולקשר הסבות האלו האמצעיות כדי שיוכנו להמשיך הטוב אשר לא ימנענו הוא מצדו לעולם ותיקון האמצעיים האלו והכנתם לקבל טובו ואורו היא היא העבודה רצויה לפניו והמקלקל הצינורות הסבות האמצעיות האלו הבלתי מוכנים לקבל טובו ושפעו הוא ממש הבלתי עובד הנקרא מכעיס ומקציף ומרגיז מפני הרעה הנמשכת אל העובד מהעדר טובו ממנו בסבת קלקול הצנורות האמצעיים והרעות הנפעלות אל העובד המקציף גם אינם במקרה ח"ו או שלא במתכוין כאשר יתבאר בע"ה בתמר אמנם הנה דרך כלל טובתי הצלתינו פרנסתינו רפואתינו כפרתינו רחיצת צואת עווינו תוכחתינו ייסורינו הכל מאתו ואליו נתפלל לרחם עלינו ולהקל עול ייסורינו מעלינו שהכל בידו כאומרו ראו עתה כי אני אני הוא:

תמר א - פרק יט

האלוה העליון שאין מעלה למעלה ממעלתו וסוף העילוי הוא כי כאשר תתעלה כל סוף עילוי הוא א"ס ואין עוד ורוממותו רוממות שאין רוממות למעלה ממנו בענין שכאשר ידומה שום מעלה היא מעלה למטה ממעלתו שאנו חייבים לתת לו כל רום וכל תכלית מעלה ועם היות שהחוקרים אמרו שהנמנע אינו גנאי ח"ו רחמנא ליצלן מהאי דעתא שאין נמנע מצדו שא"כ יגבר עליו הנמנע אמנם יגרע כח הנמנע שאינו נפעל ממנו שהרי הוא פועל יש מאין כ"ש יש מיש. אמנם ירד הנמנע שאינו יכול לסבול כח פעולתו ועכ"ז הוא נעלם שאין מהותו מושג כלל מה שאין אפי' הכתר שידענו קצת מהותו בסוד תיקוניו עם היות שאינם עצמותו ממש אמנם הם כלולים בו. מה שא"כ בא"ס שלא נודע לו מהות שאין שום תיקו' כלל בו. אמנם מה שנדעהו ידיעה גמורה בלי ספק כלל אמנם הוא האמת אשר לא יסופק הודאי אשר לא יכוזב הצודק אשר לא יוכחש מציאותו שישנו וחיוב מציאותו כדפי' בפרקים הקודמים. ועכ"ז אינו ניכר מצד פעולותיו הכרה גמורה מפני שפעולותיו בספי' באין תכלית ואין סוף ולכך נדע קצת מן הקצת מאלף אלפי אלפים חלקים אשר לא ישוער מיעוט ידיעת הנמצאים בו לערך כח הפעולות והרי התורה חלק מכמה חלקים מהספי' הפעולות מכחו ולא באו ולא יבואו התחתונים עד סוף תכונתם לעוצם גדולתם א"כ אם היות שנאמר וניכר ונודע מצד פעולותיו אין הכוונה שהגענו עד סוף אלא שהכרנו מקצת פעולותיו שא"א לבוא לסוף ותכלית הפעולות שהם בא"ס

ותכלית ועם היות שהכתר נעלם ונפלא ונשגב עכ"ז יורשם רשימה בסוד תמונת תיקוניו כאשר ית' בעין רואי בע"ה וג"פ נכלל בכללי מספר י"ס ועם היות שאינו בשם כאשר ית' בעין ה'. ועניין הרשימה הוא מציאות הפעולות שהוא פועל הרחמים הגמורים והרי הוא ידוע בפעולה זאת עם היותו מייחד לעצמו משאר הספי' כאשר נתבאר אמנם א"ס לא יורשם ברשימות הרחמים ולא בשום רושם בעולם היות רחמן או כיוצא בזה א"כ אינו רשום ומסומן ועם היות שאינו אפי' ברשימה עכ"ז כל הנמצאות יצאו ממנו והוא בעצמותו כוללם ואינם ממנו על צד הרבוי שא"כ ח"ו יורו רבוי כדפי' אמנם הם מיוחדות והם ועצמותו דבר א' ואינו מקבלם מזולתו אלא כולם מחודשות מכחו ואינו יודעם מצד עצמם שאינו מתחכם מזולתו אלא בהיותו מכיר את עצמו הוא יודעם ומכיר כל מה שחוץ ממנו ואינו משגיח בפעולות אחרי התפשטם וצאתם מאתו אלא הוא צופה ומשגיח כצפיית עצמותו והשגחתו את עצמו ואינו פעם משגיח פעם מתעלם אלא הוא אחד והשגחתו אחת ועצמותו א' והשגחתו וידיעתו תמיד עומדת בלתי נפסקת ולא נסלקת מבחי' אל בחי' מפני שהוא א' בלי חלקים כמו שהארכנו למעלה בפרקים הקודמים ולזה הכתר כולל הנמצאות כולם תכלית הכוללות אחרי צאתם ממנו מפני שהוא הנמצא ראשון מאתו והמציאו בכח כל הנמצאות ובו תחלת חידושם מצאתם מאתו והנה א"ס יודע את הכתר בבחי' משובחת מבחי' הכתר עצמו שהרי הכתר נאצל וידיעתו מאצי' ולזה הכתר מתקרב אליו יותר מכל נמצא והוא מתחדש צומח מן הקדמון אשר אין קדמות לקדמותו והוא מושרש במאציל לא שורש המאוחר אל חידושו ח"ו אלא שורש מוקדם ידיעתו בנמצאות כדפי' ושאר הנמצאות רחוקות ממנו והם רחוקות מתרחקות תמיד ומשתלשלים מן המאציל ויורדות כפי מציאות התפשטותם והשתלשלותם מעילה לעלול ולא ידע הא"ס הנמצאות מבחי' השתלשלותם והתפרדם שהיא ידיעה שחוץ ממנו כדפרישית אלא ידיעה מעצמותו. ולא תאמר שא"כ לא ידע הנמצאות אחר התפשטם כלל ולא יצפה בהם ולא ישגיחם ח"ו אלא ידעם מכל בחי' מציאותם והיינו שיודע הנמצאות קודם היותם ואחר היותם קודם השתלשלותם ואחר השתלשלותם והכל באחדות גמורה ובלי שנוי בו ואם שלא יכיל שכלינו וידיעתינו הדרוש הזה ולא נבין היאך ב' ההפכים האלו יתקבצו כא' היותו יודע העניינים אפי' אחר ריבויים ופירודם והוא א' מיוחד זה השכלות יבוא לנו מחמת שנשכל ידיעת מהותו וכמו שנמנע ממנו ידיעת מהותו כך נמנעה ממנו ההשכלה בהתקבץ בו ב' ההפכים האלו ולא יחויבו הרבוי והשינוי כלל בענין שדרך כלל אנו מחוייבים להאמין התקבץ בו אלו הב' בחי' מכיר הנמצאות קודם היותם ואחר היותם והוא בעצמותו יודעם ואלו העניינים אחרי התפשטם ממנו חייבו

בכתר ג' בחי' והיינו ג' ראשים והיינו היותו הכתר בעצמו ובו תחילת הנמצאות ואחרי הנמצאות והיינו מה שפי' בחש"ק ש' ז' סי' ב' באומרו הוא כליל כולא וב' ראשין ביה כלילן ומפני שא"ס הוציא בגלוי ידיעתו הנסתרת (הוציא הכתר בג' ראשין שהם כתר עצמות הספי' וחכמה ידיעה הנמצאת קודם היותם ובינה אחרית הדברים אחר היותם) והנה בא"ס כולם אחדות גמורה כדפי' אמנם בהתפשטות ואצי' חייב הנאצל התחלק העניינים לג' ולא חילוק גמורה אלא בערך אחדותם המושרשים בא"ס כדפי' נייחס בכתר חילוק הבחי' ואל יעלה בדעתך מצד הדמיון הזה אשר לא"ס בספי' להכניס א"ס במספר הנאצלים ונאמר שהספי' כוללות מא"ס. וא"ס במספר הנאצלים שאינו שהא"ס אינו דומה לכתר שהרי א"ס מאציל והכתר נאצל ולכך הכתר ספי' א' לספי' וא"ס אינו במספר הספי' כלל ח"ו והטעם שהספי' במספר א' וב' עד י' וראשון מחייב התחלה והכתר יש לו התחלה שמאצי' תחלת גלויו ויש על הכתר הנז' התחלה ויש למטה מהכתר שני שהיא החכמה נאצלת ממנו אמנם א"ס אין לו התחלה ואין לו ב' ולכך א"ס אינו נכנס בחשבון ולכך לא יצדק עליו אומרינו א' שמלת ראשון מורה ב' עניינים ראשית ושניות וא"ס אין לו ב' ואינו ראשית ולכך אינו במספר ומנין ומטעם זה לא נוכל לומר שהספי' כלולות ממנו כדרך שכלולות זו מזו שהרי אין מציאותו ממין מציאות הספי' כדי שיתפשט אליהם ונאמר שהם כלולות מעצמותו אמת שהוא נמצא בספי' ופועל בהם כנשמה בתוך הגוף אמנם בכלל איברי הגוף דהיינו מספר עצם הספי' או נכלל בעצמות ולזה נרחיק כללות הכתר מהספי' כאשר נבאר בעין ראי בע"ה ולא זאת אלא אפי' לתת מספר וחשבון בו לומר א"ס שבכתר וא"ס שבחכמה וא"ס שבבינה וכיוצא ולעשות בו חשבון ומספר גם זה ח"ו כפירה גמורה שאין א"ס מתפשט למספר הספי' שנאמר בו בעצמותו הפועל בספי' מספר' וחשבון אלא הוא א' מיוחד מצד עצמו ומצד ספי' ואין הספי' מחייבות בו מספר עם היותם מספר מפני שאינו עצם מתפרד לחלקים וז"ש ולא בחשבן כלל. ולהיות הענין כך נאמר אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני וכו' מפני שבדרוש הזה יש קוצר המשיג ועומק המושג והחומר מסך מבדיל מחטיא האדם. לכך נאמר בעוד רשע לנגדי דהיינו לבוש האדם החומריות:

תמר א - פרק כ

הקדמה מוסכמת שאינה מסופקת אצל שום בעל שכל שכל סיבה מקיף את מסובבו וכל מסובב מוקף מסיבתו ונדמה לחוש מענין הרקיעים שהם המשתלשלים הגשמיים המושגים בחוש וזה למטה מזה תחתון מוקף מעליון ועליון מקיף את התחתון ומכאן הכרח למסובבים הנעלים הנפלאים מהשגה מההשגה החושיי' המוכרחים בהשגה

שכלי' שדרכם בזה שהעלול מוקף מעילתו וכל עילה מקיף את עלולו ונמצא לפ"ז שהעלול למטה מעילתו והעילה מכסה את עלולו מפני שע"י קורבתו אליו נתעלם ונתכסה אמנם הענין ממש אלינו להפך התחתונים המביטים מן המאוחר אל הקודם העלול לבוש אל עילתו וכל מסובב מכסה את סיבתו ומעלימו שאם באנו להסתכל בסיבה א' א"א מפני מסובבים האמצעים שהם מרחיקים הסיבה העליונה ממנו וכן הב' וכן הג' כפי התרבות האמצעים תתרחק הסיבה ממנו ויעלם מהשכלתינו ולטעם זה אמרו ההעלם סיבת ההתגלות וההתגלות סבת ההעלם והענין שכל מה שישתלשל וירד למטה ימעט ויקטין המציאות בענין שימצאו הנמצאים יוצאים מאין תכלית ואין סוף ואין גבול ומשתלשלים עד התכלית והגבול והסוף נקודת הארץ התחתונה הזאת והרי הם באים עד נקודת המרכז התיכונה לכל כעין טבור הארץ לגלגלים ויתעלו ממטה למעלה וכל מה שהם מתעלים יתרחקו מהשגתינו עד שיתעלו עד אין תכלית וסוף וכפי התעלותם כך יתעלו באין השגה לנו בהם וכפי התעלותם יפלאו ויתעלמו ונאמר במשל שקטן השגתינו בהם שהם מתמעטים ועד"ז נמשיל החכמה נקודה עד שהכתר א"ין. שאין שום השגה ולמעלה מזה אין על אין שלא נשיג כלל ולזה נמצא שעם היות ששם הו"א הוא הקיום האמתי והמעמיד הכל נכנה העילוי בנקודה ובמעט השגה אל האין המושג ויהי' כמשל הצופה מרחוק שיכנה בצפייתו הענין הנראה והמתקרב אליו יראהו בגודל והמתרחק יותר יראהו יותר מעט והמתרחק יותר ימעט יותר השגתו עד שהמתרחק יותר יראהו כנקודה והמתרחק יותר לא יראהו כלל ועיקר ובאמת היותר רחוק הוא יותר גדול אלא שיכנה הדברים להשגתו זה מ"ה. שישיג בו מהותו והיותר רחוק יאמר הו"א המתעלם והיותר רחוק יאמר מ"י הנפלא בשאלה בלי השגה והיותר רחוק נקודה דקה והיותר רחוק אין והיותר רחוק אין על אין וזה ממש מציאות הספי' אשר בין א"ס לבינינו. המל' תקרא מ"ה והת"ת הו"א המתעלם והבינה מ"י שאלה בלי תשובה והחכמה נקודה ראשית הי"ש והכתר אין. וא"ס אין על אין המחוייב בלתי מושג כלל ואפי' שם אי"ן לא יוצדק בו ח"ו אמנם נוסף עוד בזה מנין תשמעהו עתה דרך כלל ובתמרים הבאים דרך פרט בע"ה. והענין שאין סוד הדרגות אלו מ"ה הו"א מ"י ראשי"ת אי"ן א"ס כאשר תחשוב שתצייר בשכלך ותאמר הנה המ"ה תחלתו עד מקום פ' ותעלה עד סופו ושם תחלת הו"א ותעלה הו"א עד סופו ושם תחלת מ"י ותעלה מ"י עד סופו ושם תחלת ראשית ותעלה ראשית עד סופו ושם תחלת אי"ן ותעלה אי"ן עד סופו ושם תחלת א"ס ונדע בו. תחל' וכל מה שיש בו התחלה יש בו סוף ח"ו זה טעות גמורה אמנם האמונה האמתית כאשר תאמר מ"ה אינו משולל (נ"ל שכן צ"ל מההו"א אלא שהוא וכו' והם תיבה א' ותיבת מפני

צ"ל אלא וכן משמע מסוף הענין) מ"ה הוא מפני שהו"א מתפשט ומתלבש כחו במ"ה כנשמה בתוך הגוף ואין הו"א משולל ממ"י אלא מ"י בתוך הו"א ובתוך מ"ה כנשמה בתוך הגוף ואין ראשית משולל ממ"י אלא מתפשטת ומתלבשת במ"י והיא בתוך מ"י והו"א ומ"ה כנשמה בתוך הגוף וכן האי"ן בתוך הראשי"ת ובתוך מ"י ובתוך הו"א ובתוך מ"ה ואלו הם הדרגות אמתיות שאין לך שום נמצא תחתון שתאמר זה מ"ה בלא הו"א וזה הו"א בלא מ"י וזה מ"י בלא ראשי"ת וזה ראשי"ת בלא אי"ן וזה אי"ן בלא א"ס ח"ו אלא לעולם העליון בתוך התחתון נשמת חיותו ומחייהו ומקיימו ולזה יש א"ס בלי אי"ן והיינו סוד עילוי א"ס על האי"ן עד אין תכלית ויש אין בלי ראשית והיינו עילוי הכתר על החכמה ויש ראשית בלי מ"י והיינו עילוי החכמה על הבינה ויש עילוי למ"י על הו"א והיינו עילוי הבינה על ו"ק ויש עילוי להו"א על מ"ה והיינו עילוי ו"ק על המל' ויש בכלל מ"ה כולם שאינם פועלת אלא מכח כולם והם נשמה המסובבים זה מזה ובתוך זה והסבה הא' סבה ונשמה לכולם ודרך זה דרך נאות וראוי והגון לכל האמונה ולזה התחתון לבוש לעליון זה לזה והפעולות לעולם מכח העליון בתחתונים ויקרא לבוש לא על צד המגביל או המקיף אלא על צד המעלים המפליא העליון המתרחק המתעלה כדפי' בפתיחת הפ' הזה:

תמר א - פרק כא

הנה המדברים באלהות לא מנעו עצמן לכנות באלוה צד המעלה עם היות שלא יצדק באלוה לכנות לו שום מקום אמנם לסיבת היות סדר המשתלשלים זמ"ז בגשמיים שיתעלה העילה על עלולו לכך יכנו המשל הזה לכל הנמצאים הרוחניים ונאמר צד המעלה זה על זה אמנם האמת הוא שהמסובבים הגשמיים יתעלו זע"ז במקום. אמנם הרוחניים הם באפס מקום ויתעלו זע"ז בענין עילוי הנשמה על הרוח ורוח על נפש ונפש על שכל. ע"ד שפי' לעיל בפ' ה'. אמנם על צד הגשמות ימצא בו המעלה הוא המקום העילה על עלולו ולזה הרקיעים הם גשמיים זע"ז ולמעלה מהם עדיין יש גשם עם היות שהטבעיים לא השיגוהו והוא סוד מעשה בראשית כי רבה היא אבאר בפרקי ר"ע ור"י במעשה בראשית אכתוב מהם בעין בע"ה. ולמעלה מהם במקום סוד המדורין שהם ז' ויתפשטו מן הגוף הגוף ההיכלות ויתעלו ויהיו כעין גוף וכעין נשמה ויתפשטו מהגשם ויתעלו במקום ולמעלה מזה באין גשם ולא נוכל לכנות מהיכל הו' ולמעלה גשם כלל. אמנם עד סוד קרני החיות נשיג השגה לא בחיות עצמן וכ"ש בקרני' שהם שכליים אמנם בהיכל מקום התפשטותם הם בגשם והקודם לזה סבה להם הוא הכסא שהוא באין מקום ואין גשם ואין מציאות אחר אל ראשית אלא קודם למעשה בראשית

והענין שמעשה בראשית יתבאר בגשמיות ויתבאר ברוחניות. ואם יתבאר בגשמיות יהיה הכסא קודם לביאור זה ואם יפורש מעשה בראשית ברוחניות יהיה הכסא למטה עדיין במעשה בראשית וענין זה יתבאר במקומו בעין. אמנם דרך כלל מה שנכנה המעלה אל האלוה אינו לכנות לו גוף ח"ו אלא הכוונה על הרמז הט' בפ' הקודם כי האדם מדרך טבעו לתמונתו וצורתו לתת השבח לכל המתעלה זע"ז בשכך צורתו עד שהכלי המעולה שהוא השכל משכנו בעילוי הגוף בראש במוח הכלי המעולה ועכ"ז יהי' העולם הגשמי שהמעולה מתעלה על חבירו כעין (אולי צ"ל התעלות) התגלות הגלגלים זע"ז יתנהג האדם עפ"י הדברים האלו לומר על המעולה יותר צד המעלה ולא שיהי' הענין כך אלא הכל משל והרגל והאמת הוא שהמציאות כולו נשמה ונשמה לנשמה ונשמה בתוך נשמה וא"ס נשמה לכל הנמצאים ימצא בכל ויקיים הכל ואין דבר חוץ ממנו ואין הויה מבלעדיו והוא מתלבש בתוך הנמצאים לא שתאמר נשמת הארץ האלוה וכיוצא שזה הוא פחיתות ח"ו אלא תאמר האלוה באי"ן ואי"ן בראשי"ת והראשי"ת במ"י ומ"י בהו"א והו"א במ"ה ומ"ה בכסא והכסא במלאכים והמלאכים בגלגלים הם האופנים הרוחניים שהם מתפשטים בעשיה והם הנעשים סיבות לדברים הגשמיים אפי' ליסודות הפשוטות והמורכבים וענין זה יתבאר במקומות רבים אמנם העיקר הזה לתת מקום לאלהות בלי גשמות ובלי סילוק מן המציאות השפל הזה:

תמר א - פרק כב

הדברים הגשמיים יתעבה גופם ויעפר ברדתם והיותר שפלה היא יותר גשמית המשל בזה השמים זכים ובהירים ולמטה מהם גשם יסוד האש גשמי יותר ומלמטה ממנו יסוד הרוח גשמי יותר ולמטה ממנו יסוד המים גשמית יותר ולמטה יסוד העפר הגשמי יותר ועכור יותר. והנה אלו הגשמים יורו המעלה והיתרון אל המתעלה על התחתון ונשמה וחיות השמים הוא בתוך היסודות להרכיבן ולהעמידן ולהוות בהם המורכבים והנה השמים למעלה מהם במקום ומעלה ולמעלה מהשמים הם המלאכים שהם למעלה במקום וזכות וכן כל עוד שיעלו יעלו במקום וזכות ויתפשטו מהגוף. ועתה המלאכים הם בהתלבשות השמים ובארץ נשמה אל הגוף והם חוץ מהשמים בפשיטות הגוף והמלאכים הם במקום בערך כשתעלה מן הארץ לשמים ומן השמים אליהם ובהם באין מקום בערך שהם בתוך השמים ובתוך הארץ ולזה אלו תצייר שתעלה למעלה מן השמים תגיע אל אפס מקום אל אפיסת הגשם שעל השמים אין הגשם. יהיה שם מציאות המלאכים ואלו תצייר תפשיט מעצמך בשפל הארץ מקום מצב האדם ותכנס מהגשם אל בלתי גשם דהיינו מגוף העולם אל נשמתו וחיותו תמצא בו בעולם בעצמו מה שתמצא

כאשר תעלה בשמים עד אפיסת הגשם כמו שתמצא שם המלאכים באין גשם (כאן) תמצאם כאן מתלבשים בגשם שהם נשמת העולם וחיותם ולזה נאמר על מרע"ה עלה שמים וירד וצפה מה שצפה ועלה הה"ד (בכ"י ולא) (נר' כוונתו עמ"ש במאמר עלית למרום שבית שבי) עלה משה למרום ובזה תבין ענין מדרגות הנביאים מה הי' עניינם ודרך כלל תצייר שהעולם הזה בכללו אדם וחיותו ונפשו בתוכו וחוצה לו אם כחך גדול למצוא בעוד שאתה בגוף חיות העולם במה שבתוכו דהיינו מה שהוא מלאך תוך הגשם ואם לא תוכל דע שאם יצוייר עלייתך שם תמצאהו מפני שתפשיט חומרך ותעלה וכאשר יתפשט הנפש מהגוף ימצא הנפש המתפשטת בגוף העולם ותתקשר ותתעלה בה ומינה ובה תתעלה מהעולם אל מה שחוץ לעולם שאחר שהיא בנפש העולם ולא בגופ' שהפשיט חומרו ולבוש הגוף היא בנפש העולם ויתעלה מן הנפש אל הנפש ממה שבתוך העולם לא מה שחוץ לעולם והתבונן בזה היטב וכן המלאכים בדמות גוף אל הכסא והכסא אם יצייר אפיסת עולם המלאכים למעלה באין מקום היא הכסא והכסא נשמה תוך עולם המלאכים ותוך בחי' מציאות תוך העולם הגשמי והנה עתה יש שתי כניסות לכסא או דרך העולם ממש בהתפשט החומר ויכנס מהעולם אל נפשו ומנפשו אל רוחו היינו עולם המלאכים ומרוחו אל נשמתו היינו הכסא והיינו סוד מרע"ה שנאמר בו מאחז פני כסא וזה השגת ישעיה וארא את אדני יושב על כסא רם ונשא ויש שיתעלה מדרגה אחר מדרגה וזהו סוד הנשמות שאחר שיפשיטו חומרם יכנסו אל נפש העולם מדור הנשמות ויתעלו אל רוחו מקום ג"ע של מטה מציאות עולם המלאכים ויתעלו ממנו ובו דרך מציאותו עד יכנסו אל נשמתו סוד הכסא ויתאחזו בכסא בסוד מדור הנשמות למעלה מההיכלות וכן יהי' סוד הנבואה בחלק המתלבש זה בתוך זה וכעניין [זה] הי' התפשטות המלאכים והיו מתגלמים באויר לאברהם ויראו בצורת אנשים ולא ייחס מרכבתם ועניינם במציאותם שאינם גשם שמצאו במקום זולת מקום אמנם הם הנשמה בעולם ונתפשט ונתגלם ונתגלה לאברהם מציאותם בהתלבשות הרוח בנפש ונפש בגוף דהיינו כעין עליית אברהם במראה הנבואה היתה עתה ירידתם אליו במראה גילוי עינים גשמים ודאים והנה לדרך זה יהי' האצי' למעלה מכסא באין מקום ותוך כסא וכן במה שלמעלה מהאצילות שהוא סוד חיות הכל וקיום הכל תוך הכל וחוץ לכל והוא הכל ואין מבלעדיו מקיים ומעמיד ואין למעלה ממנו מפני שהוא תכלית כל מה שיצוייר רוממות ואין חוצה לו כלל שהוא המאסף הכל ואין מי שיאספהו והוא כולל הכל ואין מי שיכללהו ח"ו שאין שום מציאות מעלה כלל למעלה ממנו אמנם יש לו מעלות שאין מי שיכילם ולא שכל שישכילם בענין שהוא מחיה ונשמה תוך כל הנמצאים וחוצה להם

ואין מקום פנוי ממנו שאין מבלעדיו ולזה על דרך משל אמר ר"ש בתיקונים וקב"ה נהיר בי"ס דאצי' [נ"ל שצ"ל ובעשר] ובערך ספיר' דבריאה ובעשר כתות דמלאכין ובעשר גלגלים דרקיעא:

תמר ב - פרק א

תמר ב ובו כ פרקים בהרחקת התוארים והיאך יתייחסו:

הנה התוארים והפעולות הם כלל כל האמונה שאנו נאמר בתפלותינו לפניו גדול גבור נורא אל עליון גומל חסדים קונה זוכר מביא עוזר ומושיע וכיוצא והנה אם אני לא אייחס לו פעולות היאך אשאל ממנו שיפעל בהכרח הגמור אני מאמין בו שהוא חכם גדול יכול רוצה נותן נוצר. ואם אשאל התשועה אאמין שהוא מושיע ועזוזו ונפלאותיו וכיוצא ואם אני מאמין שהעונש ממנו אבקש להקל העונש ולרפא החולה שאופן זה באומרי רופא רחמן אתה שלח רפואה והנה זה יחייב הפעולות בבורא שיתפעל מתפלתי וארצהו עד שיתרצה וירפא החולה וישלח המטר ויכפר העון וכיוצא ואאמין בכעסו עד שנאמר שוב מחרון אפך והנחם על הרעה וכל כיוצא בזה והיינו שיתפעל ויתנחם מאפו וחרונו וכן אומר והי' כאשר שש ה' עליכם להיטיב אתכם כן ישיש ה' וכו' וכיוצא כל אלו הענינים הביאו להמון העם ולחכמים התלמודיים שבזמנינו להאמין הענין כפשוטו והרחיקו כל ההקדמות האמתיות המרחיקות עניינים אלו ואמרו שענין וידבר ה' הוא ממש דבור ואמירה והא"ס יעתק וישתנה פעם מדבר ופעם שותק ולא יביטו כמה מהגנאי כינו לבורא בענין זה מפני שיתדמה אליהם שאם יכחישו זה יהיו כופרי התורה והעבודה ולזה ענין זה מסוכן אפי' לדבר בו בפניהם מפני שיחשבו פשוטי התורה כפשטיות' ויחשבוהו עיקר האמונה לפי מה שהתנהגו בזה מילדותם והורגלו בפשוטי המקרא ולזה צריכים אנו להטביע ולהחתים עיקר היסוד האמתי הזה בלב המתחילים קודם כל דבר ולוה נאמר שאין ספק שכל נוצח ומנוצח הנוצח גדול מהמנוצח וכן אין ספק שהנצחון יהי' בכל איזה ענין שיהי' בנצחון המלחמות בגבורת הכח בין שיהי' בחכמות בין יהי' בתוכחות על דברי ריבות בין שיהי' באיזה פרט כי כל עוד שהם שנים זה עומד בסברא זו או בענין זה וזה עומד בענין זה ובסברא זו ונתווכחו עד שהא' יהפוך דעת חבירו נאמר נצח פ' את פ' וגברה ידו כפי הענין ההוא. יהי' ע"ד שיהי' הענין ועתה נאמר הנה רצונו של הב"ה בחרון אפו לכלות את ישראל עמד משה בתפלה ובטענות ונצחו והפכו מן החרון אל הרצון הרי נצחו נמצא משה גבור מהקב"ה שהקב"ה מתפעל ממרע"ה ולפ"ז הקב"ה יש שליט עליו שהרי הצדיק בתפלתו ינצחנו וישלוט ויקבל הפעולות והרי א' מגדרי האלוה שהוא על הכל ומפעיל הכל ואינו נפעל והרי הוא נפעל מהצדיק ומתהפך

מענין לענין ואם היות שתתן כמה מעלות טובות לבורא ותגרע ילוד אשה כמה מהגרעון שתרצה לא בזה יתוקן פרטי ענין זה שמצד זה גרעת כח הבורא שינוצח מטענות ב"א והרי בזה יתעלה ב"א או הטענות או המעשה או התפלה על הבורא כיון שהבורא מתפעל ממנו או מטענותיו או מתפלתו ועיקר האמונה שהבורא פועל הכל ואינו מתפעל מזולתו כלל שאין עליון עליו הוא עשה הכל ולא נעשה מזולתו והרי בזה נעשה מזולתו ונפעל: עוד הרחקנו מהבורא כל גשמות והנה ע"י ענין זה חייבנו לו גשמות שבעולם שהרי כל טענות הגשם הוא מפני שהגשם יש לו תכלית ואפי' תצייר גשם [דק] עד למאד מאד יש לו תכלית והבורא אין לו תכלית וכן כל עצמותו אין לו תכלית ואם יקבל השינוי הרי הוא גשם שאין השינויים אלא בגשם או בבעלי תכלית שהרי לפ"ז נאמר הי' האלוה בחרון אפו וכעס והגיע כעסו אל מקום שעמד מכעסו והרצהו ונתן תכלית לכעסו ונשתנה ונעתק מכעס אל הרצון והנה כל מה שהוא שינוי הוא תנועה והעתק ממציאות אל מציאות וכל מה שהוא העתק הוא כגוף סוף] לענין והתחלה לענין והוא שינוי והוא בעל תכלית ובעל גשם וכל אלו מגונים וח"ו אין ראוי לייחסם לבורא כמו שקדם בתמר א':
עוד הרחקנו מהבורא כל העדר שבמציאות אלא שהוא שלם תכלית השלמות וא"כ היאך לאמר שהי' בכעס והרצהו בתפלה והרי אין לך העדר גדול מזה שלא ישתנה מכעס אל רצון בטענה אלא הגברא מצד מה שיעדר ממנו השלמות ואותן הטענות או התפלות אינם לפניו וכשיבוא המרצה ישלימהו וירצהו ואחר שאותם הרחמים לא היו לו הרי הוא העדר והשלמות אחר התפלה והטענה: עוד נשאל בשעת חרון אפו הי' הקב"ה מרוצה (נראה שצ"ל וכועס יחד) יחד והוא בעל ב' הפכים רצון וכעס הרי הוא מורכב מב' עניינים וכשבא משה בטל הא' ונשאר הב' או היו בו ב' כמתחלה אם היו בו ב' מתחלה א"כ מה הועיל מרע"ה בתפלתו ואם ביטל הא' הרי העביר שלמותו שהרי הנחת שהיו בו ב' הנחות יחד:
וא"ת שאין בו הכוחות האלו רצון וכעס אלא או זה או זה. אשאל איזה מהם השלימות ב' יחד או א' מהם כל איזה מהם שתרצה אם ב' יחד הרי לא הי' לו אלא אחד מהם קודם בכעס ואח"כ ברצון והרי הוא נעדר מא' מהם ואם א' מהם הרי בהיותו ברצון נעדר היותו בכעס ואם היותו בכעס נעדר היותו ברצון וכל איזה צד שתרצה אתה נותן גרעון בחוקו: ואת"ל שב' המדות בו אמנם מהם בכח מהם בפועל זה ג"כ מן הנמנע בחקו שאין לו שום שלימות בכח אלא כל שלימותו בפועל מפני שאם אתה אומר כן צריך שתאמר שיצא הכח אל הפועל ע"י איזה טעם שירצה והרי הב"ה מתפעל להוציא מן הכח אל הפועל הענין ההוא או המדה ההיא והרי מתפעל מזולתו והרי נמנע ממנו שיתפעל א"כ היאך

נאמר שהוא כעסן בכח ונתפעל ממעשינו ונהפך אל כעסן בפועל והוא רחמן בכח ונפעל ממעשינו ועושה בפועל ע"י תפלתינו וזה נמנע שישתלם מזולתו בשום צד במציאות:
עוד הוזהרנו בקבלה שלא לתת דמות אליו כאומרו ואל מי תדמיוני ואשוה ואומר ואל מי תדמיון אל שאין לדמותו לשום נברא מנבראיו כלל וא"כ היאך ניתן לו דמיון גרוע בזה שהרי אין לך דמיון גרוע בכל בני אדם מהכעס. וההתרצות שהם מדות נפשיות בב"א הגרועים המתכעסים והמתפעלים ממעשה זולתם ויבא א' מן החבירים וירצהו ויתרצה הלזה תקרא אל מי תדמיון אל הרי נדמה אלינו שלא יספיק לך להגדילו ולהגבירו אחר שתכנה אליו הדמיון והמדות הנפשיות ומה גם אלו שהם תכלית הגרעון ונקבע בלבך שד' אלו לא יתייחסו לבורא כלל. הא' ההתפעלות הב' גשמיות הג' ההעדר הד' הדמוי. וההפעלות אפי' מעצמו ע"י שום חידוש דבר הנק' בזה נפעל מזולתו והשנוי מן הטעם הזה עצמו הגשמות מצד התכלית וכיוצא. העדר בין שיהי' בכח בין שיהי' בפועל. הדמוי לשום נברא מנבראיו אפי' לספי' דהכי כתיב ואל מי תדמיון וכו' והרי כתיב כי לא ראיתם כל תמונה שום תמונה מתמונות הספי' לא יתייחס אליו:
ואחר קביעות ההקדמות האלו בלב המשכיל אינו נח בשכלו בפשוטי המקראות ודאי לא ישקוט אם לא יחקור על עיקר האמונה על איזה צד שיהי' עניינה ועל איזה צד תפלתינו ועבודתינו עד יכנס בהשכלת חכמת תאריו היאך יתייחסו ובמה היו ולא יתרצה באומרו איני מתפלל אלא לבעל האוצרות כמאמר החכמי' התלמודיים שבזמנינו שהרי במה שנתבאר בפ' זה הגיע אליו כמה מהטעות הוא לייחס אליו העניינים האלו והאומר הענין סתם כמה מהרחוק בינו ובין האמת ויחשב לפניו ודאי בתפלתו כנער ולא ישיג מבוקשו אלא כנער וכאשר נרחיב בתמר:

תמר ב - פרק ב

מפני היותינו מאמינים אמונה שלימה באחדותו שהוא אחד תכלית האחדות שאינו מורכב מאחדים רבים ולא רבוי עניינים אבל הוא אחד מכל צד ובחי' ולא יתחלק לעניינים רבים בשום פנים ולא בשום סבה כלל לא בציור ולא בדמות הגיע לנו ספקות רבות בעניני התפלות ופסוקי התורה ומאמרי רז"ל והנה הספקות האלו ראשונה שאין ראוי שיהי' שום שם מורה על אמיתת עצמותו ומהותו מפני שאין השגה במהותו והיאך נכנה שם יורה על אמיתת עצמותו וא"כ שם יהו"ה שאמרו רז"ל שהוא השם המיוחד המורה על אמיתת עצמותו היאך אפשר שיהי' בשום פנים שאין אמיתת עצמותו ומהותו נודע' ומושגת א"כ היאך תהי' נקרא' בשם כלל שאם נקראהו נדעהו וזה נמנע בחוקו ית':

שנית מהטעם הנז' שם י"ה חצי השם מאחר שאין שם הוי"ה יתייחס לו שא"א לעמוד על מהות אמיתת עצמותו כ"ש שאין ראוי לחלק השם שג"כ א"א לעמוד על חלק ממנה שהשגה זו נמנעת כולה או מקצתה ולאומר ששם זה אינו חצי השם הגדול אין הדין עמו מדברי רז"ל כנודע ולאומר שאין השם יהו"ה מורה על מהות אלא להודיע חיוב מציאותו אין לו ענין:

שלישית מה שנכנה האלוה רחום חנון חרון אף וירא ה' וינאץ וכיוצא הם מדות נפשיות ואין ראוי לדמות לו דמויים שהם איכיות שבב"א מדות אלו והם בכמה בחי' מהם הפעלות כגון רחמן כעסן דהיינו שמתפעל לרחם או לכעוס או חכם נבון שהם תכונות נפשיות או הגבור האמיץ העזוז וכיוצא הגדול ארך אפים וכיוצא וכל אלו וכיוצא מורים הרכבה בא' הפשוט: הרביעית המשכן והמקדש השוכן בבית הזה ועשו לי מקדש ושכנתי בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים (כוונתו על מה שנאמר כן בתפלות) שובה למעונך ושכון בבית מאוייך וכיוצא המורה על מקום כל עניינים אלו רחוקים ממנו ודאי שאינו בעל מקום שבעל המקום הוא גשמי וכן ועתיק יומין יתיב ואינו בעל זמן ולא יש לו ייחס בזמן וכיוצא ומכלל הטעמים הנז' אין ראוי לייחס אליו שום שם מהשמות ולא כנויי מהכנויים שהם מורים הפעלות או איכיות או מדות נפשיות או מקום וכיוצא שכל זה רחוק מן הבורא ומאחדותו הרחק גדול מאד א"כ איך נכנה לו שמות אלו או פעולות אלו או מדות אלו ואין לנו פתח ליכנס בשערי הדרושים האלו אלא בהיותינו מייחסים שמות אלו וכינויים אלו ותוארים אלו לספי' אמנם בא"ס לא יכונה אליו שום שם ולא שום פעולה ולא שום כינוי כלל. ויש שרצו לומר שיכולים לכנות בו שמות אלו ותוארים אלו שהם חי יכול חכם רוצה אמנם הבקי בכינוי הספי' יראה שאינו כן שהיכולת בבינה והחיים ג"כ ממנה ויכונה היסוד חי. והחכם בחכמה ורוצה בכתר. אמנם בא"ס לא יכונה אפי' שם יהו"ה שסוד השם הוא י' חכמה ה' בינה ו' ו"ק ה' מלכות י"ה חצי השם חכמה ובינה וכיוצא אמנם בא"ס לא יכונה אליו שום שם ושום נקודה כלל וא"כ נמצא שכל מה שיכונה בתורה שיורה הפעלות ושינוי וגשמות וכיוצא הכל בספי' שהם פעולותיו לא מדות בו כאשר יתבאר:

תמר ב - פרק ג

ראוי לדעת ענין י"ס אלו שאנו אומרים שהתוארים והשמות הם עצמותו או חוץ ממנו ולכולהו פירושי קשה אם הוא עצמותו היאך נעשה עשרה משתלשלים עצמות הא' הפשטות והרי הם נאצלים נפעלים ונאמר שהאלוה יקבל הפעלות שהוציא ספי' אלו מהכח אל הפועל ואם נאמר שהם קדומות בקדימתו הרי הוא חיוב הקדמות שאחר שהם

עשר הם מחוייבות א"כ אינם עצמותו והם קדומות הרי קדמות ולומר שהם עצמותו ואינם עשר אלא אחדות א' א"כ היאך נאמר עשר ואינם הם ב' הפכים באמירתינו. וצריך שנשמור פינו ואמונתינו לא שתהי' האמונה מנגדת מעצמה אל עצמה ומאמר פינו ינגד מקצתו אל קצתו שאנו אומרים אחד באחדותו הפשוט ואנו אומרים שהם י"ס אם היות שנאחד באחדות ואחד שהם עצמותו הדרא קושיא לדוכתה היאך נייחס לו שמות מתוארים ופעולות ותפלות:

ועתה נקשה עוד שמה הרווחנו בהיותנו מייחסים השמות והפעולות לספי' והרי אלו הספי' אצולות ממנו שהוא האצילם וחדשם וא"כ היאך הפשוט שלא יוצדקו בו פעולות האציל י"ס בהם הפעולות השונות. אפשר שיאציל גבורה בדין אם לא שיצייר הדין ומעשהו ואפשר שיצייר החסד אם לא שיצייר החסד ומעשהו שהרי הספי' ממנו בכוונה לא במקרה ח"ו שאינו פועל חכם ואם הם בכוונה שם כוונתו להאציל כל ספי' וספי' על הזה והרי הספ' על הגבורה בדין ועל החסד ברחמים א"כ הדרא קושיא לדוכתי' ומה שהי' קשה לנו על הפעולות עצמן יקשה על מציאות אצי' הספי' שהם כלי הפעולה היאך נשתנה ונפעלו מדות משונות שהרי כשיהי' חפץ בחסד האציל בחסד וכשיהי' חפץ בגבורה האצי' בגבורה ואין לך שינוים גדולים מאלו:

ועוד יקשה עתה פעולות הספי' חסד דין ורחמים הם פעולות עזובות מאתו או מונהגות מאתו הרי לכולהו פי' קשה אם הם עזובות פועלות ברצונם ואין בפעולתם שיתוף לא"ס ח"ו וזהו סילוק השגחה שעיקר הכל הוא לייחס ההשגחה לבורא שאם נסלק השגחתו מה לי שנאמין ההשגחה אל הספי' או אל זולתם אחר שאין הפעולות וההשגחה מיוחסות לאלוה ח"ו וזה כפירה ואם היא מיוחסת לא"ס א"כ נאמר הוא רוצה בה הרי באותו רגע הוא משתנה וכועס אחר שהוא רוצה בכעס הספי' או ברחמים ומשגיח בהם ורוצה בהם ופועל על ידם בענין שלא יצאנו מידי מבוכה כלל במה שנתבאר לנו בענין הספי':

תמר ב - פרק ד

והנה הבורא אחד תכלית האחדות והמדות רבות חלקום המקובלים לי' כפי קבלתם האמתית ואינם מיוחסי' לזולתו ח"ו אמנם הענין הוא שהמדות האלו יש להם ב' קצוות רחוקות תכלית הריחוק והאמצעי' בחי' רבות הקצה הא' מציאות הפעולות מגיעות לנו (אולי צ"ל ב"ת והוא ר"ת בעלי תכלית או אולי צ"ל בחי') בת הנפעלים המושגחים מאתו והנה בבחי' זו שהוא קצה האחרון אל הפעולות היוצאות מאתו ויחס' התורה לבורא כל המדות המורות הפעלות והמורות גשמות והמורות שינוי והמורות העדר הכל בערך הקצה האחרון המגיע אלינו הנפעלים הגשמיים הרבים הגשמיים אמנם קצהו העליון

הוא דבקות הספי' בו אין ספי' כלל ואין רבוי ואין מנין ואין חשבון אלא דבקות תכלית הדבקות והנה תחלת פעולות הפרד הספי' אל השינויים בחסד דין ורחמים הוא במדה הנק' מדת הבינה ששם צמיחת הדינים אמנם כל זמן שהבינה מאירה באור החכמה לא יתפעל בדין אלא יקשור המדות כולם תכלית הקשר והפעולה א' וכאשר הבינה תסתיר פני' העליונים מן החכמה יתראו ריבוי הפעולות והתפשטות המדות והדין ועכ"ז אין ריבויים בעצם מהבינה אלא ממנה ולחוץ שהם ו"ק ריבוי הפעולות ועדיין אין ריבויים בהם אלא בהעלותם ע"י המל' ועדיין המל' קרובה דבקה באצי' אלא ע"י פעולתם בכסא ואפי' הכסא היא דבקה קרובה לאצי' אלא בהיותה פועלת ע"י היצירה שהם ז' היכלות שבהם הפעולות הנפרדות היוצאות לב"א. וזהו הקצה האחרון המגיע לנו שאנו נפעלים מפעולות הנפרדות משתנות נעדרות לעתים ודומות למציאותינו. אמנם להבין הקצה העליון הוא דבקות הספי' בבינה ויינקו מסוד החכמה ושם מיוחדות תכלית האחדות הם בעצמן ומזדככות תכלית זיכוך עד שימצא מציאותם מצד היותם אצי' הכל אצי' וספי' א' ועצם א' ואח"כ מהחכמה יתאחדו ויעלו ויהיו תכלית האחדות בכתר והנה יהי' עניינם בחכמה אחדות גמורה וע"י הכתר אחדות על אחדות ויש בענין זה בחי' שונות שכל עצם הכתר יהיו בו ב' בחי' או מצד שרש הספי' בכתר דהיינו שהם מושרשים בחכמה שבכתר ושם נתאחדות אחדות גמור' ויתעלה עד אחדותם בכתר עצמו עד שהפעולות הם לא יקבלו שום שינוי שום הפעלות שום רבוי שום העדר אלא קיימים תמיד וכאשר יתעלו להתאחד משם במאציל נמצאם שאין בהם שום רבוי ושנוי כלל ועיקר אמנם לא נשיגם כשם שלא נשיג מהותו אלא שנדע שהוא פועל אל המציאות באחדות גמורה ואינם רבוי כלל אלא כאשר יתפשטו וישתלשלו ימצא בהם הריבוי והשינוי והדין וההפעלות וכיוצא מן הדמוי האסור ודרך כלל מה שנכתבו בתורה הפעולות נכתבו כפי הגעתם אלינו בשינוי והפעלות והן בעצמן תכלית האחדות כערך צאתם מאת המאצי' עד שמה שנייחס ספי' ונספרם בי' אינו מצדו אלא מצד מה שיתפשטו ויגיעו אלינו הפעולות כדפי':

תמר ב - פרק ה

הקב"ה הוא א' תכלית האחדות ויתפשט ממנו תחלת התפשטות כלי א' בו כלל הפעולות בתכלית האחדות ואין הבדל בינו לבין מאצי' שום ענין אמנם יבדל ממאצי' תכלית הבדל אחר שהוא מאצי' והכלי נאצל ואינו מעצמותו אמנם הבדל זה שהוא לנאצל אינו מצד המאצי' שהמאצי' יטיבהו כל טובה וכל מה שאפשר לסבול אמנם לא יסבול להדמות אל מאצי' תכלית דמיון מפני ג' עניינים הא' קדמות הב' אחדות הג' מציאות הקדמות

אין קדמות כקדמות מאצי' מפני שהמאצי' הוא קדמות כל עד שאפי' מלת קדימות בעצם לא יוצדק בו מפני שהמלה הזאת מחייב התחלה וקדמות הא"ס המאצי' קדמות שאין קדמות לקדמותו ואין התחלה אליו שהוא התחלת כל הנמצאות ואין לו התחלה ח"ו כלל. אמנם נאמר על צד השולל קדמות שאין קדמות כקדמותו אמנם הנאצל אינו קדמון אלא לשאר הנאצלים. אמנם הוא בעצמו חדש חדשו המאציל והאציל וסבתו והתחלתו הוא מאציל

הב' האחדות אין הא' האמתי אלא א"ס המאצי' שהוא א' בעצם אמתת עצמותו שלא יקבל השינוי וההפעלו"ת והכ"ח והדמו"י. אמנם הכתר נאצל א' יקבל את הי' האלו כולם ראשונה השינוי משתנה לא שינוי בעצם אלא מאחר שיצא מן המאצי' יקבל קצת השינויים והיינו מה שפי' באידרא בחש"ק שלא הי' מתוקן בתי' ונתקן וענין זה אינו על צד הדקדוק ויש בו תוספת ביאור אבארהו עוד בע"ה:

ב' יקבל ההפעלות דהיינו שהוא מתפעל מזולתו שהרי הוא נאצל נפעל עלול וסובב מהמאצי' והי' בכח ושב בפועל והיינו אפשרי הי' נעדר והוציאו אינו מחויב אלא תלוי במאציל מקבל אורו ושפעו ראשונה ועד"ז כל הענין וכיון שירד למטה ממנו יקבל הדמוי במקצת שהרי נאצלים אחרים אפשרים כמוהו:

ג' מציאות אין מציאות הנאצלים כמציאות הא"ס שא"ס לא יעדר לעולם שהוא המצוי האמתי שתמיד לא יעדר עד שמלת מצוי לא יצדק בו אלא על צד השולל דהיינו נמצא ואין עת אל מציאותו מפני שמלת נמצא מורה שנמצא ונתחדש ח"ו וזה אינו אלא תמיד מצוי והנאצל נמצא מחודש שנמצא עת המציאו. והרי העניינים אלו נתעלה המאציל על הנאצל ואין הנאצל נמלט מהם בשום אופן בעולם ורבים אמרו שנמנע הוא לאלוה לעשות כמותו ואמרו שאין זה חלשות כח בו שיעשה האלוה הנמנעות ואני אומר שהחסרון מצד הנעשה שאחר שהוא עשוי הרי אינו יכול להיותו כאלוה והרי החסרון מצד הנפעל ולא בפועל והטעם שאני אומר כך הוא לתת אחדות למאציל בנפעליו בבחי' שאינם נפעלים אלא הם עצמותיים והם אחדות גמורה ואין נפעלי' מצד עצמן שיורדים בירידה הנז'. אמנם מצד המאציל פועל בהם ודבקים לו והם מעצמותו ולא יתפרדו ולא יתבחנו אל מציאות נמצא חדש כלל והיינו בחי' הפעולות בו בעצמותו שהם אחדות תכלית האחדות כדפי' וכאשר יתאחדו הספי' לא יתאחדו אלא בהשיגם המדרגה הזאת והיינו מצות אחד לדבק הפעולות בפועל ולאחד הנאצלים במאציל במלת אחד כנו':

תמר ב - פרק ו

האלוה אין ראוי שנשלול ממנו הרצון ויקראהו לא רוצה ח"ו שזה יהי' גריעות שמי שיפעל בלא רצון יקרא מוכרח או פועל במקרה ח"ו. וא"כ נראה עתה אם נאמר רוצה הוא שינוי פעם רוצה ופעם לא רוצה ואם נאמר לא רוצה הוא מוכרח פועל בלי רצון ואחר שב' הצדדים האלו קשים נראה לאיזה צד נכריע הענין ולזה נאמר שהוא רוצה בהכרח שהרי מציאות הרצון הנאצל הוא האצי' וא"כ היאך נאמר שהאציל הרצון והוא אינו רוצה זה נמנע א"כ נאמר ודאי שהוא רוצה וכן נאמר שהוא חכם שאם אינו חכם היאך האציל החכמה והוא אינו חכם אלא ודאי חכם ועד"ז נשתמש בכל התוארים א"כ הדרא קושיא לדוכתין שנחייב לו התוארים אמנם התרת הספק הזה הוא על אמונה זו דע שהבורא היינו א"ס פועל כל הפעולות בבת א' ובהשואה א' ולא יתייחסו אלו הפעולות הנפרדות אלא מהספי' ולמטה המשל בזה החסד והדין והרחמים הם פעולות נפרדות הם מתפרדות להגיע אלינו מג' נאציל שהם חג"ת אמנם בבינה הם שלשתן יחד ועכ"ז עדיין פעולת' נפרדת זו לעצמה וזו לעצמה בקצת. האמנם בהיותם בחכמה הם מיוחדות יותר ועדיין הם בקצת ההבדל אמנם בכתר כולם הם רחמים והם עצמות א' וכשתעלה למעלה הם נפעלות ונשפעות בהשפעה א' והשואה א' והנה לא יקבל הפעלות משום פעולה שהפעולות נובעות ממנו ויוצאת ממנו ולא פועלת בו ח"ו והנה הפעולות לפעול לזולת לא לפועל בעצמו א"כ אינם פעולות פועלות בעצמו אלא נפעלות ממנו ולא יתייחס לו שום שינוי שעצמותו א' ורצונו וחכמתו ובינתו וחסדיו ודיניו ורחמיו וכיוצא אינם נפרדות בו אלא מיוחדות באחדותו והא כיצד שהוא פועל הפעולות ממנו ולחוץ ואינו נפעל כשרוצה להשתנות מרצון אל רצון וכן כשהוא מתחכם או כשהוא מרחם וכשהוא מתאכזר לכן אינו מתפעל באכזריות או ברחמים או בחכמה או בבינה להבין ח"ו אלא הוא קיים בלתי משתנה והפעולות נובעות ממנו ולחוץ לא פעלו שום שינוי ולא שום הפעלות והיינו שהוא שופע משפעו ממנו ולחוץ לא נפעל בעצמותו וההשפעה הזאת בכוונה ממנו לא במקרה ותמיד היא ההשפעה הזאת וקודם שהאציל שום נאצל לא היתה השפעה זו נמשכת לזולת ואין לו תוספת אחר שהאציל ולא גרעון קודם אצי' שאחר שהוא הכל הכל הוא באחדותו בלתי מתפעל מעצמו אל עצמו שהוא ופעולותיו וחכמתו ורצונו ובינתו וחסדיו הכל א' שאינם פעולות יוצאות אלא הוא בעצמו מעצמו אל עצמו אחד ואחר שרצה ברצון בלתי פועל בעצמו אלא פועל בנפעלי' כעין שפי' בשאר המדות שאינם פועלות בו כך הרצון הזה אינו רצון משנה עצמו ח"ו אלא רצון משנה הנפעלות דהיינו שנשתנה הכתר שלא הי' ונתהוה ונפעל מלא נמצא אל נמצא

לא שיקבל הפעלות א"ס בהמציאו הכתר ונאמר קודם לא הי' ממציא ועתה המציא אינו מקבל הפעלות שהשינוי ממנו ולחוץ לא עומד בעצמו ולקבוע זה יותר נאמר שעתה לא נייחס לא"ס עת פועל עת לא פועל אלא נאמר תמיד שופע השפעתו. ולא ייחס זה לא"ס לבד רשב"י ע"ה באידרא אלא אפי' אל הכתר מפני רחמיו נתן לו המציאות הזה והמעלה הזו כ"ש בא"ס והנה תמיד שופע וההפעלות בין שופע ללא שופע אינו ממנו אלא מהנאצלי' התחתונים שלא יוכנו לקבל ההשפעה ולזה יעדר הטובה העליונה והנה ההפעלות בנאצל עד"ז נאמר הנה הרצון הוא רוצה ומציאות הרצון יכריח שנאמר עת עשה העולם ועת לא עשה דהיינו עת האציל הכתר עת לא האצי' ולא יקבל הפעלות עת רוצה עת לא רוצה מפני שהפעולות ממנו ולחוץ שמדותיו אינם פועלות בעצמותו אלא פועלות ממנו ולחוץ וכמו שאנו אומרים רחום חנון והיינו פעולות ממנו ולחוץ בלתי מקבל הפעלות ההם כך מדת רוצה כמו הם בלתי מקבל הפעלות מלא רוצה אל רוצה מפני שההפעלות בכתר הנרצה להמצא עת בזולת עת. וזה טעם למה שירצהו האל רצון עליון להאצי' ויחדש אצילותו אמנם אחר שרצה והאציל לא יבטל אצי' שאחר שרצה בזה לא ירצה בזולתו שיהי' שינוי מרצון אל רצון שתחלת הרצון נייחס למאצי' ולתת לנפעלים עת מחודש. אמנם שנוי מרצון אל רצון לא נתן לו שאינו מעלה לרצות בזה ואח"כ בזה שאחר שרצה (נר' שצ"ל לא או איך) לך יאות לייחס לו שלא ירצה שהוא טוב ולעולם ייטיב ואם ישתנה הרצון מהכתר ולמטה.

תמר ב - פרק ז

הנה במה שפי' שנייחס לא"ס הרצון המייוחד בו שאינו מקבל הפעלות ממנו ויוצא ממנו ולחוץ ופועל הפעלות בנאצל לא במאצי' והנה בזה יתחדש הנאצל עם כל זה יש רצון לרצון ורצון לרצון ולזה ייחס באדרא רעוא דרעוין לתת התקרבות לנאצל אל המאציל והדמות עד שלא ישתנה אלא ממה שהוא מחודש שנפעל מהרצון וא"ס בלתי מתפעל ואינו יוצא מן הכח אל הפועל מפני קדמותו אינו מקבל הפעלות ואח"כ יתפשטו הרצונות מרצון אל רצון שעתה צריך ב' עניינים הא' כח בנאצל להאצי' ומצד א"ס רוצה תמיד והנפעל אינו מוכן ואין בו כח לקבל הרצון ההוא רצון בלתי מתפעל הנשפע מא"ס ממנו ולחוץ ומניעת המחודש מפני הזמנתו והכנתו אינו גרעון ברצון העליון אלא אדרבה מעלה שהוא תמיד שופע ונותן בנמצא החדש אבל בנמצא המחודש בלתי מוכן עד שיתפשט וישתלשל מדרגה אחר מדרגה מרצון העליון עד הרצון הנשלם להשריש בו רצוניות ומחשבות שרשים לנמצאים המתאצלים למטה וענין ההכנה הזאת ה"ס ואלה המלכים אשר מלכו הנדרש באידרא כאשר אבאר בע"ה בענין שיתקרבו הנמצאים

ע"י בחי' הרצון המחודש הא' תכלית ההתקרבות זולתי ההבדלים המחוייבים לנו לתת למחודש הנמצא מן הקדמון הא' האמיתי כדפי' לעיל בפ' ה'. ואחר שידע המעיין ענין הרצונות האלו וידע שנכלול כולם בשם הכתר אמנם הם מדרגות בכתר לא נייחסם בשם ספי' לעצמ' כלל אמנם כולם רצון והכתר רצון אלא שיש רצון לרצון ורצון לרצון עד לקרב הנאצל אל המאציל כדפי' נייחס כל הרצונות יחד בשם כלי לנשמה הפועלת בתוכו ועתה נאמר כי בשום נמצא מתחדש אינו שינוי ברוצה ואף אם יתפשטו הכלים עד להמציא כלי הגבורה שבה האף והחמה והאש השורף הנה כאשר א"ס הנשמה לכלי יתן כח ברצון ורצון ברצון וישתלשלו הנמצאים ממנו בסוד היות הפעולה יוצאת ממנו בצאת הפעולות מהנשמה אל הגו כמשל שהמשלתי בספ"ר בשער עצמות וכלים ואלו דברי שם:

תמר ב - פרק ח

באתי בפרק זה להציל מטעות שלא ידמה המעיין שנתחדש שום חידוש בנשמה אשר בכלים ח"ו וזה שאנו אומרים שהוא א' קודם שהמציא כל נמצא וא' לאחר שהמציא הנמצאים ומה שידמה בקצת מקומות בדברי רשב"י בענין קו המדה וכיוצא שיש חידוש אינו במאציל ח"ו אמנם האמצעיים אשר בין הרצונות הנז' לספי' שהם האמצעיים בין הנשמה לכלי הם הם המחודשים כי הנשמה בעצמה לא נתחדש בה דבר שא"ס לא יקבל תוספת ולא מגרעת כדפי' בפרקי אב"ג אמנם הענין הוא כי קודם המצאת כל נמצא הוא א"ס והוא התחלה לכל והוא שכל כדפי' בתמר:

והנה אין שום מציאות זולתו ואחר שנמצא הכתר שהוא ג"כ שכל אבל לא במאצילו אל תאמר שהכתר משולל מא"ס המשל בזה שיעלה בדעתך שמה שהוא כתר אינו א"ס ח"ו שזהו שניות חלילה וחס אלא מה שהוא הכתר הוא א"ס שכח המאציל בנאצל אמנם הכתר אינו א"ס שיש בא"ס מה שיש בכתר ויודע ומשיג א"ס הכתר במציאות משובח והשגה וידיעה נפלאת ממה שהכתר משיג עצמו והטעם שהוא (נר' שצ"ל הווהו) הווה והאצילו ואיך יסתר נאצל ממאצילו ואפי' מלת ידיעה והשגה לא יצדק אלא על צד העברה והכתר אינו משיג מא"ס שום השגה בעצמות אמתתו רק שיפלא בהשגת עצמו מפלאי ממציאו שאין שום ידיעה בא"ס לשום נמצא אלא מצד פעולותיו לא מצד עצמו וכמו שאנו לא נשיג נשמתינו אלא שאנו נדע באמונה שהיא פועלת בנו כך הכתר אינו משיג בא"ס אלא שידע אמיתות פעולותיו בו. וא"ת למה הרחקנו השגת הכתר בא"ס מפני שאחר שהוא נאצל יש לו תכלית וכיון שיש לו תכלית אינו עצמות הא"ס וכיון

שאינו יודע עצמותו אינו יודע אמיתתו אלא מצד פעולותיו שאין לו התחלות שידענו מצד התחלותיו:

ונחזור לענין הפרק והנה כשהוה והאציל הכתר האצי' והוא מתלבש בו כנשמה בתוך הגוף ופועל בו וכאשר הווה והאציל החכמה הרי השגחתו מתלבשת בחכמה באמצעות הכתר ונמצא על דרך זה בבינה ובדעת אמנם מהדעת נמצא בשיווי בז"ס לפעול בהם כנשמה בתוך הגוף בענין שימצא השגחתו נשמה בתוך הגוף בששה הנהגות לפי שמתבאר בחש"ק ולעולם א"ס בתוך כולם או שימצא א"ס אפי' במל' או שימצא מתעלם בלבוש הכתר והכתר מלביש לא"ס ונמצא א"ס בכתר שבכתר בתוך כל הספי' אפי' במל' או שימצא א"ס בכתר שבכתר וכתר שבכתר בתוך החכמה שבכתר ומשם מתפשט בכל הספי' או שיהי' א"ס מתלבש בכתר שבכתר וחכמה עצמה והדעת והם נשמה לספי' או שיהי' מתלבש בכתר שבכתר ובחכמה שבכתר ובחכמה ובדעת ובבינה והם ששה ולפי השתנות המציאות האלו כך תשתנה ההנהגה והטעם שהנהגת הנשמה לנשמות הוא א"ס אינו הנהגה שלימה וכאשר הספי' יתדבקו אליו אין בהם דין ולא חסרון כל אלה רחמים גמורים ושלימות הכל מפני קורבת מאצילם אליהם אמנם כאשר יתרחק כמו מדרגות הרוחק כך הוא שינוי ההנהגה ולזה ההנהגה הרחוקה מכולם הוא כאשר הבינה ילביש הדעת והדעת ילביש אור החכמה והחכמה ילביש אור חכמה שבכתר ואור חכמה שבכתר ילביש אור הכתר עצמו ואור הכתר ילביש אור א"ס והנה השינויים האלו תלוי בנאצלים הנה כאשר ישתלמו הנאצלי' ויוכנו אור א"ס יושפע עליהם מלמעלה וכאשר יעדר הכנתם מצד התחתונים ולא יוכלו לסבול אור א"ס יתלבש אור א"ס ויתעבה באור הכתר וירד אליהם בהתלבשות הכתר וכאשר יעדר תיקונם והכנתם אפי' לזה יתעבה אליהם ויתלבש באור חכמה שבכתר וכאשר עוד יתעבה למיעוט ההכנה יתעבה אליהם באור החכמה עצמה וכאשר עוד הם בלתי מוכנים יתעבה באור הדעת וכן באור הבינה כדפי' ואולם כפי ריחוקם כפי פעולת א"ס בהם ע' אמצעיים כך ירבה הדין בהם לפעול בתחתונים עד שכאשר יתגבר הגבורה החזקה יהי' בהתלבשות הנשמה בלבוש הכתר וכתר בלבוש החכמה שבכתר ולבוש חכמה שבכתר בלבוש חכמה עצמה וחכמה עצמה בלבוש בינה ובינה בדעת א איפכא ולעולם א"ס פועל בתוך הגבורה הדינים האל שהתעלם ע"י ספי' ונתלבש עד שאפי' הנהגת הבינה העלב אור החסד ואור הת"ת שהם חסד ורחמים ופתח מקור הגבורה ודיני' וא"ס פועל בה ע"י התלבשות הנז' והדין ממנו ע"י השתלשלות המדרגות ואין הדין ממנו מפני שנפעל בסוד עצמות וכלים והמשלים

הנז' בפ' הקודם ובזה הפ' אתה נותן ההנהגה לא"ס ולא יוחס אליו שום דין ולא שום פעולה כלל ועיקר ויצאנו מידי כל הספקות ועוד נאריך בע"ה:

תמר ב - פרק ט

לתקן קושי' עצומה יפול בדרוש הנז' והיא זאת לא ימנע פעולת הגבורה והדין היא בכוונה ממנו וידע בה או לאו אם יודע בה והיא בכוונה ממנו הרי פועל הדינים והשינויים ואם אינו יודע בהם ופועל בחיוב שלא בכוונה זה מגונה מאד והנה קושי' זו אינה אלינו לבריות אלא גם יקשה לכל המאמינים בהשגחה אמנם לנו יקשה ע"ד הספי' ולזה נאמר אם נצייר מלך מיטיב לצדיק ולגנב נקראהו מקולקל ההנהגה וכן אם נאמר מלך שהוא בעצמו תולה רשעי בני אדם והורגם נקראהו מגונה ולכך שתים אלו נרחיק מהאלוה ולא ריחקו הדינים מהאלוה המקובלים קדמונינו לגריעות הדינים ח"ו שהרי אין לך דין יותר חזק מדין המות והגהינם ופי' רז"ל והנה טוב מאד זה מות ויש שפי' זה גהינם מפני שע"י הדינים תיקון הנמצאות כולם. אמנם הרחיקוהו לב' ענייינים הא' לסבת הפעל הדינים ע"י הרעים המגונים נקראהו עבד מצורע וכיוצא ופי' לא יגור במגורך רע. ופי' צא תפתה וגם תוכל ברוח נבות שהוציאוהו ממחיצתו של הקב"ה וכיוצא. ועתה לדרך זה נאמר שאין ראוי למלך לעזוב הדין אלא להשגיח בו. אמנם לא נעשה ע"י. ואחר שנשמור ב' ייחוסים אלו לא נשאר לנו בדרוש הזה אלא להשמר בשתים אחרות והם א' שהדינים מורים הפעלות בעין הכעס והחרון אף וכיוצא. הב' שהאלוה טוב ומטיב באמות וציור ועם היות שהדינים יפים בתכלית בהתחלה הם עונש וכעס ומהטוב הרחמן תכלית הרחמים קשה (אולי צ"ל שיתחלו) שיתפלו הדינים. ולזה בהיותינו נזהרים באזהרות אלו יצאנו ידי חובת כל הענין ואין הכוונה עתה בביאור צדיק ורע לו כו' שענין זה יתבאר במקומו בע"ה אלא עתה אטו במציאות היאך יתייחס לו נותן לרשע רע כרשעתו ולא יתייחס לו גנאי כלל אלא שלם תכלית השלמות וע"ז המבוקש הוא הפרק לזה נאמר לראשונה שהדינים מורים הפעלות כי במה שנתבאר לשאר התוארים בפ' הקודמים יש כדי תיקון הענין ומה גם שהוספנו ההרחק הגדול הזה ו' מדרגות וכאשר תגבר הגבורה שהוסיפה הבינה עולה אל הרחמים והחסד וסגר בעדם ופתח' מקור הגבורה הנה הרחקנו ההפעלות ממנו די הצורך כי מה לנו אם נאמר רחמן או נאמר כעסן לענין ההפעלות הכל ענין א' אלא במה שפי' שא"ס לא יקבל ההפעלות מהספי' והפעולות שהפעולות אדרבא פעולות ממנו והוא אינו נפעל מהם אלא אדרבא פועל בהם לתחתונים הנמצאים ממנו ושופעות ממנו ולחוץ כמבואר בפ' הקודמים יצאנו ידי החיוב הזה אמנם לשני' שהוא הרחמן והטוב א"צ לומר בו בא"ס בעצמו אלא אפי' בכתר ייחסנו המעלה הזאת מפני קורבת' אל

המאציל ואפי' בחכמה ולא ייחסו הדינים אלא למטה אמנם הענין הוא כי כאשר הספי' הנשמה העליונה היא א"ס קראה ר"ש נשמתא לנשמתין תאיר בהם מדרגה הא' דהיינו שלא ילביש הכתר שבכתר ולא חכמה שבכתר ולא חכמה ממש אורו אלא הספי' כולם מאירים באור עצמותו אז הם כאלו כולם עלולות ממנו שאינם עלולות זו מזו אלא מצד עצמן כאשר עוד אבאר אזי יהי' כולם רחמים שאין שום דין כלל למתקרב לא"ס ועלול ממנו וכאשר א"ס יתלבש אור עצמותו בכתר שבכתר ומשם תאיר בכל הספי' בענין שהם עלולות מדרגה שני' ומקבלת הנשמה בהתלבשות הכתר שבכתר בענין שימצא א"ס בספי' באמצעות הכתר אזי הספי' מנהיגות ברחמים ולא בבחי' הקודמת וכאשר עוד תתלבש הנשמה מדרגה ג' דהיינו אור א"ס מאיר תוך הכתר שבכתר והכתר שבכתר תוך החכמה שבכתר ומציאות זה עצמות הנמצא בספי' כולם אזי יחלש כח רחמיהם יותר וכאשר העצמות הנמצא בספי' תתלבש עוד בחכמה עצמה אזי יהיו רחמים ולא כ"כ. וכאשר יתלבש עוד בדעת ותהי' הדעת ענף הכתר כאשר יתבאר עניינו מאיר נשמה תוך הספי' ובתוך הדעת אור החכמה ובתוך אור החכמה אור החכמה שבכתר שבתוך אור החכמה שבכתר כתר שבכתר ובתוך כתר שבכתר אור א"ס יהיו הספי' הנהגה יפה אבל לא דין גמור מפני שאפי' שיתרחקו מא"ס ה' מדרגות בתוך כל ספי' וספי' עדיין מציאות מתאחד ברחמים וכאשר יתלבש הנשמה עוד באור הבינה זו היא ההנהגה הידועה בספי' חסד דין ורחמים ג' מקורות שנפתחים מן הבינה והעצמות הנמצא בהם תוך הספי' הוא אור הבינה ובתוך אור הבינה אור הדעת ובתוך הדעת אור החכמה ובתוך אור החכמה אור חכמה קדומה חכמה שבכתר ובתוך חכמה שבכתר כתר שבכתר ובתוך כתר שבכתר אור א"ס פועל בעצמות בתוך הגבורה נשמה מנהגת הדינים וזולת' אין הנהגה כלל אמנם בהתלבש הנשמה הזאת לבוש בתוך לבוש ולבוש בתוך לבוש ולעולם עצמות נמצא בתוך הספי' ותאיר בה ותופיע בה בהיות התפשטות ההשפעה יוצא ומשתנה מא"ס אל הספי' וא"ס בלתי מתפעל שלא יקבל הפעלות אמנם ההפעלות בספי' ובמדרגות המתרחקות ומשתלשלות אלו מאלו עד הגיע מא"ס אל הגבורה וזה בעצם הגבורה ויתדבק הגבור' בעצמה בא"ס בתוכה כי כדרך שנשפוט המדרגות בעצמן בהתרחקות או התקרבות אל המאציל כך נשפטם לפי מציאות נשמת' דהיינו אור א"ס בהם לפעול בספי' בתוכ' בהתרחק או בקירוב ויפעל הדין ממנו בכוונה מכוונת ובדקדוק ובשיעור כאשר הגון וראוי למלך מנהיג. ולא יתייחס אליו הדין ממש שהוא הטוב אמנם ישתלשלו ממנו הדינים ואפי' בעת אשר יסתתמו ב' מקורות בבינה שהם חסד ורחמים מגדולה ות"ת ויפתח המקור הא' שהוא הדין הקשה שאז העולם נשרף בדיניו כעין בעת

שנחרב הבית הכל בכוונה ידועה ממנו אמנם בהתלבש העצמות המדרגות הנז' כדי שימצאו הדינים ולא יעכבו הרחמים וזה הכלל אין שום פעולה קלה או גדולה נפעלת מלפניה שאינה בכוונה ידועה למעלה שמורה ופרטיותם ומציאותם מאתו על הדרך הנז' וגם אחר שהגבורה מנהגת הדינים מצד עצמות ע"י התלבשות הנז' יתפשט סוד העצמות בהתלבשות הנז' כדרך שיתפשטו המדרגות ותתלבש הגבורה אצי' במדות לבוש תוך לבוש עד הגיע אל החיצונים ואין החיצון פועל יותר מהמדה המכוונת מלמעלה כדרך עצמו הנז' המתרחק ומתלבש בהתלבשות הנז' ופועל ע"י הגבורה החזקה וע"י המל' בפירוד מזיווג והעצמות מתפשט דרך המדרגות אם נפרדות ובין בין אפי' מה שנייחס גלות הכל מאתו על הדרך הנז' והזהר שלא תייחס שום הנהגה מבלעדיו ח"ו ויתרחקו כל ההנהגות ההרחק (נר' שצ"ל הנז') הכ"ז וכולם מאתו. וכאשר נתפלל שוב מחרון אפך והנחם וכיוצא נרצה שיתפעלו המדות ויפתחו המקורות ויתקרבו הספי' ויוכנו לקבל אור הנשמה ובערך ההשתתפות אשר לעצמותו בתוך הספי' נתקן התפי' להכינם אליו ויתמלאו רחמיו ויתרפאו ממחץ הדינים שהסיבה האמיתית התרחק' על הדרך הנז' לא שהוא יקבל הפעלות אמנם הספי' יתפעלו ממנו ונרצה באומרו שוב מחרון וכו' אל המדה המנהגת בדין ובחרון בהיותינו מיישרים שכלנו אל הפועל אשר אינו נפעל שהוא המנהיג תוך הספי' יכנו הספי' כרצונו הכנה עצומה ויתקרבו והיינו מה שנאמר שיאיר הכתר וכיוצא ולא יהיו הספי' האמצעיות מלבישות אור א"ס ומרחיקות אותו מן הספי' התחתונות אלא יזדככו ויהיו מעבר לבד לא לבוש והיינו שבהיות אור א"ס בספי' עצמן ואפי' הגבורה נרפאו הדינים תכלית הרפואה ונתבטלו ונמתקה הגבורה תכלית המתקה ואז נפעלה הגבור' מאור א"ס במדרגה א' בהפעלות הכתר במשל ואז כל הספי' מאוחדות שאין הספי' משתלשלות ומתרחקות אלא מצד עצמן כדפי' והנה ההרחק והקורבה תלוי בזיכוך המדרגות אם יזדכך הכתר יהי' אור א"ס בספי' ואם יתעבה ילביש אור א"ס ולא יתפשט אל הספי' אלא בהתלבשות וכן אם יתעבה אור החכמה ילביש עוד ואם תזדכך לא ילביש עוד מדרג' אחרת ועד"ז תדין לכל בחי' ההלבשה וההרחקה שע"י שהם ז' מדרגות הא' א"ס הב' א"ס בתוך כתר שבכתר הג' א"ס בתוך הכתר שבכתר בתוך החכמה הקדומה הד' א"ס בתוך הכתר בתוך החכמה הקדומה בתוך החכמה ממש. הה' א"ס בתוך הכתר בתוך החכמה הקדומה בתוך החכמה עצמה בתוך הדעת. הו' א"ס בתוך הכתר בתוך החכמה הקדומה בתוך החכמה ממש בתוך הדעת בתוך הבינה והבינה מאירה סתם ההנהגה הראויה בארבעה מקורות נפתחים שהם סוד יהו"ה חסד י' גבורה ה' רחמים ו' הכולל ה'. הו' הבינה מסתמת עוד סוד הנהגה זו ואינה פותחת אלא מקורי

הגבורה והעולם משומם מהדינים והגלות הוה והקלי' גוברות והכל תלוי מהנהגה זו ולמטה ויש עוד להנהגות אלו פרטי פרטים ועניינים יתבארו במקומם בתמרים הבאים ולא הי' כוותינו בפ' זה רק לתת כבוד הפעולות וההשגחה לא"ס ולא ימשך ממנו דבר יזיק אמונתינו באחדותו כלל ועוד יש עניינים בזה תשמעם בפרקים הבאים בע"ה:

תמר ב - פרק י

הנה בפ' הקודמים התהלכנו בביאור ב' עניינים הא' ברצון האלוה הב' ביכולתו לפעול השכר והעונש והרחקנו ממנו כל אשר לא יאות והעמדנו כבוד אחדותו על נכון. עתה נבאר ענין הידיעה והוא דרוש קשה למאד ומבוקש נכבד לפרשו נבוכו בו הרבים ונלאו למצוא תי' הענין. והנה הקדמה א' שהוא יודע שאם נעלים ממנו הידיעה ח"ו זהו העדר ולא יאות אליו אלא שהוא תכלית השלמות כולם ויודע בידיעה שאינה חוץ ממנו (אולי צ"ל אלא) או שהוא וידיעתו א' ויודע פרטי הנמצאות כולם ולא יחייבו בו הרבוי ויודע המתחדש ולא יחויב בו חידוש כלל ומפני שכל אלו הדברים מתנגדים צריך לתקנם על הנכון ולזה אל תחשוב שנוכל לדעת מציאות ידיעתו שאין מהותו מושג אמנם כונתינו לתקן הדרוש הזה על דרך המקובלים הנה החוקרים אמרו על הענין הזה דרך קצרה הוא היודע הוא הדעת הוא הידוע בענין שאין ידיעתו בנמצאות מצד הנמצאות בעצמם. אלא בהיותו יודע את עצמו יודע הכל כיון שהכל נמצאו מאמתת עצמותו וידיעתו קדומה בקדמותו אין שום חידוש נוסף בו מפני חידושי הנמצאות מפני שהוא קדמון וידיעתו בקדמותו והנמצאות קיבלו חידוש מצד עצמן אמנם מצד עצמו קדמון וידיעתו קדומה והנמצאות קדומות בעצמו בלתי מתרבות שלא יתרבו בו ח"ו אלא הוא הדעת והיודע והידוע והנה לפ"ז אחדותו כלל הידיעה דהיינו הנמצאות והנמצאות מיוחדות ידועות לו בעצמותו מיוחדות כאחד האמתי ואחר שהגעת אל המדרגה הזאת תדע מה אנו אומרים מהספי' נעלמות בעצמותו מפני שא"ס באמתת אחדותו כולל הנמצאות ויודעם והנמצאות הם הידוע א"כ כל הספי' שנמצאו כולם נמצאו ונאצלו ממנו אמנם הם בעצמותו כקדמותו ולא נתחדש לו ידיעה אחרי צאתם שהרי היו קודם היותם באחדות עצמותו ושם אינם ספי' ח"ו שאינם עלולות אמנם הם עצמות הבורא שהוא והם א' שהוא היודע והידוע והנה תדע כי הנמצאות יתפרטו לפרטים עד אין תכלית וכל כח האדם לקבצם ולאחדם עד לקשרם בידיעה העליונה והיינו דביקות הפעולות בפועל והנה קשר הנמצאות בפועל מצד עצמותו אינה צריכה אלינו אמנם מצות ק"ש לאחד הפעולות אחרי הפרדם בשרשם העליון. ואל תקשה היאך יתעלו הנפרדים ארצה במנין הבאים מצד השתלשלותם לחזור אל מציאות האחדות הקודם. קודם היותם כי

כמו שהנמצאות נמצאו מעצמות אחדותו כך יחזרו אל האחדות ההוא וכמו שלא נייחס גריעות מהבורא המצאם כך לא נייחס תוספת אם יחזירם אל אחדותו וז"ס האצילו' שיתאצלו זמ"ז ולא יחסר הא' ויחזרו הדברים אל נרתקן ולא יעדיף דבר ולא שיהיו אפס ויתבטלו אלא יתקשרו באחדות הקודם ויתעלו ויש תחת הדרוש הזה ג' ענייינים הא' כניסת ההיכלות בסוד התפלה עד המל' כמבואר בפ' פקודי. הב' כניסת הנשמות בלילה למדת המל' בסוד חדשים לבקרים רבה אמונתך כמבואר בכמה דוכתי. הג' עילוי הנמצאות בסוד היובל וכל אחד יתבאר במקומו ואב לכולם סוד ק"ש הנה באמירת מלת שמע מורה על המדה האחרונה הזאת המקבצת ומשמעת כל הנמצאות אשר למטה ולא אאריך בפי' העניינים בפרט אלא בדרך קצרה עד שתבא אל מקום עיקר הדרוש בע"ה. ואח"כ תתעלה המל' באחדות הנמצאות הפרטיות בריאה יצירה עשיה דהיינו שמע קיבוצם ואחדותם זו בתוך זו עד אצי' והם במציאות אצי' בהשתרשם במדה זו ומדה זו מזדככת בהתקשרה בישראל שהם ו"ק ונקשרו ונאחדו המציאות הנאצלים בימי היותם באחדות גמור ועלו ונקשרו החכמה והבינה יחד בסוד ה' אלהינ"ו כדי לתת להם כניסה ואחדות בסוד ג"ר ואח"כ נקשרו בא' והיינו שיתאחדו ז"ס אל ה' נקודות שהם חג"ת ובו יסוד ומלכות בסוד היחוד ונו"ה הם ה' נקודות בבינה והם סוד ה' הנעשים באחדות א' שהיא ה' נקודות כזו ועלו אל החכמה בהקשר הבינה עם החכמה ונעשו ג' דהיינו י' שבה ג' נקודות ועלו אל הכתר וג' נקודות שהם חסד דין ורחמים וכיוצא נאחדו ונעשו אחד תכלית אחדות ועולה מרצון אל רצון ומרצון אל רצון עד הכתר כולם בא"ס ונעשה המציאות העולה אחד מיוחד כסא לאותו המציאות הקדמון האחד האמיתי אשר לא יחודש. והרי נקשרו הנמצאות אחר היותם משתרשים משורש אל שורש עד הסבה הא' אשר לא יתרבה וחזרו הנמצאות אל קדמות קודם התפשטותם וחזר במלת אחד וירד והשתלשל כענין צאתם והמצאם מאתו וירדו במלת א' עד סוף האצי' ואח"כ נייחד ב' מדות שהם ת"ת ומל' ע"י היסוד ואומר בשכמל"ו ונשתלשלו הנמצאות בריא' יציר' עשיה והרי בזה נקשרו הנמצאות ממטה למעלה עד התדבק באצי' ואצי' במאציל והיינו קשר הנמצאות במציאותם באחדותו הפשוט אשר לא יתרבה מפני מציאותם בו כדפי' ולפי ענין זה מצורף אל הנדרש בהנהגות כדפי' בפ' ט' לא יתרחק הידיעה בענייני' ויהי' על ב' פנים הא' בסוד קדימתו הפשוט האחד אשר לא יחודש בהכרת עצמו ידע כל נמצא ואינה ידיעה מחודשת אלא הוא וידיעתו והידוע לו אחד. והב' ידיעות הנמצאות מצד עצם הנמצאות מצד קשר הנמצאות והשתרשם מעלול לעילה ממטה למעלה כדרך שפי' ולזה ידעם קודם היותם ואחר היותם ולא יקבל בזה חידוש והפעלות מפני שיתקשרו

המצואי' כדרך מציאותם ממטה למעלה וכמו שהיותו פועל בהם לא יחייבו בו ריבוי (בו) ולא הפעלות גם הידיעה לא יחייב בו הפעלות ולא רבוי ומה שיחדש התחתון חידוש לא יחדש בו שום חידוש שהחידוש הוא בנפעלים התחתונים אבל ביחיד הנעלם לא חידש שום חידוש האיש הפועל מפני שלא יקבל הפעלות ועתה בזה נאמר אם איש אחד יחטא הנה ההפעלות אינו בא"ס אלא בספי' שיפגום בהם ויגרום סילוק אל הנשמה ולא שהנשמה תסתלק אלא לעולם שופע א"ס ומאיר הארתו אלא יתעבו המדרגות ואין אור א"ס נמשך אלא בז' מדרגות שפי' והרי ההפעלות אינו בא"ס אלא בספ' ואם יקיים מצות או ישוב בתשובה לא יפעול בא"ס ח"ו שום הפעלות אלא ההפעלות בספי' שיזדככו ויאירו מאור הא"ס וע"ז נאמר אם חטאת מה תפעל בו וכו' והנה ההפעלות לא יקבלנו א"ס והפעולות יוצאות מאתו שהרי מה שנתעבו הספי' ולא האירו האור והדין הוה הכל בידיעת הא"ס ורצונו הדן בספי' ומנהיג בהם אמנם ההנהגה הזו כל הדרכים הנז' בהתלבשות הנז' נמצא פועל הדין ומגיע אליו (אולי צ"ל ענין) טען הפגם עד הבינה ששם תגבורת הדינים והדעת נשמה בתוכה ודרך הדעת יהי' התפשטות א"ס בתוך הבינה והבי' בספי' נמצאת הידיעה מגעת לו ממעשה המגונה כדרך שיגיע ההנהגה אל הספי' שלא בהפעלות כלל שאינו מתפעל אם יגבר הדין וינהיג במדת הגבורה או אם יגבר החסד וינהג במדת החסד שהרי ההפעלות במדות לא בא"ס ועד"ז הבחיר' מסורה ביד האדם אם ייטיב ויגבר החסד או אם ירע ויגבר הגבורה והרי יהיו ב' הנהגות או הנהגת הדין או הנהגת החסד ואלו אינם פועלות בו הפעלות אלא במדות ויגיעו מעשיו עד הגבורה או עד החסד דהיינו ב' הנהגות או הנהגת הבינה בבינה או הנהגת הדעת ומהדעת ולמעלה נמצאת הבחירה באדם ומעשיהו תלוי בספי' שאין א"ס נפעל כלל ממעשה ב"א והרי האדם שליט בבחירתו להגביר במעשיו איזו הנהגה מאלו ההנהגות שהשינוי במדות התחתונו' והידיע' קדומה אליו בבחי' שאינה הפעלות כמו שאינה הפעלות ההנהגה אם הרע עלה הידיעה עד סוד הבינה בבחי' ההנהגה שא"ס פועל בדרך אמצעיי' ששה כדפי' וכמו שיגיע לו ידיעת המעשה יגיע ענין המדות אם הגיע המעשה עד בחי' הנהגת החכמה היא הנהגה רביעית כך הגיע סוד הידיעה ע"י משתלשל ממשתלשל עד סוד הנהג' נשמה מתלבש מדה תוך מדה עד הנהגת החכמה וכפי שיעור עליית המעשה והחתי' מציאותו עולה הידיעה לפניו ע"י אמצעיי' כך גרם בספי' ההנהגה וכמו שנרחיק המעשה ממנו שלא יקבל הפעלות כך נייחס הידיעה בספי' כדי שהספי' תקבל ההפעלות ולא יקבלנו א"ס שאינו מקבל הפעלות בין קודם מעשה לאחר מעשה ולא תאמר א"כ לא ידענו ח"ו שידענו כמו שידע הנהגת הספי' ומנהיגם ממש הוא בעצמו בסוד המדרגות

הנז' ולא יחדש בו שום חידוש המעשה המחודש כמו שלא יפעול אלא בספי' שהם הנפעלות וכשתקשה ותאמר א"ס בעצמו ידע אם יפעול האדם הרע או לא ידע כו' כמו שהקשיתי למעלה אשאלך כיוצא בו א"ס למעלה משכיר ומעניש לעושה הרע או לא עד שנשיב לזו לפי המדות והפעלות נשיב לזו ומקום שיגיע ההפעלות לדין ולחסד יגיע ההפעלות מרעת האדם וטובתו וידיעת מעשהו. ולא תאמר א"כ א"ס אין יודע מעשה ב"א ח"ו כמו שלא נאמר אין שכר ועונש מגיע אלינו מאתו ח"ו שהרי פי' הדרכים שבהם ינהיג וישגיח במדותיו והעצמות בתוכם והכל ענין א' ודרך א' ובזה ג"כ יצאנו מידי קושית ידיעה ובחירה מפני שענין הבחירה מסור לאדם אם יגבר הימין והשמאל והידיעה בפרט המדות אם יגבר זה או זה תלוי במדות וכמו שכאשר יגברו המדות זה על זה מצד המעשה אינו שינוי בו ח"ו ג"כ שינוי הידיעה אינו שינוי בו ח"ו ג"כ שינוי הבחירה תלוי באדם מפני שאלו העניינים תלוי במדות ובזה נאמר הנה הידיעה בענייני האדם תלוי במדות כהתלות ההשגחה במעשהו להשכירו ולהעניש והנה הידיעה הזאת תלוי בדעת ואם כן ידיעה זו בעד הספי' הזאת שהיא ספי' הת"ת בסוד התלבשות ההנהגות עד א"ס והבחירה מסורה ביד האדם לעשות מעשהו א"כ יגבר המדות כרצונו וכמו שכאשר יגבר המל' שממנה בחירת האדם במעשהו על הת"ת שבו הידיעה יהפך המדות ויגבר המל' בדיניה על הת"ת ברחמיו ולא יקבל הפעלות א"ס וירוחק האדם הפוגם כך יהי' ענין האדם מסור בהנהגת הספי' ושם הידיעה ושם הפוכה בבחי' ואין דוחק מענין שינוי בא"ס או חידוש ידיעה ח"ו כמו שלא יקשה מאלו הספי' כדפי' מפני שלא יחייב שינוי כלל כדפי':

תמר ב - פרק יא

באתי בפ' זה לתקן אם יקשה לך היאך מהאחד הפשוט ימצאו הרבים אם בריבוי הנאצלים שכולם נאצלים זה מזה וכולם ממנו אם בריבוי הבחי' שאפי' הכתר יש בו כמה בחי' ותיקוני' ועם היות שאותם התיקונים אינם גשמיים אלא משל עכ"ז יורה על ריבוי הפעולות והכוחות הנמצאות שם ולזה יקשה היאך מהא' הפשוט נמצאו הריבויים האלו ולזה נאמר שאחדות א"ס נפלא לא יאונה אליו שום ריבוי כמו שפי' בתמר א'. אמנם תחילת אצילות יאצל ראש הכתר ר"ל בחינתו הפשוטה שאין לדון באחדות פשיטותו מה שאנו מחייבים בא"ס מפני (אולי צ"ל שיראה או שירד) שיר שהוא נמצא במאציל והרי הוא מחודש נפעל ועכ"ז הוא מיוחד תכלית אחדות כסא לא"ס שאין להשיג מציאותו מפני שהשגת א"ס נמנעת גם השגת ראשית הפעולות נמנעת שהרי הם נמצאות מאתו אמנם מה שנדע בזה ונאמר שהוא כלי מחודש ולא עצמות מאצי' ודאי ואחר שכן הרי הוא נדון לגוף וא"ס פועל בו כנשמה וזהו תחלת הרצון שפעל ועשה ורצה. וכבר פי'

שההפעלות ושנוי הרצון אינו בו אבל הוא פעולה יוצאת ממנו ואינו מתפעל ברצון כדפי' והנה כאן רצון כל הנרצה להמצא ולהתחדש ומכאן ואילך ימצא מהמאציל עצמות המתפשט שלא יקבל שום תוספת ולא שום מגרעת ולא מציאות מחודש אלא אחדות גמור נמצא ולא במציאות פועל ולא בהפעלות בנאצליו וימצאו המחודשים הנפעלים הנאצלים מדרגה אחר מדרגה ונתן לאלו על אלו קדימה מצד מציאותם בעצמם לא מצד המאציל שמצדו כולם נמצאים כאחד ולכך ימצא להם בחי' המאחודת כולם בא"ס ואולם ישתלשלו זה מזה מצד עצמן בהיות א"ס מאצילם הם מהם ובהם ישתלשלו זה מזה ולזה כולם כאחד הם ברצון הראשון שאין מניעת התקרבם לא"ס במציאות ראשון מצד א"ס אמנם שם מאוחדים תכלית אחדות כמציאותם מאחדותו אל נמצא מחודש ראשון אמנם זה אחר זה יתן א"ס כחו בנאצל וימצאו הנמצאים הנאצלים כפי קדימתו מצד עצמן זה אחר זה והנה הרצון הזה הראשון הוא כלל כל הרצוניות וכאשר יתרצו שם הכלים להמצא ישתרשו שם ויהיו כולם כלולים שם וענין כללותם יאמר רעוא דרעוין רצון הרצונות והתפשטותם בעצם הנאצל הם תיקוני הכתר תיקו' אריך אנפין כאשר עוד יתבאר בתמר ג' והנה ברצון הרצונות עדיין הם מאוחדים מפני שידמה הנאצל הא' למאצילו וכמו שבמאציל הנמצאים מאוחדים בחכמתו והוא וחכמתו א' והידיעה ההיא המצייר ציורי הנמצאות הוא וידיעתו א' כך הרצון הזה יתאחדו בו כל הנמצאות תכלית אחדות אבל לא כאחדותם במאציל שהרי ירד ממאציל אל נאצל ובהתפשטות הרצון מרצון אל רצון יתפרדו השכל והמשכיל והמושכל להיותם ג' עניינים ועם היות שנאמר יתפרדו ח"ו שיהי' ממש פירוד והבדל אמנם ירד אחדותם והשתלשלו הרצונות כמה בחי' וענין זה תלוי ההשתלשלות סוד בונה עולמות ומחריבן וסוד המלכים אשר מלכו בארץ אדום אשר יתבאר בעין רואי תמר א'. ודרך כלל הם כמה מדרגות להשתלשלות הנמצאות עד שמחמת ההשתלשלות ירדו ויתרבו עד הגיע אל מקום תיקוני הכתר ששם תחלת הריבוי ולא ריבוי ח"ו אלא יבחן הכתר לבחי' וישתלשל ממנו האצי' לספי' עם היות שהספי' הנאצלות הכל אחדות גמורה אבל דרך העברה נקראים ריבוי ופירוד בערך האחדות הנקשר בא"ס וברצון כדפי':

תמר ב - פרק יב

עוד תוספת ביאור על הקודם הנה כל המקובלים הסכימו שהכתר הוא נאצל א' אמנם הכתר הוא הוצאת הדברים ממאציל אל נאצל תכלית יציאתם אמנם הנאצלים להם התקרבות במאצילם עד שנאחדם ונקשרם במאציל והמאציל מקור כולם שהוא אחדות נובע עשר ספי' ותכלית י"ס וגמר מציאותם הוא עד המל' וראשיתם באצילות הוא הכתר

ובעצם הכתר מסתלקי' בחי' על בחי' בחי' ומציאו' על מציאות עד התאחדם בא"ס עד שאותם המקורות הנובעים מאחדותו ישאבו מהם הספי' ויתקרבו אליו ולזה נחייב עשר בחי' דקות הוייות מצד עצמם י' שרשים לי' נאצלים ומצד מאציל עשר כלים שואבים ראשית מבוע שפעו ושפעו אחד מיוחד מאתו והם מיוחדים תכלית ייחוד מסתלקים תכלית סילוק עד שיאוחדו תכלית אחדות ימצאו הגונים לאותה בחי' והיינו ברצון הרצונות שכולם שם רצונות וכולם נאחדים ברצון א' ושם חידושם מאת הרוצה ולא נפעל ברצון המוציא רצונו נקשר בו תכלית הקשר עד שיכונה הרצון אל הרוצה ובאופן שלא יקבל הרוצה שינוי בקרוב אל מציאות זה ויתייחס אל הרצון הזה עד שיהי' תכלית ההתקרבות אל הרצון הרוצה ולא יתרחק הרחק שיכונה בעצם הנאצל ולא במאציל אל האמצעי צאת המציאות ממאציל אל נאצל ולזה כשיבא השכל לשפוט ענין זה לא נמצאהו שאינו נתפס במחשבה וקרוב לנו לומר שכמו שהמאציל נמנע ההשגה ממחשבותינו כך המציאות הזה רחוק מההשגה רק שנדע שהדברים יצאו ממאציל אל נאצל וכאשר נבחין מאצי' נתן לו המעלה העליונה באחדות ושלילת הפעולות והרחקת התוארים כדפי' בת"א וכאשר נבחין נאצל נתן לו החידוש וההפעלות כדרך שיחייב מלת נאצל ואח"כ נאמר שיש מיצוע יוצא ממאציל אל נאצל קצהו דבק אל הנאצלים ומכלל נאצלים יחשב והיינו רצון הרצונות וראשו דבק במאציל צאת הנמצאים ממנו ואחרי צאתם ממנו יתחדשו ובהתדבקם בו הם תכלית אחדותו ואינם מחודשות וענין זה ממש אל הספי' בעת אצילותם וענין זה אל פעולת א"ס עליהם ואל תתמה על עניינים אלו כי כמו שבאדם גוף והם משל הספי' ופעולת' ויתעלו מן הגוף אל דקות הלחות עד הדם הזך היפה שעליו רוכב החיות הדק שעליו רוכב הנפש שעלי' רוכבת הנפש המשכלת שעליה רוכב הנפש הקדושה שעליה רוכב הרוח הטהור שעליה רוכבת הנשמה הרוחנית שעליה רוכבת נשמה לנשמות וכמה מדרגות כאשר יתבאר בתמר י"א בע"ה כן הדמיון הזה לספי' שהן כעין גוף והנשמה בתוכם נתן במדרגות האלו ודרך קצרה נאמר גוף ונשמה כך דרך קצרה נאמר מאציל ועשר נאצלים:

תמר ב - פרק יג

אין ספק שא"ס אינו בעל תכלית ואינו גוף ואינו בעל דין ואינו רבים והוא תכלית הקדושה והטהרה ולזה יקשו על כל הקדמה והקדמה מאלו ההקדמות קושיא אחת ואמרו כיון שאינו בעל תכלית וגבול מהיכן יצא הגבול והתכלית ושאלה זו תשובתה קלה מאד ופשוטה שהאלוה לא יעשה כמוהו ועם היותו בב"ת מצד עצמו הנה הנאצל מחודש עלול ממנו והרי יש לו תכלית שהרי העלול יורד מעילתו שאינו עילה כעילתו ולכך

א"ס עילת כל העילות ושאר כל העילות עלולות ממנו וכשאתה בא לתת שבח ומעלה לנאצלים בלי ספק אתה נותן מקום המעלה אשר אין לה תכלית לעילתה העליונה על כל והרי הגבול נמשך בהכרח וימצא כל זמן שישתלשלו העלולים אלו מאלו ועם היות שאינו מניעת יכולת בנמנעות ונמנע היות האלוה עושה אלוה כמותו עכ"ז נאמר שלא נמנעה המעלה מהעלול מצד העילה מפני שבהדבק העלולים בעילתם העליון דהיינו אחדות הנאצלים במאציל קודם אצילו' והתפשטותם הנה הם במעלה ואחדות גמור קודם צאתם אל הרצון ומהיכן נמשך להם התכלית בהתפשטם ממנו והגיעם אל הרצון ומהרצון ולמטה והיותם עלולים ומשתלשלים וזהו מציאות' מצד עצמן והתפשטות' לא מצד מאצי' שמצדו הרי כל הצורות מאוחדות באחדותו והוא וחכמתו ורצונו והידוע בו א' כאשר נבאר בפ':

והנה יקשה לפי זה שהתכלית בחיוב שלא בכוונת פועל ח"ו לזה נאמר שאין שום נמצא שלא בכוונה ח"ו אלא כולם בחכמתו ידועים בתכלית האחדות ובכוונה מכוונת מעוללים ממנו כדי שימשך להם התכלית והגבול ע"י התרחקם אמנם התכלית פועל נמשך להם מהתרחקם מאתו בכוונה מכוונת ומדד להם שיעור ותכלית לכל בריה ובריה כדי שיעור ומדה שמדד לו היוצר ועלול א' ע"י השתלשלות הנז' בב' פרקים הקודמים ושאר העלולים ע"י עצמות וכלים שפי' בפ' ז' והטעם שהעלול הא' דהיינו הכתר הנמצא מעצמותו בלי אמצעי אנו צריכים לכל הענין הנדרש בב' פ' הקודמים ולכל הפעולות בעת צאתם ממנו ואליו אמנם מהכתר ולמטה יופעלו ע"י עצמות וכלים נשמה וגוף ולצאת אותו המציאות מהנשמה אל הגוף אנו צריכים לתת המציאות אל הרצון ורצון הרצונות אמנם אחר שהם בעלולים יופעלו מהם בכח א"ס בדרך עצמות וכלים ויתרצה המציאות ההוא ברצון הקדום ויצא ממנו ונתפשט ויתהוה במקום ההגון והנאות המשל בזה שיעור מדת הנצח הוא שתהי' מדה זו בכח עד היותו מתפשט אל עלול ז' ושם יהי' גבול מציאותו הנה יתרצה מרצון העליון על הדרך הנז' ונשתלשל ברצון דהיינו הכתר בסוד תיקונם בדרך עילה ועלול על צד עצמות וכלים שאין שום מציאות נפעל אלא ע"י א"ס נשמה לספי' ויתפשט וישתלשל ממציאות אל מציאות תוך העלולים העליוני' בדרך העלם לא במציאות מתמצא ממש שאין שם תכלית מציאות אלא עד הגיע' אל אצי' ז' ושם עמד מציאותו ונגבל בגבול שיעור מדה הנמדד לו מהרצון ע"י ההתפשטות עד הגיע אל שיעורו ומדתו ועניינו ועכ"ז לכל הנמצאים עד עמדו אל מציאותם הכל נמדד שיעור ומדה מרוצה ברצון העליון יוצאת מאת המאציל כדרך צאת הפעולות כנז' בפרקי' הקודמים י"ב וי"ג:

תמר ב - פרק יד

אינו גוף א"כ מהיכן יצא הגוף הנה שאלה זו שאלוהו החוקרים ואמרו שמהצורה לא ימשך חומר א"כ אפי' יהיו העלולים אלף סוף סוף מהיכן יצא החומר ודברו מטעם זה על ה' תועה אמנם הם חשבו שידעו הצורות והחומרים ולזה הקשו מה שהקשו ולא ידעו ולא יבינו בחשיכה יתהלכו מפני שחשבו שהצורה אינה מורכבת אלא פשוטה מכל ולזה סיכלו זה אלא גם חשבו שהשמים גשם חמישי פשוט ובזה יצאו אל מה שיצאו והנה רז"ל פי' שהם נקראים שמים שהם מא"ש ומי"ם ועד"ז הנמצאות העליונות חשבום פשוטות ולא עמדו על סוד ה' ואינם אלא מורכבות שהנפש והרוח והנשמה הם מורכבות מד' יסודות רוחניים כדכתי' מד' רוחות בואי הרוח וכדפי' בפ' שמות סי' ולא עוד אלא חיות הקודש הם חיות מורכבות מד' יסודות רוחניים דהיינו ענין ד' חיות וכל א' כלולה מכולם וכן הכסא דהיינו עולם הבריאה יש בו ד' יסודות שהם ד' עמודי כסא ויסודות היסודות באצי' דהיינו חסד מים גבורה אש ת"ת רוח מלכות עפר ויש עוד ליסודות אלו שרשים בתוכיות הבינה ושם מתעלים ועתה נאמר כי לדרך זה יהי' ענין המציאות מתפשט ומשתלשל מאצי' אל בריא' ומבריאה אל יצירה ומיצירה אל עשי' ברצון הרצונות להתפשט הפעולות ובהיותם משתלשלות הם צורה וחומר הנה א"ס צורה אל האצי' והאצי' כלים חומר אל הצורה העליונה בדרך משל ואצי' צורה אל הבריא' והבריאה חומר אל האצי' והיצירה חומר אל הבריאה והבריאה צורה אל היצירה והיצירה צורה אל העשי' והעשי' חומר אל היצירה וישתלשלו מעילה לעלול מצורה אל צורה ואין חומר לצורה וצורה לחומר עד הגיעו העניינים ממציאות אל מציאות בכוונה מכוונת בשיעור ומשקל ומדה לכל נמצא ונמצא שיעור מציאותו והיכן יהי' עמידתו ועניינו והכל נמדד מאת המאציל ע"י סוד עצמות וכלים ויתפשטו מן הרצון העליון ויצאו ממנו תחלה מאחדות פשוטתו ברצון על הדרך הנז' בפ' י"ב י"ג ומשם ישתלשל ממציאות אל מציאות עד שהגיע אל מקום עמידתו בבריאה או ביצירה או בעשי' ע"ד פעולות עצמות וכלים ושם עמד שאין לך דבר שלא יהי' צורה למה שלמטה ממנו ואין לך דבר שלא יהי' חומר למה שלמעלה ממנו אלא שאנו בקצה התחתון משיגים אלו התוארים התחתונים מתעלים לנו הצורות העליונות ולכך יקשה להשכלתינו הקושיא הזאת אבל במציאות האמת אין קושיא כלל והדרוש הזה יבא עיקרו בתמר:

תמר ב - פרק טו

אינו בעל דין א"כ מהיכן יצא הדין ענין שאלה זו נחלקת לב' חלקים הא' היאך יתייחס לו פעולות הדינים וחלק זה ביארתי בתמר זה פ' ט' אמנם החלק הב' הוא מציאות הגבורה

וכלי הדין מהיכן יצא וכשתעמיק בפ' ט' תמצא שאין אותה מיוסדת אלא אחר המצא כלי הדין היאך הוא פועל בו. אמנם אצילות הדין והמצא הגבורה אין אותו פ' מספיק לשאלה זו. ואולם התשובה לקושיא זו היא מיוסדת על ענין רמוז בפ' הקודם והוא שמציאות כל מידה ומידה כאשר ימצא לא יהי' חידוש עניינה במקומה יש מאין. אמנם תחילתה מראשיתה ברצון הרצונות יוצאת ממאציל אל נאצל ואחר היותה שם עם היות שאין מקום גילויה שם תתפשט ותשתלשל ממציאות הרצון הזה אל מציאות הכתר עצמו ובמציאות הכתר יתמצא ויתפשט ממציאות אל מציאות בחכמה ובבינה עד התפשט' אל מקום אצי' ויהי' לה כל המציאות הנעלמים ההם עד הגיעם אל מקום גילוים ואצי' והכל לפי שיעור מדת המודד מדה למדות ודרך זה לכל הספי' כולם ועתה בזה נאמר שאין ספק שאין שום מדה ולא כח נברא נוצר ונעשה שלא נעשה מכח המאציל והמאציל רצה ברצון הרצונות ועשה והאציל מציאות המדה או הנברא או הנוצר ונעשה אמנם נמצא מקום הראוי להמצא יש מציאותו באצילות ויש מציאותו בבריאה ויש מציאותו ביצירה ועד"ז כל הנמצאים. והנה א"ס רצה בהנהגת המציאות מיוסד על תכלית השלימות ושם ימצא המציאות בלי המדה הזו לא תשתלם הצורה העליונה הנאצלת ולא הנבראת ולא הנוצר ולא הנעשה לכך המציא ברצון השלימה שבכל הצורות אמנם אין דינם שם דין אלא אדרבא הושרש שם הגבו' ובסוד תיקון הדינים למתקם ולהלבין אדמימות' כי כאשר תתרחק המדה הזו משם ויגבר בה הדין כפי סדר ההנהגה הנז' לעיל פ' ט' הנה תתקשר הגבורה בשרשיה הנעלמים בבינה ובחכמה ובכתר וע"י הכתר הזה תתלבן ויתמתק הדין והנה ימצא לפי זה שא"ס רצה הדינים ברצון העליונות כעין שרצה הנמצאות כולם יחד ובהיות זה לא נתגלו ענייניה למעלה שהוא רחמים פשוטים כעין שלא נתגלו שאר הספי' הנגלות שאין גילוים שם אמנם מושרשים שם וכמו שהספי' הם שם בדקות כך הדינים הם בלובן ודקות שם למעלה וגילויים בהגיעם אל המקום מדידת שיעורם שמדד המאצי' ששם יהיה מקומו וגילויו ופעולתו וזה דרך המצא הכלי ויהיה לפי זה שאלה זו כענין שאלות מהיכן יצא החומר ותשובתה כמוה מקצת לא בעצם שאין לנו לומר בהחלט שבהתפשטו' נמצא הדין שא"כ יהיה מקרה ולא בכוונה מכוונת וזה בלתי נכון ועוד שאינו אמת שא"כ היה ראוי שיהיו הדינים מתפשטים והולכים ויהיה דין בחכמה ובבינה יותר ובחסד יותר ובגבורה יותר ובת"ת יותר וכן יתפשטו עד סוף המדרגות כדרך שפי' בענין החומר ואינו כך אמנם הענין הוא כי יסוד מיוסד ומדה נמדדת ושיעור מוגבל למדות הגבורה כשאר המדות ומציאותה שלימות גדול אמנם אין דינה נמצא אלא דוקא במקום גילוייה ויש לה שורש ברצון הרצונות ומשם מתפשט ויורד עד מקומה ממציאות

אל מציאות ואותם המציאות הם רחמים להמתיק הדינים ממש ולהעבירם וכאשר אותם המקורות יפתחו להשקות הספי' הנגלים תתמתק מפני שהיא רחמים גמורים והמדות המתקרבות אליו רחמים פשוטים ולכך השורש אשר למדות למעלה הכל רחמים ונתן קצב ושיעור להם עד הגיע הדינים אל מקום גילויים. ואין מקום לשאלה אם אין דין היכן יצא דין שא"כ תשאל בפעולה ההוה פ' שמת (נר' שיש איזה חסרון וצ"ל אם לא) אם הקב"ה מהיכן יצא מיתתו שאין תשובה לשאלה זו אם לא תסלק ממנו הפעולות ח"ו וזה בלתי הגון שאין שום פעולה גדולה או קטנה שלא תהיה מאתו. אמנם בסוד ההתפשטות מהרצון העליון עד מקום הפעולה והיינו נמי הא. ואין לנו אלא להשיב האיך ממה שאינו דין יצא הדין ולזה נשיב תשובת מציאות התפשטות הדינים מראשית רצון המאציל שימצאו לשלימות המציאות ושם אינו דינים אלא רחמים עד המצאם אל מקום כפי שיעור ומדה שמדד ושיער המודד ע"י כליו:

תמר ב - פרק טז

אינו רבים מהיכן יצא הריבוי פי' בפ' ד' ה' ו'. אמנם הוא תכלית הקדושה והטהרה מהיכן יצא הטומאה דהיינו הקלי' החיצוני' זו שאלה עמוקה אמנם ראשונה נאמר שהדיני' אינם משתלמי' אלא ע"י אלו ואלו שלימות מדת הגבו' וכן פי' בפירוש בפ' ולכך כאשר יעלה ברצון הגבו' ודיניה תעלה הגבו' וכל קישוטיה ותיקוניה אמנם כמו שהדינים הם רחמים כך הטמאי' הם טהורים והכל מושרש ברצון הרצונות וכאשר תתפשט הגבו' ממציאותה תתפשט היא וכל הצורך שלימות' אמנם אינם טמאין כלל ולא נגמר גמר אלא שיעור מדידת עניינם אלא כאשר יתפשט כל הגבו' ושם נעלה מציאות' ויתפשט האצי' להבריא' ויתמצאו אלו ממציאות אל מציאות ומשורש אל שורש והם טהורים כדרך שהשרשים אל הגבו' רחמים מתוקים שהן ממתקים הדינים כך השרשים האלו בגבו' המתפשטת ומגבו' למטה כל מקום בשתרש' עד הגיעם אל מקום שיעור מדת הוייתם בחוזק דינם הטמא הכל טהור והם מתפשטי' דרך אצילות בריא' יצירה בטהרה גמורה ולא ישפע מהם הדינים וה"ס נהר דינור, נגיד ונפיק מן קדמוהי עד הגיעם אל מקום שיעור מציאות גילויים יתפשטו המדרגות ויתחזקו בסוד טומאתם ויתקשרו למטה בדינים העליוני' הטהורי' דרך השרשי' ההם ויינקו כחם משם ויפעלו צורך הגבור' וכאשר יטהרו המדות יקצצו שיעור קומתם ממקום צאתם אל הגילוי ויושלכו למטה והשרשי' הטהורי' יתעלו ויתמתקו בכלל מתיקות שאר הדינים והלבנת נהר דינור מרחמי עי"ו שורש הגבור' הנמתקה. והנה עם היות שהם טמאים למטה הם טהורים למעלה וטעם האיך יהיו בקודש ויקראו טהורים וימצאו לחוץ ויהיו טמאים חיצונים נבאר בתמר י"ב ואין הכוונה

בפ' זה רק לבאר מציאות' מלמעלה שהוא טהור והיאך נמצאו הטמאים ויתלה הטעם לענין הזה בדרך טעם הדינים שפי' ממש:

תמר ב - פרק יז

הנה הא"ס יתרחקו ממנו כל גשמות וכל ריבוי וכל חסרון וכל דין וכיוצא ועל כולם יפול השאלה מהיכן יצא הגשמות מהיכן יצא הדין מהיכן יצא הטמא מהיכן יצא החסד מהיכן יצא הריבוי מהיכן יצא התכלית ועד"ז לכל המציאות ולא נצללו בשאלות אלו אלא מחייבי הקדמות הכופרים בבריאת יש מאין. אמנם עדת ה' המאמינים יש מאין אין להם שאלה בזה כלל מפני שהכל יש מאין וכמו שהיש יצא מאין המוחלט כך הטמא מהטהור שהרי יותר נמנע היש מהאין מהיש עם היותם שם דברים מתחלפים ושאלות הריבוי ג"כ יותר נמנע הוא להוציא היש מאין ממה שימנע הב' מן הא' או האלף מהב' ועד"ז ברחנו מהשאלות כולם ולא הכנסנו עצמינו אנחנו המאמינים בתיקון העניינים אלא מצד אמיתו' הדבר בעצמו ועתה נאמר האמונה היא קבועה בלב המאמינים שהא"ס ידע הריבוי ולא מפני זה יתרבה וכן ידע הטמאים ולא מפני זה יהיה שם טמא וידע הגשמות ולא מפני זה יהיה שם גשמות וידע הגבול ולא מפני זה יהיה בו גבול ותכלית והנה תיקון ויישוב העניינים האלו בדרך זה כוללת כי הכל נמצא יש מאין אמנם היישוב מתחיל מתחילת החכמה והאין הוא בכתר מפני שאפילו במדה זו הם אין שהוא תכלית הקורבה אל המאציל עד שהשתתפות הספי' בו נקרא אין והנה אין ר"ל א' כתר יוד חכמה ן' בינה והנה הכתר אינו נקרא אין בבחינ' העליונה הדביקה במאציל אלא דוקא בבחינ' הקרובה אל הנאצלים שהנאצלים מושרשים בכתר ושרשיהם נקרא אין דהיינו כח"ב אמנם הבחי' העליונה דהיינו מבחי' הכתר ולמעלה להקשר במאציל יקרא א"ס מפני שהם ג' בחי' א"ס שאין השגה כלל ולא ישפט שום בחי' כלל ולא נודע השרשות האצילו' שם ויהיה הענין הזה בכתר שבכתר וחכמה שבכתר כאשר נבאר בתמר כ"ג אמנם בינה שבכתר בה סוד אי"ן שהם תיקוני א"א ואינם תיקונים מפני דקותם עד שאין ראוי שיקרא י"ש דהיינו הבחי' הב' אי"ן והג' יש מחכמה ולמטה והנה תחילת הישו"ת הוא מחכמה ולמטה דהיינו י"ש י' חכמה ש' תשובה והנה לפ"ז יהיו השרשת ההוייות מודככות ועולות המשל בזה חכמה ה"ס המחשבה הדנה ושופטה בכל האצילות ולכך כל הפעולות הם מחשבות בחכמה ועכ"ז מחשבות החכמה הם מחשבות טובות מחשבות רחמים אמנם יש למטה חכמה בבינה ושם יהיו מחשבות הדין ומשם תחילת הנהגות הדינים ופעולתם ומבינה ולמעלה מחשבות טובות וכל הספי' הם מחשבות לטובה ולרחמים ולמעלה בכתר הם מחשבות נכבדות דקות שמה שהיא מחשבה בחכמה יקרא בכתר מחשבה

למחשבה דהיינו דקות על דקות והנה היש אינו יש גמור אלא יש במחשבה ובמחשבה למחשבה הם אי"ן ובמציאות העליון שהם א"ס הם אי"ן לאי"ן עד א"ס ותכלית והנה התפשטות הנמצאות ממציאות אל מציאות הביאו הדברים אל מציאות הישות והוציאום מן האי"ן אל הי"ש והם י"ש מאי"ן והנה אלה הם הנמצאות בערך פי' י"ש ובערך פי' אי"ן ע"ד המקובל.

אמנם יש עוד י"ש מאי"ן דהיינו האפס וההעדר דהיינו שהרי אנו אומרים קודם אצי' שום נאצל שאין זה ענין י"ש מאי"ן שהרי האי"ן בחי' ב' לנאצל הא' כדפי'. אמנם דע כי ההעדר אינו כאשר חשבו בני אדם שהעדר העדר ואפס ח"ו אלא האי"ן הקודם דהיינו א"ס לבדו אין מקום לשום העדר ח"ו שהרי הוא הוא עצמו והוא כל המציאות ואין העדר ח"ו שהרי לא יחשב העדר אלא כשתצייר היש ותצייר מקום היש והעדרו אמנם נצייר א"ס לבדו הוא הוא ואין זולתו הרי הוא ממלא כל המציאות והוא שכל שכל המציאות שכל ואין ריקות שיהיה בו העדר ח"ו וציור שיהיה כל המציאות שכל והוא החשיבות והיש האמיתי שלא יעדר לעולם ובו כל המציאות ואינו חשוב דבר ואל יעלה בדעתך לומר שזה השלימות אשר אין בו העדר שיעדר לעולם ח"ו שהוא הוא הנמצא הקיים העומד שלעולם לא יעדר ולא נעדר אמנם הלביש והעלים והסתיר עצמותו והגלים השכל בשכל יותר עלה בערך עצמותו הקודם והעומד והמאוחר שלא יוסיף ולא יחסר לא קודם המציאות השכל הזה המתמצא המתחדש ולא אחר מציאותו כלל כדפי' בפ' הקודמים והנה השכל הזה שהוציא להלביש עצמו אינו מחוצה ממנו שהרי לא היה זולתו אלא הוא ממש כחו הנעלם והנסתר העומד בעצמו הוציא והרי. זה השכל הלבוש יקרא יש בערך שקודם לא היה ועתה היה אמנם לא בערך שהיה העדר שהרי זה השכל היה ידיעתו כחו חכמתו שאינה יוצאת ומתפשטת מעצמותו ולחוץ אלא הוא מעצמותו אל עצמותו שהוא וידיעתו א' ולא יצדק אמרינו בו חכם יודע יכול רוצה שהרי הוא מעצמו בעצמו בלתי מתפעל כלל:

תמר ב - פרק יח

בענין ידיעת הדברים פי' והיא הקדמה אמיתית שא"ס יודע כל אמנם אין הטוב לפניו כערך הרע ח"ו כי על ענין הרע נאמר טהור עינים מראות ברע והבט אל עמל לא תוכל וכתיב והרע בעיניך עשיתי וכתיב כי עיניו על דרכי איש וכתיב שבעה אלה עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ ופליגא רמינן קראי אהדדי אמנם הענין הוא כי הטוב הוא כעין דבור התורה וכיוצא שיתעלה עד אין תכלית ועד א"ס עד שיעשה הכנה בספי' לקבל מן הכתר נמצא סוד הטוב נראה בעינים בכל הבחי' כולם ומצטייר בעיני הכתר אמנם

הרע אינו כך שאין מציאותו עולה אלא עד הצטייר בסוד העינים בז"א למטה לבד ולא תאמר א"כ לא ידעהו א"ס שזה הבל כי אפי' מה שנעשה בתחתית שאול כתיב אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך והדין הנעשה בשאול תחתית אל הרשעים מהשגחתו אמנם הענין ישתנה בערך זה המשל או יביאו ענין לפני המלך אל היכלו או יסתכל בו המלך בעד החלון בחוץ ולא יכנס אל המלך וזהו ממש סוד הטוב יכנס אל המלך מתעלה עד שיצטייר בעינים הטהורים העליונים אמנם הרע יסתכל בו בסוד א"ס המאיר ומסתכל בכל הספי' ובכל מדרגות הבריאה ובכל מדרגות היצי' ובכל מדרגות העשיי' אמנם לא יעלה למעלה יסתכל בו בסוד היותו משתמש בספי' ע"י התלבשות הנשמה בנשמה ולבוש על לבוש עד שיגיע בסוד ההשגחה אל מקום שיסתכל בו אמנם אינו רוצה שיכנס לפניו ויתעלה שם וכן פי' בזוהר פ' בראשית בפ' ב' משער ב' וזה לשונו בפ' אין אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם (וז"ל) אין אומר ואין דברים שם דיבר על מעלות התורה ועל עילויה בספי' ואמר דהיינו יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחוה דעת שממש הספי' זל"ז יביעו אומר התורה הנדרש בתחתונים וכן לילה ללילה שהם בחי' המלכות יחוה דעת ואין ענין התורה כאומר ודברים שהם דברי העולם הבטלים ואינם מציאות ענין קדוש וז"ש אין אומר ואין דברים כאותם שלא נשמע קולם דלא אשתמעו קמי מלכא קדישא ולא בעי למשמע לון ודקדק שאמר דלא אשתמעו שודאי אין ראוי שדברים בטלים ודברי רוח יעלו לפניו ואינו שאינו יכול לדעתם אלא שאינו רוצה לדעתם שם וז"ש ולא בעי למשמע לון. ועתה נשאל אל המעיין החוקר הזה אם יאמר אדם לחבירו קנה לי אגודת ירק א' או גלוסקא א' ידעהו האלוה או לא אם תאמר ידעהו ירצה באותה ידיעה או לא ירצה אם ירצה הרי אמרת שהבורא יודע ומסתכל בהבלי העולם שקל שבחכמים אין ראוי שיסתכל בדברי הבאי שמדבר שכנו עם חבירו ואם תאמר לא ידעם חיסרת ידיעתו ואם תאמר ידעם ולא מצד רצונו עשית אותו יודע בע"כ שהרי אינו רוצה בידיעת העניינים האלה ויודעם בהכרח כל זה יתוקן במ"ש דלא ישתמעו קמי מלכא קדישא בלי ספק אינם נכנסות אל סוד ההשגחה ולא מהעדר ידיעה שלו רצה ידעם אלא שאינה שלימות ידיעת' אלא אדרבא חסרון ולזה אמר דלא בעי למשמע לון. וממציאות הטבע שהטביע בספי' אין ענין זה מגיע אליו כאלו תאמר שיעבור אדם ממקום פ' ואילו רצה להסתכל בבית בורסקי היה מסתכל אבל אינו רוצה להסתכל ואינו מסתכל כלל מפני שאינו כבודו ואינו חסרון כבוד או ידיעה מה שלא הסתכל אלא אדרבא כבוד כך ממש יהיה הענין הזה. למדת שהדברים הם ג' דבור טוב ותורה שיעלה מציאותו למעלה למעלה עד אין תכלית. ודבור בטל מה שצריך האדם למעשיו שאינו

מושגח על זה מלמעלה כלל. ודיבור רע שהוא מצטייר למטה לפגום המדות לעורר הדין ולהעניש והוא מושגח מלמעלה אמנם אינו דבוק בהשגחה ראשונה ולא שנייה ר"ל סוד מה שא"ס מנהיג ספי' כנשמה תוך נשמה כדפי' בתמר א' אלא יצוייר בחוץ וישכילהו וידעהו דרך המסכים כולם. ואם תקשה שידע בידיעה שחוץ ממנו אינו יודע אלא מצד עצמו אמנם ידעהו בצד אותו הבחי' הרחוקה ממנו כמו שהוא סוד ציורה למעלה וא"ס ידעהו כעין שידע כל הפעולות הנפעלות מב"א פועלים והרי הפועלים חוץ ממנו והוא ידעם בידיעה שאינה נפרדת ממנו ובאמת כשתבוא אל מקום צר אל עצם הדרוש הזה כבר פי' שנו ידענו כיצד יהיה ידיעתו ידעטהו ממש וזה אינו אפשר כלל ועתה יובן אומרו טהור עינים מראות ברע לא שאינו יכול לראותו אלא שאינו רוצה והיינו והבט אל עמל לא תוכל וכו':

תמר ב - פרק יט

הנה בפ' ח' ביארנו ענין ג' ראשי ההנהגה דרך העברה לתת טעם לשכל שלא יטה בשלילות הפעולות מא"ס ולא יחייב בו פעולות כדפי' עתה נבאר הדרוש בעצמו כדרך שפי' רשב"י בחש"ק ש' ג' סי' ד' והענין שהכתר כל מציאות השתלשלות הכתר מה שהוא כתר וחכמה שבכתר הוא בא"ס ולא נודע בו ולא נחייב בו חיוב מפני שהא"ס רצון הרצונות ומחשבת המחשבות אין לנו לפרט שום פרט שם וקורבתו אל מקורו ואין שם תיקונים וספי' ונק' הכל סתם א"ס והיינו מה שתמצא בפרשת פקודי סי' ובפ' סי' מכונה מנהורין לנהורין כו' בא"ס כדפי' בארוכה בעין רואה תמר א' והנה הראש הא' הוא סוד א"ס בלי חקירה יותר כלל יכונה כל מה שלא נודע ולא נשיג א"ס אמנם בינה שבכתר כתר שבו נעלמה תכלית ההעלם הוא ראש הב' למציאות ההגלות וכן חכמה מוחא הוא מציאות ראשי' הנמצאות שממנה נתהוו תיקוני הכתר וכל מה שיכונה בתי' אריך אנפין כמו שנבאר בעין רואי. ועתה נפרש ג' ראשין אלו הם המתגלות הנמצאות לנו והשגות החיוב לבד לפי ההשגה הידועה לנו מהפעולות והנהגות למטה ואילו הראשים הם זו פנימי' מזו כעילת כל העילות פנימי מכתר וכתר פנימי מחכמה ואמרנו פנימי זה מזה לא שיוגבל במציאות זה בתוך זה ח"ו שאין שום עלול מקיף את עילתו כש"כ בעילת העליונות המופלאות. אמנם הכוונה בסוד עילה ועלול וכל עילה למעלה מהעלול לא עליית מקום אלא עליית מעלה והשכלה ויכולת להנהגה ולרמוז שהתלבש העילה בעלולו להנהיג התחתוני' למטה ויתעלם הנהגות א"ס בהנהגות הכתר ותתעלם הנהגת הכתר בהנהגת החכמה מפני סדר ההשתלשלות שהם זה למעלה מזה הראש הא' חכמה הנעלמה היא המכונה בשם מוחא דא"א בעין רואי ת"ב והיא החכמה הנעלמת תכלית

העלם יותר מן החכמה בעצמה ודון בשכלך אם החכמה ממש במקומה השאלה אסורה בה כש"כ החקירה כאשר יתבאר חכמ' שבכתר שאינה נפתחת בנתיבות כפתיחת החכמה כלל כמה יפלא עניינה ויתעלה ותקרא החכמה הזאת ראש עם היות שיש ספירה אחרת עליה מפני שהכתר מופלג בהעלם אין ממנה תיקונים וראשים ההתפשטות לכל המציאות היא החכמה יסוד ושורש לכל חכמה שהיא מתפשט' במקומה שממנה תחילת ההתגלות להשתלשלות הנאצלים תקרא ראש והבינה לא תקרא ראש בראשי ההנהגות האלו מפני שאינה ראש להשתלשלות שכבר קדמה החכמה מוחא ולעולם נאמר בהתפשטות חו"ב ודעת הראש הב' הוא בחי' הכתר שעל החכמה הנז' וה"ס גולגלתא באידרא והוא ראש לנמצאות ולקורבתו אל מקורו יתעלם תכלית העלם והוא יוצא מהעלם מאצי' אל נאצל ולזה יקרא ראש לעצמו הראש הג' ראש לכל ראש א"ס. שאינו ראש ע"ד החיוב אלא על צד הקדמות ע"ד השלילה מכל חידוש כמו שהארכנו בת"א. ולא יצדק בעצם אומרינו בו ראש שאינו במספר ולא נכלל במלת ראש עם נאצליו מפני שהנאצלים יש בהם ראש וסוף והוא אין בו ראש וסוף כלל ח"ו שכל גבול נמנע בחק המאצי'. אמנם הכוונה במלת ראש לשלול שאין ראש למעלה ממנו בענין שהוא מתנשא על כל ראש והוא אינו ראש והוא קודם לכל ראש וממנו מתאצל ונמצא הראש כנודע והנה כאשר עולה בדעתינו העלם הכתר תכלית העלם נוסף על זה העלם א"ס שאחר שנתן כל מעלה שאפשר לכתר אנו חייבים להוסיף עליו מעלות א"ס מה שלא ישוער שאין הכתר משיג בא"ס השגה כלל כדפי' בתמר א' פי' בענין שהכתר ראש על צד החיוב וא"ס ראש על צד השלילה בערך שאין ראש למעלה ממנו והנה בא"ס הראשון נרחיק כל ידיעה לספי' בו מפני שאינו מקבל חלקים אמנם פעולותיו נחלקות ממנו ומקבלות החלקים ולזה יש יודע שיעור מפעולותיו כו"כ ויש יודע יותר ויש פחות ובזה יובדלו הספי' להשגות נבדלות אמנם בכתר עצמו לא חוייבנו בחובה זו ונאמר שהם מכירים בכתר קצת הכרה בעצמותו ולזה נאמר בבחי' תי' שהם השורש לנמצאות ידעוהו הספירות אמנם בבחי' עצמו לא ידעוהו ולזה לא נכנה בו ההעלם מכל וכל כדרך שנכנה בא"ס כדפי' בת"א פ"ג ועתה אחר שידעת ג' ראשים אלו עמוד והתבונן הנה אור הכתר מאיר ומתפשט בספו' כדפי' ואין ספק שאין לו ההארה למטה אלא בסוד א"ס השופע שפע זיו אור השגחתו להחיות כל נאצליו והנה השגחה זו אפשר שתהיה בא' מג' פנים. הא' שיאיר אור א"ס מתלבש באור הכתר ואור הכתר מתלבש באור החכמה מאירים ג' אורות מתגלים זב"ז ומתלבשי' זב"ז וג' מאירים והנה מהכתר יקבלו נשמ' ההנהגה כל הספי' למטה ומפני כך כיון שבכתר ג' בחי' אלו מחוייב שכל הספי' המאירים ממנו

יאירו ויתנהגו בג' בחי' כדמותו בצלמו דהיינו בג' ראשי' א"ס וכתר וחכמה שבבי' שבתוך הכתר והכל כלול יחד דהיינו א"ס בכתר וכתר בחכמה שבבינה שבכתר שלא מפני שתתלבש ההנהגה בלבושי' אלו יסולק מא"ס המשגיח ח"ו אלא הכל כלול כא' ויסתלק ג' סילוקים מחכמה אל הכתר ומכתר לא"ס ולזה יושג הנהגה זו להיותה מתלבש' כדי להשיגה התחתוני' מדרגה אחר מדרגה זו בתוך זו עד ג' מדרגות ועתה כאשר תפעל שום ספי' מן הספי' פעולת' נודע שאין לה שום פעולה אלא מכח הא"ס ולזה יתפשט אותה פעולה בספי' ואין צריך לספי' האצי' כאשר תפעול שיתחדש לה אור א"ס ויתפשט מספי' לספי' ח"ו אלא כל ספי' וספי' דבק במאציל אפי' שהיא אצי' י' או ט' או ח' אלא שאור א"ס בסוד הנהגות אלו הם ג' בחי' נמצאות ממש בה אמנם היא מצד פעולות הכתר ועצמותה היא מדריגה ט' או י' אבל מכח א"ס הוא ממש בה ולזה כל הספי' יתנהגו מהכתר מפני שהכתר הוא המנהיג הגדול ראש לכל האצי' שמצדו הספי' נתפשטו מכחו מנהיגים וכפי מה שהאור תתלבש בו כך תתפשט לספי' ולא יתלבש בשום התפשטות הספי' לבוש תוך לבוש כמו שלא תאמר נפש הרגל אינו נפש היד אלא מתנוצצת מהיד שזה אינו אלא נפש הרגל ונפש היד הכל א' והיא היא נפש הראש. אמנם התלבשות הנפש ממקורה לבוש תוך לבוש היא לבוש שיתלבש הנפש בראש וביד וברגל ומטעם זה מפני שהכתר בשלשה אלו שהוא לבוש ההנהגה זו בזו כל שאר הספי' המאירות ומנהיגות ממה שהכתר מאיר אליהן כלולות בג' וינהיגו בשלשה בחי' אלו לבד ולא יתלבש בלבוש ההנהגה יותר ואפי' המל' י' או יסוד ט' תפעול פעול' הנהג' א"ס מתלבש בכתר וכתר בחכמה הב' שאור החכמה לא תאיר אור בפ"ע אלא תהיה מקבלת היא אור העליוני' בתוך המקבלי' ונמצא שהאור המתפשט הוא אור הכתר וא"ס יחד א"כ נמצא סוד אור א"ס מתלבש באור הכתר וכל המאורות והכתרים מאירים בסוד אור זה והנה עתה שלא תתלבש הנהגתו בחכמה שהיא המתגלים למטה א"כ אין הנהגה זו מתגלי' בקודמ' אלא מתעלמ' בסוד נעלם גם אם הספי' הם מאירות למטה מאור זה אחר שהארתם אינה מתלבש' ספי' בתוך ספי' כדפי' ולזה כל הספי' מאירות באור ב' ההנהגות ב' האורות יחד והנה הטעם למה תתבחן ההנהגה בבחי' זו נוספת על הבחי' הקודמ' ולא תהיה ההנהגה כולה בבחי' הקודמ' נאמר כי כמו שלא יקשה עלינו למה ההנהגה תתבחן בג' אלו ולא תהי' בד' עם הבינה ונשיב שעד החכמה סוד העצמות מתלבש ומתפשט מטעם שעד כאן הוא א"ס אמנם מבינה ולמטה והבינה בכלל אינה בא"ס אלא הוא בגבול ותכלית ולכך אינה עצם הנהגה אלא כלי להנהגה אמנם החכמה דבקה למעלה והיא בא"ס ונקרא' מנהיג ולא כלי להנהגה וזה דוקא כשיתלבש בו אור הכתר וא"ס דהיינו

שיתלבש זב"ז בלבוש נשמה ברוח ורוח בנפש וכולם באברי הגוף וגדר הגוף והכלי מבינה ולמטה והטעם שהיא כלי ומן הטעם הזה ממש הוא ההבדל במעלה השניה שאין החכמה והכתר שוין אלא עם היות שהחכמה בא"ס כתר נבדל מחכמה בעילוי ומעלה. והנה לפי זה יש הנהגה שישתמש בלי חכמה מפני שהכתר ראש לראשים שהם ב' ראשים בתוכו חכמה ראש להנהגה א' ובינה ראש לכלים הפועלים ושתיהן בתוך הכתר והיא ראש לראשים ומטעם זה הוא נבדל מן החכמה והנה טעם ההבדל הזה מן ההנהגה הקודמת כי ההנהגה הקודמ' היא הנהג' הספי' סתם ופעולת' בתחתוני' אבל הנהגה זו היא הנהג' הדברי' הנפלאים בפלא ועניינים סתמיים וכמו שיתעלמו ויתפלאו ויסתתמו הכתר וא"ס כך כל שאר הספי' בהיותם פועלים בהעלם הנהגה זו סתומות ופועלות פעולות נפלאות הג' שיאיר אור א"ס דרך הספי' והנה הבחי' הזאת הג' אי אפשר ליחס הפעולות לא"ס לבדו בלי המצאות כלים שאין לייחס אליו פעולות שאינו מקבל הפעלות ושינוי וכיוצא והכתר לבדו ג"כ אינה שאין לסלק א"ס מהפעולות אמנם הבחי' הזאת היא דבקות הכתר בא"ס וא"ס בכתר באותה בחי' שהכתר מתקרב אל מאצי' עד שמתקרב הכתר אל העצמות כל מה שאפשר ואחר הרחקו יעשה אל העצמות כלי בענין שיהי' עצמות וכלים וא"ס מתלבש בו לפעול כדפי' בענין עצמות וכלים לעיל פ"ז והנה שאר הספי' כולם כלים רחוקים מהמאציל קצת כאשר תתפשט נשמת ההנהגה בהם ע"י יב' בחי' הקודמות אמנם כאשר תתלבש האור בהם ע"י סוד הכתר בבחי' ממאציל קודם הרחקו שהוא עצמו' גם עצמו' נמצא בהם וז"ס העצמו' המתפשט בספי' וכל ספי' וספי' דבקה במאציל ממש וזה א"א אל הספי' המשתלשלות להתקשר במעלה הנפלאה הזאת אלא ע"י ייחודם למטה והתקשרם א' בכתר וייחוד אחדיי ואח"כ עלותם אל סיבתם וחזרתם אל שורשם והכל אחדות גמורה מפני שהעצמו' אינו נדון בעילה ועלול אלא הכל עצם אחד ומציאות א' ולזה יתקשרו בסבתם כולם א' ויהיו בסוד האחדות הנפלא והנה לא יצדק באור הזה המתפשט נשמה בספי' לאמר בה שיתפשט וישתלשל שא"כ יהיה אור נאצל ולא מאציל ואינה זאת הכוונה אלא שתהיה המאציל והנאצל הכל א' האצי' ממש כח עילות העילות לזה נאמר שהספי' יתקשרו ויהיו אחד ויחזרו אל שורשם להתאחד עם המאציל והיינו סוד ייחוד הנאצלים מפאת מאצי' שלא ירדו הספי' מעילה לעלול אלא מצד עצמות' ובחי' השתלשלות אמנם המאציל לא יתן קדימה ואיחור לשום נמצא אלא קרובים לו והוא משפיעם מכל צד שהרי אין בו פאה וצד לומר בו מצד זה עם החכמה ומצד זה עם הבי' ח"ו אלא כולו שפע שופע לכל מושפע ומאיר מכל מציאות השפעה מיוחדת באחדות' שאין בו ספי' ידועה ובחי' ידועה להשפיע לספי' בבחי' זו

ולא מזו ח"ו שא"כ ימצא בו ריבוי ושינוי ופירוד והפעלות וכל אלו הדברים נמנעים בו. א"כ מצדו כל נמצא דבק בו ולא יתרחקו הנמצאים אלא מצדם שהם מצד המצאתם והשתלשלותם יתרחקו ויהיו עלולות זו מזו ולזה כאשר יתנהגו בלי אמצעות ספי' אלא מאותם בחי' שהם נמצאים ממנו והיינו בחי' דבקות הכתר וקורבתו אליו בעת אצילותו מראש המציאות הנה הבחי' הזאת תהי' אבות לכולם להיותם שואבים שפע האחדות וכולם ידונו כא' בלי חילוף וחילוק בחי' כלל וענין זה לא יהיו לספי' מפאת הנהגה זו אלא אחדות גמורה והארה נפלאה ולא ישפט משם שום פעולה יותר מאחדות' וזו תכלית שלמותם וזו גמר מעלתם והנה ג' בחי' אלו אל ההנהגה אינו שימצא זה בלא זה וזה בלא זה אלא כולם בחי' נמצאות בכתר וכולם בחי' נמצאות תמיד בספי' וההנהגה מתנהגת זה בתוך זה וזה בתוך זה וכשיהי' השלישית לא יחסרו הב' הקודמות וכשתסתלק הג' הב' הקודמות לא יתעלמו ולא יסתלקו מפני שאי אפשר לספי' בלי א"ס ואפשר לספי' בלי הנהגות כתר וחכמה ולזה הא' לעולם לא תחסר שהיא דבקות' בכתר אמנם אם ההנהגה ימצא או לאו זה תלוי בהתלבשות הנזכר' אם תתלבש ההנהגה מדרגה ב' או ג' לא תהי' ההנהגה בראשונה לא שאינה ח"ו שמבלעדה אין קיום לספי' ומבלעדי אחדות' בא"ס אין להם מציאות אמנם אם יאיר אור זה בספי' מבלי אמצעי זהו הענין הנוסף או הנמנע בענין שדרך כלל נאמר הנהגה ראשונה ועיקרי' אשר לא תעדר לעולם הוא סוד הנהגת הספי' ודבקות' מא"ס אמנם בבא הארה זאת להאיר בספי' לא ימנעה שום ספי' ולא ילבישה שום מלבוש ותתפשט מראש ויהי' הכתר כלי מעבר לה וכש"כ חו"ב ויהיה המציאות במל' כמציאותה בכתר ויהיו כל הספי' מאוחדות במאציל משתוין במציאות' ואין צריך שום ספי' לחבירתה מפני שאין בהם עילה ועלול אלא כולם באחדות דבקות במאציל י' או לפעמים אור זה תתלבש בכתר ויהיה סוד הכתר לבוש לבחי' זו ובהתפשט אור הנז' לספי' ימצא כלי מלבוש ויתפשט הוא מצד עצמו ממש כמציאות הא' אמנם יתפשט אור הכתר מלביש האור הנזכר ומרחיקו מן הנאצלים מפני שכמו שהכתר האמצעי היה סבה להשתלשלותם גם עתה אורו ילביש אור ההנהגה הזאת הנפלאה וימצא אור הנמשך לספי' אור א"ס מתלבש תוך אור הכתר וזו אינה מחוייבת תמיד שאפשר מבלעדה ואפשר שהיה כלי ככלים מעבר ואור א"ס עובר לכל הספי' בלי אמצעי כדפי' ולפעמים גם האור הזה תתלבש תוך אור החכמה והחכמה הקדומה אשר בכתר ילביש אור הכתר שבתוכו אור א"ס כדפי' וזהו מדרג' ג' אפשר שתהי' ואפשר שלא תהי' והכל תלוי כפי אחדות הספי' או ח"ו פגם הנמצא בהם המרחיק אותם מסיבתם ראשונה ולכך ההנהגה הזאת אינה מחוייבת אלא תלויה. פעמים תהי' פעמים לא תהי' אמנם בהיותה בתוכה

יהיה הב' ובתוך הב' הא' בענין שבהיות הא' אפשר שלא תהיה הג' והב' ובהיות הב' אי אפשר מבלעדי הא' ואפשר מבלעדי הג' ובהיות הג' א"א מבלעדי ב' הקודמות שהם א' וב' ואין אנו אומרים ג' אלו ההנהגות אלא שהם מחוייבות בהיותם כולם כדפי' ועתה ג' הנהגות אלו הם מחוייבות מצד הכתר בעצמו שה"ס א"ס הנכלל בדברינו כל סוד הרצונות והמחשבות שהם חכמה וכתר אשר בכתר עצמו ואינו מבחי' הבינה שבכתר שהם תיקוני הכתר מבחינים כו"ח שהם מוחא בגולגלתא שה"ס אלו הב' הנהגו' הבינה שהיא כתר אל ג' ההנהגות שהוא בינה שבבינה שבכתר והיינו בחי' שאר התיקו' כאשר נבאר בעין רואי תמר א' ב' ג' ד' שאלו הם תי' א"א הספי' המתבחנות בחי' שבכתר ובה י"ס וחכמה וכתר שבה ב' ראשי' ומבינה שבה ולמטה שאר התי' ממצחא ואילך כלים לג' ראשי ההנהגה ולזה יהיו אלו הג' ראשים משתלשלים ונמצאים מהכלי' שהם תיקוני א"א כדי להמצא למטה אל הספי' שהם מחכמה הנאצל' במקומ' ודעת ותבונה וחו"ג ותנהי"ם הנאצלות במקומם המכונים בשם ז"א ונוק' המבוארים במעיינות עין שמש עין יעקב בע"ה אמנם לפ"ז ימצאו הראשי' האלו בבחי' הסמוכה לספי' שהיא אחרונה שבבחי' הכתר וה"ס מה שיכנו אותם בסוד הזקן בחש"ק ש':

תמר ב - פרק כ

עיקר יסוד האמונה במציאות החכמה הספירייי' היא זאת שהעילה הא' עילת כל העילות אינו במספר ולא בחשבון עם העלולים ועלול א' כתר הבינה שבכתר והנהגתו מתלבשת בחכמה ובינה שבכתר הנז' עלול ב' והנהגתו מתלבשת בחכמה ובינה עלול ג' והיינו המכונים אב ואם כאשר יתבאר בעין רואי והנהגתו מתלבשת בבן ובת עלול ד' והם ה' מדרגות להתלבשות ההנהגה עם היות שהספי' י' לענין עלולים המתפשטים אלו מאלו שה"ס י' מדרגות האצי' והתפשטות התמונה הנאצל' כאשר יתבאר אמנם בדרך התפשטות ההשגחה מא"ס המדרגות בהם עניינים הם בהדרגות אלו וא"ת מה טעם אנו מייחסים הספי' י' ולמה אינם עלולים על הסדר הענין שהספי' אינם אלא י' אמנם סדר ההנהגה בהם הם נחלקים לבחי' זו וכל מה שאמרנו ג' ראשי הנהגה שהם א"ס בכתר וכתר בחכמה דהיינו ב' עלולים ראשונה וסבת הכל וכל מה שנייחס בשם ז"א שהם אב ואם עלול א' בן ובת עלול ב' להנהגה שהם ג' וד' לכתר וחכמה שבכתר אין בהם שום פירוד ח"ו ולא יחשבו כל הספי' אלא אחדות א' ולא הותר הענין הזה אלא כדי ליכנס אל סוד ההנהגה הנמשכת מא"ס עד מקום ההנהגה המתבחנ' בדין ורחמים אבל במציאות אמיתות ענין האצי' והשתלשלות הספו' כולא חד וחוייבנו סוד אמונת ענין א' דהיינו קשר י"ס ואחדותם והמפריד אוי לנפשו שהם אחדות גמורה אחד ודאי שא"ס

מתלבש להנהיג בהם הנמצאים למטה בענין שאנו חייבים באמונה בג' עניינים הא' שאין האצי' מתבחן ומתפרד לחלקים אלא הכל א' מיוחד מפני שהתנוצצו מכח א"ס וא"ס האציל והעליל י' עלולים אלו מיוחדים תכלית האחדות וכל מה שנאמר פירוד ופגם הוא למטה לא באצו' הטהור והקדוש וחייבים אנו לאחדם באמונתינו כראוי דכתיב ה' אלהינו ה' אחד הב' לתת קשר וייחוד באמונתינו לספי' בא"ס כדפי' בספ"ר בשער אבי"ע כדפי' בתיקו' מלכא וחייוי חד בהון איהו וגרמיה חד בהון ואין האצילות דבר נפרד ממנו אלא ממנו היו והוא מתאחד בהם והם קשורים ונאחדים בו ומה שבחלק ובפרט ענייני ההנהגה כדפי' בפ' הקודם אינו אלא לתת מקום לכמה שאלות נופלות באלהות ולשבר את האוזן ולהרחיק מן המאציל שינויי ריבוי ומספר וכיוצא אבל מכל מקום הכל הוא והכל מאתו שאין הנהגה בהם אלא מצד עצמותו המתלבש בהם ומתפשט אליהם. הג' שאין ריבוי המתייחס אל הספי' ושנוי המעלות מצד עצמות' כלל אלא כולא חד כאומרו אני ה' לא שניתי דהיינו י' חכמה ה' בינה ו' ו"ס ה' מל' לא שניתי אין שינוי וריבוי אלא אחדות מיוחד והכל ענין א' ומה שהוא גבורה ומה שהוא חסד ומה שהוא רחמים הכל ענין א' ודבר א' אמנם שינוי הפעולות בתחתונים כאומרו ואומר חלותי היא שנות ימין עליון ואין השינויים בו כלל ועיקר וריבוי הפעולות בתחתונים מצד המקבלים למטה לא מצד הפועל אלא מצד המתפעלים שהמדות כולם אחדות ושמחה לפניו אמנם יקבלו ויפעלו בתחתונים מהם כפי שינוי מעשיהם ומחשבותיהם והרי זה מקל וחומר ומה אם האדם הקל חוייב שאם יפעול פעולת הכעס שיהיה מן השפה ולחוץ ולא יפעול בו הכעס פעולה אלא יראה עצמו בכעס לצורך הנהגת התחתונים והוא מצד עצמו דעתו נחה ומיושב'. כ"ש המדות העליונות שאין כל מה שאנו מכנים אלא הוראה למתפעלים. אבל הפועל הוא שלם תכלית השלימות אין בו לא כעס ולא רוגז ולא דין שאין הדבר תלוי בו בעצמו באצי' אלא מתפשט ונפעל ממנו ואם נייחס פירוד אל המדות וגלות שכינה וקיצוץ נטיעות ודין וכיוצא הכל הוא בערך התחתונים המתפעלים כי מצד הפועל העליון וספי' הטהורות הפעולות אין בו מזה כלל ועיקר פ' זה מחש"ק ש' ז' סי' ד':

תמר ב - פרק כא

פי' בחש"ק ש' ז' סי' ו' שהפעולות למטה הם נפעלות בשינוי והיינו פעמים דין פעמים רחמים פעמים בדין מועט פעמים בדין מרובה וכן בחסד מעט או חסד מרובה ונפעלות בגבול כל אחד וא' כפי אשר יוכל שאת ופעמים מעט ככדי שאתו ונפעלים בגשמות הכל כפי המציאות המצטרך ואלו העניינים וכיוצא בהם רחוקים מאד להתייחס באלוה לזה אמרנו דרך כלל שהפעולות יפעלו למטה מלמעלה בהדרגה מדרגה אחר מדרגה

וכפי רדתם יוגבלו וישתנו וימצא הפגם והדין וכיוצא אמנם עניינים אלו יסתלקו מבחי' אל בחי' בסוד ההנהגה תחתונה שהיא הנהגת ההיכלות היא הנהגה שבה מתייחס כל מציאות זה כאומרו ויבואו בני האלהי"ם להתיצב על ה' ויבא גם השטן בתוכם ואולם יעלה מכאן מדרגה ב' והיא בחי' הבריא' ושם מתעלים יותר ושם אין שטן ואין פגע רע. אמנם יש גבול ויסתלק משם אל הספי' ומהם יושפע הדין ויונהיג פעמים דין וזה עד עליית ההנהגה אל החכמה והבינה בייחודם יחד ועכ"ז יש בהם עדיין הגבול ומשם יתעלו עוד אל סוד הכתר ומהכתר בחי' אל בחי' עד סוד הכתר שבכתר שבתוך הנהגה זו יתפשט ויתלבש הנהגת א"ס ולכך אין שם בכתר הפעלות אלא דקות מאד מאד ולא יתיחסו אלא כאשר נראה השרשים שהם היצירה ומצוייריי' במל' והיא מתעלי' ומשתרשת בבינה ובחכמה וב' משתרשות בבחי' אחרונה שבכתר דהיינו סוד דיקנא כאשר יתבאר בעין רואי תמר ד' והיא משתרשת ומסתלקת עד הכתר במל' ויתעלו ממציאות אל מציאות עד אין תכלית וזה המציאות אשר יתייחס בכתר וע"ז נאמר שאין הפעולות סתומות בסתימ' והעלם הנז'. והנה עוד נדעה שהפעולות יתרבו ברדתם למטה כיצד לבנת הספיר היכל א' ממטה למעלה ואחרון מלמעלה למטה שורש לכל הנמצאות התחתונים וכולם בו מאוחדות שאין מציאות בעשיה במציאות דקות ביצירה ואחדותם ועדיין הנמצאות שבהיכל זה מתפשטים והם רבים אמנם נשתרשו בהיכל עצם השמים ושם מציאות ההיכל לבנת הספיר מושרש ומאוחד ועדיין הוא ריבוי ויתאר בהיכל נוגה ועדיין שם הוא ריבוי הבחי' ויתאחדו בהיכל זכות עד עלותם כל המסובים אל היכל קה"ק ושם מאוחדים יותר ויתעלו וישתרשו בכסא הכבוד הוא הבריאה ושם מאוחדים יותר מפני שאחדות האצי' יותר מן הבריאה והיצירה והעשיה ודאי והנאצלים מאוחדים יותר הסבות בב' מדות ומאוחדים יותר ויותר בכתר ויתייחדו בכתר שבכתר עד ששם כללותם ואחדותם באחדות גמורה והיינו סוד סילוק שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד והנה עוד הפעולות והמסובבים ברדתם אינם עצמותם ועצמות פועלם א' אלא המסובבים והנפעלים ירדו ויפסדו מפועלם ומסבת' המשתלשלות משתלשל' ומתסבב ויורד עד המציאות התחתון אמנם בעלותם עילה אחר עילה יבאו כפי עלייתם כך הם מתאחדים המסובבים בסבתם והעלולים בעילתם והפעולות בפעולתם עד שכאשר יעלו אל החו"ב הם מאוחדים אחדות אמנם בכתר יתאחדו יותר ויותר וכאשר יתעלו אל כתר שבכתר אין הבדל בין הנפעלים והפועל והמסובבים עם המסובב דבקים בו תכלית כל מה שאפשר ויאוחדו ממש בא"ס שאין שם מסובב וסיבה אל הכל סיבה. עוד הנפעלים למטה ימעטו ויהיו ויעדרו וימצא בהם ההויה וההעדר וזה יעלה במציאות מדרגה אחר מדרגה הנמצאים

הגשמי' ההויה וההפסד הווה בהם יותר מדאי עד שאין בריה קיימת ועד"ז יעלה הענין אל הרקיעים שנאמר שמים כעשן למלחו והארץ כבגד תבלה ועד"ז ייחסו ביטול במלאכים בעצמן ונידונים בנהר דינור ועד"ז יוסיף אור הספי' או יגרע ועיקר זה יותר במל' שבו מיעוט הלבנה ומילואה וימצא מעט בת"ת וכמעט אינו נמצא כלל בחו"ב ובכ"ע אין תוספת ואין מגרעת במסו' מפני דבקות' כדפי' ועדיין אינם כקדימת המאציל והם שם מחודשים והמאצי' לא החסיר ולא העדיף קודם האצילות ואחר האצי' כלל כדפי' בתמר א' פ' כ"א ענין מקום והמכונה באלוה:

תמר ג - פרק א

תמר ג באצילות דרך כלל וקדימתו זו על זו ובו י"ד פרקים:

המציאות המחוייב אל הספי' על צד החקירה הוא שיהיו משתלשלות זמ"ז ועלולות זמ"ז. והטעם שאחר שאינם גוף אלא שכל אם היו ב' יוצאות ממציאות א' במה יפרדו אלא הבדלם להיותם י' הוא בהיותם עלולות זו מזו ולפ"ז יהיו הספי' כתר נאצלת מא"ס וחכמה מהכתר ובינה מחכמה וחסד מבינה וגבורה מחסד ות"ת מגבורה ונצח מת"ת והוד מהנצח ויסוד מהוד ומל' מיסוד ורוב דברי הזוהר מסכימי' כך שמסדר מניינם כסדר הזה ואפי' הכתובי' בהיותם רמוזים ענין י"ס רמיזתם בכ"מ י' כסדר הזה וכן דברי המפרשים קדמונים ואחרונים כולם סדרו י"ס זו מזו כח"ב חג"ת נהי"ם. ומהטעם שהשכלים הפשוטים במה יבדלו למנותם י' אם לא בדרך עילה ועלול ולכך הם י' עלולות זמ"ז ואם אנו הולכים בדרך זו לא נמצא ענין אל ההנהגה כלל כי אחר שהם עלולות זמ"ז וכתר שואב כח מא"ס ומשפיע בחכמה וחכמה בבינה ובינה בחסד וחסד בגבורה ועד"ז לכל הספי' מה לי אם תאמר י"ס או מאה ספי' או ספי' אחת הכוונה שההנהג' תתפשט מא"ס אל הגלגלים ומעולם הגלגלים אל עולם השפל עתה כשתתן בין הגלגלים ובין הסיבה הא' אלף אמצעיים וההנהגה תתפשט מא"ס לעלול א' ומא' לב' ומהב' לשלישי תן כמה אמצעיים שתרצה לא יעלה ולא יוריד רק בחירה נמוכה להרבות או למעט כי אחר שאני אומר שהא"ס ישפיע כל הפעולות וישתלשלו למטה מעילה לעלול הרי א"ס משפיע בכתר וכתר בחכמה וכן עד כמה אם ארצה אומר אלף ואם ארצה אומר ג' או ד'. וא"כ נאמר שיהי' הענין על צד הקבלה שהם י' עלולות זו מזו לא שאנו נדע טעם למה יהיו י' ולא יהיו י"א או י"ב או כ' ולא צורך ולא הנהגה ח"ו בדרך זה יצא משפט כל המקובל מעוקל שהרי הספי' לכל א' וא' פעולה שאין לחבירתה. והנה לפי הפעולות בספי' צריכים אנו לומר שיש פעולה לחסד שאין אותה פעולה לגבורה ויש פעולה לגבורה שאין אותה פעולה לת"ת ויש פעולה לת"ת שאין אותה פעולה לחו"ג ועד"ז בכל

הספי' וזה מוכרח מענין הכינוים ופעולות הספי' ומאמרי הזוהר עד ששב הענין הזה לכל משכיל מושכל ראשון וא"כ היאך יהיו עלולות זו מזו והרי א"ס פועל בחסד מה שאינו פועל בגבורה ופועל בגבורה מה שאינו פועל בת"ת וכיוצא יהיו הפעולות שונות וההנהגה לסדר זה לא יתן מקום לשנאמר שיהיו עלולות זו מזו ומשתלשלות שהרי א"ס פועל ע"י כל א' וא' פעולה ידועה ואחר שכל הפעולות מא"ס למה נקדים פעולה זו על פעולה זו הרי פעמים פועל בחסד וזו החסד היא המדה המתקרבת ופעמים פועל בת"ת והת"ת היא המדה המתקרבת וא"כ הדרא קושיא לדוכתי' במה יבדלו הספי' זו מזו שקדימת עלול ועילה לא יתן מקום להנהגה אם לא שלא נתן הנהגה ידועה לכל א' וא' אלא כל ההנהגות יחד לכל א' וא' כדפי' בדרך החוקרים ומכאן (אולי צ"ל הריסה) הכיס גמורה לאותם האומרים שהיה ענין האצילות להעלם א"ס או להגלות פעולותיו או ב' יחד כי אחר שהי' לעשות מסכים מעלימין אורו או מגלין פעולותיו אשאל למה לא היו אלף מעלימין או אלף מגלין זה למטה מזה וזה למעלה מזה או ב' לבד או ו' לבד שאין ראוי שנאמר שיהיו על צד המקרה ועם היות שהם ג"כ דברי רשב"י בקצת מקומות בזוהר לא רצה ר"ש להכריח טעם לספי' מן הצד הוה כאשר נבאר אלא אחר שכל עצם המאצי' הי' להגלות פעולות אל הנבראים ירצה להודיע אמתת עצמותו לזולתו ולא יבחין מטעם זה אם יהיו י"ס או ק' או ג' אלא סתם טעם לספי' להגלות אמנם למציאות ענין הספי' יתן טעם מספי' על דרכים אחרים כאשר נבאר ודרך כלל בפ' זה נאמר שמצד א' נראה שהספי' עלולות זו מזו והפעולות מזו לזו ומצד א' נראה שהספי' כולם פועלות קשורות בא"ס ויש פעולה ידועה לכל א' וא':

תמר ג - פרק ב

הנה הפ' הזה מבוא לכל הנמצאים נאצלים נבראים נוצרים נעשים (אולי צ"ל לכן) לכל צריך שיהי' אל המעיין למשמרת אחר שהאמונה האמתית קבועה בלב עם ה' היא שאין שום מציאות נפעל למטה שלא יהי' בהשגחה גמורה היא היא המושפעת בכוונה מכוונת ובידיעה גמורה מהא' הפשוט אשר אין לו שום ריבוי ולא שום שיטי והנה כאשר נבא לבחון ענייני ההשגחה בפרטי הנמצאים נמצא תכלית הרבוי אי אפשר להקיף דעת אדם כאומר מה רבו מעשיך ה' ולהם מזון והשפעה לכל ברי' ובריה כאומר ואתה מחיה את כולם והרי להם עת קבוע למזונם כאומר ואתה נותן להם את אכלם בעתו וגו' ופי' רז"ל יושב וזן מקרני ראמים ועד ביצי כנים ידין עתה שכל האדם ריבוי הפעולות לפעולה א' שהיא הכנת מזון לבד לכל הנמצאים וקיומן שאר בחי' שיגויי העניינים שכולם מאתו כמה אלף מינים הם. והרי שכר ב"א ועונשם לא יכיל שכל אנוש לסובלו שהרי עוסקי

מצות לאין תכלית יתרבו ואין א' דומה לחבירו ולכל א' וא' שכר ידוע באותה מצוה שהקב"ה שוקל כמלא נימא לב העוסק במצוה אם בחונף אם לשמו אם בשיתוף בין רב למעט אם בצער אם בריוח בין רב למעט. הכנת טבעו ויצרו יצערו כפי יצרו בין רב למעט מי יוכל לשפוט ולשקול מחשבות ב"א ומעשיהם הרבים לאין תכלית והכל לפניו במספר במשקל ואם באנו עתה לתת י' פעולות לעשר ספי' מה יתן ומה יוסיף לענין הקושי' המתנגדת בב' האמונות הנז'. האלוה א' והפעולות המגיעות לנו הרבה מאד לאין מספר ותכלית ואם באת לתת פעולות הרבה לספי' א' א"כ מה לנו אם יהי' במספר י' או אחד לרבוי הפעולות הכל ענין א'. אמנם עמוד והתבונן ענין הספי' מה הם ואח"כ נבא בפ' אחרים לפ' ענין קדימתן הענין הוא כי למעלה מהנמצאים הגשמיים העשי' אשר נבאר במעין בפ"ע בע"ה והם אלפי אלפים מלאכים נפרדים קרובים לפעולות אלו הגשמיות לא יכיל שכל מספרם זולתי בוראם שבראם והנה אלו מופקדים אפי' מיני העשבים להצמיחם יש מלאך על כל מין ומין ממיני עשבים ודשאים שופע מקורו בעולם בכ"מ שהצמח יצמח יגדלהו ישפיעהו כח הגידול בשיתוף הטבע הנודע לטבעי וכן על מעינות המים ועל העננים ועל האילנות ועל המטר ועל כל שיפעל בעולם הטבעי הן רב למעט. והמדרגות האלו עשר משתלשלות זו מזו מציאותם לכל מספר הנמצאות והם פרטי הפרטים האלו יוכללו בכללות ויעשו מינים ויש כמה מינים מהם תחת ממשלת כל מלאך ומלאך היצירה ויש למלאך כדי שיעור לכלול המינים ההם במספר כנפיו וחייליו ממחנותיו ופרטי נמצאיו שהכל יחד מלאך א' ויהיו ביצי' ריבוי מלאכים במספר כך כאומרו המוציא במספר צבאם כידוע למי שיצרם ובמעין בפ"ע נבאר בהם מה שאפשר בע"ה והרי המינים הרבים נכללו בסוגים והמינים נכללו מהסוגים הנז' בפרטות בידיעה גמורה לא בהזדמן שפעם וכחם. והנה המלאכים יוכללו לסוגי סוגי' ויינקו כח פעולתם להשפיע לתחתונים מהכסא שבה הסוד כמה אלף מחנות משפיעים להם שם ידוע וענין ידוע נודע מספרם ושמם ומעשיהם למי שבראם ואלו הם משפיעים לנוצרים בידיעה גמורה בכוונה מכוונת כדי מספר ומשקל צורך ההשפעה לנמצאים התחתונים כדפי' ואלו הסוגי סוגים הם נכללים עוד בסוגי סוגי סוגים מקבלים מהנאצלי' והנאצלים הם משפיעים כחם והשפעתם בידיעה גמורה ועל הדרך הקרוב לכל הפעולות הנמצאים התחתונים ועתה נאמר שיעור קומה ידועה לפעולות כולם ה"ס אדם כאלו תאמר כח שבו ישמע וידבר ויקח ויתן ויעשה ויהלך ויהרהר ויכעוס וירחם וכל הפעולות אשר באדם הוא שיעור קומתו ומציאותו ואלו הי' לו שום פעולה אחרת הי' לו כח לפעול אותם אמנם כשנברא אדם נברא לו כוחות כשיעור קומתו כפי צורך מציאותו לא יחסר

ולא יעדיף וכך הוא שיעור קומת אדם זה הנעשה ה"ס המלאכים העשוייי' כדפי' איך בהם יתרון על צורך שיעור קומת ההנהגה ולא פחות מהם וכך במלאכים הנוצרים לא הוסיפו ולא גרעו אלא כפי צורך ההשגחה ושיעור קומת עניינם וכך אדם הנברא היא הכסא הנז' שיעור קומתו כפי הצורך הצריך לקבל מהמאצי' ולהשפיע אל הנוצר וכך שיעור קומת אדם הנאצל הם י"מ שיעור קומת הפעולות כולם כדי צורך הנבראים והם מקבלים מא"ס משפיעים לנבראים והיינו טעם האצי' כדי שיעור מספר קומת הפעולות להשפיע לנמצאים למטה לא פחות ולא יותר והיינו סוד שיעור קומה מדה ידועה למציאות הפעולות כהמצאות האדם הגשמיי דרך משל ששיעור גופו וכליו כשיעור פעולותיו אלא שאין שיעור קומה לא"ס שיכולתו באין תכלית אמנם שיעור קומת הפעולות אשר להם תכלית בערך הנמצאי' התחתונים כי בערך עצמן אין להם שיעור כ"ש בערך מאצי' והנה לדרך זה הוא ענין האדרא בפטירת רשב"י שפי' בחש"ק וארמוז הענין במקומו בע"ה היה המציאות לבאר לחבירים שעם היות שהמורגל בפי המקובלים י"ס והם י' לפי האמת כשנבחינם בערך המשתלשלים נמצאם י' עלולות זו מזו אמנם בערך הפעולות וההנהג' להם דרך שיעור קומה הגז' דהיינו משל אל צורת אדם כפי המשל הט' ולכך בתיקו' דרך כלל אדם דאצי' יחס לספי' הנאצלות אדם דבריאה יחס לכסא. אדם דיצירה יחס למלאכים העליונים אדם דעשי' יחס למלאכים התחתונים ולהם ענייניים יתבאר במקומו בע"ה. והנה עתה המשל הזה נאמר כי כמו שהאדם בנפשו ורוחו ונשמתו יפעול בכוחות הנפשיות באיבריו ולא נאמר אבר זה מקבל מאבר זה והנפש תשפיע כל הפעולות לאבר זה ואבר זה מקבל מאבר פ' אלא הנפש תפעול בכל איברים כל הפעולות כך א"ס פועל בכל הספי' וא"ס אדם דאצי' והוא נשמתם וחייהם והוא פועל שיעור קומת הפעולות בכל הספי' וכמו שיש באדם הגשמי הרגלים להלוך והידים ללקיחה והעינים לראות והאזנים לשמוע כך בספי' יש פעולות שונות בזו מזו והוא פועל אותם הפעולות ע"י האמנם דרכי הפעולות וכיצד שלא ימשך ממנו ריבוי כבר פי' בתמר. ב' ואין הכוונה עתה אלא להציל המעיין מהסתירה הנז' אמנם עתה נעורר המעיין בהערה זו ונאמר כי הפעולות לפ"ז ראוי שיהיו כא' שיעור קומתן מא"ס מפני שלא יפעול ויחזור ויפעול ולכך כל הספי' הם ברצון הרצונו' למעל' כדפי' בתמר ב' אמנם הפעולות יתפרדו לבחי' ועניינים בדרך הספי' מצד הנמצאים התחתונים א"כ ימצאו הפעולות בפרטות קצת והיינו הספי' דרך אצילותם למטה זו מזו ונאמר עוד כי המחשבה באדם במוח תכלול כל הפעולות ויתפשטו בגוף מן החוש המשותף. והנה החוש המשותף הוא כעין רצון הרצונות באדם העליון ע"ד משל והפעולות המתפשטות בספי' הוא כעין התפשטות החושים באיברים ומטעם

ההתפשטות הזה יתפשטו הספי' והנה החושים הם מהם דקים כעין הראות והשמיעה ומהם גסים כמישוש וכיוצא. כך הם הפעולות העליונות (נר' שחסר מלת מהם) מקורבות דקות מהם מתרחקות גסות בערך העליונות וכמו שבטבע החושים הדקים עליונים על החושים העבים כך הפעולות הדקות שהם אותם המיוחסות בכתוב באיברים העליונים כעין השגחת העינים עיני ה' השגחת האזנים אזני ה' השגחת ההילוך ויבא וילך וכיוצא הם בספי' התחתונים ועתה טעם הספי' הוא כלים לפעולות להגלות אלהותו לזולתו ולהיטיבם ע"י הכלים האלה שהם המוציאים הפעולות מדקות נשמה לפעולות נפעלות כעין הנפש בגוף האדם וטעם מספר האיברים כפי שיעור קומת הפעולות והמשל בזה האמיתי הוא להמשיל י"ס בצורת האדם לתת לפעולות בספי' סדר וענין ויהיו עשר שיעור קומה זו כי חלקי האיברים הם עשר לבד עם היות שהפעולות יותר הם כפעולות בגוף האדם והאיברים רבים ודרך כלל יתחלקו לי' איברים הראש ג' חלקים המח וכח אשר על המוח ופרטי איברי הראש הרי ג'. וכך הם הכח אשר על החכמה כתר והחכמה היא מחשבה שבה שפיטת כל הפעולות ומחשבת' והבינה איברי הראש כולם בפרטות בחי' וב' ידים בזרועותיו חו"ג וגוף ת"ת והדעת בתוכו איברים הפנימיים וב' שוקיים ורגליים וכל פרטיהם נו"ה והאמ' יסוד והנקבה מל' ויש עוד עניינים פרטיים כתבתים במקומ' אמנם דרך כלל להקדמה זו די בזה: ועתה נשאר להקשות קושי' על הקדמה הזאת והיא א"כ יהי' מציאות כל הספי' יחד כמציאות האדם רמ"ח ספירות:

תמר ג - פרק ג

הנה עתה יקשה כי אחר שהפעולות בספי' ממש כעין הפעולות בגוף האדם ושיעור מדתם בסוד מדת אדם א"כ יקשה למה לא נאמר שכל אבר ואבר יהי' מדה ויהיו רמ"ח או כמה מדות ומי נתן לנו כח לומר שכמה חלקים יהיו מדה א' וכמה חלקים אחרים מדה אחרת שהרי הזרוע יהיו כמה בחי' ג' פרקי הזרוע יהיו ג' מדות ועד"ז כל עין ועין מדה א' ויהיו כמה מדות בראש שהם ג"ר ועוד יקשה אחר שהם עשר במה יבדלו חלקי המדה עצמה שהרי הנמצאים השוי' אינם נבדלים אלא בגוף והספי' אינם גשמיות וקושי' זו יקשה בכל הנאמר באידרא ובפטירת רשב"י כדפי' בחש"ק ותי' השאלה הזו הוא במה שרמזנו לעיל בהשתלשלות הספי' שאין עניינם שרצה הא"ס ונמצאו זו למטה מזו י' מדרגות ח"ו שאין זו תי' האני' אלא רצה והמציאם והאציל ברצון הרצונות והכוונה שיהיו שם מושרשות בסוד הרצון המתקרב ושם אינם לבדלות בעילה ועלול בעצם הבדלם למטה בהתפשט' אמנם אינם בעצם אחד אחר שהם עתידות להבדל אחר יציאתם והתפשטם ולזה שם יוכללו אלו באלו ויתרצו שם כל הנמצאים וכאשר תדמה

סוד כל הנמצאים מושרשים ברצון הרצונות בסוד העלמם הנה יהיה המציאות הזה כולל נמצאות הרבה באחדות גמורה לא יקראו אלא אחדות א' ובערך השתלשלות' הם ריבוי נמצאות והרי השכל סוד שער הראש וכן כאשר יתפשט הכתר עצמו להגלות ויתפשטו הנמצאות בעצם הספי' עצמה ישתרש שם החכמה שהיא הספי' הב' למטה ואינה נמצא' למטה אלא ממה שנמצאת ברצון הרצונות ונתפשט' להשתלשל אל מקומ' להיות' עלולה מן הכתר ושם הושרש' ועושה מוחא דאריך אנפין ותתפשט הבינה שהיא בשורש השרשים רצון הרצונות להיות למטה מן החכמה במקומ' וכל מידי צאתה במציאות ענין הנמצאות בה שהם שעריה בחינותיה הנה יתמצא שם בכתר ויעשו תיקוני' וכן יהיו התפשטות הספי' מושרשות למעלה ומשתשלות ויורדות למטה ומתמצאות ממציאות אל מציאות עד הגיעם אל מקום גילויים ומסוד המציאות האלו יתבחנו במציאות העליון עד התפשטם אל הגילוי יהי' תיקוני האיברים ומציאות' ואין ראוי שיחשבו תיקוני' אלו כל א' וא' ספי' א' אחר שאינם אלא שרשי הספי' התחתונות המושרש בעליונות והנה השרשי' האלו להם פעולות לבחרות שהרי הם בשבח ומעלה יותר בהיותם במקום העליון שם בשורש מהיותם במקומ' והנה לפ"ז יפעלו מעין פעולו' הספי' שהם מושרשו' בה ויפעלו מעין פעולות עצמ' במקומ' לכך יהי' ענין הפעולות משתנות פעולות הרבה בכל ספי' וספי' כאלו תאמר גבורה שבעין יראה יראה בדין הרי נרכיב ענין הראות שהוא השגחה עליונה בג"ר עם פעולות המדה למטה במקומ' והנה כשתדמה ענין זה תמצא שיהיו מציאות הספי' למעלה ברצון הרצונות והתפשטם במציאות הכתר עם צאת' אל החכמה והבינה יותר מרובים ומשובחים ממציאות למטה מחו"ב והטעם כי בהיותם בכתר יהי' כולם שם וכאשר ירדו הרי נשאר הכתר שאינו עוד משתלשל וימעטו המציאות וכן ברדת' מחכמה ימעטו שהרי נשארה החכמה וכן ברדת' מהבינה שהרי נשארה הבינה ואינו דומה השתלשלו' וצירופם זו מזו בהיותם י' אל צירופם והשתלשלם בהיותם ט' כ"ש בהיותם ח' כ"ש בהיותם ז' ועד"ז ירדו בזולת שבח ופעול' הספי' בהיות' מושרשות שם בכתר שהם קרובות לא"ס יצטרכו כמה השתלשלות עד הכתר ממציאות אל מציאות שם עד צאתם מהמאציל אל נאצל ומנאצל א' אל בחי' השתלשלות עד צאתם ממנו להתמעט שיעורם ולהגבילם אל מקום גילויים ומטעם זה יהיו התיקו' שם בסוד המעלה המפואר' יקראו תיקו' א"א וברדת' ימעט מציאות' ויקראו תיקו' ז"א ולעולם הספי' אינם אלא י' ואופן מציאות' זה גרם סוד תמונת שיעור קומה בזולת עוד כללות הספי' אלו באלו שזהו קשרם ואחדותם שגם זה גרם הענין הזה בתיקו' בזולת מה שתקבל ספי' מחבירתה שיתן בה שינוי בחי' וכ"ז יגרום חידוש בחי' בספי' והבדל חלק מחלק

עם היות' כולה עלול א' וספי' א' ולזה יתרבו פעולותיה ויתרבו הכינויים והאמירות כאשר יתבאר:

תמר ג - פרק ד

הנה יצא לנו לפי דרך זה ענין השתלשלות הספי' זו מזו בדרך עילה ועלול אמנם יש עוד בחי' שעם היות שנשמור יחס עילה ועלול יתייחסו בבחי' אחרת ונתן לאותו ענין ג"כ יחס במציאות ויעשה המציאות ההוא תיקוני' וענייניים בהשתרשם בספי' העליונות עת גילוים אל מקומם והשרשים ההם יעשו גם תיקו' בספי' ויהיו מציאות האיברים והם אלו כי הצבת בצבת עשוי' והענין הרומז כאן לחכמינו פלא כי אין בריה שלא יהי' מזכר ונקבה והרי א"ס אב מוליד ראשון ממציא כל הנמצאים אמנם האציל ראשונה הכלי שע"י אותו הכלי יהי' נקבה לקבל השפעתו והיו הנמצאות כצאתם ממנו הם יוצאות זכרים ירצה מתפשטים אינם צריכים להחזיר פנים אל צד מעלה לקבל שהם משפיע ולא מושפע ואלו מתפשטי' ויוצאים ממאציל אל נאצל והרי בחי' ראשונה אל הכתר היא מעלה זו רצון הרצונות ושם המציא והאציל ברצון הרצונות שיהי' שם ולא לצורך שם אלא בהתפשטות למטה בסוד זכו"ן משפיע ומושפע כדי שיהיו הנמצאות מתאמצות והולכות שאם לא תדמה כך יהי' קיים עומד בעצמו בלתי מתפשט לכך אפי' בכתר בגזירת החכמה הקדומה אשר בכתר מיד שם נזדמן זכו"ן והם חו"ב קדומות נעלמות בחכמה המושרש' שם להוציא סוד הנמצאות אל מציאות מפני שאם תדמה בנפשך המשתלשלות ישר אלף אלפי אלפים פעמים סוד ההמשכה הישרה שמעולם לא יעשה שינוי להשתלשל אלא יהי' הכל מעין טבע שכלים הוא היא א"ס ממציא הכתר ולעולם דבק במאציל אלא ימציא הרצון שם זכו"ן הם חו"ב יתנו להויות סוד ההעתק ממציאות אל מציאות הנה יהיו הנמצאות שם יוצאות מאמתת אחדותו אל מציאות הכלי הראשון ואח"כ יעתיק המציאות ע"י הכלים האלו שהם זכו"ן וילדו והולידו הנמצאות מענין לענין ע"י העתק כעין העתק התולדות מהמזונות והשרשים ילקח בזכר וימציאם מההעלם הגמור אל היש בזכר ומשם יתמצאו בנקבה וענין זה ממש הם התולדות והתפשטות הספי' שהם יוצאות מן האין הגמור הוא כתר מא"ס ולא אין שאינו. אלא אין על רוב האדיקות ויתפשטו אל היש ע"י סוד זכר היא חכמה ומשם ימסרה לנקבה היא הבינה והרי ב' מדות אלו הם מושרשים בכתר שבכתר ומשם ממציאות אל מציאות יצאו ע"י העתק' כאלו תאמר הצבת שהם חו"ב שבמקום' בצבת שהם חו"ב שבכתר עשויה שאין בריה שלא יהי' זכו"ן ועי"ז יהיו מציאות ותיקו' בכתר העליון בסוד התפשטות אלו המדות והתפשטות התולדות על ידם וכמו שהתולדות למטה ומה שיעתיקו אלו הספי'

הם ז' מדות כך כשיולידו הספי' העליונות השרשים אשר בכתר יולידו בהעלם ומציאות הספיר' בתוכם כאלו תאמר ראובן בהעלם יעקב בבטן רבקה וכבר פי' שהמציאיות הדקים הנעלמים האלו הם משובחים ויפים ממציאות בגילוי ועתה מזה נקיש ד' בחי' הא' הכתר בן ראשון אין אביו צריך צבת לעשותו ולזה עלול א' נמצא בלי זכו"ן מפני שהוא כלי יוצא מעצמו' ולזה ניתן לו שבח ומעלה לקול כל נאצל ואח"כ ממאציל אל נאצל יצאו הנמצאות ויתפשטו התפשטות בלי העתק מענין לענין אלא ממאציל אל נאצל והם דקות רצון הרצונות והכל רצון. ואלו תציר התפשטות עד כמה אלף פעמים לא תמצא העתק מענין אל ענין ויהיו שם כל הנמצאות מאוחדות וז"ס ואלה המלכים הרמוז באדרא בחש"ק שא"א להוציא הנמצאות יועתקו וישתלשלו מענין לענין אלא ממאציל אל נאצל אם לא ע"י עילה ועלול דהיינו אב מוליד יקבל הנמצאות מהכתר ואם מקבלת מהזכר ומוציאם למציאות ההשתלשלות וענין זה א"א לכתר להיותו אב זכר שהוא מקבל מא"ס ובו יוצאות מעצמות לכלים ממאציל לנאצל ולכך המציא והאצי' הכלים האלו שה"ס חו"ב בתוכיות הכתר כדי שבאמצעיות אלו הכלים ישתלשלו ההויות ההם הנעלמות בתוך הכתר ויועתקו מענין אל ענין והרי התולדות בהשואה א' הם ז' ספי' הם הבנים להם בחי' מצד החכמה והבינה הם בהשואה א' להוליד להתאצל למטה מצד עצמן הם משתלשלות מעילה לעלול והרי בזה מה שנמצא בזוהר שהמדות כולם נמצאות מבינה והיא אם אל הבנים לא יקשה אל מה שנמצא שהם עלולות זו מזו שהכל ענין א' כדפי'

תמר ג - פרק ה

הנה במה שפי' תמצא מבואר שאין הכתר דומה השתלשלות לשום מדה מן המדות כלל ובו שרש הנמצאות כולם ולזה תמצא בכמה מקומות במאמרי רשב"י יתן בכתר לאצילותו ענין לעצמו לא ישתנה לשום מדה מן המדות כדפי' והנה החכמה ענין לעצמה אינו במעלת הכתר אמנם היא הנבחרת לזכר להעתק הנמצאות והיא ענין שני לעצמו לא ישתוה לספי' המשתלשלות והבינה למטה ענין לעצמה אינו דומה לחכמה מפני שהחכמה זכר לנמצאות והבינה נקבה אמנם לא ישתוה לספירות המשתלשלות שהם בנים והרי אלו ד' בחי' באצי' (אולי צ"ל שהם) שנים היות שדרך כלל נאמר י"ס הם משתלשלות עלולות זו מזו יש שינוי במציאות' בבחי' אלו הנז' ויהיו אלו הד' בחי' נמצאות בהעלם בתוכיות הרצון ורצון הרצונות נתפשט והוציא אלו הבחי' והם נמצאות עלולות זו מזו בשינוי והם מעתיקות הספי' מהרצון למטה וכאשר השרשים הנעלמים יעתיקו הנמצאות יעתיקום בבחי' לא ישתנה בהעתק' שהחכמה יעתק בזכר

והבינה בנקבה ונודע שהנקבה חלק אבר מהזכר ונופלת אליו נמצאת במציאותו צלע חד מסטרוי ואח"כ יעתק ממנו ותבנה ותכונן להוליד הזכר בה. והנה לזה יהי' ענין אצי' המדות האלו בשינוי מאצי' שאר המדות לא שינוי מצד המאציל אלא שינוי מצד הנאצל והנה בהתפשטות ראשון א"ס מאצי' ומוציא רצון הרצונות ואח"כ זה הרצון כלי והמאצי' עצמו' מודד באמצעות הכלי מדות הנמצאות ולזה מצדו בונה עולמות ונותן להם התפשטו' מרצון הרצונות רצון לרצון עד אין תכלית וגבול אמנם מצד התפשטות הרצון צריך צבת לצבת ויחריב אותן הרצונות שלא יתפשטו (נר' שצ"ל לא) אלא חרבן ח"ו אלא העלם כהעלמם אל מקורם ברצון כאומרו לא תימא דמיתו אלא דאצטניעו עד יתוקן ברצון הרצונות הצבת לצבת ויבחן שם הכלי מצד עצמן ד' בחי' הכתר כדפי' בפ' הקודם ובחי' ב' החכמה זכר להוליד לוקט ולוקח מן הכתר ובחי' ג' בינה אם נקבה מקבלת מן החכמה ובזה יעתקו הנמצאות בכתר עצמו ממציאות אל מציאות ובחי' ג' היא בכתר אמנם הד' הבני' ז' ספי' נעלמות שרשי' נעלמים ולכך לא יכונה לכתר התפשטו' איברים אלא ראש לבד אמנם העתק אצי' הספי' ע"י הולדת החכמה והבינה וצאתם להתפשט למטה היינו אחר התפשטו' החכמה והבינה אל מקומם להוליד ולכך בז"א יתיחס זרועות גוף רגלים וכיוצא אמנם למעלה בכתר אין גילוי לנמצאות התחתונות ולזה כל מה שיראה בזוהר חילוק בין אצילות הכתר לאצי' החכמה ואצי' החכמה שאינו דומה לאצי' הבינה ואצי' הבינה שאינו דומה לאצי' ז' ספי' ואצי' ז' ספי' שאינו דומה לאצי' ז' ספי' העליונות אינו מן התימא ולעולם אצי' ע"י א"ס שהוא פועל בתוך הכלים אחר אצי' כדפי' בתמר ב' כ"ש בעת השתלשלות רק שניתן חילוק באצי' לא מצד המאצי' אלא מצד הכלים כפי מה שיפעול ע"י כלים אמצעיי' כשהאצי' הכתר היה ע"י רצון הרצונות נתפשט ונשתלשל בהתלבשות כתר שבכתר בחכמה קדומה היא כלי הפועל בתוך הכתר דהיינו הזכר שהנקבה אינה פועלת במה שהרי לא נתפשטו תולדות מחכמה ובינה לחוץ כדפי' ובזה נבין ענייני שנאמרו באידרא הא' שמצד א"ס היה בונה ומעלים כדפי' והיינו מצד היותו פועל ברצון הרצונות כדפי' עד שהחכמה היא היא שאמר' שאין קיום להעתק הנמצאות כך מפני שהחכמה הקדומה היא הכלי לפעול ע"י התלבשות א"ס בכתר שבכתר וכתר שבכתר בתוך חכמה שבכתר ופעלה סוד הנמצאות שאין חכמה מתפשט' דהיינו מוחא דסבא שכיך ושקיט מפני שקרומא דאוירא שהוא בינה דהיינו הנקבה אינה יולדת ואין כח בזכר להוליד ולהתפשט' ולהוציא תולדות אלא באמצעות הנקבה וכיון שהנקבה אטומה אילונית אין תולדות יוצאות לחוץ ולכך אין הבינה כלי לא"ס בתוך הכתר ולא יחשב בכלל ג' ראשי' אלא ג' ראשי' הם א"ס מתלבש בראש ב'

כתר וראש ב' התלבש בראש ג' חכמה קדומה והם עצמות וכלי א' וכלי לכלי והבינה אטומה מעלמת ואינה כלי לפעולה כלל אלא אח"כ יתפשטו החכמה והבינה והדעת ויהיו ג' כלים כדפי' בתמר ב' פ' והיינו ד' בחי' באצי':

תמר ג - פרק ו

פעמים תמצא בזוהר נראה שאצי' ז' מדות מחכמה אל הבינה ופעמים תמצא שהבינה נאצלת והספירה בתוכה וב' צדקו יחדו והענין שהראשי' השלשה למטה בז"א הם חכמה ודעת ובינה והם פועלות בספי' עצמות וכלים כדרך שפי' בתמר ב' פ' אמנם בכתר אין הדעת כלי מפני שאינה ספי' פועלת שם שהרי הדעת הוא התפשטות הספי' ואין ספי' מתפשטות בכתר אמנם בהעלמן כעין התולדות בכח האב והיינו סוד השערות לאריך אנפין שבאמצעות' מנהיג החכמה קדומה בחכמה ממש כדרך שפי' בחש"ק אמנם אינם כלי ממש מפני שלא נתפשטו סוף התפשטן שאין התולדות מתגלות כדפי' ולזה נמצא הדעת יוצא מהכתר אל החכמה והיינו שערין דאריך אנפין וכמה בחי' שהם ז"ס ברצון הרצונות והם נעלמות תכלית העלם ויתפשטו משם אל החכמה ומן החכמה אל הבינה בתוך הכתר והרי הושרשה החכמה והבינה שם בכתר בסוד הדעת בסוד הספי' בתוכה אמנם לא יהי' מציאות ממש אלא יהיה הענין הזה אכסדראין כבני הנקבה לקבל התולדות אח"כ כשיתפשט הזרע מן הזכר אל הנקבה. ולזה בבחי' אלו המציאות שהם נמצאים בשרשים הנעלמים אשר בכתר כשיתפשטו החכמה והבינה ויתאבלו אל מקומם ימצא בהם המציאות וכאשר תתפשט החכמה ותתגלה תתפשט הבינה שבתוכה ותתגלה ויתפשטו המציאות אשר בתוכה אמנם אותם המציאות אינם מציאות אל הספי' להתגלות והיינו כעין כח הנמצא בנקבה להוליד תולדות אמנם לא תוליד אלא באמצעות כח הזכר המתייחד עמה ולזה מציאות הספי' נמצאים בחכמה ומציאות נמצאים בבינה אמנם אין לו המציאיות ממש הספי' להתאצל עד יזריע הזכר חכמה זרע הנלקח מלמעלה מהכתר באמצעות עצמות וכלים ויתייחד חכמה זכר בבינה נקבה והם פועלות ויחודם בסוד עצמות וכלים וימשך כח הדעת מהכתר ויעתק בחכמה מפני מה שהושרשו הספי' בה מהמציאות הקדום בכתר ויתן החכמה בבינה הספי' זרע הזכר ויקבלם בסוד בית קיבולם בבינה ויזריע הבינה בסוד מה שהם מושרשים בה מהשורש הקדום שבכתר וכאשר ישתתפו העניינים האלו יחד בסוד המאצי' שהוא משתרש בכלים האלו ע"י חכמה ודעת ובינה בסוד עצמות וכלים שפי' וה"ס אצי' הספי' באמת מא"ס סיבה ראשונה ע"י הכלי שהוא הכתר ע"י הכלי שהוא החכמה קדומה ע"י הדעת שאינו כלי אלא המערה כח סוד עצמות וכלים מהכתר אל החכמה כדפי' ע"י

החכמה באמצעות הדעת בבינה וע"י סוד ההשתתפות המציאות הזה יהי' אציל הספי' במקום' ולזה תמצא מאמרים מורים אצי' מא"ס וכך הוא האמת ומאמרים יורו אצילות' מהכתר וכך הוא האמת ומאמרים יורו מהחכמה שבכתר וכך הוא האמת ומאמרים יורו מהדעת שבכתר וכך הוא האמת ומאמרים יורו שהיו מושרשים בחכמה וכך הוא האמת ומאמרים יורו ואו שהם בבינה מושרשים וכך הוא האמת והכל צדק ואין קושי' ואין דוחק כלל כדפי' ובזה כל מאמר ומאמר על מקומו יבא בשלום ואני אפרש עוד פרטיהם בתמר זה בע"ה (אולי צ"ל ואסמן) והאסמן מקומותם והקדמתי לך זה כדי שלא יקשה לך המעיין:

תמר ג - פרק ז

הנה בענין אצי' ז' ספי' יש כמה דרכים בדברי הזוהר בזולת סדר הנזכר ועיקר המד' שבה היא החילוקים היא המל' בזולת החילוקים שהם בששה קצוות והנה ענין ו"ק יחד יהי' אצי' על סדר חג"ת אמנם אם יקדם הת"ת אל החסד והגבורה יהי' הענין תלוי במה שהת"ת כלל ו"ק והנה הת"ת נקודה מרכז לכולם וכולל כולם והוא היוצא והמוציא אותם מבטן המלאה ויוצא הגוף ואליו יתלוו הזרועות ולכך הת"ת גוף מתכסה בין כתפיו שהם שורש הזרועות והזרועות הם מתפשטים אילך ואילך ולזה תחלת הגוף זרוע ימין ולזה תחלת אצי' ו"ק החסד ודרך החסד תתפשט זרוע שמאל במה שהזרועות הגובר הוא זרוע ימין וישתלשלו זרוע ימין וזרוע שמאל ויתפשט בגוף שהיה בין הב' הזרועות והיינו שהת"ת צומח בתחלת גילוי ההנהגה ויתגלה החסד ודרך בו הגבורה ודרך ב' הת"ת ויתפשט שם מציאותו והיינו הגוף וה"ס קול דנפיק מגו שופר שהוא כלול אש ומים האמנם בעת אצי' ו"ק נודע היות מציאות הספי' חסד דין רחמים והחסד שורשו מן החכמה והדין שורשו מן הבינה להגלות ולהתעורר והרחמים שורשם מן הכתר שכאשר יהי' מציאות אצילות הת"ת בו"ק מן הבינה לא יהי' אלא בעזר ג' ספי' הכתר והחו"ב לכך יתנו כחם באצי' ג' אלו הכתר יתן בת"ת כח הנהג' הרחמים החכמה יתן בחסד כח הנהגת החסד הבינה יתן בגבורה כח הנהגת הדין והרי ימצאו המדות האלו מושרשות מכח"ב והם נאצלות מן הבינה בעזר כתר וחכמה מתיילדות מן החכמה אל הבינה בסוד זכו"ן כמבואר בפ' הקודמי' ולזה עת אצילות והתפשטות כל בחי' ובחי' מו"ק יתן השורש עליון כחו בענף המשתלשל ומתאצל ולזה ימצא מציאות ו"ק מחכמה אל הבינה ומבינה אל הגילוי וימצא כח הספי' האלו כל א' וא' בענף אשר לו בענין שבבחי' א' יאמר שהחסד מן החכמה והבינה מן הגבורה והת"ת מן הכתר שזרע' כשנזרע מן הנקבה כך היה מציאות' אמנם נתקבצו ששה יחד מן החכמה אל הבינה ומן הבינה

אל הגילוי ובעת התפשטותם נתפשטו מכח השורש ההוא שהיה נותן כח ההתפשטות והיה מציאותם מתגלה חסד תחלה ואח"כ גבורה ואח"כ ת"ת ואין הת"ת נמנע מציאותו בתחלת הגלות החסד שהרי החסד ראש לו"ק תחלת המשך הגוף דהיינו הת"ת כדפי' ודע שבהתפשט אלו השכלים הדקים הם ג' ספי' אלו הנז' הנה יתפשטו זו מזו ויושרשו זו בזו ויוכללו זו מזו בזולת עוד כללות ועניינים אחרים אבל לכללותם ועניינם פרטים הרבה יתבאר עניינם בתמרים המיוחדים לספי' אלו בע"ה אמנם מה שצריך להשכלת סוד אצי' הוא כי הת"ת יתחיל אצילותו והתפשטותו בו ב' הספי' ויגלה א' החסד ובתוכה ב' הספי' ת"ת בתוך הגבורה בתוך החסד ויתפשט הגבורה מן החסד והת"ת בתוכה והרי נכללה מב' ויתפשט הת"ת למטה מב' כלולה מב' כדפי' והנה ענין השתלשלות המדות אינם עלולות זו מזו כל עניינם שיתאצלו חסד מן הבינה וגבורה מן החסד ות"ת מן הגבורה מן האין המוחלט כדי שנאמר שממש הם עלולות זו מזו כדרך שיאמר החוקר שהשכל עלול מהשכל ושכל משכל אלא יש לשכלים האלו מציאות קודם מושרש ויהיו ג' נמצאים ראשונ' ויתאצלו אח"כ זו מזו להמצא מציאותם במקומם ולזה לעולם כח א"ס נתון בהם בסוד היות קו המדה מודד מדת' ע"י עצמות וכלים הנדרש בפ' הקודמים ובהם יתלבש כח א"ס באצי' ובמציאות' כדפי' והנה כשתבחין הגוף הזה תמצא התפשטותו מנקוד' אמצעותו דהיינו הטיבור אמצעות הגוף אחר שבאמת תחלת ג' ספי' אלו הם מהת"ת שהוא הוא נקודה אמצעי' כדפי' והיינו אמצעות נקוד' בחי' הת"ת וכאן הגיע התפשטות הת"ת מה שיבחן ממנו בערך החסד והגבורה דהיינו שלשה מהששה דהיינו חצי הגוף וסוף חציו הוא הטיבור דהיינו סוד הת"ת נקודת אמצעיתו וה"ס המל' שבו העושה באמצעותו גבול בין ג' עליונים לג' תחתונים ולכך חותם המחתים ג' למעלה וג' למטה ונקודה באמצע היא המל' ירח בן יומו כזה [] דהיינו הטיבור אמצעות הגוף ג' וג' כדפי' וכאן היא ענין המל' ואצילות' כאשר נבאר בפ' שאחר זה בע"ה. ולכך תצייר כאן מציאות שרש אשר לה בו ונעלם נכלל בתוכו והמציאות הזה מעבר המאכל לעובר במעי אמן דהיינו סוד הדעת המתפשט' בתוך הגוף ופועל ענין המעים שהרי הדעת אינו ספי' לעצמה אלא ענף ספי' אור הכתר מתפשט ומתאצל למטה ומתעלה כנשמה בתוך הגוף בתוך הספי' וענין הנשמה הזאת הוא סוד מעים בעלי הרחמים בתוכיות הספי' כאשר יתבאר במקומות בעז"ה:

תמר ג - פרק ח

הנה באצי' המל' רבו העניינים והחילוקים יתבא' במקומ' בעז"ה. אמנם בערך אצי' עיקר אצי' כאן כדפי' באדרא ובמקומות רבים אמנם הענין שהת"ת בעל ו"ק זכר והמל' בעלת

ה' ספי' נקבה והענין כי ההנהגה העליונה תתבחן כל פעולותי' הת' הג' והם חג"ת נ"ה להם בחי' לחסדים והם חמש ולהם בחי' לגבורה והם ה' ואלו ואלו יחד ה"ס ה' ספי' להם פנים ואחוריים הפנים הם חסדים זכרים והאחוריים הם גבורות נקבות. והנה החסדים הם ת"ת והגבורות מל' וה"ס זרועות וגוף ושוקיים בזכר וזרועות וגוף ושוקיים בנקבה וכאשר התפשט הת"ת עד ג' ספי' אלו מיד מתגלה מדה זו שזו היא מקומה אחורי הספי' אחור החסד זרוע ימין אל המל' אחור הגבו' זרוע שמאל המל' אחור הת"ת גוף המל' עצמה והנה האחוריים למטה מהפנים ונעשים שם למל' ראש על הזרועות דהיינו כמו שהחכמה והבינה או קרוב להם ראש הת"ת בעל הספי' כך נעשה אחור לאותו ראש גולגלתא דנוקבא ועושה בין החסד והגבורה בענין שנגמרה מציאות הספי' הזאת היא מדת המל' אחורי הספי' והגיעה התפשטותה עד הטיבור ועתה הדעת תנהג ב' הנהגות כעין עצמות בכלים או הנהג' הרחמים והם פני הספי' הנז' איברי הזכר או הנהגת הדינים והם אחורי ספי' איברי הנקבה וכאן מקום המל' והנהגתם והנה הם ב' הנהגות כלולות פנים ואחוריים דין ורחמים זכו"ן וגמר התפשטות הספי' דהיינו גמר המציאות ונמצאות ב' ספי' גמר הגוף דהיינו מתנים חלצים שוקים יריכים הם סוד התפשטות נו"ה שהם גמר מעשה החסד והגבורה שכבר נתפשטו ה' ספי' מהבינה אלא שהיו נעלמות אלו הב' למעלה מפני שהם ענפי החסד והגבורה ולכך החמשה נגלו מהבינה אמנם לא נגמר אצי' עד כאן והיינו ב' שהן ד' שהיינו נצח והוד פנים שוקיים לזכר אחוריים שוקיים לנקבה ונתפשטו זה מזה נצח מהוד הוד מנצח ולכך כלולים זה מזה ויש בעניינים עוד דברים תשמעם בתמר אשר לעצמ' בע"ה ודרך כלל הם ה' ספי' לאצלות מהבינה נידונות לב' פנים ואחורים תפארת ומלכות והם זכר ונקבה כללם חו"ג זרועות פנים ואחוריים גוף ת"ת פנים מל' אחוריים נו"ה שוקיים פנים ואחוריים והם שיעור קומת ב' הגבורות שהם הדין והרחמים והנה עיקר ההנהגה כפי מציאות זה הוא היות ב' הגבורות אלו בלתי משלימות אלא כל הנהגה לעצמה מפני שעדיין לא נאצל דרך יתמתקו הדינים והנה הדינין וקושיין לא יוכל העולם לסובל' לכן צריך עדיין גמר ענין לב' אלו ההנהגות וגמר עניינם הוא שיתאספו המדות ה' מדות אלו בעניין א' ויכלל שיעור קומת המל' ויעשה נקודה אמצעי' לקיבוץ הה' הדינים וענין הקיבוץ היא נקודה לעצמה ונגמר ההתפשטות הזכר ונוטל היסוד מדה האוספה הה' ספי' שהם זכרים חסדים ומקיבוצם נעשה ספי' היסוד והוא עשה לתת המתקה לדינים ולכך יאסוף (אולי צ"ל הח') ההח' אל הנקודה א' היא הספי' בעצמ' ויאסוף הה' דיני' הנקבה נקודה א' והיא שהדיני' בית קיבול לרחמים ולכך יאספו הדיני' ביובשן מימי החסדים ולכך ממציאות קיבוץ הדיני' נעשה בית קיבול

ליסוד ליכנס אליהם אל אותה נקודה לחות החסדים והיינו סוד היסוד המייחד ולכך היסוד משך התפשטות הרגלים לזכר ולנקבה והוא הוא למעלה סוד המייחד ואצילותו אחרון לכל ולו בחי' הנה והנה וגמר האצי'. אמנם המל' היא פועלת הדיני' ואי אפשר להנהגת הדין להתקרב למעלה לא"ס מפני שלא יתייחס הנהגת הדינים אליו אלא בהתרחקות והתלבש א"ס כלי בתוך כלי כמבואר בתמר בי' פ"ט לכך נתקבץ שיעור קומת' דהיינו האחוריים כולם וירד מציאות ההנהג' הזאת אל מטה באצי' והרחק והיינו סוד המל' מדה י' למטה מהיסוד מפני שכאשר היא מנהג' בדיני' יש להם לדיני' מציאות שיעור קומה וענין לעצמו והמל' אחוריים הפועלים למטה והזכר חסד נאסף למעלה מתקרב למאציל וזהו ענין המעוט יתבאר בתמר לעצמו בע"ה ולזה ירדה ההנהגה הזאת והמדה הזאת דהיינו שיעור קומת הנקבה למטה ולא שהיא תפעיל לעצמה הדיני' בלי אמצעות הזכר אלא שיתאספו ב' מדות דהיינו בינה וגבורה ויעשה מהם שיעור קומה ידיעה והמל' אחורים תתפשט לפעול עד החיצונים התחתונים למטה וזוהי הנהגת הדינים שיעור קומה לעצמה כאשר יתחזקו הדינים כאשר אבאר במקום אחר בעז"ה:

תמר ג - פרק ט

אחר שביארנו מה שביארנו מענין אחדות א"ס והרחקת התוארים וההפעלות ממנו איני חושד שכלך שתצטרך לטעם האצילות לא בכלל ולא בפרט כי אחר שרצונו הפשוט להוציא הנמצאים להיותם נפעלים תמיד מאתו אי אפשר המצאתם כלל אלא ע"י הכלים האמצעיים מפני מעלתו ורוממותו וירידת הנמצאות האיך יוכלו לקבל השפעתו והרי הם רחוקים ממנו תכלית הרחק והיאך יהיו נמצאים בענין שיורחק הענין מב' פנים הא' מציאות הויית' הב' קיומן ולזה אמר באדרא כדפי' בקש"ק שהיה בונה עולמות ומחריבן עד שאמרה החכמה לפניו שא"א להוציא הנמצאות זולתי בהשתלשלות העלולים הדקים הנעלמים זה מזה וירידת הספי' והנה ענין זה יהיה דרך כלל לכל האצילות וטעם לכל מעלה ומעלה לאות' אשר למעלה ממנה שהרי המשתלשלים יורדים זה מזה וזה מזה ממציאות עלול א' עד ההויות התחתונות החומריות הם ד' יסודות גופים מתים ואם ח"ו יעלה בדעת שיחסר איזו מדרגה אמצעי' יפסק השלשלת באמצעיתה ותמות חציה ולמטה שאין לה קיום אלא מהשתלשלות הנמשך הקיום השופע תמיד ואלו יצוייר העדר כל איזה אמצעי יתבטל ההויה ממנו למטה כענין השלשלת התלוי' מלמעלה למטה שאם תצייר העדר פרק מפרקיה תפול ממנה ולמטה ותעדר קיומה ומציאות' וכך הענין ממש לענין קיום ההויות ומציאותם שאי אפשר להמצא התחתון אלא מכח העליון ואין לדמות תחתון (צ"ע במלה זו) מתכח מא"ס שיתקיים אלא באמצעות א"ס השופע עליו

ואם לא יהיו אלו האמצעיים להמשיך כח א"ס עליו במה יתקיים והרי לפ"ז יהיו הספי' אמצעיים לנבראים והנבראים אמצעיים לנוצרים והנוצרים אמצעיים לנעשים ועד"ז ג"כ אלו הספי' עצמן הספי' הא' אמצעי לב' שאין הב' שואבת אלא באמצעות הא' ואין הג' שואבת אלא באמצעות הב' ואין הד' שואבת אלא באמצעות הג' וכן עד תשלום י"ס. אמנם יפול השאלה עתה שכיון שכך הוא למה נאמר שעד כאן ספי' א' ומכאן ואילך ספי' ב' כי אחר שאלו הספי' הם משתלשלות ויורדות והם אמצעיות למה לא נייחס הכל ספי' א' ונאמר בכולם כעין שנאמר בכתר שהיא אמצעית בין המאציל והחכמה כך נאמר שכל הספי' הם ספי' א' מאיזה טעם הגיע המציאות שזה ספי' א' וזו ספי' ב' וזה שלישי' נאמר שהכל ספי' א' שהרי השוו המדות שהרחק גדול יש בין הכתר והבינה שהחכמה ממלא אותו הרחק וקצהו העליון דבק בכתר וקצהו הב' דבק בבינה א"כ הרחק אשר בין המאציל לנבראים הוי חלקו לחלקי' שלא הספיק ספי' א' כולה תרד מראש המעלות מא"ס ויגיעו הנבראים. ולזה נאמר שטבע המציאות מחייב שהעלול תרד מעילתו ירד מה שלא נצייר אנחנו שיעורה והעלול בעצמו ירד מעצמו אל עצמו שיעור מה עד שקצהו הפונה אל עילתו אינו דומה לקצהו הדומה לעילולו. והנה הירידות עתה הם ב' מיני' א' מה שירד הספי' בעצמה מעצמה אל עצמה הב' מה שירד העלול מן העילה והגה כאשר נשער ירידת הנמצאים משיעור יציאתם מהממציא הא' עד מציאות' בבריא' הנה אותה הירידה א"א להיותה בב' ירידות הא' מה שירד הכתר במשל מעצמו אל עצמו והב' מה שירד נברא מנאצל לא הספיק ב' ירידות אלו להגיע הנבראים אל מציאות והוצרכו י' נאצלים יורדים מעילה לעלול עשר ירידות וירידת העלול מעילתו שהם ג"כ י' ירידות והנה שיעור מה שבין עילה לעלול וירידת עצם העלול לא ידענו אמנם ברקיעים פי' רז"ל שיש בין רקיע לרקיע כעובי הרקיע נמצא שיש בין עלול לעילה כעין שיורד עצם העילה בעצמה אמנם במלאכים לא הורו כך אלא אמרו רגלי החיות כנגד כולן. קרסולי החיות כנגד כולן. שוקי החיות כנגד כלן. הורו שלפי זה יתעלה העילה כנגד כל העלולים יחד והב' כנגד כל התחתונים ועילתם והג' כנגד התחתונים ועילתם ועילת עילתם ועד"ז יתעלו העלולים אלו על אלו. אמנם לא נדע אם כמו שנשתנה ענין הנוצרים שהם החיות מן הרקיעים שהם העשויים כך ישתנה ענין הנבראים מן הנוצרים ולמעלה ולכבוד וכך ישתנה הנאצל מן הנברא ויתעלה לאין תכלית וחקירה זו אין דרך כלל לעמוד עליה רק דרך כלל נאמר שהוצרכו שיעור עשר ירידות מה שבין עילה לעלול ועשר ירידות לעלולים בעצמן ואין כח לעלות יותר מזה בשכל מדה:

תמר ג - פרק י

ספק שירידת העלולים מעילתם ראשונה דהיינו מא"ס ירידה גדולה מאד כדפי' בתמר ב' שא"ס לא יקבל הפעלות ואינו מחודש ולקדמותו אין תכלית וכיוצא משא"כ בעלולים וכמו שהארבע שם וירידת העלולים אלו מאלו אינו כעין ירידה זו אלא הוא ירידת השגה וכח וזה שירידת המל' ישיג הנמצאים התחתונים עשויים נוצרים נבראים במציאות והשגה משובחת מכולם שאין משיגים עצמן בהשגה נפלאה שבמל' משיגם וזהו מציאותם ושרשם אשר להם בה והיא משיגה אותם ובאמצעות אותו השורש אשר להם בתוכה יחיו ויתקיימו וישאבו ממנה והיא אינה משגת הספי' העליונות בהשגה זו אמנם משגת את עצמה יותר מן הכל ומשגת היסוד ולא בהשגת עצמה ומשגת ההוד ולא בהשגת היסוד וכן בנצח ולא כהשגת ההוד עד שמשגת עד השערה זו כל הספי' אבל הא"ס אינה משגת רק שהיא יודעת שחיותה ממנו אבל בעצמותו אינה משגת רק שהנשמה מנהגת בתוכה היא היא סוד א"ס חיי הספי' כאשר נבאר בעז"ה. ועל דרך השגת המל' נאמר ביסוד שהוא משיג המל' בהשגה משובחת עם כלל הנבראים נוצרים נעשים אשר בתוכה מהשגת המל' בעצמה ומשיג את עצמו ומשיג הספי' בהשגת הנז' ומשיג את ההוד ולא כהשגת עצמו ומשיג הנצח ולא כהשגת ההוד ומשיג הת"ת ולא כהשגת הנצח וכן עד הכתר לסדר זה מחייב מציאות' השתלשלות מעילה לעלול שהשכל נותן שהעלול לא ישיג את עילתו כהשגת עצמו ואחר שהרי משיגים את כל העילות השגה רבה או מעטת הרי משיגים כפי ההבדל אשר בין עילה לעלול אמנם ההבדל אשר לא"ס ומעלתו על עלול הראשון רב למאוד לא ישיגוהו אמנם יחייבו מציאותו וחיותם ממנו כדפי' והנה לפ"ז יוכללו הספי' מפני שהם שכליות ומה שנאמר שישכילו העילות אלו באלו היינו מה שיכללו מפני שיכלל שכל בשכל כפי מה שיוכלל הא' בחבירו וישכיל חבירו במציאות ההוא והנה ישיגנו בהשגת עצמו שהוא כלול בו וישתנו מצד מה שישכיל בו במה שמתעלה עליו ואזי יאיר זה בזה וזהו ענין השכל שישכיל זה את זה ויכלל זה מזה בהשכלתו וזוהי ענין מה שנאמר שישפיע זב"ז ויאיר זב"ז מה שישיג ויתגבר ההשכלה ההיא ויגבר השכל ההוא וענין זה מפתח להסיר הגשמות מהם ואל יטעה השכל ואל יתפתה אחר פשוטי הספרי' שא"א מבלעדי המשלים ולהגשים העניינים להיישיר השכל אל המציאות ההוא אמנם המעיין האומן הבקי ישיב הדברים אל שכלו ויפשוט החומריות מן המשלים ויבין תוכיות הענין ולזה נאמר שהם כלולות אינם ענין חומרי גשמי שיאמר עליו ענין הכללות הגשמי אמנם הכוונה על השכלת השכל וההשגה הנפלאה אשר לספי' אלו באלו ויש להתבונן בזה ההבדל הנרמז בפרקים

הקודמים שאינו הבדל גשמי או הרחק משוער בחומר אמנם הכוונה על הבדל ההשגה כהבדל שכל משכל או התקרבות שכל אל שכל דהיינו בהשגה כדפי' וההשגות האלו יתרבו ועניינם רב למאד כפי ההשכלות במציאות הספי' הנכללות והתעלות אלו על אלו כמציאות ההשגה הנז' לא עילוי גשמי וא"ס עליהם מקור שכלי נובע כח שכל על כולם והיינו חיי הספי' אמנם לא יושג לספי' השכל ההוא כלל לרוממותו מצדו יתאחד בספי' אמנם הם אינם מתאחדות בו מפני שהם מצד עצמן נבדלות ממנו ואותם החיים המשולחים ממנו אליהם הם חיותם שהם חיים. אמנם הם משכילים בו ברצוא ושוב שהרי כל ספי' וספי' מז' ספי' תרד לפעמים ותחיה מהתלבשות א"ס בכתר שבכתר וכתר שבכתר בחכמה שבכתר וחכמה שבכתר בחכמה וחכמה בדעת ודעת בבינה ויתפשטו החיים האלו לכל הספי' ומזה לא יחסר לכל ספי' וספי' אפי' המל' תשכיל במציאות אור הבינה שבתוכה ובתוך אותו אור הדעת אור החכמה ובתוך אור החכמה אור החכמה שבכתר ובתוך אור החכמה שבכתר אור כתר שבכתר ובתוך אור כתר שבכתר אור א"ס והיינו נשמתם וחייתם ומאויים להשיג ענין זה ולהוסיף בו ולהתקרב אליו ע"י ההשגה בו וכל עוד שתעלה הספי' ותתעלה המעלה תוסיף בחיים האלו ויתקרב אל מציאותם ולפעמים החיים יתפשטו מהבינה ואין הבינה אלא מעבר כעין שאר הספי' ויחיו וישיגו חייתם והנהגתם כהנהגת הדעת המתפשט ולפעמים יזדכך יותר ויהיה כהנהגת החכמה וכך יהי' עד שפעמים ישיגו שאור א"ס ממש בהם והם מתדבקות בו ואין הכתר שבכתר מלביש החיים וכ"ש שאר מדרגות ואז הספי' הם בתכלית המעלה והנה הייחוד וההשואה לספי' תלוי בזה ממש מפני שהשגת' תשוה כפי הזדככות החיי' האלו המשולחים אליהם כאשר ישתלחו מבינה ישתוו כולם להאיר מהשגה זו וכאשר ישתלחו מהדעת יזמינו עצמם אל הזיווג הנודע וכאשר יזדכך עוד וישתלחו מן החכמה אז הוא ענייני הייחוד והזיווג המיוחד לספי' וכאשר ישתלחו מן החכמה שבכתר אז ישתוו בהשגת' ויתעלו תכלית עילוי יותר משובח מן הזווג וכך יתעלו השגה על השגה במעלות הנז' עד שכאשר יאיר מאור א"ס בלי אמצעי כלל תתעלה מעלת' ותתפלא עד שהם מיוחסות בהשואה גמורה שאינה מצד א"ס אלא בהשואה א' וייחוד א' ולא יובדלו בעילה ועלול לרוממות הארתם והשגתם ואז כמעט אין להם עילוי אלו על אלו מצד אותה הבחי' וזהו הדרך אשר לספי' בהבדל ועילוי אלו על אלו אל מקום אשר ירמוז שם הספר הענין. ועתה בזה ג"כ יובן ענין אומרו עליה וירידה בספי' והענין שהעליה היא כאשר תגבר הכתר אור זכות באיזו מדה עד שתזדכך אותה מדה ותשוה אל הכתר נאמר שעלה המדה ההיא אל הכתר לא עליית מקום גשמי אלא עלייה רוחני' שנזדכך' עד

ששות' למדה העליונה ההיא ע"י הזכות הט' שהשפיע והופיע אותה הספי' בה וזה דרך מורגל במ' שיש עליות על עליות הנה מקומה השפל היא מדה עשירי' ולפעמים תזדכך זכוך רב ע"י הנצח והוד שתתעלה על היסוד ותזדכך לפעמים יותר ויותר ותתעלה על נו"ה ושם טבע מקומה והנה בעליית' שם תשוה רגליה שהם נצח והוד ברגל בעלה שהם נצח והוד שבת"ת שהם ממש המדות בעצמן ועמדה על רגליה ותוסיף עוד הת"ת חוזק וזיכוך מחסד וגבורה ותסמוך ידיה בידיו ויתקשרו חו"ג שבה עם חו"ג שבו ותוסיף עוד זיכוך ותגביה צוארה על צוארו וישתוו ג"ר שבה ככח"ב ואז הם פנים אל פנים וענין זה ארחיב ביאורו בתמר בפ"ע בעז"ה. ויש עוד דרך עלייה אחרת והיא שתתעלה כל עצמה ממש עליו ותהי' אשת חיל עטרת בעלה וזה יהי' לפי מה שזכוכה מן הא"ס בכתר עד שתתעלה היא לעצמה שם על ידו וזה ג"כ על הדרכים הנז' בסוד זכוך ההשגה והנה השכל לא עלייה חומריי' כלל ועיקר. ואחר הגיעך לידי מדה זו איני צריך עוד להזהירך על ענין זה שאיני חושד שכלך תטעה עוד להגשים שום מן העניינים ועם כל זה אני אוסיף לך עוד דברים בזה במקומות הראויים בע"ה ואתן משלים לעניינים ודרך להפשיט קליפי המשל לאכול תוכיות החכמה בעז"ה:

תמר ג - פרק יא

אחר כל הרשום בכתב אמת תכלול כלל זה בידך שיש קדימה לספי' זו על זו קיימ' וקדימה מקדימה לסיבה שבהבטל הסיבה ישוב הענין אל קדימתו הנכונה והנה הקדימה הקיימת היא זו כתר על חכמה וחכמה על בינה ובינה על חסד וחסד על גבורה וגבורה על ת"ת ות"ת על מלכות ומלכות על נצח ונצח על הוד והוד על יסוד ויסוד סוף האצי' ועתה נפרש הקדמות והאחוריי' המקריי' אשר לספי' והנה ראשונה למלכות שהיא מדה י' והיינו סוד המיעוט אשר יתבאר עניינו בע"ה והיא מקריי' מפני שהתיקון הוא לעתיד בע"ה כאומרו והי' אור הלבנה כאור החמה כאשר יתבאר ומקומה האמתית למעלה על נו"ה כאשר ית' וזו ירידה למלכות ואחור שירדה למטה. הב' ליסוד יש לו עלייה בסוד הזיווג יתעלה על נצח והוד ושם עיקר מקומו לזיווג הת"ת והמל' והינו סוד אומרו גוף וברית חשבינן חד והיינו עילוי שיתעלה ויזדכך לזיווג למעלה אבל מקומו היא ספי' ט' כדפי' וענין זה יתארך ביאורו במקומו בע"ה. הג' לנו"ה שיש חילוק אם נצח על הוד או הוד על נצח מפני שינוי ענין ירך יעקב או שמא לעולם הנצח על הוד והשינוי הוא בבחי' ענין המדה אם נקשרים בחסד או בגבורה כאשר ית' במקומו הד' אל הת"ת אם יהיה על חו"ג או למטה מהם כמו שרמזנו לעיל שיש בחי' שהוא למעלה מחו"ג ויש בחי' למטה מב' ויש בחי' שהוא באמצען משלים את ב' כאויר שהוא בין האש והמים

ואין כאן מקומו וטעם כולל לענין זה הוא להיותם הנאצלי' מקבלים השנויים וההפעלות כדרך שפי' בתמר ב' א"כ אין מציאותם אלא כלים לפעולות וישנו עניינם כפי מה שישנו התחתונים את מעשיהם אחר שהם כלי שכרם או עונשם א"כ כל מה שיצטרך להעניש ולהשכיר אם יאונה לספי' לא יפלא כלל ובזה אין קושי באומרינו גלות שכינה או טרדתה אם התחתונים אינם מתנהגים כראוי או עלייתה למעלה והיותה בחיק בעלה הרמתה אם התחתונים יתנהגו כדין וכשורה וכן ענין היסוד וכל כיוצא בזה. אמנם המציאות היאך אפשר הענין בעצמו רמזנו בפרקים הקודמים בשלמא אלו היו הנאצלי' גשמיי' ודאי יקשה היאך ישנו את מקומם וטבעם ואפי' זה לא יקשה מצד שהרי הארץ על המים לטובת הנבראים ובזמן המבול שינה את מקומה והאש למעלה מן האויר ובזמן סדום שינה את (נר' שחסר כאן איזו מלה והמכוון ידוע) כ"ש הרוחניים השכלי' הנבדלים שאינם בעלי מקום אלא משתלשלים זה מזה וענין השתלשלותם זה מזה אינה כשלשלת האחוזה זה מזה אלא מושרשים אלו באלו כדפי' עניינם בפרקים הקודמים בענין שאין עילה ועלול לז' מדות בעצם עלולות זו מזו אלא הם שבעתם פעולות מושרשות ביחד בחכמה ובינה ובכתר וישתלשלו וירדו בגילוי מציאות' לפעול זה מזה א"כ כבר יקרה להם הקדימ' ואיחור לסיבת מה ולא יקשה מזה כלל ומה גם שהם שכלים שכל גבורתם זו על זו ענין ההשגה וכאשר יתעלם אור א"ס מאיזו ספי' שתהיה ע"י ספי' האמצעיות המלבישים האור תרד בלי ספק הספי' ההיא ירידה גדולה וכיוצא מפני שימעט אור השגתו וכאשר יוגבר אור ההשגחה על איזה ספי' לסיבת איזה מעשה תחתון מסוגל לאותה ספי' יגרום עלייה וסילוק לספי' ההיא מפני תוספת השגחת אור א"ס בה וימעטו המשלים בינה ובין מאצילה ותתעלה בפלא:

תמר ג - פרק יב

הספי' עשר הם בעצמם ולא י"א שאין הכסא בכלל הספי' וכ"ש ממנו ולמטה ולא י"א שאין א"ס ב"ה בכלל הנאצלי' והנה איני חושד שום שכל שיסבול שיהיה א"ס המיוחד תכלית האחדות כמבואר בתמר א' שאינו מקבל דימוי ושינוי וליאות וכל כיוצא שיאמר שנמנה מציאותו בכלל הנאצלים המחודשים המשתנים אדרבא הגדלנו הרוחק אשר בינו ובין נאצליו עד שהוצרכנו לתת קורבה קצת כדפי' בתמר ב' אמנם למטה ודאי שאין הכסא נאצל שימנה מכלל הנאצלים מפני שהוא בריא' ולא אציל' והענין שהספי' אינם בריא' והבדל והרחק מן המאצי' אלא אצילות דהיינו לשון קורבה שהם כלי הפעולות שא"ס נשמה בתוכם פועל בהן עד שא"ס ומציאות החיים המשולחים ממנו בתוך הספי' להנהיגם והספי' הכל א' והיינו ע"י הבחי' הנזכר' וכן פי' בתיקו'. והענין שאין א"ס מקבל

בחי' וריבוי ומנין ח"ו אפי' אם נאמר שהוא נמצא בי"ס כמו שלא תקבל הנשמה בהיותה מתלבשת בגוף מנין האיברים אלא היא א' בתוך האיברים כך א"ס ב"ה לא יקבל הריבוי ממספר הספי' ח"ו שהספי' מצדו ובקורבתן אליו הם אחד מיוחד והתפשטותם ממנו באו במספר בהיות מיוחדות תכלית האחדות ולזה א"ס ורצון הרצונות פעולותיו הנובעות ממנו והם חיים לכל הספי' אינם פעולות ושיטיים בהיותם מאתו ולכך הם חיי הספי' קשורות בו שהוא וחיים אלו אחד ודאי שאין אות' החיים נבדלים ממנו ולא מתחלקים מעילה לעלול ולא מתרבים ולא מקבלים הפעלות שאלו החיים היו קודם היותם ואחר היותם ולא נתחדש להם שום חידוש מצד חידוש הספי' שהחידוש הוא בספי' והחיים דבקים בה מצואים תמיד במציאותו שהם הם עצמותו אמנם יתאחדו בספי' והספי' יזדככו זיכוך אחר זיכוך עד שיוכנו להתאחד בחיים הנזכר' בסוד הדרושים הנזכר לעיל דהיינו משלים עצמות וכלים כדפי' ולזה ימצא קשר ואחדות ג' ענייניים דהיינו מלכא שהוא א"ס וחיוהי שהם החיים המתפשטים ממנו חד בהון בספי' כמבואר בתיקו' ב"ק ואולם אין ענין זה אל הכסא שלא תקבל הכסא אור הא"ס והחיים האלו אלא תקבל ההנהג' מה שיושפע ותאיר המל' שהוא אחרונה שבמדות ותתלבש ההנהג' בו לבוש עוד ואז יברא ויבדל וינהג בכסא א"כ אין הכסא מכלל הנאצלים כלל שכבר נשלם תמונת ההנהג' ונכלל בי"ס והכסא תמונה שניי' להנהג' והענין שי"ס אין בהם שניות לפעולות שכל התמונה אל ההנהג' נכללת בהם בלי תוספת שלא יוסף שום ספי' ולא שום ענף שלא יהיה צורך פעולה ויש בזו מה שאין בזו ותפעל ספי' זו מה שלא תפעל זו ואלו ת"ו יצוייר שום העדר בחי' משום ספי' מהספי' יעדר הפעולה ויהיה חסרון בתמונת ההנהג' מה שאין כך הכסא שכבר נשלמ' כל תמונת ההנהג' והכסא הוא השגות הפעולות פעמיי' דהיינו לבוש ב' אל ההנהג' והטעם יתבאר במקומו בע"ה ולזה אין ראוי שהכסא יהיה במנין הספי' והרי נשלם ונכלל מספר העלולים הנאצלי' בעשר ולא ט' שאין להפרד ולגרוע שום ספי' מי"ס שאין לומר שהמל' תהיה למטה מכלל הבריא' ח"ו שהיא אצי' כדפי' ואינה נכללת בשום פנים מהבריא' ועם היות שיהיה לה מקרה הגלות והמיעוט לא מפני זה תעדר מכלל הנאצלי' ח"ו אלא היא בתכלית אחדות' אמנם ירדה כעין ירידת האצי' הנפעל ממעשה התחתונים כדפי' בפרקים הקודמים אמנם לעולם אור א"ס חייו משולחי' בה כלי אמצעי אלא כמציאות התפשטות בז' הספי' אם יוסיף ואם יגרע הכל ענין א' לא מפני זה תפרד מאצי' ח"ו וגם לא ט' שאין הכתר סיבה א' אלא נאצל א' ועם היותו נפלא מפני קורבתו אל מאצי' סוף סוף נאצל נפעל בנאצלי' המחודשים והזהר והשמר שלא תתן קדימה אליו בשום פנים כאשר טעו רבים כי בסברא זו אתה מכלל

המאמינים קדמות וכמעט שנתת שניות אלא האמונה השלימה שכל היותר מעצמות אחדות א"ס מחודש נפעל נאצל יהיה מעלתו מה שיהי' וכבר הפלגנו בזה בספ"ר והכרחנו העניינים בשער י' ולא ט' וכן בשער אם הא"ס הוא הכתר וכבר רמזתי הענין ברמז מועט בתוספת מה:

תמר ג - פרק יג

פרק זה לבאר מציאות קדומת ההויות והנה חידוש העולם זמנו היום ה' אלפים ושכ"ז שנים ירצה שכך פעמים תלך החמה מנקודת מזל טלה ושנה אליו שהם תקופ' גלגל חמה הנחלק לד' חלקים הם י"ב מזלות כל תקופה ג' מזלות הוא חלק א' הנק' תקופה א' לד' תקופות לשנה והנה הזמן הזה תלוי בגלגל נמנה מעת שנתחדש הגלגל ואילך דהיינו משנברא אדה"ר ומצא עולם מחודש כמוהו הבין בחכמתו חידוש עולם קדש ירח והתחיל למנות שנים אמנם קודם לזמן זה לא נמצא למלאכים קדימה אלא בו' ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ ונמצאו אלו ההויות הנגלות ונמצאו ג"כ ההויות הנעלמות הקודמות אל העשי' בזמן ובמעלה והיינו שנתחדשו המלאכים עולם היצירה בחידוש ההויות הנגלות הגשמיות אמנם הכסא שהיא עולם הבריאה אם נתחדש בזמן חידוש העולם במלאכים או קדמו מה כקדימת העילה את עלולו לא נמצא מבואר. אמנם רז"ל אמרו שכסא הכבוד קדם לעולם וכן פי' בפרקי ר"א פ"ג ונמצא לפ"ז שאין העשיה הגשמית עלולה מהיצירה שא"כ הי' ראוי שיקדם היצירה אל העשיה ולא כן אלא קצת העשי' אל היצירה שבב' נבראו המלאכים ובראשון נבראו שמים וארץ וכן פי' עוד שם שמים מאי זה מקום נבראו מאור לבושו שנאמר עוטה אור וגו' רצו בשאלה מאיזה מקום נבראו שעם היות שנראית היצירה עילה לעולם העשיה לפי סדר המדרגות שהעשיה למטה מהיצירה לא נבראו שמים וארץ משם אלא מאור לבושו דהיינו הבריא' אור המלביש האצילו' דהיינו האצי' הקב"ה קדוש ת"ת ברוך יסוד הוא מל' והיו מותחי' והולכים עד שאמר להם די כי עתה שהם עלולים מהבריאה הי' ראוי שיהיו נמתחי' כשיעור עילתן אלא שאמר להם די וצמצמן כבחי' זו שהם למטה מהיצירה וארץ מאיזה מקום נבראת לא מצד היצירה שעדין אינה אלא משלג שתחת כסא הכבוד וכו' הרי בפירוש ששמים וארץ שנבראו ביום א' אין סבתם היצירה אלא הכסא דהיינו הבריאה ובפ' ד' אמר בשני ברא הקב"ה את הרקיע והמלאכים וכו' ומסיים בה דהיינו הרקיע שעל ראשי החיות וכו' וכן פי' רשב"י בפ' בראשית ש' אלהי"ם הכס"א ובראשי' דהיינו מדת המל' ברא אלהי"ם דהיינו הבריאה את השמים ואת הארץ למטה כמשמען וכן פי' בתיקו' נמצאת סבת העוה"ז הבריאה וכן בדין שאין הנהג' היצירה בעולם אלא

חול ואלו זכה אדם הי' ראוי שיזכה לעולם שכלו שבת ובחול ההנהגה ע"י היצירה ובשבת ההנהגה ע"י אצילות מתלבש בבריאה ואלו נברא עולם ביציר' הי' משועבד בהכרח אל תחת סיבתו שהוא היצירה ואין קדושת שבת שורה בו אמנם עתה שהוא נמצא מהבריאה מעילה לעלול עיקר מציאותו מהשבת והשבת ישגיח בו וכאשר יצא מהשגחת השבת אל ההשגחת החול דהיינו מטטרו"ן עולם היצירה יוצא מטבעו והנאות אליו ועתה אין אנו צריכים לתת קדימה על העולם אלא על הכסא והכסא בחי' מציאותו הוא מהאצי' קדם לעולם כל מציאות התפשטותו ארצה כל זמן שנתעכב מציאות היותו מתפשט לא קדימ' זמן שאין זמן אלא מיום ראשון ואילך שנברא הזמן הגשמי הזה אלא זמן מציאות ההתפשטות כי כאשר התחילה מדרגה ראשונה לכסא להתפשט היתה מתפשטת והולכת עד תשלום אותם בחי' והתחילה שניי' להתפשט ונתערב עד תשלום ב' והתחילה ג' וכן תשלום גמר ההתפשטות מדרגות הכסא. ויש עוד עיכוב בלעדי עיכוב הזה שהרוחניי' העלולים זה מזה יצטרכו עוד הכנת מציאות' לקבל מעלת כח להתפשט העלות התחתונוות מהם כאלו תאמר כי אחר גמר התפשטות המל' לא הי' ענין הכסא אלא המתין עד התפשטות המל' והכנת' לקבל תולדות ואחר ההכנה הנז' שגלגל' המל' וגלת' הבחי' ההגונה והראוי' לקבל אור הייחוד מלמעלה להוליד ולהעליל הכסא לא נתגלה הכסא ונמצא עיכוב בין הכסא ובין האצי' וכן בכל מדרגה ומדרגה שצריכה גלגול עד הגלות הבחי' הראוי' להגלות ועד"ז הוא מציאות ז"ס מהבינה כי לא נמצאו מיד בהמצא הבינה עד שהוכנה הבינה להמציא העלולים התחתונים ממנה וגלגלה כמה בחי' הראיות המוכנ' להתפשטות הספי' וכך גלגל' החכמה ונתעכב גילוי בחי' הבינה אחר התפשטו' החכמה עד גלגול בחי' עד בא בחינה ההגונה וראוי' להגלות הבינה דרך אות' בחי' ובזה יובן ענין אלפים שנה שקדמה תורה לעולם שעם היות שהי' הכלי דהיינו תורה גלגלה ב' בחי' קודם שנמצא העולם והיינו כניסת האותיות מתי"ו ועד בי"ת כדפי' בפ' בראשית ש' א' סי' וכן עם היות שנמצא הכתר לא מיד נמצאת החכמה עד גלגל כל בחי' עד הגלו' הבחי' הראוי' להגלות החכמה דרך בה והיינו סוד קדימת האצו' ספי' על ספי' שצריכה העליונה לגלגל בחי' עד התפשט בחי' הראוי' להתפשט התחתונה מן העליונה ויהי' מציאות הקדימה הזאת זמן לא זמן גשמי אלא כעין אותו זמן שהגבילוהו חז"ל לקדימ' התורה לעולם שהוא זמן בזמן אין זמן כך הוא ענין הנאצלים. והענין כי יקדם א"ס לכל הנאצלים הנמצאים קדימה נפלאה שלא יצדק בה שום קדימה ונמצא הכתר כרצון מאצי' עת מחודש עלה ברצון הרצונות ונתפשט וקדם לכל הנאצלים ונתפשט הכתר מציאות עצמותו ואין זולתו ונתפשט כל הבחי' הראויות להתפשט והי' בסוד

אלו הבחי' עיכוב והתפשטות בלתי מוכן להתפשט שאר העולים ממנו עד הוכן לקבל העלולים למטה בתוכו וה"ס ואלה המלכים המתבאר באדרא והשתלשל מה שנשתלשל מה שהוכן עד הגיע בחי' הכנתו לקבל הנמצאים התחתונים והרי ב' בחי' הא' ויספרה מציאות הכתר ואין נאצל זולתו הב' הכינה מציאות השתלשלו' והתפשט' להכין עצמו להשתלשלות הספי' הג' חקרה מציאות השתרשות הספי' המתפשטות בה. הד' ויאמר התפשטות החכמה אל מקומה וקודם התפשטות הנאצלים בה חזרנו אל בחי' התפשטות בחי' קודם הכנת גילוי הנמצאים בה בסוד ואלה המלכים והי' בה ענין תנ"ה עולמות בדרך שהי' בכתר והיינו בחי' א' ויספרה מציאות החכמה ואין זולת ב' הכינה לתת בה כח שיוכל לסבול הספי' בתוכה. ג' חקרה מציאות הספי' בתוכה. ד' ויאמר צאת הבינה ממנה והתפשטות' אל מקומה וזהו מציאות א' לבינה ויספרה כח התפשטות בעצמה אח"כ תת הנמצאים הכינה התחתונים בה אח"כ חקרה התפשטות' בה אח"כ ויאמר צאת' ממנה וכל זה הוא מציאות קדימה זו על זו אח"כ ז"ס וקדימתן זע"ז עד עת הכנתן והתפשט זו מזו עד תשלום הספי' פנים ואחור זכו"ן אחר גמר התפשטן נסיכת הזכר מן הנקבה ותיקו' הנקבה להיות' עם הזכר פו"א וכמה עלה במחשבה בסוד אלה המלכים בונה עולמות ומחריבן עד היות' פנים אל פנים להזדווג להוציא הבריאה אל העולמות אלו הם דרך הקדימות דרך כלל ויש עוד בהם פרטי פרטים אמנם קדימות אלו הם בזמן לא זמן כזה אלא קדימות מציאות מעלה ימשך מה שימשך וצריך לתת אל הכסא ענין קדימה אל מדרגותיה וענין אלו המלכים לפי סדר עניינם עד המצא המציאות המתגלה הזה כדפי' ותמצא קצת רמוז מזה בספ"ר ש' סדר האצי' בע"ה:

תמר ג - פרק יד

והנה רציתי בפ' זה לבאר לך ענין רמזתיו בת"א פ"ד במלת א' בא"ס ובפ"ח והוא ענין אצי' והמלה הזו נגזרת מאצל להראות הקורבה ורבים פי' מלשון צ"ל דהיינו שהענין כצל והן אמת במקומות רבים כנה ר"ש מלת צ"ל בתחתון מן העליון אפי' בחיצוני' במלת צ"ל מו"ת וכיוצא אמנם הקדמונים פי' במהות הענין כמדליק נר מנר ואין הא' חסר דבר ודע שענין האצי' אנו צריכים ראשונה להרחיק שאין עצמות' במאציל ואותו העצמות יצא ונמצא במציאות ספי' ואצי' שא"כ יהי' א' מתחלק לחלקים ומקבל מגרעת וענין זה רחוק מהא' אמתי כדפי' שם ולזה אמרו ואין הא' חסר דבר אמנם אינו בענין הגשמות הנמצא או הבריות הגשמיות שהם מתהוות נבדלות רחוקות אלא מציאות אצי' דהיינו שהם קרובות אמנם לעולם מחודשות ואינן מחודשות מעצמן בלתי מתייחסות לממציא שא"כ יהיו שניות והכלל אשר לנו בענין זה שאין שום שניות נמצא וא"ת שהן נמצאות בעצמן כרצון

מאצילם יהיו לעצמן והם שגיות עם היות שיהיו נמצאים מרצונו לזה הם אצי' לקורבת המאציל בנאצליו ויהי' הענין כמדליק נר מנר שהנר מחודש אמנם מעצמות המחדש והמחדש בלתי מקבל תוספת או מגרעת ח"ו וזה רצו במשל הזה. ולר"ש בפ' בראשית פי' בעניינים אלו בטש המשיל האציל למטה בבטיש' וענין זה לא נהג בו אלא דווקא באצי' הכתר והחכמה מפני שהרחיק הפעולה ממנו וייחסם אליו. והנה מצד המתרחק הוא כעין הבטישה שהוא הפעולה הרחוקת ומצד היות' ממש מכחו המשיל בבטישה שהוא פעולה מעצמו המבטש ועניינים אלו רחוקים מאד משכל המעיין להולמן אמנם כאשר יזכור מה שפי' בפ' הקודמים ובתמרים הקודמים מקדמות המאציל ואחדותו ופי' חידוש הנאצלים והפעלות' יתקרב מאד אל דעתו כמה וכמה מההרחק בין הנאצלים והמאציל ואף אם ירצה לקרב הנאצל אל המאציל קורבה גדולה לא יתננו רוחו מפני קדמות והעלם אחדות המאציל עד שהוא נעלם מנאצליו בלתי מושג אליהם אלא מצד פעולותיו בהם כדפי' בתמר א' פ"ח ולזה יאמר כמדליק נר מנר שהרי הקדימה הא' אל הנר הא' תמיד עומדת והחידוש דבק בנר הב' תמיד והיות' נמצאת מכח הנר הא' אמת קבוע לא יכזיב ובאלו הג' עניינים המשילו המשל הזה. אמנם בענין הויית' מאמתת מציאותו היא היוה מחודשת בלתי נאחזת בנר במציאות קדם כלל להויית' אלא מתפשט' מתמצאת מאין המוחלט בחפץ ורצון המאצי' לא שיצדק היות' אל עצמותו ומה שיהיה חפצו ורצונו כדי שיתמצאו לאמר שהוא המצאתם ממנו כל מקום שנייחס אות' בו לא שיהיו בו על צד ריבוי יוצאות ממנו מעצמותו וגם נחייבם בו מצד ידיעתו אותם ואינה ידיעה מחודשת מצד הוויית' ח"ו אלא הוא וידיעתו א' ואינו מקבל חידוש והידיעה ידועה כקדמותו וזהו משל אבן החלמיש שהמשלנו בספ"ר בש' שיש בו ניצוצות רבות כמבואר שם:

תמר ד - פרק א

תמר רביעי בענין קו המרה המתבאר בזוהר ובו ג"ן פרקים

הנה בזוהר פי' בענין הספי' במציאות אצילת' שיתפשט' מלמעלה בוצינא דקרדינותא לתת מדה למדות וייחסו הענין הזה במלות שונות הא' בוצינא דקרדינותא. הב' בוצינא הג' קו המדה הד' משחתא הה' שעורא והנה השמות האלו קצתם ענין מדה ושיעור אמנם בוצינא ובוינא ענין מורה המציאות כאשר נבאר. וקודם כל דבר ראוי שנאמר כי שורש לענין הזה הוא כי אחר שהספי' נאצלות ברצון ובדעת לא בחיוב ולא במקרה א"כ מדת מציאות' עם היות שהם מא"ס עכ"ז א"ס הגבילם ומדדם ושערם כל כלי שיעורו והנאות לו ובחי' ופעולותיו ושיעור שפעו וכמה כחות יוכללו בו שבלי ספק נמצאו מאתו בחכמה שאינה מושג' מיוחד' באחדותו הפשוט א"כ כח יתפשט ממנו להאצי' הספי'

ומדדם שיעור ומדה הראוי' ועם היות שאין לו סוף נתן לו סוף ושיעור ומדה למדות עם היות שהמדות בעצמן יש שאין להם סוף כגון הכתר הנקרא לפעמים א"ס וגם החו"ב יוכללו לעתים בו ואין להם סוף והמל' יש לה סוף ומדה למציאות הכלים האלה והענין כי קודם כל נאצל הי' א"ס לבדו והוא הוא כל המציאות וגם אחר שהמציא הנמצאים אין בלתו ואין לך דבר שיהי' מבלעדיו ח"ו שאין שום נמצא שלא יהי' כח האלוה בו שאם לא כן אתה נותן גבול בו ושניות ח"ו אלא האלוה כל נמצא ואין כל נמצא האלוה בענין שסדר המציאות הוא על סדר הזה כל מה שהוא במציאות הוא האלוה שהרי הוא כל המציאות והמציא הכתר ולא חסר בו ולא העדיף כי הוא הכתר וחוץ לכתר אמנם הכתר אינו א"ס אלא מחודש ממנו והאציל חכמה וא"ס בחכמה וחוץ לחכמה ולא נתחדש בו דבר אמנם גם הכתר הוא חכמה ואין חכמה הכתר מפני שהוא נאצל למטה ממנו בענין שא"ס בכתר וכתר בחכמה וא"ס חוץ לכתר וחוץ לחכמה ובין חכמה לכתר ותוך החכמה ותוך הכתר ולא העדיף ולא חסר דבר וכן בבינה וכן בספי' כולם וכן בכל הנברא וכן בכל הנוצר וכן בכל הנעשה הוא נמצא בכל והכל נמצא מאתו ואין דבר ריק מאלהותו ח"ו. הכל בו והוא בכל וחוץ הכל ואין מבלעדיו ואמשול לך משל נאה כדרך שרמזתי לך בספ"ר בש' עצמות וכלים פ"ט והוא. יצייר האדם אור גדול מאד מאד עד אין תכלית ומרוב האור ועוצם בהיקותו אם יצייר תוך האור העצות ההוא נברא יחשיך עיניו ויתבטל כרגע והנה האור הזה המציא בתוכו באמצעיתו כדור מתוח כאהל מעלי' האור מכל פאה בהיר יאיר האור אל תוך הכדור ועובי הכדור והנה הכדור הזה אינו עצם האור הבהיר אמנם האור הוא אור המאיר בו ובתוכיותו ובעוביו וחוץ ממנו ואין גבול לאור עתה כקודם מציאות הכדור אמנם הכדור יוגבל בגבול קצת מצד עצם הכדור לא מצד האור והנה האור המאיר אל תוך הכדור הוא הוא האור המאיר קודם המצאת הכדור הזה ולא נתחדש באור דבר אלא מה שהכדור מצד עצמו הלביש האור הזך ההוא מה בלבוש עצמות הכדור ולא הבהיק מהאור הגדול ההוא אלא חלק כפי מה שנתלבש בלבוש הכדור ולא נשתנה האור מצד עצמותו אלא נתלבש בלבוש ההוא כערך הלבוש לא מצד עצמו ועדיין הנברא לא יוכל לסובלו המציא תוך כדור א' ב' ותוך ב' ג' ותוך ג' ד' עד שהגיעו הכדורים האלה למספר י' ודין הכדורים א' ודין האור א' כדפי' שלא נתחדש באור שום חידוש ולא נמנע האור מהיותו כקודם ובראשונה אלא שהכדורים מלבישים האור ומבהיקים אורו בלבושי כדורי עצמות' והאור מצד עצמו הוא הוא אור הקודם והנה הכדורים האלו כ"א מגוון ידוע יש מהם לבנים ירוקים אדומים משנים האור ממציאות אל מציאות לא שהאור ישתנה מצד עצמו אלא שהם לא יאירוהו אלא

בהתלבשות הגוונים ההם ואלו יצויר העדר הכדורים האור ההוא ממילא הכל מבהיק עד להפלא וגם עתה הוא מלא הכדורים וחוץ לכדורים וקודם אליהם ובתוכיות' והאור הוא הוא אורו שאין מבלעדיו ואחר שאין כח לגברא להמצא עד התפש' עוד נתפשטו עד י' כדורים תוך הכדורים דינם למטה מאלו אמנם האור מאיר דרך כלם וכן הם מתפשטים עד י' שלישיי' תוך השניי' וכן רביעיי' עד הגיע אל האדם האור המתוק ולא כהה עין שכלו והנה האור הגדולה הזאת שהמשלנו הוא א"ס מלך מלכי המלכים בעל המציאות כולו והוא הי' קודם כל מציאות ואחר כל מציאות ולא העדיף בו ולא חסר כלל מה שהאציל וברא ויצר ועשה ואינו אור שהאור גשמי אלא המשל המשובח בגשמי הוא האור והכדורים הם הספי' הכלים והאור המתפשט בהם הוא עצמותו המתפשט הנמצא קודם כל הנמצא המחודש והוא לא נתחדש ומדד ונתן גבול ושיעור לספי' הם הכדורים כדי התפשטות' ומציאותם ועניינם ושיעור כמה ילבשו האור ובאיזה גוון דהיינו שנתן שיעור להנהגת הספי' ודינם ורחמיהם ועניינם ומקיימן והוא בתוכם מחייה אותם ומנהיג על ידם והנה עצמות' מתלבש בכתר נמצא בחכמה וכן עצמותו מתלבש בכתר וחכמה נמצא בבינה ונותן מדה למדתם ושיעור לשיעורם והוא אין בו שיעור ומדה אלא כדי שיסבלו הנמצאים התחתונים אלהותו והנהגתו ויושכרו ויתענשו כשיעור מציאות והנה העצמות הזה המתפשט תוך כל נמצא נאצל מכתר ועד המל' יתן מדה ושיעור לכל מדה כדי רצון עליון למדוד והנה כאשר יהי' מהכתר ולמטה נק' בוצינא דקרדינותא הוא הכתר וא"ס בתוכו נותן מדה למדות כדפי' והנה המדות הם המשערים שיעור ההנהגה אל התחתונים שהרי צמצמו אור השגחתו והלבישוהו והנהיגו החיים העליונים מדין לרחמים כשינוי האור בכדורים ובו אין בו שינוי כלל וההשערה הזאת והמדה היא מדודה מא"ס בהתלבשותו במדות העליונות למדוד את שלמטה ממנה יקרא ע"י המדה הזאת סוף ומדה ושיעור כל אחד לחברת' ושיעור האור המודד המתלבש ממנה למדה יקרא קו המדה המתפשט למדוד לשער דהיינו שיעור ומשחתא והמדות יהיו שנויי' מפני שינוי המדות יש מודדת ברחמים ובאורך יש מודדת בקצרה ודין וכיוצא יהי' השערת המדות מאותו האור הפנימי המודד פנימה בענין שהמודד הפועל א"ס ואינו א"ס שאינו בעל שיעור ומדה אמנם הוא התפשטותו המתלבש במדות ומודד ממדה למדה כשיעור המדה שמצדו אין שיעור ומדה כדפי'. והנה סוד המדה הזאת אינה מבלעדיו ח"ו שמי ישער הנהגת הדין או הנהגת הרחמים או הנהגת החסד אלא הוא שהוא הפועל במדות ומי ישער כליו אלא היוצר בעל הכלים והם בידו כחומר ביד היוצר למדוד להם שיעור ומדה ואין בו מדה אלא ע"י ההתלבשות ברצון כל הרצונות כדפי' בתמר א' ב' ג' וכן

יהי' הענין נמדד ברצונו והמדות מצויות כפי מה שישערהו חכמתו ובו אין שיעור ומדה אמנם המציא כלי הלבש' להתעל' כפי צורך ההנהגה אל הנמצאים ראשונים ואמצעיים ואחרונים ובלי מדה ושיעור לא יוכלו לשער כלל ויהיו כאין וכאפס כל הנמצאים שאם תצייר אלף כתרים שוים במציאות' הכל הם הכתר והם אחדות גמור שוים ואם אחר הכתר תצייר אלף חכמות שוות במציאות' הכל הם חכמה והם אחדות גמורה וכן עד כל הספי' לכך שיעור ומדה למטה ממדה ושיעור לתת מקום אל כל הנמצאים ולא העדיר ולא גרע משום נמצא מעלתו והעלהו תכלית עילויו ולא יכול הבינה לסבול עילוי ושיעור ומדה משיעורה ולא הכתר ולא החכמה ולא שאר ספי' שאם יתעלו ממציאות אינם ולא יהיו ולזה שיער והגביל כל בריה ובריה במקומה ובצביונה כפי אשר תוכל שאת והאציל כל נאצל בשיעורו ומדדו כאשר יוכל לסבול ולא גרע כחו ולא העדיף מן המדה הראוי' לו ואין המדות והשיעורים האלו מצדו שאין סוף לכחו ואין מדה ושיעור למציאותו ח"ו שאינו גוף ולא כח בגוף אמנם מדד ושיער מדות משוערות להוציא כלי למעשהו בערך פעולת' בתחתונים ומצד עצמותו אין להם שיעור ומדה ח"ו שהוא באין גבול והוא הוא המגביל כל הגבולים ונותן שיעור לכל המשוערים ע"י התלבשותו בכלים ושערם ומדדם כאשר יוכלון שאת כדפי':

תמר ד - פרק ב

אין ענין המדידה הזאת בערך הספי' עצמן דרך כלל אמנם גם דרך פרט בכל מדה ומדה יש פרטים ומדות ובחי' מדודות ששעורם ועניינם ומדידתם ע"י שיעור ומדה וענין זה כולו כפי התפשטות האור הבהיר בתוך המדה הנמדד' ועושה בה שיעורי' ועניינים והשיעורי' ההם יהי' עניינם כפי מה שיתפשט האור הנזכר ויעשה עמידה ומצב לאור המתפשט וחזר' כנגד מעלה והתפשטו' ומצב וכיוצא עניינים ושיעורים שהם מכונים בכמה לשונות יקראו קשרים אורך ורוחב עומק רום עגול רבוע וכיוצא מדודות בשיעור זרת וטפח ואמה ואצבע וכיוצא הכל כינוי לבחי' ועניינים המצואים למדות לתת בהם השערה ומדידה וכח פעולה וענין. והכל בסוד מדה שכלית לא גשמית ועם היות שיהיו העניינים ההם מכונים בעניינים גשמיים הכל הישרה אל השכל למציאות הכח השכלי ולתת מקום לפה שיוכל לדבר ולשכך את האוזן ולהשמיעו מה שיוכל לשמוע דרך משל ומליצה והם השרשת הספי' התחתונות בעליונות להכליל כל מדה ומדה מציאות עד אין תכלית כפי ענין וצורך התמונה המשוערת לשיעור קומ' ההנהג' ועוד כל ספי' וספי' תשתלם על מציאות שלימות הקומה השלימה והנה ימצאו להם קומה שלימה יחד הם י"ס שיעור התמונה השלימה יחד ואין יתרון כל ואין חסרון כל אלא תכלית השלמות

ועד הכתר לעצמו תמונה לעצמו משוערת עניינ' בשם אריך אנפין וח' הספי' תמונה משוערת בשם ז"א והמל' תמונה משוער' בשם נוק' דז"א והם ג' תמונות כולם תמונה אמת יחד וה"ס האדרא והפטירה אשר לרשב"י ועכ"ז הכל ענין א' אין הבדל בין הספי' כלל אלא בחי' ישפטו על הדרך הזה ועוד תמונה שלימה בחכמה לעצמה זכר והבינה לעצמה נקבה יחד ב' מדות משוערות לעניינם לשיעור קומת' בהנהגה שלימה ואח"כ ו"ק זכר לעצמן מיוחסות בת"ת וכן המל' היא נקבה משוערת לעצמה והרי אלו הספי' נחלקות בחי' לעצמן מנהיגות שיעור הנהגה משוערת קומת כל או"א הנהגה שלימה ועוד כל ספי' וספי' לעצמה יש בה הנהגה שלימה ושיעור קומה שלימה והיא כלולה בכל השיעור והמדה יחד. והנה להתפשט ענין אלו המציאיות וההשערות והמדות לצורך ההנהגה על השיעור הזה יהי' סוד קו המדה מתפשטת בהם ומודדת בספי' ענייניים ועולמות מספרי' ידוע מספרים כוללים ופרטיים וענייניים והכל משלים ומליצות לענין השכלים הנבדלים חלקים חלקים כלולים מקובצים שאין לך מי שלא יקבל הרכבה וריבוי אלא המאציל אמנם הנאצלים יקבלו הריבוי והכללות והחיבור והפירוד וזה מצד מציאותם לערך התחתונים לצורך ההשגחה התחתונה ועניני מציאותם כי בערך מאצילם הם אחדות השוה ולזה לא נוכל לתת מדה ושיעור ובחי' ומספר וחיבור ופירוד וכיוצא לספי' מצדם בעצמם אלא מצד הקצת הדבק בפעולתם אלינו ולזה הכל יכונה בהם מצד מדת המל' ששם דבק קצה פעולתם אלינו באמצעות המדה האחרונה הזאת יגיע פעולתם ולכך מצדה נכנה אל המדות המספר והריבוי והכללות והמדה והשיעור כדפי' בפ' בראשית ש"ה סי' ד' ובפ' פנחס סי' ושמור העיקר הזה שאין שום דרשא או שיעור מספר וחשבון שיהי' בשום מדה מן המדות מצד המדה בעצמה דרך כלל ועיקר אלא במל' ובו אנו מושחים ונותנים מדות וחשבונות ושיעורים ומספרים מפני שהם מצד המדות אל הנמצאים התחתונים ויתבחנו לפי ריבויים ועניינם ומספרם ושינויים אמנם מצד המדות בעצמן הם דבקות במאציל ואינם בעלי ריבוי וחיבור ומספר וכל המושג אליו מצד פעולותיו וצד חכמתו הנפעלת בתחתונים והיא היא חכמ' שלמה כדפי' שדרך אותה חכמה אנו משיגים כל מה שלמעלה ממנה השגה בערך הפעולות כדפי'. והרי אלו הספי' קצה הא' מתעלית להתדבק ולהתקרב אל מאציל וקצה הב' מתקרב' לפעול פעולתו בתחתונים והקצה הזה היא דבקה במל' והקצה הזה המגיע אלינו אנו יכולים להבחין בחי' ולומר עד כאן צד פלוני או שיעורים ומספרים ומדות אמנם בספי' עצמן במציאותם אין מי שיתן בהם לא שיעור ולא מדה כלל ולפיכך כל מה שנשער בשיעורים בכל הפרקים בכל התמרים בכל המעיינות אינם בספי' עצמן מצד הספי' שאין אנו

מונין עצמות הספי' אלא פעולתם וענין זה הכל במדה זו האחרונה שהיא המגעת אלינו מציאות הפעולות ובה אנו מחלקים חילוקים אלו ומציאיות אלו וממנו אנו מכנים אל הספי' העליונות הבחי' משיגים מבחוץ ועל שם הפעולות מכנים בפנים אמנם כל מספר וכל חשבון וכל בחי' ושיעורים הכל בה כש' שנייחס למעלה יותר בסוד קו המדה אלא הכל בסוד המדה שהיא המשערת ונותנת לנו השכלה בפנים:

תמר ד - פרק ג

ענין המדה הזאת אשר בספי' הוא חיותם רוח חיים אשר בהם דהיינו שכל בתוך שכל נשמה בתוכם סוד הא"ס מתלבש בסוד לבושיו שפי' בתמר ב' פ"ט והנה כמו שימצא הקשר והייחוד אל הספי' מצד עצמן כך נמצא הקשר והייחוד אל רוח החיים אשר בתוכם וה"ס דבקותא דרוחא ברוחא המתבאר בשיר השירים סי' והיינו סוד הנשיקין כי סוד רוח החיים האלו ימצאו אל הספי' רוח חיים באפם וכמו שסוד רוח החיים יתיחס באף ובפה כך מה שמתנשב בסוד פימא דאריך ופימא דזעיר ופימא דנוק' הוא הוא רוח החיים התיכונייי' הארת א"ס אלא שבכתר מתנשב למטה בסוד א"ס מתלבש בכתר שבכתר ובחכמה שבכתר ומתנשב דרך הפה היא המל' שבבינה ובזעיר הוא סודו מתלבש עוד בחכמה ובדעת ובבינה ומתנשב למטה דרך הפה שהיא מל' שבבינה ונמצא' במל' ומתלבש בה ומתנשב דרך הפה בינה שבה אל התחתונים ובסוד הנשיקין יקשר רוח החיים שבז"א ברוח החיים שבעוק'. ועם היות שמצד א"ס הכל א' מצד ההתלבשות ישתנה הענין ולכך יתיחס אל רוח החיים התיכון דבקות' דרוחא ברוחא וכללות ד' רוחין המיוחס בנשיקין כדפי' בספ"ר ש' מהות פ"ו ולכך כשמדד לא מדד מדה א' לכל הספי' אלא מודד כפי שיעור וענין התלבשות הנז' והנה לפ"ז יהי' התפשטות רוח החיים האלו מדרגה אחר מדרגה האצי' כתר ונתלבש בו והיה תחלת התפשטותו מרצון הרצונות ונתפשט עד שמדד ושיער מכתר שבכתר אל מציאות הכתר חכמה שבכתר ונתלבש בה ומדדה ומדד בינה שבכתר והי' מודד והולך ומתלבש כעין תולעת המשי המציא לבושו ונתלבש בו וכיוצא מודד והולך והוא מתלבש ומתפשט ומודד עד שמדד המדות ושיערן כשיעור גזרת חכמתו העליונה ולזה אין שיעור מדות עליונות כשיעור המדות התחתונות וכדי שלא יקשה שינוי במאציל יהיה כדפי' בתמר ב' פ"ט ענין עצמות וכלים שאין השינוי במאציל כדפי' וסוד התפשטות המדות ואצי' וכללות המדות אשר בהן יהי' כפי גזרת המאציל וכפי שפיטת הנהגתו אל הפעולות היוצאות ונובעות ממנו והנה כאשר החיי' מתלבשים לבוש א' לבד ימדוד מדות לאין תכלית ובלי דין כלל והם סוד תיקו' הכתר בחכמה שבכתר וכאשר נתלבש לבוש ב' אז מדד תיקו' הכתר והם סוד התיקו'

שהם מבינה שבכתר שהם מתפשטים ועם היות שהם רחמים אינם כשיעור תיקו' מוחא נעלמה שהם דקים מן הדקים כי כל עוד שהם מתקרבין לא"ס הם מזדככים ורחוקים מן הדין וכאשר ירד למדוד בחכמה שהיה ב' לבושים מדד סוד תיקו' מוחא דזעיר וכללות המוחין וכאשר נתלבש בבינה לבוש ד' הי' מודד תיקו' הדינים וכיון שתלבושת זה הוא רחוק מן הא"ס הרחק רב לבוש בתוך לבוש מדד הדינים ושיערם ושיער כל המצטרך אליהם עד אפי' מדת שיעור התפשטות החיצונים מה שיגזר מן הגבורה לצורך תשלום דיניה בהתפשטות האחוריים בנקבה וכבר ידעת סוד הנקבה מקור א' הוא והתורה טהרתו והתורה טמאתו משם הוא סוד התפשטות הנדות לחוץ ומשם קיבוץ הדינים ומתיקותם וקשרם יחד ביסוד ושם יתמתקו והכל נמדד בשיעור ומדה ואין לך דבר שימצא במקרה אלא ברצון ובדעת ובכוונה שלימה ואלמלא אחות תובל קין נעמה שהיא החיצונית הטמאה הפועלת הדינים לא היתה נעמה אשת נח איש צדיק תמים כי נעימות הדינים לחוץ גורם נעימות הזיווג ולזה הכל נמדד בשיעור ומדה ואף כח עליון מתלבש בבינה ובגבורה ובמל' והם נקשרות ומודדות שיעור מדה לדיני' והם הנהגה לעצמה נמדדת בכח א"ס להנהיג הדינים מתפשט ומאיר דרך השיעור ההוא והמדה ההיא ענין הדינים ואף אלו החיצונים נבראים בנתיב ומאמר ולזה יש בהם שיעור קומה והם עקבות הדינים וסופי פעולת' ויש להם שיעור נמדד מלמעלה ע"י ההתלבשות הנז' ואין להרחיק שום בריה מבריאת א"ס ח"ו וכמו שנבראו המלאכים יצירה סופי פעולות הספי' ביום ב' כך נברא גהינם ביום ב' בזולת מה שקדם מציאות' לבריאת עולם מפני חיוב הפעולות בסוד התפשטות המדה עד סוד מדידת הדינים והכל משוער בהשערה עליונ' מתרחקת מן המקור הקדוש ע"י התלבשות וסוד התלבשות האור בחכמה ובדעת ימדוד הרחמים בסוד המעיים הפנימיי' לגוף כאומרו על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאום ה':

תמר ד - פרק ד

הנה ענין קו המדה הזאת ית' עניינם במה שנדע שא"ס בעוד שהנמצאות נעלמות קשורות בעצם אמתת אחדותו אין השגה כלל מפני שהם בחכמתו וחכמתו ומציאותו אחד תכלית אחדות כדפי' בפ' הקודמים אמנם בצאת חכמתו אל הגילוי דהיינו התפשטות הנמצאות דהיינו גילוי עצמותו בהיותם בעצמו ויובדלו בצאתם מאתו והגלותם לזולתו כי כל עוד קישורם בו לא ימצאו ויתעלמו בהעלמו ויסתפקו ויתקיימו בעצמם שהם עצמותו מפני שא"ס אינו מסתפק מזולתו והם דבוקות בו בתכלית אחדותו וכאשר יתפשטו תחלת מציאות ההתפשטות ואחר דרך העברה שהוא גלה עצמותו אחר שהנגלי' היו עצמותו והם עצמות' שלא העדיף ולא החסיר דבר מצד התפשטות הנמצאות כדפי' בתמרים

הקודמים והנה כאשר המציא כלי א' בחי' א' הנק' רצון הרצונות תחלת התפשטות הנמצאות גם נתפשט נשמה לתוך רצון הרצונות דהיינו אשר בתוך עצם הרצון ההוא היינו עצמותו והיינו סוד מקור חיי הספי' הנובע ממנו ומתלבש ברצון הרצונות וכמו שהכלי רצון הרצונות גם סוד הנשמה והחיים חיי כל החיים ירצה כח שבו כלול כל כחות הספי' ונשמתם ולא תמצא כלי מחזיק סיבתו כלל אמנם העלים אלהותו וחיי הספי' תוך רצון הרצונות וכענין הכלי רצון הרצונות לכלים כך הנשמה חיי החיים נשמה לנשמות בתוך רצון הרצונות לספי' והנה בהיות הנשמה הזאת מתעלמ' בכלי הזה אין כח ידיעה כלל להשיג מציאות פעולתם והנה בהיות תחלת גילוי התפשטות הנמצאות מאתו אין עת לא עת אלא כל העתים שוות אמנם ההתפשטות ברצון הרצונות תלוי בעת לא עת מפני שצריך שהכלי יוכן לקבל ההתפשטות ובהגיע ההכנה הזאת אל הכלי דהיינו הרצון הנז' להתפשט התפשט עצם אצילות הכתר בכח הנשמה והחיים הנז' המודדים שיעור ומדה אל כל מציאות התפשטותו כדפי' לעיל והנה יתפשט הנשמה סוד כח מציאותם שיש בה כל כח חיי י"ס והתפשט כל כח עצמותם והתפשט הרצון כל כח הכלי בשלימות ועמד הכתר על שלימותו והנשמה בכל כחות הנשמות בתוכו וכן בכלי השרשת כל הכלים כל הספי' הגיע ענין הכנת הכתר להתפשט ולהאציל החכמה והגיע בישול החכמה בתוך הכתר אחר השתלשלותם כל המציאיות בתוכיות הכתר והגיע הכנתם להתאצל נתפשטה הנשמה הנז' ונתפשט הכלי ונתלב' נשמה בתוך הכלי ויצאה החכמה אל מקום בחי' אצילות' וגלויה חוץ לכתר מכח הנשמה הנז' והנשמה חייה וחיי הספי' בתוכ' והנה עדיין אין גילוי לפעולות הנשמה בתוך הכלים עדיין במציאות ההתפשטות הזה כלל אמנם לא העלם הכתר מפני שהכתר נעלם תכלית ההעלם אמנם החכמה תפעול הנמצאות הנגלות מל"ב נתיבות כנודע: ועכ"ז מצד עצמה נעלמה. והנה יש לדעת שאין נשמה מתפשטת בלי כלי ואין כלי בלי נשמה והענין שהנשמה מתוך הכלי יתן כח וחיות להתפשט הכלי אל הגילוי והנשמה בתוכו וההכנה תחלה מן הכלי שהנשמה לעולם מוכנת. אמנם תחלת העתק התנועה להתפשט מהכלי כאשר הגיע הכנתו ואח"כ תוכל הנשמה לפעול בו ואח"כ יעתק הנשמה לפעול ההתפשטות הכלי ויתפשט הכלי והנשמה בתוכו ולעולם נשמה מתלבשת בכלי וענין זה מכיון שנתלבשה הנשמה בכלי בסוד חיי החיים ברצון הרצונות אמנם בתחלת רצון הרצונות מאת הא"ס הא"ס יאציל רצון הרצונות וילביש אח"כ חיי החיים בו ובהתחלת רצון הרצונות להתלבש חיי החיים בו לא נוכל לדון יותר מן הנדרש בפ' הקודמים והנה עם היות שרצון הרצונות משתלשל מעילה לעלול כתר חכמה אין הנשמה חיי החיים נשמ' וחיים בתוך הספי' משתלשלת

מעילה לעלול ח"ו שהרי הם מעצם הא"ס אשר לא יקבל הפעלות ודמוי וסילוק ופירוד וחיבור אל היא קשורה בא"ס תמיד מפני שהוא וחיי הספי' אחד תכלית אחדות אמנם לא נוכל לשמור פינו שלא נתן על צד המשל עצם ענין הפעלות בנשמה מצד קיצור הלשון אבל אינו באמת מצד עצמו כלל ועיקר ובזולת התפשטות עצם החכמה בעצמה נתפשטו שאר הספי' בתוכה וכן הי' ענין התפשטות הנשמה כדפי' ונתפשט כלי המחזיק שאר הכלים וחיות המחזיק שאר החיים עם היות שלא יצדק ענין זה אלא בדרך משל ומליצה ולעולם הנשמה דבקה בבעל הנשמה שהחיים מתפשטים ונובעים ממנו ואינם בדלים ממנו כלל ועיקר כדפי' הגיע עת בישול החכמה להאציל הבינה והמשכת הכח דרך נעלם מאד בסוד השורש אשר לה סתום ונעלם והתחילו להתגלות הכלים מציאות כל הספי' יחד בבחי' הבינה קבוץ הכולל כל הספי' כולם ונשמה הכוללת כל חיות' וקיבוץ נשמתם ונתפשט הכלי שהיא הבינה כללות הספי' ונתפשט הנשמה כללות הנשמה והיינו שהנשמה היא מודדת מדידתה והתפשטותה כשהגיע עת גילויים ושפע הנאות להתפשטות' מבחי' הספי' העליונות כדפי' והנה הנשמה דבקה במאציל יש בה כח הפעולות ואין בה פעולות אלא שמרצון עליון ימצאו בספי' הפעולות לפעול הנשמה הפעולות על ידה ועד כאן לא נראה בספי' שום פעולה מפעולתם אלא היו מושרשות בספי' העליונות ברחמים מפני שאין רצון עליון נותן בהם פעולות ואין הנשמה מראה בהם פעולות כיון שנתגלה הבינה ונתגלו בה בדקות הספי' קבלו הספי' יחד כולם כא' פעולת' כצבע הצובע ביורה א' גוונים הרבה כך בבת א' נצבעו הגוונים שהם הפעולות בספי' דהיינו שנתגלו בה ד' ספי' החסד המיוחס בלובן והגבורה המיוחסת באודם והת"ת המיוחס בירוק והנקבה המיוחסת בחשך ושחור שהיא פועלת הדינים וצריך הפעולות מלמעלה והיא מאירה מג' וחסד כולל נצח וגבורה הוד ות"ת יסוד והם ד' מרובעים ואח"כ יתגלגלו י"ב בחי' הם י"ב חדשי השנה שד' גוונים הם יהו"ה י' חיוור ה' סומק ו' ירוק ה' שחור ויתגלגלו י"ב צירופים י"ב גבולי אלכסון י"ב חדשי העיבור ואחר שיש להם שם עיכוב כדי הצטרף הגבולי' האלו יצטרפו ויתפשטו הספי' מבטן הבינה והיינו שהשתלשלות' מכתר לחכמה ומחכמה לבינה בהשערה א' ומבינה בהשערה אחרת למטה לכך הם נטועים בבינה ושתולים במקומם למעלה הם דקים נעלמים משתלשלים אמנם בבינה נטען וגדלו ובמקומם שתלם להמצא פעולת' בגילוי וכמו שנתפשטו הספי' כך נתפשטו נשמתן בתוכם והיינו סוד מדתם ושיעורם הנשמה המאצל' אותם והנה אין הנשמה משתלשלת מעילה לעלול ח"ו שהיא דבקה בא"ס כדפי' ואינה משתלשלת אלא דבקה במאציל דהיינו שהוא והמאציל א' והרי ענין הנשמה הזאת המתפשטת עם היותה

מקבלת הלבשת הכלים כדפי' בתמרים הקודמים עכ"ז מצד עצמ' לא יקבל שינוי כלל ועיקר והשינוים בספי' אינם מצד מאציל ח"ו אלא מצד עצמן והנשמה תשתנה בכלים ותפעול כפי פעולת' כניצוץ השמש העובר דרך העששיות הצבועות בגוונים משתנים שמראים צבעם מכח האור והאור מראה צבעם ואין האור נצבע בעצם כדרך שפי' בתמר ב' פ"ט ולכך הנשמה דבקה במאציל ואינה משתנית ולא מתרחק' ממנו אלא דבקה כניצוץ השמש בשמש עצמו המתנוצץ מעצם השמש ומאיר כך הנשמה מתנוצצת מן המאציל ומחייה הספי' ומפעילן נמצאת למטה בספי' דבקה במאצי' והיא בא"ס ובספי' במציאות א' כרגע דבק למעלה ופועלת למטה נותנת ייחס ופעולה בספי' והיא דבקה במאצי' והיא ממוצעת בין המאציל והנאצל ופוטלת בנאצל מכח המאציל נמצאת בה העליה העליונה מצד המאצי' והירידה מצד הנאצל בבת א' וברגע ולזה נקשר מאציל (נר' שצ"ל בנאצל) כנאצל עם היות הנאצל בפעל רחוק ממאצילו בקצת מן החדוש אשר בו אמנם הנשמה הזאת לא תגיע אל הספי' למטה בעצמות בזולתי בהלבש' בתוך הכתר ואור הכתר מתפשט למטה לכך נייחס ענין קו המדה או בוצינא דקרדינותא וכיוצא תמיד אל הכתר להראות שבתוך אורו יתפשט הנשמה מלובשת אל הספירות כאלו תאמר א"ס יתפשט אמנם יתלבש אורו באור הכתר ויתפשט אור הכתר ובתוכו אור א"ס נשמה לספי' למודד' כאשר נבאר: הפרק הזה תמצאהו רמוז בפ' בראשי' ש' ג' סי' א':

תמר ד - פרק ה

צריך אני להקדים כאן ענין א' קודם שאבאר עוד ענין קו המדה והיא כבר פי' שהספי' אינם גשם אמנם הם שכל ולא שכל מוגבל בגוף אלא שכל פשוט וכח מציאותם תלוי בהשגתם כדפי' בתמר בהקדמה ההיא נאמר שהרי לפ"ז יגדלו ויתרבה מציאותם לפי שיעור השגתם אם יהי' השגתם גדולה יגדל ענין שכלם ולא שיהי' שיעורם כשיעורנו אמנם נדע הענין ממה שיגדל שכלנו לפי שיעור השגתו כך יאמר שיעור ההגדלה בספי' והיינו אמרו יגדל נא כח אדני וכך יהי' הענין אמרו שמך הגדול וכיוצא וכמו שהשגתינו תגדל לפי שיעור תגבורת הנשמה בגופנו כך יהי' הענין בספי' כי לפי מה שיהי' שיעור הנשמה הזאת שולט' בהם ומתפשט' ממסכי ההלבשה ומאירה בהם כך יהי' שיעור השגתם באור הנשמה ותגדל מעלת' וכבר פי' ענין ההלבשה לנשמה למעלה כמה פעמים והנה כל מה שנייחס שפע בספי' הוא הוא השפע השופע כח הנשמה הזאת והארת' כשיעור אשר תאיר כך יהי' שיעור כח הכלים והמשל בזה הכלי הזה דהיינו הספי' הזאת פעולתה כך וכך כפי מה שתאיר בה הנשמה כך יגבר פעולתה והנה אם הנשמה תתעלם יתלבש כח ההופעה ההיא והנשמה ההיא ימעט פעולת הספי' שאינה פועלת אלא

כשיעור מוגבל מהנשמה השופע בה והענין הוא שאין הנשמה הגורעת אלא האמצעיים מעבי' עצמות' עד שהנשמה לא תאיר בתחתונים כאלו תאמר מן הראוי שהכתר יזכך עצמו והחכמה והבינה והנשמה תתפשט בספי' והנה בהאיר הנשמה בז' ספי' יגדלו לאין תכלית שהרי אור הנשמה מגדלת אותם שיעור בלתי משוער והרי נשמת' מאירה בהם והשכל שאינו גוף יגדל או יתמעט בהשגה וכיון שנתקרב אליהם מאצי' הקורבה הזאת שלא נתלבש' הנשמה באור הלבוש המעלים והאירה בספי' בהתפשטות בלי מסך בלי ספק יגדל כחם והשגתם וישפיעו פעולתם ברחמים ובתגבורת לכל התחתונים וזו היא ההנהגה העצומה העתידה להמצא לעתיד בתחתונים שיגדל מעלת' ויזדמן להם כל צרכם ולא יחסרו כל וזהו ריבוי השפע וזוהי ענין הדבקות מהנקבה בזכר שהרי אור ההתפשטות ביושר הוא בספי' והספי' הזאת היא האחרונה לעולם חסרת האור ההוא צריך לקושרה למעלה עד שיגבר אור המאציל בה ובזה יתמעט דינה ויתמתק ויגדל כח ההנהגה ויתן כח שפעה לתחתונים והכל תלוי בזה כאשר נבאר במקומו בע"ה. ועתה כשנמשול שיעורי מדת קו המדה או כיוצא היינו ממש סוד הנשמה התיכונה המתפשט' ומודדת בספי' כי שיעור המדות ההם הם השפע הם הם כח הספי' ריבויה וגבולה שהרי הספי' אינה גשמית אלא שכלית והשכל יתרבה ויתמעט כפי השגתו כך הספי' עיקרם תלוי בנשמה הזאת לפי מה שיגבר בהם כך יתגדל שיעור מדידתם והשערתם וזוהי מעלה ידועה בסוד הכוונה שנראה לי נמנעת בזמנינו זה והיא שיהי' אדם בקי בקו המדה הזאת ויהי' מכוין בעת דביקת הספי' וקשירתם זו בזו מן הכתר כפי שיעור סוד קו המדה יכוין להמשיך אור הכתר אליה ולמדוד בה המדות והשיעורים הרמוזים וה"ס אור השפע ועניינו ואנחנו כעת לא נדע לכוין רק שנאמר קיבלה מדה פ' שפע אור ממדה פ' ולא נדע עניינו אמנם העיקר הוא כאשר נגיע לענין זה שנשער ונמדוד בקו המדה השיעור הידוע ההוא המשוער שהנשמה מודדת בתוך הספי' ומגדיל עניינה ואם אתה רוצה לעמוד על מעלות הענין בזה עמוד ושער כמה בין מהמכוין בספי' ועניינם לבין מי שאינו מכוין כלל באותו שיעור ממש הוא מי שהוא מכוין במציאות קו המדה ושיעור המשוער בספי' או המכוין קשרם וייחודם סתם והנה כמו שנייחס בספי' רחוקם והבדלם לעון כך נייחס לשיעור קו המדה יש בה בחי' התפשטות והמד' ובחי' ההעלם לסבת העון הגורם. אמנם יש בה ב' שיעורים הא' למטה שלא יחסר אותו חיות לספי' לעולם והיינו הלבשת האור לבוש בתוך לבוש עד הבינה ובלבוש הבינה ימדוד בספי' ששיעור מדתם ושפעם והשגתם מעט והדין מתגבר מפני הרחקם ממאצילם הב' למעלה שאפי' תאיר הנשמה בהם אין כח בספי' לסבול יותר מן השיעור ההוא והגבול ההוא שסוף סוף

הם נאצלים ולא מאציל והיא השיעור המשוער הנק' קו המדה אשר (אולי צ"ל בביאור או נתבאר) בבאר שימדוד המכוין בעת הייחוד:

תמר ד - פרק ו

עוד תוספת ביאור על הקודם הנה קו המדה הזאת יהי' בה ג' בחי' הא' הוא בוצינא דקרדינותא דהיינו שהיא בוצינא מנורה המאירה הספי' הארת הנשמה שהרי א"ס מתלבש בכתר ומשם הנשמה לספי' וכן פי' בתיקו' במלת כיהו"ה כגון אין קדוש כיהו"ה שאות כ' בכתר הארת א"ס ע"י התלבשות הנשמה בכתר בתוך י' חכמה ה' בינה ו' ו"ס ה' מל' והארת שכלים אלו מהנשמה ע"י הלבוש הנז' נקרא התפשטות בוצינא דקרדינותא ואפי' שימצא עניינם בספי' התחתונות לא נתן חילוק אל סוד בחי' הארת' בין עילה לעלול אלא כל המדות והעלולים ממנה שוים בהשואה מן הא"ס בכתר בוצינא דקרדינותא נאמר בה שאין חילוק בין עניינם למעלה בספי' עליונות בין עניינה למטה בספי' תחתונות מאירה בהם ומרבה הארת' בכל אשר יוכלון שאת זולתי שהספי' בעצמן עלולות זו מזו אמנם הנשמה האמתית שהיא א"ס המתלבש בכתר להקרא בוצינא דקרדינותא אין חילוק בין עילה לעלול לה כלל אלא כולם מא"ס בסוד רצון הרצונות שפי' בתמרים הקודמים הב' קו המדה היינו שהיא מודדת מדות משוערות בכל מדה ומדה וזוהי בחי' מתפשט' מן ההארה הנז' שהאור מאיר לפי המדות המשוערות והיינו שישתלשלו בחי' ושיעורים ומדות כאשר נבאר וישתלשלו ומאלו המדות ימדוד סוד קו המדה ומדות וישער בהם ולזה לא יתן מדה שוה לכל א' וא' אלא ישער כפי שיעור המדה בעצמה ולכך מדה א' לכתר ומדה א' לבינה ואין המדות שוות ומדות ידועות לספי' ועכ"ז אין השינוי בקו המדה שהיא מתפשט' מן הכתר דבקה בנשמת' אור א"ס נשמת הספי' תמיד אבל עכ"ז ישער וימדוד במדות שיעורי' משוערים ומדות ידועות לכאו"א כפי עניינה ועכ"ז הם דבוקות במאצי' מתקרבות ע"י השיעור והמדה ההיא כדפי'. והנה אין כלים ואין שיעורים ואין ענין יותר מי"ס אמנם ימדדם בשינויים ועניינים לפי מציאות' עד שימצא מדה כוללת מאה פעמים החכמה ואלף פעמים הבינה ועשר פעמים הת"ת וה' פעמים המל' והיינו בסוד השתלשלות קו המדה המודדת וכמו שהי' מציאות תחלת האצי' בספי' עצמם כך ישער שיעורי' ומדות ואצילות בספי' וירבה עניינם ויגדיל כוללותם וזוהי שיעור ומדה אשר להם הג' היא סוד מציאות' מתכלית העלם הכתר דבקות' במאצי' בא"ס לא יחסר כח כל דבר בהם והיינו סוד הנשמה האמתית בהם שהשיעורי' והמדות וההארה הכנה למשכן הנשמה האמתית אשר אין בה חילוק ולא ספי' ולא מדות אלא כל אלו המציאיות איברים וכלים לאותה הנשמה

בתוכה והיינו שפע אמיתי ואור ממנו לאין תכלית ואין קץ וסוף אמנם הכלים הם כלים שיש למציאותם קץ ותכלית ולכך כשתאיר לא יתן חילוק מצדו בשום כלי אלא כולם לפניו דבקים בו באותה הנשמה וההארה המתפשטת ממנו שאינה נבדלת ממנו שאינו בעל חיבור ופירוד אינו בעל הפעלות אינו בעל ריבוי הכל מיוחד שוה לאחדותו הוא הוא סוד המאצי' בנאצל וענין זה אינו בשיעורי' אלא כאשר ישער המודד מדותיו או המכוין קשריו וייחודיו וחיבוריו בספי' מיד יכוין בא"ס יחיד נעלם נשמה המחייה הכל ואין בו שום שינוי לא מעילה לעלול ולא מספי' אלא הכל סוד מרצון הרצונות והוא שופע מכל צד ומכל עבר ומכל מציאות שפע כל ספי' ופעולת כל נאצל ואין בו פעולה ידועה מבחי' ידועה אלא מכל המציאות אחדות שוה פשוט תכלית הפשיטות פועל כל פעולות ואין בו פעולות ידועות אלא נובעות כל הפעולות ממנו כמבואר בתמרים הקודמי' ומה גם תמר א' ואם יחסר או יעדיף ימדוד או יחזור יהפוך יתעטף או יתפשט יפסוק או ירוץ יקשור או יתיר יאריך או יקצר ירחיב או ירומם יעמיק או יעגיל ירבע או יפסיק הכל מצד ההלבש' במציאות הכתר שבו ב' בחי' הקודמות הא' בוצינא דקרדינותא מצד ההתקרבות אליו הב' קו המדה מצד ההתפשטות למדות במדות לכוללם בחי' הרבה שיעור ומדה כאשר נבאר:

תמר ד - פרק ז

לקו המדה שיעורי' ומידות מיוחסים בשמות ידועים בדברי רשב"י ואם הייתי מעתיק דבריו כפי פירושו בשמות ההם הייתי מחליף העניינים חילוף רב עד שלא ידע המעיין מקור דברי ואם ח"ו באו בהם חילוף אמתת הבנתם בשינוי מועט הייתי משנה כוונתו ח"ו ונמצאתי כאשם לכך עלה בלבי לסדר המלות והשיעורים ההם כולם מבוארים בפרקים ידועים ואח"כ אכנס בהעתקת לשונו בהרחבה מועטת מה שלא ישנה ההבנה כלל וכאשר יבא המעיין להבין דברי מתוך דבריו ולראות מחצב ההקדמה ממקורה ישכיל הענין בקלות ויוסיף לקח בע"ה. ראשונה המאמר הזה עיקרו בפ' ואתחנן שם העתקתיו מסוד שיסדו ר"ש על סוד ק"ש כאשר יראה המעיין ויש בו עוד סודות בתיקו' העתקתיו בב"ק ש'. ויש בו מלות גשמיות ראוי אלינו להפשיט גשמיות' ולהשליך קליפת המשל ולאכול מוח הנמשל אשר בתוך קליפי המשלים והם אלו י' א' קו ב' מדה. עם היות שהמלה הזאת מורכבת תמיד קו המדה. ימצא נפרדת קו מן המד' או לפעמים נטוי קו ועביד מדה וכיוצא ג' אורכא ד' פותיא ה' עומקא ו' רומא ז' עיגולא ח' ריבועא ט' חשבונות שלשה שית חמש מאה חמשין ת"ק אלף ת"ק אלף. ס' רבוא וכיוצא מספרים לרוב מאד והמספר קשה מאד שאינו סובל הדעת חילוקי המספרים בעלולים י' קשר.

מה ענין קשר ומשלו הי"א אמין מה הם האמות וכן י"ב זרקין וי"ג טפחין י"ד אצבעות מה הם המדות האלו בזולת מספרם שיעשה כך אמות וכך טפחים ואינו מצרף הטפחים למספר אמות עם היות שהם כמה טפחים שיש בצירופם אמות וכן בזרתות אינו מצרפ' לאמות עם היות שאפשר (נר' שצ"ל למנות') למלו' למספר אמות וכן באצבעות מורה ענין בעצמו שריבוי האצבעות לא יעשו טפח וריבוי הטפחים לא יעשו זרת וריבוי הזרתות לא יעשו אמות. ט"ו בזרתות יעשה פלגא ופלג פלגא ושליש וב' שלישי זרת ולא יעשה כך בשום מדה מן המדות. מה ענין זה והיאך יתייחס בזרת ולא באמה חצי האמה ולא במדה אחרת. י"ו מלת חול בקו המדה שהם ג' גבולים כאומרו אשר שמתי חול גבול לים מה ענייננו. י"ז עזקאן דהיינו טבעות מה ענין טבעות ועל מה יתייחסו בשם טבעות. י"ח מולגין הנה מלת מזלג כפשוטו הוא כלי שבו שינים לאחוז בו הבשר בקלחת מה ענין המשל והנמשל י"ט בוצינא הנה קו המדה לפעמים יקראנה בוציצא ולפעמים בוצינא מה ענין לשון זה ולמה שינה לשונו. כ' פעמים הרבה יאמר וקיימא משחתא מעולפת ענין מעולפת זה מה עניינו ועוד לא יאמר בה מלת מעולפת אלא בחי' ידועה ולמטה מאיזה ענין יתייחס בה כ"א לפעמים יאמר מעולפת ספירים ולפעמים יאמר ספירים לחודייהו מה ענין ספירים אלו כ"ב ארגוונין מה עניינים דקאמר במדה דעבדת ארגוונין. כ"ג מגדל הפורח באויר מה עניינו. כ"ד לפעמים יאמר אוירא לבד מה ענין אוירא. כ"ה שרביטא בסוף מציאות התפשטות המדה יאמר שרביטא מה עניינו. כ"ו סוספיתא הם שמרי' איך יתייחסו בקו המדה. כ"ז מילין לסוף קו המדה יאמר שימדוד גבולי' שיעור כך מילין ותחומין מה ענין המילין בה כ"ח בקו המדה ובאדרא ובפטירת ר"ש ובכמה דוכתי יאמר מספר עולמות כגון אלף עלמין שתין רבוא עלמין מה הם העולמות האלו ומה יקרא עולם ועל איזו בחי' יאמר מספר עולם בכל איזה מקום שיהי' וכן הקב"ה מנחיל לכל צדיק וצדיק י"ש עולמות מה הם אלו העולמות וכמה יכלול מלת עולם זה:

תמר ד - פרק ח

קודם שאכנס בביאור מלות אלו אקדים אחר שידוע לנו שאין לייחס למעלה שום גשמות כלל ועיקר והאריכות בזה פועל בטל ויש לנו עוד הקדמה מושרשת שהספי' י' ולא ט' ולא י"א ואצ"ל בעצם הספי' שאין יותר מי' ולא פחות מי' אלא אפי' בכללות אין בכללות' יותר מי' ולא פחות מעשרה כמו שהארכנו בספ"ר ש' א' ומה שיוכללו הספי' ריבוי הכללות אינם במציאות יותר מי"ס שאין כלים אחרים זולתם אלא אם יוכללו י' וי' וי"פ י' וכיוצא עד שיעלה לכמה מספרים זה ענין הכללות המרובה הנרמז בספי' א' משא"כ בחברתה שיש ספי' שתכלל י"פ י' לבד ויש ספי' שתכלל עוד כל א' מעשר' י"פ עד שיעלו לכמה

אלף וכיוצא ולדרך זה בחי' הדעת אינה ספי' לעצמה אלא חלק ענף מהכתר להשלים הספי' שיהיו כלולות בעשרה ואם אין הכתר מתגלה בהם הרי הם י' שהרי הדעת ענף מהכתר וחלק הספי' כספי' עצמה ואם הכתר מתגלה בהם לא הוסיפו יותר מי' שהרי הכתר נתאחד בענף אשר לו והם י' שהכתר והדעת הכל א' כדפי' בתיקו' בב"ק ש' והנה לפ"ז אין בספ' יותר מהספי' כלל שאם נאמר שיש כללות ענין אחר הרי הם יותר מי' אותו הענין אשר נוסיף א"כ כשיתייחס האדרא ובפטירת רשב"י איזה יחס באיברים ולא יוסיפו על י"ס אלא שלפי מציאותם ובחינתם יהי' פעולתם משתנה ויתייחסו בשם עינים ואזנים ושער ומוח וכיוצא כמבואר שם ולא ריבוי הבחי' ירבה מציאות הספי' כי לעולם הם י' אלא לפי החלקים אשר בהם אם יהי' החסד שבחכמה או גבורה שבחכמה או בינה שבחכמה וכיוצא ישנה הפעולה ויתייחס בשם אבר פ' לפעולת הבחי' ההיא שהיא דומה לפעולת האבר הגשמי וכיוצא ולעולם אין יותר מי' ולא זולת הי'. ועד"ז הוא סוד המדות שהם מיוחסות בקו המדה שהם הכלים הנמדדים בקו המדה דהיינו הספי' שהם כעין גוף אל הנשמה הפנימי' אין דבר יותר מי' היאך יתייחס בנשמה יותר מי' או זולת הי'. האמנם הנשמה הפנימי' יבחין הספי' בכמה מציאיות משתנות אלו מאלו מפני השתלשלותם והתפשטותם ולזה יתייחסו המציאיות בשמות מחולפים למיניהם לענייניהם ואם היות אינה ספי' אלא תוכיות לספי' לא יתרחק ייחס הגוף מהנשמה שהרי נשמתינו מצד עצמות' לא יתייחסו לה איברים אמנם מפני שיתופה אל הגוף יתייחסו לה איברים בערך בחי' הדבקה אל הגוף ועד"ז יהיה הענין זה אל קו המדה הנה מצד עצמה היא נשמה מתפשטת מא"ס ולא יתייחס לה מדות ושיעורים ובחי' והשתלשלות שכל זה רחוק מאד מהתייחסו לא"ס אמנם כאשר יתלבש אורו בכתר הנה יתפשט אור הכתר בתוך הספי' וימדדם וישערם ויתייחסו לתוך קו המדה מדידות ושיעורים ובחי' ועל בחי' זו נאמר בקו המדה ייחסים ואותם העניינים הם הם ספי' שאין הנאצלים יותר מי' ספי' בשום אופן וענין אמנם הספי' ישתנה עניינם לפי מדידתם ויאמר י' מי' וי' מי' עד כמה אלף פעמים אפי' בכתר שבכתר שבחכמה שבבינה שבמדה פ' וכן כמה פרטי פרטים הכל יתן שיעור מדה לפי בחי' ועניינו והשיעור והמדה היא כמה יתרבה הכללות ובאיזה מדה יהיה הכללות כמה פעמים ת"ת מתפשטים זה מזה וזה מזה וכמה פעמים מל' מתפשטת זו מזו ויעשו כמה שעורי הת"ת וכמה שיעורי המל' והכל בחי' פרטיות בספי' ועד"ז כמה בחי' לבינה משתלשלות אלו מאלו וכיוצא אלו הם שיעורים ומדות שזולת הענין הזה אי אפשר שהרי גשמות אינו ויותר מספי' אין כלל כדפי':

תמר ד - פרק ט

מדה הנה מלת מדה היא לשון מדידה ושיעור והנה בהיות הענין אין כתר אין מדה ושיעור ולכך כתר שבכתר וממנו למעלה אין מדה ושיעור לכך נק' הכתר א"ס עם היות שהוא כלי אמנם אחר שאין שם מדה ושיעור יקרא א"ס אמנם מהחכמה שבכתר ולמטה יש מדה ושיעור ושם השערת המדות ושיעורין ומדידין לכך אות י' היא ראשית שם בן ד' היא חכמה תקרא מדה שהיא עשר והיא המודדת ומשערת מדת הספי' ששיעורם הוא סוד י' ספי' והיינו עשר אמות ארך הקרש דהיינו י"ס אות י' וכל מה שימדד וישוער באיזה שיעור ומדה הוא נמדד משם מה שהחכמה העליונה חכמה שבכתר מודדת ומשערת. ושיעור מלכים כמבואר בריש האידרא על ידה היא וכל מקום מדה שימצא ממנה ולמעלה ממנה הוא מה שהיא המודדת שיעורין ומדידין שאין לך שיפעל שאינו משוער במחשבה והנה הכתר יקרא רצון או בהתקרבו יותר רצון הרצונות אמנם בהתפשטו יותר דהיינו חכמה שבכתר מוחא דעתיק יומין היא המחשבה לכל המחשבה ובה יחשב ומשוער שיעור ומדה וההתערבות כל ספי' וכאשר יתפשט המחשבה תפעול השיעור והמדה המשוערת שם ואין למטה שיעור ומדה כי אם מן החכמה דהיינו מוחא דזעיר עצם המחשבה וכבר פי' באדרא ענין חכמות בחוץ תרונה שיתפשט סוד החכמה הפנימית הנעלמ' תכלית העלם מהכתר העליון דרך השערות שהם סוד הענפים הנעלמים אשר בכתר ויתפשט המחשבה הנעלמה דרך בם ויתן חיות וכח בחכמה והחכמה היא מחשבה למטה וימדוד שיעורין ומדידין בספי' מפני שסוד הכתר תלוי בחכמה שבו והחכמה שבו בחכמה למדה ולפי מה שיעלה המחשבה שם יתפעל המציאות למטה ועתה נקיש מזה אל סוד התפשטות הנשמה שיתפשט משם דרך ההשתלשלות הנז' ויתן מדה למדות ושיעור מדה הוא עשר דהיינו י' שרש המדה והשיעור והיא מדה לכל מדות להיות' נכללת בעשר וי' מי' דהיינו שיעור הנמצא כשיעור המחשבה שעלה שם מציאותו במחשבה ונמצא למטה במקומו שהרי ענין הנמדד נאצל וכל נאצל נחשב שלא תמצא שום פעולה קטנה או גדולה שלא תהי' צומחת מן המחשבה וכך ממש הם מדת המדות כל מה שישוערו ויומדדו הוא כפי מה שהמחשבה מדדה וחשבה למעלה והתפשט אותו שיעור דהיינו סוד מדת הספי' ולזה. החכמה מדה דהיינו י' מדה למדות כדפי' והנה כל הט' הוא פעולת הנשמה בתוך הכלי שהרי המוח חכמה והמחשבה במוח פעולת הנשמה בתוך המוח א"כ נייחס סוד המדה י' לא שיש במדה בוצינא דקרדינותא שם ממש אלא מצד מה שיתלבש עניינם בתוך לבוש והלבוש שיעורו י' נייחס המדה י' וכמו שהנשמה שם שיערה הכלי שהוא שוכן בה בעשר שיעור ומדה

כך מה שיעלה שם לשיתוף הנשמה בכלי לחשוב מדה יחשוב וימדוד מדידין ושיעורין מתייחסים לפי ייחס מקום הענין והיינו מדה למדות י' עשר וכיוצא:

תמר ד - פרק י

קו. הנה המלה הזאת נימוקה עמה כי מציאות וא"ו היא קו מן המדה. והענין כי סוד החכמה העליונה שבכתר אין לה התפשטות אל הבינה שבו מל"ב נתיבות פלאות חכמה כדרך שפי' באדרא אמנם יתפשט סוד פעולת החכמה הנעלמה אל החכמה ממש דרך הדעת דהיינו סוד קו המדה ו' המתפשט מן היו"ד דהיינו כנו"ן שיש בחכמה ובינה שהתפשטותם הוא ע"י הדעת כך יש למעלה סוד השער דהיינו מבועין דנפקין מן המוח שסודם וי"ן כי כל שער ושער וא"ו נובע מן המוח דאיהו י' וע"י השערות האלו טבע סוד המדה והמחשבה אשר בחכמה העליונה אל החכמה התחתונה היא חכמה במקומה למדוד שיעורין ומדידין והיינו מה שפי' לעיל בתמרים הקודמים שהם ג' ראשין דהיינו א"ס מתלבש בכתר וכתר בחכמה שבכתר והם ג' ויתלבשו בחכמה ממש ולא יתלבשו בבינה שבכתר מפני שדרך השטר מתפשט סוד הנשמה מחכמה שבכתר אל החכמה ממש ושאר התיקו' אשר בין תיקו' דשערא דעי"ו למוחא דזעיר אינם חוצצין כלל וה"ס חכמות בחוץ תרונה שהחכמה שבכתר עם החכמה ממש מתקשרים ומתיחדין יחד ב' חכמות ב' מוחות נשמה בנשמה ולזה סוד הדעת סוד השער הוא קו המדה קו המתפשט מן המדה למדוד שהרי החכמה היא מדה ויתפשט המדה דרך קו המדה הזאת סוד הדעת הנטוי כקו מן המדה לעשות מדה למדוד כעין הכלים יהי' הנשמה כמו שהכלים החכמה פתיחתה ע"י הדעת ואות י' תפתח קמיצתה והעלמה ע"י אות וא"ו ויי' ענין הדעת פותח חכמה נעלמה שבכתר כך סוד הנשמה המתפשט נשמה בחכמה במדה ומשם יתפשט סוד קו המדה הנשמה המתפשטת מן הנשמה והכל נשמה דבקה למעלה במאציל אלא באמצעות הכלים נייחס לה השמות האלו והבחי' האלו שהיא היא הפועלת בכלי מדה וקו המדה כדפי' והנה עתה לפי המתבאר מב' מלות אלו יהי' הענין מדה י' קו המדה ו' וכאשר יעשה מדה ימציא סוד עשר עומדות סתומות כהעלם מדת החכמה הנעלמה וכאשר ימדוד קו יתפשט ויעשה סוד פתיחת המדה אל סוד

תמר ד - פרק יא

הנה החכמים פי' כי בציור יקדם אל הגוף נקודה ק"ו שט"ח גו"ף. רצונם בזה הנקודה המחשבית שאין בה לא אורך ולא רוחב ולא רום יקרא נקודה שעדיין אין א' מגדרי הגוף כלל וכאשר יחשב אורך ולא רוחב יקראהו קו וכאשר יחשב הרוחב עם האורך בלי רום יקרא שטח צוריי שיחשב אמנם הגוף שהוא מציאות ההוי"ה השלימה ימצא האורך

והרוחב והרום או עומק שהרום והעומק ענין א' אלא שהכל תלוי כפי מה שישוער אם מלמעלה למטה יקראהו עומק ואם ממטה למעלה יקראהו רום והעניינים האלו גשמיי' לכל גוף גשמי אמנם הם דברים מתוקים מדבש למשל החכמה הזאת אחר שהותר לנו להמשיל דברים הגשמיים כאומרו אזן וחקר ותיקן משלים הרבה כדפי' רז"ל ועתה לפ"ז נמשול ונאמר ו"ק במקום גילויים יקראהו גוף וזה מפורסם בדברי רשב"י בזוהר ובמפרשים והטעם כי כמו שהגוף גמר ההויה כנז' כך גמר הספי' הם ו"ק שמהם יצא' הפעולה שלימה נגלית ועוד יכוון בדבריהם אל סוד הצלם שאדם נברא בו שהגוף הם ו"ק ולא יעד לנדרש והנה כמו שכל גוף יקדמו אליו ג' בחי' שהם שט"ח ק"ו נקוד"ה ראוי שבנמשל יהי' כך הענין ולזה יקדמו אל ו"ק ג' ספי' דהיינו תבונה ודעת וחכמה שבג' נתהוה כל הוה כאומרו ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו וכו' כדפי' בפ' פקודי סי' והנה לזה ג' אלו הם ממש ג' בחי' הקודמות אל הגוף נקודה המחשבי' היא החכמה שבה עומק המחשבה תחלת צורת הספי' המחשביות צוריות לא יתייחס בהם שום פעולה כענין המשל בנקודה הצוריית אל הגוף כך הנמשל נקודת' בחכמה הנעלמ' לא יחשב בהם לא חסד ולא דין ולא שום הנהג' להעלמ' כדפי' בפ' הקודמים הקו הוא סוד הדעת המתפשט מן החכמה שכבר יצאו הדברים מהעלמן אבל לא נתגלה בהם הפעולה כלל אלא האורך כאשר נבאר ענייני בפרקים הבאים. אמנם הנה דרך קצרה היינו סוד אריכות אפים וחסד לעולם וזה פעולת הדעת ואין לספי' שום פעולה אחרת ולא גילוי עצמי השט"ח בבינה דהיינו שנתגלו בה ב' הנהגות הא' היא הנהגת החסד מן החכמה והנהגת הגבורה מן הבינה והיינו האורך והרוחב כאשר נבאר. אמנם שאר גדרי הגוף דהיינו עצם ו"ק לא נתגלו אמנם בהאצילם אל מקומם בת"ת נודע להם האורך והרוחב והגובה והעומק הכל נתגלה בגוף זה דהיינו ו' ספירות במקומם ולכך לא יתייחס ההנהגה השלימה לספי' אלא במקומם ששם באמת אורך ורוחב עומק ורום כי בשאר המקומות הפעולות הם מחשביות צוריות נעלמות זולתי בגוף שאז באמת נשתלמו הצורות תכלית השלימות ועכ"ז לפי מציאותם ובחי' ישפטו ד' מערכות הם ד' אותיות שבשם. דהיינו מערכה א' בחכמה בה ו"ק ובבינה בה ו"ק ובמקומ' ו"ק ובמל' ו"ק והטעם לזה שכל הפעולות דהיינו תכלית שלימות הגוף הם ו' ספי' אמנם ישתלשלו ממציאיות אל מציאות ויעתקו מבחי' אל בחי' וראשונה יצמחו הקצוות בחכמה והם תכלית העלם מפני שהם הנהגות מחשביות ויצאו מן החכמה אל הבינה דרך הדעת ביציאת החכמה אל הבינה שנודע הוא שכל בינה שבמציאות צומחת מן החכמה שתחלה יתחכם האדם ואח"כ יוציא מן החכמה בינה דהיינו מבין דבר מתוך דבר ואח"כ יצאו אל מציאות'

במקום אצילותם אמנם לא יצאו לפועל אם לא ימצאו במל' שהיא המוציאה לפעולות לפועל ויש לד' מערכות אלו יחס וענין אלו עם אלו כי החכמה י' והבינה ה' וישתתפו החכמה והבינה בבחי' הקושרת זו עם זו והיינו סוד אחד העולה י"ג דהיינו קשר ששה בששה עם הבחי' המתמצעת וכן הת"ת ו' במל' ו' הם י"ג כללם כ"ו דהיינו מספר שם בן ד' בסוד המערכות האלו שנערך האצי' כדפי' בארוכה בספ"ר שער האצי' בע"ה והיינו ד' אותיות "י"ה"ו"ה והיינו סוד שיעור קומתם בזולת שכל אות ואות כלולה ע"י כדי שיהי' לסוד גופם ג' בחי' קודמות כדפי' וישוער הענין בעצמו בחכמה אל ערך מציאות' אשר בחכמה ובבינה אל ערכם אשר בבינה ובת"ת אל ערך מציאותם שבת"ת ובמלכות אל ערכם שבמלכות והיינו היות להם נקוד"ה וק"ו ושט"ח ואח"כ גוף כדפי':

תמר ד - פרק יב

אורכא הנה ענין האריכות הגשמי (בכ"י המלה מטושטשת ונר' שכצ"ל) ברור. אמנם הנמשל יכונה אריכות אפים אל ענין החסד המאריך אפים לרשעים ויהי' ענין זה אצילות החסד. ואמנם לשיעור המדה ירצה מדידת החסד אורך דהיינו התפשטות הפעולה והחסד אפי' לתחתונים מפני אריכותו אמנם האורך מתייחס בסוד הקו והיינו מפני היות הדעת מן החכמה וכל מציאותו מצד הימין בחסד כנודע ולכך מדרך הכתר אריך אנפין להתפשט תמיד רחמיו לולא המדות האמצעיות החוצצות דהיינו אורך המתפשט ונמשך עד התחתונים וכאשר יאמר ימדוד אורך ירצה בחי' החסד הגמור המתארך לגמול חסד לתחתונים ובחי' זו יהי' בחי' אורך והנה קו המדה ימדוד ויאצי' המדות ויתן מדה ושיעור בכל מדה ומדה וימדוד בה האורך שהוא החסד שבמדה ההיא בערך הנשמה המודדת ומאירה שם בתוך כל איזו מדה שתהי' והנה לפעמים יתן שיעור לאורך כאומר אורך היריעה וכו' וכן יאמר כך מדות אורך יהי' שיעור מדת החסד שיש חסד כוללת מדה אחת דהיינו החסד בעצמ' ויש שהיא כוללת ו' מדות ויש עשר ויש י' מי' עד כמה אלף, ולזה שיעור האורך סתם הוא החסד והמדות הנזכרות בכל איזו מדה שיהי' יהי' שיעור התפשטות החסד ההוא הנמדד אמנם דרך כלל נאמר שיש בשיעור קומת קו המדה כח למדוד אורך דהיינו החסד וימדוד אותה בבחי' שונות וכליות רבות:

תמר ד - פרק יג

רוחב. הנה הרוחב הוא מצד הבינה וכן היא נק' רחובות הנהר וכן פי' לעיל ענין הרוחב אל השט"ח הוא בבינה והנה ענין הדין הוא בגבורה ואין בסוד קו המדה דין הגבורה אלא רוחב הוא מדתה והענין שהאורך הוא אריכות אמנם נעלם בלתי מתגלה אבל הרוחב נותן הרחבה והגלות אל האורך שהוא מרחיבו ומגלהו שאלו לא הי' הרוחב המתפשט

תמיד עם האורך לא הי' לאורך שום פעולה מפני שטבע מציאות האורך מן הכתר והחסד והם רחמים פשוטים אמנם נעלמים בלתי מתגלים בהתפשטם בסוד הבחי' המתפשטות יתן גילוי לדברים הנעלמים והיינו חכמות בחוץ תרונה ברחובות תתן קולה ופי' בזוהר פ' תולדות סי' דהיינו בבינה שהיא רחובות ומשם הגבורה ברוחב ולכך ב' קצוות אלו קשורות יחד האורך והרוחב ויתקשר הרוחב עם האורך קשר אמיץ כהקשר הגבורה עם החסד ולכך קו המדה ימדוד ב' יחד אורך ורוחב ואין הרוחב נפרד מן האורך אלא מן האורך יחוייב הרוחב ומן הרוחב יחוייב האורך שבמדות אלו הם נקשרות והנה הרוחב יקצר וירחיב דהיינו הגבורה הממעטת או מרבה שכך היא מקצרת השפע שלא תרד או מרחבת ונותנת מקום להתפשט והיינו ששיעור האורך יהי' מה שיהי' ירבה ענייניו או ימעט כפי מה שיהיה הרוחב דהיינו יתפשט החסד מה שיתפשט יהי' ענייניו מה שיגזור דין הגבורה לכך הם ב' מדות משוערות יחד אורך ורוחב ולפעמים יתחזקו הדין והחסד יחד ויהי' שיעור האורך כשיעור הרוחב והיינו המזגת המדות ויתקרב הענין הזה אל הרבוע שיתבאר לקמן פט"ו והנה הרוחב אינו מתפשט לתחתונים שאין ממדתו בזה אמנם יתן הרחבה אל המציאות להתפשט בראוים העליונים ולכך כשימצא הרוחב לבדו ירצה כללות המדה והרחבתה לצורך העליונים לא שיתן התפשטות למטה ולזה יאמר קו המדה רוחב לבדו ולפעמים ב' יחד קו המדה אורך ורוחב:

תמר ד - פרק יד

עומק ורום במקומות רבים מהזוהר יתייחס העומק אל ההעלם עד שיתייחס עיקרו בחכמה והיינו ממעמקים קראתיך ה' דהיינו מה שתעמק ומתעלם כענין עמוק עמוק מי ימצאנו אמנם בקו המדה אי אפשר לפרש כך מפני שהוא מדבר על ענין שיעור ומדות הגוף דהיינו אורך ורוחב עומק ורום כדפי' א"כ העומק אינו אלא בענין מטה והרום בענין מעלה ואחר שכך הוא יתבאר בענין מטה וכבר פי' בזה בספ"ר שמלת מעלה מטה הם נצח הוד וא"כ מדת הרום הוא מדת הנצח ומדת העומק הוא מדת ההוד אלא שיקשה שבגשמי העומק והרום אינם ב' עניינים שהרי הם ו"ק והם ג' עניינים לכל א' ב' קצוות האורך לו ב' קצוות והם המזרח והמערב והרוחב לו ב' קצוות הדרום והצפון. והעומק או הרום לו ב' קצוות דהיינו המעלה והמטה ואפשר לומר שאם נתחיל מן המעלה למטה דהיינו התפשטות הנצח אל ההוד יקרא רום מפני שתחלתו מן המעלה ואם יתחיל מן המטה יקרא עומק דהיינו שתחלתו מן ההוד ויבא אל הנצח ולכך מדת הוד היא דהיינו עומק והרום נצח וכן הרוחב מן הצפון גבורה לדרום חסד מפני שלעולם הרוחב נגד האורך ונאחז בו ולכך יכלול ב' מדת אלו מצד הגבורה והאורך מן המזרח למערב שכל

החסד לקשר הת"ת עם המל' להתפשט לתחתונים כדפי' ואם נפרש שהנקודה האמצעית תתפשט לעומק ולרום יהי' התפשטות הנצח וההוד והכל ענין א' והנה כשימדוד קו המדה ב' מדות אלו וישערם בשיעור מדותי' יאמר בקו המדה עומקא ורומא:

תמר ד - פרק טו

עיגולא וריבועא. מיני העיגול מרובים ומיני הרבוע רבים כיוצא והנה הכל תלוי במשל הגשמי וממנו אל הרוחני והנה ימצא עיגול יוצא מן המרובע ומרובע יוצא מן העיגול והנה העיגול היוצא מן המרובע המרובע חשוב מן העיגול וגדול ממנו והמרובע היוצא מן העיגול העיגול חשוב מן המרובע וגדול ממנו כזה [] והנה העיגול היוצא מן המרובע הוא פחות שליש והיינו שהבינה היא מרובעת דהיינו בעלת ח'. ספי' דהיינו בינה חג"ת נהי"ם והת"ת עיגולא דנפיק מרבועא ואין בו אלא ו"ק דהיינו חג"ת נה"י והענין שהעיגול הזה הוא עגול הנז' תמיד בקו המדה דהיינו התפשטות ו"ק שהיא הנהגה מעוגלת שאין הענין ברבוע לא רבוע עליון אלא רבוע' דנפיק מגו עיגולא דהיינו שהמל' היא מרובעת בארבעה הנהגות או ג' אבות והמל' ד' להם או נה"י והמל' ד' להן משום דאיהי רביעא' לכל ג'. והנה בס' הבהיר פי' עיגולא רהיט רבועא לא רהיט והענין כי ת"ת בעל הרחמים מנהיג בו"ק הנהגה המושכת הרחמים תדיר בלי עיכוב והיינו העיגול הזה שאין מנהיג בעיכוב אלא רהיט דהיינו שאין שום קצה מן הקצוות מעכב המשכת השפע אמנם המל' היא מרובע' והיינו שהם סוד ד' הנהגות מתנגדות מה שיקרר זה יחמם זה מה שילחלח זה ייבש זה דהיינו סוד אלו כאשר יתבאר במקומו בע"ה. לכך ריבועא לא רהיט והיינו הנה לפי סדר זה קו המדה ימדוד פעמים בעיגולא דהיינו סוד ו"ק בהנהגה מעוגלא מצד הת"ת או ימדוד בריבועא דהיינו סוד ד' הנהגות מרובעות על הדרך הנז' מצד המל':

תמר ד - פרק טז

ענייני המספרים והחשבונות און ספק שכל מספר שיבא בענין האדרא או בזוהר או בתיקו' אין הכוונה מספר ממש גשמי כי אחר שאנו שוללים כל ענייני הגשמות כראוי אין ספק שענין המספר הוא גשמות ושיעור ומדה גשמי' אמנם הענין הוא כי המספר למעלה הוא יסוד הספי' כי הכללות אשר בהם יקרא מספר וגבול למציאותם ועתה ראוי שנחפש אחר שיעור המספרים ולזה נאמר כי המדות סתם בלי חיפוש אחר פנימיות' הם י'. אמנם ימצא להם שמות ודרך כלל לכולם יחד שם יהו"ה כאשר ית' הענין במקומו וכאשר נחפש אחר פרטיות המדה נאמר יש בה כו"כ כללות כגון אמרנו כ"א כלולה מי' הרי לפ"ז כאשר נדבר על המציאות הראשון נאמר על מדה א' א' ועל ב' ב' ועל ג' ג' וכן עד י' אמנם אם נדבר על מציאות הכללות אשר בהם נאמר על מדה א' י' ועל ב' עשרים

ועל ג' ל' עד מספר המאה ואם עוד נדבר על כללות הפרטי עוד נאמר על מדה א' שהיא י' כלולה מי' מאה ועל ב' ר' ועל ג' ש' עד אלף ועוד יעלו לרבואות על סוד הכללות י' מי' וי' מי' עד שתעלה כל מדה לרבוא שהם י' אלף והנה לפ"ז יהי' המספר עולה למדה רבוא ולב' ב' רבואות ולג' מדות ג' רבואות וכך יעלו עד י' רבוא וכך עוד יוכללו אלף מאלף וי' מי' עד יעלו למדה א' י' רבוא וב' מדות כ' רבוא וג' מדות ל' רבוא עד מאה רבוא ולדרך זה יעלו מדרגה אחר מדרגה לאין תכלית והכל בסוד הכללות ואין ספק שהכללות הוה אל המדות אינם על דרך ההזדמן אלא יש בחי' שהיא מאירה ויהי' חלק המדות שבמדה ההיא מאירות בסוד העשיריות וחלק בסוד האחדים ולכך יהי' שיעור שנים ושלשים ונאמר בהם שהם ממש מדות שלשה מהם עליונות מאירות בכללות העשיריות והב' מהם פשוטות ולכך לא עלו כ"כ ואם יאמר מאה ושלשים ושנים יהיו ששה מדות הא' עלתה אל שיעור ומדה כוללת י' מי' ולכך הם מאה שיעורי' וג' שיעורי' ל' שנכללו כללות א' לבד אמנם השנים לא נכללו כלל ולכך לא עלו על מספר הפשוט ועד"ז יהיו המספרים עולים מכללות אל כללות ועתה ראוי שנדע מאיזו בחי' יוכללו הספי' מי' ומאיזו בחי' יוכללו במאה ומאיזו בחי' יוכללו באלף ומאיזו בחי' יוכללו ברבוא שעד כאן הוא המספר בלה"ק ומכאן ואילך חזר המספר אל האחדים והמאות והאלפים והרבואות כגון מאה ועשרים רבוא אלף ומאתים ושבעים רבואות והנה האחדים הם מספרים תחתונים שהם בסוד חנו"ך מטטרו"ן והיינו סוד א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט' כדפי' בתיקו' וה"ס מספר קטן שהוא בסוד נער מטטרו"ן שאינו אוחז המדות בשום כללות מפני שהכללות נעשה אחדות ועליו נאמר ומשם יפרד לכך לא יכלול מספר הכללות כלל אלא ענפי הצורה העליונה ענף ענף מכל ספי' והיינו י' ניצוצות מהשכינה המתפשטים בתוכו ובערכו כל ניצוץ וניצוץ יעלה לכמה אלף בחי' אמנם בערך האור בעצמו מגיע אליו ניצוץ א' מכלל המדות שבשכינה הם י' ניצוצות ולכך יקרא מיטטרו"ן דהיינו ששמו מטטרו"ן ועם ניצוץ א' הכולל י' ענפים המתפשט אליו יקרא מיטטרו"ן ביו"ד. אמנם השכינה היא עשירית וכל המדות בה עשיריות וכל מספר העשר ממנה הם וכך בעשור לחדש הכתוב בתורה המספר הכולל י' הם בה וכן בחמשה עשר היינו הת"ת ה' על עשר אלא שאותן הה' יוכללו בת"ק כנודע שמהלך עץ החיים ת"ק שנין והת"ת הוא כללות המאות כל מדה ומדה כלולה מי' וי' מי' הם מאה ולכך מא"ת הם אותיות אמת ומאה הם אותיות אמה דהיינו אמה בת ו' טפחים שהוא הת"ת בעל ו"ק והוא הנקרא מ"ה כאומרו מה שמו ומ"ה שם בנו והמל' נק' מ"ה כנודע ואנו אומרים אל תקרי מ"ה אלא מאה דהיינו שם יהו"ה במילואו עולה מ"ה דהיינו יו"ד ה"א וא"ו ה"א ופי' אל תקרי מ"ה אלא מאה שבהתרבעו

עולה עשר פעמים י' דהיינו מ"ה י' אותיות מאה עשר ספי' כלולות מי' והבינה עולה אלף וכן פי' אל"ף בינ"ה והיינו שמצדה יעלו הספי' הכלולות ממאה י' פעמים י' ויהיו אלף שהם מתעלמין באורה בכללות והם אלפים לפי מדת שיעורם א' או ב' או ג' והיא היא צורת אלף שפי' האלף יהי' אלף דהיינו שחזר המספר מא' לאלף ומאלף לאחד בסוד אי"ק. והרבואות הם מצד החכמה שכל הספי' הם קמוטות ואינם מאירות ומתפשטות אלא בסוד החכמה ושם יהו"ה אינו מתמלא יו"ד ה"א וא"ו ה"א אלא מצד החכמה והיא הנק' ר"ב כאומר שמן משחת קדש משח רבות קודשא וגדול מצד החסד ורב מצד החכמה הימינית על החסד לכך משם היא רבוא הספי'. והנה פעמים יהיו הספ' חמשין אלף רבוון והנה לזה יגזור שהם הספי' ה' מאירות מצד החמשה ספי' יעלו נ' מצד המל' והם אלף מצד הבינה והם רבוון מצד החכמה נמצא פעמים יאמר אלף אלפין רבוא וז' אלפין וחמש מאה א"כ יהיו רבואות מצד החכמה ואלף אלפין היינו הבינה בחכמה כלולה מאלפים אורות מתעלות מהבינה והם ז' אלפים מצד ז' שבבינה והם ת"ק ה' ספי' מצד הת"ת החמשה הנז' ועד"ז לכל המספרים עם שנדע שהספי' יהיו ה' בסוד חג"ת נ"ה ויהיו ו' מחסד עד יסוד ויהיו ז' מחסד עד המל' ויהיו ח' מבינה עד המל' ויהיו ט' מחכמה עד המל' ולפעמים מכתר עד היסוד בזכות ויהיו ד' חגת"ם ויהיו ג' כח"ב או חג"ת או נה"י על הרחוק ויהיו ב' תומ"ל או חו"ג או נו"ה ויהי' א' או המל' או הת"ת או היסוד ועל הדרכים האלו יעלו המספרים יעלו החמשים בחמשה אלא שרוב המציאות נ' הוא אל הבינה שבה יסוד אלו הה' אז מצד המל' מפני היות בהן ההי"ן וכן ע' בו' אלא שרוב השביעיות ליסוד ולפעמים לבינה פ' לח' צ' לט' מ' בד' ל' בג' עשרים בב' ועד"ז נקיש עניינים וכך הם במאות וכך הם באלפים וכך הם ברבואות ולעולם המספרים זכות המספרים וכללות' והארת' מאור העליון המאירים בסוד קו המדה כדפי' והנה הדרך הזה אשר למספרים כט' יהיה למדות אם נאמר מספר זרתות יבא למעיין לביאור זרת וידע מה ירמוז המספר ההוא לענין בחי' הספי' ההיא הרמוזה בזרת וכן אם יאמר כך אמות נבא לענין פי' אמה ונאמר מספר כך שהוא רמז כך יהי' ענין מספר כך אמות וכן לטפחים וכל איזה מספר ושיעור מדה ידועה:

תמר ד - פרק יז

קשרא. המורגל בשיעור קו המדה הוא קשיר קשרין וקשרא וכו' כמה פעמים בתיקו' וברעיא מהימנא פי' שקשר הוא י' והטעם שאין לך אות שהיא קושרת ומקבצת כל האצילות כעין י' שהרי הי' נקודה א' וכוללת י' ויש בה סוד קשר האצי' כולו דהיינו יו"ד במילואה י' ג"ר ו' ו"ק ד' מלכות ויש בכלל י' פשוטה כל מלואה כדפי' בפ'. והנה הקשר

קושר כל מה שבתוכו ומקבצו וכך היא אות זאת קושרת כל גנזיה בתוכ' א"כ כל מקום שיאמר בסוד קו המדה שקושרת קשר הכוונה שמדד' מציאות בחי' י' דהיינו סוד קשר תקיעה שברים תרועה דהיינו שיש בו ימין י' שמאל ד' אמצע ו' וקושרת הכל. ועוד יש בו סוד י"ס כאומרו י' אמות אורך הקר"ש פי' הקשר ואמה ו' חצי האמה ד' דהיינו ה' רוחב הקרש דהיינו סוד י' כדפי' שהיא קושרת הספי' י' בתוכה בג' בחי' דהיינו קוצא לעילא כתר וקוצא לתתא בינה וגיו באמצעיתא בסוד החכמה דהיינו ממש סוד יו"ד שיש בו בחי' הדעת לכתר וד' לבינה וי' לחכמה והכל עולה לענין א' וכל מקום שיתפשט קו המדה ויעשה מציאות בחי' י' קשרה קשר ויש בחי' התפשטות סתם ויש קשר כי סוד התפשטות הוא בחי' שאר האותיות וקשר הוא בחי' י' כדפי' וכאשר ימדוד בחי' י' יאמר שקושר' קשר ודרך כלל היא החכמה שבה כולל כל האצי' נקשר מלמעלה למטה וממטה למעלה עד שיכלול הכל:

תמר ד - פרק יח

אמה האמה עולה מאה ומאת עולה אמ"ת והוא מדת הת"ת שהיא התפשטות ו"ק ולכך המדה ו' טפחים דהיינו אמת הבנין שהבנין הם ו"ק והיינו בחי' ו' ששיעור קומתה אמה כנודע שהוא בת ו' ספי' וכל מדידת אמות ה"ס הת"ת בעל אות ו' שבשם כנודע וכן במלת אמה סוד א שם יו"י דהיינו שם יהו"ה ובמלת מ"ה מילואו דהיינו יו"ד ה"א וא"ו ה"א שעולה מ"ה בענין שיש במלה זו השם פשוט ומלא שכך הת"ת פעמים בו השם פשוט פעמים מתמלא ולכך אמרו אל תקרי מ"ה אלא מאה ולכך אמה עולה מאה. ומפני שי"ס כלולות מי' הם מאה ואלו המאה הם מצד הת"ת ששורשם הם ו' ובאי' עגולים למטה ע"י השם הרמוז בהם הכולל י' כדפי' ויש אמת הכלים בת ה' טפחים דהיינו המל' הנק' כלי ואמה שבה אין בה ו' מפני שאות ה"א מליאה עולה ו' וחסרה עולה חמש והיינו שיש בה ה' ספי' ואין בה סוד היסוד סי' הזכר אמנם כשהיא מתמלאה שמלוי הנקבה מהזכר הבא עלי' ימלאו לה ששה שישלים היסוד ולכך סתם אמת הכלים באמה (באמה) בת ה' מפני העלם היסוד והכל עולה למנין א':

תמר ד - פרק יט

זרת. הזרת ג' טפחים דהיינו אצי' אמה והענין שהת"ת אמה שלימה כוללת ו"ס הם ו' טפחים וב' ההי"ן כל א' מהם כוללת ג' ספי' הבינה ה' עליונה כוללת חג"ת והיינו שהיא ה שבה סוד ג' ווין ויסע ויבא ויט כזה ה והיינו ג' טפחים מפני שהת"ת כולל ו' ווין והבינה ג' והמל' ה' תתאה ג' דהיינו ב' זרתות והענין שהזרת ג' ווין מהו' שבאמה שהם ימין ושמאל ואמצע שהם אות ה' דהיינו חמשה אצבעות כי בהקשר ג' טפחים

יחד יהיו ה' מפני שיתעלו חסד וגבורה בנצח הוד ויוכללו כאחד והם סוד ב' ההין ה' אצבעות וה' אצבעות אמנם הם מפוזרים הה' אצבעות כאשר יוכלון שאת בענין שהם מתפשטים אינם קמוצים ולכך ה"ס ה' אצבעות כל אצבע ואצבע כלול מג' דהיינו ימין ושמאל ואמצע דהיינו ג' ווין הנז' והיינו סוד כ"ח פרקים המתפשטים ונעשים זרת לשון פיזור שיתפזרו ג' ווין חסד דין רחמים בחמשה ספי' ויתפזרו ה' ספי' ה' אצבעות בכל כחן ע"י אלו הפרקים הנז' ולכך זרת הם ג' טפחים מקובצים כנודע והאמה ב' זרתות שהם ב' ההי"ן כדפי'.

תמר ד - פרק כ

טפח הנה הטפחים דרך כלל היא המל' והטעם שהטפח הוא כלל ה' אצבעות מקומצים ויעשו טפח בענין שהם זרת אלא זרת הם ג' טפחים מפני שהאצבעות יתפשטו ויעשו כל אצבע מפוזר מג' חלקים חסד דין ורחמים אמנם כשיתקבצו כל ג' טפחים יעשו חלק אחד נמצאו ג' טפחים טפח א' מדה א' והיינו המל' שהיא קמוט' ומקבצת כל הספי' והם ד' אצבעות בגודל דהיינו סוד ההנהג' מקובצת שהם ד' רוחין מתקשרן שהם ד' ספי' חגת"ם והיינו שהם ד' בחי' למל' שהיא נק' גודל כאומרו קטני עבה ממתני אבי. והנה לפ"ז זרת הוא ה' המתפשטת וטפח היא ה' המתקמטת וכולם ענין א' ולזה הם ב' ההין הה' המתפשטת היא הבינה והמל' בה זרת כמוה והה' המתקמטת מלכות והבינה בה טפח כמוה ודרך כלל זרת בינה טפח ולהיות הת"ת נאצל מן הבינה נאמר בו ושמים בזרת תכן כאומרו כונן שמים בתבונה:

תמר ד - פרק כא

אצבעות הנה האצבע סתם היא הבינה א' אולם הם ה' אצבעות הם ה' ספי' חג"ת נ"ה אמנם שיעור מדידת' היינו בסוד בחי' ולמטה מאמה וזרת וטפח מפני שהוא בחי' פרטית מן המדה חלק מדה. והנה כשיאמר ה' אצבעות יורה התפשטות' קצת אבל לא בזרת אמנם אם יאמר אצבע סתם יורה על סוד וא"ו שהוא הת"ת בבחי' פרטי' חלק מהורת דהיינו הבינה והיינו אומרו אצבע אלקי':

תמר ד - פרק כב

הנה לפי הרמוז במדות הנז' שהם אמות זרתות טפחים אצבעות שהם בחי' ידועות בספי' יורה זה מה שלא יורה חבירו א"כ אין לתמוה אם יאמר ה' אצבעות ולא יעשה מהם טפח מפני שהטפח ספי' ובחי' ידועה נמדד' והאצבעות בחי' ידועה והיאך יתקבצו בחי' רבות ידועות ויעשו ספי' אחת זה נמנע ואם היות שבציור הגשמי יצדק בציור הרוחני אינו ולכך לא יתקבצו טפחים רבים ויעשו אמה או זרתות ולא יתקבצו זרתות הרבה ויעשו

אמות מפני שכל א' וא' בחי' לעצמו וספי' לעצמו ואור לעצמו ואולם ימדוד קו המדה זרתות הרבה וכן אמות הרבה וכן טפחים הרבה והיינו בחי' אחת ואצילות משתלשל בחי' מבחי' זו אחר זו עד מספר ידוע לפי מה שפי' במספרים בפ' י"ו ולעולם הם מציאות מדה א' משתלשלת זו מזו וזו מזו מודדת וחוזרת ומודדת אמה אחר אמה פעמים הרבה זו אחר זו והיינו התפשטות המדה ההיא והשתלשלות' במציאות המדה ההיא כמה מציאיות אשר לה זה אחר זה עד הגיע בחי' הגילוי או עד הגיע קו המדה למדוד מדות אחרות וכן זרתות הרבה או טפחים הרבה הכל אורות עליונים ובחי' לספי' שפי' כבר בחי' ספי' המספר כדפי' בענין המספרים ועד"ז ג"כ אל בחי' עולמות כך אלף עולמות הם בחי' ספי' השתלשלות להם פעולות ידועים וענינים לכך נשתלשל שיעור ומספר ידוע כדפי' המספר בספי':

תמר ד - פרק כג

בזרת נמצא ענין בקו המדה מה שלא נמצא בשום מדה משאר המדות לא באמה ולא בטפח והיינו שימצא בו שברים ושברי שברים חצי זרת וחצי חצי ושליש' וב' שלישים וזה ענין מבהיל כי איך אפשר שמה שיהי' מדה או ספי' ידועה יעשה חצאין וכיוצא. בזולת שמן הראוי שיהי' ענין הספי' הזאת דומה לשאר הספי' וכמו ששאר הספי' לא יסבלו השבירה והחילוק ג"כ ספי' זו לא תסבול החלקים. והנה ראוי שנחפש על מספר הסובל חצי וחצי חצי ושליש וב' שלישים ויהי' כל חלק מאלו החלקים דבר ולא חצי דבר ומצאתי המספר שיסבול אלו החלקים והם ח' ואחר שעמדנו על זה נאמר שהזרת הוא חצי האמה כדפי' והאמה ו' טפחים והזרת ג' אמנם אלו הג' יש בהם כנגד הששה כפלים מפני שאות ה' שבבינה היא כוללת ג' ספי' מהו' המתגלות בת"ת והיינו חג"ת כדפי' וכל חלק מאלו הג' שקול ככל הת"ת מפני שהבינה היא אם לת"ת וסיבה לכל הספי' א"כ שלשה ספי' אלו העליונות רבו כמו רבו על בחי' הת"ת והנה הזרת היא הבינה ויש בה ג' אלו שכל א' וא' יש בו סוד המרכבה המרובעת דהיינו יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלוך שהם אמות לי"ב הויות כדפי' בספ"ר ובכמה מקומות ויתי' במקומו בעז"ה ולזה הם ג' יודי"ן ג' ההי"ן ראשונות ג' ווי"ן וג' ההי"ן אחרונות והנה הזרת לפ"ז יתחלק לכמה חלקים בערך הבחי' הנז' אם שלש יהי' שם מג' שמות ויהי' הראשון ואם יהי' ב' שלישי' יהיו ב' שמות ואם יהי' חצי הזרת יהי' ו' אותיות הם ו' הויות ואם יהי' חצי חצי יהיו ג' הויות הם ג' אותיות מהשמות מפני שיתחלקו לשלישי' נגד ג' שמות שהם ד' הויות כל שליש ויתחלקו לרביעי' ולחצאי' נגד ד' אותיות כדפי' וכך הם סוד ההויות נחלקות לחלקים אלו הנז' כדפי' ועתה בזה לא יתרחק שפעמים ימדוד י"ב הויות כמה פעמים

ולפעמים ימדוד ו' ההויות או ג' הויות או ד' או ח' כפי צירוף השמות כדפי'. ואולם סבת התחלק י"ב הויות לפורסם פרסים אלו יהי' הענין מצד המל' שהיא לבנה פרוצה והיא מתמלא' ולכך מבחי' יהי' באיזה מקום שיהי' מציאות' חלקים אלו כי מצד הת"ת לעולם המדה מליאה ואין מדה פרוסה אלא מצד המל' מצה פרוסה ויתייחס הענין קצת אל נה"י מפני היותם למטה מן המל' בבחי' היות' למעלה ויפרסו למטה נצח הוד ויותר מהמה היסוד ויותר מכולם המל' ברדתה למטה משלשתם כנודע:

תמר ד - פרק כד

חו"ל הנה אלו האותיות יורו ג' חלקים שיחלקו קו המדה למדוד בהם מדידות הספי' מבינה ולמטה ואלו הם ג' בחי' בסדר קו המדה שבתוכיות הבינה והיינו חול גבול לים שהבינה ים ואין בה גבול וע"י אלו הג' בחי' הים מתרחמת מדיניה הקשים ועושה גבול שלא יתפשטו דיניה ואלו הם בחי' הבינה שבסוד קו המדה היא ח' ובחי' הת"ת שבה הוא וא"ו ובחי' המל' שבה היא ל' ואלו הם כלי להוציא הבינה מעש' להגלות והיינו שהספי' הם קולות כדפי' במזמור הבו לה' ואלו הקולות אינם נמצאות למטה אלא ע"י ג' בחי' דהיינו חי"ת הוא חיך שבו נובעות הקולות הם הספי' מהעלמן. וא"ו היינו לשון המוציא הקולות להביאם אל הדבור ואל הגילוי למ"ד הוא מגדל הפורח באויר והיינו שפה שבה השיניים והוצאת הדבור והם ג' בחי' ח' בינה ו' ת"ת ל' מל' והיינו בחי' בקו המדה שעל ידה ימדוד מדידות ושיעורי' למדות העליונים והנה בתיקו' בבא קמא ש' א' ביאר בזה ענין רב אכלול מדבריו כללים הא':

תמר ד - פרק כה

עזקא. הנה שיעור הטבעת לפי הנראה בתיק' ובכמה מקומות שהחכמה היא (נר' שצ"ל טבעת) נובעת הקידושין שבה סוד הקדש ולכך אומרים לגבי כלה תהא מקודשת כהקדש וענינה תקביץ ג' ספי' דהיינו סוד נקודה בהיכליה דהיינו בו דהיינו ב' בינה היכל אל החכמה ושם בתוך אות ב' י' שהיא נקודה בהיכליה דהיינו כזה ב ואות ו' סותם ומעלים הבינה והחכמה מפני שאינו מתפשט ואינו נותן התפשטות להנהגה ולזה הוא סוד טבעת כזה כו שחותם ומעלים הכל כזה [] והנה ג' ספי' אלו הם חכמה תבונה ודעת הם נקשרות בהם יעלים כל האצי' ובהתפשטות' יתפשט ויתגלה והנה יש טבעת ויש טבעת מפני שמציאות הבינה והדעת והחכמה נקשרות בבחי' רבות מאד ולזה כל איזו בחי' מהם יתייחס בשם טבעת וכל עוד שיוכללו בו חכמה ותבונה ודעת ויש בחי' אל הטבעת למעלה מכלם בסוד אות י' שיפתח עצמות' למעלה ויקבל בתוכיות הבינה והדעת ויעשה טבעת המטביע כל הספי' ומכאן ואילך כל איזו בחי' שיבחן עד התפשט

הת"ת אל מקומו כל עוד שהם בחי' לחכמה ותבונה ודעת נכללים הכל בחי' טבעת ולא יפתחו הבחי' אלו משתים או בינה ודעת בחכמה והוא הטבעת הראשון או חכמה ודעת בבינה והיא טבעת הב' ולכך בקו המדה ב' טבעות הם זו נגלה וזו נעלמת בערך בחי' זו בזו:

תמר ד - פרק כו

מזלגין הנה מלת מולג יאמר על ענין האוחז כעין הבשר בקלחת שנאחז במזלג והנה ענין המזלג הוא סוד ענין קשר וייחוד לספי' כדפי' בכמה דוכתי שיתפשט המשל בזה בחי' מהחסד ויכלל בגבורה ויתאחז בה אחיזה גמורה והיינו חסד שבגבורה ויצא בחי' מהגבורה ויכלל בחסד ויתאחז בה והיינו גבורה שבחסד. והנה הבחי' האלו יתייחסו בשם מזלגין דהיינו בחי' מזו נכללת ונאחזת בזו ובחי' מזו בזו ואלו המזלגין יהיו מספרם בבחי' הספי' שנשתנות מזו לוו לקשר הדין והחסד ולזה לא ימצא ענין מולגין רק למטה אחר הבחי' שקו המדה מודד ימין ושמאל וצריך לכלול ולקשור ימין בשמאל ושמאל בימין אמנם למעלה מבחי' זו אין צריך שום קשר שהכל מיוחד ונקשר מעצמו אמנם מכיון שנתייחס המציאות בייחס ימין ושמאל צריך לקשר זה בזה וזה בזה ע"י המזלגין הם הבחי' הנז' כדפי' רז"ל שהם סוד ו"ק מן החסד לגבורה וו"ק מן הגבורה לחסד והטעם שהמזלגין הם בחי' ו"ס בסוד בחי' ווי"ן המתפשטין מצד זה אל צד זה והיינו משל כזה [] ומהפכים מדתם למדת הספי' שהם נאחזין בה כלומר אם הם מחסד נכנסין בגבורה והם נהפכין אל מציאות הגבורה ודיניה ואם הסמגבורה נכנסי' בחסד ושם נהפכין אל מציאות החסד ורחמים ולכך נמשלים כמזלגין כזה [] ואוחזי' המדות ומקשרים אותם זו בזו אל הנהגה אחרת. בקשר וייחוד והמשל הגשמי ידוע' אל המשל הרוחני.

תמר ד - פרק כז

תמצא בדברי רשב"י בקו המדה ובמקומות אחרים לפעמים יאמר בוצינא דקרדינותא ולפעמים יאמר בוצינא והנה מלת בוצינא הוא לשון נר כדמתרגמינן בהעלתך את הנרות בוצינייא וענין קרדינותא יש בו ב' גרסאות בקצת מקומות בזוהר גריס קדרנותא והוא לשון שחרות להורות על רוב הבהיקות כענין ישת חושך סתרו והענין ועתה לא ראו אור בהיר הוא בשחקים כדפי' בריש ס' הבהיר. ויש מפרשים לשון גפרית כדמתרגמינן עצי גופר אעין דקדרוס וירצה על דבוקת האור העליון בו כדבקות האש בגפרית ואית דגריס בכולהו קדרטן וכן מהם פי' בערוך ואין מהם ראיה לקרדנותא אלא מפ' ותנח התבה על הרי אררט מתרגמינן טורי קרדו ואם הי' כוונת מלת אררט לרמוז על ההרים הגבוהים הזה ניחא שהיה ממנו ראיה למלת קרדנותא שהוא לשון רוממות אמנם נראה שהוא

שם מקום וא"כ קרדנותא לא נדע בו שם כלל. והנה בקצת מקומות בקו המדה עצמה קאמר בוציצא וחפשתי ולא מצאתי רק שמלת חיפוש מתרגמינן בציה תחפשנה תבציה חופש מבציה וכיוצא ואם כן נאמר שנגזר מלשון זה בוציצא דוחק גדול וא"כ במקומות בתיקו' בענין קו המדה דקאמר בוציצא דקרדינותא אלו גרסינן בוציצא דקדרותא ירצה חופשת בחשך ובשחרות ואין לו מנין ואין לו ענין ואי גרסינן בוציצא דקרדינותא לא נדע ג"כ ענייננו. והנה בשמואל סי' י"ד כתיב ובין המעברות אשר בקש יונתן לעבור על מצב פלשתים שן הסלע מהעבר מזה ושן הסלע מהעבר מזה שם האחד בוצץ ושם השני סנה ופי' הרד"ק לא נודע אצלינו ענין השמות אלא שיונתן תרגם בוצץ משרועיתא מקום חלקלק מדברי רז"ל בשערתא דנהרא ותרגום בחלקלקות באפלא במשרעא באפלא בקבלא וכל זה פי' בערוך בערך שר"ע ואם נפרש לפי זה לשון בוציצא מלשון בוצץ יהי' פי' לשון חלקלק ואין בו תפיסה ולא פעולה ידועה אמנם אין נראה שיאות אל הענין. והנראה אלי כי מאחר דזמנין נקיט בוציצא זמנין בוצינא וכולא בחדא מילתא שהכל ענין א' בלשון הירושלמי דהכוונה נר ומלת קרדנותא או קדרנותא נאמר לשבח ומעלה וכבוד יורה על מה שיורה. אמנם באידרא בשעת פטירתו פי' בענין התיקו' אשר לכתר ענין נפלא שאינם בערך הכתר בעצמו אלא מצד הספי' התחתונות ונתן טעם לדבר והמשיל משל לנר שהעינים הצופות בו ישאבו אורו ויעשו חוטי שלהביות מתנוצצות מהנר לעינים ולכך הספי' צופות בכתר ומצפייתן בו יעשו תיקו' מתנוצצים לבחי' נערכות לא שיהי' הכתר מצד עצמו תיקונים וההקדמה הזאת ביארתי' בארוכה בעין רואי ת"א. ולזה יקרא הכתר בוציצא להראות על סוד תיקוניו כעין הנר המתנוצץ לעין הצופה וכן הוא ענין המדה שאין בו שיעור ומדה אבל ישער וימדוד לערך הנמדד ולצפייתו יתן בחי' אמצעות בינו ובין הנמדד והיינו קו המדה ולזה יכונה בשם בוצינא כנציצות הנר ממש. ומלת קדרנותא רוממות כדפי' ירצה שכאשר יגבה הנר למעלה למעלה ויתרחק מחמת הרוחק יתנוצצו אותם הניצוצות (נר' שצ"ל וחוטי) ומטי שלהביות לעין הצופה לתת אמצעות בין הרואה והנראה. ואם נאמר קדרעותא לשון קדרות ושחרות ג"כ יתיישב שמחמת השחרות המעלים הכתר וההרחק אשר בינו ובין שאר הנאצלים נעשה המציאות הזה שהם התיקוני' והמדידות והשיעורים והכל עולה אל מקום א' ואי גרסינן קרדנטתאי (אולי חסר):

תמר ד - פרק כח

מעולפת מלה זו נגזרת מן הכתוב מעולפת ספירים והוא מלשון ותקח הצעיף ותתעלף שהוא לשון כסוי ועטוף ועניינו כאשר קו המדה ימדוד ויתפשט אינה מעולפת אלא

מתפשטת והולכת ומשערת וכאשר יעטוף כחה בעצמה ולא ימדוד יותר והרי אינה חסרת דבר שהרי כחה ורצונה למדוד ולשער אמנם נתעלף ונתעטף ונתכסה כחה בעצמה ולא מדדה אמנם במציאות' בכח למדוד זה יקרא מעולפת והוא כעין מי שיתעטף בעצמו ולא יוציא מעשהו לחוץ והענין שאינה מעולפת לעולם בתחלת התפשטות מפני שהיא מתפשטת ומודדת. אמנם למטה כשיתחיל להכנס באצילות הספי' שיש עיטוף ועיכוב ויעמוד מציאות' ואינה מודדת תתעטף עצמות' בעצמות' ולא יתן מדה אלא היא עומדת כח פעולת' בעצמה וכאשר השלים קו המדה ומדדה כל המדות כולם הנה הגיע מדידת המדות אל מקום שהגיע התחלה לאסוף עצמה בעצמה ולהסתלק והרי אותו הכח שנתפשט נאסף מדרגה אחר מדרגה להקשר בשורשו והמדות מדודות הרי היא מתעלפת ועולה ומתעלפת עצמות' בעצמות עד שיתעלף מציאות' אל סוף חלוק' וקשר' אל מציאות' ותחלת התפשטות' וזהו ענין עילוף זה בענין שהם ב' מיני עילוף הא' קודם התפשטות בערך שיתפשט הב' אחר התפשטות בערך מה שנתפשט ומתעלף ומסתלק כדפי':

תמר ד - פרק כט

ספירי"ם מלה זו היא מלשון ספירות והם בחי' הספירות שיש בהם בחי' ההנהגה בחסד ודין ורחמים והכולל דהיינו ספירות הפעולות שהם מכוונות בגוונין כמראה הספירים שהם אודם פטדה וברקת וכבר הארכנו ענין הגוונים בסוף פ"ד ויתבאר במקומו והנה כאשר תהי' סוד הנשמה הזאת מתפשטת ומודדת יהי' התפשטות במציאותה עד הגיעה אל מציאות עצם הספי' עד שתהי' עטופה בספיריות הספי' בחי' צאתם מנשמה אל כלי:

תמר ד - פרק ל

ארגוני"ן הנה מלת ארגוון הוא תרגום ארגמן והוא צבע ממיני הצבעים יש שפי' שהוא האדום ויש שנחלקו ולפי המקובלים יהי' צבע הכולל בעניינו ד' מיני צבעים שהן הלובן והאודם והירוק והתכלת או השחור והטעם שהם פי' ארגמן אוריא"ל רפא"ל גבריא"ל מיכא"ל נוריא"ל והם ה' פעולות הספי' דהיינו חג"ת ומלכות וכאשר יופעלו למטה בסוד התפשטות פעולתם יקראו ארגמ"ן דהיינו מציאות' בפעולת' בד' חיות ועתה השרשתם בספי' למעלה בסוד קו המדה יקרא ארגוון וכאשר ימדוד קו המדה מדות הרבה מאלו המציאיות יקראו ארגוונין:

תמר ד - פרק לא

מגדל הפורח באויר הנה בזה יורה בכמה מקומות היות הענין סוד אות ראש למ"ד כזה ל אותה הבחי' שהיא עולה על כל האותיות ולא על האותיות לבד אלא עולה כשיעור ו' על

גופי האותיות ועל ראש אות ו' הוא עשה סוד המגדל. והענין הוא כי מגדל בכל מקום הוא המלכות והיא עולה ממטה למעלה על ראש האותיות והאותיות שיעורן הוא ד' בחי' מזרח מערב צפון דרום דהיינו גופי האותיות כאשר יתבא' ועל שיעור ד' בחי' ההנהגה הזאת יעלה סוד ו' שיעור קומת הת"ת הוא בתוכיות הבינה הנק' אויר עם היות שיש אוי"ר בדרך אחרת כאשר יתבאר בעז"ה עכ"ז יתייחס בו סוד אוי"ר כאשר נבאר והמל' י' על ו' בתוכיות הבינה והיינו שהוא מגדל שהוא פורח ומתעלה משפל מקומו שהרי בחי' למטה מאות ו' ופורח באויר ועולה על ו' בסוד אשת חיל עטרת בעלה וסוד סילוקה שם הוא בפריחה שאינה בהילוך ועליה טבעית שהרי מדרך הספי' להתעלות עילוי בסדר זו לזו אמנם המלכות היא למטה והיא עולה על גבי הת"ת אינה עליה מסודרת בסדר האצילות אלא פריחה שהיא פורחת ולזה תקרא מגדל הפורח באוי"ר והטעם שתקרא מגדל שיש בו כמה שורין חיל וחומה דלתים ובריח והיינו סוד פימא באימא נפלאה שיש בה שורין שהם ל"ב שינים וטוחנות שהם סוד ל"ב נתיבות חכמה הם עופל ובחן סביב סביב למגדל אלו על אלו והיינו סוד ארמנות קריה וארמנותיה מתעלין ומלבנין ברחמים עליונים ויש בה דלתים בה שפתים ולהם כמה שומרין סביב הם תיקוני שערא סחור סחור לפימא ויש עוד הלשון בריח לדלת מבפנים והכל בסוד המגדל הזה הפורח כדפי':

תמר ד - פרק לב

אויר. הנה המלה הזאת פי' בתיקוני' פעמים רבות וצירופה אור י' ופי' בפ' יהי אור י"ה אוי"ר ורצו כי אור היא הבינה שהם ה' אורות דהיינו אות ה' הנז' בפ' וסודם עצם הבינה אור והחכמה י' נקודה בהיכליה כאשר יכנס אות י' חכמה בתוך אור בינה יהיה במציאות י"ה י' בתוך ה' כזה ה אויר וכאשר יהיה ויחודם זה לא יתגלה אור הבינה שאין גילוי כל עת הייחוד הזה אמנם כאשר יסתלק החכמה מתוך הבינה יהי' המציאות יה"י שהרי שם י"ה חכמה אספה נקודה ייחודה מתוך אור בינה ועושה יה"י ונשאר אור דהיינו שילדה הבינה בניה שהם ה' אורות בחי' הספי' בתחלת מציאות' באור הגנוז כו' כאשר יתבאר במקומו והנה אחר שכללנו שסוד אויר ירמוז ייחוד חכמה ובינה נאמר שיש כמה מיני אוירין ראשון קודם לכולם יהי' אויר תחלת אצילות חכמה ובינה בכתר שבכתר ויתפשט מאור אויר הקדום החכמה בתוך הכתר ויתפשט הבינה מדרך החכמה שבכתר אל מקומה בכתר שבכתר ואח"כ יכנס החכמה בבינה בסוד מוחא בגולגלתא ויעשה בינה שמה קרומא דאוירא דהיינו חכמה תוך הבינה בכתר. ואח"כ יתאצל מתוך האויר למטה התפשטות החכמה ואח"כ יתפשט הבינה דרך החכמה ויכנס אח"כ החכמה בבינה ויעשה אוי"ר הנז' ולזה יש אויר הנתפס ואויר שאינו נתפס ועכ"ז יש כמה בחי'

אויר בין אויר הקדום דאמרן ובין אויר הנתפס והרי ג' בחי' יש עוד בסוד הת"ת שהוא נק' יהו"ה דהיינו שנוטל על ראשו חו"ב ובבחינתו נעשה י' בתוך ה' אוי"ר ולזה יקרא הת"ת ג"כ אוירא ועל שם בחי' זו אמרן לעיל מגדל הפורח באויר ויש כמה בחי' אויר בין אלו לאלו כאשר יתבאר:

תמר ד - פרק לג

שרביטא המלה הזאת ימצא בקו המדה ובמקומות אחרים בזו' ובכ"מ שיהי' יורה על ו' שהיא עשויה כשרביט דהיינו מדת הת"ת או היסוד ועיקרו על היסוד שבו סוד הזיווג דהיינו שרביטו של מלך ויתישב בעצם על סוד הדעת שהיא ג"כ וא"ו וימצא הענין ג"כ בעולם הנפרדים כדפי' בפ' בענין ועל הסוד הזה הוא ויושט המלך ת"ת לאסתר מל' את שרביט הזהב אשר בידו ודאי שהיסוד לאחז בחסד ותקם אסתר משפל מקומה ותגע בראש השרביט ודאי דהיינו ברכות לראש צדיק ועל היסוד נאמר אין משתמשים בשרביטו של מלך:

תמר ד - פרק לד

סוספית"א הם סיגי הזהב והכסף או כל מיני מתכות והרי אלו המתכות הם מיוחסים לספי' כדפי' בפ' תרומה סי' והנה הספי' להם פעולות קשות בדין יתפשט למטה עד השמרים החיצונים ואותם הפעולות מושרשות למעלה בסוד ההנהגה העליונה שאין דבר חוץ ממנו ח"ו וא"כ היאך יתייחסו אלו שם אלא קו המדה בהיותה מתפשטת ומודדת היא משערת גם אלו שהם חיצונים אחרי צאתם ממקום השרשתם. אמנם בקדושה הם קדושים ואחרי התפשטות' אל מקום פעולת' יתקשו בקושי דינם וכבר פי' באדרא מענין חרון אף שהם בסוד חוטמא דזעיר והיינו סוד התלהבות החיצונים המושרשים שם כדפי' והיאך איפשר ענין זה אלא ודאי אין הטומאה (נר' שצ"ל של) אלי אלו החיצונים אלא דווקא בהתפשטם אל מקום פעולתם הטמא אמנם כל עוד שהם בתוך האצילות מושרשים שרשם קדוש ויאריך הדרוש הזה בתמר י"ב בע"ה ולזה אחר שיתייחסו תוך האצילות והם טהורים יתייחסו גם אל סוד קו המדה כמו שיתייחסו שאר הפעולות והספי':

תמר ד - פרק לה

מילין בסוף קו המדה קאמר מדיד כך מילין וענין שיעור מיל הוא אלפים אמה. אמנם בענין מדה זו אין הכלל הפרט ולא הפרט הכלל כדפי' לעיל ולכך מיל ענין לעצמו ולפרשו על דרך האמור אלפים אמה הם שיעור התחום וחוץ לאלפים הוא חוץ לתחום והוא רשות החיצונים ואסור לצאת שם בשבת וכיון שאלפים אמה הם ננסים בסוד העשיה אין

ראוי שנאמר שהם האמות העליונות הנז' למעלה אמנם הם אלפים אמה קצרים בשיעור קומת העשי' ומהם נעשות המילים הנז' יהיו מה שיהיו כל מיל הוא שיעור כהנהגת חיות ואופנים ולזה אלף אמה סביב שיעור אופנים ואלף אמה סביב שיעור חיות וד' אמות באמצע הם ד' אותיות או העיר שהיא היא המלה כאומרו ושם העיר מיום יהו"ה וכו':

תמר ד - פרק לו

עלמין הנה ענין מדידת עולמות הוא עיקר קו המדה וכן באידרא אלף עלמין ולפעמים מספר גדול כמה וכמה והכל כך עולמות וראוי לדעת מה הענין העולמות האלו ומה הענין הנרמז בהם וראשונה נאמר שכל עולם ועולם שבמציאות לא ימלט היות בו ו' קצוות וזה הנרצה במלת עולם בעל ו"ק ואולם פי' בפ' פקודי סי' כי ב' ספי' יקראו בשם עולם בינה ומל' ויורה על מציאות סילוקה והעלמה כדפי' שם וא"כ לפ"ז כשיאמר בשום מקום עולם ירצה על בחי' בינה או מל' כוללת י"ק ונעלמת ויהיה השתלשל בחי' אלו מאלו ולכך העיקר לצדיקים עולמות שהם בחי' הבינה למנוחת הצדיקים ולכך הסתעפות ג' ראשונות עיקרם באדרא ובקו המדה בעולמות דהיינו בחי' הבינה ויכלול מלת עולם כל מציאות העולם לב' נתיבות חכמה וי' מאמרות המחייבים כל נמצא ויהי' העולם מה שיהיה יוכלל בו הכללות הזה וכאשר נאמר כך אלף עולמות נרצה שיוכללו בו הנמצאים כלם בהשתרשות וכללות כפי הנז':

תמר ד - פרק לז

להזהיר המעיין שלא יחשוב שנויי הכלים יעשו שינוי במודד כלל כמו שפי' בפרקים הקודמים ועם היות שהמדות מדודות בהשתלשלות זו מזו והם עלולות זו מזו המדה המודדת פנימ' מדתם לא יתייחס לה חילוק בין מדה למדה אלא כשיעורה ועניינה מן הכתר כך ימצא אפי' במל' שאינה עלולה זו מזו ולכך המשלנו הספי' הם הכלים אל הגוף וקו המדה המודדת נשמה לומר כמו שהנשמה בגוף הכל ענין א' ושוה מציאותה בראש כמו מציאותה ברגל והחילוק הוא בכלים שאינו דומה חשיבות הראש לחשיבות שרגל כך הענין בספי' שיש חילוק בין עלול א' לעלול אחרון ועכ"ז הנשמה אשר בתוך הספי' אחת שוה מציאותה תוך הכתר כמציאותה תוך המל' ואין בה השתלשלות וא"ת כיון שהספי' אצילות זו מזו א"כ מה ענין קו המדה יכיון שקו המדה מודדת אותם א"כ מה ענין אצילות' זו מזו אמשילך שהוא כענין כלי הזכוכית שהזכוכית בעצמו הוא ענין א' (נר' שג"ל ונפיח') וטפח הזכך שהוא נופח הוא רוח החיים ממנו המודד אותו ומכה בו בתוכיותו ואומר לו גדל. ועד"ז נאמר בספי' עצם המדה הוא אצילות ולא עצמות רוח החיים המודד. אמנם אצילות זה משתלשל זה מזה כדפי' אמנם עצם המאציל בתוך

הנאצל מכה בו ואומר לו גדל ורוח החיים הנופחים בו ומודדים אותו אין בהם עילה ועלול כלל והאצילות שהוא המתגדל אינו אלא ע"י השתלשלות ולזה ימצא שינוי בין הנאצלים מצד השתלשלות ולא מצד מאצילם ולכך כשימדוד המודד שינוי במדות אינו מצד קו המדה וצא ולמד מן המשל הוכך שמדד כלי הזכוכית מהם ירוקים מהם לבנים מהם אדומים מהם שחורים שמה שנשתנה גוון הכלים אינו מחמת שינויי נפיחת האומן אלא נפיחתו א' אלא מחמת שינויי הזכוכית ישתנה גווני הכלים אמנם הנפח ינפח בהם כאשר יוכלון שאת שיש מין זכוכית יתפשט לאורכו ולרוחבו ולרומו ולעומקו בעיגולו וריבועו שיעור גדול ויש שלא יסבול מדה כ"כ ויצמצם הנפח נפיחתו לפי שעורו של כלי וענין כח הכלי לא יסבול יותר מנפיחה זו וזהו ממש ענין האצילות והתפשט' ע"ג קו המדה שהוא נפיחת חיים מאת הנופח וטעם היות הכלים אלו מאלו. כדי שירדו שאלו היות מאת המאצי' כולם כתרי' כמציאות הנאצל הא' אמנם עתה שהם נאצל מן נאצל ירדו מעילה לעלול וטעם הנשמה בהם שיהי' פעולת' מן המאציל וכולם דבקים בו ואלו ירדו מעלה לעלול גם בערך המאציל יתרחקו ממנו הרחק ולא יקרא המאציל פועל בעצם אלא ע"י הנאצל הא' והב' והג' מתרחקים ואינה זאת הכוונה אלא היות כל הפעולות מאתו רחוקות וקרובות קלות וחמורות ולזה כח המאציל לעולם בנאצל ואין הכלים שינוי במאציל ולא קיצור כח כמו שלא יקשה לחוקרים שלא עמדו על סוד הספי' ולא חשבו אלא כחו מיד על המלאכים ולא חשבוהו תשות כח ולא חלישות חיל מפני שאחר שנגדיל האלוה על כל נמצא לא יקרא ליאות כלל כל שכן שאנחנו נתן להם גובה המציאות כולו ולא יקרא ליאה מה שיפעול ע"י הכלים פעולות שמעוטן וקטנותן מחמת האמצעי לא מצד עצמו ח"ו ולזה יתן האלוה כח בנאצל התחתון כפי יכולת הנאצל לסבול ולא יהיה ליאות במאציל כלל:

תמר ד - פרק לח

בסוד קו המדה נמדדו כל המדות ולא לבד המדות בעצמן אלא אפי' פרטי הספי' כגון ענפים הכלולים בהם הכל בסוד קו המדה שקו המדה מדדה (נר' שצ"ל מדו') מד"ז ושיעורים שיוכללו בכל ספי' וספי' והענין שהספי' שכל והשכל כולל כמה כוחות ואותם הכוחות הכלולים בשכל ההוא הם מדודים מהמודד שמדד עצם השכל שיעור כחו. והנה אין קו המדה בעל שיעורים ומדות אמנם ימדוד בשכל זה הנאצל כח הפעולות וכל כח וכח הפועל שכל מסתעף בהשכלה וכמו שתתן הבדל לכל ספי' וספי' מצד השתלשלות' כך תתן בספי' עצמן השכלות וסגולות פעולות דקים רוחניים במציאות הספי' עצמן הנבדלות מכל גשם ואלו הכוחות נמדדים שיעורם ועניינם מאת המשער

הגדול בעל המדות כולם ע"י היותו פועל בהם בסוד קו המדה המבואר' והנה השיעורים והמדות אשר נאמר יהיו שיעורים בנאצל הנפעל לא במאציל הפועל. אמנם יפעול בכלים שיעורים ומדידות להרבות כחם כי כמו שהשכל כאשר ישכיל מושכל א' יוסיף השכלתו לקודם ההשכלה והשגותיו במתפשטין או במתעלי' עליו הם שאר נאצלים הנפעלים מהפועל הם יהיו גדול מציאותו ולזה כאשר ימדוד קו המדה שיעורים ומדידות בו היינו להרבות בו מציאיות ובחינות שבהם נשיג הנאצלים הנפעלים מאת הפועל ויתן כח בשכל להשכילם והיינו שיעוריו השגותיו והיינו שהוא שכל כולל שכלים רבים ולפי מה שיתרבה רוב השכלים הכלולים בו כך יגדל מעלתו והשכלים הכלולים בו הם הם המדודים הנמדדים בתוכו מאת המאציל הם הם ההשגות שישיג השכל הנאצל ההוא ועתה לא נמנע עצמנו לדבר במשלים הגשמיים כי כבר ידענו פירושם בהפשטת חומרי המשלים והנה לספי' ופרטי ענפיהם קורבה אל מאצילם והרחק ידוע והנה הקורבה הוא כפי מציאותם בהפעלותם ממנו ואחר שהנאצלים נפעלים מאת המאציל בלי אמצעי וענין ההפעלות נקרא מדידה וכח הפועל בנפעל נקרא קו המדה וההפעלות שיפעל השכל הנאצל וכוחות שיקבל מאת המאציל נק' שיעורים ומדות לפי מציאות' אם אורך ורוחב שהם משלים על הדברים הנרמזים הנה בהכרח יתרחקו הנפעלים הנאצלים ויתקרבו אל הנפעלים למטה דהיינו הנפרדים וא"כ יהיה להם ב' בחי' הא' מעולה ועליונה קרובה למאצילה. הב' רחוקה ממנו מתקרבת לפעולת' למטה ויש בין בחי' לבחי' שיעור ומדה עד כמה יהי' שיעור התפשט' הנאצל בעצמו מעצמו אל עצמו כמה יהי' בין מעלתו ודבקותו עם מאצלו לבין הרחקו וקורבתו אל עלולו הנברא המתפעל משפעו וא"כ יהיו עתה אלו ג' עניינים נמשלים במשל העליה והירידה ומה שבין דהיינו התפשטותו מעילוייו לתחתית ירידתו וכ"ז נמצא מכח המאציל המודד וע"ז נאמר לא סלקין ולא נחתין ולא מתפשטין אלא במשחתא דא ירצה על ג' בחי' הנז' כולם נמדדות מאת המאציל שעור מה שיתקרב כל נאצל ונאצל אל מאצילו ושיעור מה שיתקרב אל הנברא למטה דהיינו הרחקו ממאצילו ושיעור מה שיתפשט מציאותו בין זה לזה וכ"ז אינו שיעור משוער גשמי אלא שכלי רוחני כדרך שפי' ולא תאמר היאך ישער הגבול לכל משוער ומשוער ובו אין שיעור והיאך ימדוד לכל מדה ומדה ובו אין מדה שאין ספק שבמדה א' נמדדים הכל וזה רצה באומרו קו המדה ע"י קו א' ימדוד הא' כמה מדות ושיעורים ובניינים משתנים לכמה מיני בחי' וכולם משוערות ע"י קו המדה המודד אף כאן בנמצא העליון אינו בעל מדות ובקו מדות מדת הנאצלים מדדם כולם ובו אין מדה ושיעור ח"ו. אמנם ימדוד הנמצאים כרצונו וכבר הארכנו בזה די הצורך כמה פעמים

ולכך לא יתרחק שום מדה מן הנמדדי' מלהתייחס מדידתו אליו ח"ו אלא הוא המודד אשר נתן שיעור ומדה בקו המדה והוא קו מדה ישר פשוט אין בו לא מדה ולא שעור אלא יתייחס במלת קו כאמרו התפשטות שיתפשט וימדוד ועכ"ז נתננו כלי לפעול' המדה ואמרנו דהיינו בהתלבש סוד עצמותו באור הכתר ועי"ז יהי' מדה ושיעור למדות כעין התלבש הנשמה בגוף לפעול וכדרך שפי' בתמרים הקודמים ובתמר זה בפ' הקודמים ולעולם כל שיעורים ומדידות יתייחס אל המודד וימצא עתה מודד ונמדד ע"י אמצעי קו המדה ולזה להיותו אמצעי בבחי' הוא עצמותו חייו המשולחים לספי' ולזה כל המדות ממנו ובו אין מדה ושיעור כמשל קו המדה הגשמי המודדת ע"י כח האומן כל הבנין והמגדלים והשורין והחומות ובה אין מדה וזה טעם למעלת קו המדה למדוד:

תמר ד - פרק טל

הנה בפ' הקודמים בתמרים הקודמים ביאר' היות המאציל יודע כל אלו הנמצאים ולא בידיעה מחודשת ח"ו אמנם ידעם קודם מציאות' ידיעה קודמת כקדמותו אמנם אחר מציאות' לא חדשו בו שום ידיעה אמנם הם בעצמותו במציאות יותר נאות ממציאותם והוא ישכילם בהשכלת עצמותו והוא וידיעתו א' תכלית האחדות אמנם בצאתו מאתו יתפשטו ויתרבו ויתחדשו וכאשר נשער היות המדה המתפשט' חיות לנמצאים מאתו הנה לא יתרחק שיתעלו בסוד קו המדה עילוי אין תכלית לו ואין קץ שהרי הם אינם נמדדים אלא מאת אשר אין קץ ותכלית לעצמותו והנה כאשר נתרחקו וירדו באצילות' למטה אבדו המעלה הנז' שהרי אינם בהבדלתם כמציאות בעצמותו ואחדותו הפשוט ולזה קו המדה אין בה מדה ושיעור כעין המאציל שאין בו מדה ושיעור והם באחדותו ועצמותו וידיעתו כדפי' וכאשר יתפשטו החיים הנז' אליהם יתן להם מדה ושיעור מאין מדה ושיעור ולזה כולם ישוערו ממנו מפני קדימת מציאותם בו בקדימתו אחדותו ידיעתו בו כאחדות אמתת עצמותו וימציאם וימדדם בחיים שהם משולחים מאתו היינו שהוא הוא מתדבק בנאצליו ומחיה אותם וממציאם ועכ"ז יש בהם ב' בחי' הא' מציאותם מעצמותו שאינם אלא בסוד רצון הרצונות שפי' בתמר אב"ג הב' מציאות' בעצמם שהם מהרצון ולמטה ולזה יתפשט חיותם אליהם ממנו בסוד קו המדה דהיינו התלבשות אור המאציל בנאצל א' למדוד דהיינו בוצינא דקרדינותא שפי' לעיל והיינו עתה צאת המדידות ממנו ובו אין מדה ושיעור ולא ריבוי ולא שינוי והנמדדים יתרבו וישתנו כדפי' ועתה בהשערה זו ישער שכל המשכיל צאת המדות מקו המדה ובה אין מדה כעין מציאות צאת הנמצאים מאת ממציאם ובו אין רבוי ולפי מה שישער המדות והתפשטותם ורבויי' ושינויי' כך יתרחקו מאת קו המדה שהיא המודד' ולפי

מה שיתקרבו כך ימעט מדות' ורבויי'. והנה אלו תשער מאין כלי דהיינו עצם הספי' כדפי' בפ' ל"ו במשל הזכוכית הנה הנפח דהיינו רוח החיים לא ימדוד אמנם כאשר תחלה האציל נאצל א' כלי ונתפשט עצמות הכלי עד המציא הספי' גילוי עצמי ברצון המאציל וכח המאציל בנאצל נתן מדו' ושיעורי' במציאות עצמותם שהם מעצם הנאצל הא' והפועל בהם הנפח המודד בסוד קו המדה בהתפשטות' כדפי' ולזה נאמר הנה כל התמונה נמשלת בשם יהו"ה אחרי התפשט' ושם יהו"ה אינו מודד שם יהו"ה אלא אחרי התפשטות הזה וכאשר נעלה שם זה מדרגה אחר מדרגה נייחדהו ייחוד אחר ייחוד עד הגיע מציאות יהו"ה אל אחדות שלא יצדק בו שם דהיינו תמונת הספי' מפני קורבת' אל תכלית מקום שאין בו ספי' מפני שהספי' אמנם ספי' בהשתרש' במציאותם רצון הרצונות וכ"ש במה שאסור להרהר שם שהם אחדות כאמתת אחדות עצמותו ושם אין מדה ושיעור שאינם בקו המדה שקו המדה הוא התפשטות הכתר שבכתר למדוד אחר היות' מדות והנה לפ"ז בכ"מ שנייחס א"ס ותכלית לא נייחס מדה ושיעור ואחר התפשט רצון הרצונות במדה וספי' דהיינו אחר שיצא הכתר משם א"ס המיוחס לו ר"ל יש בחי' בכתר שיתייחס בשם א"ס כדפי' בס' פרד"ס ש' ב' ואות' בחי' אין בה שם ולא שיעור ולא קו המדה ואחרי צאתה המדה הא' והתפשטות מבחי' זו יתחיל בה מדה ושיעור וקו המדה מודדת ומשערת אמנם למעלה הוא באין שיעור ואין תמונה ואין שם יהו"ה ואין לדבר בשום צד באותה בחי' שאין שיעור ומדה מפני קורבת' אל המאציל ואם נשער ונמדוד ממה שיתפשט משם שיתמצאו בו מדות ושעורים ויבא קו המדה וימדדם ויפתח' לכל מציאות' המתפשט' מדה אחר מדה ושעור אחר שעור עד כמה בענין שקו המדה ימדוד והמדות אינם בו כדפי' ואינם למעלה ואינם אלא מלמעלה שח"ו שימצא במתחדש שום דבר שלא קדם ידיעתו כקדימתו שאין לה קדימה אלא אמיתת עצמותו וקדימתו וידיעתו ומציאות הטבעי' הכל אחדות שהוא וחכמתו א' כדפי' והתפשטות' ברצון הרצונות וצאת' מדרגות המציא גילוי מאתו כרצונו הנעלמה שאינה מקבלת שינוי כדפי' לעיל ואלו העניינים תלויים בהרכבת הדרושים הקודמים כלם ברצוא ושוב ולא יתעלם מן המעיין דבר ולא יתקשה דבר ועכ"ז בצניעות גדולה והאל יכפר. שכל זה רמוז בקו המדה סי' ג' באומרו הוא כליל לון וכלא יתכליל ביה וכו':

תמר ד - פרק מ

הנה מצד א"ס לעולם אין מדה ושיעור כדפי' ואלו תשער התפשטות עד א"ס ותכלית הכל בא"ס ותכלית שכל שאין לו סוף ותכלית ומעולם לא מד מצדו סוף ושיעור ולא יקרא מדה ושיעור לעולם אמנם בהתפשט הנאצל שהוא מתרחק יתחיל ממנו השיעור

ויפעול בו המאציל השיעורי' והנה בעוד שהנאצל נתעלה ונתקרב למאצילו לא שיער א"ס בו שום שיעור ומדה שהרי הוא בא"ס והנאצל בא"ס מחמת קורבתו אליו א"כ היאך יצא השיעור ומא"ס מעולם לא יצא שיעור וסוף אמנם א"ס הוציא כלי עלול בא"ס והיינו הכתר הנק' א"ס ויתפשט עד שיצא מא"ס לסוף וכיון שהגיע למקום שיש בו שיעור פעל בו א"ס השעור והמדות בסוד קו המדה והענין שאין הסוף והמדה מצד קו המדה אלא יפעול כפי הכלי, וכל זמן שלא הי' בו סוף מצד עצמו הי' הכלי בא"ס לא הי' הסוף והשעור יוצא מא"ס ח"ו שכ"ז שאין הסוף בכלי לא ימצא שהנשמה הפועלת ע"י הכלי יפעול הסוף שלא יגרע הנשמה מהכלי ח"ו אמנם יתפשט הכלי וירד אל השעור ויפעול שם ע"י השעור המדות והשעורי' ולפ"ז הי' השעור משוער השער' מעוטה ובא המודד ומדד כמה שעורי' ומדות לרוב מאד כיצד אלו ירדו ונשתלשלו הספי' זמ"ז יהיו שיעורם י' עלולים זמ"ז סתם אמנם לא עשה כן א"ס אלא בהגיעם לסוף ושעור התחיל למדוד בהם כמה וכמה שיעורי' ומדידות בנויים על כמה התפשטיות אשר אין להם תכלית הנה נמצא שמחמת הא"ס לא יצא הסוף אמנם הוסיף על שיעור המחוייב מהרחק המשתלשלים כדפי' והנה בזה תקננו לענין תחלת השעור ומזה ג"כ יבא תיקון לענין גמר שיעורים ומדות שאם קו המדה היתה מודדת היאך גמר שיעור ומדה וחזר וחתם הי' ראוי שמאתו לא יהי' סוף לשעור ומדידות לזה ג"כ נאמר על הדרך הנז' כמו שהתחיל שעור ומדות ממקום השעור אל המשתלשלים כדפי' כך חוייב למשתלשלים גמר שעור התפשטות' ואין שעור וסוף מאתו אמנם המשתלשלים בירידת' זא"ז יתחייב להם ירידה שאין עלול דומה לעילה ואחר שכן יחוייב להם סוף לשעורם שכאשר יגיעו לאתו סוף לא ישיגו בא"ס ושם יעשה סוף וקץ למדות וכבר המשלתי משל הזכוכית והנפח שיעשה סוף למקום שלא יסבול הזכוכית עוד התפשטות הנפח ולדרך זה נתן טעם לענין שיעור המדות כשנאמר כך אלף עולמות למה לא הי' כפלים אלף עולמות וכיוצא נאמר נתן ושער קו המדה לאותה מדה כל שלמות וכללות שסבל ענייניו המשל בזה החכמה ימדוד בה קו המדה כך שיעורי' ומדות ולמה לא עלו בזה כפלים נשיב ונאמר נתן בה כח כל מה שהי' בכחה לסבול ואלו סבלה מדות ושיעורי' יותר מהם נמדדה מצד המודד עד אין תכלית אמנם השיעור והקץ מצדדה כדפי' וזה טעם לתחלת השיעור ולסוף השיעור ולמספר השעור ויש גבול שעד אותו גבול מדד קו המדה ולא עוד והיינו ברוחניים דהיינו שמדד קו המד' בהתלבשות קו המדה בסוד א"ס בכתר כדפי' ונתלבש אח"כ אצילו' ומדד בסוד הבריאה ומדד מדידין ושיעורין והיה סוד קו המדה מתלבש אצי' בתוך בריאה מראש הבריאה ומודד והולך עד שהגיע לסוף מדות ושיעור הבריאה וסיים משם שלא יוכלו

לסבול עוד על הדרך שפי' ונתלבשה הבריאה בסוד קו המדה מתלבשת בריאה ביצירה ונתפשטו שעורם ומדתם ומדד עד סוף היצירה וגמר וחתם ואח"כ נמצאו החיצונים לא ח"ו שקו המדה מדדם בטומאה אלא ממה שנמדדו הפעולות בסוד הדינים הנאצלים נמדדו שם בטהרה וחוייבו למטה בחיוב הקום מהחלב בבירור האוכל מתוך פסולת וכאומרינו בספ"ר בש' התמורות ונאריך בתמר י"ב בע"ה ובחינות הסיגים מן הכסף והזהב ולא בפעולתם לעצמם ח"ו ולכך הוא חיוב לנו בסוד ק"ש בהגיע התפשטות קו המדה באמרינו בשכמל"ו שנגיע עד היכל לבנת הספיר ומשם בזריזות נתן לקו המדה דרך להתרומם ולהתעלות ולא יהי' לה התפשטות משם ולמטה כדי שלא ניתן מקום ח"ו להתערב קדש בטמא וזה רמזנו בריש קו המדה סי' א' ואל כל הפרק הזה רמז בסי' ג' באומרו שארי מעילא מאתר דשארי שעורא עד סוף דרגי מהמנותא:

תמר ד - פרק מא

כמה פעמים אנו אומרים שהנשמה תפעל בגוף דרך העברה ואין הענין כך בדקדוק שהרי הנשמה רחוקה מן הגוף כמה מדרגות אמנם תפעול הנשמה בגוף ע"י הרוח והנפש הרוחניי' והם בנפש החיוני' ומשם יגיע פעולת הנשמה אל הגוף ועכ"ז דרך העברה נאמר הנשמה תפעול בגוף כך ממש הוא אמרינו א"ס נשמה פועלת בספי' שהם כדמיון הגוף על דרך משל אמנם יש הרחק גדול בו א"ס לספי' כדפי' לעיל תמר שהרי א"ס אינו מחודש ושאר הנמצאים מחודשים ושאר ההבדלים אמנם ענין התפשטות אורו בספי' שייחסנו בשם חיי הספי' מי יוכל להעריך כמה התפשטיות יתפשט המציאות שהם כלם יתנוצצו מאתו עד שיגיע המציאות מעצמות אל הכלים שהם רצון הרצונות תחלתם מאתו ולא נודע רק שחוייב מציאותו ומאמתת מציאותו חוייב התנוצצות נשמה בספי' אלו ולא יגיע מחשבתינו לידע מתחלת התפשטות ההתנוצצות עד הגעתו אל רצון הרצונות המחודש דהיינו תחלת הכלים כמה וכמה יהי' ההתפשטות הזה מפני שאנחנו לא נדע תכלית רוממותו כדי שנדע כמה מדרגות יהי' הענין עד שיגיע סוד החיים האלו אל הכלים אמנם נדע שיש כלי א' שורש כל הכלים כתר ראש לכל בחי' הכתר יקרא רצון הרצונות מאתו יתנוצץ נשמה להחיותו אמנם לא נדע מה ענין שיעור התפשטותו עד שיגיעו פעולותיו מן הגבוה המתעלה אל הנפעל המחודש ואם יאמר אומר שירצה לידע זה יסכל תכלית הסכלות שהיאך נוכל לשער מה שלא נדע מהותו ולא נשיג ממנו רק חיוב מציאותו וכמו שהוא מרומם על כל נמצא תחתון כך הוא מרומם על כל נמצא עליון והיאך יעלה בדעת שום נמצא לומר שאין הרחק ממנו לנאצל המחודש וכיון שיש הרחק בהכרח שיש אמצעי שהוא מתמצע בין ב' הקצוות והאמצעי הזה או האמצעיים האלו

הם ממנו בלתי מחודשים מצדו מחודשים מצד התחתונים אין להם התחלה מחודשת מצד עצמותו יש להם התחלה מצד התחתונים וכמה וכמה יתנוצצו המדרגות מדרגה אחר מדרגה עד שיגיעו המדרגות אל זה המחודש הראשון ולא נייחסם בשם מחודשים שאינם מחודשים ולכך לא יקראם נאצלים והנאצל הא' כתר רצון הרצונות ולא נייחסם במספר שאינם במספר ולא נייחסם בא"ס שאינם א"ס שא"כ אין הרחק ואינם חוץ ממנו שהרי עצמותו בנאצלים ואינם עצמותו שהרי היא התחלה מחודשת בענין שאין בנו כח הדבור לא כאן ולא כאן רק שנדע שיש התפשטות חיים משולחים מעצמותו אל נאצליו יתפשט הניצוץ הזה מרוממותו להחיותו המחודש הא' וזה רמז באומרו סי' ג' עדותא דשארי תלה התחלה ואינה התחלה מפני שיתרומם למעלה טמירא דטמירו והוא ענין נפעל והאי נציצו אתרביא ואינו נודע ולא ניכר ונציץ דלא אתגליא ולא ידע ואינו מעט מפני ההרחק הגדול עד דמטי שהרי יש שיעור מרוחק לרעוא דרעוין היינו רצון הרצונות כדפי':

תמר ד - פרק מב

כבר פי' לעיל בתמר אב"ג שהכתר נק' רצון והבחי' הא' שבו רצון הרצונות דהיינו בחי' השתרשות הספי' ברצון נק' רצונות שאינם בגילוי אלא ברצון שעלו ברצון להמצא ולמעלה מזה עוד רצון הכולל רצונות הרבה דהיינו כעין שורש אלו השרשים רצון הרצונות כדפי' נמצא שתחלת מציאות בחי' הרצונות בבחי' זו וכאן תחלת שיעורים ומדות אמנם הם באין סוף ומדה ולכך אין כאן גילוי למדידת שיעורים אמנם ישתלשלו מבחי' המציאות הזה השתרשות הזה להיות מתפשט מכאן מציאות המדות אל מקום מדידתם ושיעורם והם כאן באין שיעור ומדה וכאשר ישתלשלו שיעור מה שישתלשלו שלא נדע שיעור כמה אלא מה שנדע מצד השתלשלות משם ימצאו למטה והיינו סוד מדידת שיעור מלכים העולים במציאות א' כדפי' באדרא שער אמנם ענין המלכים בעצמם שלשלת יש להם וימת וימלך דהיינו וימלך תחת מדידתו וימת סוף מדידתו וישתלשלו. ועם היות שהם מכונים במיתה וחורבן כבר פי' באדרא שם מוצעים ונעלמים לצורך השתלשלות הנמשך אח"כ דהיינו התפשטות האצי' שהושרש בסוד אלו המלכים והי' מודד והולך קשרים אלו דהיינו סוד עליית המציאות בחכמה העליונה דהיינו חכמות העולות ומשתלשלות מכתר שבכתר עד שימצא חכמה שבכתר וכיון שהגיע הגילוי אל מציאות בחי' זו קשר' ומדד שיעור מציאות חכמה דהיינו קשר י' וכאן ראש לכל החכמות המתגלות וסוד חכמה זו הוא חכמה שבכתר שבה סוד מוחא דסבא ועניינו החכמה הזאת בה מחשבת כל הנמצאים שכל הנמצאים המשתלשלים למטה עולים כאן

במחשב' והוא כלל ג' אלפי עולמות דהיינו ג' ספי' כח"ב וכל א' כלולה מאלף דהיינו י"פ י' וי' מי' עד שיהיו נכללים בדרך זה י' חכמה ג' ספי' ג' עולמות בכל א' וא' אלף עולמות שהם בחי' מספרם אלף מהבינה והם עולמות מצד הבינה והם משתלשלות ג' ספי' יאל שבה זה למטה וזה למטה מזה כח"ב שבחכמה שבכתר ולכך העליון דק נעלם הב' מתגלה יותר הג' מתגלה יותר שכל א' כלולה מאלף דהיינו שישתלשלו אלף מכל בחי' ובחי' אלף עולמות מחכמה אלף עולמות מכתר אלף עולמות מבינה והעולמות בעצמם ג"כ כלולים וכללות תחתון שבכלם דהיינו מל' שבבינה שבחכמה שבכתר בחי' אחרונה שבה בחי' אחרונה שבה הוא עולם אחרון מאלף עולמות הוא כלול אלף אמות דהיינו אלף בחי' מצד הבינה שהיא מספר האלף אמות דהיינו אלף בחי' הת"ת הנק' אמה מצד הבינה אלף מספרם וסופם נתתם בה' זרתות דהיינו הזרתות חמשה כדפי' בסוד בחי' ה' אמנם הזרתות בעצמן מצד הבינה והם ג"כ ה' מצד הבינה דהיינו סוד חמשה שערי הזרת עצמו אות ה' מהבינה והם ה' זרתות כדפי' נמצא דרך קצרה השתלשלות קשר זה הראשון לכולם ג' אלפי עולמות הם ג' ספי' ובכל א' וא' אלף עולמות וכל עולם ועולם אלף אמות וה' זרתות הרי מוצא העולם בה' זרתות דהיינו הבינה ה' פתיחת הספי' העליונות ואלו הם בסוד א"א וזה נשמה להם שיתייחס בכל ג' ראשונות שבכתר עצמו כדפי' שעם היות שיתייחס בשם המדות אינם מדות אלא נשמה כדפי' אמנם הנשמה ימדוד ויכלול בכלם השכליות האורות האלו ועד כאן נכללו בקשר זה כדפי' אורך הקשר הזה דהיינו ענין החסד שבו המתפשט ג' אלפי עולמות דהיינו היות' כלולה מג"ר כלולות מסוד האלפים עולמות דהיינו מבחי' הבינה כדפי' וה' אצבעות דהיינו התפשטות מציאותו עד צאתו בסוד החמשה מצד הבינה ואצבעות הם בחי' כדפי' בפ' דהיינו ה' אצבעות חג"ת נ"ה שהם י"ד אחת ויתפשט סוד הימין עד המקום הזה שלשה קשרי הזרוע ג' אלפי עולמות וה' אצבעות היד אמנם כאן הוא נשמה ואין בעצם הספי' בא"א יד ימין ושמאל ולא זרוע כלל אמנם בנשמה יהי' בה בסוד הזה לכלול המציאות התחתון בעליון ורוחב הקשר הזה דהיינו גבו' שבו בסוד הנשמה כדפי' ימדוד ג' אלפי אמות ירד מעולמות שהם האורך אל אמות שהם הרוחב והיינו ג' קשרי' שהם בזרוע השמאלי ג"כ והם ג' אלף בסוד ג"ר כדפי' והעולמות הם מבינה והאמות מת"ת כדפי' בפ' וב' בחי' אלו עם כל הקודם נקשר בסוד עגולות דהיינו סוד הת"ת כדפי' בפ' והם עגול בעגול דהיינו הת"ת ביסוד גוף וברית חשבינן חד וימדוד מציאותו העגול שית אלפי עלמין דהיינו סוד הת"ת המתפשט בשש קצוות והם עולמות מצד הבינה ואורה וזה בסוד היות המציאות הזה עולה ונאחז למעלה ויורד ונאחז למטה ויהי' סוד הת"ת בתוכו היסוד ו' בו' עגול בעגול זה בתוך זה כדפי'

וסוד העיגול לעולם כלל הו' וכל המציאות הנז' אינו יוצא מעצם המחשבה העליונה כתר שבכתר כדפי' בסוד נשמה לא בסוד כלי שהכלי הוא סוד הנז' בא"א באדרא ובפטירת רשב"י ופי' בחש"ק וע"כ אינו מתייחס בשם קו המדה שסוד קו המדה הוא התפשטות הכתר למדוד ועד כאן הוא עצם המציאות למעלה אמנם מכאן יתפשט מהקשר הזה הנרמז במדותיו ושיעוריו יתפשט סוד קו המדה למדוד מדידין ושיעורין בהתפשטות המתפשט מכאן ואילך שיתפשט מדידת סוד החכמה והבינה שבכתר כאשר נבאר וכאן ראש לשיעורי המדות כמו שהכתר ראש לכלים והספי' המתפשטות כך הקשר הזה נשמה הוא ראש להתפשטות הנשמות וכמו שהכתר נעלם ונסתם ונפתח לספי' פתיחה מועטת להמשך מציאות אצילות תיקו' הכתר עצמו והיינו השתרשות הספי' כך הנשמה הזאת נעלמת ונסתרת בסוד הקשר הזה ומכאן יתפשט וישתלשל סוד התפשטות הספי' נשמות לחכמה ובינה שבכתר:

תמר ד - פרק מג

יפתח הקשר הנז' ויתפשט וימדוד סוד החכמה והבינה דהיינו סוד ב' עזקאן דהיינו סוד העלם החו"ב והדעת בחכמה והעלם החו"ב והדעת בבינה הם ב' עזקאן דהיינו סוד ב' טבעות פי' עניינם בפ' וימדוד שעור מדתם מאה אלף עולמות נמצאו ב' מאתים אלף עולמות וכבר פי' חשבון האלף מהבינה ועולמות ענייני הבינה וכבר נודע קשר החכמה בבינה ולכך ב' נאחזות הטבעות האלו זו בזו וכבר נודע שבין החכמה והבינה סוד הדעת שעליו נאמר עץ החיים מהלך ת"ק שנה לכן בין עזקא לעזקא ת"ק אלפי עולמות מדידת שיעור הדעת המתפשט מן החכמה לבינה שהוא הפותח שערים בבינה לכל בחי' מפני ששערי הבינה ה"ס ה' ספי' אלו הנכללות בדעת דהיינו ת"ק סוד החג"ת נ"ה שמהם נעשו נ' שערי בינה במקומם שהם סוד ה' כלול מי' מכח החכמה ולזה הם סוד ת"ק אלף עלמין ובין עולם לעולם הוא טפח דהיינו בחי' המל' כדפי' בפ' וב' טבעות אלו הב' פעולותיה ועניניה מתפשטי' יותר מן הא' ויהי' גדולה מן הא' מפני שממנה יתפשטו המציאיות להתפשט והא' היא נעלמת לעצמה וסתומה כדרך החכמה שהיא סותמת ומעלמת לכך יהי' עניינה זאת ראש דהיינו גלגלת וזאת מוח בתוכה כנודע וכך הם כל עניינם בכל מציאותם חכמה בתוך בינה והנראה לי שהקשר הנז' בפ' הקודם במדידותיו ושיעוריו הוא נשמה לרישא ומוחא ושערי' וכל אלו העניינים הנרמזי' בתיקו' רישא באדרא בא"א וסוד ב' בחי' דהיינו אורכא ופותיא דהיינו נשמתא דמצחא דאמרן מצח הרצון ונודע שהמצח בה ג' בחי' הא' אורכא הב' פותיא הג' בעיגולא וג' בחי' אלו בנשמה יש בה שיעורין ומדידין כדפי' ולכך ענייני הקשר הוא הראש ג"ר כדפי' והיינו גולגלתא בסוד

נשמת' ומשם יתפשט מצחא דהיינו אורכא ופותיא ועיגולא ועד כאן העלם ואין פתיחת פתח כלל לנשמ' כמו שאין לכלי' עצם תיקו' א"א שאין גולגלתא מוחא ומצחא ופתחי' אמנם ב' עזקאן דקאמרן בפ' זה ה"ס ב' עיינין ובסוד עיינין אמרן חוורא בגו חוור דהיינו עזקא גו עזקא וחוורא דכליל כולהו חיווירי דהיינו בין עזקא לעזקא ת"ק אלף והיינו נשמה לכלי הנז' ומפני שהוא השגחה מתפשט' אמר שהוא סוד ת"ק אלף עולמות אלו פותחי שערי ההשגחה כדפי' ומכאן יתפשט שיעור חוטמא שה"ס וא"ו ולכך בסוד הנשמה הוא סוד הזרת כאשר יתבא' ולכך קאמר מהכא אתפשטו לתתא ומדיד קו המד' ג' זרתין דהיינו ג' בחי' לת"ת בסוד הדעת פשיטין בלא קשרא אלא יורה על סוד התפשטות החוטם באורך שאין בו קצור כלל וז"ס נשמת החותם המתבאר באדרא אתרא דההוא זרת שתין רבוא עלמין דהיינו סוד הת"ת ו"ק והם כלולים עד סוד הרבואות דהיינו אפי' מהחכמה כדפי' בפ'. ונודע שהחוטם סוד הת"ת ולכך אצי' ותיקו' מכאן כאומרו ושמים בזרת תכן והיינו שהוא כלול ס' רבוא והיינו תקן לא אצי' שהרי אצילותו מלמטה ודאי אלא תיקו' דהיינו אח"כ כלולתו ו"ס שבו מי' וי' מי' עד ס' רבוא תיקון זה מכאן בהאיר השורש הזה נשמ' חוטמא דא"א בכלי זה הנק' חוטמא דאריך יאיר וינשב נשיבו דחיי ויתארך הת"ת למטה ויאיר בס' רבוא. והנה אורך התפשטות זה המתפשט מב' טבעות דהיינו ג' זרתות אלו הנז' הוא סוד ס' רבוא עלמין כל זרת וכל עולם לעולם מאלו המתבחנין בסוד הת"ת כדפי' לעיל כליל ד' אלף עלמין אחרנין דהיינו סוד היות המל' מרובע' לכך יתקן כל סוד בחי' ובחי' שבזרת הזה שפי' שסוד הת"ת התחיל להתרבע מה שלא נעשה עד כאן בשום מדה ונודע סוד הזרת דהיינו סוד י"ב ויתרבע מכאן מפני שי"ב באי' לסוד ארבע' כדפי' לעיל בפ' ועתה יתפשט קו המדה וימדוד עד בחי' שסוד הזרת יתחלק לחלקיו למטה מהחותם הוא הפה למטה מהת"ת מל' אמנם יהי' ענין המדה הזאת מתפשטת ב' זרתין דהיינו נצח והוד ופלגא דהיינו היסוד ופלג פלגא דהיינו המל' והיינו שהזרת בעצמו ימדוד ב' מדות בנו"ה הם י"ב כל א' וא' והיסוד ששה כנודע והמל' ג' בדרך בחי' הנז' בסוד י"ב גבולי אלכסון בסוד חסד דין ורחמים וזו נשמ' ומה גם בכתר ומה גם בסוד הרחמים אמנם יתפשט קו המדה וימדוד סוד הרבוע דהיינו המל' המרובע' שמה שהזרת יתרבע בסוד י"ב להתרבע ג"פ ארבעה למדוד בסוד המל' שהיא מרובע' ונודע שהנו"ה שהם רוחא ועורקא הם למטה מהמל' לכך יתחיל קו המדה למדוד רבועא לעומקו שהי' הוד בעצם למטה מהמל' ונודע שההוד שעורה בחמשי' דהיינו ה"פ ו' ד' דהיינו נ' לכך ימדוד עומקא דריבוע נ' זרתין לאתפתחא לה' סטרין שהם חג"ת נ"ה דנצח חמש דהיינו מדת הנצח שהרי למעלה הוד על נצח למטה נצח על הוד. או נאמר שהרום חמש ויסתעף

בכללות חמשים בעומקא שהיא הוד וזה עיקר והנה כל כללות זה נ' ה' בסוד המל' דהיינו הריבוע ומכאן יהי' שורש לכל מדות מרובעת כשימדוד הנשמה למטה בסוד קו המדה המתפשט' מן הכתר כדפי' שהרי למטה כשיתפשט ימדוד בעיגולא או בריבועא בסוד הת"ת והמל' וכאן הושרש הענין ונראה שסוד פתיחת הפה יהי' הענין הזה בסוד נשמ' בא"א והנה מדת הריבוע הזה יהי' ענין המל' כדפי' וכל מדותיה הם מרובעת ושורשם כאן והנה היא בת ז' בכל ענייניה ולזה תמצא שמדותי' כאן על סוד בחי' המל' ולזה תמצא שסוד ריבועא ימדוד ולכל ריבועיה שה"ס ד' פיאותיה ז' מאה אלף עולמות והנה המספרים ז' מצד המל' מאה מצד הת"ת אלף מצד עולמות מצד הבינה כדפי' בפ' ושבעה טפחים והרי מספר הז' מן המל' ומספר הטפחים הם ממנה והטפחים עצמם היא היא כדפי' בפ' וחמש זרתים הרי מספר הה' ממנה שהיא בת ה' ובת ז' זרתים מצד הזרת ודאי כדפי' לעיל ופלגא ופלג פלגא היסוד והמל' ה' לימין הזרתים לז' דהיינו חמש ופלגא ופלג פלגא ב' הם ז' עומקא ורומא דהיינו הנו"ה שהם למטה שהם השפתים חוץ מהפה והם סוד נ' וה' זרתים כדפי' לעיל שנו"ה הם נ' וה' והיינו סוד קו המדה שהיא מתפשט' אורך ורוחב בעיגולא בסוד המצח כדפי' ויתפשט העגול סוד העינים והחוטם ובסופו סוד הרבוע דהיינו הפה וסוד העומק והרום בסוד השפתים והיינו בסוד הנשמה דוקא לא בתיקו' אריך כי בסוד הכלי יש לו סוד שעור ומדות לעצמו דהיינו עצם הכלי אמנם אלו הם כלליות שיכלול הנשמה תוך הכלי והשכלת השכל העליון שישכילהו ויאריכהו וירחיבהו ויעגלהו וירבעהו וירוממהו ויעמיקהו בסוד מדות הפנימיות וכאן נסת' ונחת' ונכללו סוד כתיקו' הכתר בזולת סוד תיקו' דיקנא בסוד הנשמות כאשר יתבאר בע"ה אמנם כאן הושרש מדה למדות למדוד לכל הספי' והיינו כלל קשר א' ועניינו וסוד המדה למדוד כשיתפשט מכתר עליון למדוד שיעורין ומדידין למטה והנה מה שימצא במדות סוד יהו"ה הוא סוד הריבוע וכאן בסוד שיעור המד' יכלול סוד יהו"ה שהרי יהו"ה הוא כלי ואינו נשמה ולא יגיע בחי' הנשמה אלא הכלי להתחתם בסוד יהו"ה עד הגיע שעור המדות לסוד הרבוע ולכך יתקשר בו בשם יהו"ה תיקו' אריך כדפי' כנודע ששם יהו"ה בכתר אמנם מבחי' זו ולמעלה יזדכך מספי' לנשמה ויתעלה מסוד הענין עד שיתקשר בא"ס שאין שיעור ומדה להתקשר סוד המדה והשיעור בא"ס ממטה למעלה אחר שימדוד מלמעלה למטה עד הריבוע כדפי' ויתאחד הענין כולו כא' וישתרש כעין מדה למדוד לכל השיעורין והמדות כדפי' ויהי' סוד הנשמה הזאת מאירה כחותיה ופעולותיה בסוד הכלים שהם תיקו' הכתר וירבו פעולות שהם פעולות מצד הכלים כדפי' ענייני לעיל ואין הנשמה הזאת משמש' אלא אור בכלים כדפי' בפ' הקודמים בת' הקודמי'

ובאמת יתיחסו הפעולות בנשמה ובודאי אין הפעולות בנשמה כמשלים שהמשלנו לעיל בתמר ב' ג' וכל פעולות הנשמה הזאת והכלי הזה שהוא הכתר בתיקו' אינם פעולות מתגלות אלא פעולות נעלמות בסוד המבואר בחש"ק ויתבאר בתמר מעיין. ולזה אינם פעולות ולא הנשמה נשמה להגלות פעולותי' שרש מהשרש מושרש להמ' הפעולות למטה. לכך סוד תיקו' הכתר הם י"ב מקורות י"ב תיקו' דיקנא אלו הם פעולות המתגלות בהתפשט' למטה דהיינו י"ג מדות של רחמים לכך מהם ולמטה יעשה הנשמה למטה ויאמר ענין לעצמו ולא שהענין לעצמו שהרי מכלל הכתר הם אמנם מפני היות בחי' פתיחתם נמצא למטה לכך יקרא ענין לעצמו ולכך יבחן בסוד הנשמה בחי' לעצמו לא שיש בנשמה חילוקים ובחי' אלא כלה א' אלא יתייחס עד כאן מדה א' שורש למדות ומכאן ואילך מדה בפ"ע:

תמר ד - פרק מד

עד כאן כלל ר"ש בקו המדה בש' א' מפני היות סוד קו המדה הזאת מן המציאות אשר אין בו שיעור ומדה עד ימצא השעור והמדה דהיינו מא"ס עד כל מציאות הכתר שנק' הכתר א"ס והוא יוצא מא"ס לסוף ומאין שיעור לשיעור ומאין מדה למדה ומכאן ואילך יתחיל השעור והמדה ולכך עד כאן אין מדה נגלית אמנם מש' הב' ואילך שהוא משעור ומדת נשמת החכמה התחיל קו המדה להתפשט ולמדוד מדה עלי' ירצה שיעורין ומדידין שפעולותיו מתגלין כדפי' והכא סוד תיקו' דיקנא דאריך שהם מדות של רחמים למטה א"כ נשמת' פועלת פעולות נגלות ולכך תחלת המדה י"ב קשרים שהם סוד י"ב ויש להם נקודה אמצעית הכוללת י"ג והיינו שהם י"ב מתקשרין ונעשים אחדות והנקודה ההיא המיוחדת כוללם כולם והנה אלו הי"ב מתפשטין ברל"ג והם ג' בחי' הקשר הא' דהיינו סוד הכתר וי"ב שהן נכללים בכתר ורל"ו שהם הסתעפות הי"ב והם נגלים ומתפשטים לחוץ אל החכמה וסוד אלו בנשמה כדפי', והנה ענין הקשר הא' העליון הראשון הקודם בפ' הנז' לעיל הוא הכתר הוא שם יהו"ה בסוד ריבועא כדפי' הקשר הב' י"ב קשרים הם י"ב הויו"ת כנודע הקשר הג' הם רל"ו אותיות דהיינו י"פ י' ה' ה' ג"כ עשרה הם י' פ"י עשרה הם מאתים וא"ו הם ופ"ו הם ל"ו כולם רל"ו ונראה שעד כאן אין מציאות אדם אמנם מן המציאות הזה ולמטה מציאות אדם והיינו סוד שם יהו"ה שאין עיקרו אלא מן החכמה ולמטה וכך סוד יהו"ה וצירופיו אינו אלא בחכמה ועם היות שאמרנו משחתא דרבועא בסוד יהו"ה כבר פי' בס"ד ובאדרא בחש"ק שאין אותיות בכתר ולא יצדק בעצם ועד"ז בנשמה אמנם דרך העברה מפני שראוי להמצא למטה שם יהו"ה יקרא למעלה שם יהו"ה ולזה עיקר שם יהו"ה מן החכמה ולמטה ולזה הם י"ב קשרים

ורל"ו קשרים הם סוד כמ"ה דהיינו שורש לרמ"ח איברי' שבכללות אדם חכמה מ"ה ולזה בסוד נשמה בשורש מציאות' לחכמה מיד קשר י"ב קשרים הם י"ב חלקים אל הגוף כולו ורל"ו שהם עיקר הענפים מן הי"ב וי"ב חלקי הגוף ראשיים הם נז' בזוהר שהם ג' בזרוע ימין ג' בזרוע שמאל ג' בשוק ימין ג' בשוק שמאל הם י"ב ורל"ו בשאר כל הגוף הם רמ"ח קשרים שנקשרים האיברים יחד ושרשם בנשמה העליונה כדפי' ולזה הם סוד תיקו' דיקנא באמת בו"ק אלא שאין קצוות בכתר אמנם פעולתם בהעלם כדפי' ויתבאר במקומם בעז"ה. והנה כאן בסוד החכמה בסוד הכתר אחר שהגיע אל סוד תיקו' דיקנא שייחסו אל הכתר ויוחסו אל החכמה שמשם שורש החכמה להתגלות ולהתפשט מהכתר כאן התחלות התפשטות קו המדה להגלות ולכך כל תיקו' דיקנא הם שערות דהיינו כל שער ושער וא"ו דנפיק מן י' דהיינו סוד הדעת מן החכמה וכשיתקבצו חלקים רבים בהשתתפות אל סוד יישובם ותיקונם יעשה תי' כאשר יתבאר במקומו בעז"ה כך הוא סוד הנשמה הוא התפשטות קו המדה להגלות כדפי' ולזה ייחס ר"ש שער ב' מכאן ואילך ועם היות שבסוד הכלי אין בו כי אם י"ג תיקו' בסוד י"ב והנקודה האמצעית הכוללת עכ"ז בסוד הנשמה יעשה סוד קשרי' אלו וכאן סוד השתרשות רמ"ח איברים המתפשטים כללות אדם דהיינו חכמה וכל מה שמחכמה ולמטה כדפי' ובאמת ענין זה בכללו' מציאות הנשמ' שהיא קשר הנז' לעיל והנה לעיל הקשר הנז' הי' בו סוד אורכא ופותיא עיגולא וריבועא עומקא ורומא ותחלת מציאות השם יהו"ה היינו מריבועא א"כ כללות הקשרים אלו תלוי בסוד בחי' הריבוע העליון דהיינו בחי' פימא וכך הם בתיקו' מהכתר שרובם וכולם סחור סחור לפימא כאשר ית' והנשמה דומה אל הגוף בקרוב והנה סוד ג' בחי' אלו שפי' בסוד הקשרים הא' סוד קשר א' הכולל כל הקשרים דומה בדומה לכל קשרים עליונים שפי' ירצה כל מה שנכלל בסוד השער הא' במדותיו ואורכו ורוחבו כך מדת הכתר הזה מפני היותו העתק העליון זולתי שהעליון נעלם ונסתם וזה התחתון נגלה דהיינו חכמה קדומה סתומה חכמה מתגלית ומתפשטת ולפי האמת הא' נשמת כל תיקו' הכתר והב' סוד נשמת תיקו' חדש ימינו כקדם. ב' התפשטות והסתעפות נשמת י"ב (נר' שצ"ל תיקוני) דיקוני דיקנא שהם ג"כ קשרים דומין לסוד הקשר אמנם לא בשיעורו ומדתו וכך הם סוד כלל הכתר יהו"ה וסוד תיקו' הכולל התי' יהו"ה ושאר התיקו' יש בהם סוד יהו"ה אמנם צירופי ההויות שהם תיקו' הקשר ולא בעצם כקשרים אלו העליונים הג' רל"ו קשרים שאינם אלא הסתעפות ענפי' סוד התפשטות אותיות פשוטות מאה יודי"ן מאה ההי"ן ל"ו ווי"ן הם תיקו' והנשמות לאלו הענפים הם נכללים כולם בסוד קו המדה ולא יצאו לחוץ ח"ו שהכל נכלל בקו המדה:

תמר ד - פרק מה

הנה נכלל סוד המדה ב' קשרים הא' קשר א' שהוא הנז' בפ' מ"א ומ"ב הב' קשר זה הכולל כל הקשרים האלו הנז' והנה יש בו מדות במדות הקשר הא' ממש והיינו העתק כל הקודם בסוד הקשר הזה לכל התיקו' העליונים באי' זו מראה אותם ולמטה והעליון נעלם וזה תחלת ההגלות עוד קשר קשר ג' למטה מקשר הכולל י"ב קשרים שהם נכללים בקשר ב' כדפי' והקשר הזה הוא מה שהחכמה יתמצא למדוד ולהתפשט מדותיו למטה והנה הקשר הזה היא דומה לא' במדותיו אלא אחר שהוא נגלה ועומד קו המדה להתפשט ומראה מציאות הפעולות יותר משאר הכתרים. והנה עם היות שהם בקשר האמצעי י"ג קשרים כלם קשר א' דהיינו י"ס כדפי' בפ' והרי נכללו בקשר א' י' וזה הקשר ג"כ הם י' שיש בסוד י' סוד י"ג והיינו שסודם יהו"ה יהו"ה יהו"ה שהם סוד הרבוע לסוף הקשר כנודע וכדפי' בקשר הא' וכאשר יתקשר יתקבץ ג' יודי"ן וג' ההי"ן וג' ווי"ן ויעשו כולם סוד יהו"ה בסוד הריבוע ויהיו סוד י"ס דהיינו התפשטות הקשר א"כ יהי' הענין דרך כלל ג' קשרים כדפי' וימצאו עתה י' בה ג' בחי' עוקץ עליון כתר היינו קשר א' ועוקץ תחתון קשר ג' וגיו באמצע הוא קשר א' הוא קשר ב' והם י"ג קשרים בסוד האמצעי כלול י' דהיינו גוף הי' הם י"ג והיינו כח"ב שבחכמה והם ג' קשרים כיצד קשר הא' הוא הכתר עצמו והוא הקשר הא' שפי' שהוא קשר לכל הקשרים והוא נעלם וממנו מדה לכל המדות קשר אב לכל הקשרים וקשר ב' הוא קשר הכולל י"ב קשרים כדפי' והיינו י"ג קשרים מפני הבחי' ההיא הכוללת כדפי' והיינו שהוא קשר א' ובו י"ב קשרים וכל הי"ב חשובי' למדוד בהם מדות אמנם רל"ו הם פרטיים ואח"כ מאלו הי"ב יעשה קשר ג' הוא עצם החכמה המתפשטת מן הכתר וכך היא בכלי' שמסוד תיקו' דיקנא יתפשט ניצוצא להאצי' החכמה רישא דזעיר אנפין והיינו סוד התפשטות קשר ג' מב' קשרים אלו וב' הקשרים הא' עצם הכתר הנעלם הב' הוא סוד י"ב קשרים והוא בכתר וישפע למטה מפני היותו גילוי הכתר ומוצא תיקו' להתפשט לחוץ כאשר יתבאר לקמן בעז"ה. אח"כ יתפשטו ד' קשרים הא' הוא הקשר הג' שהוא נגד י' שבחכמה והוא סוד התפשטות הקשר הא' ולזה יש בקשר (אולי צ"ל הג') הנה כנגד הקשר הא' אלא שהוא נגלה ויתפשטו עוד ג' קשרים שהם סוד ג' קשרי חו"ל דהיינו ה' ו' ה' שבשם העליון שבחכמה ולוה הם חיך ולשון ומגד' כדפי' לעיל בפ' וסוד חול הוא התפשטות רוח החיי' לכל הספי' שבסוד חיך ולשון פה הוא התפשטות נשיבו דרוחא דחיי ועם היות שמדדנו בו סוד כל הגוף אינו אלא ראש לבד אמנם הענין הוא כי כל שם יש בו סוד כל המדה ודרך כלל כל השמות יחד הם שעור מדה א' כדפי' לעיל פ' ולזה סוד חול נאמר בו

וכחול ארבה ימים דהיינו סוד חול ג' קשרים אלו האחרונים לשבע עשרה קשרים הם המתפשטים ונותני' רבוי וגדולה לימים התחתונים שהם הספי' הנגלות וסוד חול זה הוא גבול לים בהיותה סוערת בדיניה שוקט' שהרי הרחמים מהנשמה העליונה הם משקיטין גלוי דיניה כנודע וכדפי' בתיקונים שער:

תמר ד - פרק מו

הנה מכאן תחלת דיוקן נשמת אדם דהיינו סוד ז"א והתחיל מדיד ברישא לאתפשטא לתתא דהיינו התפשטות הפעולות להמצא מז"א לתחתונים והנה תחלתו באורכא דהיינו חסד שהרי תחלתו בחסד מצד החכמה וראש זה הוא תחלתו בחסד שארי מלעילא מהחכמה ומדיד בעגולא התפשטות הדעת סוד הת"ת שהוא עיקר הסתעפות ז"א לב' סטרין שהם ימין ושמאל והנה הקשרים הקודמי' הכל ימין ולכך לא הי' בהם ימין ושמאל מפני שכולם חסד מתפשט ומשתלשל מבחי' לבחי' אמנם עתה הם חסד ודין לכך יתפשט לב' סטרין ועיקר המציאות במדידה זו אורך ועיגולא דהיינו חסד ות"ת מטה כלפי חסד ועכ"ז יש בו ימין ושמאל לכך הצד הא' מדידתו הוא סוד ג' מאה וזרתין ופלגא וחד שליש וכמוהו לצד הב' והפתרון הם ימיניות ג' מאה חת"ן ושמאליות ג' מאה בג"ה והם בבחי' זרת שפי' בפ' ופלגא יסוד המתחלק חציו לימין וחציו לשמאל וחד שליש היינו המל' שיש לה ג' בחי' שליש לימין ושליש לשמאל ושליש לאמצע בענין שימצא סוד תוכיות נשמה לכולם לגלגלתא דרישא דזעיר חח"ן לימין ובג"ה לשמאל ויסוד ומל' לימין ושמאל והנה דרך גולגולת הראש אל הזכר שמתחלק לב' חצאין ולכך סוד הנשמה מורה על ב' הנהגות ימינית ושמאלית כדפי' והנה ג' ספי' ימיניות נגדיות לג' אמצעיות צריכות קשר שלשלת כזה [] והיינו סוד מזלגין והנה משחתא דמזלגין החלק הא' הוא ג' מאה טפחים וחד זרתא ופלגא דהיינו סוד ג' מדות כלולות במאה וכמוהו בשמאל דהיינו ג' אבות מדודים במדת הטעמים שפי' בפ' והם שלשתן מימין לשמאל וג' מן השמאל לימין לקשר ב' ההנהגות וחד זרתא היינו יסוד מן הימין לשמאל ומן השמאל לימין כמדתו ממש ופלגא היינו המל' חציה מן הימין לשמאל וחציה מן השמאל לימין נעשה הכל יחד בחי' אחת נמצא כלי מדת הראש שית מאה זרתין דהיינו חח"ן בג"ה וחד יסוד וב' שלישי מל' כדפי' והמזלגין האוחזי' וקושרי' ימין ושמאל חמשה שהם ה' ספי' ואורכם שית מאה טפחי' דהיינו ג' אבות מימין לשמאל וג' אבות מן השמאל לימין ותלת זרתין שהם יסוד מן השמאל לימין ומן הימין לשמאל היינו שתים והא' מלכות נחלקת חציה מן הימין לשמאל וחציה מן השמאל לימין וזהו סוד גולגלתא דרישא לא כלי אלא נשמ' והיינו מדת העגול מצד הת"ת העגול מפני שזוהי הנהגה נחלקת לג' חלקים ומוכרעת כדפי'

אתפשט בוציצא ומדיד לתתא לאורכא התפשטות החסד שית מאה אלפין עלמין. כבר פי' מספרים ורבואות והנה עיקרם בפ' ודרך כלל הם שית מצד הת"ת והם ו"ק כלולות מהאלפים והמאות והם ס' רבוא מצד החכמה אמנם הם בת"ת ג"כ בעל הששה והיינו מצד האורך חסד. והנה קשר לעילא סוד קשר ולמטה בסוף המדה קשר והתפשטות הנז' בין קשר לקשר ועניינו סוד י' בראש וי' בסוף והיינו סוד יהו"ה הוה"י דהיינו יההווהה"י דהיינו סוד יאהדונה"י שית באמצע י' לעילא י' לתתא ובזה נכללו כל איברי הראש שהם ב' אזנים וכן ב' עינים וחוטם באמצע ולמטה מחוטם פה ולמעלה מהחוטם מצח וב' פנים א' לימין וא' לשמאל והנה סוד הכלים הם ג' ימיניים וג' שמאליים וג' אמצעיים מצח חוטם פה ושער הראש בין שלשה חלקים מפני שצומח מן המוח שבו ג' מוחי' ושער הזקן דרך א' אמנם בו ט' תיקוני' ועתה לדרכים אלו נבאר ענין הנשמה שהיא כלולה הנה סוד הנשמה תחלה ימדוד הימין ואח"כ השמאל לכך ימדוד סוד צד הימין ג' מאה זרתין ופלגא וחד שליש ומאלו יתנוצצו כמוה' לצד שני שהבינה התפשטות החכמה והגבורה התפשטות החסד וההוד התפשטות הנצח כנודע ואח"כ כשיתפשט ימצא שלימות המד' יחד ו' מאה זרתין וחד וב' שלישים עגולא דרישא והם ו"ק כלולי' בסוד המאה אלף וו"ק כלולים בסוד הרבוא כדפי' דהיינו התפשטות המד' לאורך לכלול מדת עיגול הראש וסודם הנהגת האיברים שבהם דהיינו אזנים עינים פנים ששה ובאמצע מצח חוטם פה והנה המצח בינה והחוטם ת"ת והפה מל' היינו קו האמצעי שהם סוד המזלגין האוחזים מן הימין לשמאל והעין ימין ושמאל חכמה ובינה והאוזן ימין ושמאל חו"ג והפן ימין ושמאל נו"ה ושער עליון ותחתון הוא סוד התפשטות הת"ת בסוד ווין נובעים מן המקורות פועלים פעולתם וסוד הנשמה הפנימית בכולם ולכך דומה להם בקצת כדפי':

תמר ד - פרק מז

אחר ההנהגה אל הנשמה בשעור מדת הראש ואיבריו כדפי' יתפשט למדוד המעיים והטעם כי הראש סוד חו"ב והמעיים סוד הדעת ונודע שסוד הדעת יתלבש בו"ק לכך יתפשט למדוד המעיים ולכך מודד אורך הצואר אלף והיינו סוד הבינה ושארי והנה המדה הזאת מגעת לעומק' דהיינו עד הוד ומודד באורך מצד החסד דהיינו שיש מן החסד עד הוד חמשים ספי' לכך מדיד וקשיר ה' מאה אלפין עלמין בתוך המעיים. והנה נודע שהמעיים ראוי שיתפשט ג"כ מציאות מדת כלי הגוף דהיינו ו' ספי' אלא שעתה המדה קיימא מעולפת שלא נתפשט' עדיין מדת נשמת הגוף בעצמו תיק ולבושא למעיים והעטיף ועיכב בעצמו מציאות האיברים ההם עד בא זמן אצי' כדמסקינן והנה העמיד

הענין באצי' החסד והת"ת ונתעלפ' באצי' הגבורה והנצח דהיינו מציאות התפשטות ו"ק הגוף שהם אינם רחמים (נר' שצ"ל כמעיים) כמנויים והם לבוש למעיים ונודע כי החסד בגבורה והת"ת בנצח ולכך שש קצוות התיכוניים בסוד הדעת בסוד המעיים יתלבשו בו"ק המתגלים בסוד הת"ת בסוד הגוף והיינו מדת רוחב ורום ויתפשט שיעור המדות ג' מאה אלף דהיינו שיש בין גבורה לנצח ג' ספי' ת"ת אמצעי' ו"ק ומצד א' גבורה ומצד ב' נצח והם ג' מאה אלף זרתין כדפי' בפ' לאתפשטא בג' מאה עלמין ובין כל עלמא ועלמא ג' מאה אלף טפחים והם בחי' הספי' זרתין נודע עלמין טפחים נודע בפ' הקודמי' בכל בתלת מאה ג' מאה להורות על הספי' הט' שהתפשטות הגוף מן הזרועות לירכים שהוא סוד התפשטות הת"ת כנגד חו"ג ולכך ממש הגוף אוחז מן הכתפות עד כנגד הזרועות והתפשטותם אמנם מצד החסד המעיים ומצד הגבורה הגוף והחסד אוחז עד הוד והגבורה עד נצח כדפי' והכל בסוד נשמה לכלים כדפי'. והנה סוד נשמה זאת היא המנהגת בו"ק שה"ס הגוף כנודע בהתקשר הכל בסוד תוכיות המדה כנודע ויתפשטו עתה הזרועות והנה הזרועות הם חו"ג ובהם ג' בחי' נתבארו כמה פעמים הם ג' קשרי הזרועות לכך יתפשט בוציצא ויקשור קשרא חדא לעילא דהיינו חסד שבחסד או חסד שבגבורה והיינו קשר ב' מדות אלו בת"ת דהיינו קשר הזרועות בגוף וקשרא חדא באמצעית' והיינו גבורה שבחסד וגבורה שבגבורה דהיינו אחוריהם ביתה כדפי' בזוהר פ' ויצא סי' וקשרא חדא לתתא היינו ת"ת שבחסד ות"ת שבגבורה ואלו הקשרים נקשרו בסוד הנשמה לעשות מדה למדות והם ג' אלו בחסד ונעתקים כמוהם בגבורה שתחלתם בימין ומשם בשמאל וכולם קשר. וקשר שיעורו ו' מאה אלף עלמין בסוד ו"ק כלולים מהבינה באלף ובעולמות כדפי' בפרקין וו' זרתין ג"כ מהת"ת בעל ו"ק בסוד זרת שפי' בפ' וו' טפחים והיינו נמי ו"ק בסוד בחי' המל' טפח כדפי' בפ'. והנה כללם בסוד ח"י דהיינו שיוכללו הקשרים יחד ויהיו ח"י אלף אמות וח"י זרתות וח"י טפחים דהיינו סוד ג' ווין שעור ויס"ע ויב"א וי"ט ג' ווין לחסד וג' לגבורה כדפי':

תמר ד - פרק מח

אתה בן אדם עמוד והתבונן ענין קשרים הנז' בשעור קו המדה והוא כי כל מקום שהמדה תחזור ממטה למעלה ויקשור מציאות הנמדד בתוך המודד כי כל קשר י' וקושר ומודד ממטה למעלה עם שעם היות שכל האצי' כולו א' עכ"ז יעשה שם קשר כאלו תאמר המודד קו המדה נמשך ומודד ולדעת שעד כאן שעור התפשטות מדה א' קשר שם קשר וכך יתפשט קו המדה וימדוד מדידין ושיעורין טפחים אמות זרתות וכיוצא הנה בלי ספק בין זרת לזרת שעור שיבחין ע"כ זרת א' וע"כ טפח א' ומכאן ואילך זרת ב' או טפח

ב' או אמה ב' אמנם אינו קשר שהרי קו המדה מתפשטת ומודדת והולכת אמה אחר אמה וזרת אחר זרת וטפח אחר טפח עד כמה אמות או זרתות או טפחים אמנם הכל שיעור ומדה א' ואפי' יהיו עולמות ואמות וזרתות וטפחים הכל מדה א' והתפשטות קו המדה ולא יבדיל עד שיפנה ניצוץ קו המדה המתפשטת ממעלה למטה ויחזור וימדוד ממטה למעלה בסוד אור חוזר שפי' בספ"ר ש' ממטה למעלה ולוה הקשרים להם מספר וענין והנה הכתר סוד א"א יהי' שם קשר א' שלם הכל יחד להראות קשר התפשטות באור מקורו ונבדל מדה לעצמו ואינו ענין אלא לעצמו עם היות הכל א' מיוחד ואח"כ יקשור בסוד החכמה קשר ב' והם קשרים רבים ויחזור קו המדה אל מקורו ויקשור הענין בשורשו וכן עוד קשר ג' ויהיו ג' קשרים סוד התפשטות ז"א וקודם שיתפשט ז"א ימדוד ויקשור מהכתר לחכמה ג' קשרים קשר הכתר בעצמו וקשר יד (אולי צ"ל י"ד) תיקו' דיקנא וקשר שבין הכתר לחכמה ואלו הם עניינים וקשרים אלו באלו והחזרת המקור אל שורשו בכל מדה ומדה מאלו המדות וכך בסוד זעיר ימדוד שעורים ומדות ויקשור לפעמים אפי' שכל התמונה אי יש הנהגה שיחזור ויקשור אור ניצוץ השמש במקורו כיצד תחלת הראש וסוף הראש הנהגה לעצמ' ולכך תמצא בגשמי שהראש כלה גוף א' מתנועע כלה יחד להורות קשר התמונה העליונה כלה יחד ויקשור למעלה ויקשור למטה ומשם יתפשט סוד המעיים והנה זרועות להם ג' חלקים והם ג' קשרים שיתקשרו ויחזור ניצוץ השמש אל מקורו וימדד ויקשור וכן הם כל הגוף עצמו עד הירכים קשר א' שהרי יתנועע הגוף מהירכים ולמעלה ענין לעצמו יורה שסוד קו המדה יתפשט עד שם ויקשור קשר וחזר ניצוץ השמש המודד אל מקורו וקשר ממטה למעלה זה הכלל כל מקום הקשר זה רמיזתו שקשר והשלים שיעור ומדה וחזר אל מקורו והחתים התחתון בעליון שז"ס חזרת הניצוץ אל מקורו לחתום המדות האלו הנמדדות אל מקום שממנו נתפשט לקשר התחתון בעליון כדפי' ואלו הם דבריו כאומרו בסי' ב' משחתא דבוציצא אתפשטת מקשרין אלין וסליק וקשיר כלא בקשורא חדא גו משחתא בשלימו חדא והנה אור חוזר יהי' אל פרטיות בחי' אחת ויהי' אל כלל בחי' הרבה וכמו שיתפשט ויקשור יחסר לתת לקשר ההוא מציאות השתרשות בשורש העליון וכל קשר שירד ויקשור ויחזור ויקשור בשורש השרשים בכל ענין שיחזור אל שורשו יקשור סוף בראש ויעשה כל המדה א' ממטה למעלה. המשל בזה כשקשר קשר א' ענין הקשר וחזר אל שורשו הרי נעשה א'. חזר ומדד וקשר קשר ב' חזר ניצוץ האור ממטה למעלה הקשר הזה עם הקודם חזר ומדד עד קשר ג' וחזר האור הג' אל שורשו נעשה כל ג' קשרים אור חוזר ממטה למעלה ועושים כל המד' א' וכן עד"ז מודד והולך ומתפשט:

תמר ד - פרק מט

אהדרת אתפשטותא לקו המדה ומתפשט ומודד סוד הנצח וההוד והיינו וקיים גו רוחא דהיינו נצח המתמצע בין הת"ת והמל' והיינו אומרו ועיגולא ורביעו לכך סליק לעילא וקשיר חד קישורא שהוא הנצח דהיינו קשרא בעיגולא עד הת"ת שהנצח קשור בגוף ודאי לבתר נחית לתתא דהיינו הנצח עם הרבוע דהיינו עם המל' וקשיר לתתא קשרא חדא דהיינו ג' קשרים שבנצח וכנגדם ג' בהוד שהם עומקא בין עיגולא וריבועא בענין שהם ב' יריכים בג' קשרים כל ירך וירך וכל מציאות קשרים אלו כא' כולל כל סוד קו המדה וכלל מציאות כל י"ס והנה הספי' האלו שהם נו"ה להם התפשטות עוד ומה גם במציאותם עתה בחכמה דבהכי עסיקנן שאין האצבעות חוץ מהמציאות כלל לכך ימדוד עוד ה' אצבעות דהיינו שיסתעף הנצח בה' ענפים וההוד בה' ענפים שהם גוד"ל (נר' שצ"ל מל') מ' היינו גבורה אצבע היינו הת"ת אמה היינו חסד קמיצה הוד זרת נצח דהיינו ה' אצבעות הם גוד"ל רבועא אצבע עגול"א אמה אורכ"א קמיצא עומק"א זרת רומ"א והנה מדות אלו ימדוד בזרועות ובירכים שהם סוד האצבעות וכיון שהגיע המדה עד כאן קיימא מעולפת להאצי' הכלים דהיינו בחי' החכמה הכלי דהיינו סוד ספירים שבמציאות זה עושה ספירים וגוונים אחר שהגיע הנשמה אל שעורה ומדותיה קיימא מעולפת בכחותיה ומודדת ספירים כדפי' בפ'. וסוד הספירים האלו סוד בחינות ההנהג' שהם חיוור וסומק וירוק ואוכם דהיינו חסד דין ורחמים והכלל והיינו שהנשמה פונה אל צרכי הכלי ומדדה בעצמות' עניינים אלו לבוא אל שיעור הכלי. אח"כ התפשט עוד באצי' היסוד דהיינו האמ' לחכמה אדם העליון שבו משתמש עם נקבתו בינה ולזה נטי קו ועביד מדה יש בו מדה ושעור לעצמו ומדיד אלף לצד זה ואלף לצד זה עד שימדוד לד' צדדים שהם ד' אותיות שבשם י' דרום ה' צפון ו' מזרח ה' מערב ובתוכם התנוצצות נשמה לפעול בד' אותיות ד' גוונים הנז' בסוד היותו מודד תוך הגוונים נשמה לפעול בתוכם אורך החסד רום הנצח עומק ההוד רוחב הגבורה דהיינו כעין ד' אותיות י' אורך ה' רוחב ו' רום ה' עומק והנה היסוד נמדד במדות האלו תחלה לאורך החסד ואח"כ לרום הנצח ואח"כ לעומק ההוד ואח"כ לרוחב הגבורה מפני שמדות היסוד תחלתם מהחסד ואח"כ נוטה אל הגבורה לחום הזיווג והנה ימדוד בחסד בין נצח והוד ז' מאה אלף עלמין ושית מאה ותליסר זרתין דהיינו ג' בחי' מספר השבע ומספר הו' ומספר הי"ג דהיינו בינה באר שבע ות"ת בעל ו"ק ומל' בת י"ג תיקוני' דישתבח כדפי' בזוהר ושאר הפרטים פי' בפרקי' ובמציאות הזה ימדוד לכל א' מג' גוונין דהיינו החיוור והסומק והירוק אלא שהגוון השחור היא מדת המל' ולא יכלל מהמדות האלו אלא בהדבק' עם החסד יתקניה

כתיקון זה ימצא מדת היסוד הזה ד' פעמים ז' מאה אלף עלמין לד' צדדים הם כ"ח מאה אלף עלמין והזרתות הם ו' מאה יעלו לב' צדדים אלף ומאתים ולב' צדדים אלף ומאתים והזרתות י"ב יהי' ד"פ י"ב כדפי' וזה שיעור ומדת היסוד הזה בסוד קו המדה. עד כאן התפשטות רוח חיוני אשר לספי' בסוד אור חיות החכמה והנשמה המתפשטת ממנה כאשר יתלבש סוד קו המדה מן הכתר וימדוד בתוך אור החכמה שהוא הכלי יתן אורו מדות ושעורים אלו שהם הכתר תוכיות החכמה:

תמר ד - פרק נ

ע"כ פי' קשרים הרבה בקו המדה אמנם העיקריים שהם ראשים לסוד קו אינם אלא י"ז ואינם י"ז על דרך מקרה והזדמן אלא שהם א' נגד מדת הכתר שהוא אותו שפי' בפ' מ"א ומ"ב וי"ב שפי' בפ' מ"ג הם י"ג קשרים וד' קשרים שהם ד' אותיות הוי"ה אשר להתפשטות תמונת אדם שפי' בפ' מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח דהיינו שהם אורכא ופותיא י"ה עומקא ורומא ו"ה כנודע שהוא י' בחסד ואות ה' בגבורה ואות ו' בנצח ואות ה' בהוד והיינו ד' גוונים דאמרן שהם חיוור וסומק ירוק ואוכם והנה כאשר ימדוד קו המדה התפשטות ד' קשרים יהי' כלל י"ב כנודע שיתחלקו י"ב לד' ראשים והכל ענין א' ג' יודין לאורכא וחוור ג' ההי"ן לפותיא וסומק ג' ווין לרומא וירוק ג' ההי"ן לעומקא ואוכם בענין שהי"ב שהם תיקו' דיקנא יוכללו בארבע להתפשטו'. והנה אלו הד' הנז' הם ראשון וכלל מהי"ב כדפי' בפ' מ"ג וג' הם חו"ל דהיינו הו"ה כדפי' בפ' מ"ד בענין שעם היות שיש קשרים הרבה בקו המדה עיקר הקשרים הם י"ו קשרים דהיינו כתר קשר א' והוא הכתר הא' הנעלם אב לכל הקשרים וי"ב קשרים הם מהכתר אל החכמה ושם נעשה מהם קשר ג' והוא הקשר הקודם לג' קשרי חו"ל והיינו י' של שם וג' קשרי חו"ל הוא תשלום יהו"ה ועם היות שיש הוי"ה בכתר הוא נעלם ועיקר השם בחכמה בסוד מדידת קו המדה הזאת שמדדנו ולזה כל י"ז קשרים נכללים בסוד מדת יהו"ה הראשון לג' שמות שבשמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה דהיינו חכמה ותבונה ומשך הספי' עד למטה והכל נכלל בסוד אחד והנה סוד התפשטות קו המדה יהי' סודה בין קשר לקשר כזה: הוא קשר התפשטות קו המדה הוא המדה ויהי' ענין התפשטות קו המדה מקשר לקשר כזה [] עד סוד, כל התפשטות וכל המדות ועניינם והתפשטות' כזה קשר א' ס וקו המדה כזה [] וכן קשר א' כזה ס שהוא ענין קשירת כל הנמדד בשורשו דהיינו סוד קשר כדפי' בקשר הא' הוא מדה לכל הקשרים שהם ראשי אותיות ולזה יהי' עניינם כזה (א"ה לא מצאתי הציור מן הספר שהעתקתי ממנו) והנה קשרים אלו יתפשטו וימדוד ד' סודות שהם אורכא ופותיא ועומקא ורומא דהיינו סוד ד' אותיות שהם באמת ד' קשרים סוד

יהו"ה כמצוייר והנה כל קשר כלול כל המדות כלם כדפי' וכל מה שנכלל בכל קו המדה שבין קשר לקשר נכלל בקשר וכל י"ז קשרים כולם יחד נכלל בכל מדה ומדה שה"ס ד' אותיות והטעם כנודע כי סוד האצילות שהוא הכלים יוכללו כל חלק וחלק מהכל יחד ולכך כל המדות כולם כוללות כל י"ז קשרים וכל הקשרים כוללים כל המדות ומכאן אב לכל המדות. ויש עוד כמה קשרים אחרים שפי' בסוד המדות והם פרטיות מדות בתוך הקשרים האלו וקוי המדות ואינם ראשים האלו הי"ז שהם ראשים כמבואר אמנם הם פרטי קשרי הזרועות והיריכים והגוף והצואר והראש וכיוצא הם קשרים למדות ואינם עיקר ראשי קוי המדות האלו הנז':

תמר ד - פרק נא

ע"כ פי' ענין קו המדה לשם יהו"ה הא' שבסוד ג' שמות שהם יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה. עתה נשוב לבאר קו המדה לשם אלהינו והיינו סוד הבינה וכבר פי' שהנהגת הכתר יתפשט בסוד החכמה וימדוד מדידת השיעור הנז'. עתה נבאר התפשטו' בבינה וימדוד שם השיעורים והמדות האלו והנה אין בחינתה נעלמת כהעלם מדת החכמה מפני שהחכמה נקשר' בא"ס ויתעלם סוד הנשמה הנז' העלם גדול אבל סוד הנשמה בבואה למדוד בסוד הבינה אלהינו ימדוד מדות נגלות יותר והנה הם ג' מדות יורו על ג' בחי' לקו המדה יהו"ה הא' נעלם נקשר בכתר כדפי' הב' אלהינו הוא אמצעי הג' יהו"ה נגלה ולזה המדה הזאת אמצעית לא נגלית ולא נעלמת כקודמ' וכבר פי' שהוא מעולפת יעשה סוד קו המדה לתת הבדל ובחי' בין ספי' לספי' שעם היות שיקשור וימדוד ויחזור ויקשור הכל ספי' א' ותמונה א' כעין האדם שיש בו סוד התפשטות קו המדה ויקשור כעין הזרוע שיתפשט הקוה ויקשור ויתפשט הקוה ויקשור והיינו סוד אבר א' אמנם כאשר השלימה תמונה א' שלימה וחזרה למדוד תמונה ב' יהי' לה שם סוף והתחלה ולזה קיימא מעולפת וסוד מעולפת פי' בפ' כ"ח ועם היות שיש מעולפת שאינו הבדל בין מדה למדה כדאמרן במדות העליונות כאן נתעלפה לתת הבדל ובחי' ממדה למדה וכבר פי' בפ' הקודמין שאין ענין הנשמה שתהי' משתלשלת מן העילה לעלול ח"ו שהכל א' מאחדות א"ס אמנם נתלבש' בסוד הכתר ומדד שיעור ומדה וכן בהיותה מודדת בבינה אינה עלולה ממדת החכמה אלא מתפשטת מא"ס כדפי' אמנם היא מודדת שיעור ומדה כפי מציאות השיעור אשר במד' שהיא מודדת וקיצור המדה וקצבת שיעורה הוא מצד המדה והכלי שהיא בעלת שיעור ימדוד בה א"ס שיעור כשעורה אמנם קו המדה היא נקשרת בא"ס למעלה ומשם היא משגחת הנשמה ורוח החיים הנז' למדוד שיעורים כדפי'. והנה השתלשלות הענין הזה לפי שיעור ומדת הספי' הנה קשר א' היה בסוד

הקשר לא היה בו שיעורין ומדידות לב' בחי' כלל מפני שהכתר אפי' בכלי כולא ימינא כדפי' באידרא אמנם ימדוד מדידות ושיעורין שוין בלי בחי' ימין ושמאל כשהגיע אל החכמה ומדד סוד אדם כדפי' עשה בו ב' סטרין והי' בו ימין ושמאל והנשמה והחיים מדד בו כפי עניינו כשהגיע לסוד שם אלהינ"ו יש בו ג' בחי"דהיינו סוד הבינ' שמתוכ' סוד ג' אבות לכך ימדוד בתוכיות בתלת סטרין רזא למעבד משחתין ופשיט לה ג' גוונין וכבר פי' עניינם לעיל בפ' והיינו סוד ג' מרכבות ארגמ"ן לג' בחי' ימין ושמאל ואמצע והם שורש להתפשט בסוד נשמה תוכיות נקשרת בא"ס כדפי' סוד נקבה לאדם הנז' והיינו הת"ת אדם. אדם ממש בחכמה כדפי' ות"ת אדם בבינה שהיא נקבה לערך החכמה וכמו שהנקבה התחתונה נאמר בה ודלת ראשך כארגמן כך הנקבה הזאת שהיא הבינה תחלת ראשה כארגמן והיא היכל אל החכמה כנודע שהחכמה תתעלם בתוך הבינה דהיינו כדפי' נקבה אל החכמה. והנה מדת הנשמה הזאת היא סוד התלבש א"ס בכתר וכתר בחכמה ומשער בסוד נשמה בתוך הבינה כדפי' ענין המציאות בפ' ט' מתמר ג' ובתמרין הקודמין. והנה יתפשט כח א"ס ויתן שיעור ע"י היותו בתוך הבינה מתלבש א"ס בכתר וכתר בתוך חכמה וימדוד בבינה שיעורי' ומדות כפי התפשטות החיים מא"ס לבינה בהתלבשות הנז' ותחלה ימדוד קשר א' וכבר נודע ענין הקשר מהותו אמנם הקשר הזה אלף אמין בה וכבר פי' בפרקים הקודמים ענין האמות ומספר האלף שהם בחי' אמה מן הת"ת ובחי' אלף מן הבינה ואתפשט' חד זרתא ופלגא ומודד מדת אורך דהיינו חסד מצד הכתר אריך אנפין כדפי' בפ' אלף כנגד הבינה ושית כנגד הת"ת בעל ו"ק מאה עלמין וההוא אורכא קשרא מכאן וקשרא מכאן. והנה ענין זה הוא מציאות' למעלה התדבקה בא"ס וישתלשל ויתפשט להגלות בבחי' הבינה עד שימצא בסוד מגדל הפורח באויר דהיינו שעדין החכמה נקשרת בבינה לא יתגלה לעלמא ובהגיע אל סוד הגילוי עצם החכמה למעלה והבינה לעצמה למטה ימדוד בה קו המדה בגילוי יהי' המציאות אלף אלפים וארבע רבוא עלמין כל אלו בחי' הבינה שהוא אלף כלולה אלפים ויתפשט להתרבע ארבע רבוא שעדין היא נכללת מאור החכמה בעלת הרבואות והם עלמין מצד הבינה וז"ס גלגלתא דרישא ובה משתרשין כמה רזין לשאר הספי' הנה הבחי' הזאת היא סוד א' של אלהינו כאשר ית' ותחלק אלף היא י' ירצה האצילות הנעלם שרש אלף היא י' ויו"ד תחלתה ג' ארגוונין ויתפשט מהעלמה דהיינו שאות י' יש לה עוקץ למטה ועוקץ למעלה וגוף באמצע הם ג' וכל א' וא' ארגמן כדפי' ויתפשט ויקשור קשר למעלה וקשר למטה עוקץ אות י' ועוקץ אות י' ואורך באמצע דהיינו הקשר אלף אמות והאורך יתפשט תחלה זרתא ופלגא ואח"כ לאורך אלף ות"ר עלמין וקשר למטה והיינו העלם

אות ו' (נר' שצ"ל בינה) בי' למעלה ויתפשט ממציאות הבינה לעצמה ויבא לסוד הבינה עם החכמה אויר כנודע ומשם יתפשט עד שיעשה אות י' אלף ויהי' עניינה אחר גילויה והתפשטותה לחוץ כצורת אלף אלף אלפין וד' רבוא עלמין כדפי' ועדיין לא נתגלה בעצם צורת אלף בחמשה כזה א [] אלא אתפשטת מכתר לבחי' זו אל בחי' הרבוע בעצם ומדיד בריבועא ה' קשרין שהם ה' נקודות אלו הנז' והיינו סוד הבינה בסוד אלף של אלהינו ולזה הם ה' קשרים כל קשרא וקשרא אית בי' ת"ת אלף עלמין בענין שהם ה' לכל א' מה' קשרים וקשרים במדידה ורמז הקשר בראשון הגנוז הנעלם הנז'. והנה אמרנו שנתפשט סוד העלם קשר למעלה וקשר למטה וזרתא ופלגא ואח"כ בין קשר לקשר אלף ות"ר מאה עלמין היינו סוד י' עוקץ למעלה ועוקץ למטה וגוף באמצע דהיינו סוד א' לעילא י' לתתא ו' באמצעיתא כזה א והיינו שהיא עצמה אלף ות"ר סוד ו' עלמין ויתפשט עד מגדלא דפרח באוירא היינו אות ל' של אלהינו והיינו אלף עלמין וד' רבוא עלמין להתפשט אות ל' בעצמות' עד עוקצה התחתון וראש הל' העליון הוא מגדל הפורח באויר כדפי' בפ' ויתפשט מצד עד אות ה' של אלהינו שהיא סוד הרבוע חמש קשרין בסוד ה' אלפין כזה [] דהיינו סוד אות ה"א במילואה דהיינו ה' אלף ולכך הם ה' קשרים וכל חד ה' מאה אלף עלמין והיינו סוד ה"א ה"פ ה' כנודע ולכך הם ה' קשרים ובכל חד ת"ק אלף עלמין. והנה בין קשר לקשר שיעור אלף אמות וכבר נתבאר בפ' ענין אמות וענין חשבונות א"כ יהי' כאן סוד הכינים שמנה אלף אמות כיצד הם ה' קשרים ה' ספי' חג"ת נ"ה ויש אמצעות בין החסד והגבורה ובין החסד והתפארת ובין החסד והנצח הרי ג' ויש אמצעות בין הגבורה וההוד ובין הגבורה והתפארת הרי ה' ויש אמצעות בין הנצח וההוד ובין הנצח והת"ת ובאלו הח' נכללו כל האמצעיים שהרי הם ח' לבד חסד בגבורה וגבורה בחסד א' ת"ת בחסד וחסד בת"ת א' הרי שנים. תפארת בגבורה וגבורה בת"ת א' הרי כאן ג'. ת"ת בנצח ונצח בת"ת א' הרי כאן ד'. ת"ת בהוד והוד בת"ת א' הרי כאן ה' חסד בנצח ונצח בחסד הרי כאן ו' גבורה בהוד והוד בגבורה א' הרי כאן ז' הוד בנצח ונצח בהוד הרי כאן ח' ולכך הם ח' אלפים האמצעיים אשר בין אלו לאלו שהם ה' ספי' מרובעות ונלמוד מהגשמי ה' נקודות כזה. [] יעשו ח' אוירים ד' לארבעה וד' לנקודה האמצעית. ודוק ותשכח:

והנה סוד הבינה הזאת במדותי' וקשריה היכל אל החכמה דהיינו המדה הנז' בפ' הקודמים והעלם הבינה כהעלם החכמה ג"ר חשובות כאחת אמנם כאן הוא סוד השתרשות הנמצאות שהם מתפשטי' מהחכמה בסוד הדעת אל נקודת הבינה שהיא סוד נקודה אמצעית אשר לה להמצא כל המתאצלין למטה מכח קשר וייחוד החכמה

עם הבינה כנודע והיינו ע"י סוד נתיב לא ידעו עיט יכנס אל תוכיות נקודת הבינה וסוד ייחודם וקשרם בהכנס סוד הדעת אל הנקודה הנז' האמצעית שבין ה' נקודות וימדוד שם בתוכה מדידין ושיעורין לכל הספי' וכאן נמדד סוד הדעת מרכבת מרע"ה כנודע בסוד תוכיות הבינה שורש לכל הספי' וסוד נקודת אלף ששם יקשר קשר א' באמצע הוא סוד י' של אלהינ"ו דהיינו כעין נקודה אמצעית לאות ה' וסוד י' קשר זה קשר קיום כל הספי' המתגלות למטה ועד כאן הוא ביאור ד' אותיות של אלהינ"ו כדפי' והנה ימדדו כאן מדות ושיעורים לספי' בהעלם וימדדו כאן בהעלמן עד התפשטן אל מציאות' למטה ושם יתגלו והיינו סוד התפשטות הספי' וגילויים כדפי':
(א"ה ע"כ מצאתי בהעתקה ותשלום הפ' לא נמצא):

תמר ד - פרק נב

עד כאן נתבאר שיעור ומדידת, כח"ב דהיינו מסוד י"ד אותיות ידו"ד אלהינו יהו"ה פי' ח' שהם יהו"ה אלה"י. עתה נבאר מהתפשטות הדעת ולמטה דהיינו התפשטות ז"ס משרשם וכבר נשתרשו בסוד י' נקודה לדעת תחלת שורש לספי' ולכך ר"ש חלק בתחלת קו המדה סי' א' יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה לז' וז' מפני שאותיות יהו"ה אל"ה הם אותיות למדידת ג"ר ואותיות ינ"ו יהו"ה למדידת ז"ס כאשר נבאר והנה מתוך הנקודה האמצעית קשר האמצעי שהוא נקודת הת"ת שפי' משם הוא התפשטות הספי' מן הבינה והנה הם סוד ג' ראשי' הא' חכמה דהיינו מדה ושיעור הקודם. הב' בינה דהיינו מדה ושיעור הנזכר בפ' ג'. והג' היא מדת הדעת המתבאר לכך כאן מדה ושיעור המתפשט מהבינה דרך למדוד משם ולמטה בסוד הדעת הוא אויר לכך יעשה כאן סוד אויר מציאות א' ראש להתפשטות זה. וכבר פי' לעיל בפ' סוד אוי"ר מה ענייננו ואח"כ מתפשט מאויר זה סוד מציאות התפשטות לאצי' דהיינו הנשמה לו"ק למטה והם שם מתעטרות ויתפשט והיינו סוד נ' של אלהינ"ו וראש אות הנו"ן היא האויר ומשם יעשה ראש למציאות ההתפשטות למטה וכאן ראש להתפשטות הספי' והיינו סוד לז"א בסוד הראש ותפלי על שפי' בפטירת רשב"י מפ' האזינו כדפי' בחש"ק אלא ששם סוד הכלים וכאן התפשטות הנשמה בכלים וכמו שהכלים כאן ראש כך הנשמה יעשה אוי"ר ויתעטרו כאן כל המציאיות המתפשטות ויתהוו וישתרשו כאן ויתפשטו מכאן והנה יתעטרו כאן סוד שנ"ה מציאיות גוונין לפעולות הדין והיינו שהבינה שנ"ה וימותיה שס"ה והיינו כחות התעוררות הדינים ויתפשטו המדות האלו עד שיתפשטו בדיני' ויתמצא מכאן סוד בריכת המים העכורים ויתבררו מכאן שס"ה עונשין לעובר שס"ה מצות עד שיבא אל סוד ההמשכה למטה לסיגי ד' מתכות שהם זהב וכסף ונחשת וברזל שהם סוד ד' מדות דהיינו

סוד יהו"ה כדפי' בפ' תרומה סי' והיינו שיתברר מכאן הצד התחתון עד שיתפשט אל מקומו והיינו שיתפשט מקשר א' שיתמצא כאן לקשר בין המדות העליונות אל המדות התחתונות כנודע שסוד התעוררות הדינים מן הבינה והיא רחמים והיינו מבחי' שהיא בין הספי' העליונות לתחתונות והנשמה שם תפעול הפעולות האלו מתוך הכלים כנודע שהיא פועלת מעין הכלי כדפי' לעיל בפ' והקשר הזה מוציא הגוונים שהם הפעולות הם הספי' בדיניהם כדפי' שהם שס"ה בסוד בחי' התפשטות היסוד שם והיינו שרביטא כדפי' בפ' ולזה יתפשט ראש הנו"ן לגוף הנו"ן של אלהינ"ו וכעין ו' זעירא ויחזור ויקשור למטה אחר שיתפשטו בסוד שרביט קשר שני בסוד בחי' המל' מושב אות נו"ן בענין שהם קשר א' למעלה מראש אויר ויתפשטו שס"ה בסוד שרביט הנמדד ויקשור קשר ב' בסוד המל' והקשר הזה שהוא בין המציאות העליון למציאות המתפשט מכחו ושיעורו ז' אלפי עלמין דהיינו שרש ז"ס כוללות מאור הבינה ושם משתרשות בסוד קו המדה להתפשט למטה ולכך הם נמדדות שם עיקר הפעולות דהיינו שס"ה גווני' בענין שהם ג' מציאיות להם הא' באוי"ר הב' בהתפשטות השרביט הג' בקשר הזה התחתון וענין שס"ה הם ג' בחי' לספי' תחלת שלש מאות דהיינו חמשים חמשים ו"פ ועוד ו"פ י' ועוד הם ה' ספי' שנכללות בחמשה כנודע שיסוד יחזור אל מקומו בת"ת גוף וברית חשבינן חד והנה יתמצאו כל הגוונין שהם שס"ה בסוד קשר עליון וקשר תחתון ושרביטא המתפשט בין קשר לקשר להתעטר שם להשתרש שם לקשר ההנהגה בשורש בבינה כנודע ואח"כ יתפשט עוד התפשטות המדה וימדוד בסוד של אלהינ"ו דהיינו שמודד הספי' בסוד מציאותם ימין ושמאל דהיינו החסד והדין והיינו כשיתהוו כאן עומק ורום נצח הוד אורך ורוחב חו"ג וימין ושמאל חסד זכר ודין נקבה הכל מתפשט ונמדד כאן בסוד התפשטות זה ותחלה ימדוד סוד הזכר שהוא סוד ז"א וסוד איבריו דהיינו לימין ואח"כ ימדוד הנקבה כענין סוד אצי' הכלים כדפי' באידרא ויתבאר לקמן ב"ה ויעשה כאן סוד המדה להשריש הכל בסוד הנשמה ויהיה קשור הכל בסוד המדה המודדת ויהי' הכל ענין א' בלי השתנות מעילה לעלול שאין בנשמה ענין זה אמנם השינוי מצד הכלים המלבישים האור עכ"ז האור והנשמה והחיות הכל ענין א' כדפי' וכאן סוד קו המדה למדוד איברי הזכר והנקבה בסוד התפשטות זה ונק' בוצינא זעירא מפני שהוא מדה לזעיר אנפין והכלים גורמין השינוי לקו המדה ומלבישין האור והחיות שלא ימדוד אלא שיעור קטן וע"י סוד קו המדה המתפשטת נקשרת כאן כל הגווני' מחבר הנמצאות כלם תחתונות בעליונות ומחבר איברים תחתונים בעליונים וקושר האצי' כלו כא' בערך מה שבתוכו דהיינו הנשמה וגם הכלים מושרשים בסוד המדות העליונות ע"י שיעור

קו המדה כדי לקושר' כא' וכדפי' באדרא שהכל ענין א' ויתפשט סוד עולם הזכר בסוד ו' של אלהינ"ו והנה התפשטות זה הוא בעיגול דהיינו שם של אלהינ"ו מדותיו בעיגול לא בריבוע לכך אין כאן במדות השם רבוע בסופו אלא עגולא דהיינו ששה אותיות של שם וששה של אות אלהינו וא"ו כדפי' לכך ימדוד בעיגול עולם הזכר ולימין שהוא חלק הזכר והנה יקשור קשר ראש לכל ואח"כ ימדוד אלף ואח"כ לסוד ו"ק בעיגול למדוד ו"ק יתפשט וימדוד ב' אלפי עלמין שהם בחי' חו"ב מצד הבינה דהיינו ב' אלפי אמין מצד הת"ת והיינו שהוא יתפשט עצם נקודה אמצעית מהקשר דהיינו סוד קו האמצעי הכלול ו"ק הוא בעצמו והיינו שימדוד מהקשר אלף בהתפשטות וימדוד בעיגול סביב לנקודת מרכז זה דהיינו נקודת הת"ת ו"ק וראש להם (אולי צ"ל מכתר) מכתם ב' אלפי אמין ראש לצפון וב' אלפי אמין ראש לדרום וכמוהם למזרח ת"ת ולמערב יסוד ולמעלה בנצח ולמטה בהוד ראשם ב' אלפי אמין כדפי' בענין שהוא קשר אמצעי ומתפשט ומודד תחום ב' אלפים אמות לכל הקצוות שהם ו"ק כדפי' וקשר למטה קשר תחתון ומודד בספי' כלולות בכללות גדול ואותה נקודה אמצעית מתפשטת ומודדת ב' אלפי תחומים לו"ס ג"כ שהכל בעיגול בענין שיהי' סוד ב' אלפין אמין נקודה אמצעי' לכל סטר למדידתם לב' אלפי תחומים לכל סטר ויתפשט סוד ההתפשטות אלף תשע מאה זרתין ופלגא דהיינו אלף מצד הבינה ט' מאה היינו הספי' ט' ופלגא מל' לבנה פרוסה וענין זה ימדוד לכל הספי' בו"ק דהיינו בעיגולא וקושר קשר בראש כל המדות וקשר בסוף כל המדות הכל בסוד ו"ק וע"כ שיעור מדת של אלהינ"ו להשריש הספי' בבינה ולעשות סוד ראש לז"א בסוד הנשמה כדפי' ובענין הכלים כדפי' בחש"ק וכאשר יתבאר בעז"ה:

תמר ד - פרק נג

ע"כ ביאר' שיעור ומדת קו המדה לסוד הזכר ז"א דהיינו מסוד שם אלהינ"ו. מכאן ואילך שם יהו"ה הג' שבשמע ישראל דהיינו סוד אצי' הת"ת והמל' בסוד קו המדה המתפשטת למדוד והנה תחלת התפשטות' הנה הוא בסוד י' והנה תחלת התפשטות י' היא קשר בראש וגיו באמצעיתא וקשר בסופה והנה י' של שם א' היו בו כמה קשרים כדפי' לעיל בפ' מ"ב ומ"ג: אמנם כאן יתפשט המציאות בסוד תוכיות המדה הנז' למעלה שהוא סוד קשר למעלה וקשר למטה ועגולא באמצעיתא ומשם השתרשות המציאות הזה. אמנם מציאת המדה מתוך המדה העליונה ימדוד משירותא דעיגולא ירצה בתוך תוכיות המדה הנז' שהנקבה מושרשת היא ג"כ בתוכיות הבינה אמנם יתפשט בבינה בשרשיה מתוך הבינה בצד ההוד שבה דהיינו צד הנקבה והדינים וז"ס ומדיד מסטרא דא לסטרא דא בגו עומקא בההוא עיגולא וכ"ז בתוכיות סוד עיגולא דהיינו אותיות ינ"ו של אלהינ"ו

כנ"ל בפ' נ' ונ"א ולא קשיר קשר הבינה שאינה סוף מדה אלא השתרשות להתפשט ולכך יתפשט עוד וימדוד למטה בצאתו משם אלף אמין דהיינו אלף בחי' הבינה ואמות מצד הת"ת כדפי' בפ' ותריסר אלפים אלו ה"ס י"ב הויות המצטרפות מהשם שהיו בשם העליון י"ב קשרים באות י' כנז' בפ' מ"ג וכאן היא הנקבה ושרשיה וימדוד מדותיה מתוך שרשי הספי' נו"ה וחו"ג דהיינו עומקא ורומא ואורכא ופותיא וכאן ימדוד סוד תיקו' נוקבא וכאן סוד גולגלתא דנוק' דהיינו ג"ר שבמל' וכאן סוד קו המדה בסוד הנשמה המחיה אות' כדפי' והנה ראש הזכר העליון הנז' בסוד יהו"ה הא' היה נחלק לב' להיות ההנהג' שם בחסד ובדין וכאן בלא פליגו שכולה דין כנודע והכל מדה שוה דהיינו עיגולא דרישא דהיינו סוד ו"ק בסוד ראש ושעורה ג' אלפי עלמין דהיינו סוד חכמה ותבונה ודעת כלולים מאלף מצד הבינה אמות מצד הת"ת וכלולים ג' אלו שהם חלקי המוחות פנימה לראש כנודע בכללות אלף ותחלה יקשור קשר ואח"כ ימדוד סוד הראש הט' ואח"כ יתפשט עוד בלי קשר ושעור התפשטות' הוא שית אלף סטרין דעלמא דהיינו סוד ו"ק הנמשכים במשך הגוף ושית אלף ספרים דהיינו סוד ז"ק בסוד תורה שבכתב והיינו תוכיות סוד הנשמה המודדת בסוד עיגולא ועד כאן לא נמדד מציאות ה' אחרונה שבשם מפני שהמח בראש ג' שהם יה"ו חכמה ותבונה ודעת וו' סטרין ה"ס ו'. עד כאן לא נמדד שום מדה במערב דהיינו ה' אחרונה שבשם דהיינו מציאות' לעצמה אלא כל המדות במציאותם בצדדים האחרים לכך עתה מדיד לסטר רביעא' ועביד משחתא ומודד לסטר ימינא עדין צד החסד והחסד נכלל בד' דהיינו דרום צפון מזרח מערב שבחסד אלף לכל סטר והיינו ד' אלף חסד נכלל בד' חסדים כלולים מהבינה שהיא וכן לכל הצדדים בשער הדרום ד' אלף בשער הצפון ד' אלף בשער המערב ד' אלף וכן בשער המזרח ד' אלף אמנם בשער המזרח יתפשט עוד התפשטות מפני שהוא הת"ת ובו סוד ד"ו פרצופים ולכך כאן יתפשט התפשטות ויעשה מדה ושעור אלף וימדוד בסוד התפשטות הנקבה ו' סדרי משנה דהיינו מתוך נקוד' אמצעי' לד' אלף ימדוד לצד ההוד ששם בחי' הנקבה לשמאל והיינו סוד הנקבה המתייחדת עם הזכר תורה שבע"פ הנקשרת בתורה שבכתב כנודע והיינו בסוד ו' ספרים הם ו' קצוות בזכר וו' סדרי משנה הם איברים לנקבה וסוד הו' הם תרין דרועי' חו"ג גוף ת"ת ב' שוקין נו"ה ולכך ימדד בתוכיות דהיינו רצון המתפשט להגלות רצון ה' בתורה שבכתב ותורה שבע"פ סוד קו המדה בתוכיות לספי' מודד' שעור המצות והתורה והנה איברים עליונים בתוך הבינה היו שס"ה שהם ימות החמה כדפי' בפ' נ"ב. אמנם תחתונים הם שנ"ה דהיינו ימות הלבנה ולכך אלו הם ו' סדרי משנה ירצה מימות שנ"ה אשר ללבנה וכאן נמדד סוד שנה בו' סדרין הנז' והנה ב' מדות אלו יחד

שהם מדות הזכר ומדות הנקבה מדת הזכר יתפשט אלף עלמין מדת אורך חסדיו דהיינו אלף אלפים מצד הבינה רבוון אמין דהיינו מצד החכמה עם הת"ת דהיינו סוד יה"ו ה' אלף אלפין י' רבוא רבוון ו' אמין וה"ס אלף נשמע אלפין ישמשוניה ורבוא רבוון קדמוהי יקומון היינו מדת ז"א לפני א"א והתפשטות מדת הנקבה הנז' שמתפשטת מתוך מדת הזכר הוא סוד מדת חסדים וארכיותם אלף רבוא עלמין ושבע מאה אלף וחמש ושבעים וכבר פי' בפרקים הקודמים ענין החסדים וכללותם ע"כ:

תמר ד - פרק נד

הנה קו המדה סוד הנשמה חיים עליונים מתלבשים בכתר ולבוש בתוך לבוש דהיינו כדפי' בפ' הקודמים כשנתפשט לעשות קו ומדה ושעור בספי' הט' כשהשליך אצילות ומדתם ושיעורם נסתלקה ממטה למעלה ולא נסתלקה סתם אלא היתה מסתלקת ומחתמת התחתון בעליון והנה כשמדדה שיעור הנקבה למטה מהזכר נסתלק' אל הזכר ועמדה שם והחתימ' בו כל ציורין ושיעורים ומדות תחתונות שבנקבה בזכר ונמצאת הנקבה מצויירת בזכר ב' פעמים הא' קודם שיעורי' בהתפשט קו המדה משם למדוד (נר' שיש איזה חסרון) והיינו השתרשות הנמצאים אחר היותם ויש הבדל גדול בין מציאות א' לב' שהרי שרשי ההויות קודם היותם הוא דקות קודם להויית' אמנם שרשי ההויות אחר היותם עם היות שיהי' דקות לא יהי' כמציאות הקודם שכבר נתהוו ונמצאו ונתעבו לכך עם היות שקו המדה מדד שיעורי' ומדות וברדתו למדוד הנקבה עבר דרך מדות הזכר ושם השריש המציאות היינו המציאות קודם היותו אמנם בעלייתו חזר והשריש שם המציאיות אחר היותו ממה שנחקק צורת הנמדד המודד שהרי קו המדה אין בה שיעור ומדה אמנם השעורי' בספי' ובעת התפשט אצילותם יחקק עניינם בקו המדה ויהי' בם שעורם מפני מה שהם נכנסו בשעור ומדה ואותו השיעור יש בו מציאיות קודם ומציאיות מאוחר הקודם קודם להוייתם והמאוחר מאוחר להוייתם ויצטיירו בו לכך ישרישם בתוך המדות וכן שעור הזכר במדותיו במדות העליונות וכן העליונות בעליונות אשר למטה מהם והנה לפ"ז בפרטיות הספי' כששערה המל' עלה אל היסוד והשרישה שם וכשעלה מן היסוד להוד השריש ב' שם וכשעלה מן ההוד לנצח השריש ג' שם וכך בעליית' מדרגה אחר מדרגה השריש התחתונות בעליונות וכך הי' ממש ברדתה כדפי' ואחר ששערה מדות אלו ונתקשרה סוד המדה בשרש' והמדות נמדדות נתפשט אור א"ס ונתלבש בסוד לבושי ההנהגות לפעול ע"י הכלים המשוערים בשעורים הנז' וכאשר בני אדם יחטאו יגרמו השעורים הט' להתמעט וכאשר יש צדיק ימשוך שיעור קו המדה

משרש' וימדוד שיעורים ומדות וירחיב קו מדות הספירה וזהו סוד הכוונה ויתרחב הענין במקומו בע"ה:

תמר ה - פרק א

תמר ה בענין ההשגחה ופרטיה ובו מא פרקים:

כבר פי' בשערים הקודמים שאין לעלות בדעת שום מאמין שימצא שום פעולה קטנה או גדולה שיהי' ע"ד מקרה ח"ו אלא הכל בהשגחה עליונה ולא השגחה מהכחות המחודשים בין מלאכים או כסאות או ספי' ח"ו אלא הכל בסוד השגחת הא"ס יודע הטוב והרע ויפעלהו ברצונו להשכיר ולהעניש הכל לפי חשבון לא יוסיף נקודה ולא יפחות נקודה ח"ו אפי' כמלא נימא אמנם טעם וסדר לענין צריך שנאמר שענין ידיעתו בפרטים נתבאר בתמר ב' וענין היותו משכיר ומעניש הוא ע"י פעולותיו בספי' שנתבאר בתמר ג' ובתמר ד' אמנם נמצא ענין ההשגחות משתנות לעתים וזמנים והעתים הם אלו. א' מיד כשנברא אדה"ר שהיתה שלותו תכלית השלוה. ב' אחר שחטא ונתגרש והיו חיי ב"א ארוכים ועכ"ז היו בשלוה כדפי' רז"ל. ג' ענין האבות ששרתה בהם שכינה והצליחו. ד' ירידת האב עם בניו למצרים והיו מוצלחים. ה' גלות הבנים ועוניין במצרים. ו' גדולתם והצלחתם במדבר ונסים משונים. ז' כניסתם לארץ והצלחתם בכיבוש א"י וכל הדור ההוא. ח' הכנעת ישראל באומות כל ימי השופטים. ט' הצלחת ישראל בימי המלכים. י' חרבן הבית בא' וגלות ישראל מעט מעט. י"א גלות ישראל לבבל והצלחתם שם קצת. י"ב גאולתם ובנין בית ב'. י"ג צרתם בימי הבית והרוחתם. י"ד גלותינו זה פעמים בצרה פעמים הרוחה. ט"ו הצלחת הגאולה וצרות העתידות. י"ו תחיית המתים. י"ז חרבן העולם. ח"י חדוש העולם. כל אלו השגחות כוללות לכל המציאות כולו בכלל יחד מהם חלפו למו מהם עתידות וראוי לדעת במה יהיו שינויים אלו והשגחות אלו כל זמן וזמן לפי עניינו עוד יש השגחות פרטיות חולפות על האדם כמו שימצא צדיק וטוב לו רשע ורע לו צדיק ורע לו רשע וטוב לו ועוד ההשגחה במינים הפרטיים וכיוצא מין ממיני הב"ח ימותו מין יחיו וכן בצמחים וכן בכמה עניינים פרטיים שבעולם והם כמעט מפליגין האמונה מן המעיין הסכל ומקביעין בלבו להניח הכל אל הטבע העולם וכיוצא ויש שהניחו אל גזרת הכוכבים וכיוצא ולזה הנה קודם שנבאר עניינים אלו נבאר מציאות ההנהגות ושנוייהם לא על סדר מאורעותיהם]:

תמר ה - פרק ב

הנה בפ' שמות סי' ז' פי' עניינים אלו ותחלת כל דבר אמונה קבועה לנו שאין ספק שכל מה שנאמר שפע וחיות וקיום והויה וכיוצא בזה הכל בסוד הארת א"ס בנאצלים

ונבראים ונוצרים ונעשים טמאים וטהורים שאפי' שנאמר שאין הנהגה והאור נסתם והספי' ביובש והגלות הוה וכיוצא אין שום הארה מעוטה או מרובה ופעולה קטנה או גדולה שלא תהי' הארת א"ס המתפשטת מלמעלה ע"ס כל המדרגות מפני שזולתן אין שום תנועה קטנה או גדולה לשום נמצא וכל חיות כל הנמצאים מאתו והוא מאיר בהם והוא משל בבתים בנויים והיכלות וחדרים אלו בתוך אלו ואלו למטה מאלו מהם חשוכים מהם מאירים מהם אורם רב מהם אורם מועט לא יעלה בדעת שום נברא שיש אור בבתים כי אם מהשמש המאיר בבתים לכל מאיר אמנם מה שיעדר אורם או יוסיף או יגרע או יעדיף או יחשיך הכל תלוי כפי מה שניצוץ השמש יכנס אליהם אם רב אם מעט ובעת העדר השמש מכל וכל החשך יכסה את כולם יחד. כך הוא סוד ההנהגות וכל איזו הארה שימצא במציאות הכל מאיר מצד א"ס השופע מאורו תמיד ולא יעלה בדעת שום אור קטן או גדול מעט או רב ושום פעולה שיהי' במציאות שלא יהי' מאתו והוא המחיה הכל המהוה הכל ואין דבר חוץ ממנו ולא נמצא מבלעדי רצונו ולא נברא שיברא זולתי מכחו בכוונה ולא במקרה ברצון ולא בחיוב ולא יש כח בשום נברא לבראת בחי' יתוש קטן כ"א מכח הנעלם מכל נמצא ונמצא בחיוב מכל הנמצאים והאריכות בזה בלתי צריך וכבר פי' הענין בתמרים הקודמים. אמנם הוא המחיה המהוה כל הויה ונתן קצב ושיעור ומדה לכל נמצא כמה יהי' שעורו וכמה יהי' דקותו וזכותו ועד כמה יהי' שעור קומתו וכמה ישתלשלו ממנו ויחיו ממה שיתפשט ממנו ונתן שיעור ומדה וקצב לנאצלים ולנבראי' ולנוצרי' ולנעשי' וכמה יהי' שיעור כח פעולתם ונתן דרך להם יגרע אורם ויעדיף אורם הכל כפי צורך ההשפעה והוא הנותן שיעור ומדה לכובד העפר והאבן והמים והנחצבים מהם ונתן שיעור ומדה לקלות האש והרוח והנחצבים מהם והמורכבים מהם ונתן שיעור ומדה כמה יהי' חלק יסודותם ואל הצומחים מהם כמה יהי' ימי חיותם וכמה יהי' לחותם חומם וקרירותם ויבשות' הכל במדה וקצבה ושיעור משוער מאתו בחכמתו וכל החיצונים וקשיים ורעתם כל מדרגה ומדרגה כמה יהי' חוזקם וכמה יהי' רעתם ופעולתם בחלקי העולם בהתלבשם בו. באש כמה ישרוף וברוח כמה יפיל ובמים כמה יטבעו ובעפר כמה ירקיב הכל מדוד ומשוער מאתו ואל הקדושים כמה כחם כמה ישפיעו כמה יחיו כמה יהי' מספרם כמה יהי' רוחניותם כמה יהי' חיותם הכל משוער מאתו הכל חי ומתקיים ממנו ונותן מדי יום ביום ומדי שעה בשעה קצבתם וקיומם לרעים ולטובים למשכירים ולמענישים הכל חיים מאתו הכל משוערים בשיעור קצבת חיים המשולחים ממנו לקיימן להציבן. וכן הנוצרים המלאכים כמה השגתם כמה שיעור קומתם כמה (אולי צ"ל ישאבו) ישארו חלק החיים העליונים ואל הכסאות

כולם כמה יהי' עניינם מדידתם והשגתם ושפעם וכחם וחיותם ואל הנאצלים כמו כן ולא יחוייב מזה אליו רבוי ושנוי ותוספת והפעלות כלל מפני הדרכים שפי' בתמרים הקודמים בענייני ההשגחות ושיעורם ומדתם:

תמר ה - פרק ג

כבר פי' שגם אלו החיצונים נמצאים בכוונה ונתי' ומאמר כאומר והארץ היתה תהו ובהו ועיקר ביאור זה יהי' בתמר בפ"ע ב"ה אמנם הנה דרך העברה נאמר שחלק ההשפעה אליהם תתלבש לבוש בתוך לבוש ונשתלשל אליהם ובה יתקיימו והם נמצאים בכוונה ממותק דחיות הקדושה וחיותם בשפע עליון כמציאותם ירצה כפי הדרך שנמצאו ונתהוו ולא יחייב בממציא ראשון שינוי והפעלות וטומאה ח"ו. כך יהי' ענין מציאות מזונם ושפעם משולח אליהם ולא יחייב בו ח"ו שום טומאה וכך יהי' ממש כל ענייני ההשגחה כדכתיב ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא והיינו ג' עניינים שיש לכל נמצא. הא' מציאות הב' קיומו הג' פעולת הא"ס ע"י והכל דרך א' והנה לפי רוממותו רחוק ממנו פעולתו ע"י הנבראים ומציאותם וחיותם כמו שרחוק ממנו זה כך אלו החיצונים אחר שאין לכנות אליו ההפעלות והשנוי וכיוצא כך אין ראוי לכנות אליו הפעולות המגונות ובריאת הטמאים החיצונים והדרך אל התיקו' הכל ענין א' בדרך השתלשלות המדרגות והמצאתם בסוד פעולתו ע"י הכלים כמבואר בתמרי' החולפים אמנם אלו החיצונים נק' אל אחר אלהים אחרים וטמאים וחיצונים (נר' שצ"ל ושודדים) ומודדים וכל כיוצא לא להורות שהם מבלעדי רצונו או נמצאים שלא בכוונה או פועלים שלא מרשותו ח"ו אלא מפני שאינם בקשר אחדות עם הקדושה והיינו שאינם נכללים בא' מפני שמלת א' יכלול מהכתר עד סוף היכל לבנת הספיר ואלו לא יוכללו שם אבל יובדלו משם שאין כבוד למלך (אולי צ"ל המצורע) שהמצורני הזה יהי' מבני היכלו ואדרבא המלך עשה המקום הזה דהיינו מדור החיצונים וכל כתותיה' דהיינו הנכלל בתוהו ובוהו (וחשך) וחשך על פני תהום כאשר ית' בתמר אשר אטע להם בעצמ' כדי שזעום ממנו יתנדה ויפול שם כדי שזעומו לא יעמוד לפניו ולא יזכה באור חיי פניו והיינו המצאת דבר רחוק ממנו בתכלית כדי שיהי' מקום מקלט לרחוקים ממנו שאם יהיו נקשרים עמו הוא שונאם מפני רעתם ולא יוכל לסובלם ואם יתבטלו ברעתם מיד ימצא שאין תכלית לתשובה ואין קצב לחיות האדם לכך ברא לזעומו ירד ויעמוד במקום המרוחק מן המלך ואינו נקשר עמו והם מדרגות מדרגות היינו מדרגות הקלי' כאשר ית' ואותן המדרגות כדי שכפי שעור ההרחקה שנתרחק בעונו כך יתרחק מאלוה ויכנס באותם הרחוקים ממנו אמנם כבר הזהרנו שלא יעלה על דעת איש שמה שיתנהג וישפט כפי רצונו ע"י

שרשם המתוק לחיצוני פנימה שם בקדש ובכלל הקדושים יחשב השורש ההוא ובו יצטייר כל המתנהג למטה בחיצונים והיינו סוד שער של תפלין וע"י השורש תתנהג הענף אמנם הענף מפני טומאתו אינו נקשר בכלל הקדש והיינו אילן שהוא עיקרו בארץ ונופו נוטה לח"ל ויש בזה עדיין דברים תצטרך אליהם ית' במקומ' בע"ה והכלל שזו היא הנהגה לפגרי האנשים הפושעים ובהתם חטאים ובהתם הפושעים אין צורך לטומאת' וכאשר אין רוצחים אין צורך לערי מקלט ויתבטל טומאתו ולא ימצא כלל מפני שאין בו צורך כי כבר נתקן העולם ממרירותו והיינו ביטול טומאת הקלי' העתידה והרי זו היא השגחה א' היותר רחוקה מן הקדושה שאפשר והיותר רחוקה מא"ס ומהקדושים הנמצאים ממנו ועכ"ז יש בהם הנהגה והשגחה על הצד שפי' וענין השגחה זו השגחתו ברשעים בענשם בב' בחי' או' ברדתם שם אחר המות או בחיים חייתם בענשם במיתה ותחלואיה ועוני ומכות ופצעים ומכשולות ונטייתם מהדרך הטובה ורשעתם ובחירתם ברע וטביעת הספינות וכל מקרים רעים איזה שיהי' במציאות אפי' שיהיו ע"י ענייני העולם באש ובמים כסדום וכמבול וכיוצא הכל התלבשות כחות אלו בגשמיי' ההם ויפעלו הפעולה הרעה והחולי והמיתה והאבדון והשממה ההוא. וענין זה בין אם יהי' עונש הרבים או עונש היחיד בין ע"י האומות כגון גליות וחורבנות וצער וצרות בין ע"י בעלי חיים וכל איזה ענין שיהי' הכל ע"י אלו בהשגחה עליונה וכבר פי' בפ' שמות מענין פרעה וצרת ישראל הכל בהשגחה גמורה ועיין סי':

תמר ה - פרק ד

ההנהגה הב' היא האור היינו השגחת הא"ס שהיא המכונה בכל דברינו בשם אור במשל המשתלשל ויורד למטה בקדש עד האופנים והנה ענין זה נביעו דקיק אור מועט שעור היותר מועט שאפשר והנה כשנאחוז השיעור הזה לבד יושפע מלמעלה למטה לא אור החכמה בבינה ולא בינה בו"ק ולא ו"ק במל' ולא המל' בכסא ולא הכסא בחיות ולא החיות באופן רק בשיעור מה שישפיע ויאיר אופן בעולם הזה למטה שיעור קיומו וחיותו הזה. זה יקרא הגלות וההחשך ויקרא נהר יחרב ויבש ויקרא חורבן בה"מ וכל רעה שבעולם מפני היובש הגדול שכל נביעת האור לא עלה אלא בשיעור הנהגה זאת דהיינו מה שיכיל הארת האופנים למטה וענין הארה הזאת תעדר ותוסיף תעלה ותוריד לשיעורים רבים כפי בחי' רבוי האופנים במדרגותיה זו אחר זו עד רדת למטה במטה שאין למטה ממנה דהיינו מדרגה אחרונה באופנים שאין משם ולמטה אלא החיצונים ובהיות ישראל בגלות שכינה תתלבש באופנים והיינו שאורה לא יזריח אלא כשעור הזה לבד ולא יותן לה אור אלא מה שיכיל השעור וזה יקרא גלות שכינה הגלות הקשה שאין גלות קשה ממנו

והעדר הייחוד שאין אור זה אור ייחוד כלל ועיקר והיינו היובש כדפי' והארה הזאת היא מלמעלה למטה אמנם ענין זה יקרא שאין יחוד מפני שהארה מועטת כזאת לא תקרא הארה ואין ישראל שואבים האור וההשגחה העליונה אלא כשיעור הזה וישלטו אז בהם החיצונים מפני רעתם שנתרחקו מבוראם ונדה אותם אל תוך זעומם דהיינו החיצונים ולא יאיר אור מלמעלה אלא כשיעור הזה והשכינה היא מתלבשת באופנים להשפיעם ע"י השרש המתוק אשר לחיצונים ומה שיאיר וישפיע הוא שיעור הארה הזאת המועטת שאין לה הארה אחרת זולתה ואין בכל העולמות חיות יותר מזה כלל ועיקר אמנם ימשך שיעור הגלות הזה עד רדת מדרגות אלו שבאופנים זו אחר זו ולכך הארה זו תרד ותגרע מעט מעט מדרגה אחר מדרגה והיינו אומרם אין לך יום שאין בו קללה יותר מחבירו מפני מיעוט ההאר' הזו והיא תרד שאם בזמן החורבן הי' במדרגה א' שאורה הרבה בערך הזמן הזה שהיא למטה מדרגה אחרונה לכך כפי רדת' מדרגה אחר מדרגה כך תמעט האור וההנהגה ותגבר הקללה שהם החיצוני' שאור' עומד' ושולט' והדין הוה עלינו והולך ואנו מתרחקים מהקדושה בערך זה והיודע לשער ולמנות שעור המהלך הזה כמה קומתו וכמה אנו יורדים מדי יום ביום ידע שעור גלותינו עד כמה וידע זמן הגאולה באומר סוכת דוד הנופלת שלעולם נופלת ויורדת עד שתפול מכל וכל שישכב לעפר כאומר כי שחה לעפר נפשנו דבקה לארץ בטנו עד שיפיל בעצם וידבק הבטן בעפר אז קומה עזרתה לנו אבל בזמן החורבן כרענו לנפול ונפלט מעט מעט והקב"ה קצב שיעור מהלך הנפילה הזאת הזמן שיחוייב בדינינו אשר נתחייבנו במעשינו עד שיקימנו והיינו בעתה אמנם אם נשוב בתשובה ימהר ויחיש יקימנו והיינו אחישנה והיינו ירידת הגלות ועניינו ע"ד שפי' לעיל וענין הגלות שפי' תשמענו במקומו בע"ה:

תמר ה - פרק ה

ההנהגה הג' היא השגח' האור בשיעור מהלך מטטרו"ן והיינו השגחת השכינה בימי חול ובזמן האבות והיינו שאין ייחוד גמור אלא בשיעור מה שיסבול האור העליון המלאך הזה ואפי' בעת שלום המלאך הזה נק' שר העולם ויתקשרו המדות קשר וייחוד כאשר ית' במקומו בע"ה מש"ך באופן שפי' ויאירו ויתייחדו אמנם אור מעט מזער לא כביר ותמיד החכמה בבינה ובינה בו"ק וו"ק במל' ומל' בכסא וכסא במטטרו"ן עולם המלאכים שיעור זה לבד לא פחות ולא יותר והיינו ההנהגה בימי החול ואפילו בעת שלום היינו מה שפי' בזוהר פ' נח סו'. שער החצר הפנימי יהי' סגור ו' ימי המעשה והאור נמשך שיעור מה שיוכל לסבול המלאך הזה ויתקשרו המדות למעלה שיעור מה שיסבול המלאך הזה באורו וזה יק' שכינה מתלבשת במטטרו"ן והוא שיעור מה שהי'

האור משגח' לישראל בסתם כל זמן וזה לא הי' תלוי אלא סתם ישראל עומדים על אדמת' ומקרבין קרבנותיהם וכיוצא יאיר אור דרך המלאכים דהיינו היצירה הוא מטטרו"ן ויש באורו תוספת ומגרעת בענין ההנהגות שפי' באופן אלא שהאופן הוא יובש ואין ייחוד ובאור המלאך הזה יש ייחוד והיינו ענין קשר ההיכלות בסוד בשכמל"ו שה"ס מים רבים לא יוכלו לכבות האהבה וסוד האהבה הזאת פי' בסבא פ' משפטים סי' וכפי שיעור אהבה זו תעלה ותרד כמה מעלות ויש פעמים שיושפע דין על ידו וה"ס מחיוה למטטרו"ן ס' פולסי דנורא ויש דין הוה והיינו הצרות שהיו לישראל בזמן בית שני ובית א' אפי' שהי' המקדש הי' אפשר להשליט עליהם החיצונים רצועה בישא לאלקאה ומיד בשובם מתעורר הייחוד וחרבם תבא בלבם וקשתותם תשברנה ואם החיצונים נאחזים בהיכלות מבחוץ והי' אם זרע ישראל ובאו בני עמון ועמלק ובני קדם והשחיתו את יבול הארץ שיש לחיצונים כניסה שם לעשוק השפע בעונם של ישראל אמנם לא ירחיבו בדינם עד שינתן להם להחריב בה"מ אלא יכניעו את ישראל ובה"מ על מכונו וחול הוא. וכאן הוא הבדל' כאומר המבדיל בין ישראל לגויים והעיקר שהחיצונים למטה יותר והאופנים ג"כ נקשרים למעלה וישראל הקדש נבדל לחוץ והקדושים נטהרים ונקשרים ומתייחדים בסוד אהבה אמנם חול ודאי כדפי' והנה בהנהגה זו אינם אותיות שבשם נקשרות בשם קשרם ולא נפרדות מפני שהכל תלוי בסוד קשר התחתונים אלו אם ישלטו החיצונים הם נפרדות בלתי מתייחדות ואם ישראל כשרים וחיצונים נבדלים יאירו ויוקשרו אותיות השם והנה בו מדרגות פעמים יוכל לקבל השפעה מרובה ופעמים השפעה מועטת מפני שיש בה י' מדרגות ולכך ישראל אפי' בזמן המקדש ישראל נשתנו פעמים שלום פעמים שובע פעמים מגפה פעמים רעב וכיוצא הכל בסוד אלו המדרגות שבו:

תמר ה - פרק ו

ההנהגה הד' היא הנהגת ימי שבת והיינו שיאיר האור הנז' בעולי לא כשיעור מטטרו"ן לא הוא בטל לא שלא יאיר אלא אין האותיות והמדרגות העליונות מתייחדות כשיעור גבול השפעתו אלא העולם יוצא משליטתו והוא חשוב כחלק א' מהעולם וההארה ירד כשיעור אור הכסא הכבוד שהם י' מדרגות לכסא כאשר ית' במקומו בע"ה והיינו שהאצי' יתייחד ויתקשר בשיעור עליון וגבוה ישפיע למטה אור מתוק מנוחה וזה הי' לישראל בזמן בה"מ בימי שבתות ור"ח והוא עתה בהשער' בסוד הגלות והיינו כאומר שער החצר הפנימי וכו' וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח כדפי' בפ' נח סי' וההארה זו כמעט אינה גשמית אלא רוחנית אמנם תעלה ותרד כפי שיעור המדרגות שבה שהם י' מדרגות בבריאה כעשר שבמטטרו"ן ובי' שבאופנים ובי' שבאצי' ע"ד שפי' בספ"ר בשער אבי"ע.

אמנם הדרגה זו היא על ב' פנים הא' הוא בזמן שבה"מ קיים בימי שבת. הב' היא בזמן שכולו שבת והענין כי בזמן שבית המקדש [קיים] עם היות שהי' היחוד למעלה ישראל גורעין מעלתו מפני התלבשם בחומר העשיי' שהם באופן במדרגות הקדושה הנה לא יוכלו לסבול האור ההוא המתוק הדק הזה מפני שהם חומריי' יקבלוהו בדקות בסוד נשמתם תוספת נשמה לבד ויועיל להרבות טובתם. אמנם בעולם שכולו שבת ישראל מתפשטים מחומרם ומסתלקי' מאופן וממלאך מטטרו"ן ושובתים כלם באור המתוק הזה ואז היא מנוחה רוחנית וגשמית איש באחיהו ידובקו יתלכדו ולא יתפרדו ואז הוא סוד עולם ארוך אמנם עתה מקבלים האור ביום שבת מנוחה זו מעט בצד הגוף והחומר ומעט בצד הנפש ומעט יותר בצד הרוח ומעט יותר בצד הנשמה מפני התלבש' בחומר המסך המבדיל שעם היות שאינם בגלות סוף סוף מחטא אדה"ר גלות וקליפה כוללת הוא אל הנפש התלבשה בגוף בשר המות הזה העפר העכור ואם שהי' גוף זך טהור נתלבש בקלי' בעור הנחש ובקצת בגהינם ובקלי' עומד האדם בגוף הזה וזעום ה' הוא בו ובהכרחו הוא מסך מבדיל וגם מטעם זה ימעט האור יותר והמנוחה בגלותינו זה ולכך נלמד הדרגת הטובה כמה יוסיף אחר התפשט הגוף מעכירותו וגלותו מכל וכל והיינו מחול הצדיקים שהם מתפשטים מהזעם הזה שהוא אור הנחש ומתעדני' וזה כפי העת בייחוד המועט הנמצא ואם יתוקן העולם יתעלה יותר ויותר ולפיכך כולם מקוים לתחיית המתים אמנם מזמן שבת בראשית ובנין המקדש וגאולת ישראל והקימת שכינה עד תחיית המתים יש מדרגות בעליית הייחוד הזה מהנהג' ג' הקודמת עד סוף כל טוב המדרגות האלה יש כמה וכמה בחי' ודוק ותשכח שאין הפה יכולה לדבר ולא האוזן יכולה לשמוע:

תמר ה - פרק ז

הנה ב' ההנהגות האלו שפי' הא' בימי שבת. הב' בימי שבת שהיו בזמן בה"מ ובניינו עדין יש בהם מדרגות שונות אמנם כל המדרגות מתלבשות בב' הנהגות אלו בשינויים רבים כפי שינוי הזמן או חול או שבת והיינו הנהגת העולם בהנהג' ג' או רביעית כדפי' והמדרגות הם ב' אלו אשר נבאר. ההנהגה הא' שיאיר האצי' ויתייחס כפי אור שעור המל' לבד ולא יאירו המדות למטה בב' המדות הנז' כשיעור החכמה והבינה וו"ק אלא יאירו כשעור אור המל' לבד ואף אם יתייחדו המדות העליונות כגון י' בה' ו' בה' בסוד הקשורים והייחודים הידועים בין ב' כמבואר בכמה מקומות הנה ההארה ההיא כשיעור אור המל' לבד ולא (אולי צ"ל יפתחו) יפחתו המקורות העליונים דהיינו החו"ב וו"ק להשפיע אלא כשיעור אור מדת המל' מה שהיא יכולה לסבול להנהג' התחתונים

אמנם ענין זה יקרא בקצת סתימת אור מפני שיש עוד תוספת על זה כמה אלף ורבבות פעמים כאלו תאמר מעין א' נובע כשפופרת הנאד שנתייבש המעין כיון שאינו נובע כנהר מי שחו כגובה המים הראויים לבא אמנם אותם המים הם הראויים לבא לפי הצנור ונאמר מים אלו שיעור הצנור הם ובאמת המים נתייבש שאינו נובע אלא כשיעור המים המועטים אלו. והנה ממש כמשל הזה הי' הנהגת בית ב' בימי חול ושבת שהם ב' הנהגות אלו הנז' בפ' ה' וו' שהי' ההנהג' והאור נמשך מלמעלה כשיעור פי הצנור מל' לבד אמנם מקורות העליונים לא השפיעו כח טובתם והארתם והנהגתם העליונה ופגם בית א' לעולם עומד ושינוי החול ושבת הי' כאותה ההנהג' המועטת מאור המל' והחכמה משפעת בבינה והבינה בו"ק באותו האור ושעור ההנהגה ההיא לבד ולפי זה יצדק בהם ב' הפכים אם נרצה לומר שהמדות האלו נקשרות ומיוחדות מפני אור החכמה השופע בבינה ואור הבינה בו"ק וו"ק במל' כשיעור אור המל' ואם נרצה נאמר שהם נפרדות כי אחר שאין אור החכמה אל הבינה ומבינה אל ו"ק כשיעור אורם הראוי נפרדות הם בלי ספק והיינו שמפרש רשב"י בפ' שמות סי' ז' שבית ב' הי' מדת' השולט' בה המל' דהיינו שלא נקשרו ולא נתייחדו אלא כשיעור המועט הזה. והנה הסוד הזה נתגלה לישראל בזמן בית ב' ולא הכירו בו אלא הזקנים שראו בחכמתם והכירו אור עליון השופע מצד הבינה וראו אור זה ונתנו חילוק בין זה לזה כשיעור מה שבין הבינה למל' והיינו דכתיב ורבים מהכהנים והלוים וראשי האבות הזקנים אשר ראו את הבית הראשון ביסדו זה הבית בעיניהם בוכים בקול גדול ורבים בתרועה בשמחה להרים קול ואין העם מכירים קול תרועת השמחה לקול בכי העם:

תמר ה - פרק ח

ההנהגה הב' בב' ההנהגות הקודמות בפ' ה' וו' היא הנהגת בית א' והיינו שיאירו המדות העליונות החכמה בבינה והבינה בו"ק שיעור פתיחת מקורי העליונ' אל הבינה כשיעור יוכל לסבול הבינה ולזה נקשרו ב' אותיות אלו י"ה והבינה תשפיע בז' מדרגותיה דהיינו אם הבנים בן ו' בת ה' או ו' בני' ובת שהם ב' בחי' והאם שמחה משפיע' מבית אביהם שהיא חכמה שאז המקורות העליונים נעלמים נסתרים בחו"ב נפתחים וזו מעלה גדולה ועל פי ההשפעה וההארה הזו יאירו ב' ההנהגות הקודמות והיינו בית א' ה' עלאה בינה ומל' עולה למעלה כאומר ותרב חכמת שלמה כדפי' עמדה לבנה במלואה וענין זה הוא סוד נפלא לא השיגוהו ישראל בבית ב' לכך חסר מהם ה' דברים מסוד ה' עילאה ואם תרצה נאמר שטוב ימי חול בית א' מימי שבת בבית ב' אלא שהשינוי הוא בסוד המדרגות מפני שיש בהנהגות אלו מדרגות רבות עולות ויורדות מפני רבוי המדרגות שכל מדרגה

ומדרגה מעשר. ויותר מזה אני אומר שכמעט גלות בית א' טוב מגאולת ובנין בית ב' ואם אין אתה מאמין בא וראה שהרי בגלות בית א' היתה נבואה אפי' בגולה והם יחזקאל חגי זכרי' ומלאכי רוה"ק דניאל ומגילת אסתר ועזרא שנוספו ברוה"ק ואחר הבית במיתת אלו פסק הכל וזו קושי' עצומה אמנם תירצנוה במה שפירשנוה:

תמר ה - פרק ט

עתה נשוב לבאר בענין הנהגת אופן שהיא הנהג' הגלות שפי' בפ"ד דהיינו ב' גליות ב' הנהגות. ההנהגה א' היא גלות בבל הנה הגלות הזה נמשך ע' שנה והיינו אור השגחת בית א' ה' עילאה נסתם מכל וכל שלא נשאר אפי' הארת ה' תתאה נסתמו מקוריה לא שנשאר' פתוחה בגלות שא"כ לא הי' גלות אלא שנסתמו מכל וכל המקורות עמהם ואח"כ כששבו לא נפתח להם אלא מקורות ה' תתאה לבד בכל ד' אותיות כיצד חכמה האירה בבינה כשיעור הארת המל' והבינה בו"ק אמנם קודם חזרת' נסתם הכל ונאמר הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון אמנם גזר דינם נחתם בדרך זה שמקורות חכמה אל הבינה נסתמים ונחתמים עד זמן סתום וחתום שהוא עד עת קץ גאולתינו בע"ה ומקורות המל' נסתמים ונחתמים עד עת קץ גלוי וידוע לכל דהיינו לפי מלאת לבבל ע' שנה וכיון שהאור עתיד ליפתח אין גלות החלט אלא לשמור את ישראל בגלותם ויודעת השנים המועטות תחזור לביתה כמתחלה ולכך גאולת' פתוח כמו קצם קרוב ונפתח כמעט ההוא באותו המעט נפתח קצם אמנם גלותינו נסתם האור מכל וכל גלות החלטי במקורות עליונים במקורות תחתונים כעליונים אליהם ולזה נסתם קצנו כי סוד הקץ הוא היסוד וכיון שהפגם אליהם אינו אלא למקורות אלו העליונים ונשאר רשות לפתוח המקורות התחתוני' אח"כ לסיבה זו הי' היסוד שקט ובוטח עד מלאת ע' שנה וקץ מתגלה אמנם קצנו תלוי גם בסוד פתיחת המקורות העליונים וכיון שסוד פתיחת המקורות העליונים למעלה בסוד הגובה הנעלם אינו מושג כלל ונסתם קצנו והיינו מליבא שהיא הבינה לפומא שהיא המל' לא גלי שהיא נעלמ' וקץ סתום למעלה וכיון שכן לא ירדה המל' אלא המדרגות האלו שבין הבינה למל' שהם ז' כ"א כלולה מי' מ' שהם ירידת הבינה והמל' יחד אל תוך הקלי' מה שמתייחס לסתימת מקורי החכמה אל הבינה וירידת הבינה אמנם כיון שהגיע אל מקום בחי' ירידת הבינה והמל' לסתימת מקורי המל' במדרגות המל' בגלותינו זה כאשר ית' מיד נשלם גלותם ויצאו מעמקי הקליפות והתחילו בבנין הבית:

תמר ה - פרק י

צריך להקדים לענין ההנהגה הב' להנהג' גלות והיא הנהגת אופן דהיינו ירידת המל' בגלותינו זה שלא ירדו המדרגות האלו בגלות בכל עם היות שנסתמו כל המקורות כדפי' שאם התחילו לרדת מדרגות המל' הי' מתחיל עליהם גלותינו זה והי' נמשך עד היום עד עת הידוע לפניו שהם סוף המדרגות הקצובות והקב"ה האריך להם אפו וגאלם מיד לראות אם ישובון מאון וכאשר שבנו על עונותינו חזרנו לרדת אותם המדרגות שנשארו לנו לרדת ולסתמו מקורי המל' והיא היא הנהג' הב' אשר היא גלותינו זה שירידת מדרגותיו הוא יריד' אל עמקי הקלי' התחתונות אל המל' וימיו נמשכו כנגד ירידת המל' מדרגותיה הקטנות שירידת הבינה היא ירידת מדרגות האצי' והמתנגדות בקלי' אליהם הם מדרגות חשוכות טמאות גם את זה לעומת זה עשה האלהים אמנם מדרגות ירידת המל' הם מדרגות גרועות בקדושה בנפרדים. ובטומאה המתנגדות לאלו הם טומאות פחותות ולזה רמז לנבוכדנצר רישא די דהבא להראות שהוא חשוב בקלי' כזהב במתכות ולזה אמרו נבוכדנצר מלך חשוב וראוי ליעשות לו נס וגו' ואנחנו בגלותינו זה עונותינו ועונות אבותינו סבלנו שהם סתמו המקורות העליונים ואנחנו התחתונים ולזה בגלות להר יחרב ויבש ופי' יחרב בבית א' ויבש בבית ב' שלא נחרב מכל וכל אלא בבית ב' בגלותינו זה והנה ההנהג' אל הקלי' הם בא' מג' בחי' הא' היא היותם שואבים תמצית שפע קדושה מצד שמאל כראוי להם והיינו צורך הנהגת' בזמן שאין גלות אמנם הקדושה פועלת בהם ע"י גבריאל השר השולט עליהם ואין בידם לא להוסיף ולא לגרוע ולא להתפשט אלא כפי ההנהגה המושפעת עליהם מלמעלה ע"י השר הנז' וסוד חייליו שסדר י' ניצוצות מתפשטים בהם ומתלבשות בהם להנהיג ע"י וע"ז נאמר ומלכותו בכל משלה שאפי' שאין גלות העולם מתנהג על ידם ונידון והא כיצד ע"י י' ניצוצות קדושות מתפשטות מי"ס קבה"ו ומתפשטות בגבורות אלו עד אופן ומשפיעות משם בהם והם שואבות גבורות ודינים ע"י השר גבריאל כדפי'. הב' היינו היות י' ניצוצות אלו שה"ס קבה"ו מתפשטות מי"ס קבה"ו למטה בתוכן ממש בסוד הגלות והיינו מפני שישראל מתפשטים שם אליהם וכיון שגלו ישראל בעונם שם גלתה שכינה עמהם והיינו בכל צרתם לו לא צר ועכ"ז שהם שם אין החיצונים שולטים אליהם אלא אדרבא החיצונים נכנעים תחת ידם כעין זמן יעקב ובניו במצרים וכעין מרדכי ואסתר בשושן הבירה וכיוצא בזה. והטעם שישראל מקיימים עבודת קונם והם גולים החוצה בעונם ועכ"ז מפני שהם עוסקים בגלותם בעבודת קונם כראוי אין החיצונים שולטים עליהם רק שהם שם במאסר ואינם זוכים לגאולה ואז אותם הניצוצות הקדושות שולטים על ישראל לא לבושים

חיצונים כלל ואז אין שליטה לסמא"ל בקלי' להשליטם כרצונו ולהנהיגם אל הקליפ' מתנהגו' כרצון הקדושה אשר בתוכם. הג' בהיות ישראל בגלותם מרפים ידי מלאכתם בעבודת שמים אז ניתן רשות לסמא"ל לשלוט בקלי' ושכינה מסתרת פני י' ניצוצות וממשיכם שם ואז הגלות שולט וסמא"ל שר פקיד בי' ניצוצותיו החיצונות הקליפות והניצוצות הקדושים הטהורות בתוכם מחזיקים ידי גלותם ונותנים שליטה אל החוץ ואז ישראל לאכול שלש הנהגות אלו רמזום בחי' פ' בראשית שער ב' סי' י"א:

תמר ה - פרק יא

הגליות מציאות בזולת סתימת המקורות הנובעים החיים העליונים יתלוה אליהם עוד בחי' שליטה הקלי' דהא בהא תליא והנה הקלי' הם סוד צלם ודמות חצוני ויש לו שעור קומה התחילו ישראל ליכנס דרך (כוונתו בשנוי לשון על מקרא ירמי' כט) והתחילה שליטתו מיום שנחרב בית א' והיינו סוד הצלם שראה נבוכדנצר שהם שיעור קומת הקלי' והנה גזר עלינו הב"ה בגלותינו זה המתחיל בחורבן הבית כמבואר בפ' הקודמים רומז בפ' שמות סי' ז' שתחילת נפילתינו מחרבן בית א' ושליטת נבוכדנצר ומאז לא יסור שבט מיהודה ואף המון הגוים כלל ויהי' מצב המלכיות הולכת ומתעכלת כאומר חצי אכלה בם וראש הצלם רישא די דהבא ומדתו ע' שנה והראש היא הבינה אל הקודש וסודה בסוד ע' כנודע ולכך יהי' כליון הראש בע' שנה ויתאספו מדרגות חיצונות כלם למטה אל חדוהי ודרועוהי די כסף ושלטו ישראל השליטה המועטת בנין בית ב' בסתימת המקורות ושליטת הצלם ברוב ישראל בצער גדול עמדו שעור קומת חדוהי ודרועוהי די כסף וירכתי' די נחש דהיינו שליטת מדי ופרס ושליטת יון והתחיל שליטת הקלי' למטה במקום הבזיון באומרו בזוי אתה מאד והיינו שליט' והיינו שקוהי וישראל יורדים מדרגה אחר מדרגה ונסתמו מקורי הברכות ונתקבץ כחו' חיצונים אל שליט' ב' הרגלים דהיינו אדום וישמעאל כי כמו שהיו מדי ופרס ב' משפחות ב' זרועות כך הם ב' משפחות ב' רגלים וישראל יורדים בעונותינו שרבו וחצי הקב"ה הם החצונים שולטים עלינו והשפע מתמעט ואינו נשפע אלא מעט מזער לא כביר ואפי' האומות אינם ברב ברכות כימי קדם כ"ש ישראל שהם יונקים טוב הברכה המועטת הנשפעת מפני שהשכינה היא אומרת שמוני נוטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי ישראל אינם מתברכים והאומות מתברכים מפני שהם שואפים שפע המועט המושפע מפני שהנחש הזה הצלם הזה עומד על פתח היכל מבחוץ. כל טוב וכל שפע שיושפע מלמעלה ניתן לו רשות לעושקו ויתפרנסו הם בטוב השפע וישראל מתעטפים ברעב בראש כל חוצות ולזה ניטלה ברכה מישראל וניתנה לעוברי עבירה הם החיצונים שהם נקשרים

כא' ויונקים הטוב ההוא הנשפע לשכינה במדרגות אופן שהיא מתלבשת בו ליכנס אל תוך הצלם לשכון עם ישראל דהיינו השוכן אתם בתוך טמאותם כל מקום שגלו שכינה עמהם כאשר יתבאר ולזה ירידת הקדושה במדרגותי' דהיינו בסוד עולם המלאכים עולם הנפרדים בתוך ההשפעה ההגונה אל המדרגות ההם שלא יושפע יותר וכפי אשר תרד כך תרד ההשפעה המשל בזה כאשר עמדה בסוד הזרועות הקדושה בהיכלות הנפרדים הי' השפע נשפע מהחכמה אל הבינה ומהבינה אל ו"ק ומו"ק למל' כפי אותה בחי' הראויה לאותן המדרגות וכאשר ירדה עוד מדרגה אחרת וירדה אל הברכים ואל השוקיים ומשם אל הרגלים שנודע שאורם מועט כך נתמעט שפע' ולא נשפע ולא האיר האור מלמעלה אלא כדי השיעור ההוא וזוהי עיקר ההנהגה המתחלפת בימים מימים לימים ואותו המועט ניטל מישראל וניתן לחיצונים וישראל אוכלים מתמציתם והטעם כי הקדושה בסוד הגלות תתלבש באופן ותכנס תוך השר הרומז בצלם ויושפע לו השפע והוא נוטלו ומחלקו בארצו ושליטתו וישראל תחת ממשלתו אוכלים מתמציתן והיינו כל תפילת יושבי גלות לברך את השרים והיינו והתפללו בשלום העיר כי בשלומה יהי' לכם שלום וזו צוואת הב"ה ליושבי גלות ועל כזה נאמר ישראל היושבים בחו"ל עע"ז בטהרה:

תמר ה - פרק יב

הנה מה שפי' בפ' הקודמים יהי' ענין הגליות ג' ירידות הא' ירידת הספי' בעצמן משליטתן ויסתתמו מקורים העליונים שלא תשפיע החכמה אל הבינה ולא הבינה אל ו"ק ולא ו"ק במל' אלא שפע בהדרגת המדרגה שהשכינה בה המשל בזה השכינה תרד ירידה ב' במדרגת אופן כך ההשפעה תרד במדרגות שפעה במקורות הספי' מבחי' אל בחי' שהרי השפע מהמקור והמקור (נר' שצ"ל ימעט) ימלוט וירד כפי אשר ימעט הארת' בתחתונים הירידה הג' שהירידות הב' הנז' תלויים בירידת המל' תוך הצלם וכפי אשר יהי' שליטת החיצונים כך יהי' ירידת המל' באופנים המשל בזה כשירדה שכינה לבבל נתלבשה באופנים בג' מדרגות א' שהם ראש לכלם וכאשר ירדה לגלות אדום ירדה במדרגות תחתונות באופנים שהם שוקיים והטעם כעין שליטת הצלם נגדיי אליו כשתגלה השכינה תתלבש במדרגות הקדושות באופן לירד ולהתלבש בחיצונים לגלות עם בניה כדפי' גלו לבבל שכינה וכו' והם ג' ירידות מחוייבות זמ"ז וזמ"ז כדפי' אמנם קיימנו לן בפ' תרומה סי' בענין אור זרוע לצדיק וכו' שהשפע הנשפע קודם חרבן הוא שעומד ונזרע בגינה מאליו ספיחי גנה שאינה נזרעת ולזה יש לנו לומר שענייני השפע שנשפע הם ב' בחי' הא' הוא קיום ועמידת העולמות ופרנסתם וזה אינו אלא ספיחים שמה שנזרע בגנה מזמן החורבן עומד בגן ומאליו הוא נזרע ומאליו הוא גדל ומאליו הוא

צומח ומציאות העול' מתפרנס ממנו והנה הגנה מל' והשפע הזה עומדת בו ומתגדל ומתברכין העולמות וזה לא יחסר אמנם ימעט כחו מעט מעט שנה אחר שנה כמו שאינו דומה ספיחים ראשונים לשניים שהם ספיחי ספיחים וכן שניים לשלשים ועד"ז וזה ג"כ טעם שאין יום שאין קללתו מרובה מחבירו וימעט כח הברכה יום יום. הב' הוא השפע הנוסף מכח תפלתינו וברכותינו והוא סעד וסמך מועט לשכינה וזה נשפע מעין השקאה אל הגנה מן המקורות עליונים כפי בחי' הייחוד ואם היא באופן באיזה מדרגה היא עומדת כדפי' והשפעה זו תועיל להשקות הגן לצמוח ספיחיה ולגדלם כדפי' והיינו סעד וסמך מועט שפי' בזוהר בפ'. ונבאר במקום אחר בעז"ה. והנה ענין זה ג"כ תלוי בכמה בחי' תפלתם של ישראל סתם ועבודתם יחייב ההשפעה מן המקור ויתקשרו י' בה' ותשפיע חכמה בבינה ובינה בו"ק וו"ק במל' ו' בה' להמשיך אור ברכה וכאשר יוסיפו ישראל בכח תפלתם שפע רב יוסיף המקור הזה בסוד זה להשפיע ומטעם זה יהי' סוד קבלת תפלות ועניינם וכאשר ישראל צדיקים יוסיפו בהשפעה הזאת ויגבירוה אמנם זווג עליון אינו שאם הי' לא הי' גלות כלל:

תמר ה - פרק יג

הנה ענין השכלים הפשוטים המשתלשלים מדרגה אחר מדרגה והם בסוד אבי"ע להם ב' בחי' הא' בחי' דהיינו שהם שכלים בעלי חכמה ובינה יתירה והם משכילים תמיד בבוראם ושוקדים תמיד על חשק עבודתם שהיא עבודה שכלית ולא גשמיית ותשוקתם גדולה בעבודה ההיא לא יגרעו אותה כלל ולא ימנעוה כלל אמנם היא קיימת לא תחסר ולא תעדיף איש בעבודתו ובמדרגתו מן הכתר עד סוף כל מדרגות הקדושה ולזה שפע הם שואפים בעבודה ההיא קיומם וחיותם שלא תחסר לעולם וכ"ז אין להם חלק עם התחתונים כלל אם ייטיבו ואם ירעו שחוק הקבוע אליהם לא יושבת מפני שאין בהם חטא. ומכלל זה הגלגלים שגם הם שוקדים על עבודתם ותשוקתם גדולה מאד בהיותם מספרים כבוד אל ובמהלכם הם הם ישבחו הבורא וינתן אליהם שפע קיומם אמנם יש עוד רב טוב תלוי בעבודתינו שהיא תחסר ותעדיף והיינו כפי שיעור עבודת התחתונים אם יעבדו כראוי יוסיפו שפע ואור מלמעלה ויזדככו זיכוך רב ויהי' תוספת הזה כעיקר ולזה יתייחס בעליונים תוספת או מגרעת ושמחה ובכיה וגאולה וגלות וכל הדברים האלו וכיוצא בהם המתייחסים בהם. וענין זה הוא המכונה בכ"מ בערך התחתונים נרצה לומר שאין אותו הענין המיוחס גרעון ותוספת בהם בערך קצבתם בעבודתם אלא בערך מה שנוסף בהם מצד התחתונים המקבלים תוספת ומגרעת בערך מזונם וערכם ובכלל ענין זה הוא שאין שום ייחוד לספי' כלל ועיקר מצד מציאותם אלא מצד

שהוא קצב לתחתונים ולעליונים מצד מציאותם ועבודתם תשוקתם וקורבתם כדפי' הוא הגלות א"ס אליהם והשפעת אורו בהם שאלו לא ישתתפו התחתונים בעבודתם וייחודם הם מצד עצמן יש להם קצבה שאור א"ס מתפשטת בהם ומאיר' ולא ימנעהו מונע מלהאיר הקצבה ההיא אל נאצליו וברואיו ויצירו ונעשיו. אמנם כאשר ישתתף מעשה התחתונים היותם הגונים ועובדים העבודה הראוי' יכינו השכלים האלו כולם הכנה תכליתית לקבל אור א"ס יאיר בהם הארתו בענין לא יסבלהו רעיון יהי' ענין תוספת זה ענין משובח וגובר על הקצבה הנז' שיעור לא ישוער עד שיחשב קצבתם הקצובה אלהם מאת בוראם לאין בערך התוספת ההוא והטעם שנתנו המדרגות כולם ביד האדם מהכתר ולמטה להוסיף בהם אורם ע"י הכנתם ומעשה עבודתם ובזולת זה שאיננו אליהם בשום אופן לא מנה ולא מקצתה ואלו יתקבצו כל מלאכי מרום וכל צבא הכסא וכל הנמצאים אין להם המצאה לעשותו כלל אם לא התחתונים בעבודתם והיינו המיוחס בשם זווג וענין זה הוא נפלא ית' במקומו בע"ה. לא ימצא כלל ועיקר אם לא ע"י התחתונים מיום שנמצא העולם ועד העת הזאת ולא ימצא אם לא בהיטיבם את דרכיהם ומעשיהם בסוד הגאולה שתחזר הדבר ויתחדש ויתוסף שיעור גדול ונפלא וגם בגלותינו זה כשישראל עושים מעין עבודה הראויה יעשו סעד וסמך בזה מעט מזער וזה טעם כוונותינו כנודע ואז יתייחדו שם הספי' ויזדווגו זווג קצת מן הטעם הנז':

תמר ה - פרק יד

כאשר יקבץ שכלך כל ההקדמות הסדורות תמצא שפע קצוב לשכינה לכל המציאות בין יהיו טובים או רעים בערך מעשה עולם וכל היושבים בו נבראים קטנים או גדולים בהמה וחיתו יער והיסודות ומורכביהם בדומם וצומח וחי שאינם בכלל גמול כלל וע"ז רמזו רז"ל באומרם אדם בשביל בהמה והיינו שכלם יש להם שרים מופקדים עליהם ושריהם ישבחו וישוררו לבוראם ושירם וזמרם עולה ומושך אור א"ס ומחיה אותם והיינו אומרו הללו את ה' מן השמים וכל המזמור כולו וזה נק' פרקי שירה והשיר הזה מתקבץ כולו יחד ועולה ואל זה רמזו סוד פ' שירה באומר שמים מה הם אומרים הארץ מה היא אומרת והרוחות מה הן אומרים כלב מה הוא אומר חתול מה הוא אומר וכיוצא והשיר הזה העולה ונכלל יחד מקבץ אותו שר העולם הנק' מטטרו"ן מפני שהוא מופקד על שירת המשוררים לקבץ הכל ולהכניסה פנימה ולשאוב אור קיום הנמצאים התחתונים ולתת להם קצת מזונם ושפעם ובהתעלות שירת המלאכים אל הכסא ושבח הכסא אל הספי' ושבח הספי' אל א"ס יתקבץ הכל ויעשה שבח א' ושיר כלול ואז יושפע למטה אור המחיה את כולם. והנה המדבר שירו משובח מן הכל כמו שסוד הרכבתו משובחת שיש

בו כח הדיבור וכאשר יתבאר ענין האדם בתמר בפ"ע ב"ה ויש בכחו להוסיף ולחדש זווג כאשר ביאר' בפ' הקודם ולכך אם יש אדם והוא משבח כולם יוטפלו אליו ויהי' הוא המהלך ומעלה שירו בראש כל שירה וזמרה וכולם משועבדים תחת ידו וכאשר יחסר האדם כלם (נר' שצ"ל בטלים) בכלי' מאות' המעלה המשובחת שהיתה ראוי' לרדת אלו עמד אדם שם וענין זה חשק כולם שאין בהם קנאה אחרי ראותם תועלתם המפורסמת אלא אדרבא אם האדם יתבטל מהעבודה יחד כולם יבלעוהו לסבת העדר חוקם מאתו ולזה יהי' לשכינה ב' אלו קוראותיה בשפע העליון להשפיע לתחתונים ולזה השכינה תסבב על האדם כשר והגון מישראל אפי' שהי' א' לבד כגון שת חנוך מתושלח נח אברהם יצחק ישראל וכל כיוצא ואפי' בדורות אחרונים כל מי שיהי' מזכך עצמו שכינה עמו והיא נוטלת שבח כל התחתונים ושאר כשרי ישראל ותפלתם ועבודתם ע"י הכשר ההוא ראש הדגל כדי להמשיך התוספת הנז' המשובח ההוא. וכאשר אין איש ראש בעבודתו כלל (אולי צ"ל אז) זה שכינה תחזור לשר העולם ויתפרנסו העולם וכל הנמצאים בקצבתם הראוי' והגונה אליהם והיינו שפי' בתי' שכינה אזלא כל ימי אי אשכחת צדיק בעלמא שארי בגויה ואי לאו אהדרת לקן צפור דהיינו מטטרו"ן שר העולם כדפי' וכמו שיהי' הדרו' לערך מציאות האדם עם מציאות החיה והבהמה כדפי' רז"ל אדם בשביל בהמה כך יערך לערך עבודת ישראל סתמי' כלל עם ה' או צדיק (אולי צ"ל מיוחד) מיוסד בדור שיהי' עולה על כולם יהי' השכינה משכנה עיקרי' בו מפני שהוא מייחד אותה בחי' הגונה ומשובחת וענין זה יהי' שבח שלה יותר מכל תפלתם של ישראל ויהי' תפלתם של ישראל כולם עולות דרך הסולם הזה כענין שפי' ערך הבהמות אל האדם כך הם שאר האדם אל הצדיק שיזכך עצמו ויעשה עצמו מרכבה אל השכינה במעשיו ההגונים וכיוצא:

תמר ה - פרק טו

אחר שסידרו טעמי ההנהגות ושינוייהם למיניהם נשוב לבאר ענין ההנהגות לזמניהן ונוסף ביאור בבחי' רבות והנה הזמן הא' הוא מיום שנברא אדה"ר ואל הקודם לא נדבר בו שהוא תלוי בענין האצילות והויית העולמות בי"ע התחתונים וזה יתבאר כל א' במקומו הראוי לו אמנם העסק עתה בהנהגות ושינוייהם לסבת הנהגה ובאנו לתת טעם לזה והנה ההשגחה א' היה מיד שנברא האדם קודם חטאו היה ענין ההנהג' כהנהג' שאנו מקוים ומצפים העתידה להיות לעולם שכולו שבת וירד ענין זה השבת למטה בגוף ונפש ויתוקן כל העולם מקללותיו ויתפשט מלבושו הטמא ויחי' העולם ממיתתו שיהי' העולם חי ממש כאשר ית' במקומו וזה יהי' סוד אור החכמה מאיר בבינה ובינה בו"ק וי"ק

במל' וענין אור זה לא נהיה (נר' שצ"ל בשום) רשום זמן שאפי' בבית א' שנאמר בו ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם לא נתקן העולם הרי הי' בהם מיתה ושאר קללות העולם אמנם בזמן אדה"ר הי' אור החכמה מאיר בבינה ואור החכמה מאור הכתר כאשר נבאר והי' האדם גובר על חומרו במחשבתו והי' מתדבק בג"ע באור עץ החיים ומתעלה ונקשר במלאכי מרום עד הכסא כאשר יתבאר ויוסיף הענין בתחיי' שהרי בזמן אדה"ר קודם חטאו הי' נמצא יצה"ר והקני' שהם המחטיאות ולעתיד יתבטלו ועוד הי' מיעוט הירח שנתמעט מיום רביעי ועוד הי' העולם חסר שבת שעדיין לא בא שבת לעולם אלמלי עמד בשלותו עד בא שבת לעולם והחזיק בעץ החיים שבת מנוחה הי' מוליד בנים בליל שבת והי' נתקן הכל וע"ז רמזו רז"ל באומרם שלא עמד בשלותו ו' שעות וכן ישראל אלמלי עמדו בשלותן ושמרו שבת כהלכתו וכו' ולזה הי' מסופקים היש ה' בקרבנו אם אין כדפי' בזוהר פ' בשלח שחקרו אם הי' ההנהגה ממדת י"ש דהיינו חכמה או מן האי"ן דהיינו כתר אלמלי לא עשו בנסיון חקירה כשרה היתה כדפי' שם. וענין הנהגה זו מחייבת פסיקת הזוהמא ותיקון עון אדה"ר וחירות ממלאך המות וחירות משעבוד מלכיות וכיוצא:

תמר ה - פרק טז

הזמן הב' והנהגה ב' הוא אחר חטא אדה"ר והיה ענייננו ממש כעין חורבן הבית וגלו ב' ההי"ן ממש בעונו ואותם המקורות העליונים נסתמו שוב לא נפתחו מיום שחטא וה"ס סתימת מקורי הכתר אל החכמה וחטאו גרם שנסתם הכתר ומה שהיתה החכמה פתוחה לקבל מקורי הכתר נסתמו דהיינו אד"ם חכמ"ה מ"ה אד"ם לכך פגם החכמה ומה שהיה הכתר משפיע שרשי החו"ב שבו אליהם אל מקומם החו"ב ממש נסתם וה"ס אומרו בתיקו' מאתר דאתנטילת נשמתיה בארח אצי' תמן חאב רצה בזה שבכתר נכללים חו"ב בסוד שמות יו"ד ה"י וי"ו ה"י אל"ף ה"א יו"ד ה"א והם נעלמות שם ומשפיעות מקורותיהן אל החו"ב במקומ' שמהם אצי' הנשמות והוא חטא בספי' החו"ב נסתם המקורות האלו דהיינו שלא הוכנו ב' מדות אלו לקבל מהשרשים אשר בכתר והוריד כל מציאות העולם אל תוך הקלי' מדרגה אחת דהיינו מה שהקלי' מתנגדת אל כנגד הכתר וזו שוב לא לא נתקנה אלא לעתיד שיצא העולם מזוהמתו לא בזמן שעמדו ישראל על הר סיני שאז פסקה זוהמת גופן והיו מזדמנים אל שאר התיקו' וחזרו וקלקלו הכל וסוד זה לא נתקן אפי' בבית א' שמעולם לא נפתחו מקורי הכתר אל החכמה ולא מקורי החכמה אל הבינה כעין בחי' החכמה אלא נפתחה החכמה אל הבינה כעין בחי' הבינה והיינו שהפריד אדה"ר עוקץ היו"ד מהיו"ד עצמה ועכ"ז שנתקן העולם נתקנו כל המציאות

מעט מעט ובחי' זו לא נתקנה אבל נתקנה כמה תיקוני' אחרים דהיינו שנסתמו כל המקורות כולם כעין חורבן בית שני ונתקן הכל ועכ"ז פגם זה עמד תדיר כעין שהיתה בחורבן בית א' שנסתמו כל המקורות וכשחזר לא נתקן אלא מציאות בחי' השפע למל' בית ב' כדפי' כך הי' חטא אדה"ר הגביר הקלי' אמנם הפגם לא עמד תדיר אלא במקורות הכתר אל החכמה ופגם במחשבה שהיא חכמה ובמעשה אלא שנתקן הכל בדורות הצדיקים המתקנים מעט מעט אמנם עיקר התיקו' לעתיד והנה נמשכו הדורות קצת מתקנים והרשעים מחריבים ועכ"ז לקורבת' למקורות האור נשאר להם אריכות הימים והשנים מצד א"א דהיינו המקורות שנסתמו והי' להם שקט ושלוה בערך טיפת החכמה מן הכתר כעין חורבן בית א' בסוד גלותם כדפי' והי' הענין כי י' דורות מאדם ועד נח וי' דורות מנח עד אברהם כל הדורות האלו העמיקו שחתו ולא תיקנו אלא אדרבא קלי' גוברת והמקורות נסתמים האצי' והבריאה והיצירה והי' העולם מתנהג בהנהגת אופן בהנהג' גלותינו זה ועם היות שהיו צדיקים היו הולכים ומתקנים ענין טהרת הנשמות כדפי' בפ' תרומה סי'. עכ"ז לא הי' סיפק במעשיהם אלא סעד וסמך לשכינה דהיינו פקידה מועטת הפוקד קב"ה לשכינה ומרחם עליה ויעלה ויוסיף השפע קצת במדרגת אופן כך ממש הי' ענין הצדיקים והרשעים מוסיפים ברשעתם וצדיקי הדורות לא הי' ספק בידם לתקן את אשר עותו אלא הדורות היו מכעיסין והולכין ועולם חרב בלי תורה והמקורות לא היו נפתחין כדפי':

תמר ה - פרק יז

מענין זמן האבות והיא הנהגה ג' אחר דור הפלגה שוב לא פגמו (נר' ט"ס או צ"ל אלה) אלא הרשעים למעלה שאין הקב"ה צופה מעתה אלא באברהם חלקו ונחלתו וכל הבאים אחריו וזרעו והדורות כשתמלא סאתם (בס' ח"ל מ"א נ"י נא' יגזור עליהם האיב"ד) יאחד עליהם האבות כעין סדום וכיוצא ואינם פוגמים בספי' מעשה הדורות אלא כל החוטא פוגם בשר שלו כדכתיב ואחשוך גם אנכי אותך מחטוא לי כדפי' בזוהר פ' האמנם האבות התחילו לתקן חטא אדה"ר כדפי' בתיקו' שנתגלגל בג' אבות לתיקון ג' עונות ע"ז ש"ד ג"ע. ושלשתן נתקנו באבות ועוד הי' שם זוהמת בלבול מטתו לכך נצטרפו האבות עד שעמד יעקב בבניו מטתו שלימה ושכינה מתגלית בהם קצת ומתדמה אליהם וזהו תיקו' מעט מעט ועכ"ז הספירות נסתמו ולא נפתחו מקוריהם אלא דוקא מקור המלאך מטטרו"ן והיינו כדפי' בשיר השירים סי' במלת שיר ששיתין נסתמו ואצי' לא נפתח ולכך הי' רעב בימי אברהם בימי יצחק בימי יעקב מפני סתימת השיתין דהיינו הספי' באצי' והתיקו' הפרטיים היו מתתקנים והולכים האבות הכנה לבנים וחנוך לנשמות ולכך

עניינם טובה בטלטול לא גלות שלימה ולא גאולה אלא בינונית להצטרף סוד הגשמות הפגומות שנפגמו בכל הדורות שנפלו עד סוף ימי נח כדפי'. והנה חנוך תיקן סוד שר העולם נשמת אדם בסוד מרכבתו כאשר יתבאר במקומו בעז"ה. נח תיקן סוד ב"א שלא יאבדו כרגע וזכה להיות ראש לכל בני עולם. אברהם יצחק ויעקב תיקנו שטיהרו הכסף הנקי וצירפוהו עד שעמדו יעקב ובניו מטה שלימה ושוב אין זוהמא יוצאת מטיפה זו לעולם ולכך היתה ההנהג' מתתקנת לאברהם קצת ויותר ליצחק ויותר ליעקב בסוד תיקו' הספי' כדפי' וההנהגה לעולם מצד אופן או מטטרו"ן על הרוב ולעולם שכינה עם האבות מפני התועלת הנמשך לעליונים ע"י הצדיקים ולכך רוה"ק עמהם ושכינה דבקה עמהם ומנהגת אותם כענין שפי' בפ' י"ד והתחילו האבות לתקן המדות העליונות דהיינו היותם מרכבה לספי' וענין הסוד הזה ית' במקומו בארוכה בעז"ה ומחמת תקו' המדות הי' העולם מתתקן ומתקיים מפני שהי' רפוף בלתי מתקיים עד שעמד אברהם וקיימו בסוד עמוד החסד המחזיק העולם ואח"כ בא יצחק והחזיקו בעמוד ב' וכשבא יעקב העמידו על תיקו' ולא יחרב עוד מפני רעת הרשעים וזה גרם הנהג' והשגחה בינונית פרטית עליהם מוצלחת בקצת וצריכים תיקו' ותפלה בעיקרי ענייניהם מפני הפגם הנז' והם מייחדים ומסעדים כפי יכולתם:

תמר ה - פרק יח

הזמן הד' ירידת יעקב ובניו למצרים והצלחתם שם במלוכה אין ספק שירידת יעקב למצרים ירידה של גלות היתה והתחיל השעבוד אמנם הצדיקים הקדושים שהם בעלי הבית העליונה היא השכינה הם בנים שאין גלות שולט בהם ואין ספק שירדו שם לסוד הגלות כאשר נבאר בפ' י"ט אמנם צדקת יעקב ובניו מכניעים את הקלי' ומאירים השכינה בח"ל עד שאין כח בחיצונים לשלוט בהם והוא כעין הצדיקים כשחולפים דרך גהינם אין אור גהינם שולט בהם ומה לי זה ומה לי זה הכל ענין א' אין אור גהינם ולא חיצונים שולטים בצדיקים לכך כשנכנסו ישראל למצרים צננו אשו של גהינם החלישו כח הגלות וכבו אשו ואדרבא שלטו הם במצרים מפני שכך הדין שכינה כשמתלבשת בקלי' אין הקלי' שולטות בה ח"ו אלא היא שולטת עליהם ולכך כשירדו אלו הצדיקים למצרים והיו דבקים בשכינה אדרבא שלטו במצרים והכניעם יוסף וכל הדור ההוא מפני שזכותם ונקיותם וטהרתם רחוקה מאד מזוהמת הגלות וקרובים הרבה למדרגת הקדש ולזה לא שלטו בהם המצרים עד שעמדו שם ומתו צדיקי עולם הדבקים באצי' והולידו הבנים בנים מאותן הנשמות המגולגלות והתחיל הגלות לשלוט בהם כאשר יתבאר. והנה מג' ירידות שיש לסוד ההנהגה בגלות כדפי' בפ' י"ב אין א' מהם לשבטים עם

יעקב במצרים הא' ירידת הספי' ח"ו אדרבא שם הרביצו התורה והאירו השכינה ותיקונ' כל ימי השבטים ולא פרקו ישראל עול תורה ועמדו שם בשלוה גמורה ובברכה והיו שם מפרנסים החיצונים מתמצית מיטב ברכתם כדכתיב ואכלו את טוב הארץ והספי' מתתקנים שם ע"י עסק תורתם בס' רבוא תלמידים שהעמיד יעקב במצרים ולא נסתלק יעקב עד שהשלים לס' רבוא עוסקי תורה כדכתיב כי לגוי גדול אשימך שם וכתיב רועה צאן עבדיך ופי' בזוהר רועה מלשון רוע התרועעה הארץ שהיו מכניעים טלה שרו של מצרים והגבירו שם האור והשביתו הקלי' ויוסף הוא המשביר מצד היותו הזן ומפרנס לכל ומפרנס למצרים תחת שיעבודו ולזה הצליחו בגלותם. ואף אנו אלו עשינו כך הי' ראוי לנו והיינו משברים ומכתתים כח השר והיינו שולטים עליו ומפרנסים אומתו אלא שרעתינו ביצרנו הרע גורם לנו ולזה הצליחו בתחלה ושכינה לא חסרה שפעה והנשמות מתתקנו' בהצלחה גדולה כל הזמן ההוא:

תמר ה - פרק יט

הזמן הה' גלות ושעבוד ישראל במצרים אין ספק שהשכינה ירדה עם ישראל בגלות כדפי' בפ' שמות סי' בפ' איש וביתו באו וסוד גלותם קשה מאד מגלותינו מפני ששכחו תורתם וכיון שפרקו עול תורה נתנו עליהם עול דרך ארץ דהיינו הקלי' העמיסו עליהם מכות ופצעים והטעם כי עיקר הגלות הוא צירוף לנשמות המזוהמות ממעשים המגונים ושם נתגלגלו כל הדורות ואלו עסקו בתורה ונטהרו בתוכחת התורה בתשובה מה צורך לגלגולים שאין הגלגול אלא להשלים חסרון התשובה כאשר יתב' במקומו בעז"ה. ולזה אלו עמדו ישראל בצדקתם לא יצטרכו לצרוף השלכת הבנים ליאור ולא לעבודה קשה בחומר ובלבנים שהכל הי' תמורת מעשה הדורות המתגלגלים דור המבול במים דור הפלגה בחומר ובלבנים וכו' כל או"א כיוצא ויש חייב אלף מיתות וחוזר ובא וחוזר ובא עד שיצטרף לכך נכנסו תחת הגזרות הקשות אמנם אלו היו צדיקים נתקנו בתורה ובמע"ט ובתשובה אחת יפה מכמה גלגולים ומיתות אלא הם פרקו עול התורה ואחזו בגילולי מצרים לכך לא היו מספיקין ליתקן אלא בסוד הגלגול וניתן הב"ה בעצמו דהיינו שכינה בתוך השרים ואמר הבה נתחכמה לו פן ירבה כדי לגלגל טהרתם ואלו עשו כאבותם הכניעו והשביתו הקלי' לא רצו ירדו אל תחת רשות הקלי' וכל הצלם והתמונה לחיצונים שעמד מנבוכדנצר ואילך הכל היה יחד במצרים ובתחלת מלכות ישראל ושלטו עליהם על ידי צדקת השבטים והיו ישראל בתוך הקלי' כעין חיה שבלע אדם מזויין שנוטל חרבו וחותך מעי החיה ועושה לו מקום רחב בתוך מעיה והחיה חיל בלע ויקיאנו מבטנו יורישנו אל וכך הם ישראל עתה בגלותם שאין להם שעבוד מצרים

מפני עול תורה שהוא חרב פיפיות בידם חותכים מעיה ואינה מעכלת אותם וישראל לא עשו כך במצרים אלא פרקו עול ובלעה בליעה אחר בליעה והשפיל' מדרגה אחר מדרגה לכך נכנסו תוך עמקי הקלי' ולא הי' ספק בידם להשפיע בקדושה כלל ולא הי' מזונם אלא ע"י פרעה ושעבודם תחת התהו וההבל והיינו שבנו ערי מסכנות לפרעה במקום העוני והמסכנות. פיתום שהיה פי תהום בולעו ואת רעמסס שהיה רע ומסס תחלה תחלה ולכך נכנסו בתוך עמקי הקלי' ולא יכלו לעשות בתוך בטנה מאומה אלא נבלעים והולכים עד שהקב"ה ברחמיו גאלם ושבר וכתת כל הצלם לפניהם ושם נשברו כל שלשולי המדרגות אשר להם כאומר מבכור פרעה היושב וכו' עד בכור השפחה וכו' וכדפי' בזוהר פ' בא:

תמר ה - פרק כ

זמן הנהגת ישראל אחר שיצאו ממצרים כל ימי משה רבינו ע"ה הנה הצליחו הצלחה גמורה בניסים מפני שהיה הנהגתם פעמים מן הי"ש פעמים מן האי"ן בסוד הניסים הנפלאים שעיקרם מן המקום הנעלם אמנם היתה הנהגתם ע"י אצי' בתוך הבריאה אפי' בימי החול מפני שלא רצה מרע"ה שיהיה הנהגתם מתלבשות ביצי' והיינו שאמר אם אין פניך הולכים אל תעלינו מזה. וכתיב ילך נא אדנ"י בקרבנו בחר בכח קדושתו שתהי' ההנהגה באצי' מתלבש' בבריאה שמבלעדי זה לא היה אפשר שאין הנהגת אצי' בלי לבוש בריאה כלל אפי' ביום שבת ואפי' שחטאו בעגל וקלקלו בעון חטא אדה"ר ממש שפסקה זוהמתם וחזרו בה עכ"ז אינה חזרה גמורה שסוף סוף טהרתן של ישראל במקומה עומדת אלא שהשליטו עליהם המיתה ועכ"ז כח משרבע"ה גדול שלא סבל ההנהגה ע"י מטטרו"ן קן ציפור כלל אלא ע"י השכינה בהתלבשות בכסא כדפי' ומטעם זה היתה הנהגתם ע"פ מסעיהם ע"פ ה' ועכ"ז לא היתה שכינה מתתקנת למעלה שעדיין לא נתקנו ע"י הנהגת הדורות להתעלות להיותה נקשרת למעלה בסוד מקומה הרמת' כמו שהיה בימי שלמה כדפי' בשיר השירים בפ' והבית בהבנותו זעיר זעיר ולכך היו ישראל מתאוננים ומתלוננים פעמים על המים פעם על הבשר פעם על הלחם הכל בסיבת השכינה שלא נתקנה ולכך לא סבלו מקדש אלא בסוד צער מטטרו"ן כי זו היא מדרגת המשכן כדפי' ויהושע בן נון נער לא ימיש וכדפי' בזוהר פ' תרומה. והנה במה שפי' בענין הנהגת משרבע"ה תמצא ג' בענין א' הא' ההנהגה פעמים מן הי"ש פעמים מן האי"ן דהיינו חכמה וכתר ולכך היו מנסים היש ה' בקרבנו אם אין וכבר פי' בזוהר פ' בשלח סי' י' שלא חטאו בנסיון זה כלל מטעם שחקירה טובה היתה אלא שנסו דרך נסיון ובאמת י' מכות היו במצרים מן הי"ש ומכות הים היו מן האי"ן כאומר מה תצעק אלי

ופי' בס"ד אלי דייקא ופי' בזוהר בפ' עצמ' הב' ההנהגה ע"י השכינה וזו אינה קשה כלל שהרי הם מדרגות אלו ע"י השכינה שהיא שם אדנ"י שאין לך השפעה כלל אלא דרך בה. הג' המשכן נער מטטרו"ן קשה שהרי נדחה מטטרו"ן כאומר ילך נא אדנ"י בקרבנ"ו כדפי' וא"כ היאך משכנה היה ע"י המלאך הזה הנדחה אמנם אינו קשה כי בנין המשכן רמזתיו כולו למטה והמלאכים בלבד היו כסא אל השם הט' ומתלבשים במשכן ומתגלה עליהם הנהגת שם אדנ"י. אמנם שוכנת בחי' מטטרו"ן ולא שאור מטטרון יעבה להם אור השכינה כלל אלא אור שם אדנ"י במדרגות הנז':

תמר ה - פרק כא

הזמן הח' הנהגת ישראל אחר פטירת מרע"ה וכניסת ישראל לארץ הגה זכו ישראל בכניסתם לארץ מצד א' וחב להם מצד א'. הנה זכו ששבתו הקלי' ונכנסו לארץ באויר הקדוש והטהור שאין שום קלי' בכיבוש שכבשו ומעלה זו מעולם לא היה אפי' אל האבות שישבו בה. אמנם חבו שהנהגתם בקדושה היה ע"י מטטרו"ן שדחה מרבע"ה כאומר אני שר צבא ה' עתה באתי כדפי' רז"ל והשכינה לא נתקנה שלא נפתח אור היסוד כלל אלא סתום ונעלם כדפי' בשיר השירים במלת שיר סי' ולכך לא היה להם כמה ענינים שאפי' בימי דוד היה רעב. והנה התנהגו בהנהגה זו זמן רב אפי' שהומלך עליהם מלך ואפי' מלכות בית דוד היתה שכינה מתלבשת ומתתקנת מעט מעט ולא נתקנה כלל ליפתח המקור הזה אלא בימי שלמה כאשר נבאר אמנם דוד ושאר הימים הקודמים בהנהגתם בשכינה בהיותה מתלבשת במטטרו"ן ומאירה מאור עצמותה לא מאור הספי' העליונות שמה שהוא נגד השפעת הספי' העליונות היסוד נסתם ונעלם מיום שנברא העולם ועד עתה ועם היות שניתנה תורה ונפתחו המקורות העליונים זהו בערך נתינת התורה אמנם לערך הנהגה לעולם נסתם ונעלם מפני שלא זכו אל המדרגה הזאת כלל אלא בימי שלמה כאשר נבאר והנה (בסח"ל נהר י"ד הגיר' בבחינת נשמתם (יותר נר' כשרותם) היו מצליחים ובבחי' רעתם כו') בבחינת כשרותם היו מצליחים בבחי' הרעה היו נופלים. אמנם הזמן להם קשה מצד קושי סתימת המקורות ולכך היה להם ב' בחי' הקושי' הא' הלבשת השכינה בנער מטטרו"ן. הב' המקורות העליונים שאינם נפתחים כענין בית ב' אלא שמעולם לא נפתחו שהוא קשה מאד אמנם מה שהיו נוצחים היינו היותם משביתים הקלי' וג"כ חסידותם וטובתם היה גורם אותה ההנהגה מוצלחת מצד כושר מעשיהם של הדורות ואין ענין זה נוגע בדבר זה כי כל ההנהגות הנז' ומה שנזכיר כולם יעלו וירדו לפי טובתם ורעתם כשרותם וזכותם או רשעתם וחטאתם שהשכר והעונש ענין לעצמו ובזה נכלל זמן ט' וי' דהיינו הצלחת' בשופטי' או נפילתם תלוי

בצדקתם ורשעתם אם הוכשרו הדורות השופט מצליח. אמנם בהנהג' הנז' אם ח"ו היו הדורות חוטאים ומה גם בע"ז נמסרים לחיצונים והקלי' גוברות וישראל זורעים ואינם אוכלים והחיצונים נוטלים השפע והכל תלוי בהנהג' הנז' בשליטת החיצונים או הכנעת' לפי טובתם ורעתם וכן בימי המלכים שאול ודוד. אמנם קודם היו שופטים ואח"כ נביא שמואל ואח"כ מלכים והכל בסוד ההנהג' הנז'. שופט הוא בסוד הת"ת משפט התורה ונביא בסוד הנצח. ומעולה השופט מהנביא ועם היות שגדול שמואל מהשופטים סוף סוף שופט במדרגת משפט נביא במדרגת נצח והוד מלך למטה במדרגת מלכות ולכך המלך תחת רשות השופט והנביא שאינו מלך אלא ע"י סנהדרין דהיינו שופט וע"י נביא וכ"ז בסוד ההנהגה

תמר ה - פרק כב

בזמן עשירי בזמן הבית י"א חרבנו וגלות בבל י"ב בזמן בית ב' י"ד גלותינו זה ועניינים אלו נת' כולם מתוך הדרושים הנז' ועכ"ז אפרש בזה קצת הנה חז"ל פי' בימי שלמה עמדה לבנה במלואה רצו כדפי' שלא היתה ההנהגה בתי' השכי' באור עליון עד בנין הבית שנתקנה השכינה בכל תיקו' ותרב חכמת שלמה והיינו שהאירה מן החכמה העליונה ע"י אור הבינה והיינו מחכמת כל בני קדם ודאי חכמה הקדומה בערך החכמה התחתונה והיינו שהאירה חכמה בבינה בבחי' הבינה והאירה הבינה אורה בו"ק וו"ק האירו אור הבינה המאיר בחכ' במל' ומשם נשלמה חכמה תמימה במלואה האמנם בית א' היה אור הבינה כדפי' ועכ"ז חטא אדה"ר במקומו עומד שלא פסקה מיתה מן העולם ולא יצא העולם מעונש חטא אדה"ר אמנם היה קרוב אל התיקו' דהיינו מדרגה אחת היות' מאיר אור החכ' מהכתר וכשחטאו ישראל חטא ירבעם היה זמן תיקונו שנשלם עון העגל והתחילו בחטא ב' עגלים במקום עגל א' כאומרו כרפאי לישראל ונגלה עון אפרים וכבר פי' בזוהר פ' בלק בעובדא דינוקא שסוד עגל המדבר ועגל ירבעם הכל א' והתחיל אור זה בשכינה להחשיך מועט מועט והתחיל חסרון הלבנה ואותו האור העליון המאיר החשיך במאורו אמנם לעולם היה אור בית א' בינה וכפי שנוי הבחי' מדין לרחמים היו ישראל עולין ויורדין מצליחים ונוצחים או גולים ונדחי' עד גלותם ונמשך גלות' ע' שנה כנגד ירידת המדרגו' מאור הבינה עד אור המל' בית ב' ובגלותם נמשכו כפי הנהגת הדין והגלות בסוד אופן והיה ההנהגה בהנהגת ז' ספי' ודינם אמנם מטעם זה היה להם נבואה והצלח' קצת בצדיקי ישראל במלכות בבל עד שהגיעם קיצם. ואלו לא ערבו זרעם בזרע גויי הארץ בנות אל נכר ראויה היתה גאולתם לנסים לא כנסי מצרים אמנם קרוב אליהם שהרי גאולתם מצד השמיטה היתה אלא שטמאו עצמם בגויי

הארץ כדפי' בפ' והאירה השכינה כשיעור אורה מה שהאירה ונבנה הבית במציאות' אמנם בנין לאה ויגע מקטרגים עליו החיצונים מפני שכך גורם המדה שהרי המקטרגים תחתיה וסביב לה כמה אויבים ומה גם שלא הוכנו כולם לגאולה מטעם זה ועמדה הבית מה שעמדה קצתו בגלות וקטרוג האויבי' וקצתו בנחת לפי מעשיהם בהנהג' אור המל' שהוא בדין (בס' חס"ל נהר ט"ו הגיר' ממוזג) עמהם פעמים כך ופעמים כך וכמה צרות סבלו כל ימי הבית ואח"כ החשיך אור השכינה מכל וכל ונתלבשה באופן והתחילה השכינה לירד באור ההנהגה בהיכלי נוגה ועצם השמים ולבנת הספיר בסוד אופן ותרד השכינה עד תחתי' כדפי' בהיכלו' בפ' פקודי סי' וזמן נפילת' היא כשיעור משך גלותינו וגלותה וההנהגה בין זה לזה בהנהגת אור אופן כדפי' לעיל ויהיה העולם ניזון בספיחים ובספיחי ספיחי' בסעד וסמך תפילותינו כדפי' לעיל בפ' ומה שישתנה מצרה לרווחה יהיה כפי טובתם וכשרותם בגזרה עליונה:

תמר ה - פרק כג

עם היות שדברנו לעיל בהנהגות סתם עכ"ז כבר ביארנו בפ' שיש ביד הצדיק להוסיף אור בהנהגה ולכך היה זמן שג' צדיקים שנו ומן ההנהגה שינוי גדול ומשם נקיש לכל דור ודור שהצדיקים משנים הנהגה ומאירים אור עליון והם יוסף ומשה ודוד כדפי' בזהר בפ' סי' בענין צדקתך בשבת. והענין שמשה רבינו ע"ה ויוסף ודוד מצד מרכבתם הנהיגו השכינה מאור עליון הנהגה גדולה ופתחו לה מקורי אור לפי חסידותם ולכך יוסף מצד מעשיו הי' פותח לשכינה אור היסוד ולכך נק' דבר האי"ש אדונ"י הארץ ודאי בעלה דמטרוניתא מצד היסוד לא בעל ממש שהבעל ממש היה יעקב וכשמת לא החשיכה אורה מכל וכל שנשאר יוסף אמנם יוסף כשמת החשיך אורה מכל וכל ולכך אנו אומרים צדוק הדין על המקום הידוע שיוסף פתח לשכי' מצד נשמתו עם היות שהיא מצד עצמה היתה מתנהגת בהנהגה תחתונה מצד הגלות היה כח ביוסף להנהיג אור היסוד וכשמת נסתם ונחתם אותו המקור ואותה הבחי' נעלמת ונסתרת ועוד כל ימי עולם לא נפתח כיון שהצדיק נתעלם וכן מרע"ה עם היות ששכי' מנהגת למטה היה סוד אור הדעת מאיר ע"י טוב מציאו' מרכבתו והיתה שכי' מאירה מאור זה מצד ייחוד יוסף עמו כאומרו ויקח משה את עצמות יוסף עמו להמשיך אור יחודו לשכי' ממדרגת מרכבתו אל הדעת העליון וכשמת מרע"ה נסתם ונעל' המקור ההוא ושוב לא נפתח ולכך אנו מצדיקי' את הדין עלינו וכן דוד בטוב הנהגתו בסוד מרכבתו אל השכינה האיר השכינה וקשטה בסוד קישוטיו הארה נחמדת כל ימי חייו עד שבחר הקב"ה בתיקוניו בשיריו וזמריו יותר מבנין הבית והארת הבית מלמעלה כאומרו כי טוב יום בחצריך מאלף כדפי' רז"ל ולכך

כשמת דוד נעלם ונסתם המקור ההוא ושוב לא נפתח וחשכו מאורי השכינה ועם היות שנפתח מצד שלמה בבנין הבית עכ"ז אינו דומה אור לאור ואלו הג' אורות נסתמו בשבת שעת המנחה לכך אנו מצדיקים בשעת המנחה לפתוח המקורות קצת מה שאפשר להאיר מלמעלה בשעה זו ע"י הזכרת (בחס"ל צער) שער העליון להאיר השכינה ממצח הרצון גם מהמקורות האלו שנסתלקו ונעלמו ברצון העליון שהם יוסף יסוד משה דעת דוד מלכות וזה ע"י מה שפי' שמציאות אלו מצד מרכבתן ענין לעצמו שאינו משתלם ע"י שום תמורה בעולם ומכאן נלמוד שהצדיקים מתקנים השכינה בגלותה ופותחים לה מקורות כל ימי חייהם לפי מציאות מעשיהם בעולם. ומה שאנו אומרים בפ' הקודמים מענין ההנהגה היינו לפי הכולל אמנם פרטיות הצדיקי' בכל דור ודור היו משני' ההנהג' כפי מעשיהם ומחשבותם במרכבה העליונה והשכינה משתנית בטובת הצדיק וכשרותו כדפי':

תמר ה - פרק כד

בסוף גלותינו זה קרוב לזמן גאולתינו יתחזקו הצרות לישראל תכלית החוזק ויצר להם ויאמרו להרים כסונו ולגבעות נפלו עלינו מפני הצרות הגדולות אשר יסובבום מכל עבר ומכל פנה ויתרבה הצער עד אשר לא יפנו אבות אל בנים וכל מי שימצא עצמו לו לשלל גבור נוצח יקרא והטעם שהשכינה תדין את ביתה ויביאם על מסורת הברית כדי לזככם אל הגאולה ואל הטוב המובטח לנו ע"י נביאיו והטוב ההוא שעור לא יכילהו שכל ורעיון שלא תזכר גאולת מצרים ונסים לפני גאולת ישראל ונסים ונפלאות כאומרו ולא יאמרו עוד חי ה' אשר העלה את ישראל ממצרים כ"א חי ה' אשר העלה וכו' ויהיו הניסים וגלוי השכי' לישראל בפלא ויאמרו כולם אשר יזכו אליה הנה אלהינו זה קוינו לו ממש מורה באצבע על גלוי שכינה ולזה מי ומי הזוכים לזה (לכך) באותם הימים ירבו הצרות לצרף את ישראל כפי הדין וכל א' וא' כפי חיובו יצטער וכל מי שיקשה עורפו ולא ישוב יאבד ומי שיתן צוארו בעול התשובה וקבלת הצרות בסבר פנים יפות ויתן שכמו לסבול יצטרף ויזכה והענין הוא שהגיע עת הקלי' ליבטל מן העולם וכל עוד שיש בישראל רשעים אחוזי' בהם היאך אפשר שיתבטלו החיצוני' ורשעים ברשעתם והקב"ה בעל הדין והמשפט ביושר ובאמונה ואין עול ולכך יצטרפו צרוף אחר צרוף עד שיהיו כסף נקי וטהור והנהגה זאת יהיה בתכלית קושי הדין והקלי' גובה כל חלק חובם מכל מקום ובימים ההם ובעת ההוא יתכתתו גוי בגו חרב איש ברעהו וישראל יהיו ביניהם בצער גדול וכל א' וא' ירצה לבזוז את הרחלה הזאת ולאכול את בשרה והקב"ה ירחם על עם ה' בזכות ג' אבות הקדושים ויצטרפו ויתלבנו מתוך הצרות ומתוך הדין

הזה יפיל הקב"ה זרע עמלק ויכלהו מן העולם וימחהו מתחת השמים ואח"כ יתחיל בדין (בס' חס"ל נהר יז הנוס' בדין של עשו הרשע) עד אשר לא יהיה לו תקומה וכבר התחילו ישראל לצאת מתוך צרתם מעט מעט. ואח"כ יתחיל בדין או"ה ויצטערו ישראל צער גדול כדכתיב ביחזקאל וירצה הקב"ה לנער את א"י ואת ירושלים כאשר יגער אדם טליתו לנער כמה ע"ז שיש תוך ירושלים וכמה פגרי טמאים קבורים סביבות המקדש וכמה מקומות המטונפים אשר בו ובעת ההיא יצאו כל קיבוץ עם ה' במדבר (שם ויהיו) ויטשו שם ברעב ובעוני מ"ה יום ויצטרפו ויתלבנו ויראה אליהם אליהו ויתגלה אליהם משיח בעוני גדול ויתגלה אליהם מרע"ה ויקומו מתי מדבר ויתגלה אליהם שכינה ויתוקנו דגלים בשכינה ותרד בה"מ ויבואו ישראל אל ירושלים הבנויה ושכינה עמהם כימי צאתם מארץ מצרים ואז ירבו הניסי' ויגדלו עד אין קץ אשר אין פה יכולה לדבר ולא שכל יוכל לשער לרוב נפלאות הניסים אשר יהיו לישראל ויפתחו מקורי החכמה וזאת תהיה לישראל ההנהגה בגאולה בעז"ה:

תמר ה - פרק כה

זמן גאולתם של ישראל יהיה ההנהג' באור החכמ' המאיר בבינה מאור הכתר ולכך הניסים מתגברים על הטבע תגבורת גדול' מאד ויצליחו ישראל הצלח' גדול' יותר מהצלחת' בימי שלמה מפני שהנהגת שלמה היה מאור הבינה אל החכמ' כדפי' בפ' אמנם אור זה אור חכמה מהכתר ולזה יגברו הנסי' וכבר התחילו ישראל והתחיל העולם ליתקן מחרפתו אבל לא תיקון גמור ויתעכב עיכוב זמן מה עד שיתבטלו החיצוני' וכבר בזמן הזה אין תשוב' מועלת כלל מפני שהתשובה היא מהבינה וכיון שאור הבינה אינה מנהגת אלא אור החכמה ימי משיח אין בהם תשובה כלל שלא יקובלו כלל הרשעי' אלא ימותו ויאבדו אמנם בסוד הגלגול ימותו ויחיו בני אדם עד תשלום מ' שנה שכלה הגלגול מן העולם ויהיה תחית המתי' ויצטרפו ויתלבנו המתי' ויחיו ויקומו אמנם יש בסוד הענין הרבה ית' במקומו והעיקר כאן לבאר סוד ההנהגות ההנהג' יהיה בזמן ההוא בסוד אור החכמה מאיר בבינה וב"א יחכמו תכלית החכמ' וישיגו הודעת התורה ויזדככו ויצדקו צדקות גדול וישיגו מדרגות הנבואה בפלא ויהיה להם ידיעה בסודות התורה עד שלא ישוער ויוסיפו מעת אל עת תוספת אורה וימשך זמן עד תשלום אלף השישי זה שאנו בו ואח"כ ישוב ההנהג' העליו' בסוד הכתר ויהיה סוד ההנהגה בסוד תיקו' דיקנא ואז ישוב העולם אל שורשו ויתעכבו צדיקים בסודם עד יהיה חידוש העולם אחר האלף הז' ואז יהיה מעלת העובד מאירה אור לא ישוער ויהיה האדם במעלה לא יכיליהו רעיון עד רצון הבורא היודע האמתיות:

תמר ה - פרק כו

בפרקים הקודמי' ביאר' כמה בחי' ההנהגו' דרך כלל והם רבות מאד. אמנם כלי המוכן לקבל כל הנהגות האלו היא הארץ התחתונ' הזאת וכל אשר בה תסבול כל מיני ההנהג' אם מצד ההנהג' המעוט' הפעוט' העניי' היא הנהג' גלותי' זה תסבול ותמצא כל פירו' העולם (בחס"ל נהר י"ט סתומים וחתומים) פחותי' ופחוסו' ומאוסים כחושים ואם גדולה שבכולם תמצא פירות העולם בשבח ומעלה ע"ד שפי' עדשים כדינרי זהב וחטי' ככליות השור וכיוצא ואשכלות כעגלי' וכיוצא ממה שהגזימו רז"ל בברכת א"י והדין עמהם שא"י אינה תחת שעבוד שר כלל אלא מכוונת כנגד פתח לבנת הספיר שלא ע"י אמצעות שר לכך הברכה מצויה בה בלתי מתמצמ' ויצאו המצואים המתברכים מטבע מציאות הנהגת העולם מפני היושר העולה והכושר המעורר למעלה הברכו' והם מושפעי' בנמצאי' הטבועי' ויצאו ויתפשטו יותר ממציאו' הנהוג לפי כשרון ב"א ויאמרו שזה דבר מתמיה עבר דרך הטבע ממנהגו והענין בהפך שהטבע עצר מחכמ' עליונה כאומרו מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמ' עשית ויש בכלי הזה לסבול ברכ' הרבה אמנם נתמעט מציאותו מעון התחתוני' שמצמצמי' הברכות וממעטי' טבע המציאות וכן פי' בגמרא צררו להראות לדורות הבאים להודיעם כמה חטא גורם מצד שטבע המציאות הכלי מחזיק להיות עדשים כדינרי זהב וחטים ככליות השור ויותר מזה אמנם החטא גורם שמצמצם הכלי עצמו ואינו נותן כדי ברכתו הכלי מחזיק עד כמו שפי' רז"ל עתיד' א"י שתוציא גלוסקאו' רצו בזה שיש בעץ החיים לגדל פירותיו ולתקנם חלב חטה בלי מוץ ותבן ובלי סובין ומורסן שאלו הם מחטא אדה"ר והיה שעור המתגדל באילן כעין האפוי בגודלו ובתיקו' הפרי המתוק יותר מהנפוי בכמה נפות מן הטעם שפי' וזה להורו' שהכלי התחתון הזה אין זה טבעו אלא שהוא (בחס"ל נהר י"ט גוף קומתו לשיעורו) כפוף קומתו ושיערו הרבה מאד יותר מזה אשר לפנינו והנה חטא אדה"ר מיעט' טעם הפירות וחטאי ב"א והדורות הבאים מיעטו אותם מיעוט אחר מיעוט עד הפחיתות הזה אשר אנחנו בו וכאשר ישוב לימי עלומיו בהכרח ישוב לטעמו וליופיו ולהדרו והנה ההנהגות העליונות הנז' יוכיחו כי אם יש איזה ברכה בנאצלי' ובנבראי' ובנוצרי' ובנעשי' על הארץ יריקו והארץ תתן יבולה משוער אל הברכ' הנשפעת וכפי שיעור הברכה כך ימצאו המעדני' והפירות וצמחי האדמ' וכל המציאות כולו לכך לא יסופר בדברי רז"ל דבר ממה שעתיד וממה שעבר שיהיה דבר מתמיה כלל. אמנם אחשוב שלא יסבול הברכה התכליתי' אלא א"י מפני שבח הברכה אשר בה. אמנם שאר העולם אינו שותה אלא מתמצי' של א"י. יהיה בשבח ומעלה אבל לא כא"י ולכך נתנו רז"ל המעלה ההיא

לא"י ואמרו עתיד' א"י להוציא כלי מילת וכו' ולא נתנו ברכה זו לח"ל מפני שאינה כלי מחזק' הברכה ההיא אמנם בברכת א"י יתברכו ג"כ שאר ארצות. והנה מעל' א"י הוא שהיא ת' פרסה על ת' פרסה כולם מכוונים נגד פתח לבנת הספיר ושאר הארצות להם שרי' שרי' סביב סביב לארץ והם שואבי' שפע הקדושה ומשפיעים לחוץ כאשר נבאר אמנם אין האופנים בעלי המציאות האחרון בהשגחת השופכים למעלה שפעמים יהיה האור והשפע באור הברי' ויעבור דרך היצי' והעשיי' ותאיר שיעור בלתי מוגבל בסוד מלאכים שהם מופקדים על הברכה והשפע הרוחני ומגשימים אותו בכלים הגשמי' ועליהם נאמר אם תשים משטרו בארץ ופי' אין לך כל עשב ועשב מלמטה שאין לו שוטר מלמעלה שמכה בו ואומר לו גדל. ועד"ז לכל הנמצאים תחתונים מצמח ודומם וחי ופשוטי היסודות והרים ובקעות ונהרות וימים וכל המציאות כולו וההנהג' הזאת כולל' כל שר ושר מקיים את משפחתו הנברא אשר תחתיו יבחושי' ויתושי' ועיקלי רימה ותולעי' ודגים למיניהם ולכך החמירו רז"ל שלא להקל בכבוד הברואים לא בדבור ולא במעשה כדאיתא בפ' וכל שר ושר שואב חלק שפעו ממקום ההשפעה להחיות עם רב אשר תחת ממשלתו איש איש ממלאכתו אשר המה עושים ומשמרים את תפקידם צורת הנברא וטבעו שיעורו ופעולתו ולא ישתנה שוב נברא ממציאותו ע"י משטרו וכלל כל זה ה"ס פרקי שירה שפי' וזו היא השגת' א' שהב"ה משגיח בנמצאי' כדפי' רז"ל זן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים והכל בהשגחה גמורה בהשפעה הנשפעת על ידי השוטרים המופקדים הם צינורות אל השפע לקבלו ממציאו' ההשגחה מכל מין שיהיה ממיני השגתו' הנז':

תמר ה - פרק כז

ההנהגה הזאת הט' שהיא אמצעי' בין ההנהג' הרוחנית שהיא כל א' מד' מינים הנז' בפרקים הקודמים אבי"ע לבין הגשמים שהוא כל נמצא נראה לעין כדפי' יש בה ב' בחי' והיא השוטרי' הנז'. הא' היא השוטרים הממונים בא"י. שהם קדושים אשר בארץ מופקדים על מיני המציאות כולו ולכך פי' רז"ל שברכת' הארץ ופירותיה אמנם הם קדושים ופעולתם בקדושה. הב' היא השוטרים הממונים בח"ל שהם הכוכבים והמזלות שאינם פועלים בא"י כלל כדפי' בפ' תרומה סי' למגנא קיימי רקיעא בארעא דישראל ואינם משמשים רק כעין כל טבעי המשמש כפי מציאותם אמנם בח"ל הם פועלים פעולות כל כוכב וכוכב במין ממיני הדשאים והצמחים והאילנו' וכיוצא ויש כוכבי' על הבהמות ויש כוכבים על הכסף ועל הזהב ובא"י אינם ממונים הכוכבים אלא המלאכים כדפי' והנה המלאכים הקדושים ישאבו מההנהג' העליונה כפי בחי' אמנם הכוכבי'

והמזלות והרקיעים לא יוכלו לשאוב עד שישתלשלו כמה מדריגות על מדרגות וינתן דרך הקלי' לשר המחוז ההוא ואותו השר ישפיע דרך הכוכבים והגלגלים אל עבר ארצו ונחלתו ושפעו נגד גבולו לבד וכאשר יעבור הזמן שהכוכב ההוא יעבור דרך ארצו לא ישפיע דרך בו אל דרך הכוכב אשר נגד גבולו וכן עד"ז כל שר ושר דרך הכוכבים אשר נגד גבולו ומפני שהכוכבים הם כלים למעשיהם הידועים יש שר שימצא בארצו צמח פ' ולא ימצא צמח פ' מפני שאין אותו כוכב עובר דרך ארצו וכיוצא בעניינים אחרים הנמצאים במחוזות אמנם א"י לא תחסר כל בה מפני שאינה תלוי' הארץ בכוכבים אלא במלאכים וצבא מעלה בשלימו' הם בארץ שיעור תמונה שלימ' ולכך ימצא הכל בה כשם שנקודת המרכז כולל כל העגולא וא"י נקודת מרכז כל העולם והמלאכים מופקדים בה על כל הגשמות וצמחים והמתכות וכיוצא ודרך כלל א"י שואבת מהקדש. ח"ל שואבת מהחיצוני' שהתפשטותם הם ע' שרים כאשר נבאר וישתלשל לפ"ז כח הכוכבים מן ההיכלות ע"י כמה מדרגות שהם קדושי' ובלתי קדושי' כדפי' ולזה פי' בהיכלו' בפ' תרומה סי' י"ד שישתלשלו המדרגות דרגין על דרגין מן ההיכלו' ועד הכוכבים אמנם האמצעי' שהם המדרגות אשר בין ההיכלות והכוכבים מהם קדושים מוציאי השפע מן ההיכלות לקלי'. מהם חיצונים שהם מוציאי השפע מן הקלי' לכוכבים ע"י השרים ענפי (ניכר איזה חסרון) כדפי' בכמה דוכתי:

תמר ה - פרק כח

ע"כ פי' ההנהגה כוללת ב"א וב"ת וצמחי האדמ' וכל הנמצאים יחד להעמידם ולחיותם והיא הנהגה כוללת המינים עת לדת יעלי סלע חולל אילות לבני עורב אשר יקראו אם תשים משטרו בארץ והוא כל המינים והמשפחות בלי תלייה פרטית אל מעשה ב"א פרטיי' אלא ההנהגה כוללת כל המינים יחד מזונם ופרנסתם ע"י האמצעי' הפרטי' למיניהם הם מלאכים שרים מופקדים על כל מין ומין ישאב השפע עליון יגשמהו יעורר המין ע"י הטבע המוכן בו עת ידוע יעוררו אל החום הטבעי להזדווגם לפרות ולרבות ולגדל בניהם והזמנת פרנסתם וכל הצריך אליהם וכל זה הוא אל המין ובכלל תלוי שהשר ההוא ישגיח במין וירצה בקיומו ויתן חכמה ומדע טבעי לבריה ההיא להכין צורכי קיום מינה לבנות לה בית להשמר מן המקרים הרעים הממעטי' המין וכיוצא כמה וכמה פרטים ועניינים במיני הב"ח והם מן הנמנע לפי מעוט בחי' לאמן האומנות ההיא הצריך אליהם כעין אומנות הדבורים להכנת ביתם לגדל בניהם ולאצור מזונם וכן הגמלים וכן צפור דרור בבנות לה בית וקן וכל כיוצא הם עניינים מושגחי' מהשר ההוא הנותן בבריה ההיא כוללת כל המין כדי קיומו ושמירת המין ולא יאבד מחמת

קור ולא יקלקל מחום רב וכיוצא וה"ס החכמה האלהית הנחלק' ע"י השרי' הנז' במיני הנבראים אמנם בפרטי אם יחיה השור הוה אם ימות אם תנצל נמלה זו אם תדרס אם יצוד האדם צפור זה אם ינצל וכיוצא אין כח לשר העליון ולא יושגח מלמעלה על פרטי העניינים האלו. אמנם אם יגיע לאדם מעניינים אלו איזה מציאות המשל בזה להכין לצוד צידו למזון ביתו או יתענה ברעב הנה זה יושגח מלמעלה ויגזור עליו שמכמרתו יעלה מן הים בה דגים ולא ששה ולא שלשה ולא שגזר הקב"ה על הדגים האלו שימותו או יחיו או יושגחו בזה כי כבר גזר והשגיח על מין הדגים למזון האדם אמנם יושגח האדם במזון ביתו ופרנסתו בריוח ולא בצער או בצמצום ומשם יוכן הצידה לחרמו ולמכמרתו ברב או במעט ועד"ז יהיה כל פרטי העניינים בב"ח וכיוצא בצפרים אם יצוד האדם ציד חי' או עוף לא גזר הב"ה על חיה זו או עוף זה אם יהיה נצוד וכיוצא אמנם גזר על האדם הזה מזונו ופרנסתו והכין לו צידו צבי או איל והושגח האדם אפי' על פרטיות וצד צידתו אם בקל אם בריוח אם יהיה נצוד או יברח עד אלף פסיעות ויצטער אלף פסיעות אחריו או אלף וחמש מפני שהם ייסורים לאדם והאדם מושגח בייסוריו אפי' על פרטיות כזה וכל כיוצא בעניינים אלו שנמצא לאדם השגח' אפי' בב"ח אם ישמין שורו ושיו או יכחיש לא מצד השור בעצמו והשה אלא מצד האדם אם ישוה שורו דינר או ב' דינרים וכן אם תלד רחלה אשר לו ב' כאחד או תלד טלה חלב א' יושגח לא מצד מין הרחלים אלא מצד האדם לברכו מלמעלה או להוכיחו וכן אם תכחיש או תעקר או תמות לא מצד הבהמה אלא מצד היסורים הבאים לאדם לייסרו ועד"ז אם תצא תרנגולת אל השדה ותבא עלי' הפרס והעזניה ויטרפוה לא תהיה ההשגחה הזאת מצד התרנגולת בעצמה אמנם יהיה מצד ההשגחה להב"ה על האדם וגזר עליו ייסורי' אלו ועד"ז ימצא ההשגחה פרטית בב"ח להצליחן או למעטן ולא יהיה מצד עצמן אלא מצד האדם מפני שהאדם מושגח השגחה פרטית תכלית הפרטית אפי' אם יצטער בהוצאת ב' דינרי' מן הכיס ויצטרך להתיר הא' כדפי' במסכ' ולזה יתלו ייסוריו בב"ח ובצמחי האדמה אם יוציא זית אשר לו פירות הרבה אם ימעט אם יצליח חלקת שדהו בפירותיו או יאכלו החגב ולא שתהיה השגחת הב"ה בפרטיות על החגב והכין לו חלקת האיש הזה. אמנם אדרבה השגיח הב"ה על עוונות האיש הזה והביא החגב לאכול פירותיו וכיוצא בזה פרטי כל העניני' התלויים בבני האדם ולא זאת בלבד אלא אפילו בכלים יהיה ההשגחה אם תשבר כדו או פכו אם תפקע קדרתו אם יסדק חביתו אם מלא אם ריקן ואלו הם כלים מתים וההשגחה פרטית בהם לא מצד עצמן אלא מצד המגיע לאדם ובזה ימצא השגחה פרטית בכל המציאות מהנמצאי' חלקי אחת תמטר וחלק' אחת לא תמטר אילן יתברך

אילן ייתבש וכיוצא הכל תלוי באדם זאב יאכל הרחל הרחל ינצח הזאב לא מחמת הרחל אלא מחמת האדם וכיוצא וכן אם יצא שדפון ויכה שדה או מאה שבולי' וינצלו שיעור כך לא יהיה שגור הב"ה על שבולי' אלו בשדפון ועל אלו לא גזר אלא גזר על האדם ששעור כן משדהו ישתדף וכיוצא וזו היא השגחה פרטית הנמצא לאדם בין שכיניו ינצלו בניו מקנהו ונטיעותיו וזרעוני גינתו וקמת שדהו בין כל שכיניו שלא ניצולו או בהיפך וזה לפי טובתו צדקתו ורשעתו:

תמר ה - פרק כט

עם היות שפי' שצדקת הצדיק תועילנו להציל עצמו בין שכיניו הנוסרים בייסורי' מהב"ה זה יהיה דוקא לצדיק גמור והם ג' בחי' יש צדיק יכול להציל את כל העולם כולו כעין האבות ומרע"ה וכיוצא וכן עיר שנגזרה גזרה יצילה הצדיק וכן ספינה הטובעת בים יש כח בצדיק להצילה כולה והיינו צדיק יסוד עולם ימלט אי נקי וכיוצא ויש צדיק שאינו יכול להציל אלא עצמו כגון נח וכיוצא ויש צדיק שהוא נספה עם הכלל ואינו יכול להציל אפי' עצמו ויהיה הטעם לזה שראה ולא מיחה ומכלל זה היה הטעם בבי' ראשון כאומרם היה להם למחות ולא מיחו וכתי' וממקדשי תחלו וזה מפני שנעשה שכן לבעלי רשע כדכתי' סורו נא מעל אהלי וכו' פן תספו וכו' והיה לו להוכיח או לברוח וכ"ש אם ראה ושמח או שתק כל אלו טעם להספה עמהם או שאין בצדקתו כדי להנצל וזה טעם ואתם לא תצאו איש וכו' וזה ית' יותר לקמן בע"ה והטעם כל זה הוא שבשעה שנגזר הדין מלמעלה נגזר על החייבים ואותו הדין נשפע מהספי' על הדרך שפי' למעלה בתמרים הקודמים האיך יתייחס הענין לא"ס ויושפע ע"י אצילות בברי' והברי' יתן ביצי' וביצי' בתי דינין קבועי' לדון איש ואיש כפי מעשהו הכלל והפרט כאשר ית' במקומו בע"ה ולזה יתנו אז כח הדין בחיצונים והחיצונים מכח הדין הנשפע להם והרשו' מהיצי' הם מתפשטי' בעול' לפעול הדין ובחי' הדין ההוא בא מלמעל' ופגעו באיש הזה החייב בכלל החייבי' ונאסף עמהם וזה נק' ויש נספה בלא משפט דהיינו משפט ת"ת בעל הרחמים וצד"ק היא מדת הדין הדנה לעולם היא מדת המל' היא מצדקת דיניה בעולם וכאשר יגזר הדין הנה הנפעל מלמעלה היה מדת הרחמים משפט משתתפ' עם מדת הדין דהיינו יחוד משפט עם צדק דהיינו שם יהו"ה עם שם אדנ"י ואז היו דיניה מזוגי' ואינם חזקים והעולם נידון ברחמים מזוגים בדין ורחם את אשר ירחם וכאשר נשפע הדין הזה במל' וכוחותי' המתפשט' למטה ומתלבש' בתחתוני' לפעול הדין נסתלק הת"ת ופועלת המל' ע"י שלוחי' החיצונים הדין נגזר ובהיות' דין קשה פועלת הדין הזה הנגזר פוגעת באיש עם שאר הנאספים בחטאתם ורואה שמצד הדין הוא חייב גם בקצת הדין וגובה חובו

ועונו ממנו עם היות שכאשר היה הדין מזוג לא נשפע על הדין הזה הוא נפגע מצד היותו נראה בפני השלוחי' כדפי' והכל בהנהגה עליונה והשגחה עליונה אלא שזאת השגחה בדין וזה השגח' ברחמים זה בשעה שהמלך בנחת וזה בשע' שהמלך בכעס וכיון שכעס על שאר עבדיו ונראה זה בפניו בשעת כעסו והיה חייב לא האריך אפו כמתחלה וזה טעם אל הנהגה ג' זאת שיארע תקלה לצדיק שאינו גמור בכלל שכיניו ולזה אם יסתלק משם היתה לו נפשו לשלל:

תמר ה - פרק ל

עוד ימצא השגחה פרטי' בב"ח והאומות מושגחי' בהשגח' ובהצל' כדי לעשות שליחותו של הקב"ה וכיוצא פי' רז"ל כל המיצר לישראל נעשה ראש והלבנון באדיר יפול הרי שהוא מוצלח בהצלח' לא מחמת עצמו אלא מחמת שליחותו וכיוצא כמה עניינים מושגחים השגחה פרטיי' אפי' ב"ח ונעשה להם נסים להצלתם או להמצאם מציאו' צר להם אלא בהשגחה עליונה כעין הצפרדע שהיה מעביר העקרב במים וכיוצא לא מחמת עצמן שאין השגחה הזאת ראוי' לרשע כזה או לב"ח כזה אלא מפני שליחותו המזומן לו ומעין ענין זה קצת יהיה ענין רשע וטוב לו כעין שאמרו יכין רשע וצדיק ילבש שהוא עתיד לסבה ידועה להוליד בן צדיק יהיה בו צורך הרבים כגון שהאריכו לשמעי עם היות שנתחייב מיתה עד שהוליד מפני שהיה עתיד לצאת ממנו מדרכי ועד"ז אם עתיד להנות לשום צדיק או להוליד לו בת זוג וכיוצא או יאסוף לצדיק ידוע והיינו יכין וכו'. והאיך ישאל האדם על רשע וטוב לו ואינו יודע שמא אם לא היה הטוב ההוא לא היה בא על ידו הבן העתיד או תועלת הצדיק ואל ישאל גם זה בכלל השאלה יבא הצדיק ההוא ע"י צדיק שיש בעניינים אלו סוד שיש עניינים שאי אפשר מבלעדי המציאות ההוא והרי הציל הב"ה לוט וב' בנותיו והזמין להם יין במערה כדי שיבא על בנותיו ויוליד ב' אומות שא"א להמצא בעולם כי אם בתכונה זו הרעה לבא אדם על בנותיו כדי להוליד אלו המשפחות כדי שיתפשטו ב' נשמות נשמת רות ונשמת נעמה מסתרי הקלי' שהם עשוקות שם מזמן חטא אדה"ר ולולא דרך זה לא יצאו לעולם שיודע נסתרות מתעולל כמה עלילות טראות על ב"א בידיעתו העצומה ועוד האריך לב' אומות אלו ברשעתם עם היותן חייבות ואמר אל תצר את מואב בשביל ב' נשמות אלו עד שיצאו לעולם וכמה מדרך זה בכל דור ודור ויתמהו בני אדם ואינם יודעים העתיד ושמא אותם התמהים הם וזרעם הצריכים לענין ההוא ואינם יודעים הסוד אלא צופה עתידות צופה הדברים מתחלתם ועד סופם ומסדרם כפי המציאות הצריך עליהם אם מצד מעשה ב"א שקלקלו הסדרי' והב"ה מביאם לסדרם ואם מצד המעשי' בעצמן בפעולת' מצד החכמ' העליונ':

תמר ה - פרק לא

עוד ימצא השגחה מתמהת ב"א והם בעניני המיתות והם על כמה דרכי' הא' הנפלי' ממעי אמן והם אותם הנשמו' שנתחייבו כריתות ומיתות ב"ד ונכרתו פעם אחת יתגלגלו בעוברין ויכרתו וכיון שנתחייבו טעם מיתה הרי זה טעם מיתה אליהם וגם אמותם נתחייבו אותו הצער גם אבותיהם שהולידום נתחייבו בייסורי' אלו ונמצאו משפטי אל אמת צדקו יחדיו וסיבת המפילות בענין המיתה שנתחייבו אם מצד אכילת חלב ודם או חמץ בפסח וכיוצא טפלי' מצד תאות אכיל'. אם מצד עשיית מלאכ' בשבת וכיוצא נופלים מחמת מלאכה יתירה אם מחמת בעילת נכריות נופלים ומתים מחמת ביאת הזכר על המעוברת עד שמפיל' וכיוצא בענין זה ואם חייב סקילה נופל' האם ומפלת ואם חייב שריפה נשרפת ומצערת ומפלת וכיוצא. ומטעם זה יש עוברות שלסבה קלה מפל' ויש שאינה מפלת לשום סבה ועכ"ז כל העוברי' רבי' בצער אותם קלי' הפוגעות בהם מפני שהם רבים ואין להם חוזק באחיזת' בקלי' ולכך סבה קלה היא פוגעת בהם ועוקרם זולתי אותם שהם צדיקים גמורים שנאמר בהם בטרם אצרך בבטן ידעתיך שאי אפשר לנגוע בהם החיצוני' לרוב שמירה עליונ' עליהם הב' הם העשוקי' שהם מתי' בקטנות' משעת לידה עד י"ג שנה ויום א' ואלו הם אותם שהם עשוקי' מן החיצונים וזה הוא שנאמ' בעון אביהם בנים מתים כשהם קטנים והענין כי כשאדם חוטא אותם הנשמות הראויות לבא ע"י החיצונים נכנס' ועושק' מהיכל גניזתם והטעם שהוא נכנס בחטאו בתוך הקלי' וכאשר נכנס שם מיד החיצוני' תובע' הדין ואומרת תנו לי חלק נשמות בני פ' שהם חלקי וגורלי והיינו אומרו ראיתי דמעת העשוקי' ואין להם מנחם וכדפי' בסבא ובזוהר פ' פנחס סי' ובכמ' מקומות ולזה ימצא שמת אדם זה שנים ומתים בניו כשהם קטנים וכבר מת ולא שייך בעון זה אם לא כדפי' ויש עוד טעמי' אחרים לאלו פי' בסבא ושם הארכתי הג' הם אותם שמתי' מי"ג ועד עשרים ואלו מתים ע"י מלאך המות שאינו מלאך המות הממית לגדולי' ואלו הם רובם מתים בלא משפט והענין שאלו חטאו מקודם חטא ידוע ובהגיעם לאותו פרק הם קרובים לחטוא באותו חטא עצמו ויש רשות להמיתם קודם שיחמיצו ויחטאו אותו חטא שהם מזומנים לו וחשובים בו ועלולים ואלו יכולי' להנצל ע"י חינוך טוב שלא יגיעו לאותו פרק כלל ואלו הם אותם שכאשר מדת הדין מתוחה בעולם אלו הם מסומנים בסי' ידוע וניתן רשות לפגוע בהם בסוד יש נספה בלא משפט כדפי' לעיל וכך פי' בפ' פקודי סי' י"ג. הרביעי הם בני אדם מעשרים שנה ומעלה שאלו מתי' ע"י מלאך המות ממש כל א' כפי מעשיהו והטעם כי אין מיתה בלא חטא וע"י חטאם מתים מעשרים שנה ומיתתם ע"י השליח והטעם שאין

השכינה משכנת שכינת' על ב"א אלא עד היותם בני כ' שנה והטעם לזה כי העובר במעי אמו יש בו צלם לבד שע"י אותו צלם הוא מתגדל ונמתאים אבריו לכאן ולכאן כאומ' אך בצלם יתהלך איש וכתי' אשר עושיתי בסתר רוקמתי בתחתיות ארץ גלמי ראו עיניך וכו' והצלם קרוב מאד אל אלו החיצונים עד שהנפש הרוכבת עליו הוא מהעשי' כנודע ותתלבש בצלם כדפי' בענייני בספ"ר בשער נשמה ולזה אלו החיצוני' בקל יפגעו בצלם ויפגעוהו וימיתוהו ולזה הנפלי' קרובי' מאד אל סבו' המות שהם אצל הקלי' והמות וכאשר יולד מיד נפש מזדמנת לו ובהגיעו לחינוך רוח מזדמן אליו ועכ"ז החיצוני' פוגעי' בו לא הסיבות הקלות אלא הסיבות הגדולות יותר דהיינו העשוקים ולילית בכח אסכרה שבה שולטת על אלו וכאשר יגיע לי"ג מיד נשמתו באה אליו ויצא מכלל אלו אמנם עדיין החיצוני' הנז' לעיל בעת הדין שולטי' בו ומפני שעלה מעול' היצי' אל עולם הברי' דהיינו מרוח ונפש לנפש שהיא מהברי' ששם החיצוני' רחוקי' הרבה לכך מתרחק מהם זולתי מה שנמשך אחר החיצוני' ובהגיע אל עשרי' הגיע אל עולם האצי' ועליו נאמר ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך ונדון בב"ד של מעלה שהוא עולם האצי' והטעם שהשכי' היא מדת בת שבע על כסא הכבוד כדפי' בפ' תרומה סי' ועתה מה נשאר שאלה הנה התינוק ההוא או העובר ההוא מה טיבו מה עונו מה פשעו שנעקר כיון שהכל בדין גבוה והנהג' עליונה ומשפטי ה' אמת צדקו יחדיו ועם היות שנאמר ואין להם מנחם כדפי' בסבא עכ"ז בדין גבוה והשגחה שלימה והכל דין אמת על אביו ועל אמו ועליו וכן כשהוא בן י"ג והולך בדרך ישרה והקב"ה עוקרו לסיבות ידועות כדפי' ומי יוכל לעמוד על דיניו של הקב"ה עמקו מחשבותיו:

תמר ה - פרק לב

ההנהגה ביסורין והיא בגוף האדם כגון החולאים. יש מהם משטות ב"א כגון צנים פחים בדרך עקש ודומה זה להורג את עצמו שעתיד ליתן את הדין ואף כיוצא בזה המחליא עצמו מפני היותו רודף אחר תאוותיו ובכלל זה מי שאינו משתדל ברפואת עצמו בכלל חוטאים יחשבו ואם בטלו העבודה בסבת החולי גם את דמם מידם ידרוש אמנם יש חולאו' רעים ונאמנים מיד הבורא לסבת עול ואלו חייב אדם לרדוף אחר הרפואה בבטחון בבורא כעין הזורע באדמה בבטחון בבורא יתן את המים ויולידה יצמיחה ויכין מזון לכל אף כאן משתדל ברפואת עצמו עם היותם חולאים נאמנים. ע"י איש פ' ע"י סם פ' שמא זה הוא הסם שמא זה הוא האיש זה הוא הזמן ויש מהם מלפפין האדם עד יום המיתה הכל גזור מלמעלה כדי רשעתו במספר לא יגרע ולא יוסיף הכל מדוד משוער לא יעדיף ולא ימנע הכל כרצון הגבוה אפי' פזור הממון בחולי עד שעור פ' וכל כיוצא בזה הכל

בדין ולפי חשבון. ויש ייסורין בלא עון והם ייסורי אהבה ועכ"ז תחלתם בדין כעין רבי על מעשה אותו העגל וכעין איוב וכיוצא אמנם סופה אהבה ויש שכולם אהבה גמורה ואלו הם ייסורי' של שכר ודאי כעין שאות' של עון יש בהם ניכוי עון גם באלו של אהבה יש בהם שכר ועל כזה אמרו בגמ' לא הם ולא שכרם ולזה אמר הכתוב באיוב איש תם וישר ירא אלהי"ם וסר מרע ועכ"ז נתייסר באהבה ופי' הטעם בפ' משל לרועה שרוצה וכו' והיינו להצלת הרבים ולא יקטרג השטן עליהם ואלו הם יסורי אהבה דהיינו השכינה היא הנק' אהב' ולפעמים יש בה דין מחמת מעשה הדור וצריך להשפיע אותו הדין כדי להטריד השטן ולא יקטרג את הרבים ולא יוכל לערבב ע"י הדין ההוא מיד משפיע הדין על הצדיק והצדיק הוא ביסורין ודין מלמטה והדור ניצול מקטרוג השטן ולפעמים יגרום ממש מיתה והיינו כעין מיתת הצדיקי' מכפרת והצדיק נשכר כעין ר' עקיבא וחביריו חלקם בחיים וכאומרו כך עלה במחשבה כדפי' בפ' פקודי סי' ושם הארכתי ובזה יתוקן שאלת צדיק ורע לו בזולת עוד כמה טעמים:

תמר ה - פרק לג

עוד יש יסורין של אהבה בדרך אחרת גרועה מזו והוא מד' הכתו' כי את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בן ירצה הרי שהוא אהב' ענין התוכחה והיסורין אמנם על עון ויש בכלל זה ענין מיתת הבני' והיינו שפי' בגמ' הא דהוו ליה ומיתו הם ייסורין של אהב' הא דלא הוו ליה כלל והענין שיש יסורים של עון ובאו' בחמלת ה' על האיש ההוא יעזרהו יתן לו בני' וימותו ביד פשעם ויכופרו עוונותיו והרי אלו הם הם נשמות שהיו ראויות להסתלק אל הזמן הנועד ההוא לסיבות רבות אל הגלגול וגזירת החכמה העליונה על הנשמה ההיא והאיש הזה חייב מיתה כמה פעמים יתן לו הב"ה בנים אלו כל א' וא' מהם יקבל צער מר כמות ויכופר עונו כאלו קבל המות והם מזבח כפרה והיינו יסורין של אהבה על כמה דרכים. הא' שפורע חובו ומתכפר הב' שנותן לו הקב"ה מתנה שיפרע בה חובה (אולי צ"ל ואין כך מי שהקב"ה אינו נותן כו') ואין בך מי שהב"ה נותן לו בנים. הג' שהוא זוכה בטהרת אותן הנשמות הד' שהם בניו אל התחיי' הה' שזוכה בחינוכם במצות משא"כ מי שנתייסר במניעת הבנים שאין זוכה בשום א' מאלו. ואמרו בני חיי ומזוני לאו בזכות' וכו' ירצה שאין ההשגח' וההשפעה נשפעת מהיכלי זכות דהיינו שאינו תלוי בחו"ג ומהם ולמטה כדי שיושפע מהיכל שדרך שם נותנים כל שאר מתנות כדפי' בפ' פקודי סי' והיינו שמלת זכות בספירת החסד כדפי' בתיקו' ובהיכלו' בהיכל הגבורה. שכל מה שינתן מו' ספי' תלוי באלו ומאלו ולמטה אמנם במזלא תלייא מילתא דהיינו ג"ר שתיקו' י"ג שבכתר נק' מזל ומשם נוזלים ג' טובות אלו ע"י ג' ספי' עליונות דהיינו

בני מצד הכתר חיי מצד החכמה והחכמה תחיה מזוני מצד הבי' שלחן בצפון ועכ"ז הם נידוני' בהיכל זכות ונשפעים מהיכל קה"ק היכל ג"ר:

תמר ה - פרק לד

ענין נסיון הצדיק כעין י' נסיונות שנתנסה אברהם טעם הענין מעין ייסורין של אהב' שפי' בפ' ל"ב והיינו שהשכי' מתעלית ומתכבד' בעמוד הצדיק על הנסיון כאומרו עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה ולכך נתנסה אברהם להעמיד השכי' ביחוד הדעת העליון בנסיונו והיינו עתה ידעתי והוא מעין מעשה המצוה ועד"ז נאמר ה' צדיק יבחן והייסורים מצד דינו הצדק העליון והנסיון מצד הימין ליחדה שאינם דין אלא מביאו אל עומדו נגד יצרו ואינו מייסרו כענין עקידת יצחק והבא על הנסיון ומבטלו פוגם כעין דוד שנא' זמותי בל יעבור פי ולכך העומד בנסיון כעין אברהם יצחק יעקב נעשה מרכבה להב"ה:

תמר ה - פרק לה

יש ענינים יגיעו לאדם בלי השגחה עליונה והיינו כמה טובות יגיעו לאדם מלמעלה ואפשר שידחם האדם בדחיי' מעליו כגון ברכות וטובות עליונות וצריך להצניעם ויפרסמם ויסתלקו ממנו וכיוצא כמה וכמה עניינים שצריך האדם להסתלק מעיני ב"א ולא להתראות מפני שיש כמה מקטריגי' מהם רוחניי' מהם גשמיי' ויתלבשו הרוחניי' בגשמיי' וישלוט עין רעה במעש' האדם ומעין זה הוא אומרו ויאמר יעקב לבניו למה תתראו שאסור לאד' להראו' שבעה בימי רעב מפני שפוגם ומקנטר במדה השולטת ועד"ז כמה ענייני'. והנה הקב"ה מברך לאדם ברכ' והוא יתרא' בה עד ישלוט בו עין רעה ותשבר ברכתו ותאבד ע"ז נאמר אולת אדם תסלף דרכו ועל ה' יזעף לבו והרי זה דומה לצני' פתי' בדרך עקש שפי' לענין החולאי' בפ' ל"ב ולפי הנרא' בזוהר בפ' שיחשב לחטא מפני שדרך הברכות העליונות להיותן נשפעות ואין ראוי לעכבן ולהפסיקן כעין אין עוד כלי ויעמוד השמן וכיוצא וראוי לאדם שברכתו מצויה שיעלימה מבני אדם ויסתיר מעשיו ויחרבו ויפרצו ועד"ז ג"כ הוא ענין הנזקין שאין ראוי לאדם לסמוך על הנס שמא לא יעשו לו נס מפני שיש עתים גרועים ששולטים החיצוני' ומקטרגים בשעת הסכנה ואין הזכות מזומן ויש עון גורם מפני שהיא עת רעה ושעתא גרים ואם עושים לו נס מנכין לו מזכיותיו וע"ז נאמר לשמואל עגלת בקר תקח בידך הרי שהסכימה שכי' עמו וכיוצא ובכלל זה המתנהגי' בפחיתות עצמן והולכי' אחר מראה עיניהם לחמדת' בהליכת הדרכי' והסכנו' ואח"כ מתרעמי' ואדרב' הדין עליהם שהכניסו עצמ' בסכנו' וחייבו עצמן למלך זולתי אם יהיה לעבוד' האלהים במשקל מאזני צדק שראוי והגון להכניס עצמו בסכנה לצורך העבודה שזה יהיה נסיון גדול ועבודה אמנם בהבלי העולם

יהיה חייב ומענין זה אלו הנושאי' נשים לשם ממון ואח"כ ימצא מרורת פתנים בחברתם ויתרעמו ואדרבא הדין עליהם שעברו תורות חלפו חק ומעין זה המוציא הוצאו' יתרו' ויתמסכן ויתמשכן ויתרעם ואדרבא הוא גרם עליו הרעה וכן כל כיוצא באלו ורוב רעות העולם יהיה מעין הענין הזה שב"א גורמין לעצמן ברוע בחירה:

תמר ה - פרק לו

יש עוד לאדם דרך ימצאו לו רעות רבות וצרות והם מצד הסתר פנים והיינו שפעמים מצד עון יעזב אל הטבע וההזדמן ויש לאדם להשמר מן הקרי ואינו יכול לבטוח בו כי מי יאמר לו שהוא מאותם שנאמר עליהם וצדיקי' ככפיר יבטח ושמא הוא בהסתר פנים מחמת איזה עון ויהיה מזומן אל הקרי ולזה הותר להם לישראל לבנות להם חומות דלתים וברית והיו נושאים כלי מלחמה למלחמת מצוה עם היות שלא בחרב ובחנית יהושיע ה' וח"ו הנכנס למלחמה בלי חרב בידו מתחייב בנפשו ויקרא כסיל מתעבר ובוטח וכיוצא בזה דברים רבים. והרי יעקב מבחר האבות אחר כמה הבטחות נתיירא שמא יגרום החטא ובזה היאך נקשה פ' צדיק ורע לו ומי ידע ומי יסיח אם היה בהסתר פנים ונתלכלך בחטא וגרם לו רעתו. ואם יעקב נתייירא מי יבטח ואפי' שהוא הולך בדרך מצוה ולזה אפשר אפי' כל חטא שהוא יגרום לו סילוק השגחה וקרה מקרה שבאותה שעה שהרהר הרהור רע ונזדמן הרעה ופגעו זב"ז ונפגע ואל זה כיוון שאול כשאמר ופני ה' לא חליתי ואתאפק ואעלה העולה אלא שטעה במעשהו שעבר על המצוה כאומרו ויאמר שמואל אל שאול נסכלת כי לא שמרת וגו':

תמר ה - פרק לז

הנה התהלכנו בפ' אלו לבאר ענין צדיק ורע לו רשע וטוב לו בזולת סוד הגלגול שעליו נאמר רשע בן רשע ירצה שפעם א' שבא לעולם אב ופעם ב' בן שהרי ישתלשל גוף זה בסוד הנשמה ויתנוצץ מהגוף הא' וזה אב ובן באמת דהיינו מוליד הנשמה ומתנוצצ' מגוף אל גוף ואם בפעם הראשונה הרשיע צריך לסבול ייסורין בפעם הב' ולטעם זה אמרו איוב בן יבמה היה ויש שאמרו נשמת תרח היה ואם הצדיק בפעם א' ישיבהו בפעם הזאת אפי' אם הרשיע עד יקום ענין נודע שעליו נתגלגל ויעזר מאביו לצורך הענין ההוא עזר רב ויש מפתח גדול לקושיא הזאת בענין הגלגול כדפי' בכמה מקומות מהזוהר ומכלל העניינים תמצא כמה ב"א יעזרו עזר רב מבת זוגם. והנה לפי זה ימצא צדיק בצדקת והיינו צדיק וטוב לו והיינו צדיק שהשעה עומדת לו שנתגלגלה בת זוגתו עמו ונעזר ממנה עזר טוב והטעם מפני שהטיב מעשיו בא' לכך זכה והשעה שהיא הנקבה והיא השכינה דהיינו בת זוג עמדה לו ונתגלגלה עמו ולפעמים ימצא צדיק ברשעה והיינו

צדיק שאין השעה עומדת לו ולא זכה בגלגולו שבת זוגו תעמוד לו ותנגדנו כפי כחה והטעם מפני שלא זכה ולא היטיב מעשיו בא' וכעין זה יש רשע וטוב לו ועכ"ז זכה לבת זוגו והשעה עומדת לו ויש רשע ורע לו. ועניינים אלו תלוי' בשפיט' עליונ' וע"ז נאמר זכה עזרתו לא זכה מנגדתו ודומה לזה הוא ממש ענין החומר והכנת הגוף בכמה עניינים שהשכלתו רבה והוכן לו הכנה מלמעלה להשקיף בעיונו ולהציץ בשכלו רזי תורה ויש צדיק שאין לו הכנה כזו ויכבד עליו כל דרוש מן הדרושים ולא יוכל להתבונן והרי אלו צדיק וטוב לו צדיק ורע לו וכן אל הרשע וכל זה תלוי בזכות הגלגולים וכן יש מוכן מחומר חזק גבור יוכל להשכים כל לילותיו ולהתענות כל ימותיו וכן יש חלש הטבע לא יוכל להשכים ולא להתענות. אלו וכיוצא בהם ג"כ צדיק וטוב לו צדיק ורע לו והכל תלוי בסוד הגלגול ותלוי לפי מה שהכין טבעו בא' יועילנו גם לשניה או בהפך:

תמר ה - פרק לח

הנה בפ' הא' דיברנו בהשגחות מהם רחוקות מהם קרובות וכן בפ' הקודמים דיברנו בהשגחות פרטיות הנה צריך שתרכיב אלו עם אלו ונאמר כי עם היות שהנשמות הנז' הם כוללות ימצאו בפרטות המשל בזה אם יתרחק האדם מבוראו יהי' מושגח השגחת (נר' שצ"ל השרים) הכשרים כגון אם הלך לעצמו תחת יד השרים כעין דוד שאמר אשר גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' וכו' וכגון יוסף לעצמו תחת יד מצרים בגלות וכיוצא ואם יתקרב האדם ויהי' יחיד בא"י יהיה מושגח מהקדושה הוא לבדו וכן אם לא ייטיב מעשיו אפי' שהכלל יושגחו מהשגחות עליונות הוא הוא נתרחק ויהי' מושגח בהשגחת אופן וכן אם ייטיב מעשיו אפי' שכלם יושגחו מהשגחת אופן הוא יהיה מושגח מאצילות או מבריאה או מיצירה הכל בפרטות אליו כפי פרטיות מעשיו והרי זה תלוי בהתרחקו או בהתקרבו אם נתקרב יותר מן הכל יתעלה על הכל ואם נתרחק יותר מן הכל ירד למטה מן הכל ולזה יהיו השגחות משתנות לב"א ויהי' הא' מובדל בייסוריו או בהצלחותיו בין הרבים מפני שכל א' וא' לעצמו יכול לעשות לו דרך ואל זה כוונו רז"ל באומרם בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו ולזה הי' רשב"י אומר שיש בישראל בנים עבדים דהיינו המושגחים מאצילות שמשכו להם נשמה דאצילות הרי אלו נתעלו בסוד צדקתם וטובתם עילוי רב ונתקרבו אל מבחר המעלות והם מושגחים מאצילות. ובעבדים בחי' רבות יש מהם שזכו אל נפש לבד והם מושגחים מאופן דמתמן נפשין ויש שזכו אל רוח והם מושגחים מהיצירה דמתמן רוחין ויש שזכו לנשמה דבריאה והם מהכסא דמתמן נשמתין והדרושים אלו יתבארו במקומן בע"ה. אמנם הנה דרך כלל הענין הוא כי ההשגחה על האדם לפי התרחקו והתקרבו בין שנתרחק במעשיו עתה

או נתקרב בין שנתרחק במעשיו הקודמים בסוד הגלגול כדפי' או נתקרב וזה הפ' טעם לכל ההשגחות ושנוייהם שאינם משתנות מצד גבוה אלא מצד מעשה ב"א בהתרחקם או בהתקרבם וההשגחה עליונה תמיד אינה מנועה אלא הכל לפי מעשיהם והמשל אל הנהר המושך מים בסופו מים מועטים ואינם זכים באמצעותו מים רבים וזכים. במקומות עליונים במקורו מים יפים יותר ויותר וכל א' ישתה מן המעין והנהר כרצונו או שלא ירצה לעלות ישתה מן המים העכורים ומי שיטרח יעלה למקור המעין והנהר ישתה מן המים המתוקים והזכים ולזה שינוי שתיית המים ביד כל א' וא' ואין להתרעם אלא על עצמו שנתרשל (בס' שומר אמונים הגי' בהשתדלות) בהתרשלות תועלתו כי טוב המים לעולם אינם מנועים:

תמר ה - פרק טל

בזולת אלו ההנהגות הנז' בכל הנהגה והנהגה מהם כוללות ופרטיות יש בה שינוי ההנהגה בהנהגה עצמה. ועל הסוד הזה נאמר את המאור הגדול לממשלת היום והיינו שרמוזות בכתוב ד' הנהגות מתחלפות. הא' היא המשובחת שבכולם והיא סוד והי' אור הלבנה כאור החמה שפי' לעיל בפ' ועליה נאמר בתורה ולמשול ביום ובלילה דהיינו שתהיה הנהגת ב' המאורות ת"ת ומלכות שוה בשניהם ביום ובלילה דהיינו אור הלבנה כאור החמה ולילה כיום יאיר והנהגת ב' המדות יחד בלי שום פירוד אמנם הנהגה זו עתידה לכשיתקיים הכתוב הזה ויתבטל הנחש מן העולם ולא יפגם עוד הלבנה מפני שהקלי' סבת פגם הלבנה ואז יתקיים מקרא שכתוב ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים ואו יתקיים אומרו ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד כדפי' בפ' בראשית שער ד' סי' ט' הב' היא ביום ועליה נאמר את המאור הגדול לממשלת היום דהיינו סוד מיעוט הלבנה והחמה לבדה שולטת דהיינו הנהגת הת"ת ומדת לילה מתעלמת ואינה שולטת כלל ומדת יום היא המנהגת דהיינו סוד יהו"ה אחד וכתי' (יש פה איזה חסרון) והיינו שיש לת"ת י"ב פתחים שהם ו"ק ימיניים וו"ק שמאליים הם י"ב שעות ביום ו' שעות הם מהבקר עד חצות ימיניים כולם רחמים וו' שעות מחצות עד עד הערב הם כולם דין. ועל סוד החמה בעצמה עם י"ב שעות אלו נאמר יהו"ה ת"ת אחד דהיינו י"ב והנקודה המשלטת י"ג והיינו הנהגת יום. הג' היא בלילה ועליה נאמר את המאור הקטן לממשלת הליל' דהיינו סוד הלבנ' בעצמ' שולטת והחמה מתעלמת שאינה שולטת ומדת לילה שולטת והיינו סוד ושמו אחד והיינו שיש למל' י"ב פתחים שהם ו"ק שמאליים וו"ק ימיניים אל ערך השמאליים והיינו ו' שעות מתחלת הלילה ועד חצות שהדין גובר והקלי' שולטות מצד הגבורות והיינו ו"ק שמאליות גבורות ומחצות לילה ואילך הם ו"ק ימיניות

אל ערך הקודמות שאינם דין כל כך והמל' הפך הת"ת מפני שהת"ת מתחיל בימין בבקר ומסיים בשמאל כענין דתנן דרומית מזרחית צפונית והמל' מתחלת תחלה מן השמאל שהנקבה מקדמת אל השמאל כדתנן צפונית מערבית מערבית דרומית והיינו י"ב שעות והלבנה עצמה י"ג ושמו א' ודאי והיינו הנהגת הלילה הד' כאשר המל' תתכנס אל הת"ת ואז היא נעשית נקודה דקה בסוד י' ומסתלקת מעל חיליה ומנחת צורך הבית אל נערותיה הם סוד ז' היכלות הם ז' כוכבי לכת עליונים ואז נאמר על הנהגה זו ואת הכוכבים ממשלת בתולות אחריה רעותיה נערות שהן מתקנות הבית כיון שהיא עלתה אל חיק בעלה ואז הם שולטות עד שתחזור שליטת הבינה אל הת"ת ביום. הנה ד' הנהגות אלו פי' בפ' בראשית שער ד' סי' ח'. עוד שינוי הזמנים המשנים ההנהגות כאשר נבאר והרי אלו ג' הנהגות משמשות בכל יום וישתנו לפי שינוי ההנהגות הנז' אין לך שלא ישתנה אלא בסוד הנהג' ולמשול ביום ובלילה שהוא ההנהגה א' שאמרנו שאז לילה כיום יאיר כחשיכה כאורה ואין שינוי זמן מצד יום ולילה עם היות שיהי' שינוי זמן ערב ובקר אמנם כל הנהגות הנז"ל כולם הם סוד הנהגות שיש בהם ג' הנהגות אלו האחרונות שאמרנו שניה וג' וד' בין יהי' הנהגת כסא בין יהי' הנהגת חיה בין יהי' הנהגת אופן בכל איזה בחינה שיהי' ישתנו אלו הג' הנהגות אלא שבאמת ירד ויעלה אם רחמים יהיו הנהגות אלו משתנות ברחמים כגון הנהגת שבת שהם אלו הג' הנהגות כולם טובות ונעימות מפני קדושת שבת שהוא סוד עולם הבא ניצוץ ממנו תאיר ומנהיג העולם וכגון בזמן שלמה היו ג' אלו בהנהגה יפה מאד וגם עתה בגלותינו המר והחשוך הם אלו אלא שהכל לפי הזמן והשינויים יהיו בכל יום כפי ההנהג' שיהי' ממש ועוד יש הנהגות משתנות לפי הזמנים יתבארו בס"ד:

תמר ה - פרק מ

עוד פי' ג' בחינות לשינוי ההנהגה בתיקו' פ' בראשית שער א' סי' י"א ופי' במה שפי' רז"ל במה שאמרו שינוי מקום שינוי השם שינוי מעשה. הא' שינוי מקום היינו שהמל' תקרא מקום ואין בשם יהו"ה ת"ת שום שינוי בהנהגתו אמנם סבת השינויים יהיו בסבת המקום שהיא המל' דכתיב הנה יהו"ה יוצא ממקומו בענין ששם יהו"ה יש לו מקום והיא המל' ולפי בחינתה כך יהי' ענין שינוי ההנהגות כיצד כאשר הת"ת יהי' ייחודו במל' בסוד בחי' למעלה דהיינו היותה בבינה הנקרא עולם הבא וממנה ולמעלה אין לשם יהו"ה הנכנס אל תוכה שום שינוי כלל אלא שם יהו"ה נקרא כשהוא נכתב וכבר נתבאר סוד הכתוב תורה שבכתב ת"ת מל' תורה שבע"פ דהיינו הקרי א"כ כאשר השם הנהגתו במל' בסוד עולם הבינה דהיינו ההנהגה העתידה לעת"ל (נר' שצ"ל או)

אז ההנהגה שהיא אל הצדיקים בעוה"ב או ההנהגה שהיא ביוה"כ נקרא כשהוא נכתב ולכך ביוה"כ ומקדש היו מזכירים את השם ככתבו להורות שאין לו שום שינוי מפני שהוא בסוד עולם הבא שאינו משתנה מבחי' רחמיו כלל ועיקר אמנם בעוה"ז בזמן הזה יש בו שינוי שנכתב בסוד הת"ת תורה שבכתב יהו"ה דהיינו התוכיות וצד המקום מדת המל' משתנית ונקרא בסוד תורה שבע"פ אדנ"י הרי זהו שינוי מקום שאין השינוי בת"ת כלל אלא תמיד הוא רחמים אמנם המקום גורם שהיא אדנ"י פועלת בדין או ברחמים כך שם יהו"ה משתנה מדין לרחמים ומרחמים לדין ועל כזה אמר המקום גורם. הב' שנוי השם והיינו ממש שהנהגת הת"ת תשתנה מצד עצמה אין צ"ל המל' אלא השינוי מגיע לשם הת"ת שתוכיות שם אדנ"י אינו רחמים קבועים אלא תהיה הנהגה קצרה ומשתנית והיינו סוד ההנהג' המתלבשת בממשלת היום דהיינו סוד הלבשת הת"ת במטטרו"ן בו כל תמורות השמות דכתיב אל תמר בו אל תמירני בו כמה הזהירה התורה על הסוד הזה שלא יגרמו עונותינו שתהי' ההנהגה העליונה משתנית בסוד הלבשת' במטטרו"ן והיינו סוד השם המשתנה המתחלף באלפ"א בית"א כגון מצפ"ץ כוז"ו טדה"ד כל אלו סוד יהו"ה המשתנה והמתחלף בסוד תמורת אלפא ביתות ולפי ענין האלפ"א בית"א כך יהי' שינוי השם כוז"ו היא הנהג' ישר' מתחלפת ולכך נתחלף באלפא ביתא ישרה עולה דרך ישר ועולה והולכת א"ב ג"ד כו' (מצפ"ץ היא הנהגה כנ"ל) היא הנהגה בינונית מצד קו האמצעי ולכך תתחלף באלפ"א בית"א אמצעית עולה ויורדת דהיינו א"ת ב"ש וכו' טדה"ד הוא מתחלף באלפא ביתא מהופכת כלה דהיינו תשר"ק ולכך הוא דין גמור. הרי אלו התמורות הם שינויים בשם עצמו המשתנה בסוד היות ההנהגות במטטרו"ן ודון אתה כמה יהיו השינויים בשם ההיכל כיון שהפכיות נתחלף כל כך השלישי' שינוי מעשה היינו סוד הנהגת שבת שסוד מעשה שבת כלאחר יד פי' כ"ל יסוד אחר י"ד מל' והיינו שהסדר אל מעשה ההנהג' בחול הוא שתהיה המל' מדה עשירי' והיסוד מדה ט' משפיע' ויהיו הייחודים כולם הנז' על הדרך הזה כ"ל הכורע דהיינו יסוד כורע בבת זוגו ברוך דכתיב והמלך שלמה ברוך וכ"ל הזוקף דהיינו יסוד כל זוקף ומתעל' זוקף בשם נקשר עם ת"ת ולכך דרך ההשפעה על הדרך הזה ומעשה שבת אינו כך מפני שתתעלה המל' על נה"י כדכתיב אות היא ביני ובין בני ישראל המל' או שבת ודאי היא נעשית אות בין הת"ת ובין נו"ה הנקרא בני ישראל וכתיב ושמרו בני ישראל את השבת היינו נו"ה עושים שמירה אל המל' כיצד שהיא מתעלית עליהם והיא נעשית דירה עליהם דהיינו לעשות את השבת לדורותם לדירת' שתעשה דירה על גביהם בענין שהיסוד כאשר הוא למעלה על המל' נאמר עליו וישתחו ישראל על ראש המטה ירצה ת"ת הוא משפיע על

היסוד שהוא ראש למל' הנקרא מט"ה ופי' רז"ל ברמז זה ואמרו תעלא בעידניה סגיד ליה הורו כי הנהגה זו היא שליטת החיצונים הם השולטי' שאז היא ירדה להיות' ראש לשועלים לכי ומיעטי את עצמך ואלו היתה המל' למעלה היו אז הת"ת אריות אריה שאג מי לא ייירא ואז היסוד זנב לאריות שהיא למטה ועכ"ז אל הזווג עולה למעלה להתייחד בו וזו היא הנהגה נאה ומיושרת לכך פי' הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים שיתמיד אדם עצמו שהוא צדיק לייחד הבחי' זו שתתעלה המל' למעלה ועל זה נאמר ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם אל תעלה בדעתך שיהי' נעזב משניהם אלא עולה ומייחד ושבע יפול צדיק וקם:

תמר ו - פרק א

תמר ששי בהשתמש המאציל באצילות ובו י"ב פרקים:

הנאצלים האלו הנז' יקראו בשם מדות לסבות א' מפני שפעולות הא"ס באין שיעור ומדה מפני שאין לו תכלית ולזה האצילות המדות שהם מודדות שעור ומדה וגבול לכל המשוערים ונמדדים מוגבלים ממנו ובכלל זה כל הנמצא מא"ס כגון הפעולות וההשגחות והנפעלים הנמצאים ולכך המסובב הא' שעור ומדה לב' והב' לג' וכולם יחד לנמצאים התחתונים וכבר נתבאר הדרוש הזה. הב' לשון לבוש שאור א"ס יחשיך עיני השכל וילאה מלהשיגו ולא יוכל לדבר בו ולכך נתלבש בלבושין אלו הלביש אור השגחתו בספי' וע"י הספי' אלו נדבר בו ונתפלל לפניו ונשיג פעולותיו ולזה נתלבש בלבוש ולבוש בלבוש להלביש הפעולות עד הגיעם אלינו. הג' לשון התפשטות שהמדות האלו אינם נבדלות ממנו אמנם התפשטות והתמודדות שנתמודד ונתפשט אור השגחתו וחיותו בספי' ולא כך שאר הנמצאים שאין חיותו מתמודד דרך בם בספי' והספי' בעצמם מתמודדות ומתפשטות מזו לזו מעילה לעלול ולא כך שאר הנמצאים בהתפשטותם. הד' היא מדות נפשיות רחמנות כעס רוגז שחוק ועניינים כאלו שאינם בא"ס והם צורך לנמצאים ואם לא יהיו בא"ס לא ישתלם ההשגחה בתחתונים ואם יהיה בו יהיה בעל שינויים הא כיצד יהיו בכלים והוא יפעלם על ידם ואליו לא יגיעו וכדפי' עניינם בפ' הקודמים בתמרים הנז' והרי מכלל אלו הטעמים שפי' בחש"ק בהקדמה סי' א' תמצא שישתמש א"ס בנאצלים בד' דברים הנז' יהיו כליו לשער ולהגביל המשוערים הנגבלים ולהגביל השפעתו כאשר יוכלון שאת התחתונים וקטני המציאות שלא יסבלו גודל רחמיו ולא דקותם ופעולתם ורוממותם כל א' וא' לפי שעורו ויתלבש אלהותו אל התחתונים חלושי ההשגה והמדע ויכירו אלהותו ורחמיו וזה מכלל טובתו ורחמיו על כל מעשיו ולא יעזוב את נאצליו אלא יתפשט חיותו בהם ויתדבק בהם עד שיתאחד בהם

מפני אהבתו בהם. והם אמצעיים בין הפועל והנפעלים להמציא באמצעות' הפעולות הנפשיות שהם רחוקות מהא"ס תכלית הריחוק:

תמר ו - פרק ב

הספי' יקראו ספי' על ו' דרכים הא' לשון ספי' ומספר והענין שמאתו אין מספר לנמצאי' שהוא באין תכלית וכמו שנתנו הספי' שעור לנמצאים בערך כל נמצא ונמצא לעצמו שעל זה נקרא מדות כדפי' בפ' הקודמי' כך נתנו שיעור למיניהם והיינו שיהיו במספר. הב' לשון ספר שהספרים שבהם מסודר מה שיעשה ויפעל למטה ואח"כ נתן כח בספרי' והוציאו הדברים ההם שהיו בספרים בענין שהוא. משל למלך שרצה לבנות פלטרין כתב חפצו ורצונו בספר ואח"כ עשה כל מה שכתוב בספר. הג' לשון ספירת דברים וירצה שהם ספי' פעולותיו שהם סופרי הפעולות ולא שהם סופרי' מעט מעט אלא ספורות ועומדות והיינו לשון ספירות שהם ספי' שחשבו ומנו דבר כל הפעולות המאצי' והאדם מתבונן מעט מעט והנה מצד המאצי' לא יתחדש שום ספי' אלא הכל ספור ומנוי אמנם מצד המתחדשי' למטה יתחדש ספי' אליהם הד' לשון ספיריות ויורה על שאור א"ס מספר אותם והן בעצמן ספיריות ומספרו' אל הנמצאים תחתונים דהיינו ג' בחי' בערך המאצי' ובערך עצמן ובערך התחתונים והיינו לשון ספי' מסופרו' וספיריות ומספרות והם כאבן הספיר שמורה מעבר עליון לעבר תחתון ומעבר תחתון לעבר עליון גם אלו הספי' מורות מעשה התחתונים למעלה לא"ס ומורים אור א"ס וחיותו לתחתונים והם קיימים וחזקים כאבן הספיר שמכין בסדן ובקורנס ואינם מתקלקלי' כך התחתונים פועלים והם אינם נפגמות מצד עצמן אמנם התחתונים נפגמים בעצמן בהיותם פועלים מה שאינו הגון וכך הם משכירות או מענישות והם קיימות לעולם. עוד להיות אבן הספיר חשובה מאד כך הספי' חשובות ונחמדות מכל הנמצאים ועוד שהם מזהירות ומספרות לנמצאים התחתונים בהיותם מטהרים עצמן לקבל אורם. הה' לשון ספר ותחום והענין שהם מתחמין ומגבילין תחום אחר תחום כתר מתחים תחום א' וחכמה מתחמת תחום ב' ובינה תחום ג' וכן עד י' תחומין ויש נכנס תחום א' ויש ב' תחומי' ועד"ז בהשגות העליונות בסוד הנבואות וכיוצא במרכבות האבות וכיוצא הו' שבהם ספרה וכתיב' כל הנמצא וכל הנעשה וכל מעשה התחתונים העבר והעתיד וההווה והטוב כתוב עד לעולם והרע יורד ונמחק ובביאור ו' אלו הארכתי בחש"ק בהקדמה סי' ב':

תמר ו - פרק ג

יקראו הספי' מאורות הרבה נשתמש רשב"י בזוהר בשם זה בספי' ולא מפני שיהיה המאור רוחני שהרי גשמי הוא ואין הספי' גשמיות אמנם הם משלים ימשיל ר"ש הספי'

בענין הגשמי היותר נאות שבמציאות הגשמי והם מאורות אבל דרך זה באו משלי התורה יהי מאורות על הת"ת והמל' והכוונה הופעות שכליות שמופיעות י"ס זב"ז וכולם למטה ועיקר ההופעה תלוי בת"ת ומל' שהם סוד כללות הספי' זכו"ן לכך יתייחסו בשם מאורות שהם דוגמת חמה ולבנה וכמו שהאור ימצא ממנו לבן וירוק וסומק ואוכם וכיוצא כך יש לספי' האורות והופעות מהם ברחמים מהם בדין לכך יכנה הספ' במאורות משתנים בגוונים והכל בדרך משל וכמו שהאור מתוק לנפש כך הופעת הספי' במאורות מתוק מאד למשיג וכמו שהאור המרובה יחשיך עיני הרואה כך המסתכל בהעלם הספי' יחשיך עיני ראות שכלו וישתומם ועל זה נאמר דבש מצאת אכול דייך וכמו שהעין ישאב הראות ע"י שיצא אור ממנו ויכה באור ויחזור אליו כך שכל האדם יצא השכלתו ויתדבק שכל בשכל בשובו אליו וזה ענין השגת הנביאים ודרך כלל יהיה שהשכל ילך מחשכים בהתבוננו בדרושים הנפלאים בהשגת א"ס ופעולותיו אמנם ע"י מאורי הספי' האיר עיני שכל המשיגים ישיגו כפי האור אשר יאיר בהם:

תמר ו - פרק ד

הספי' יקראו נרות דהיינו בוצינין המורגל בדברי ר"ש ויהי' הכוונה בנרות המאירות על הדרך שפי' בפ' הקודם במאורות אולם הספי' יקראו מאורות מצד ימין ודקות עליון ויקראו נרות מצד האש והדין המתוק שהרי הנר אור מתמצא מן האש ולבך עיקר השם הזה ימצא אל הספי' מהבי' ולמטה שמשם הדין כנודע ויש אל הנר עוד צורך הכנה בשמן והפתילה מצד התחתוני' ויתאחז האור בפתילה ויהיה אור הנר כך יהיה במשל הזה הכנה אל התחתוני' בספי' ויאירו מאור הבינה מצד בחי' דיניה ויקראו נרות והארכתי בקש"ק בהקדמ' סי' ד':

תמר ו - פרק ה

יקראו הספי' לבושים בדברי רשב"י ובכתובי' ויהיה על ד' סבות הא' המתלבש יוכר ויורשם במלבושיו כך הא"ס יוכר ע"י המלבושי' האלו והוא כעין המשל המלביש בנמשל להשכילו ולקצר ההשגה כך ענייני אלהותו נתלבשו בספי' כדי שיושגו לנמצאי' קצרי ההשג' והיינו מה שפי' ר"ש שהנאצלי' היו כדי שיכירו אלהותו התחתונים הב' להעלים ולהלביש ולהסתיר סודו כדרך ממשלי משלי' יעלימו סוד המשל בנמשל והשם הלביש והעלים אלהותו בספי' הג' עוד יש לנאצלי' בחי' עם מאצילם המתלבש ועם התחתוני' כעין הלבוש שיש בו בחי' נאות' אל המתלבש ובחי' נאות' אל צד החיצון אל המציאות כולו להתראות אל זולתו כפי בחי' אותם הרואים במלבוש. הד' שאדם ניכר מצד עצמו

ופרצופו או ניכר במלבושיו וא"ס אינו ניכר מצד עצמו אלא מצד פעולותיו שהם ספי' ולכך יקראו מלבושיו וענין זה הארכתי בחש"ק בהקדמה סי' ה':

תמר ו - פרק ו

הספי' יקראו רקיעים מפני שהנהגתם נמשלה להנהגת הרקיעים שהם ג"כ י' כספי' דהיינו גלגל השכל נגד הכתר וגלגל החכמה הוא גלגל החלק הוא גלגל התשיעי המסבב הכל וגלגל ח' נגד הבינה שבה כל הכוכבים וז' גלגלים הם ז' כוכבי לכת נגד ז"ס והרי אלו משל לאלו והם כל א' וא' מתעלה על חבירו כך הספי' כל א' מתעלית על חבירתה והם דא קליפא לדא ודא מוחא לדא כעין גלדי בצלים וכך הם הספי' דא לבושא לדא ודא קליפא לדא והם אצולות זמ"ז כדרך עילה ועלול וכל א' לה פעולה בפ"ע כדרך הגלגלי' וכל עלול מוקף מעילתו וכל עילה מקיף את עלולו במשל וכך הם הרקיעים וכך הם הספי' והארכתי עניינם בחש"ק בהקדמה סי' ו':

תמר ו - פרק ז

הספי' יקראו כתרים או עטרות בתי' ומו' ויהיה הכוונה כי כמו שהכתר נכתר לשבח ולמעלה כך הספי' מוכתרות בשבח ומעלה למאצילם והנה כתרי' יקראו מצד פעולת המאצי' מפני שהתחתונים משובחי' ומכתירים אותו אמנם מצד הכתר שא"ס שוכן בו יקראו כתרי' כדפי' אמנם עטרו' יקראו מצד המל' שהיא המעטר' התחתונים בשפע העליון לכך כל הספי' משפיעות בה ונקראו עטרות לפי שהם מעטירות התחתונים ע"י והגה יקראו כתרי' על שם שהם מכתירות ומעטרי' זו את זו כגלגלי' וכגלדי בצלי' והעולה עולה מן המאוחר אל הקודם ויחשוב לעליונה דקה מן התחתונים ולכך יתייחסו הספי' כדברי רשב"י בשני הפכי'. הא' העליונה סובב התחתונה וזה בדרך אצי' מעילה לעלול שכל עילה מקיף את עילתו הב' התחתונה סובב' את העליונה בערך ההשגה שכל מושג מעלי' וסובב המתעלה מתוכו והארכתי בחש"ק בש' בהקדמ' סי' ז':

תמר ו - פרק ח

הספי' יקראו מלכים והענין שהמלך יקרא מלך מצד ב' עניינים או על צד השליטה והמלכות או על צד העצה וההנהג' מענין מלכי ישפר עלך והספי' להם ב' בחי' אלו. הא' מצד מעלה העצה היעוצה להנהג' הב' מצד מטה השליטה שהם שולטי' בהנהג' במציאות ויש לפי דרך זה פרטיות בספי' אלו מלכים על אלו כגון המלכים אשר מלכו בארץ אדום הם העצות היעוצות לפני המאצי' בכתר קודם מציאות שאר הנמצאים ואותם המציאות נעלמים שולטים על כל הספי' וכן הכתר מלך על כל הספי' והחכמה

והבינ' מלכי המלכים על שאר הספי' וז' ספי' מלכים על הנז' התחתונים ועד"ז ית' עניינם והארכתי בחש"ק בהקדמה סי' ח':

תמר ו - פרק ט

הספי' יקראו נשמות ורוחין ונפשין והענין ששיעור קומת ההנהג' היא בסוד עשיה ולמעלה ממנו יצי' ולמעלה ממנו ברי' והם כדמיון נר"ן שבאדם וכן באלו נמשך לאדם נפש מעיי' רוח מיצי' נשמ' מבריאה והארכנו בספ"ר בש' נשמ' ויתבאר במקומו בע"ה. והנה אלו ג' תמונות אל ההנהג' זו בתוך זו הנהג' שלימה אלא שזו דקה מזו ובתוך אלו ההנהגות שהם כדמיון גוף נפש מצד המל' הם י"ס נפשות ומצד הת"ת רוחין נשמתין כמו שהאדם מאלו נמשך לו נר"ן ולהתלבש בבי"ע נר"ן ועל הדרך שישאב האדם חיות וכח גוף מנפש ונפש מרוח ורוח מנשמה כך הספירות וע"ד שאלו נשמה לאלו באדם כך הספי' נשמה בתוך רוח ורוח בתוך נפש וכן יתייחסו דא לנשמתא דא והארכתי בחש"ק בהקדמה סי' ט':

תמר ו - פרק י

הספי' יקראו פנים והטעם שהם פניית הא"ס להשגיח בעולמו ועוד יש להם בחי' שיתעלמו ואז אינם פנים המאירים אמנם כאשר יפנו ויאירו אז יקראו פנים הפונים להנהיג והנה פניית ההשגחה להשגיח בתחתונים יקרא אליהם פנים זהו בערך פנים למטה כענין יאר ה' פניו אליך ישא ה' פניו אמנם הם נקראות ג"כ פנים בפנוחם זל"ז מצד והארכתי בחש"ק סי' נ':

תמר ו - פרק יא

הספי' יקראו מאמרות מפני שהספי' הם מאמר המלך העליון וכח גזירותיו בעולם ההנהגה ומפני דבקותם בו יקראו מאמרות כמאמר הקשור עם האומר ולכך הם פעולת א"ס דבוקות בו ולכך לא נקראו אמירות חולפות אלא מאמרות עומדות והם דבוקות באומר והם יוצאות מהאומר ונאצלות ממנו וכמו שמהאומר יוצא מאמר ואינו חסר דבר כך א"ס האצי' נאצלי' ולא החסיר דבר ובעצם נקראו מאמרות מצד החכמה והטעם שהכתר לדבקותו עם מאצי' הכל מאמ' א' ואין שם עשרה מאמרות אמנם החכמה יתראו בה הספי' ויהי' י' מאמרות והארכתי בחש"ק בהקדמה סי' י"א:

תמר ו - פרק יב

הספי' יקראו דברות הנה הדברות הם מצד המל' הנק' דבר וי"ס מצדה יקראו י' דברו' ויש בכל ספירות שבחכמה כמה בחי' מהספי' שבמל' לכך המאמר כולל כמה דברים כדפי' שיקראו דברו' מצד המל' ומאמרות מצד החכמה והארכתי בחש"ק בהקדמה סי' י"ב.

והנה מאמר יצדק על חוכיות הדבור שהדבור הוא מוצא השפתים וביטויים והמאמר הוא העלם הנרצה מכלל הדבור וכך החכמה מתעלמת בחכמה תתאה כעין נשמה בתוך הגוף וכך מאמר מתעלה תוך דבור ולכך מאמר מתעלם תוך דבור יותר שמגלה רצון הדבור והדבור כלי להוציא מאמר הנעלם ברצון וכך הספי' מוצאות לגילוי הנעלם ברצון המאצי' ולכך מצד מעלה יקראו מאמרות מצד חכמ' מחשבה הדבקה ברצון ומצד מטה שהם כלי להפקת הרצון יקראו דבורים או דברות:

מעין ב עין הבדולח

תמר א - פרק א

עין הבדולח ובו ו תמרים תמר א ובו כ"ג פרקים:

הקדמה מפורסמת מכלל דברי רשב"י ע"ה בכמה מקומות השרשת העלול בעילתו וזהו דבקותו וקיומו וכבר פי' הענין בעין כל והנה השרשת הנמצאים המחודשים הם הנאצלים ומהם ולמטה בא"ס הוא סוד ידיעתו שהרי כל הנמצאים בידיעתו והוא וידיעתו א' נמצאו בידיעה הנפלאה בהפלאתו מושרשים כל הנמצאים לא נדע אותם השרשים היאך הם אבל כל מה שנשלול מהם שאינם רבים כלל מפני שיורו רבוי בו ית' ח"ו ואין ריבוי בו כלל אלא הוא והם תכלית האחדות מפני שהוא הדעת הוא היודע הוא הידוע ובהיותו יודע את עצמו יודע כל נמצאיו וכבר הארכנו בענינים אלו שם ופי' ג"כ שם התפשטות הרצון והוא סוד תחילת מציאות הכתר ויתפשט מרצון אל רצון עד המצא הרצון הנגלה ורצה ספי' הכתר בעצמות' ולא נדע כמה הרחקי' בין הרצון המחודש לרוצה אשר לא יתחדש והוא ורצונו א' אבל נדע שאין הא"ס הרוצה ימצא הרצון שהוא הכתר והוא חדשו והוה אותו עת נתחדש ונמצא ונדע עוד כי חידושו לא חידש במחדש שום חידוש כלל ועם היות שעת חידשו ועת לא חידשו לא שנה בו שום שיטי כלל והארכתי בתי' הענין הזה שם בכל האפשר במיעוט שכלנו ועתה נאמר שא"ס כל הנמצאים בו קודם היותם ואחר היותם בלי שום פירוד כלל ולכך ימציאם כולם יחד בעת סבלות הכתר להכילם והרי אלו נמצאו כולם בתכלית האחדות ברצון הרצונות ויתפשטו משם מרצון אל רצון עד הגיעם אל מה שיסבלם המציאות ברצון דהיינו הכתר והוא בעת שיסבול הכתר מציאות' כדפי' והנה אינך יכול לומר שימסרם הא"ס בכתר זה אחר זה שאין קדימ' ואיחור מו' לז' מצד הא"ס אינך יכול לומר שימסור בכתר כל המציאות יחד שא"כ מעולם לא ימצא בהם הקדימה והאיחור והא כיצד מצד הא"ס יתהוו הנמצאים ממנו בכתר כא' אמנם מציאות הא' ממנו ברצון הרצונות וישתלשלו עד הגיעם אל הרצון הנק'

כתר והנה השתלשלות ממציאות אל מציאות הא"ס עד הכתר לא בא"ס עצמו ח"ו שאינו בעל השתלשלות אלא במציאות הכתר המתפשט ברצון ממציאות אל מציאות עד הגיע אל הכתר הנק' לנו ספי' א' שהיא בחי' הכתר הנאצל הנכנס במספר הספי' אמנם מבחי' זו ולמעלה נק' מציאותיו רצון הרצונות ושעורם ומספרם לא נדע כדפי' בעין כל תמר. והנה לפ"ז יהיה המציאות לכללות הנמצאים ממציאות אל מציאות עד הגיעם בכתר אל סוד מציאות שרשים ותי' לכניסת' בפעולות דהיינו סוד ש' איברים תי' באשר ית' שהם רישא דשערא מצחא חוטמא עיינין אנפין פומא דיקנא אודנין ואלו הם נק' איברים במשל ובנמשל פעולות והפעולות טבעות ממציאות נאצלים נפלאים בספי' עצמ' והנה קודם היותם נפרטים בפרטים אלו דהיינו הנמשלי' באיברים הם תכלית אחדות ועתה בין האחדות אשר בידיעת א"ס לבין התפשטם לתי' אריך אנפין כמה יהיו המציאות להשתלשל ממציאות אל מציאות שעור לא נשערם מפני שאינם בשיעור כלל אמנם הם מה שנדע שבלי ספק ישתלשלו המציאיות מאין פעולה מאין פירוד אל פעול' אל הרבוי עם היות שבאמת אינו רבוי ח"ו שהכתר ותיקוניו א'. אמנם לערך האחדות אשר בא"ס כדפי' נקראהו רבוי וחדוש ושנוי ופרוד פעולות וחילוק איברים כאשר נדבר עוד על אי"ן שבכתר תכלית יחוד פעולותיו ותיקוניו והרחקת הפעולות הנפרדות ממנו אמנם אין האחדות בו כאחדות הא"ס לכך נקראם תי' אריך אנפין והבדל ומספר איברים לערך מה שלמעלה שאין שם שום מספר כלל ועיקר כאומר ולפני אחד מה אתה סופר:

תמר א - פרק ב

ראוי שנבחין הכתר בערך עצם הספי' אל ערך תיקוניו לב' בחי' והענין שעצם הכתר מחודש א' הוא עצם א' ועצם הפעולות שהם צורך הנהגת הנמצאים ממנו ולמטה הוא תי' בו ודרך כלל תי' אלו הם מציאות הנמצאים המשתלשלים למטה מושרשים בו והנה עצם הכתר ימצא בתכלית דקות אמנם שאר הנמצאים לא ימצאו אלא ההסתעפות ורשימ' פירוד' לחילוק פעולו' ותיקוני' בענין שיקדם עצם הכתר ויתקשרו עמו ידיעתו הנמצאות תכלית הדבקות עד שהוא והם א' דומה למאצי' ואינו דומה אמנם מפני היותו מתחדש מהאחד אשר אין בו ריבוי לא יכיל שום רבוי והפעולות לא ימצאו אלא ע"י התפשטות הרבוי אל השתלשלות מעילה לעלול א"כ אין כח במציאות שם להמציא שורש לשום ספי' או נמצא משתלשל אלא ימצא תכלית האחדות עד שנאמר שאין שם מציאות' כדרך שנחייב בידיע' בא"ס ונאמר שאין שם שום בחי' ח"ו מפני שהוא וידיעתו א' כך במחודש הא' הוא וידיעתו א' והוא הדעת הוא היודע הוא הידוע ואין שם תיקוני' דהיינו שרשי נמצאות ולכך לא ימצאו כלל ועיקר כוונת האצי' אליו הוא לתת השתלשלות לנמצאות

והבדלם והרי לפי זה יהיה הענין מתנגד מעצמו אל עצמו הרי נמצא עצם הכתר להמצא הנמצאות ומצד קורבתו אל מאצי' ישתלם תכלית השלימות והוא וידיעתו א' ולא ימצאו שום ספי' ולא נמצאות ולא פעולות א"כ יקשה הענין מאד אם ימצאו יגרע הכתר וח"ו צריך להתרחק ולתת אמצעות בינו ובין מאצי' וזה אינו שהוא הספי' קרוב' אל המאצי' ראשונה שאין בינו ובין מאצי' שום ספי' כלל וא"כ גריעות ההבדל בין הדעת לידוע בלתו נמצא שם מפני שהמאצי' יאצי' נאצל א' בתכלית שלמות אשר יסבול המחודש והרי הנמצאים התחתונים השרשתם שם בלתי אפשר כלל ועתה מכאן נשפוט מרצון הרצונות דהיינו בחי' קורבת הנמצא המחודש הא' במחדשו היאך יושללו משם שום שורש לנמצאות ולא שיושללו מכל וכל אלא יושלל מציאות' בבחי' ההסתעפות בסוד הוא הדעת הוא היודע הוא הידוע לא ידיע' נבדלות לתיקוני' וסעיפי אמירי הספי' שם כי אותם הרצונות הם רצונות לעצם הספי' בעצמ' להמצא ספי'. אמנם להמצא תי' וענפים אינם שם כי אפי' כשיתגלה עצם הכתר עדיין יושלל ממנו ההסתעפו' כדפי' וכל זה ממה שנשגב ונתעלה מאציל א' מהפירוד והריבוי עד ששגב והפליא הנאצל א' גם הוא מהענין הזה:

תמר א - פרק ג

כבר פי' ב' בחי' בכתר. הא' מצד עצמו. הב' מצד השתרשות הנאצלים בו. הנה הכתר מצד ב' בחי' אלו יש בו ד' בחי' ב' מצד עצמו וב' מצד האצילות שבו. והם אלו הכתר עצמו נעלם מן הספי' התחתונות ואין הספי' משיגים בו מב' בחי' הא' מצד עצמו שהוא נעלם ונבדל מן הנאצלי' כעין השמש בלילה שאין לנו אורו מצד עצמו ממש אלא ע"י הלבנה או כיוצא בהערב השמש או בעלות השחר שיש לנו אורו ולא השגת עצמותו וכן הכתר נסתלק ההשגה בו מן הנאצלי' מרוב התעלותו והעלמו ממקורו שאינו ממציא עצמו אליהם והסתי' והעלים מציאות ההשגה מזולתו מהתחתונים הב' הוא מגלה עצמו אמנם הנאצלי' מצד עצמן אינם משיגים בו והוא כעין השמש אל עין הרואה שאינו יכול להציץ בו ולא מחמת הסתר השמש שאין השמש נסתר מעין הרואה אמנם עין הרואה נחלש ואינו יכול להסתכל בבהיקות אורו ועוצם הבהירות וכן הכתר נפלא תכלית הפלא עד שאין משיגים כח אורו והנה ב' בחי' אלו יוחסו אל הכתר הא' בשם חשק הב' בשם אור והיינו ועתה לא ראו אור בהיר הוא בשחקי' וכן ישת חשך סתרו כדפי' בס' הבהיר. הב' אצילות שבכתר הוא מתפשט לנאצלי' והנאצלי' משיגים בו והטעם שהכתר מקור וסיב' לכל ובו שכינת המאצי' ודבקותו נמצא שהוא דבק בשרש השרשים ובאמצעותו הם חיים ואלו יצוייר הסתלקות השגחתם מן הנאצלים אפי' רגע לא יצוייר שום נמצא

במציאות לכך הנאצלים דבקים בו מצד עצמם כולם דבקים ושואפים שפע קיומם וחיותם ממנו והוא דבוק בהם ושולח שפעו וקיומו אליהם להחיותם ולקיימם. והנה מצד בחי' שרשי האצי' שבו הם ב' בהפך מהב' הקודמות שהם מצד עצמו נעלם מהם והם בלתי משיגים בו ומצד השתרשות הספ' בו הוא מקיימן וישולח מים ללחלחן כמו שהאילן מתלחלח ורענן משרשיו כך אותם השרשים שבכתר הם סיבה לקיום הספי' ודרך בהם הם משיגים בכתר כשרשים ההם ודרך בהם משפיע הכתר שפעו בהם ומקיימן ועתה בהם ידענו טעם תי' הכתר והשתרשות הספי' בו מפני שהם סיבה לקיומן ואלו ח"ו נשרשו היה הכתר מתעלה תחת העלם שלא יינקו ולא ישאבו ממנו שפע קיומן ולכך הכתר אין עצמותו מתגל' אל הנאצלים אמנם מגלה להם האצי' הנכלל בתוכו היינו השרשים ועצם הכתר בלתי מושג כדפי' בחש"ק ש' ג' סי' ב' שאלו לא תאמר כן ח"ו היו ספי' כל הנמצאים כרגע מפני שחיותם הוא המציאות ומבלעדי זה אין להם קיום ומטעם זה יתייחסו העליונים בשם אור מפני שהם ניצוצות האור המתנוצצים מן האור שאם יתעלם השורש העליון לא ימצא מציאות ולזה אם יצוייר שהכתר יעלי' שרשיו מן הספי' לא יהיו כלל כמו שחויב הניצוץ מן השמש ואלו יתעלם השמש לא ישאיר ניצוצותיו אחריו אלא יתעלמו או יעברו כך ממש הספי' הרוחניות הם משתלשלות מן העליונה צופי' בה תמיד והאור מתנוצץ משם ואלו יצוייר הבדל כמלא נימא יהיו אין ואפס שאין משל האילן צודק בזה שאם תחתכהו מעכשיו יהיה סוף סוף אילן יבש אלא לא ימצא מציאות כלל וזהו מציאות השכלי' הרוחני' הנתלי' זה בזה שכאשר יעדר השרש העליון מהאיר ח"ו לא ימצא כלל ויהיה אין מה שלא יהיה הענין כך בגשמיים שהנתלה זה בזה אם יעדר השרש ימות חייו וישאר הגשם מפני שהוא גשם שאינו דבק אמנם הרוחניים כולו חיי' ואין שום ענין אחר א"כ אם יעדר חיי' עליונים ח"ו יעדר הכל ולא יהיה שום מציאות ולכך אין לך שום מציאות וג"כ לא תעלה בדעתך שיהיה נמצאים אלא אפי' שום נמצא לא ימצא ואפסו ההויות אפי' אלו הגשמיות שהרי כולם תלויים זמ"ז ואף תצייר העדר הספי' מה יתקיים יחזור היש אל אין ובזה יכלה הכל ואל יעלה בדעתך שזה בלתי אפשר שהיאך מה שהוא לא יהיה שעם היות שתראה ההויו' העדרם ע"י הכליה והרקבון זהו מפני שכח קיומן העליון עומד והם מחמת גשמיות' חולפי' יבלו ויאכלם עש דרך כליון הבא מחמת החיים העליונים שחסרו ממנו ועמד כח המקיים במקומו אמנם אם יצוייר שהשרשים העליונים ישובון אל שורשם יתבטלו (נר' שצ"ל אלו) אל ההויו' לאין וללא דבר ויחזור המציאות אל הקדמותו שלא היה וז"ס אמרו רוחו ונשמתו אליו יאסוף

יגוע כל בשר יחד וז"ס תשובת הדברים בסוד היובל אל שרשם כאשר ית' במקומו וז"ס אסיפת יסודות הגוף אל הנפש והתעלות אליהו וחנוך כאשר יתבאר במקומו:

תמר א - פרק ד

כשתבין בעין שכלך מה שפי' בג' פרקים אלו תמצא ב' הפכים מטעם מעלת הכתר וקורבתו אל מקורו רחוק מאד המצא בו שרש נבדל מסתעף לשום ספי' מפני שהוא א' תכלית האחדות ומטעם שאין קיום לנמצאו' מצד עצמות הכתר לרוב העלמו והם אינם משיגים בו כדפי' יצטרכו אל השתרשות מציאות' בו הסתעפו' ענפיהם קצת בו ויהיו ע"י אותם השרשים מתקיימים ויונקים ממנו והרי אלו ב' הפכים קשי' מאד. אמנם הענין הוא כי תחלה בכתר רצון הרצונו' יאוחד הדעת הידוע היודע תכלית אחדות אמנם לא יאוחד כעין אחדותם בא"ס ב"ה ח"ו שאין אחד כאחדותו כלל שאין דומה לו כלל כדפי' בעי"ן כ"ל. והרי התחילו הדעת והיודע והידוע להבחן בבחי' לא בחי' מתבחנו' אלא בערך הא"ס נייחס להם בחי' והשתלשל הרצון הנעלם מרצון אל רצין והתפשט המציאות ממציאות אל מציאות עד הכתר עצמו רצון סתם כתר בעצמותו והוא היודע ובסוד היותו יודע שם ידע בחכמתו הידוע (אולי צ"ל היא) שהיו הבינה והרי שם כח"ב ענין א' והיינו שסוד ההנהגה והמצאת הנמצאי' יתייחסו בסוד בינה שמבין דבר מתוך דבר וידענו וחכמה הוא הדעת עצמו חכמתו שבה יתחכם וידע היודע הוא עצם הכתר והארכתי בהקדמה זו בחש"ק בהקדמה סי'. והנה בכתר שבכתר תחילת ההתחכמו' בנמצאי' ויתקשרו ויאוחדו שלא יעלו אל מציאות ויהיה שם חקיקת הנמצאות ושיעורם רחוק מפני שהשתרשו' הנמצאו' צריך ב' ענייני' הא' חקיקת' והיינו רבוי. הב' שעור וגבול. וב' נמנעות שם שאין חקיקה וגלוי לנמצאי' שם להעדר הרבוי והפירוד כדפי'. הב' שאין שיעור שהרי למעלה הכל בא"ס ואין גבול. אמנם מה שנדע שב' ענינים אלו רחוקים מאד מן המאציל תכלי' הרחק ורחוקים גם מן הנאצל הא' אמנם לא כערך המאצי' ואחר שבאמת הנאצל יורד הרי הכל נתון שם בכתר וחקק באין חקיקה וישער באין שיעור בסוד היותו דעת ויודע וידוע הכל דבר א' כדפי' ולזה תבחי' בעין שכלך ג' אלו שהם חו"ב בכתר שבכתר למעלה דהיינו עצמו' א' מתאחד לא יובחן בשיעור ולא בחקיקה אמנם ירד סוף סוף שאינו באחדות המאציל כדפי' שזה מחודש נאצל מסיב' א' וא"ס קדמון בלתי מתפעל כדפי' בעין כל. וענין זה לא נשערהו בחי' א' אלא שערהו בעין שכלך כמה רצונו' יתפשטו להתרחק המציאות ממציאות אל מציאות ממאציל אל נאצל כדפי' בעי"ז כ"ל. ודוק הרחק מציאותם זה והבדלם זמ"ז עד שישתלשלו וירדו אל מציאות הנז' דהיינו כתר נאצל בכל אותם הרצונו' בשכלך בסוד יודע ודעת וידוע באחדו' ותן

להם יריד' מא"ס ותן דעתך עתה כמה שיעורי' וחקיקו' נחקקו זו אחר זו וכולם אחדו' גמורה משתלשלו' זמ"ז רצון מרצון עד הגיע אל הרצון הזה שאנו מכני' כתר וכל הרצונו' בכתר ודאי נכללים ועתה תבין דבריו שם באדרא שהעתקנו בחש"ק ש' ג' סי' א' אומר והוה גליף ומשער ביה דהיינו לשון המורה על חקיקו' הרבה ושיעורי' אלו אחר אלו ואלו יורדים מאלו וכן ראוי וכולם הם ודאי (באין ודאי) באין חקיק' ואין שיעור אפי' אחרונה שבהם. והנה טעם ההשתלשלות הזה הוא כי מהאחד הפשוט לא יצאו ב' ואם תדמה בדעתך כתר א' לא יושרשו לעולם הספי' בו שהם בחי' רבות א"כ יחוייב שיהיו ב' הפכים אלו נמצאים באחדות א' והיינו בחי' הכתר הפונה למעלה שהוא דבוק במאצי' א' בתכלי' האחדות כדי שיוכל לקבל השפע' המאציל הרחוק מכל שנוי ורבוי וחדוש וגבול אמנם התחתונים לא יסבלו זה הוצרך להיות בו בחי' ההסתעפות קצת נאו' אל מציאות אצי' הספי' ולזה הבחי' הא' הזו אל הכתר יצא ויאצל רצון דק נעלם אחד בלתי משתנה בלתי מתחדש בלתי מוגבל ויתפשט מעצמו אל עצמו והכל עצמותו אחד הוא בא עד בחי' שהחכמה שבו אב לנמצאות המתרבות למטה יתייחס אליה בחי' אחרונה הזאת אשר אל הרצון הזה ועל בחי' זו ימצאו השרשים אל הנמצאות בענין שישתלשלו שם בכתר רצונו' במספר שאין בהם מספר ויהי' הכל רצון א'. אמנם יקרא רצון הרצונות כדי שיהיו הרצונות ההם השתלשלות מהכתר שבכתר מעצמו אל עצמו לסבול ב' הפכים אלו שהם ב' קצוות רחוקות מאד. הא' קצה העליון אצי' במאמר א"ס. הב' קצהו בתחתון הממציא כל מה שבכח החכמה העמוקה הנפלאה שיצא להוציא כל נמצא למטה ועם היות' מיוחדת תכלית אחדות סוף סוף היא מוציא' הספי' וכל הנמצאות ובערך האחדות העליון יקרא רבוי עם בהיו' שאין רבוי ושנוי וגבול לא בכתר ולא בחכמה:

תמר א - פרק ה

אחר שעמדת על סוד הכתר שבכתר דהיינו הרצון הנז' וענין שרש הנמצאות בו ורחקם ממנו מפני האחדות הנז'. תן דעתך בסוד יריד העניין בכתר עצמו אל החכמה שבו והיינו מה שאמרנו שהוא יודע ודעת וידוע תן הבדל בין היודע והדעת דהיינו הכתר והחכמה והנה תרד החכמה ירידה קצתית בערך שאין אחדות הכתר כאחדות א"ס כדפי' ותן שם ענין השיעור והחקיקה עם היות שאינה עומדת שהרי יש אחדות גמורה ולא יוחס ג"כ שם סוף סוף ירד וימצא בחכמה הזאת הבדל קצת שהרי הוא נאצל ולא מאציל ולכך בה בעצם יוחקקו החקיקות וישוערו השיעורים ולא נאמר כאן השלילה ההחלטי' ששללנו בכתר עצמו. אמנם נאמר שבאמת נחקקו שם חקיקות ושער שם שיעורים שהרי החכמה הזאת בה ציור הנמצאות כלם והיא נאצל לא מאציל והרי נתרחק הנאצל מעצמותו אל

חכמתו ונתרחק ממאציל א"כ ישוערו שם שיעורים ויוחקקו שם חקיקות אמנם עדיין אין החקיקות האלו השרשים המתגלי' אל הספי' למטה וגם אינם תיקוני הכתר שנתקן כאשר נבאר. אמנם הם שרשים קדומי' אל המציאות התחתונים ויושרשו כאן הספי' התחתונים ולא ספי' סתם ח' שהם בי' חג"ת נהי"ם אלא גם כמה ענינים וענפים פרטיים אשר בספי' שאינם הספי' עצם א' פשוט שיש בה בכל ספי' וספי' בחי' כדפי' בעי"ן ב"ל תמ' הכל נשרש שם ונמצא שם להחיות ולהשרי' הספי' והסתעפות' ואל סוד הקדמ' זו כיון שם בחש"ק ש' ג' סי' א' באומ' ובה גליף ושער מלכין ותיקוניו כדפי' ועם היות ששלחנו לשונינו ברשיון ר"ש ע"ה ואמרנו בה חקיקות ושיעורי' חדד שכלך וקשר הכל באחדות הגמור' אשר לספי' עצמן במקומן כ"ש בשורש הזה הנעלם כ"ש שהחכמה עצמה ספי' א' כ"ש שהיא ספי' מושרשת בכתר כ"ש שהיא בכתר שבכתר ברצון דק נעלם מאד אמנם אין השכל יכול לידע בענינים האלו אם לא יכשיל הפה קצת ויתן שלוח לענין כדי שיעמוד השכל על אמיתת' ועכ"ז האחדות הגמורה אמונה שלימה תמיד כדפי':

תמר א - פרק ו

השיעורי' הנז' והחקיקות לא היה הענין חקיק' הספי' חקיק' א' אלא כמו שרבו כמו רבו בבחי' הכתר כדפי' כך רבו בבחי' זו והיא החכמה והנה למציאות' נתן ר"ש ע"ה באדרא מספר ומספר' רמוז בתורה בסוד פ' ואלה המלכי' אשר מלכו בארץ אדום. והנה אותם שבכתר רצון העליון ורצון הרצונות לא נרמזו בתו' אמנם הם מחוייבי' ולכך כמו שלא נוכל לעמוד על סוד הרצונות ומספר השתלשלות' לא יוכל לעמוד על המלכים אשר מלכו שם דהיינו סוד בחי' הנמצאים כולם אמנם בחכמה הנמצאת בכתר נדע התפשטות החכמה עצמה שהיא מחכמה שבה בינה חג"ת נהי"מ וכך נדע שמספר כמה מלכים מלכו הם ח' שנמצאו ההויו' דרך כלל מתחקקי' ומשוערים בחי' אחר בחי' כמספר בחי' השתלשלות החכמה עד גלוי' ועמוד מציאות' על שלימות' דהיינו החכמ' בעצמה מחקק' בינה ומחקק' בה כל השיעורים ומציאות כל הנמצאים ומתעלמ' המציאו' הזה וחוזרת וחוקקת בחסד כל השיעורים וכל תמונות הנמצאות ומעלמ' וכן חוקק' גבורה ומעלמ' וחוקק' בת"ת ומעלמ' וכן כל הספי' עד המ"ל ושם עמדה החכמה בהשתלשלות חקיקותי' עד סוף תמונת' שאין התפשטות יותר מזה ולכך הם ח' מלכים אשר מלכו בארץ אדום דהיינו בחכמה העומדת בדממה ושתיקה שם בכתר ואל תתמה ממלת ארץ דהיא בסוד תיקו' דיקנ' פי' ארץ אשר לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם בספרא דצניעותא. וסוד מלכין כל מלך ומלך הוא שעור תמונת הנמצאים כלם בחכמה עליונה הפועל' עד תכלית הנפעל הקטן שבקטנים וכל מציאות ומציאות נעתק ממציאות אל

מציאות תחל' מלך מציאות הבינה שבחכמה בחי' א' שבכתר העליון ואח"כ נתעלם ומלך החסד שבחכמה הנז' ונתעלם ומלך וכו' וכך היה מתפשט סוד החכמה והולכת עד המל' ח' תמונו' למציאות הנמצאות ומשתלשלות זמ"ז זה מולך ומתעלם דהיינו מת ומולך אחריו השני וכן כולם וה"ס בונה עולמות ומחריבן וכמו שהמיתה אינה מיתה כך החורבן אינו חורבן אלא הכוונה התעלמות וסילוק שאינו מתגלה שם אפי' תיקו' הכתר לרוב העלם והיינו לפני מלך מלך לבני ישראל כדפי' שם בחש"ק ש' ג' סי' א'. והנה המציאות אשר בתוך הכתר נק' רצון והמציאות אשר בחכמה נק' מחשבה והענין שהרצון יותר דק ממחשבה והמשל בזה שהמחשבה הוא בחשוב המציאו' הנרצה לומר יהיה כך או לא יהי' כך אבל הרצון קודם אל המחשבה שהוא ברצונו לפעול הענין ההוא ר"ל פעולת הרצון לפניו להמציא המציאות ההוא ואחר שעלה ברצונו הוא חשב מציאותו היאך יהיה והנה לפ"ז נמצא שהרצון קודם אל המחשבה לכך רצון הוא בכתר ומחשבה בחכמה והטעם כי ברצון הוא מציאות שרש המדות דקו' תכלית הדקות ואח"כ מתגלות יותר שהם מחשבות והנה יש מחשב' למחשב' ורצון לרצון וה"ס רעוא דרעוין ארצה כי המדות נק' מחשביות בהיותם בדקות בחכמה וכאשר יזדכך עוד המחשבה למעלה כענין החכמה שבכתר יקר' מחשבה למחשבה כי אפי' אותה המחשבה שהיא מחשבה בערך המציאות המתגלה הוא נעלם למעלה עד שמחשב' זו היא בערך הגילוי אל המחשבה העליונה הנעלמ' והיינו מחשבה למחשבה וכיוצא בזה אל הרצון כי המציאות הנק' רצון בערך הנגלה יקרא נגלה (צ"ל בערך) בדרך רצון המתעלם למעלה עד שיהיה הרצון העליון רצון אל הרצון. ולהיות שהבינה הנעלמת שבתוך הכתר שבכתר הוא כוללת רצונו' והיא רצון אל המציאות המתרצים בכתר לכך היא באמת בתיקו' אריך רצון הרצונות שבה הם מתרצים הנרצים שהם רצונות וה"ס מצח הרצון. אמנם הרצונות המתעלים שהם רצונו' לרצונו' הם אלו המציאות המתרצים כאן בכתר הנפלא והנשגב והמחשבות למחשבות ע"ס כל המחשבות ה"ס אלה המלכי' הנעלמי' הנשגבי' אשר נעלמו תכלית העלם כדפי' ובערך הרצונות האלו נאמ' לאות'

תמר א - פרק ז

בהיות האדם מתבונן ברשו' בכתר ימצא שיש שיעורים וחקיקות בב' דרכים. הא' בכתר עצמו דהיינו סוד רצון הרצונות כדפי' בפ' ד' ה'. הב' שיעורים וחקיקות בחכמ' הנעלמה והם המלכים אשר מלכו והנה אלו השיעורים והחקיקות שהם בכתר ואינם בשם כלל ולא רמזה אותם התורה והעלימ' מציאות' והרמזים אשר נרמזו בתורה הם אות' השעורי' והחקיקו' אשר באו בחכמה הנעלמה שבכתר שהיא הנק' אדו"ם מקום הדממה הנעלמה

ירצה באל"ף דום ושתוק והנה הטעם לזה הוא היות הכתר ומהכתר ומעלה באין שם ואין גדר והיאך יכונה בו שם והיינו שאין שום תמונה והיינו כי לא ראיתם כל תמונה אין מחכמה ולמעלה תמונה ותחלת התמונה הוא מחכמה ולמטה ולכך כל התורה כולה שמו של הקב"ה והכתר באין ש"ם ואין התורה אלא מחכמה ולמטה תחלת השם בראשי' ועם היות דהיינו חכמה למטה מהכתר כך הוא כי מטעם זה חכמה שבכתר הנעלמה עלו שיעוריו וחקיקותיו בשם כאמרו וימלוך באדום בלע בן בעור וכו' ולהיות שכל התמונות העולות הם בסוד זכו"ן ד"ו פרצופים מילוי אות יו"ד ולכך נק' שם ושם עירו בכלם ומפני שהם שרש עליון שאין שם נסיר' וייחוד שהייחוד מהתחתונים ולא הגיע בחי' מציאות אלו אל יריד' שתור' ייחוד עד האחרונה שבהם שנאמר בה ושם אשתו שמורה על אישות המל' בת"ת והוא המלך הח' בחי' אחרונה שלא נאמר בו מיתה מפני שכלם מתו ונעלמו וזו בחי' אחרונה מתגלית בסוד חכמה נעלמה הנותנת תיקון בכתר ומבחי' החכמה מחשבה נעלמה זו נעשו ונתקנו תי' א"א ונשתלשו שרשי הספי' בכתר מרישא עד תיקו' דיקנא בחי' אחרונה שבכתר כאשר יתבאר בע"ה. ונקטינן מכלל הפרק הזה שההוויות הם בכתר ג' מדריגות הא' כתר הנעלם רצון הרצונות ששם השעורים מתעלים מתחלת מציאות צאת המציאות מממציא אל נמצא מקדמון אל מחודש מפועל אל נפעל ממאציל אל נאצל ועכ"ז כלם בא"ס וא"ס איקרין מפני שאינם מובדלים ולא משוערים בחקיק' נרמז' בשם כלל. הב' חכמה ומחשבה וידיעה שהיא רצון אמנם שם באותו רצון ומחשב' שם מחשבות חקיקות ושיעורים משוערים בשם ונרמזים בהוי"ה ועם היות שאין אותם השיעורים בסוף וגבול ישוערו במלכים ומלכו בשיעור ונתהוו בהויה ועם היות שאין אותם השיעורים בסוף וגבול אלא נעלמים עד שיקראו בשם ומיתה והיינו וימלך וימת עד תומם בבחי' אחרונה. והנה ב' בחי' אלו אינם תיקו' א"א כלל מפני שהם מציאות מחשבי מ' ומתעלם. הב' תיקו' אריך אנפין היינו בחי' שבכתר שהם תי' ושרשי' לאצי' המתגלים והם מחשבים ונעלמים בלתי מתגלים אמנם כל מה שנספר מהם ממנה שנתבאר באידרא ופטיר' רשב"י הכל בבחי' זו לא למעלה יותר מזה. ועתה בא ותן תודה לאלהי ישר' עד היכן הגיע העלם א"ס המתאחד למעלה מכל מעלו' אלו יתרומם ויתעלה על כל מחשבה ולשון. וסוד אלה המלכים אשר מלכו היה דורש בה' רשב"י ע"ה ש' הלכות ולא גלה אותם אלא לר"א בנו כדפי' בפ' וישלח סי' ואין אתנו יודע עד מה:

תמר א - פרק ח

הנה המציאות השתלשלות באלה המלכים הוא השתלשלות אמצעי אשר בכתר ותי' הוא השתלשלות אחרון וסוד הרצון הנעלם רצון הרצונות שאין בו שיעור הוא אצילות

א' השתלשלות א' ועתה ילמד סתום מן המפורש כי השתלשלות א' הוא מתפשט מעלה לעלול כל המדריגות עד צאת הענין מהעלם נסתר עד גילוי מתגלה לא גילוי ח"ו אלא מרצון הרצונות עד רצון מחשבי שהוא חכמה שבכתר ומשם יתפשט עד סוד התפשטות החכמה כל מדרגותיה זאח"ז ומשם ישתלשלו זה מזה סוד אלו המלכים ולעולם המדריגות האלו בין העליונות שבכתר בין התחתונות שבמלכים דהיינו אותם שבחכמה כולם משתלשלים בעצם סוד הכתר מעלה לעלול ואין אלו הב' מדריגות שהם כו"ח מראי' השתרשות התמונו' ושיעור תקוני הכתר לרוב ההתעלו' עד הגיע אל מדריגה אחרונה שבחכמה ושם יור' שצריך השתרשות האצי' בכתר ומשם יתגלה למטה וירצה שעם היות הכתר עצמו נפלא נתעלם לקורבתו אל מאצי' ויחויב העלם ולא יהיה ראוי מהספי' המתפשטו' שהם נבדלים מעלה לעלול ימצא להם השתרשות (להם) בתוך הכתר אלא יתפשטו למטה עכ"ז לצורך הנמצאים חייב' חכמתו דהיינו חכמה שבכתר שיתן שרש והויה למתפשטים למטה בתוכ'. ויכנה לאלו שם פעולה נעלמה ותמונ' הנהגה והיינו סוד בי' שבכתר הנעלמה שהיא מצד שתוך החכמה ישריש בכתר תיקו' והויות לא שיהיו תי' מתגלים אלא שרש להויות ומצד התפשטות' למטה נתן להם מציאות אל תמונת' למעלה לא שיהיה תמונ' עלי' והנהגה ממש. והנה מציאות הקף הרצון הנעלם יקרא רצון הרצונו' טמירא דטמירין סתרא דסתרין וכיוצא לא נכנה בו הקף אמנם ידין השכל מתוך הקף המלכים אשר מלכו למטה כך ממש היה סוד התפשטות אותם הבחי' בכתר שבכתר רצון הרצונות שנתפשטו הרצון הרצונות מרצון אל רצון ומרצון אל רצון עד הגיע אל בחי' אחרונה שהיא רצון שממנה התפשטות חכמה בעלת המלכים כאשר נבאר והנה הרצון בעצמו כל בחי' רצון שבו שהוא שיעור מלכים שברצון שאינם מלכים שלא נקראו בשם מלכים ישתלשלו זמ"ז ובעצמות' כל א' ישתלשל שיעור השתלשלותו מבחי' א' עד בחי' אחרונה עד שיהיה מתפשט הרצון כולו וכתומו יתפשט הרצון הב' וישתלשל הרצון בעצמו מבחי' (צ"ל עד) עם הרצון אשר למעלה ממנו עד בא הרצון הג' וכן ישתלשל הג' בעצמו מעצמו אל עצמו עד בא הרצון הד' וכן תכלית הרצונו' הנכללים ברצון הרצונות ונתפשט החכמה ואחר התפשטות' ב' מדריגות שבה הקיפו לא בשם מלך דהיינו כתר וחכמה שבה והמלך הא' בי' שבו הוא בלע בן בעור והב' חסד הנקרא יובב בן זרח מבצרה והרי הקיפה התפשטות הבחי' זאח"ז יוב"ב ואח"כ ב"ן ואח"כ זר"ח ואח"כ בצרה וכן הקיפו ההיקף הזה בסוד חסד שבחכמה כל ההיקיפי' ומבחי' אחרו' אשר ליובב בן זרח נתפשט משם מארץ התימני ויתגלגלו הבחי' שבו כלם עד סוף וראשונה אשר ליובב העלי' האחרונה אשר לבלע בן בעור הוציא א' אשר ליובב בן זרח

ולזה אמר וימת בלע וימלוך תחתיו יובב וכן אחרונה אשר ליובב הוציא א' אשר לחשם וא' אשר לחושם העלי' אחרונה אשר ליובב וזהו וימת יובב וימלך וכו' וכן השתלשלו המדרגות עד בא המדרגה האחרונה והוא וימלך תחתיו בחי' האחרונה אשר לבעל חנן בן עכבור דהיינו היסוד הוציא לבחי' א' אשר למ' היא הדר ושם עירו פעו ושם אשתו מהטבאל בת מטרד בת מי זהב ולכן אמר וימלך תחתיו וכו' בכל א' אמר תחתיו להורות על הבחי' האחרונה תחתיו ממש כעין ענין הספירה ואח"כ הורה באומ' בחי' הדר ושם עירו פעו ושם אשתו וכו' כהת' גלגולי בחי' שאין ראוי להתפשט מן הכתר אצי' הספי' חו"ב אם לא ישריש כאן בסוד בי' שבו המתפשטים מן החכמה שבו מן הבחי' האחרונה דהיינו בת מי זהב מכאן יתפשטו תי' הכתר וישתרשו כאן הספי' המתאצלו' ויהיה כאן מבא להתעלו' הספי' אלו ויהיה ענפיו מקוריו מתפשטים לספי' ויהי' הנמצאו' ונתעלמו ב' בחי' אלו שהם כו"ח שבכתר ונתעלו בבחי' כולם ונתפשטו סוד תי' הכתר זאח"ז בסוד תי' כאשר יתב'. והיינו (אולי צ"ל זהרה) הזרת החכמ' שבכת' שהיא היא הגזרת התי' בכתר והשתרשות הספי' אח' היקף ההקפי' הנז' שהא' מתעל' דהיינו היקף הרצונות ולא נק' בשם. הב' היקף המלכים שנק' בשם ואח"כ היקף ג' והם תיקו' הכתר וכתום התיקו' בהקיפה יתפשט החכמה כאשר יתבאר בע"ה:

תמר א - פרק ט

הנה ההיקף הנעלם אינו רמוז באות ונקוד' שאין בכתר שם ותחלת השם מן החכמה דהיינו (היקף) י' חכמה ה' בי' ו' ו' ספי' ה' מ' וכך כתר שבכתר רצון הרצונו' לא עלו הרצונו' ההם בשם כדפי' ולכך אין גילוי בכתר אלא ב' בחי' הם חו"ב דהיינו סוד א' י' הקפי' הם ח' מלכים וב' קודמין שאינם מלכי' הם י' מדריגות החכמה הח' מלכים מבי' ולמטה עד המ' וב' כו"ח שבחכמה שבכתר נעלמים בלתי מתגלים הם י' וכן בתי' הכתר עצמו בבי' שבכתר הם י' הקפי' דהיינו סוד אור ישר וא"ח בכתר עצמו דהיינו מה שפי' בתי' בב"ק ש' שיש בתי' רקיע בתוך המים ויש בתי' סוד נקב' לא נקב' ממש ח"ו אלא סוד אור ישר וא"ח דהיינו רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים והיינו סוד א' שהיא י' למעלה ומתפשט' ח' מדריגות הם ח' מלכים ואור חוזר והי' מתפשט' ג"כ והם סוד התי' והיינו סוד ישר וחוזר והיינו סוד חכמה ובי' והיינו סוד יו"ד ה"י וי"ו ה"י שבכתר המורה על חי' שמגביר ה' על י' דהיינו שם נקבה והיה ראוי שיהיה שם י"ה מגביר זכר על נקבה ואי אפשר שהמלכי' נעלמו ונסתרו על סוד התפשטות התי' לכך תי' הכתר נק' בשם יו"ד ה"י וי"ו ה"י ומה שהוא למעלה משם זה הוא סוד המלכים שהם מחכמה ואינם מתגלים דהיינו דמיתי ואתצנעו ונשאר מסוד אלף שבכת' חציה המתגלי'

דהיינו סוד הקמץ א ששם הכתר קמוץ כולו כאשר יתב' בע"ה ולזה הקמץ חצי אלף כזה א אמנם חצי העליון כזה א דהיינו חצי הקמץ העליון כזה א אינו נמצא ואינו מתגלה וכ"ש הרוכב על הקמץ כולו והיינו קמץ לשון קמוץ ואסיפ' להורות על ג' חלקי הכתר החלק הא' נעלם והוא הא"ס והיינו רצון הרצונות שאמרנו החלק הב' הוא חצי הקמץ חצי האלף הנעלם כזה א א וזו בלתי גלי'. החלק הג' חצי האלף האחרונה ובו סוד הקמץ תי' הכתר כלם והיינו כזה א ובו י' מדרגו' דהיינו סוד יקוק הקמוץ שבכת' והיינו שבכל שם י' מדרגות וה"ס תי' א"א. ועכ"ז עדיין מאלו התי' יש העלם כתר שבכתר אשר נבאר בע"ה בסוד התי' אמנם שם הכתר הוא י' מאורות מתגלים בתיקוניהם. אמנם החלק הי' העליון נעלם מפני שסוף סוף תחלת השם י' היא ולא יותר ויו"ד היא חכמה בענין שהם י' והם ט' וענין הדרוש הזה ארחיבנו בפ' אחר ב"ה וכאשר תכלול כל המתבא' מהפ' הקודמים תמצא שהכתר שבכתר שהוא רצון הרצונות כולו נעלם בלתי מתגלים לא בשם ולא באות ולא במלך כלל אלא מחויב מציאותו מסדר הנמצאות והחכמה יתעלמו ממנו ב' בחי' דהיינו נו"ה ויתגלו בשם מלכים בסוד הפרש' ההיא ח' מלכים שהם ח' ספי' מבי' ועד המ' והבי' שבכתר יתעלם ממנה הכתר. ויתגלו ממנו ט' בחי' הם תי' הכתר אשר יתב' ועוד ית' לך שכל מלך ומלך מאלו המלכים יכלול כל מה הנמצאות ממנו ולמטה וכן בדין שזה דרך כל העלו' העלולו' שהעליונה יכלול עצמה וכל מה שלמטה ממנה ועד"ז ישתלשלו העלות זו למטה מזו והעליונה יכלול יותר מן התחתונה ואין התחתונה נודעת מן העליונה אלא שאינה כוללת אלא ממנה ולמט' והעליונה כוללת את עצמה והתחתונה וממנה ולמטה והרי בזה הוסי' העליונה על התחתונה עצמות' וסדר זה הוא סדר הרוחניי' כולם הכתר יכלול עצמו והחכמה וממנה ולמטה והחכמה לא תוכל לכלול הכתר אמנם יכלול עצמו וממנה ולמטה וזה דרך לכל העילות העלולו' מזו לזו וזה דרך למלכים שכל א' ישתרש בחברו התחתון בעליון ומטעם זה יהי' ההשתלשלות הזה לספי' אשר לכתר והעלמן ותיקוניהם כדפי':

תמר א - פרק י

הכתר יש בו ג' בחי'. הא' כשנחשבהו בערך תחלת מציאותו דהיינו קודם אצי' שום נאצל והוא דבק במאציל והיא בחי' נעלמ' ואינה מושגת לזולתו והבחי' הזאת היא בחי' שבה פועל המאציל פעולותיו לנאצלים והכתר משיג פעולותיו אלו שהם בו שאמתת עצם א"ס נעלמה ופעולותיו היינו שפעו המתפשט בנאצל א' בבחי' זאת הראשונה והכר' זו נעלמה ואינה מושגת רק אל הכתר. הב' היא שנחשבת בבי' בבחי' אחר אצי' והיא נעלמה ואינה מושגת לזולתו אמנם כבר נתפשט להתפשט האציל' מכח המאציל דרך בו. הג'

היא שנחשבהו בבחי' ובערך מה שירצה להגלו' מאורו ואמתת עצמותו אל הנאצלים למטה והם הם תי' והיינו שיתן בהם כח והשג' שישכיל המסובב בסיבתו וכל זה ברצון המאציל השופע ומנהיג בו ונותן בו כחו ושפעו, בענין כשנפליג בהעלם הכתר ונק' סתרא דסתרין טמירא דטמירין עתי' דעתיקי' כל כיוצא בזה נרצה בבחי' הנעלמ' הא'. וכשנאמר מלה המורה העלם והסתר ולא כ"כ ומה גם אם נאמר תרתי דסתרן שיורה גלוי והעלם יהי' בבחי' הב' שנתפשט ונתגלו להאצי', ואינו מושג וכשנאמר מלה המורה גלוי בעצם והשגה בו יהיה דוקא בערך התי' הכלולים בו שהם מושגים ומהם יונקים הנאצלים התחתונים כדפי' בפ"ג וענין זה מבואר בחש"ק ש' ג' סי' א'. וכשידקדק המעיין ימצא ג' בחי' אלו ה"ס כח"ב שבכתר הכתר הוא בחי' א' שאין עוד למעלה מבחי' זו בשום ספי' שהרצונות שפי' בפרקים הקודמים ה"ס הכתר בעצמו שהוא מתפשט מבחי' אל בחי' ומציאו' אל מציאות מרצון אל רצון עד סוף הרצונות כלם והרצונו' הם מאורי אור כסאו' לא"ס דבקו' במאציל. הב' חכמה שבה סוד המלכים וגלוי שעור הנמצאות אמנם נעלמי' תכלית העלם ולכך בלתי מושג עם היות שבסוד החכמה הזאת רצה להגלות ולהאציל כדפי' הג' היא הבי' שבה תי' א"א ומהם מאירות הספי' התחתונים ויונקות ואליהם שבו' והם פתחי' ושערי' שדרך בם יצא ההנהג' מהכתר לט' ספי' התחתונות למטה. והנה אלו הג' בחי' הנז' ימצאו תמיד בכל בחי' הכתר אפי' בסוד רצון הרצונות יתפלאו זה על זה משך הרצונות אלא מפני העלם כל מדרגות הרצונות לא נוכל להפליג בין ב' הא' לח' המתפשטים וכן במחשבות גלה הכתוב ואמר שאינ' אלא ח' שב' הקודמי' הם בחי' כו"ח והם נעלמי' וכן בבי' בסוד תי' הכתר כתר שבה נעלמי' תכלית העלם. אמנם החכמ' מוחא כאשר יתב' ותחלת ההתפשטות הגלוי מבי' ולמטה ולז' יהיו ג' בחי' אלו בסוד היודע והדעת והידוע ולעולם היודע קרוב יותר שהוא עצמו המציאות והדעת כלי והידוע פרי ועם היות שנפליג באחדות' עכ"ז אחר שהם במקום שנחשבים ונכנסים בשם הרבוי על דרך העבדה הרי הם יודע ודעת וידוע והרי הם עצ"ם כל"י פר"י ושלשה אלו הם בכתר שבכתר הנק' דצון וזה לא לתת מספר אלא מחויב מההסתעפו' התחתון כי מן התחתון יחייב כך בעליון וג' אלו תחלת גילויים בחכמה שבכתד בסוד ח' המלכים שהם פר"י ופעול' שהוציאו ב' המלכים שהם נעלמים בלתי נז' שהם עצם וכלי כו"ח ואלו נתגלו בעצם ונשתלשלו ובאו בהשכלה ופרטו' בבי' שבכתר כי הכתר שבה נפלא ונשגב כאשר יתב' והכלי שבה ה"ס מוחא סתימאה חכמה נשגבה נשמ' לכל התיקונים במות הפועל בתוך האיברים ומה גם החושי' המתפשטים מן המוח אל כלי הפעולות העינים והאזנים והחוטם והפה והפנים כאשר ית' והיינו הפרי והפעולות ובא"ס יתאחדו

תכלית אחדות אין בו שום מספר וחשבון אלא הוא הדעת הוא הידוע הוא עצמותו הוא כליו הוא שפעו הוא פעולותיו ואין דבר חוץ ממנו ולזה כשנרצה להבחין ג' אלו אל בחי' התפשטותם ומציאותם בכתר עצמו ג' מדרגות בא"ס תכלית אחדות וממנו יתאלל הכתר ובו לא ישוערו ג' כלל כדפי' אלא שנחייבם על צד החיוב כיון שהכתר נאצל ולא מאציל והיינו כתר שבכתר רצון הרצונות שפי' וממנו יתאצל החכמה שבו וירדה מעצמותו אל כלי ומעצם היודע אל הדע' דהיינו החכמה וכבר התחילו היודע והדעת להבדל לעצמן והידוע דהיינו בי' וממנ' ולמטה ח' מלכי' לעצמן וממנו יתאצל הבי' וירדה מכלי אל פרי ומדע' אל ידוע ושם הבחי' בעצם ג' בחי' בג' אלו והור' אל היודע והדע' והידו"ע העצ"ם והכל"י והפר"י כדפי'. ולסבה זו הכתר לעולם חביב שהוא עצם ולכך לא יכנס בגדר תי' הכתר אפי' בבי' שבו שבה הם התי' עכ"ז יתן מעלה ושבח לעצם היודע על הדעת והידוע ואין להפליא ע"ז מן הטעם שאבאר בפ' הבא בע"ה:

תמר א - פרק יא

הפרק הזה כולל בדרוש הזה ובדרושים אחרים רבים והוא ענין נתב' מתוך הידיעה כלה בחכמה הזא' והוא כי כל מה שנפליג בכ"מ בהעלם ובהסתר איזה ענין או איזו ספירה אין הכוונה בספי' עצמי' לבד אמנם הכוונה בכל איזה מציאו' שיהי' המשל בזה ג"ר נעלמו' לטעם ולסיבה זו גם כאשר ג"ע למטה יוכלל היכלו' כמספר הספי' יהיו ו' היכלות נגלי' שהם מדור לצדיקים והיכל הז' נקוד' נעלמ' בלתי מושגת והטעם להיותו רמז והעת' לג"ר וכמו שג"ר נעלמו' מן העתק' וטופס תמונת' למט' נעלם שאם יתגלו נמצא מתוך התמונ' הקטנ' הזאת נשיג תמונ' ג' ספי' עליונו' ועד"ז ז' היכלי היצי' היכל הז' העליון היכל קה"ק נעלם מפני שהוא נגד ג"ר. והנה עם היות שהצדיקים למטה ועולים למעלה בהיכלות העליונים נקוד' זו שהוא עדן שבגן אינו מושג וכך סוד הספי' בכל איזה מקום בחי' ומטעם זה הכת' נפלא ונשגב לקורבתו אל מאצילו כאשר הספי' נכללו' בי' אי אפשר להיות בהם י"ס כח"ב שא"כ הרי הכת' במ' והרי הכת' ביסוד ונתגלה מציאותו ולזה נמצא שאין בו העלם שמה שאינו מושג בעצמו' הכתר בכתר עצמו מושג בהעתק טופס תמונתו בספי' התחתונים לזה הפליג הכתר מציאותו העלימו ונראה למאצי' שאין הספי' כלולו' ממנו וכמו שא"א לומר שהספי' כלולו' מא"ס ח"ו מפני שאין א"ס ספי' שיהיה הספי' כלולה ממנו כך אי אפשר לספי' להיות כלולו' מהכת' מפני שהוא נשמה בתוכם לבוש וכסא לא"ס. אמנם הספי' כלולו' מי' על דרך ששם בן ד' כלול י' אותיות יו"ד ה"א וא"ו ה"א או יו"ד ה"י וי"ו ה"י או יו"ד ה"י וא"ו ה"י כל השמות כלולו' י' אותיות וראשיתם י' דהיינו חכמה ויתפשטו י' אותיו' והיינו ע"י הדעת שהוא ענף מהכתר

המשלי' עשר והיינו סוד התפשטו' ו"ק מהכתר והנה בחי' התפשטות הדע' יש בו כמה בחי' כאשר ית' במקומו אמנם דרך כלל הם ו"ק מתפשטות מהכתר. והנה יש בזה ב' בחי' הנה מפני היות' מהכתר יקדמו אל החו"ב ומפני שהם ו"ק והחו"ב הם אמהות לו"ק יקדמו לו"ק לכך יהיה סוד הדעת מתפשט מהכתר דרך חו"ב ויתגלה למטה מחו"ב וה"פ בחכמ' ובתבונ' ובדע' הכתו' בתורה וכן ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו תהומו' נבקעו וכו' והנה בזה הם כל א' כלולה מי' שהרי התפשטות הכתר בכתר והיינו ג' עליונו' שבכתר נעלמות שאין הספי' נכללו' מהן אמנם נכללו' מז"ס התחתונים שבו אמנם חו"ב בעצמן הם נעלמו' אבל לא כ"כ שלא יוכללו הספי' מה' ח"ו אלא הספי' הם כלולו' מחו"ב ודעת דהיינו ג"ר וז"ת כמשמען ומטעם זה ראש השם י' דהיינו חכמ' והוא עשר דהיינו י"ס ע"י הדעת כדפי' ולזה כשנבא למנות שאר ספי' בעצמן דהיינו אצי' א"ס נמנה הכתר שהרי הוא נאצל ולא מאצי' ולכך נמנה כח"ב ח"ג וכו' וכשנבא למנות י"ס הכלולות בכל ספי' וספי' נמנה חב"ד ח"ג וכו' והרי הדעת ענף מהכתר וחלק משלי' במקום הכתר בכללו' הספי' וכאשר יתדבקו הספי' בכתר לרוב אחדות' אז יתקשרו בכתר וענף הכתר שהוא הדעת מתאחד בשורשו והוא הוא הדע' הוא הוא הכתר ואין תוספת על י"ס שלעולם הוא י' ולא י"א כדפי' לעיל בעין כל תמר ומפני היו' העלם אלו המלכי' אפי' מבחי' תי' הכתר לכך אין שום שם אפי' מהשמו' הנעלמי' הרומזים בכתר אינם בבחי' הכתר שבכתר ולא בבחי' חכמ' שבכתר אלא בבחי' בי' שבכתר ואות' בי' שבכתר מורה על חכמה ומחכמה ולמטה לבד לא בבחי' כתר שבבי' ולא בבחי' חכמ' וכתר עצמו אלא מבחי' חכמה מוחא ורישא וגולגלתא הם מהבי' ושערין מסוד הדעת אמנם בכתר עצמו אין שום מתי' הכתר אפי' מכת' שבבי' שבכת' מפני שהכתר נעלם ונשגב מכללות הספי' כדפי'. בענין שהכתר שבכתר רצון הרצונו' כל עצמותו נעלם וכל י' מדרגותיו הם נעלמו' ובחכמה שבו הכתר והחכמ' נעלמות ובבי' שבו כתר נעלם ולעולם בכל המדרגות הוא הכתר נעלם מפני שהוא עצם יודע כדפי' ובכל מקום הוא כסא לא"ס ולבוש לעצם המתפשט כאש' פי' בעי"ן כל תמר ב' פ' ואבאר עוד בתי' בע"ה:

תמר א - פרק יב

כבר פי' בפ' הקודמי' בהפלגת הכתר והחכמ' הנסתרות שבכתר ודרך כלל שלחנו פינו שהבי' שבכתר יהיו בה כללות התי' שהם שרשי הפעולות. והנה ענין זה יהיה על צד השלוח כי הכתר לרוב קורבתו אל מקורו אין ראוי שיהיו בו פעולו' נבדלו' מתרבו' דהיינו תי' וענפי ספי' אמנם פי' בפ' שהיה הענין לקיום הנמצאו' שאין הספי' התחתונו' מתקיימו' אלא מטעם הסתעפו' ותי' הפעולות והשתרש' בכתר ועתה ידין השכל מצד

ב' ענינ' אלו ב' הפכי'. הא' שאין פעולות ותי' ופרטי' בכתר בשום אופן מפני שהכתר תכלי' האחדות והוא חכמתו ובי' והכל א' ואין הבדל וגם בבי' הוא הדעת הוא היודע והוא הידוע כל שכן שיתרבו שם ידיעו' רבות דהיינו רבוי השתרשו' הנמצאות אלא הם נקשרות ומאוחדו' תכלי' אחדות א"כ אין לייחס שם תיקוני' הב' שאחר שהספי' הם כלי' לפעולו' נמצאו' למט' והם מתקיימת מהכתר והכת' נשמ' אליהם ומבלעדיו אין להם מציאו' אם לא נעלה שיהיו בו תיקוני' לא נמצא שיהיה מציאו' לספי' להתקיים ממנו וגזירת חכמתו הוא שיסתעפו בבינתו התי' וימצאו לצורך התחתוני' וחיובם שהשרשי' הם קיום הנמצאות המסתעפו'. א"כ יצא המשפט והדין שהתי' האלו וההסתעפות הם מצד הספי' התחתונו' אמנם מצד עצמו הכתר אין תי' ואין ענפי' א"כ כאשר נאמר הכתר כלול מי' לא יצדק בו אומרינו כלול מי' בקרוב כמו שלא יצדק אל הא"ס אלא הוא תכלי' אחדות. אמנם א"ס משלח חיותו אל הכתר הנאחד ויצא מא' אל א' אמנם הכתר א' משלח החיו' לט"ס הרבות בבחי' השתלשלות' ויצא מא' אל הרבו' אמנם מצד הכתר בעצמו אין ענפי' ומצד בחי' המתפשטים יש ענפי' והרי לפ"ז כשיסתכלו הכתר בבחי' עצמו לא יצדק בו לא אות ולא נקוד' ולא שם שהשם יורה על גזרת אותיות מקובצו' תי' רבי' עושו' גדר א' בפעולות אמנם מצד מה שהספי' התחתונו' יסתכלו בו יתנוצצו ממנו הפעולו' אליהם ומנקוד' אחדותו ישאבו רוב פעולותיו והנה מבחי' זו נכנה התי' בכתר. נמצא שהכתר מצד עצמו אין אותם השרשים שבו מסתעפי' ומתרבים להבדל אל תי' ואין לייחס בו תי' שאינם אמנם כאשר יבאו הספי' לשאוב החיו' ממנו אי אפשר להם לשאוב החיות אם לא מצד היות תי' ושרש לכל א' בו ולז' יתנוצצו ממנו אליהם תי' בענין שהתי' הם ממה שמהכתר של שאר הספי' אמנם מהכתר מעצמו אל עצמו אינם אמנם ממה ששאר הספי' מעוררות אורו בהם הוא מתתקן והיינו מ"ש באידרא איתתקן ולא אתתקן שפי' אתתקן מצד התחתוני' ולא אתתקן מצד עצמו כדפי' בחש"ק בש' ג' סי' ב'. והנה יהיה הטעם לזה כי הספי' עם היות שניתן להם האחדות כאשר יתב' סוף סוף נשלח לשוננו ונייחס בהם המספר ונאמר בהם הרבוי הפעולו' והיינו סוד ז"א ותי' אשר נבאר בעי"ן שמ"ש בע"ה. אמנם היאך אפשר שיהיו הספי' הרבו' שואבות שפע מהיחיד הנפלא שאין בו שום בחי' לזה היה הכתר אמצעי בין הרבוי והאחדות מצד מאצי' שהוא השואב א' השפע הוא אחד תכלי' האחדות ונמצא שפע א"ס יוצא מא' אל א' אלא שמלת א' שבא"ס על צד השלילה ומלת אחד שבכתר על צד החיוב כדפי' בעין כל תמר א' פ' ומאחד המחוייב דהיינו הכתר יצא השפע אל הרבי' דהיינו ט' ספירות ועתה לא יפלא בעיני המעיין ב' ענייניים. הא' למה נחלק האצי' לב' חלקים ארי' וזעי'

עם היו' שהכל א' כאשר נבאר בתמ' הו' בע"ה. הב' למה הכתר לבוש לא"ס כדפי' בעי"ן כ"ל תמר ב' פ' ויתב' לקמן ת"ו. מפני שכל ספי' וספי' המתפשטת יוליד רבוי הפעולות והרבות אינם יכולים לקבל מהא' הפשוט אם לא ע"י אמצעי נכנה בו האחדות מצד עצמו ומצד מאצילו ונכנה בו הרבוי מצד הספי' הרבו' שהם שואבי' ממנו וכדי שלא יחייבו כך במאצי' שאי אפשר וא"כ לא יוכלו להתקיי' הוצרכו אל האמצעי הזה הוא סוד הכתר א"א ועכ"ז אין הכתר עצם אחד לבד מצד א' מקבל מא"ס ומצד אחד משפיע הנאצלי' אלא יתפשט עוד כמה בחי' ויתנוצץ לכמה ניצוצות כדפי' דהיינו סוד התפשטותו בסוד כתר חו"ב שבו ומצד הבי' מבי' ולמטה שבו יוכללו התי' כאשר נבאר וישתרשו הספי' ועדיין נאמר סוד היו' הכתר נשמ' לספי' בסוד חי' כאשר אבאר בת' ו' בפ' אחרון שבו שהוא כולל כלל קשר ואחדות הספי' בכתר וא"ס והוא ענין נחמד מאד ע' שם:

תמר א - פרק יג

רשב"י ע"ה בשעת פטירתו המשיל משל נאה לענין הקדמ' זו ואמר שהכתר נקרא בוצינא והנה הנר כשיסתכל האדם בעיניו אם הם עיני' רכות יראה לחוץ חוטי שלהביו' יוצאות מן הנר לא שבאמת יוצאות מן הנר שלהביות אלא שהעיני' השואבו' המאור מן הנר ישאבו אות' השלהביות וכאשר נבחין הנר מעצמו אל העינים השואבות הראו' והאור מן הנר לא יהיו בו חוטי' כלל וזהו ענין התי' בכתר כי מצד הכתר אין תי' אלא הכל עצם א' אמנם כאשר הספי' התחתונו' הם עינים צופיות אל הכתר לשאוב חיותם משם יתנוצץ הכתר אל ערך הספי' חוטי שלהביות ואות' החוטי' יקראו תי'. והענין הזה אל יתבהל המשכיל ויאמר ישנן או אינן אם ישנן הרי התי' בו ואם אינו אין לו תי'. כי באמת שהחי' עולמות ובחי' קיימות תמיד לעולם לא יסורו. אמנם אינם בכתר מצד עצמותו אלא הם מצד הספי' והא כיצד כנר שהעין צופה בה שהרי מצד הנר בעצמו אין אותם החוטי' ממנ' אלא הוא וחוטיה דבר א' מיוחד אמנם העין הצופה מרחוק ישאב המציאו' ממנה ע"י מה שיתמצע בין הנר ובין העין אותו ההרחק יעשה חוטי' קצה הא' קשור בעצם הנר וקצה הא' קשור בעין וכל החוטי' א' בנר ומתפזרין לעין לכך הכתר א' מיוחד מצד עצמו והספי' י' וכלולו' כלל גדול מצד עצמן ומסתכלין תמיד בכתר לא יובדלו ולא ירוחקו ממקום קשרם וחייתם כלל ולזה מחמת התעלו' הכתר ירוחקו מהספי' הרחק גדול והספי' ממקום הרחק' יתקשרו בו והא כיצד שיהיו חוטים אלו שהם התי' מתמצעין בין הכתר ובין ט' ספי' ולזה בתי' התקוע בכתר כולם יחד אחדות גמורה ובחי' המתפזרים לט' ספי' ושאר תי' הם תי' מתבחני' לתיקו' רבים כדפי' וכח"ב שבכתר ועצם הכתר הם המיוחדות שהרי מג"ר אפי' מהספי' בעצמן חשובו' כא' כ"ש בכתר שכלם אחדו'

גמור' אמנם הסתכלו' וצפי' הספי' בבחי' אחרונה שבכתר דהיינו סוף בינתו ובבחי' זו יסתעף מחוץ לכתר אותם הבחי' האמצעיו' בינו ובין ט' הספי' והיינו כנר עצמות' א' ואין חוטים והחוטי' אמצעי' בין הנר ועין אינם מהנר ולא מהעין אמנם הם מהנר יוצאים אל העין והנה הכתר מצד עצמותו אין לו תי' ולא יוכל לייחסו בשם המורה על הבדל הפעולות אמנם מצד קשרו בספי' יתייחסו לו הפעולות ויקראו בשם אל התי' ויתייחס בשם כנודע ועיקר השם הוא אלו התי' והתי' הם השפעות ואורות קבועו' מתנוצצות תמיד לא יתבטלו אפילו נקודה. ונתלמד עוד מדבריו ונאמר הנה הנשמה בגוף תפעול בכל כחות הנפשיות ופעולת כל האיברים והרי הנשמה היא א' ופעולת האיברים וכחו' הנפשיות רבות והנשמה תפעול בכולם הרי בלי ספק הנשמה תתנונץ לכל אותם הכוחות והפעולות ובאמת אין פעולות וניצוצות בנשמה אלא מצד הפעולות וכאשר הפעולות יתפעלו מהנשמה הנשמה תתנוצץ לאות' הניצוצות וה"ה והטעם ממש לענינים אלו שהרי הכתר בחי' נשמ' לספי' לבוש לא"ס שא"ס הוא מתפשט אל הספי' ואינו מתנוצץ ח"ו ולא מתבחן לבחי' הפעולות והספי' שהרי אין בו לא בחי' ולא ניצוצות ולא פעולות אמנם הכתר מתנוצץ ומתבחן לבחי' לא מצד עצמו אלא מצד הספי' ולכך נאמר א"ס מתלבש בתוך הכתר והכתר נשמה לספי' ותתבחן הנשמה הזאת לבחי' הפעולות הם הם תי' הכתר וכשאתה בא לייחס פעולות הספי' אל הכתר לא תמצא שיש בו פעולות כלל והיינו יחוד תי' שלא יתפזרו לפעולות שונות כלל כדפי' ועם היות שאנו אומרים תיקונים בכתר נשמה לספי' וא"ס נשמה בכתר אינו על דרך הדקדוק שהרי הם ג' ראשי ההנהג' נשמה בתוך נשמה ונשמה בתוך נשמה סוד א"ס תוך כתר שבכתר וכתר שבכתר תוך חכמה שבכתר ואח"כ בבי' יתנוצצו הניצוצות לספי' וענין ג' ראשים פי' בעי"ן כ"ל תמר ב' פ' ולקמן תמר ו' פ'. ואולם בטעם התי' והתנוצצות הכתר הוא הנרצה בפ' זה והקודם ושאר הענין נתבאר במקומו כל א' וא' כראוי לו:

תמר א - פרק יד

לפי הנדרש למעלה שהסתכלות הספי' בכתר וצפיית' חייבו התיקו' ונודע שהספי' אינם יותר מי' כלל ועיקר עם היות שהכתר נפלא ונשגב לקורבתו אל מקורו עכ"ז הם י' נאצלים כח"ב חג"ת נהי"ם אך כאשר יתנוצץ הכתר אל ניצוצות ושרשי' לא יתנוצץ ולא יתתקן אלא אל ט' תי' א"כ לפ"ז הוא מכוון שתחלה התי' מן החכמה מוחא דהיינו השם שהרי הכתר אינו נקרא בשם אלא ע"י אלו התי' כדפי'. אמנם מצד שהכתר נכלל בספירות התחתונות בבחי' הדעת כדפי' א"כ גם הכתר יתנוצץ להתפשט למטה אמנם יתנוצץ מבחי' ו"ק שבו דהיינו סוד הדעת ומטעם זה תחלת כל בחי' כל תי' הכתר הוא השער

המכסה על הכל דהיינו בחי' הדעת א"כ יהי' הענין ט' מאורות לבד מבחי' שהכתר אינו מתנוצץ ויהי' הכתר ג"כ מתנוצץ מבחי' הדעת והיינו ו"ק מתנוצצים ואין ו"ק בכתר עצמו אלא מצד החכמה לכך יתנוצץ הכתר מבחי' ו"ק שבחכמה ועולים מציאות' שבחכמה למעלה בכתר ויתפשטו למטה והיינו סוד השיער ווין נובעין מהמח וחופי' על גולגלת' כאשר נבאר בע"ה. אמנם דרך כלל מה שיתנוצצו התיקוני' מהכתר הם ט' לט"ס כדפי'. אמנם מה שהתי' רבים יהי' לפי ריבוי בחי' הספי' שהרי אין כל ספי' וספי' עצם א' עד שלא יתוקן בכתר אלא עצם א' אמנם יש בכל ספי' וספי' כמה וכמה פעולות ולכך כאשר יתנוצץ וישתרש בכתר יתנוצץ התי' בכמה מציאיות שרשים לכל אות' הפעולות ולכל אות' המציאיות שבספי'. עוד יוסיף שאין הספי' נכללת בכחות רבות במציאותם במציאות השרש אשר בכתר והטעם לזה כי הכתר בלתי בעל תכלית ושרשי הספי' בו כחם באין תכלית ואין סוף לכך שיעורם כשיעור הנמדד הרמוז בפ' תמרי ב' ג' ד' וכאשר יתפשטו למטה יתצמצמו עד הגיע מציאות' כחם ופעולת' אל רמז שיעור קומ' הספי' ממש. והנה ידוע הענין אל המראה האוספ' המתראים בתוכ' והיא משופעת אל נקודת מרכז שמראה הדברים הנראים יותר גדולים ממה שה' כמה פעמים הנראה לחוץ ולכך הכתר אוסף הספי' אליו ומגדלם ומראה אותם כפי גדלם במציאותו לא כפי מציאות' למטה ועם היות שהמשלים אלו יחייבו קדימ' הספי' אל השתרש' בכתר אין הענין כך אלא בתחלה יתוקן הכתר ואח"כ יהי' אצי' הספי' אמנם המשלים טעם לאותם השרשים בכתר לצורך הנאצלים אח"כ:

תמר א - פרק טו

אחר שפי' השתלשלות המדרגות ועניינם בסוד הכתר ומקום התי' שהם בסוד הבינה שבכתר ומקום המלכים שהם בסוד החכמה שבכתר ומקום הרצונות שה"ס כתר שבכתר ואמרנו שהתי' ט' והמלכים ח' מפני שהמלכים נק' בשם ולמעלה מאלו הח' יהי' ודאי ב' ספי' שהם ב' מלכים שלא מלכו דהיינו החכמה בעצמה והכתר שעליה כדפי' והרצונות הם טמירין סתימין נעלמי' לא נדעם ולא יעלו בשמות מפני שהשמות אותיות מגדירות בדרך נעלם. אמנם הרצונות הם בלתי גדר כלל לכך לא עלו מציאות' בשמות והנה שם הרצון לצייר צורת התמונה המנהג' אמנם בחכמה שבכתר מקום הציור ובב' בחי' קרובות לרצון דהיינו רצון ומחשבה כו"ח לא נצטייר שם שום תמונה אמנם בבינה שבחכמה שבכתר שם נצטייר' התמונה העליונה וגדר' בשם כאשר נבאר. ואולם הכתוב אמר אלה המלכים הרי שאלו נק' מלכים שהם עצות יעוצות מהרצון העליון המצייר בתוך החכמה מחשבה ומתייעץ מעצה אל עצה עד העצה הקיימת העומד' שהוא המלך

הח' עצת מדרג' אחרונה שבחכמה שהיא מל' שבחכמה שבכתר ולזה אמר אלה המלכים אלו העצות אשר נתייעצו והיינו המציאיות המולכים. ועולים במציאות ציור תמונת גדר אותיות יכנו אות' לא שהם שמות ממש ולא שהם במקום אותיות אלא למטה יכולות האותיות לגלות לגו ציורם ומציאותם מה שאין כך ברצונות שאי אפשר למטה לצייר לנו צורת גדרם באותיות אמנם החכמה היא ארץ אדום מקום הדממה ולמעלה ממנה הרצון ובשיתוף ב' בחי' אלו ארץ לשון רצון ואדום מקום הדממה בב' מדרגות אלו דהיינו כו"ח שבחכמה מלכים אלו משתלשלים לפני מלוך מלך לבני ישראל ישראל היינו סוד הת"ת המתעלה על החכמה דהיינו ישראל סבא בענין שהוא סוד האצי' מן החכמה ועד המל' והנה מלך לבני ישראל היינו התי' אשר בכתר שהם עצות לאצי' הזה המתפשט והם מולכים ושולטים עליהם שהרי הכתר בתיקו' שולט על האצי' מן החכמה ולמטה כאשר נבאר ואלו הם עצות ומחשבות לתי' המתתקנים בכתר לצורך הספי' והיינו קשר ההשתלשלות הספי' הם כלי הפעולות תיקוני הכתר שרשי' לספי' כדי להתקשר ברחמי הכתר ולהשתרש בו להתקיים כדפי' והמלכים הם קיימים ושרשים ועצות עולות שם במחשבה הכולל' כל המחשבות והיינו הספי' בני ישראל התי' מלך מלך לבני ישראל עצות יעוצות בכתר לספי'. אשר מלכו בארץ אדום עצות יעוצות ומחשבות מתתקנות בחכמה שבכתר והעצות ח' וארץ אדום רצון ומחשב' כו"ח שבחכמה שבכתר כדפי' כמה פעמים ולא הארכתי בפי' ש' זה להיות (צ"ל שאין) כוונתי בחיבור זה לבאר כתובי התורה שאין זה מקומו אלא מפני תועלת ההשתלשלות הנלמד מתוך הכתוב וידיעת מציאות המלכים שהוא עיקר המבוקש לנו פה ואלו הדברים לקוחים מתחלת האדרא כדפי' בחש"ק ש' ג' סי' א'. ומפני שהממלכה והעצה בחכמה שהוא פרכת הפרוש שבו ציור הנמצאות כולם בבחי' למטה במקומ' כאומר כולם בחכמה עשית וכאומר בס"י בל"ב נתיבות פליאות חכמה וכדפי' בחש"ק ש' לכך אמר הכתוב ג"כ למעלה בכתר בעצה העליונה במחשבה לכל המחשבות וימלוך באדום מקום הדממה והעצה:

תמר א - פרק טז

כי לא מחשבותי מחשבותיכם רצה הכתוב מחשבות ב"א בחשב' איזו מחשב' יקח' המדמה וייצירנה ותמחק אותו הציור ויקח השני וכן המדמה אשר באדם נוסע מציור אל ציור וממחיקה אל מחיקה ולא כך המחשבה האלהי"ת ח"ו אלא כל שעלה במחשבה ונצטייר וחקק חקיקה ונצטייר ציור לא ימחק עוד כלל ועיקר ואנחנו נמשיל למציאות ההוא עליי' מחשבה מפני היות הנמשל בנו כך אמנם אין בינינו לבין המציאות ההוא אפי' בשיתוף השם באמת ולכך אמר הכתוב לא מחשבותי מחשבותיכם וקרי' מחשבותי

וכתי' מחשבתי לעולם המחשבה העליונה (צ"ל אינה) אלא א' והם מחשבות רבות והא כיצד הנה הנמצאות הם תמונה א' כאלו תאמר כל אשר ימצא בעשי' הגלוי' היא תמונה שיעור קומה א' ולה שורש קודם אליה והיא תמונה קודמת ביצירה והיא תמונה שלימה שעור קומה שלימה והיינו שכל מה שנחקק בעשי' מצוייר ביצירה וכמוהו בבריאה הקודמת ליצירה וכמוהו באצי' הקוד' לבריאה וכמוהו בתיקו' הכתר וכמוהו במחשבה הנפלאה וכמוהו מן מחשבה אל מחשבה עד יתעלה אל תכלית עלוי ארץ אדום שבמחשבה כי הרצונות אינם בתמונה ואפי' ארץ אדום אינ' מחשבה מצייר' לרוב אחדות ודקות כדפי' לעיל בפ' א' ב' ג' וכאשר יהי' הרצון שיתפשטו המציאות אל סוד אבי"ע אי אפשר להתקשר במקור המקורות ולהתרחק בציור התמונה הזאת היורד' ע"ס הירידה שאין מדרגה למטה אלא העשי' הזאת בפרקי איבריה יורדות במטה שאין למטה ממנה כשתדמה שיש עוד למטה ממצבינו ז' ארצות ובריות גרועות בכולם עד ביצי כנים ולזה רצון עליון שירד זה המציאות ויתפשט התמונה לכך ישתלשל המחשב ויחשוב מציאות מעולה גבוה והיינו מלך א' בל"ע כאשר יתבאר ומבלע ישתלשל מציאות ב' יוב"ב ולא נמחק בל"ע מפני יוב"ב אלא בלע נעלם ואלו לא נצטייר בל"ע לא יצא מעולם יוב"ב ואלו לא הי' בל"ע אמצעי בין יוב"ב ובין ארץ אדום הי' מתבטל מציאותו ולזה יצויירו המחשבו' ויוחקקו ולא יתבטלו ח"ו אלא זו קיום לזו וזו קיום לזו כעלה מן עלה ועלול מן עלול ולעולם העלול קשור בעילתו והמסובב בסיבתו והיינו וימלך וימת והיינו וימלך הוא סוף הנמצאות וימת נעלם להיותו יסוד וסיבת קיום למלך המולך ולזה נמצאו המלכים משתלשלים מזה לזה וזה סיבה לזה דהיינו המחשבות המציירות במחשבה והיינו השתלשלות זו מזו מארץ אדום כו"ח בבינה בלע בחסד יובב בגבורה חשם בת"ת הדד בנצח שמלה בהוד שאול ביסוד בעל חנן במל' הדר והם מחשבות קיימות עומדות בלתי נמחקות אלא וימלך תחתיו למטה משתלשל ממנו והיינו שהכח המדמה העליון ידמה ויצייר הצורה העליונה ההיא תמונת הנמצאות כולם ואותו הדמיון קיים ועומד ויורד ההשתלשלות ועולה ומתעלה המציאות ההוא ומצטייר צורה ב' וכן ג' וכן ד' והיינו המחשבות וציורי הנמצאות. ודע שהראשונה יצייר בה כל מה שימצא ויצטייר וישתלשל ע"ס התמונות כולם בציור דק מפני שהעליון ישיג וידע התחתון בידיעה נפלאה שלא ידע התחתון את עצמו באותה ידיעה ובאותו מציאות כ"ש שהתחתון לא ידע העליון ולפ"ז כל מציאות ומציאות יורד ופוחת כי עצת בלע תכלול יותר מעצת יובב ועצת יובב תכלול יותר מעצת חשה מפני שחשם לא יכלול יובב ויובב לא יכלול בלע ובלע יכלול יובב ובתוכו חושם ומכאן תלמוד לאחרות וכן יתפשטו הנמצאות וישתלשלו וכל

העליונה קרובה אל מאצי' יותר וכוללת יותר ודק' יותר בלתי מתחקק' בחקיק' הציור יותר שההתרחקות הוא סבה להתחקקות ולהעבות הנמצאות למטה ומטעם זה החכמה הזאת יש בה ח' מדרגות שבהם ציורי הנמצאות ממציאות אל מציאות מדמיון אל דמיון מעצה אל עצה ממלך אל מלך הם שרשי' לחי' הכתר וכאשר הגיע להדר ושם עירו פעו ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב עמדו העצות ופסקו המחשבות ולא הוצרכו יותר אלא מיד נשתלשל' בינה שבכתר והתנוצצו התי' לקיום הנמצאות הספי' התחתונות ומבחי' זו הי' ציור' ובו קיומ' ואין לנו צורך בתפלתינו ובכוונותינו אלא סתם לקשר הספי' בתיקו' הכתר וכאשר בא"ס סתם בעל כל הנמצאות לא שנצטרך להשתלשל שלשלת המחשב' מפני שלעולם אינה פוסקת כלל:

תמר א - פרק יז

עם היות שהמחשבות והעצות האלו אינם דומות למחשבותינו הגרועות. אמנם נקח ממחשבותינו משל למחשבות המעולות ההם מפני שהמשיל הב"ה מחשבתו בתורה בשם מחשבה והענין שהמעשה עב וגס והמחשבה דק' ורוחני' שאלו תדמ' בית בנוי אותו הדמיון דק ונעלם ממעשהו וכן הוא הענין העליון כדפי' והנה לפ"ז לא יהי' גדר המחשבה כגדר הספי'. המשל בזה בלע בינה יובב חסד חשם גבורה יתרחק המציאות ההוא ממציאות הספי' בעצמ' כהרחק המחשבה מהמעשה כדמיון בהקש אל מעשינו ממחשבותינו ועכ"ז לא יתרחק כ"כ שבשום דמיון לא יתדמה כלל שהרי קרבה ודמיון אל ציור המחשבה אל המעשה שהרי מדמה אותו המעשה במחשבה ולזה תמצא שמות המלכים דומה קצת לייחס הספי' הנז' קצת והנה אנחנו עולים במחשבותינו בהשגתינו ממטה למעלה ר"ל לא נדע אותם המחשבות עצמן מצד עצמן אמנם נדעם מצד הספי' הנגלות. אמנם חלק אשר יתעלו וישתנו לא נוכל להשיגם כלל לכך כאשר נבא ליחס השמות האלו למחשבו' נשיג מהשמות מה שידעו קצת לספי' אמנם החלק והבחי' שנפלא ונתעלה לא נוכל כלל לתת להם פירוש והבנה מפני שהוא מורה על ענין נעלם ונשגב מהשגת הידיעה כ"ש חלק אשר בהם שלא נכנסו בגדר האותיות שלא יראו האותיות להגדירן שאינו מושג ולזה אל יתבהל המעיין אם יעלה בדעתינו לפרש' וכאשר נבא אל הביאור לא נוכל לבאר עד תכונת הדברים בשלימות כי הדרוש בעצמו גורם ולא יחשב לעזו' והפרו' מחיצו' הביאור מפני שאחר שנכתב בתורה ופתח רשב"י הפתח דרך עשה להכנס דרך בו והקיצור בו לא יחשב לגירעון שהמעט המושג מהיקר המעולה חשוב מהמרובה משאר הענינים, והתורה לא נתנה אלא להתבאר והאל יכפר. בלע בן בעור ושם עירו דנהבה הנה המציאות בינה כדפי' ונודע שהיא התשובה הבולע'

כל הציור התחתון בסוד היובל והיינו בלע בן ודאי שאותיות בינה בן י"ה ועוד ירצה שהוא משתלשל בלע ממציאות בעו"ר המקום הנעלם המבער ומפנה מקום לנבלע והיינו שהבחי' א' הוא נעלם ומבחי' עליונה יותר מתעלם עד שמתבער והיינו בחי' א' בינה ושנייה חכמה זו בולע' וזו מבערת וזהו בחי' זכר ובחי' הנקבה ושם עירו ודאי כענין גדול הוי' ומהולל מאד בעי"ר אלהינו וכל מה שעלה במחשב' עלה בסוד ד"ו פרצופי' בבחי' המחשבו' דנהב"ה ודאי שמשם הדין נותן ולא שיש שם דין ח"ו אפי' בתי' הכתר כ"ש המחשבה אמנם דמיון יש במחשבה מה שלא נדעהו שהכוונה למטה די"ן הב"ה נותן הדין ומזמינו והיינו ספי' הבינה דמתמן מתערין דיני' בתחתונ' ובעליונ' דמיון ועצה במה שלא נדע. יובב בן זרח מבצרה הרי ג"כ שמו ושם עירו סוד דו פרצופי' כדפי' והוא החסד וענין יובב הוא מלשון יבבא והוא יובב תוקע ומריע והיינו שנכלל בדין החסד והוא בן זרח הבחי' העליונ' זורח אור יום א' משם המל' מבצ"ר ה" ודאי עיר מבצר מתחזק' מן הימין ושאר הפרטים מה שלא נדע מהמחשבה העליונה. חושם מארץ התימני היינו הגבורה דהיינו חושם שוחם שהוא לשון החשך והדין והיא החוששת בדינים ובה סוד החושים המשגיחים בעולם עין רואה ואוזן שומעת והמל' מדת הדין הרפה מצד התימן שהוא דרום המרפה דיניה ומרצה אותם מלמעלה וזו היפך כל שאר המדות המל' דין והזכר רחמים וכאן הזכר דין קשה והמל' דין רפה ושאר העלם ביאור המלה ממה שנעלם המחשבה ולא נדע מהו. הדד בן בדד המכה וכו' ענין זה הוא הת"ת שהוא (צ"ל ה"י דד) הידד היפה כדפי' להדפה בהוד יפיה והוא דד יפה המשקה מחלב רחמיו לכל בן בדד הנה מצדו משפיע ומניק הבנים אמנם יש בו בחי' בודד מתעלמ' והיינו סוד אח"ד הבודד ומאחד כל הספי' והיינו בד"ד וכבר נודע אח"ד א"ח ד' ת"ת ומ"ל ובו עיקר האחדות ובסוד אחדותו ורחמיו מבטל הדינים כולם וממתקן שזהו סוד היחוד והיינו המכה את מדין ירצה מדין הדינים ובחינתם והוא מכה מדין בשדה מואב ודאי שביטול הדיני' שהת"ת הוא מבטל הוא במל' שהיא שדה מפני שהדיני' והגבורות חמשה בנקבה והת"ת בהיותו מתייחד עמ' מבטל' והיא נק' שדה ונודע שהייחוד הוא מצד החכמה כאומר וגם אמנ' אחותי בת אבי היא והיינו שדה מואב ודאי מאביו הוא השדה בהיותו מכה הדינים ובשורש זה תלוי כל היחודים ושם עירו מ' עוי"ת ודאי שהיא פועלת הדינים ומעותת הדרך ונוטה ממנו אל הדינים והוא מעקם אותם לדרך הרחמים ושאר הענין הנעלם הבלתי מתבאר הוא מהעלם המחשבה. שמלה ממשרקה היינו הנצח מצד הזכר שמלה משלמ' הכל והנקבה עמו נקשר' מן הימין ש"מ ל"ה ב' כא' מיוחדים ממשרקה שהוא שר"ק ה' ודאי ויש בה דין לשרוק ולחרוק שן והיא משרקה משרקת הדינים ודאי.

שאול הזכר מצד ההוד ודאי שאינו אלא ימיני אמנם שאול שם מפני שהוא יהו"ה צבאות על נצח והוד ממה שנמשך להוד להתקשר עם המל' שהיא נקשר' בבינה דהיינו רחובות הנהר בינה ושם הת"ת עם המל' ו"ד' מצד הבינה ה' דהיינו סוד ה' רחובות הת"ת שאול עם המל' כדפי'. מעל חנן בן עכבור היינו מצד היסוד בעל ודאי בועל בעילת מט"ה דהיינו המל' הנק' מצ"וה ונודע שממנו כאומרו ונח מצא ח"ן והוא סוד נ"ח נ"ח ב' פעמים שפי' נח לספי' העליונות נח לספי' התחתונות נח לזכר ונח לנקבה כאומר כי בו שבת וישבות בו שבת וינפש ולזה נח נח כדפי' בפ' נח סי' ב' ולזה אמר חן חן ב"פ דהיינו חנן שני חינות ואלו החנינות הם מהבינה שמשם צדיקים נחים בעולם הבא ומשם וחנותי את אשר אחון והיינו בעל חנן ויש בו בחי' אחרת נעלמ' והוא בן עכבור בן לאותה בחי' אשר לת"ת הנכנס וממע"ך בו"ר שהיא מל' הנעש' בא"ר על ידו היינו עירו למעלה ממנו שכך הבור מתעלה על הצדיק מקורו אשר בתוכו והיינו שהיא עטרה לראש צדיק. הדר בחי' זו הוא למלכות ודומה לת"ת לכך שמה כשמו הדר שני דדי' הם הא' ימיני והא' שמאלי הא' זכר והב' נקבה ועכ"ז בחי' הת"ת שבה עולם הזכר בסוד ד"ו פרצופים כדפי' בכל המציאיות הוא בעל הנק' כדפי' והיינו הדד שבה כדפי' בהדד שבת"ת ושם עירו פעו ודאי שהיא הפועה תמיד בשיר כדכתיב אלהי"ם אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל. והנה היא נק' פעו בעוד שהיא משוררת אמנם בבחי' הייחוד שהיא נקשר' עמו ושם אשתו ולא נז' שם אישות אלא כאן שהשלים הציור כל תכלית שלימות החקיקה סוף הציורים תשלום הנמצאות להמצא התי' מכח זכו"ן דלי' בריה דלית בה זכיון כדפי' בתי' בשם יו"ד ה"י וי"ו ה"י ולזה שם אשתו נז' כאן מהיטב"אל ודאי דהיינו א"ל המיטיב כי בסוד הייחוד חזרה להיות טובה ודאי. בת מטרד שהיא נטרד' למטה להנהיג התחתונים ועם היות שאין טרדה אלא מצד הדין ולא מצד החסד, כ"ש במקום גבוה היינו שיש לרמז זה למעלה ענין נפלא שלא נדעהו. בת מי זהב שהיא נוטלת מב' צדדי' מהמים הימיני והזהב השמאלי והנה ספר ד' בחי' למל' הא' פעו ע"ש שהיא נותנת זמירות בלילה הב' הזיווג והיינו ושם אשתו שמתהפכת מדין לטובה והיינו מהיט"באל א"ל המיטב אלהי"ם ט"ב מא"ל ט"ב י"ה מי"ה א"ל ט"ב הכל לטובה. הג' הדיני' הקשי' וטרדת' בת מטרד והיא בת כאומר אלפים בת דהיינו מדת בת מטרד מטריד לכל הנטרדים בדינ' בהנהגת'. הד' בת מי זהב שהיא נקשר' מדיניה בימין ושמאל בסוד שמאלו תחת לראשי לתתן הכל והיינו סוד הגע' הדברים בחכמה העליונה אל הציור להצטייר הבינה שבכתר בסוד התי' וכתר שבה מתעלם ומתנוצצת בט' ניצוצות תי' א"א כדפי':

תמר א - פרק יח

המלך הזה האחרון הוא בחי' החכמה שגזר התפשטות הבינה שממנה מציאות החי' ושרשי תי' הכתר הם בחכמה שבו מאירים משם ונכללים בפ' זה הדר ושם עירו פעו ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב ופי' באידרא שגזרת החכמה שאין קיום לנמצאות אם לא יתתקן הכתר בחי' דהיינו שישתרשו שרשי הנמצאות בו והנה לפ"ז התי' הם המלך הזה שלא נז' בו מיתה והוא מתפרט לפרטים ופרטי פרטים מה שלא נמצא לשאר המלכים שבכולם כתיב וימת שמתעלמין אמנם מלך זה עומד מתגלה משק' אל הבינה ותיקוניה שבכתר וענין גלויו הוא לבחי' הכתר בעצמו שהתי' מגיעים שם ושואבים משם והנה עתה לפי דרך זה נמצא שהכתר בעצמו יש חלק ממנו נעלם שתי' הכתר אינם מגיעים בו שהרי גלוי המלכים האלו דהיינו שלא נז' בו מיתה והעלם א"א שיהי' לנו לספי' התחתונות שהרי אין משיגי' בו אלא דוקא התי' אשר לכתר והלואי כאשר נבאר א"כ גלוי זה למי הוא ודאי דהיינו גזרת החכמה לתי' הכתר נמצא שהמאורות העליונים נעלמים בלתי מגיעות לבחי' הכתר בתי' הרי שהכתר עצמו יש מניה וביה חלק שממנו אליו נעלם שאין כל עצמו מגיע את עצמו ואל תתמה על זה שהרי הכתר דבק במאצי' וראוי שיתעל' המאצי' וכשיתן הכתר דעתו להשיג מאצילו לא ישיגהו אמנם עצמו ישיג עצמו כשיתן דעתו להשיג את עצמו מצד מאציל לא ישיג עצמו וכשיתן דעתו להשיג עצמו מעצמו אל עצמו ישיג עצמו וכשיתן דעתו להשיג הנפעלים ממנו ירד אותה השגה ירידה ודאי והרי אלו ד' בחי' השג' מאצי' היינו א"ס השגת עצמו מצד מאציל היינו השג' בא"ס הפועל בו והיא היא והיינו תחלת מציאותו מן הא"ס הכתר שבו אמנם השגת עצמו ממש היינו התפשטות חכמתו השגת לפעליו היינו התי' המתפשט למטה בו בבינתו שהבינה היא מה שמתפשט מן החכמה ולזה תמצא בפ' פקודי סי' שנתן ר"ש בכתר נהורין ונהורי' לנהורי' וידמה שאין אלו מגיעים לאלו בכתר והיינו הסוד הזה אשר לתי' האלו המלכים כדפי' וכן פי' בתי' כתר עילאה אע"ג דאיהו אור קדמון אור מצוחצח אור צח אוכמ' איהו קדם עילת העילות הרי באומרו אוכמ' איהו מורה על מיעוט ההשגה שישיג הכתר במאצי' והוא אור קדמון בערך כתר שבכתר דגם קדימתו ועכ"ז לא ישיג מה שסבתו יפעל בו שאין הא"ס מושג לחלקים כדפי' בעין כל. ואח"כ יתפשט ב' מדרגות שהם צח ומצוחצח שהם חו"ב שהצח מתעלם והמצוחצח מסתעף לחלקים הם הצחצחות שהם תי' הכתר דהיינו שיש בו טיפין טיפין דהיינו מצוחצח והחכמה צח שהכל צחות א' והקדמו' מתעלם וקודם אל הצח ואין לו צחות והאר' לקדמותו. והב' אינו מצוחצח לחלקים רבים אלא צח שנראה ממנו בחי' אחרונה שבו צחות א' שלא

נתעלם כדפי' ושאר התי' היינו מצוחצח לצחצחות המאירות וצחות למטה. והנה מעתה כל מה שנאמר תי' בכתר הם בבינה שבו וכל מה שנייחס מדו' לבאר התי' אפי' שנאמר כתר או כתר שבכתר וכיוצא הכל סוד הבחי' בבינה שבכתר שבה סוד התי' כולם ויכבד עלינו לפרש בבינה שבכתר נאמר הדבר סתם וידוע למשכיל שאין הכוונה אלא בסוד הבינה כדפי':

תמר א - פרק יט

הנה בכל הדרכים שפי' אמרנו שהכתר יתפשט בהתפשטותו כח"ב לבד וכן הוא בכל התפשטות אשר בכתר ובשיעור קומת תי' אין בו מהכתפי' ולמטה אלא ראש לבד מפני שאור שבע הספי' התחתונות הם פעולות נגלות בהם הדין והרחמים הימין והשמאל הזכר והנקבה והכתר רחוק מכל זה אין בו דין ואין בו ימין ושמאל אלא הכל ימין והכל רחמים פשוטי' ולכך לא יראו בו התפשטות ז' ספי' דהיינו הפעולות הנגלות ודרך כלל כל מה שיתפשט הוא בסוד כתר חכמה דעת ובזה יתוקן ויוכלל והספי' התחתונות נכללות בתוך ג' אלו דהיינו בתוך הכתר קו האמצעי ת"ת ויסוד ומ"ל ובתוך החח"ן ובתוך הבג"ה כדפי' בספ"ר בשער הצחצחות ולפעמים כל הז' יחד בתוך החכמה ולפעמים בתוך הבינה וממציאות אלו יעשו סוד התי' והיינו השתרשות אשר לספי' התחתונות בתוך העליונות סוד חי' הכתר וסוד המלכים וסוד הרצונות שפי' לא יתייחסו בשמות הספי' ואפי' התי' והמספר המחוייב בהם אינו מספר מצד עצמן שהכל אחדות גמורה אלא מצד מה שהוא חייב להם אחר התפשטותם למטה במקום המספר לא שיהי' שם מספר וספירה:

תמר א - פרק כ

הנה המציאיות שפי' שהם בכתר ג' בחי' הא' רצונות והב' מלכים והג' תי' ישתלשלו אלו מאלו רצונית הוא הבחי' החשובה צאת הדברים ממאצי' אל נאצל כעין התפשטות מלא רוצה אל רוצה והנה מפני קורבת' אל המאצי' לא יכנו בשם גדר כלל לא במלה ולא בדבור אמנם יסתתמו ויוכללו באמונתינו האוחז' סתם בא"ס עם ספי' וכמו שהאוחזי' בפשט לא יחייבו עצמן בידיע' הסבות המסובבות מהאלוה עד הרקיעים הגשמיים גם אנחנו לא נחייב עצמינו בידיעת אותם המסובבים באמצעיי' אשר בין המאצי' אל הנאצל המכונה בשם ואותיות ודבור ומלה ואלו הן הרצונות הנזכרים אמנם יוסיף ידיעתינו על ידיעת' שנדעם במחשבה וידיע' שישנן ועליהם רוכב סיבת הסיבות כולם מלכים הוא העתק הרצונות אל בחי' למטה ממנה יהי' סוד המחשבות מתרחקות מן המאצי' עוד בחי' ב' והם מלכים אבל אין ראוי לכנות פעולות מפני שאין הפעולות מתאחזי' בשרשים

האלו אלא יצטרכו עוד להכלל מדרגה אחר מדרגה ולהשתלשל כדי שבאות' הבחי' המשתלשל' יוכלו הספי' שהם המסובבים הרחוקים לשאוב כחם ושפעם מן הנאצל הא' המתקרב אל מאצילו יותר מכל נמצא הג' תיקו' הנה הגיעו המסובבים אל בחי' שיוכלו בם להכלל כשירצו ממטה למעלה ולכך ישתרשו כאן ואלו השרשים רחוקים מן המאציל קצת כדי שיוכלו התחתונים להשתרש שם ואלו התיקו' הם השרש' הספי' הנאצלות וג' אלו הנז' הם כח"ב בכתר והנה בתיקו' נדע לשער ולמדוד שעורי' ומדות מה שלא נדע לשער במלכים אלא סתם נגדרו גדר שמות אלו בתורה כ"ש ברצונות ולפ"ז שנתעלו הבחי' זע"ז כך נתעלה ונפלאה עניינם זה מזה ונסתם ונסתר מהשכלתינו ולא לבד מהשכלתינו אלא מהשכלת הספי' שהסתכלות הספי' בכתר אינה משגת אלא בבחי' אחרונה שבו בשרשים אשר לחב"ד שהם מושרשים כדפי'. אמנם התיקו' האלו הם משפיעים ומאירים בהם ומהם ולמעלה לא ישיגו אבל ידעו אבל בא"ס לא ידעו ולא ישיגו כדפי' ולזה לא נכתב בתורה מהרצונות האלו דבר והמלכים נרמזו הרמז הזה והתיקו' נתבאר בהם שיעור ומדה כדפי'. ולזה אין הרצונות מספר י' רצונות מפני שאינם עדיין במקום המספר והמלכים נכנסים במספר אמנם לא בשעור ומדה ופעולה והתיקו' הם במדה ומספר ושעור ופעולה ואלו הם מדרגות זו מזו שאין ראוי שנאמר שתצא ההשפעה מא"ס אל תיקו' הכתר אחר שהתיקו' רבים נמדדים ומשוערי' עם היות שאין שעור ומדה בהם אלא מעתה בזה יהי' השפעתו מתפשט' תחלה ברצון ואח"כ במלכים ואח"כ בתיקו' ואלו הם בחי' בכתר כדפי':

תמר א - פרק כא

כל הויה והויה אי אפשר להיות בה קיום והעמדה אם לא ע"י ב' ענייינים. הא' יקדם בסיבותיו שתים וע"י סבות קודמות לא יתקיים דהיינו סוד זכר ונקבה ואלו הב' סיבות הם חו"ב חכמה זכר ובינה נקבה והטעם שהחכמה שרש להויות תכלית העלם מחשבה החושב' והבינה כלי לפעולות המוציא' ומוליד' המחשבה הנחשבת לפועל דהיינו מבין דבר מתוך דבר מתוך חכמה יוצא בינה וכל כך כל מה שיוצא ונחשב בחכמה יוצא לפועל בבינה והנה ענין זכו"ן ותו"מ עצמן נמצאי' מחו"ב זכו"ן וחו"ב נמצאי' מחו"ב שבכתר זכו"ן לחו"ב מתגלים אמנם בינה וחכמה שבכתר אינם נמצאי' מזכו"ן מפני שהם הכלים הא' לתחלת הנמצאים והיינו סוד והצבת בצבת עשויה שהוא מלשון די לא תשנא צבו וצביא' וצבי וכיוצא לשון רצון ואמר צבת מל' רצון ובל' נקבה ולא אמר לשון זכר צבו מפני שהוא הרא' על מציאות הבינה רצון נקבה שבכתר שצריך עוד רצון להמצא כאשר נבאר הב' יקדם להויה העליונה הויה תחתונה ותשתלם כיצד כל ייחוד ב' סיבות

זכו"ן צריכות התעוררות להקשר' ולהתייחד כדי להוות אות' ההוויי' הנרציי' שע"י אותו ההתעוררות העולה ממטה למעלה יושגחו אות' הסיבות פנים אל פנים יסתכ' התחתונה בעליונה וישפיע העליונה בתחתונה ויתן כח הזכר בנקבה ויתהוה משם הויה חדשה והיינו מציאות הנשמות למטה שחידוש' והויית' ע"י ב' אלו יש זכו"ן ויש התעוררות וע"י התעלות ההתעוררות ימצא הייחוד וה"ס ואיד יעלה מן הארץ וענין ההתעורות יחסר מכל ההויו' שנתהוו אפי' לנשמת אדם הא' שהרי עיקר ההתעוררות מהאדם הגשמי הזה כאומר ואד יעלה וכו' וכתיב וכל שיח השדה וכו' ואדם אין וכו' וכ"ש שחסרו ב' אלו במציאות החו"ב שבכתר שלא הי' התעוררות מתעורר ולא הי' זכו"ן כדפי' ועתה נאמר התולד' שהיא מעצמה אל עצמה היה מציאות החכמה שבכתר ומה שמתפשט ומשתרש בה ההנהג' וסוד הנמצאות יהי' כעין קרי שמוציא הזכר הטיפין מעצמו אל עצמו ואין במציאות ההויו' האלו ממש חלק נקבה דהיינו לבוש להתלבש אמנם יהיו רוחניים שדי' בלתי מתקיימות מפני שעיקר הקיום הוא היותם מתלבשים בגוף מן הנקבה ולטעם זה כל מה שיעלה סוד המחשבה אשר בחכמה שבכתר הם מלכים (צ"ל קריים) קרואים ח"ו דרך משל וכמו שהקרי יהי' רוח בלי גוף כך אלו המציאיות יהיו רוחניים בלתי מתעבים ומתקיימי' מפני שאין נקבה ד היינו הבינה שבכתר שבה תיקו' הכתר כאשר נבאר וכמו שרמזנו לעיל בפ' הקודמי' ולזה הי' סוד המלכים עצות בלי מעשה ומחשבות בלי פועל ולא שיתבטלו מכל וכל אלא בערך שהם מציאיות העולות במחשבה הרוחני' ההיא להתפשט עד בא אל מציאות הוית הנקבה שגם היא נעשית בלי נקבה שהיא עצמה הנקבה ראש לכל הנקבות לכך תיקוני הכתר סיבה להמצא הנמצאות כולם אמנם אחר שנתפשטה הבינה שבכתר נשתתפו החו"ב שבכתר והולידו יחד החכמה והבינה והדעת כאשר אבאר בת' הו' בע"ה ומכאן ואילך כל ההויות מתהוות מזכו"ן ויתקיי' והצבת בצבת עשוי'. אמנם בלי התעוררות שכל הנמצאות נמצאות בלי התעוררות זולתי נשמות הצדיקים אותם שנתחדשו בחידוש העולם אחר שנמצאו כל ההויות ונמצא אדה"ר לעבוד ומעורר והם מתחדשות התעוררות תחתון וענין זה אבאר. וענין זה פי' בחש"ק ש' ז' סי' א' ודרך כלל המלכים הם הויית המחשבה מעצמה אל עצמה עד שסוף המחשבה בינה והבינה נקבה ומיד יוליד תיקוניה ומציאות' מעצמה אל עצמה ואח"כ הם מזדווגים החו"ב ובשיתופם יולידו ההויות למטה והנה אין שום הויה מתהוים לפניו שאינם משתלשלי' מעצמ' אל עצמ' ומתגלגל' י' בחי' שהם י"ס שעור שלמות התמונה לכך הרצון שברצונות יתפשט מעצמו אל עצמו מרצון אל רצון עד עשר רצונות ומפני העלמן יכלל הכל ברצון הרצונות סוף הרצונות דהיינו היודע נמצאת החכמה שהיא

הדע' כלי ליודע לידע ומתמצא ממחשבה אל מחשבה עד י' מחשבות וב' ראשונות כתר וחכמה אינם בשם מלכים ועצות כדפי' ומיד יתגלגלו ח' עד תשלום כל הגלגול אל התפשטות המחשבה והחכמה עד הגיע אל תשלום המחשבות ויתגלה שם הבינה ויתפשט הבינה ויתגלגלו בחי' ממציאות אל מציאות עד תשלום הבינה ותיקון תי' הכתר ואז נשלם ונתקן הכתר בכל מציאיותיו להוליד מכאן ואילך כל ההויות מזכר ונקבה:

תמר א - פרק כב

א"ס אין לו לא שיתוף ולא רע ולא חבר וממציא הכל מאפס המוחלט ואינו צריך זכר ונקבה אלא מהוה ומוציא הנמצאות מהאין אמנם ממנו ולמטה אין כח בהויו' להוציא יש מאין אלא יתמצאו יש מיש ולכך הכתר הנמצא ממנו לא נמצא מזכו"ן כלל ועיקר אמנם הכתר להוציא זולתו צריך זכו"ן וכל מה שימציא א"ס שפע וכח ממנו יתן וישפיע אל הכתר בלי אמצעות זכו"ן אמנם הכתר לא יוציא ולא יהוה ולא יתפשט ולא ישפיע אלא מכח זכו"ן והנה הכתר מעצמו אל עצמו כעין א"ס ממציאו וכעין התחתונים נמצאיו למטה ולכך הוא אמצעי בין ב' העניינים מצד א"ס הוא נמצא בלי זכו"ן אלא מתפשט ומתהוה ממציאות אל מציאות בכח השפע' א"ס עליו אמנם א"ס נשמ' ורוחו בו מחיה הכתר ומהוה הכתר אמנם הכתר כלי וספי' והיא מעצמ' אל עצמ' מתמצאת והולכ' בכח הנשמ' ואחר היות נגמר הכלי מכאן ואילך הוא לבוש ב' ללבוש וכלי לכלי צריך שיתהוה משיתוף כלי בכלי והרי זה כעין אדה"ר וחוה חו"ב שבכתר נמצאים מכח הבורא בלי זכו"ן אמנם מכאן ואילך יתחברו זכו"ן בו"ס שבכתר ויולידו למטה כלים שניים והנשמה שופע' בתוכם אמנם יקבלו הנשמ' בסוד התלבשות ולכך לא יתהוה למטה שום בריה אלא מכח זכו"ן והכתר בעצמו כלי נמצא בלי כלים אלא יוצא מנשמ' אל כלי ומכאן ואילך הנשמ' יוציא נשמ' והכלי יוציא כלים והיינו ספי' מהכתר ונשמות מא"ס ולזה היה הכתר לבד צבת לצבת אמנם ממנו ולמטה והצבת בצבת עשוי' כל הנמצאים והנה הכתר מכח א"ס יוצא כלול בסוד היודע והידוע והדע' ומתפשטים ונמצאים באחדות ומה שיתהוו ויתבחנו לג' דהיינו היודע כתר לעצמו והדע' חכמה לעצמ' והידוע בינה לעצמ' אינו מצד א"ס שא"ס אחדות גמור ומאחד היודע והדע' והידוע התחתונים דהיינו הספי' חכמה ותבונה ודע' התחתונות כ"ש שיתפרדו מצדו העליונו' אלא בהשתלשל' להמציא הנמצאות יתרחקו ממנו וישתלשלו וירדו מעילה לעלול ותחלת מציאותי' יהיה בסוד הכתר בעצמו שמצד בחי' דבקותו במאצילו כל מה שאפשר לו להתדבק ולהתקרב אין בו בחי' חכמה ובינה אמנם הכל אחדות גמור' כדפי' ולפי זה לא ימצא עולם אמנם האצילו מאצילו וחדשו על מציאות שהתרחקו ממנ' יהיה לו סיבה להשתלשל ולהמצא בדעת

ויודע וידוע משתלשל מבחי' אל בחי' וממציאות אל מציאות והיינו סיבה למציאות הכתר מתמצא מעצמו אל עצמו ומתפשט זכו"ן בעצמותו כענין שיהיה בעצמו מכח א"ם השופע בו ולא כן בא"ס ח"ו ולא כן בספי' התחתונות:

תמר א - פרק כג

כל הספי' צריכות התעוררות לפעול וא"ס א"צ התעוררות כלל ולזה כל הספי' צריכות העליונות לתחתונות לעורר' ולהכין להם בית קבול להוליד דהיינו שתהי' הנקבה מכינה עצמה כדי להמציא ההויות המתפשט' והתחתונות לעליונות להשפיעם וא"ס א"צ התעוררות כלל שתמיד מתעורר ואינו בעל שינוי ומתפעל כדי שיהיה פעם מתעורר ופעם מתעלם ח"ו אלא תמיד פועל תמיד הוא מתעורר ואינו זקוק לזולתו ולזה ההויות נתהוו מאתו בלי התעוררות כלל ונמצאו מטובו מראשית ההויות דהיינו רצון הרצונות ע"ס כל ההויה. אמנם האמצעי' שהם העלולי' ההויות והסיבות האמצעיות להביא ההוי' אל בישול מציאות' אינם מוכנות להוליד ולהמציא אלא ע"י זכו"ן והתעוררות תחתון לעליון ולזה בהכינם ותי' מיד יולידו ויהוו ולא יגרע הכח הזה כלל מא"ס ששפעו ואורו פרוש תמיד על כל נמצא וההכנה יעדר מצד התחתונים והוא כאלו ב' אבנים יהיו כאן הא' אבן חשוכה והא' אבן מאירה ובב' השמש מתנוצץ זו מזהירה וזו עכורה שאין הדבר תלוי בשמש אלא אורו פרוש על ב' כא' אמנם ההעדר מהאבן והיותו בלתי מוכן מעצמו וזה טעם אל ההויות העליונות היותם בלתי מולידות בלי הכנה ולזה הכתר שפניו אל הא"ס יתהוה מעצמו אל עצמו עד גמר תי' אבל כשהכתר יתן פניו להוליד לא יוליד ממנו ולמטה אלא בכח זכו"ן אמנם אין לו התעוררות ומצד א"ס שאינו צריך התעוררות הרי דבריה ההיא שלימה לא יחסר כל בה ומצד הכלים הפועלים שצריכים התעוררות אין הברי' ההיא שלימה שחסר' מעלת ההתעוררות ולזה יהיו הנמצאות מראש ועד סוף חסרים ההתעוררות כאשר יתבאר. וא"ס לא יעלה ולא יוריד בו התעוררות כלל אלא תמיד אור שפעו והויות הנמצאות ממנו בל יפסק אפי' רגע והכתר אמצעי בין זל"ז מצד מעלה א"צ התעוררות אלא תמיד הוא מאיר אמנם התחתונים מוכנים לקבל ולזה כשנרצה להעלות ההתעוררות לא נכנהו אלא עד חו"ב זכו"ן התחתונים אמנם זכו"ן שבכתר תמיד משפיעים תמיד הם מולידים בלי הפסק כלל ועיקר:

תמר ב - פרק א

תמר ב יהיה בביאור הכתר בב' תי' רא"ש ושע"ר וכיוצא ובו כ' פרקים: הכתר בעל הרחמים לאין תכלית נק' לובן העליון או בעל הלובן מחשוף הלבן וכיוצא והנה הספי' למטה יש בהן דין והכתר אין בו דין כלל אלא אדרבא כל מקום שהוא מתגלה אין בו

דין והדין מתבטל והיינו דכתיב כורסיי' שביבין די נור דהיינו שהוא יושב על כסא הדין לבטלו ולהכניעו ולכופו לרחמים וכל מקום שהוא נראה הדין נכנע ומתבטל והנה כאשר יתלהבו הספי' התחתונות בדינם ויתגלה אליהם השרש העליון דהיינו התיקו' שבכתר מיד ישקיטו בדינם והיו כלא היו ולכך מצחא דלתתא דינא כשמתגלה מצחא דא"א לה מיד ישקיט דינה וכן לעיינין וכן שאר התיקו' כאשר נבאר בע"ה. ועתה לפ"ז יקשה שהיאך יפעל הדיני' בהבדל מן הכתר והרי אפי' בא"ס אין ראוי לסלק הפעולית ממנו כדפי' בעי"ן כ"ל כ"ש שנסלק הפעולות מהכתר ואין ראוי לשום פעולה מן פעולות הספי' שתהי' בפירוד ח"ו אלא כל י"ס משתתפות בה שאין פירוד בספי'. ועוד קשה שהרי הגבורה דין הקשה ובהכרח היא מושרש' בכתר והיאך יהי' הכתר נכלל מהגבורה ולא תהי' דין. ועוד יקש' שהרי הגבורה כלולה מי' והרי הכתר או ענף ממנו בסוד הדעת הוא כלול בה והיאך יפעול הדין והרי ג' קושיות אלו הם בדרוש הזה. והנה לתי' הא' יתוקן כמו שביאר' ענין פעולת הדינים לגבורה בכח א"ס כדפי' בעין כל תמר. והענין שא"ס נשמה בכתר וכתר בחכמה וחכמה נשמה בבינה והבינה נשמה בז"ס פועלת הדינים בכחם כנשמה בתוך הגוף ולא יתייחסו הדינים אל הנשמה כמו שלא יתייחסו הפעולות הגשמיות מהנשמה שהרי אין האיברים פועלים אלא מכח הנשמה אשר בתוכם וכן אין הספי' פועלות אלא מכח א"ס וכח"ב אשר הם המשלחי' החיות לכל הפעולות שאם לא כח החיות א"ס בכתר וכתר בחכמה וחכמה בבינה ובינה בספי' מאין היה כח לספי' לפעול כלל א"כ לא ימצא שום פעולה בהם לא קטנה ולא גדולה שלא תהי' מכח א"ס וג' ספי' ראשונות ולא יתייחסו הפעולות ההם אליהם מפני שיתרחקו מא"ס הרחק גדול בסוד נשמה לנשמו' ויתרחקו מן הכתר ורחמו מפני שהוא כנשמה אל החכמ' ויתרחקו מן החכמ' שהוא כרוח אל הנפש ויתרחקו מן הבינ' מפני שהיא כנפש אל הגוף ואל הגוף עיקר הפעולות והנה בזה לא ימצא שום פעולה שלא ישתתף הכתר בה על הדרך הזה והארכנו בביאורו בעי"ן כל תמר הנז'. ואל הב' שהגבור' נכללת בכתר הן אמת שהגבור' נכללת בכתר והרי פי' בתמר הקודם שהתי' הם ט' דהיינו שרש לט' הספי' ובכללם הגבור' אמנם הענין מתבאר במה שנבאר לקמן בסוד תיקו' דיקנא שנאמר בה לבושי' כתלג חוור. והנה הענין בקצרה לתי' הקושיא הוא כי כל מה שיהי' מדת למטה בספי' הוא בכתר שרש להשבית הדין והטעם שכל מדה ומדה נכללת אחר שרשה וכאשר הגבור' מלהבת דיני' ומתחז' היינו מצד התעלמות השרש והיותו פועל בהעלם כנשמה ברוח ורוח בנפש אמנם כאשר הנשמה מגלה עצמה ומשפעת ממש כהשפעת הגוף אבר אל אבר דהיינו השתתפות הכתר בפעול' עצמ' בספי' יתגל' שרש הגבור' אל הגבור' ומיד

תלבין אדמימות' מפני שהשרש הנעלם העליון לובן ורחמים א"כ בהגלה יתבטלו הדין מפני השרשים העליונים והנה השרשים ההם נשמות לספי' למטה ופועלים בהשתתפות בפעולות כהעלם נשמה אל הגוף ואז אין השרשים משביתים פעולות הענפים והדינים נפעלים אמנם כאשר יתגלו עוד ויאירו אורם ממש והשפעתם מן הכתר אל הגבור' והחכמה והבינ' בלתי מלבישי' השרשים ההם אזי תתהפך לרחמים ותלבין. ואל הג' שהגבור' נכללת מי' בסוד הרע' הן אמת כך היא אמנם הדעת שבכל מדה ומדה יהי' בחי' לפי המדה ותתלבש ותתעלם במדה עצמה והנה המדות בהיותם רחמים כלולות מי' וי' מי' אמנם כאשר הם פועלות בדין יתלבש ויתעלם כח"ב שבה בז' ולכך עיקר ב"ד הם ע' שג"ר יתעלמו בתוכן כנשמה תוך הגוף על הדרך שפי' ולא כ"כ ממש אלא יהיו משתתפות ופועלות ולא פועלות שהרי אין הכתר הכלול בגבורה ברחמיו כגבורה בכתר עצמו ודאי. אמנם מרפה קצת הדינים והעניינים הם בהדרגה. הא' הוא כתר עצמו ממש שהוא משתתף בדיני' כנשמה בתוך הגוף כדפי'. הב' כתר שבגבור' שמשתתפת יותר מפני שכבר רפו רחמיה. הג' ז' שבגבור' המשלימי' לשבעים מפני שכל א' כלולה מי' שאלו הי' מז' הי' ז"פ ז' והיו מ"ט. אמנם קי"ל שגזר דין הוא מע' ב"ד שלם וכן אמרו קורעי' לו גזר דין של ע' והרי הז' כלול מי' אמנם רפה רחמי כתרים שבז' ויהיו רחמים רפויים מלובנים קצת שאין הגבורות שוות ודאי ועד"ז יתפשטו הדינים ויוכללו מעשר ואין חשש:

תמר ב - פרק ב

תיקוני הכתר הם ב' בחי'. הא' הוא עצמו' הב' הוא לבוש הנה הלבוש ייתיחס בשם שער והם ב' בחי' שער הראש ושער הזקן וכנגד שניהם אומר הכתוב שער רישיה כעמר נקא לבושי' דשער שהזקן המלבישׁ הלחיים כתלג חוור והנה התוכיות לא פי' הכתוב רחמיו אלא סתם נאמר ועתיק יומין יתיב שער רישיה כעמר נקא דהיינו הצמר הלבן ברחמיו נקי מכל דין ולבושיה כתלג חוור בלובן הרחמים וכ"ש העצמות התיכוני שהם התי' המכונים בשם עצם האדם ובשרו כגון ראשו ומצחו ועיניו וכיוצא שיורו על תוכיות ועצמות יותר מהשער שהרי האדם אין שערו עצמותו כבשרו ועד"ז הנמשל כאשר נבאר ועד"ז הוא בעל הלובן בין בבחי' השער הלבוש המתגלה בין בבחי' המציאות העצמי אשר לכתר בכל בחי' עתיק יומין יתיב ירצה יש לו ישיבה וגילוי על הספי' התחתונות שהם כסא שיש בהם דין והוא כופה דינם ומהפכו לרחמים וממתיק אותו והיינו יתיב על כסא הדין כאומרו כורסיי' שביבין די נור ולא שיפעול הדין אלא כופהו בהיות הכסא מוכן לישיבתו עליו וענין הכתוב באומרו עד די כרסוון רמיו היינו שהושלכו כסאות הדינים ממציאות

דינם וקושיו' ורפו דינם ונמתקו והטעם משום דע"ו יתיב להכפות הדין ולבטלו כדפי' שהכל נמשך אחר השרש ואחר ששרשי הגבור' מלובנות שם בהיות' מאירות משם דהיינו ישיבת הכתר על כסא מיר כורסוון רמיו מדינם ונמתקין והנה יש ספי' שיונקים מהם בחי' עצמות הכתר הנעלם ויש בחי' בספי' מקבלות מן הלבושים הנגלים דהיינו השער ודרך כלל כל תי' הכתר דהיינו כל בחי' מציאותו יתיב על כורסייא דהיינו לבטל הדין ולכופו שלא יתלהב העולם בדינים והטעם שהדינים בספי' ג"כ בחי' שונות בספי' התחתונו' יש בחי' מכונות בשערות והן נגלות ויש בחי' מכונות במצחא ועיינין וחוטמא והם עצמות ולזה אמר שביבין די נור גלגלוהי נור דליק ולזה כל תי' הכתר שהם ט' ספי' שבו יושב ומשגיח בספי' התחתוניות למתק דינם ולזה נסתעף ונתקן הכתר בתי' למתק הדינים ומזגיתם. והנה השער כל מקום שהוא יורה על מציאות מתפשט נובע מהעצם לחוץ והיינו ואו. כח נובע מתוכיות ומתפשט ויוצא ולכך יש לו מבוע דהיינו י' ומתפשט והיינו ו' וזהו ענין השער דרך כלל ונודע שעצם הפעולות אינם הספי' העליונות אלא כחות מתפשטים מהם. ולכך כל מקום שימצא מציאות שער ירצה פעולה מתפשט' ונפעל' למטה דהיינו ו"ק שהם סוד הפעולות הנפעלות ושאר התי' אינם פעולות ממש אלא עצם מתקרב אל עצמות הספי' ולכך יתייחסו ו"ק הפעולו' בשם שער ולבוש בין בראש בין בזקן והנה סוד השער הלבוש כל מציאות הכתר והעלימו שהרי כשתצייר בשכלך מציאות ראש והשערות הם מתפשטין מהראש ומכסין הראש מג' צדדיו הנה השער מכסה הכל זולתי מצד הפנים וכאשר נבאר סוד הפנים ששער הזקן יכסה וילביש הלחיים והכל לא ימצא לבין שער הראש לבין שער הזקן אלא פתיח' שנפתח שער הראש שלא כסה צד הפנים ושער הזקן שנפתח לכאן ולכאן ונתן מקום להראות מהעצמות הפנימי שאינו בבחי' דעת אלא בחי' בינה ממש הנעלמ' שהיא בינה שבכתר שממנה התי' מצחא ואודנין וחוטמא ועיינין ואנפין והפה נכללת בכלל תי' הזקן כאשר יתבאר בע"ה ומן הטעם הזה נקרא השער לבוש ודאי דהיינו התפשטות הפעולות המלבישות העצמות הנפלא הנעלם.

תמר ב - פרק ג

הנה בחי' א' אל הכתר הזה אין מי שיוכל לשער מפני ששעור ומדה אין בכתר עצמו מפני שכל שעור ומדה יש לו תחלה וסוף שהם ב' גבולי השעור ותחלת ההויו' חכמה וסופן בינה בסוד היובל וכאן אין חכמה ואין בינה והוא כעין תחלת מציאותו הכתר היאך ישער כאן שיעור. אמנם הוא החסר הלובן הבלתי משוער שלחסדיו אין תכלית אמנם הוא שמן אפרסמון העליון הנפלא שממנו יתפשט שעשוע אל הצדיקי' והארת מכאן הוא תכלית

עידונם וע"ז לא יוסיף מפני שזו היא בחי' א' להתפשטות המציאות למטה ואין המציאות הזה משמש לתחתוני' אלא דוקא לצדיקים הזוכים לסוד עידון נשמת' בבינה ושם יתגלה אליהם בבינה. והנה מה שיתגלה אליהם בבינה ישוער ושעורו ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר שפי' שקל עולם מפני שהשקל עשרים גרה דהיינו סוד י' ממטה למעל' וי' ממעלה למטה דהיינו סוד כ' עשרים גרה השקל והם תי' שקל ירצה שעור ת' עולמות שכל עולם ועולם הוא משוער בשקל הקדש הזה הנז' שסודו יה"וה הו"הי בסוד השקל השוקל ממטה למעלה וממעלה למטה והם שקל כדפי' והם עובר ומתפשט לבינה לעונג הזווג העליון ע"י יסוד והיינו עונג הצדיקים הזוכים אל הבינ' נועם ה' והנה כאשר השכל ירצה לשער המציאות הזה למה הם ד' מאות מיד ידין שיעורו שהם ד' אותיות י' מאה ה' מאה ו' מאה ה' מאה והם ת' והיינו עידון כל המציאות מהעונג העליון הנפלא בחי' א' מתיקוני הכתר הבלתי משוער יעלה בסוד האריכות לד' מאות אלף עולמות נעלמי' בלתי משוערים שאין שם שיעור ומדה אלא הם אפרסמון נובע עידון לעדן הצדיקים והשיעור הזה בלי שיעור כדפי' שאין שם לא חכמה ולא בינה ולא ת"ת ולא מל' א"כ היאך נשער ד' מאה אלף אלא ישער השכל לפי השיעור התחתון מה שאין שיעור בעליון והיינו ייחס תי' א' לכתר יתיחס באידרא בשם גולגלתא כדפי' בחש"ק ש' ג' סי' ג' ובסי' ד' מל' פ' האזינו ומשם כללתי הפ' הזה ובירורתי דבריו ועתה דון בשכלך כמה יצטרך להתפשט החסד הגמור הזה עד הגיע הנאתו אל הצדיקים שהרי הצדיקים הנאתן המתעלי' היא נועם ה' דהיינו הבינ' במציאות' במקומם ומשם ישיגו ויעבור אליהם החסד והלובן הזה ויתדבקו בבחי' הא' אשר לתי' הכתר ואפשר שע"י הזווג שיתקשרו הספי' ויתגלה הכתר אליהם יהי' הנא' זו להם לעתות ידועות:

תמר ב - פרק ד

עוד יהי' מציאות ב' לתי' זה שכאשר יאוחדו הספי' התחתונות ויתעלו בסוד קשר האחדות לספי' עד א"ס ויוכללו בסוד שמע וברוך שם כדפי' בתפלה למשה ש' הנה יתעלו עד א"ס ועילוייי' בסוד יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אח"ד שסודם אחד י"ג דהיינו סוד י"ב דגלים הנעשים בסוד בשכמל"ו ונקשרים בסוד י"ב דשמע ישראל ונקשרים בסוד א' בהתעלות ז' ספירו' אל סוד חמשה דהיינו כנגד הבינ' וסוד ה' הם ד' נקודות ונקודה אמצעית כזו [] דהיינו סוד הדגלים ועולים סוד הדגלים לקשר הספי' והספי' בא' עד א"ס ויתעלו עד התי' הזה שאין עלייה עוד כדפי' בתמר א' סי' י"ג ולזה ישוער התי' הזה לא שהוא שיעורו אלא יכנסו שם סוד קשר הספי' וכללותם בא' י"ג אלו רבוא עלמין שכל א' וא' מהי"ג הנכללים במלת א' יוכלל באלף רבוא נמצא סוד אחד י"ג אלף רבוא ונודע

שכל כניסתם שם יעש' הארה ומציאות תי' לכך ימצא שם המציאות הזה והיינו סוד קשר הכוונ' באלף לקשר הספי' לתיקון זה בבחי' זו והנה לעלות לתי' זה הוא שכאשר יכוין בשמע ישראל ה' אלהינו ה' קשר הספי' ויעלם לבינה יהיו ה' נקודות ד' דגלים ונקוד' המרכז ומהבינה יוקשרו בסוד י' דהיינו שהם ז' ספי' ובבינה יתקשרו תו"מ ויסוד ויהיו בסוד ה' ומהבינ' יתעלו לחכמה ויהיו עולים נצח בחסד והוד לגבורה ויהיו ג' בחי' שבאות י' העליון חסד והתחתון גבורה והאמצעי תפארת ג' נקודות שבאות י' ואח"כ יעשה אות י' נקוד' דקה רוחנית מאחדת הפעולות ויכנס אל הכתר ושם יהי' מציאות' י"ג דגלים מתעלים להקשר הפעולות במאצילם והיינו הכנסה אל תכלית העלייה ואין עלייה יותר מאותה מעולה מתיקון זה החסדים התכליתיים ולגבור' ג' נקודות נכנסו לנקודת א' חסד ונקשרו בחסדים אלו והיינו מציאות הפעולות נקשרות בא"ס בתוך הכתר ולזה ע"כ העלייה במלת אח"ד ואח"כ ירד באחד מדרגה אחר מדרגה ויאמר מבלעדיו אין אלהי"ם בכתר והוא ראשון בחכמה ואחרון בבינה ומנהיג בו"ק וירד עד היסוד וכו' כדפי' בתפלה למש"ה אמנם הכוונ' הנה שהתי' הזה יתקשר בסוד הנהג' בתוכו י"ג רבוא אלף עלמין נושאי דגלי עמודי ההנהג' והארכתי שם בחש"ק בש' ג' סי' ג':

תמר ב - פרק ה

הנה פי' לעיל ב' בחי' לתי' זה הבחי' הא' הוא בחי' ארבעה כדפי' הבחי' הב' מהד' יתחלק לי"ג והיא השנית ע"י הספי' העולות והא' ע"י ההתפשטות המתפשט והנה הד' יתמצא בי"ב ענין מתייחס הוא ולכך ד' מאות אלף עליונים יעשה בהם י"ג אלף רבוא מצד עליית התחתונים שכל א' מהארבעה יתבחן בשלשה ויעש' ע"י הנקוד' האמצעי' י"ג ופשוט הוא הנה כאשר יתפשט עוד בחי' זו למטה יהי' ג"פ י"ג הם ט"ל דהיינו סוד יה"ו י"ג הויות באות י' י"ג באות ה' י"ג באות ו' ולכך הם ט"ל יו"ד ה"י וא"ו ולכך נוסף ט"ל למטה לסוד הבינ' במקומה. והנה כאשר הצדיקים בעדון נועם ה' מתעדנים בסוד ד' כדפי' ועתה מבחי' זו ירד שהיא ט"ל להחיותם בו והוא נעשה ממש מתיקון זה בלתי משתנה הבינ' אלא מהבחי' הזאת העליונ' אל הבינ' בלי שינוי מבחי' אל בחי' כלל והנה כבר פי' שסוד אח"ד הוא נקודה אחת שנעשי' מאות י' שבחכמה ונחלק לג' יודי"ן והיינו שהם ג' טיפין באותיות יה"ו דהיינו יו"ד ה"י וי"ו ויורד למטה בסוד יו"ד ה"א וא"ו הנעשה למטה והיינו שנוטף טיפין טיפין לרישא דזעיר דהיינו הבינ' כאשר יתבאר במקומו בענין שנמשך מבינה שבכתר לבינה עצמה והיינו מהחי' הא' כדפי' ומתמלא ראשו דז"א שהם חכמה ותבונה ודעת יה"ו מט"ל זה מראש ז"א יש בו ימין ושמאל ואמצע כאשר יתבאר ולכך עם היות שאין זמן למעלה בערך התי' הזה עכ"ז בערך ז"א למטה יתמלא

ראשו מאור טל זה בכל יום דהיינו סדר זמנים למטה ולכך אותיות יו"ם הם אותיות יה"ו כנודע דהיינו י' חכמה מ' בינה ודעת ו' ויתפשט בז"א בסוד הזווג מראשו בסוד זרע היורה כחץ מן המח אל המל' להחיותה ולתקנה מצד המיתה אשר תחתיה כנודע שסוד טיפי זרע הייחוד מחיים המל' ממיתה ודין אשר בה, והנה יתפשט הטל הזה מכמה מיני אורות הכלולים בכתר ולזה נק' טל אורות שהם מיני בחינות לובן הכתר במינים הרבה וברדתו למטה ימצא בבינה בראש ז"א ומשם יהי' יורה כחץ ע"י הזווג. והוא קיום כל הנמצאות שכל המציאות נהנים ממציאות החיות הזה המשולח אליהם. והנה ממנו נעשה מ"ן ששחקים שהם נו"ה שוחקים לצדיקים צדיק וצדיק לחם מן השמים ת"ת. והוא נוטף לשדה תפוחים שהיא המ"ל הנק' שדה תפוחים מפני שיש בה הלובן והאודם מהפנים העליונים שהם חו"ג הנעלמי' למעלה שמהם נעשה אנפי מלכא למטה כאשר יתבאר למטה במקומו והנה המשכתו לשדה זו שהיא מל' היא ע"י שבינה וזווג דהיינו זרע היורה כחץ והנה הטל הזה רחמים גמורים כעין הבדולח אמנם ישתתף לפעולת הדין ברדתו למטה כפי הצורך בבדולח הזה שמראה כל הגוונים האודם והלובן ועיקרו לובן כך עיקרו רחמים ומראה ג"כ פעולות הדין וכמו שהארכתי בעניינים אלו בחש"ק שער ג' סי' ג'. והנה הטל הזה אחרי רדתו למל' על ידה יהי' תחיית המתים ממש למטה שהיא תשפיע אותו למטה להחיות בו את המתים וגשמים והענין כי המיתה שלטה והפרידה קשר הנשמה והרוח והנפש והגוף ולכך ע"י הטל הזה דהיינו יה"ו היורד למטה לשדה דהיינו ה"א כמו שסגולתו בספי' קושר יהו"ה יחד כך בחוץ יקשור סוד נר"ן דהיינו בינה תו"מ וכיון שהטל מהחיים הארוכים העליונים יבטל המיתה וכל הפועלים כדפי' בחש"ק סי' ד' שער ג':

תמר ב - פרק ו

וכבר פי' שרחוק מאד לייחס כאן חילוק בחי' מפני האדיקות אשר לכתר בא"ס אמנם מצד שהחכמה מוחא יבחן בסוד י' לג יודי"ן שהם י"ג בחי' דהיינו סוד השתלשלות הכתר בתיקוניו מי"ג אל י"ג תמיד ולכך עם היות שאין בכתר בחי' ולא התפשטות אמנם מצד החכמה ישתרש שם בגולגלתא שהוא הכתר י"ג בחי' שהם סוד יהו"ה אל החכמה יהו"ה אל הבינה יהו"ה אל הדעת שהדעת הם סוד הפנים לצד פנייתו לפנות למטה והם י"ב והנקוד' הא' הכוללת הכל לעצם הכתר הסובל כל הי"ב ובסוד ההנהגות הארכתי באידרא בחש"ק שער ג' סי' ג'. אמנם בשעת פטירתו לא רצה ר"ש לייחס אלו הי"ב בגולגלתא שהוא הכתר וייחסם בחכמה עצמה דהיינו מוחא וע"ז אני אומר שלא יתייחסו שם בכתר אלא ע"י החכמה דהיינו י' הנחלקת לג' חלקים ג' יודי"ן שהם מתפשטות לג'

שמות יהו"ה יהו"ה יהו"ה והיינו חכמה ותבונה ודעת ועצם השמות נובעין מן הנקודה שהיא יו"ד לעצם החכמה ומשם ישתרשו בכתר גלגלתא ולזה בחי' זו בתי' זה היא תחתונה מתבחנת לפי מציאותו על מוחא שהגולגלת על המח ומנקודה זו מתפשט' סוד אריכות אפים שהכתר נק' אריך אנפין והיינו מהכתר מהבחי' זו יתפשט אריכות אפים לש"ע רבוא עלמין דהיינו י"ס ג"ר נכללות בכללות גדול ש' רבוא וז"ס הם ע' רבוא שאינם בכללות הגדול ואלו השרשים אשר לספי' כאן בסוד לובן הכתר בתי' זה יקרא ארך אפים דהיינו שכאן הרחמים ואריכות הפנים ללבן לרחם על הכל ואלו הפנים הם למטה בתי' הזקן אמנם האריכות הוא ענין נוסף על הפנים שהפנים הם בחי' הפנייה וההשגחה דהיינו סוד חו"ג שרשים עליונים בתוכיות הכתר כאשר יתבאר ומבחי' הכתר הזה יתפשטו הרחמים והלבנינות והאריכות לפנים כדפי' שהוא תי' ידוע בתי' דיקנא והנה הבחי' התחתונה אשר לז"א יתקרי קצור אפים ויש בו דין קשה כאשר יתבאר ענייני הפנים בז"א ומיד יתפשטו הפנים האלו הארוכים ויושפע הלובן והאריכות מהבחי' הזאת שהיא ארך אפים הא' המיוחד הזה ויתפשט לפני' תי' שביעי לדיקנא דאריך ומשם יתפשט לז"א ויתארכו פניו והיינו מה שיתוקן שם ויעשה ארך אפים מצד הלובן הזה וזה לעתים בהיותו מתארך ומתמלא משא"כ הפנים אשר לא"א שתמיד הם ארוכים מצד הנקודה הזאת שהיא כלל כל המציאות:

תמר ב - פרק ז

הנה האחד הזה שהוא עצם עוקץ י' שהיו"ד עצמ' תתחלק לג' חלקים כדפי' והחלק הי"ג הוא העליון עצם הכתר הוא המכונה גולגלתא להיותו ראש לכל המציאות הוא בחי' הנק' עתיקא דעתיקין והטעם כי הבחי' כולם אשר לכתר יקראו עתיקין וסבין מפני שהם סיבות כל וקדומות לכל המשתלשלים למטה והתי' הזה הוא סבה לסיבות ושרש לשרשים ולזה יקרא עתיקא דעתיקין סבא דסבין קדש קדשין דקודשיי' וירצה קדשי' והם הספי' העליונות שהם קדשי' בהעלמן מצד החכמה וזהו סגולת הקדושה להמשיך הקדש מן הכח"ב לאבות. והטעם שכל מקום שאור הקדושה מתפשט מיד נטהר ונקדש ולזה אנו ממשיכי' מן הקדשי' שהם מצד החכמה קדש ודאי לקדש התחתונים להעביר החיצונים וכיון שהחיצונים מתעברי' והדיני' מתטהרים מדינם הקשה מיד הרחמים העליונים נראים שם וז"ס הקדושה שאנו מקדישים בעשרה להמשכ' הקדש כדפי'. והם ג' מגזר כדפי' לאבות אמנם הכתר קדש קדשים דהיינו שהוא מתעלה להקדיש בתוספת קדושה לקדשים הנז' ויש עוד קדש קודשי' דקודשיי' בתי' זה שהוא להקדיש הקדשי' שהם התי' להקדיש הקדשים התחתונים שהם הספי' למטה והנה הקדושה

חלה על החול שהחול מתקדש ונעשה קדש והקדש נבדל מן החול ולזה הספי' ח"ו חו"ל בהיותם מתלבשים במקום החול לפעול ע"י הדינים החיצונים ובהתקדשם יובדלו מן החול ויסולקו מן הדינים וה"ס המבדיל בין קדש לחול וזהו והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים שסוד הפרכת הזה יש בו כמה מדרגות בכמה מקומות ולעולם חכמה אם החכמה הקדומה לקדומות שבה סוד המלכים כדפי' בתמר א' והיא מבדיל' בין הרצונות לתיקוני הכתר. ואם בכתר עצמו בתיקונו יש פרוכת פרוסה בסוד המח ואם בסוד הכתר החכמה מבדלת בין הכתר לבינה ותי' ז"א וכיוצא. וכן יש פרוכת פרוסה בהיכל קה"ק ויש עוד בחי' והנה כאשר נייחס כל הקדשים בתי' האלו העליונים אשר לכתר נתייחס הכתר אשר לכתר דהיינו גולגלתא יקרא קודש קודשין דקודשייא להיותו מדרגה עליונה על כל הקדשים וכאשר יתפשטו קדושותיו יתקדשו ויתארכו הקדשים שהם התי' אשר למטה בכתר עצמו שהם מקדישים סוד הספי' כולם להבדיל בין הפעולות הפועלות בחול שהוא סוד היצירה הפועלת בטמאים כנודע:

תמר ב - פרק ח

הנה הכתר הזה שהוא גולגלתא בחי' א' לתי' ושרש לשרשים הוא לבוש לאור א"ס להתלבש ולהמצא להנהיג כל הנמצאים והוא נמצא בכל הספי' ובכל הפועלים שאין פועל זולתו כדפי' בעין כל תמר והנה כסא לא"ס הוא הבחי' הזאת שעם היות שפי' בת"א ענין הרצונות והמלכים הכל נסתרינו ואין לנו עסק זולת באמרינו א"ס וכתר דהיינו גולגלתא דא ואין לנו צורך לפרש עוד והנ' מאור זה יעש' מצע והיכל לא"ס וכאשר נאמר שימצא א"ס בנאצלים כלם נאמר שכל ספי' כלול' מי' ובכתר שבה יתפשט סוד אור גלגלתא דא ובתוך האור הזה האור נשמת חייהם דהיינו סור א"ס בתוכם ולזה תחיל' יתפשט לסוד תיקונ' דגלגלתא דז"א שהיא דרך כלל גלגלתא לכל הספי' ודרך פרט יתפשט לסוד גלגלתי' לכל הספי' ולא זאת אלא אפי' לסוד הנפרדי' בבחי' וחיה למטה בהיכלות בהיותם נכללים בסוד האצילות לייחוד העליון דהיינו סוד כל אשר יעבור תחת השבט דהיינו שהם המלכים אשר נועדו היכל אל היכל ונקשרו ועברו יחדו תחת הייחוד שבט הזיווג העשירי דהיינו בחי' עליונ' אשר להם יהי' קדש ל"ה דהיינו שהם עולים ונכללים בסוד התפשטות אור הכתר ובתוך אור הכתר אור א"ס וסוד אור זה מקור לכל המאורות אשר בסוד גולגולת אשר לכולם בענין שכל מקום שימצא שיעור קומה והנהגה יעשה שם עליו גולגולת ועל הגלגל' א"ס והנה תיקון הגלגל' הוא מא"ס ומגלגלת זה יתתקנו כלם כדי שלא ימצא שום הנהגה נבדלת ממנו ח"ו שהוא הפועל הכל ואיך נעלם ע"כ דברי רשב"י באדרא ובשעת פטירתו רצה שההנהגות הם א"ס בכתר

וכתר בחכמה כדפי'. ולפי זה נחזור לכלל ראשון שסוד החכמ' לבוש לגולגל' זו וגלגל' זו לבוש לא"מ וימצא המציאות יחד לכל גולגלתין ולבוש זה הוא מה שפי' לעיל שסוד י"ג אלו אינם בבחי' הכתר עצמו אלא מצד החכמ' ומהחכמה יבחנו בכתר והם ג' ראשי ההנהגה כדי שמהם ימצא הנהג' בכל המציאות ועדיין יש לבוש ללבוש כדפי' בעין כל ושם מקומו ועם שהוסיף ר"ש ראש ג' בשעת פטירתו שרצה שהעלם בחי' הכתר הזא' נעלמ' מאד והחכמה שבכתר עם היות שהיא מוחא סתימא לא כ"כ וראוי שנתן מעלה לגלגלת' על מוחא ועם היות שאנו רואים (צ"ל במשל) בנמשל שהמוח סביב מהגלגלת בנמשל אינו כך שהרי בחי' זו כתר עליון המתעלה והוא נעלם מאד והחכמה היכלות עם היות שבמשל הכתר גולגלתא היכל למוחא ולזה רצה בשעת פטירתו והסכים שהכתר בתוך החכמה והם ג' ראשי ההנהגה הא' החכמה שהיא נעלמ' ועכ"ז נעלם מאד וכל הבחי' שמתבארות בתי' זה גולגלתא יתייחסו אל החכמה שבו שהכל ענין א'. הב' הכתר גולגלתא דא והוא מתלבש בחכמה מוחא סוד חכמה קדומה זו. הג' אינו ראש ולא מכלל הראשי' הנז' מפני שהוא בא"ס והיינו סוד העצמות המתפשט והכל עולה לענין א' רק שנוסיף העלם ולבוש ללבוש בזולת מה שיוסיף הלבשה בחכמה ותבונה ודעת בתיקו' ז"א לקמן בע"ה:

תמר ב - פרק ט

כבר פי' בעין כל תמר ד' פ' ל"ב ענין מלת אויר וסודו דרך קצרה הוא או"ר י' דהיינו י' חכמה או"ר בינה ונודע שהבינה היכל אל החכמה ולכך יכנס י' באור נקודת בהיכליה ויעשה אויר אמנם יש כאן לדקדק שהיה ראוי שיקרא יאור או איור או אורי מה טעם נק' אויר ולזה נאמר שאותיות אור הם ג' ספי' הנכללות באור שהם בינה א' כנודע אל"ף בינה ו' ת"ת בסוד ו"ק ר' מל' שהיא ראש לכל המשתלשל למטה וכולם בתוך הבינה ויוכללו ויעשו אור והנה החכמה אינה מתפשט' להתלבש דוקא בבחי' הבינה שבאור כדי שיקרא יאור ולא בבחי' הת"ת שבאור כדי שיקרא איו"ר אלא בבחי' המל' כדי שתק' אויר והנה לא תעבור אל הר' אלא דרך אור ולזה אור לבוש היוד והיינו יהי אור נפתח אור ונעשה לבוש לאות יו"ר ונעשה אוי"ר והיינו קדימ' החכמה אל הבינה ואח"כ ימצא הבינה ויעשה לבוש לחכמה ויקרא סודה אויר והנה כאשר יבקע החכמה האור והלבוש הזה יתפשט סוד התפשטות' ויעשה הנמצאות למטה ומיד יאמר יהי אור שנשאר אור ונתפשט' היו"ד ואין ספק שהבינה נבקעה להתפשטו' האצי' שהם סוד ד"ו פרצופין מלוי היו"ד והבקיעה הזאת שתבקע הוא סוד ל"ב אל"הים דעובדא דבראשית דהיינו ל"ב נתיבות חכמה שהחכמה מתפשט' והבינה נבקעת כדי לעבור החכמה ולכך יתלבש

החכמה בבינה ובבקיעת ויקראו ל"ב נתיבותיה בשם הבינה סוד החכמה מוחא דזעיר שבקע' סוד הגלגלת וירדה דרך חוט השדרה ונתלבש' בכל סוד חי' גוף דהיינו התפשטות הקצוות וכך הס ל"ב נתיבות חכמה ח' ספי' בסוד ר' בחי' הם ח' הויות שהם ל"ב אותיות והנה החכמה אשר בגלגלתא דא דהיינו חכמה קדומה בסוד אוירא דגלגלתא דהיינו סוד התלבש' בבינה שם לא תתבקע ולא תתפשט אלא היא מתלבשת בבינה ושוקט' שם והטעם שהכתר שכל והמשכיל חכמה והמושכל בינה והכל דבר א' הוא וחכמתו ובינ' והמתחדש בין ב' הכל אחדות גמורה ולא יתפשט ולא יתהוה ממנו הויה מחודש' כלל שהכל עומד בעצמו באחדות אמנם יש לדקדק שכיון שכך הוא מה יעשה החכמה שם ומהיכן יתפשטו ההויות אם חכמה ובינה יתקשרו יתלכדו יחד ולא יתבקעו. וי"ל שכל התפשטות החכמה הזאת אינה עצם החכמה אלא סוד הדעת שהוא סוד השער שהוא מתפשט ממנה והיא נעלמ' תמיד והחכמה הזאת היא חכמה שהיא קיום הנמצאות כלם אמנם יתקיימו הנמצאות ממנה עם היות' נעלמ' כדרך קיום ההויות מסבתם העליונה עם היות' שהסבות נעלמות וכדרך שאנו רואים בדינים הקדושים שהם שרשים לדינים החיצונים וקיומם מהם א' ועכ"ז הם רחוקים מהם שהרי הדיני' החזקים החיצוני' למטה והדיני' הקדושים עליוני' למעלה ומתקיימים אלו מאלו מפני היותם סבתם ואין חובה שיתקשרו ויתאחדו אך החכמה הזאת נעלמ' ומהנעלמ' תהי' ראש להנהג' תמיד ומחיות' המתפשט ממנה יחיו כל ההויות והיא אינה מתפשט' לתחתוני' כלל וההתפשטו' הוא סוד הדעת דהיינו השער והיא תתן חיות ונשמה לחכמה הנמצא' במקומ' דרך הדעת שהם סוד השער כאשר נאמר ואין הכוונה שאין בחכמה הזאת השתרשות הנמצאות ח"ו שכל מקום שתאמר מלת חכמה מחייב ציורי הנמצאות והידיעה בחכמה אמנם יתמצאו שם בידיעה ויתעלמו ולא יפתחו לחוץ כלל זולתי מה שיגלה בסוד הדעת ואותם המחשבות שהם בחכמה הקדומה סתומות ונעלמות בלתי מתגלות כעין דמיון החכמה העליונה שבה סוד המלכים הנעלמים ולכך בסוד תי' החכמה לא נדע רק שהיא לבוש לכתר והיא נשמה לספי' כלם כדפי' ענין הראשים ויתמצאו הנמצאות לחוץ בסוד הדעת כדפי'. ועתה יש לדקדק כיון שכך הוא עצם הבינה קרומא דאוירא שהוא מלבישו המוח ומעלימו מהיכן יצא ולזה נאמר שדרך סוד אוי"ר הוא קשר אור י' וההשתלשלות היא שהכתר יוציא חכמה והחכמה יוציא בינה והיינו י' אור ואח"כ יתלבש י' בתוך אויר דהיינו התלבשות החכמה בבינה ודבקותם יחד כדי שיתפשט החכמה דרך הבינה וענין זה נסתם ונעלם בחכמה זו ולא נפתח כלל אלא דוקא בסוד הדעת כדפירשנו:

תמר ב - פרק י

במציאות החכמה הנעלמה הזאת לא ביאר ר"ש באידרא חילוק מוחות אמנם ממילא משתמע דאע"ג שהיא נעלמ' היא מתחלקת לג' מוחים דהיינו סוד הבחי' שפי' בגלגלתא שהם ד' לסיטרא חד וד' לסיטרא חד וד' לסיטרא דאנפוי וחד לעילא כדפי' בפ' ו' בענין שהם י"ג מדות ובשעת פטירתו פי' שהם במוחא. והענין שבשעת פטירתו נתן העלם לגלגלת' וגילוי קצת למוחא ולכך יחס הבחי' האלו אל המוח ובאידרא נתן גילוי אל הגולגולת והעלם אל החכמה לכך נתן הבחי' אל הגולגלתא ועתה נלמוד מבין ב' שמה שיבחן הכתר יבחן החכמה בתוכו ומה שיבחן החכמה יבחן הכתר שהוא גלגלתא שהמוח בתוכו א"כ הם ג' מוחות דהיינו סוד י"ב ד' לכל מוח ומוח והבחי' הנקודה העליונה הכולל' הכל והם סוד י"ג ולא ירוחק היות ענין זה סוד יו"ד ה"י ו"יו ה"י שהם ג' יודין ג' מוחין ויו"ד א' היא נקודה ראשונה ואלו הם סוד י"ג כאשר אות יו"ד תתחלק לג' חלקים הם ג' מוחות ונקודה שהיא כוללת הכל והיינו סוד מוחא סתימאה שאינה נחלקת לחלקים אמנם השכל מחייב היות בה כל החלקי' האלו והנה הם ג' הויות שהם חכמה ותבונה ודעת נקשרים יחד בזה הם ג' עוקצי היו"ד שהיא נחלקת לג' עוקץ למעלה ועוקץ למטה וגוף באמצע הם ג' יודין כזה י ואלו הג' כאשר יתפשטו יעשו ג' שמות דהיינו יהו"ה יהו"ה יהו"ה כדפי' ואלו הג' שמות יתייחדו יחד כזה יי"י הה"ה וו"ו הה"ה דהיינו סוד שנים העשר יהיו כוללים בחינתם אלו באלו ויעש' שם א' כזה יהו"ה ויתפשט ויתמלא בסוד המלוי כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י הרי הם סוד המוח והם סוד י' נחלק' לג' שמשם נובעת יהיו י"ג והכל עולה לענין א' וסוד הבחי' האלו וסוד השמות יורה שיתקשרו החכמה והתבונה והדעת ייחוד וקשור א' בתכלית האחדות והנה כאשר יהיו ג' שמות י' נקודה וכאשר יתקשרו ויהיו י' אותיות י' ראשונה יש בה ג' עוקצים שמשם נובעים ג' יודין שהם ג' שמות וזה הוראת הספי' הנעלמות שהרי הדעת שמו בעשרה והחכמה יתפשט שמה בעשר והמקור שמהם נובעות יתחלק לג' נקודות ויתקשרו הי' בי' בתוך הי' ויהיו כלם כא' מיוחדים והיינו היות י"ג מבועים נעלמים נפלאים למעלה אינם אלו י"ג מדות תחתונות שהם י"ג תיקוני דיקנא כאשר יתב' אמנם י"ג אלו הם בסוד חכמה סתימאה נפלאה כאשר נכנה שם יהו"ה הקמוץ בכתר י' שבו מורה על חכמה זו הנעלמ' ובתוכיות אותה היו"ד יוכלל כל זה והוא פלא העלמ' דהינו י' נקודה ונחלקת לג' עוקצים וכל עוקץ לשם יהו"ה יהיו ג' שמות ויהיו י"ג בחי' ומפני העלמ' לא יכונה בה אלא אחדות נקודה סתימא שאינה נפתחת כדפי' ולא יתייחסו שמות בכתר אלא אחר התפשטות' התיקו' בספי' למטה וכן פי' בס"ד שאין ראוי לייחס אותיות בכתר זולתי ממציאות תחתון ישפו'

בעליון אבל לא שיהי' באמת למעלה לרוב העלם וזה אפי' בתיקו' הנגלים כ"ש הנעלמים כעין גלגלתא ומוחא ועכ"ז על הדרך הזה דרשנו במוח זה כל מה שדרשנו לא שבאמת יהי' בו ענין חילוק מוחין. וכבר נודע שכל מקום שנאמר י"ב לג' חלקים יהיו בסוד ג' מוחין אלו או ישפטו בד' לדרך האחרת כדפי' דהיינו ג' י"ודין ג' ה"הין ג' ו"ון ג' ה"הין לכך החכמה התחתונה תתבחן בג' מוחין ובד' מוחין ויש בזה עוד ענין יתבאר במקומו:

תמר ב - פרק יא

עם היות שאין החכמה נפתחת מצד עצמות' כדפי' עכ"ז ממנה יתפשט סוד השער דהיינו סוד הדעת כאשר יתבאר. והנה ההתפשטות הדעת השער הזה הם סוד ווי"ן מתפשטי' ונובעים מהיודי"ן לכל הם סוד יו"ד הרי משם נובעות ו' מהיו"ד וכן וי"ו הרי משם נובעות ווי"ן מהיו"ד בענין שהם ג' ווי"ן נובעים מג' יודי"ן כזה ו' ו' ו' והם ג' יודי"ן ג' מוחי' ג' ווי"ן שבג' שמות הנז' כדפי' בפ' הקודם והנה בז"א יבחן השעה לג' בחי' מפני שיש בו ימין ושמאל ואמצע אבל כאן אין ימין ושמאל ואמצע אלא כולא ימינא כולא רחמי והצדדי' הנז' בגלגלת' וי"ג מכילן בחכמה הכל אחדות גמורה וענין א' לכך לא יבחנו הדעות השערות המתפשטו' מהמח לבחי' כלל ח"ו ומה שהם ריבוי בחי' הוא לפי מציאות רבוי הכללות לספי' בהשתרשם שם והנה התפשטות אלו השערות מהחכמה פי' שהוא כדבתר כותלא רצה בזה שהוא התפשטות נובע מבין סדקי חדקי שאין הענין פתיח' הראוי' להאצי' אלא שיסתם ויתעלם החכמה ואלו הדעות מתפשטין וחיים ממנה כאלו כותל מפסיק ביניהם והיינו הבינה הקדום והסובב והגולגלת על הכל בענין שהיא סוד מוחא בתוך קרומא דאוירא בתוך גולגלתא דהיינו סוד חכמה בתוך הבינה ובינה בתוך הכתר זו בתוך זו (ב"ח והנה הי' ראוי שיתפשט הדעת מתוך הבינה למטה ואינו אלא שיוצא מחכמה דרך הבינה אל הכתר כזה [] ב"ח והנה צורה זו לשבר את האזן ועתה ימצא התפשטות הדעת כמעט הפך הסדר הנכון והנאות והיינו כדבתר כותלא והיינו לשון בתר כותלא יהי' בו סוד הנה זה עומד אחר כתלנו משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים שדרך חלונות ופתיחות שהכותל הזה שהוא גלגלתא כ' כתר עשר ועשר ת"ת ומ"ל ט' ת"ל ומשם מאירי' השערות ומתפשטי' בעצם הכתר ומעצם הכתר יקראו דהיינו סוד הדעת וסוד השער ויהי' התנוצצתו תחלה מן החכמה שבתוך הבינה שבתוך הכתר ממטה למעלה מתוכיות אל הגילוי לצד מעלה לצד הכתר האוסף הכל ואח"ך יתפשט השער אחרי גילוי עצמו להשפיע למטה. והנה הטעם אל המציאות הוא שהכתר מאצי' הבינה מפני שהוא חפץ בתחתונים דהיינו הדעת כלל הנמצאות התחתונות והבינה מוציאם מכח החכמה ואי אפשר להגלות למטה בסדר השתלשלות

חכמה ותבונה ודעת לרוב העלם הכתר אמנם נמצאים שם כדבתר כותלא מה שיהיה אחר היות הכותל ת"ת ומלכות והנה מציאותם משרש למעלה שורש קודם יוצא ממה שיתעלה במחשבה להאצי' מכח החכמה שבתוך הבינה שבתוך הכתר א"כ יצא מביניהם המחשבה הקודמ' אל מציאות אצילות הנה לפי זה השער יש בו ב' בחי' בערך שהם הפעולות התחתונות אינם עצמות אלו שער ולבוש שהם יוצאים מהעצמות כדפי' בפ' ב' ובערך שהם המחשבה הקודמ' סיבת האצי' אל הבינה והחכמה שעולה מחשבה קודמ' לאצי' להאצי' כדי שיתאצל הדעת לזה יהי' השער שהוא הדעת קודם ונובע מן החכמה אותה המחשבה לצד מעלה והיינו סוד תיקו' השער דרך כלל בתמונה הגשמי' שהם אידים העולים מן המח דרך נקבי העור והגולגלת ובאמת השער חופה ומעלים הגולגלת והראש והמח והיינו הדעת המלביש הכל ששלש ראשונות כלם מתעלמות בדעת והיינו סוד כדבתר כוחלא שפי' באדרא והיינו סוד תיקו' השער שפי' בחש"ק שער ג' סי' ג' וסוד הדעת הזה הוא נובע החיים מחכמה הנעלמ' לחכמה המתאצלת במקומ' ונותנת בה כח להתפשט ולהתאצל בל"ב נתיבות חכמה המתפשטים בחכמה בתוך הבינה למטה נמצא כל כח המעשה הוא מהשער מכל שכל קוץ וקוץ עושה נחל נובע אור עליון לכמה בחי' כאשר יתבאר:

תמר ב - פרק יב

הנה בחי' הדעת הזה הוא השער כדפי' יהי' בחי' בסוד מספר הכללות אלף אלפים רבוא דהיינו מצד החכמה רבואות ומצד הבינה אלפים כדפי' בעין כל חמר ד' פ' י"ו וז' אלפים מצד הבינה המתפשטת ז' ספי' באלפים ומצד החכמה בעשיריות וחמש מאה מצד המ"ל מספר החמשה ומצד הת"ת במאה בענין שדרך כלל נבחנים מחכמה ומבינה ומת"ת וממ"ל ודאי שהם שרשים עליונים לספי' תחתוניות ואלו השערות נאמר בהם ושער רישי' כעמר נקא והענין שהם רחמים פשוטים והנה הצמר הוראת הרחמים אמנם מפני שיש רחמים שיש מבחוץ לנגדם לבן האדמי וכגון אברהם שיצא ממנו ישמעאל ואינו לבן נקי וזה כצמר הנקי היינו הרחמים הלבנים הפשוטים מכל דין ומכל סיגים כלל והיינו השרש' ז' ספי' בחכלית הלובן והרחמים והנה דרך כל הספי' מחו"ג או בינה בחכמה מפני שישתלשלו לימין ושמאל שיחזור ויכלל זב"ז וזב"ז י"ה ה"י וכדפי' בספ"ד בשער השמות וכן בחסד גבורה בסוד העקידה הנני בני כדפי' בפ' וירא סי' וכאן סוד הבחי' האלו לרוב רחמיהם כלם מתפשטים ממקורם מסכימים על הרחמים הפשוטים בלי שנוי כלל ועיקר לכך לא יצטרכו אל ההמזנה ואל הצירוף אלו באלו אלא כלם ישרים לא אסתבך דא בדא והנה בזה לא יתפשט הא' מחבירו או ישתנה או יעשה הא' מה שינגד

חבירו ח"ו אלא כלם רחמים פשוטים לא אפיק נימא מן נימא שאין זה ארוך ברחמים וזה קצר בדין ח"ו אלא הם ריבוי בחי' החסדי' הפשוטים נמצאו לשעשוע עליון להתענג בהם הספי' העליונות כאשר יתבאר והשואה זו בין לבחי' שער בין לבחי' נימין שהם בחי' שונות כאשר נבאר בענין שמטעם זה לא נחלק בחי' רבות בסוד המוח שאם נחלק במח כמו שחלק בז"א המוחין שרשים לפעולות דהיינו הדעות ואם המוחין הם מתבחני' לימין ושמאל ואמצע דהיינו יו"ד ה"י וי"ו ה"י שחילוק האותיות חילוק בחי' א"כ מכ"ש שיהיו מתבחני' אח"כ השערות המשתלשלות ונובעות מן המוחות אמנם נקשר המח על נקודה א' תכלית ייחוד וקשר ונאמר שאין בו אלא אחדות גמורה הסכמ' הרחמים הפשוטים כדי שיהיו השערות מצויי' ממציא' הא' הפשטות ברחמים ולא יהי' בהם שום בחי' כלל אלא כולם יחד בחי' רחמים. וא"ת הרחמים הפשוטים בהשואה א' במה יבדלו ויתרבו ויעשו בחי' רבות והכל חסד א'. וי"ל שהמציאות התחתון מחייב סוד הבחי' למעלה אמנם כולם חסדים כולם השואה א' לחסד אלא שהם בחי' מצד ההשתלשלות המחוייב למעלה והנה העליונים הפך התחתונים שהתחתונים ימעט כללות' ויתרבה שנוי בחי' וכאשר יתעלו אל השרשים יתרבה כללות' וימעט שנוי בחי' כיצד הרי המ"ל במקומה דין וגבורה וימעט כללותם דוקא עד עשר וכיוצא ויתעלה לח"ת ותהי' רחמים ויתרבה כללותה במאה וכיוצא וכאשר תתעלה אל הבינה יתמעט דינה יותר ותתמתק ויתרבו כללותי' ובחי' דהיינו באלף. וכאשר תתעלה אל החכמה יתרבה כללותה אל הרבואות ויתמעט דינה וזה יהי' הדרך לכל הספי' ומה גם בעלותם אל אריך אנפין דהיינו שיתרבה שיעור קומתם ויתמעט דינם עד איננו כי נמחק מכל וכל וטעם הכללות מן הטעם שפי' בעין כל תמר שהשרשים והמציאות לכל הנמצאות יתרבה בכתר עד אין תכלית להיות שבו שרש הנמצאות אשר בחכמה ואשר בבינה ואשר בת"ת ואשר במ"ל ואשר בנפרדים כלם מושרשים שם והנה כאשר ירדו אל החכמה כבר מיעטו אותם הבחי' המשתלשלות כלם בכתר וכאשר ירדו אל הבינה כבר מיעטו כל אותם הבחי' אשר בחכמה וכאשר ירדו למטה במ"ל כבר אין בה אלא שרשים לנמצאים התחתונים ומטעם זה יתרבו הבחי' לתיקו' בכתר ויתארכו מצד שיעור קומה הקרובה למאציל ולא כן למטה ולא יהי' ריבוי הבחי' לרבוי שנויי הספי' ח"ו ומטעם זה השערות מספר הרבה וכלם שוים ברחמים ובלובן כדפי':

תמר ב - פרק יג

כבר נודע שסוד וא"ו במילואה יוציא וא"ו אחרת וסודה היסוד הכרוך בת"ת דגוף וברית חשבי' חד ולפ"ז למעלה בשרש העליון השער הרמוז בת"ת בסוד הדעת ירמוז ביסוד

ויתפשט אליו ונודע שיש כמה בחי' היסוד בת"ת אחר שאין היסוד אלא ענפי הת"ת לכך ראוי שהשער העליון דהיינו השרש אל הת"ת כדפי' יתפשט לנימין הרבה שסוד הנימא הצדי' באומר' אין בין מים העליונים למים התחתונים נקבו' אלא כמלא נימא שהוא היסוד וכן אמרי' הב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה ומלת שער בלה"ק אינו שערא א' אלא רבוי השערות א"כ הנימין הם בחי' היסוד ובחי' רבות ליסוד בת"ת ולזה פי' כל קוצא וקוצא דהיינו משך וא"ו קוצי התחתון שהוא נמשך ליסוד אית בה ת' וי' נימי דשערי דהיינו בחי' היסוד כחושבן קדוש וכל נימא ונימא להיט בת"י עלמין והנה הקצוות באומר' קווצתי רסיסי לילה ומפ' בתי' קווצותי דהיינו ו"ק הנקצוות בסוד משך הוא"ו והתפשטות' והיא מתנוצצת בקדוש והענין בסוד קדוש ק' ק' הם ג' מדרגות הקדש הם ב ג"ד ששם מציאות קדש דהיינו החכמה מוחא שעלי' נאמר קדש ישראל לה' ראשית וכדפי' בפ' משפטים סי' בפ' ואנשי קדש תהיון לי ועלי' נאמר קרש לה' בציץ אמנם הת"ת נק' קדוש כדפי' בפקודין פיקודו לקדשא ובהסתלקו למעלה יוכלל סוד וא"ו בתוך קודש ויעשה קדוש בכתר וכד תייבין הנהו שמים לדוכתייהו נק' קדוש ב' כדפי' שם ולכך ק' א' בכתר וב' בת"ת וג' ביסוד והמל' קדוש' דהיינו קדוש ה' ומטעם זה המח קדש ומשך השער ממנו קדוש וכבר פי' סוד המוחין שהם ד' נפלאים כדפי' הנה סודם יהו"ה י' ק' יפ"י יעלו ק' והיינו י' עשר פעמים ש' בינה מח שני ד"ו ת"ת ומל' ב' מוחו' אחרי' דהיינו קדש יהו"ה ממש ועוד יתחלק הת"ת ביסוד לענין קדוש והיינו קדוש למטה בענין שהם קדוש א' המח בעצמו קדוש ב' בקו"י דשערי בת"ת קרוש לשלישי ביסוד ויתפשט למל' ותהי' קדוש' כדפי' ולזה כל נימא ונימא להיט במאה וי' עלמין שהעולם בעצמו בבחי' הנקב' בינה אומר שהכל א' וכל עו' ועו' עם היות הרמז למל' סתום מצד עצם הספי' המעלימות הכתר וגנוז שנגנז ולא נרמזו בחי' נעלמות אלו בשער בעצמו אלא מקום שיכלה סוד השער שם יהו אמנם נעלם תכלית העלם ונסתלקו תכלית סילוק עד שאינם רמזים ברמזי התי' שהרי אינם לא בשער ולא בשום ציור נמצא והעולם הנקביי הזה הנעלם להיט למטה לשבע מאה מצד הנקב' בת ז' ועשרים בסוד ב' בחי' על השבע' שהם חו"ב עיבר דהיינו בחי' הקצוות וספי' תחתונות וסודם כתר ק' דהיינו סוד התפשטות תר"ך עמודי אור ומאה בכל עולם ועולם ובכל נימא ונימא קדוש עולמות ובכל קוץ וקוץ קדוש נימין והם אלף אלפים רבואות וז' אלפים שערות ישתבח שמו הכולל כמר אלף אלפי אלפים עולמות עד אין תכלית ומספר וכולם גנוזים ונעלמים לשעשועו ואין מי שידע' אלא הוא בעצמו בראם והאצי' לקיום הנמצאות ודרך כלל הם אלף אלפים רבואות קוצו' ובכל קוץ ת"י נימין ובכל נימא ת"י עולמות ובכל עולם ז' מאה ועשרין עיבר שהם

הקצוות שסתם עיבר הם קצוות ורבוי בחי' אלו הם נובעות הארת ליתן רחמיו ודרך כלל סוד הדעת ישתלשל כמה בחי' בג' מדרגות המדרגה הא' קוצי דשערי דהיינו עד הת"ת המדרגה הב' נימין דהיינו היסוד המדרגה הג' בעולמות דהיינו הבינה שהיסוד והת"ת בסוד הדעת בין חכמה לבינה יוצא מחכמה הנעלמה ומאיר בבינה הנגלים הם העולמות והעולמות בינה מאירי' לכמה בחי' קצוות דהיינו שהיא בת ז' וכ' בחי' ט' תיקוני' דדיקנא דזעיר שבבינה והיינו ז' מאה מן ז' ספי' ועשרין מצד בחי' חו"ב בסופם הנגלות ונכללות בשבעה והם מתפשטת לעיבר שהם הקצוות למטה:

תמר ב - פרק יד

כבר פי' שכל שער ושער דהיינו בחי' הדעת יש לו מציאות בעצמו שאין להכלל בחבירו מפני שכולם רחמים פשוטים הנה כל שער ושער לעצמן מתלהטן בסוד תוספת הארה הנוספת להם ממקורם ותליין בהתפשטות א"א שאינם בסוד שברים ותרועה שהם מתיקו' שער ז"א מצד הדין אלא תליין ומתפשטי' באריכות והתפשטות' בתיקונא מצד רכות הבינה שהם נובעי' מחכמה והם בסוד תיקו' הבינה ושפירן בסוד התפשטותם בת"ת הנק' שפיר מפואר יפה והם מתפשטי' להעלים סוד גלגלתא דהיינו הכתר עצמו המתעלם ובלתי נגלה שאין הכתר נגלה אלא בסוד הדעת דהיינו סוד השער הנראה והנה הכתר אין בו בחי' ימין ושמאל ח"ו שהכל ימין כלו חסד ובלבנינות פעולותיו תמיד יתלבן אמנם כבר פי' שסוף סוף הם י"ג בחי' לגולגלתא ולא שיהי' בהם שמאל כלל ועיקר אלא עד שער סוד הדעת יעלים סוד הכתר מהאי סטרא ומהאי סטרא כל בחי' הכתר זולתי בחי' הבינה שהם בחי' התיקו' המתפשטי' מצחא ולמטה ממנה שאין שם שער אין הדעת מכנה על בחי' אלו ולא שיהי' שם קרחה ח"ו שהקרחה היא בשאר תיקו' ז"א שהם דין. אמנם הטעם הוא שבחי' הדעת האלו אינם מבחי' הפנים אלא השער נפנה לימין ולשמאל לשני הצדדים כלם רחמים ומעלימין הכתר מכל צד זולתי פאת התיקו' שהוא בחי' הבינה הפונה להתתקן. והיינו שנמשכין מחכמה הנעלמ' ומעלימין בחי' הכתר שהחכמה בתוכו ובחי' התפשטות' ברחמים גמורים מתפשטי' באריכות הכתר בתכלי' הלובן שאין בהם שום תערובת והם מתפשטי' ומגיעים להשפיע עד החכמה והבינה שהם ראשי' לכתפי' שהם חו"ג שבגופא דז"א בענין שהחכמ' ובינה יונקי' מסוד הדעת הזה שבכתר והנה הבינה בה ב' בחי' הא' בחי' פנים ובחי' זו ממנה יעשה תיקו' א"א מבחי' מצחא ואילך כאשר יתבאר וזו אין הדעת מעלימה ומכסה עלי' אמנם הבינה יש בה בחי' הדין הקשה שהרי היא עיקר ההנהג' בדיני' דדיני' מתערין מינה ואותם הבחי' מושרש' בה בלי ספק שהרי היא נאצלת מהכתר אל מקומ' ופועלת שם האחוריי'

והדיני' והיינו עורף הפך הפנים כאומרו כי פנו אלי עורף ולא פנים והנה סוד הדעת ברחמיו מכסה שאין בבינה ההיא מתגלי' שום תיקו' מתיקו' הדיני' כלל והיינו סוד השער המכסה על הצואר שלא יראה העורף והדינים:

תמר ב - פרק טו

הנה ענין אזני' בא"א לא נזכר בדברי ר"ש ממש בתיקו' עצמו אמנם נזכר בב' מקומו' הא' בשער דהיינו סוד הדעת שנמשך בענין שאינו מונע האזנת האזנים כמו שער ז"א שהוא דין ומונע כניסת הבקשה והתפלה אלא פונה לצדדים ונותן בחי' הגלוי אל בחי' האזנים. הב' בסוד הזקן בתי' אמר דנחי' מקמי אודוני דהיינו שסוד תי' זה נמשך מלמעלה מבחי' אזנים בענין שסוד בחי' האזנים בין סוד הדעת שער הראש דהיינו דעת המתפשט מן הכתר ובין שער הזקן דעת המתפשט מן הבינה ובסוד אזנים עצמן לא דבר כלל וכן הוא ממש בס"ד רמזם ברמזים אלו ממש ובהן עצמן לא נאמר דבר ומה שנוכל לומר בהם דרך כלל שהאזנים חיוב ודאי שיהיו למעלה והיינו סוד בחי' האזנת תפלה בלי ספק אמנם האזנים למטה יש בהם הבחנה לשמיעה אם תפלה ראיי' יתקבל ואם לאו לא יתקבל מפני העקמומין אשר באזנים ואין כן באזני א"א שהם רחמים פשוטים ומקבל כל תפלה העולה שם בענין שפי' מה תצעק אלי אלי דייקא שהי' לו להתפלל למעלה והמעלה שם תפלתו אינה נבחנת אלא מיד נכנסת ברחמים עליונים אמנם בחי' עיקר האזנים הם בחי' חו"ג שבגבורה ובכתר הכל רחמים ואין שם גבורה שמאלית ודין אלא כולא ימינא והנה האזנים הם בין ב' מיני שער דהיינו בחי' הדעת. הא' בחי' שער הראש הנמשך מאחרי אדנוי שאין האזנים עושים שם פנים אל השער הזה שהוא סוד המשכת צינורי השפע מהחכמה העליונה אל החכמה התחתונה כדפי' בפ' אמנם הם לעצמן ולא שיהי' שם אחוריים אלא הכוונה שהאזנים הם בחי' מתפשטות לפעול למטה אינם נותנים פנים וקשר עם השער כלל שאין האזנה תחתונה גורם ההנהגה ההיא ולא מונעת האזנה במניעתו בז"א כאשר יתבאר. הב' שער הזקן שהוא נמשך שם מקמי אודנוי והנה השער וא"ו זה מדה לשער הראש וזה מדה לשער הזקן ובין שער לשער אזנים והיינו סוד התפשטות הדעת מחכמה שער הראש ומבינה שער הזקן ובין דעת לדעת האזנת הקשבת התפלה וכאשר תבחין האזנה זו בין ב' דעות אלו יורה על סוד האזנים היות בחי' חו"ב יחד ולזה יתייחד השמיעה לב' מדות ועיקרו עולה אל המח והשמיעה יתייחס לבינה כעין הלב שומע הלב מבין עם היות שזה בתי' זעיר ועולה אל המח חכמה א"כ יהי' לחכמה ולבינה כדפי' בפתחי הכניסה שהם סוד יו"ד מוחא שערין מכאן ומכאן

ובאמצע סוד א' או שיתמלא וא"ו או וי"ו דהיינו סודה בין ב' וויי"ן והיינו סוד האזנה בכתר בין ב' דעות שהם דעת מהחכמה ודעת מהבינה שער הראש ושער הזקן:

תמר ב - פרק טז

ענין השער הזה מאוחר אל האזנים מפני שהאזנים הם סוד חו"ג כדפי' בפ' ט"ו והשער בסוד הדעת ת"ת לכך הוא מבתר אודנוי והאזנים עיקרם מהבינה והשער בסוד הדעת ונודע קדימת הבינה אל הדעת ועוד השער הוא לבוש והאזנים עצמו' וכבר נודע ופי' בזה בפ"ב אמנם עכ"ז השער יהי' בו סוד ההשואה הגמורה עם היות מוצאו מבחי' י"ב שבגולגלתא כדפי' לעיל עכ"ז כל הבחי' על צד ההשואה הגמורה כדפי' לא נפיק דא מן דא שהתפשטות' שוה עם היותם מבחי' הרבה דהיינו י"ג בחי' שבגולגלתא כדפי' לעיל והם ס"ג בחי' כמבואר על צד שלימות ההשואה והשערה א' והתפשטות א' עד בואם אל העולמות הנז' כדפי' בפ' י"ג והנה הצדיקים שהם עולים בסור נשמתם ונקשרי' בסוד הבינה נהנים שם בהשגתם בעולמות ותיקוני השער ויופי רחמיהם ושלימותם והיינו שהגן להם בינה והעדן העליון שמתעדנים בו מחכמה ותי' הכתר דהיינו עדן עילאה ועדן תתאה ב' חכמות וכן היסוד בעלותו אל הבינה יונק מהחכמה והכתר בבחי' השער הזה מפני שהוא מושרש שם וע"י הוא יניקת הצדיקים מאור תי' זה מפני שהנשמות בעלייתם בדקות' תלויים שם והיינו הצדיקים שזכו לנשמת האצילות מעולם הזכר. והנה סוד השער מתפשט מהגולגלת דהיינו סוד הדעת מהכתר ונותן מקום להגלות העלים פנימה לשער דהיינו סוד הבינ' שבתוך הדעת והדעת נפתח ונותן דרך להראות התי' שבבינה הנעלמה בכתר שהרי פי' שהחכמ' תוך הבינה ובינה בכתר וכתר גולגלתא וממנו נתפשט הדעת נותן מקום מזה ומזה לא ימין ושמאל אלא הכל ימין וחסדים ומבין החסדים מוסיף עוד לגלות תוכיות הבינה חי' דאריך מצחא ואודנין ועייניו וחוטמא ודיקנא כאשר יתבאר והגבול המשוער לפתיח' זו היא י"ג נימין דשערי דהיינו סוד וא"ו וא"ו מהאי סטרא ומהאי סטרא ובין ב' ווין יתגלה א' דהיינו הסוד של הכתר דהיינו התפשטו' הפנים:

תמר ב - פרק יז

הנה השער סתם סוד הדעת והוא מתבחן בסוד אלף אלפים רבוא ושבעת אלפים ות"ק וה"ס ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים וכו' והם בסוד וויי"ן ואמנם וא"ו ראשונה יסוד ועיקר לכל הוויי"ן היא ואו שהם י"ג כדפי' ובפלגותא דשערי יסוד מיוסד לכל הדעות עצם הדעת ויסוד מוסד לכל הוויי"ן עצם הוא"ו ה"ס אורחא דאהיל בפלגותא דשערי והיינו אמצעי לשערות לדעות והם מסתעפים מכאן ומכאן לכל צד והיינו גולגלתא א' פלא ודאי ובאמצעות אלף מתהלך ומחפשט' ואו כזה א וסוד הוא"ו הזאת המתפשט

הוא סוד הדעת המיוסד לכל הדעות והנה כל הדעות להם מבוע מן החכמה כדפי' אמנם עיקר הדעת שממנו יתאצל האצי' למטה הוא סוד האורח המתהלך באמצע כל הדעות והתפשטותו יורד ומאיר למאתן וע' עלמין שהם סוד בחי' כל קו האמצעי דהיינו מאתן בסוד ו' מהת"ת מאה ו' מהיסוד מאה א' מהמל' שבעין שהיא בת שבע ואלו הם עולמות מא"א נעלמים שרשים בכתר לספי' האלו הנז' ומני' נהיר אורחא להתאצל למטה סוד הכתר המאיר קו האמצעי הישר עד היסוד בתוכיו' הבינ' דהיינו שנובע שם אור לבחי' היסוד בהתעלותו וכן לצדיקים הזוכים להכלל בבינה בסוד עוה"ב הם מאור זה ועליו נאמר אורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור ומתפשט עד נכון היום עד אצי' הת"ת במקומו. והנה ברישא דז"א יעשה אורח כזה בפלגותא דשערי והוא נחלק לתרי"ג נגד המצות כאשר יתבאר במקומו והוא מאיר מאורח זה והאורח הזה מתפשט להאיר האורח ההוא לרמ"ח להאירם ולתקנם ולשס"ה לכבות דינם שלא יחריבו העולם כאשר יתבאר במקומו והנה המצות אינם בכתר אלא במקום שיש ימין ושמאל עשה ולא תעשה אמנם אור הכתר מאיר בהם למטה והצדיקים ששמרו המצות ותיקנו' למטה נשכרים ממנו למעלה מפני שמדתם הי' לשמור לא תעשה ולמתקן משם ובקיום רמ"ח להאיר משם והנה לפ"ז המצות יכוין האדם למטה בימין ושמאל לפי מציאותם אם עשה ואם ל"ת והארתם יכוין למעלה מסוד התיקון הזה סוד הוא"ו שממנו מאירים כדפי' וזה פי' באידרא בחש"ק סי' ג' וכן כל הפרקים הקודמים. ובשעת פטירתו סי' ב' הרחיב עוד ואמר שמוצא האורח הזה מן כי' דהיינו מן החכמה הנעלמה ואמר שעונג הצדיקים מכאן כאומר אז תתענג על ה' ודאי שהתענג עדן נהר גן הוא סוד האורח הזה דהיינו ר"ע עלמין והם על ה' ודאי דהיינו לעיל מז"א ואפשר עדן חכמה נעלמה נהר האורח הזה גן הבינה ששם מתענגי הצדיקים כדפי':

תמר ב - פרק יח

פי' ר"ש בשעת פטירתו סי' ד' משער ג' בחש"ק שהכתר בבחי' היותו מתעלה על כל הספי' אפי' חכמה ובינה מהארתו ואורו מתעטרין כל עטרין והענין שהוא כתר וכתר על הכל וגם אותם הספי' שמתעטרות דהיינו המל' העולה להתעטר על ראש צדיק או לאותה אשת חיל עטרת בעלה שהיא עטרה ג"כ על כל התחתונים והנה בחי' עיטורה על ראש כל אותם שהיא מחעטרת עליהם הכל מאור הכתר והשפעתו וכן כל בחי' הספי' שהם כתרין שמציאותם וסדר אצילותם הם כתרים קבועים לראש אצילות אשר למטה מהם כלם נכתרים מאתו ובכחו ובהכאתו מאירים ומתלהבים מאור להב אורו וגם מה שהכתרים או העטרות האלו מאירים לזולתם הכל מהעלם הכתר והארתו ועכ"ז הכתר

נעלם בלתי נגלה כלל וגם כל מה שיהיו הספי' מאירות באור ימין גבורה וחסד ממוח וגם מה שהגבורה נמתקת ומלהבת סוד האהבה ממנו וגם מה שהגבורה פועלת דיני' ג"כ ממנו בסיבת הסתר פניו הכל ממנו וידעו הספי' קבלתם והארתם משם שאין העלמו כהעלם א"ס שאין הספי' משיגים בו ויודעות יניקתם ממנו:

תמר ב - פרק יט

הנה פי' בפ' הקודם שכל הספי' הארתם והנהגתם מתוך אור הכתר בכל בחי' ולזה חוייב להם ג' בחי' הנהג' שהם בכתר הא' שהכתר נמצא לפעמים שא"ס ילביש הנהגתו בכתר ויהי' הכתר לבוש אליו וכלם להנהיג התחתונים ועוד הכתר שבכתר עצמו יזדכך מאד ויתלבש בחכמה שבכתר והם ג' ראשי' להנהיג א"ס ספירותיו ע"י הכתר א"ס בתוך הכתר והכתר בתוך חכמה ומטעם זה כל שאר הספי' יאירו ויתנהגו בהנהג' זו וכאשר נסתכל בשאר הספי' בהנהג' זו מצד הכתר יהי' בסוד ג' ראשים אלו וימצא העצמות הנשמה המנהגת בתוכם מצד הכתר בעצמו והם ב' ראשים הכתר וא"ס בתוכו ומבחי' זו תתפשט סוד הנשמה וההארה לספי' ויאירם הכתר מבחי' זו לכך ימצאו הספי' מנהיגות בנשמה אשר בתוכם והעצמות המתפשט אליהם א"ס המתלבש בתוך הכתר והיינו בחי' נשמת הנהגתם. ולפעמים א"ס יאיר מהכתר בכל הספי' והכתר לא יעבה ולא ילביש אור המאציל ויתפשט אורו בספי' ויהי' הכתר בכלל כל הספי' ואור א"ס נשמה לכלם ואז יעלו הספי' לתכלית העלוי והיינו בחי' ג' להנהגתם והכל מצד בחי' אור א"ס המתלבש בתוך הכתר או מתלבש בספי' וכולם נקשרות בו כנשמה שהגוף נקשר בה ובחי' זו תכלי' ייחוד מהספי' והיינו כעין שהכתר יתקרב אל מאצילו ויאוחר בו בסוד הבחי' הנקשרות בסוד מאציל בנאצל גם הספי' מצדו יתעלו ויאיר הכתר אותה הבחי' בהם וכולם יתקשרו בא"ס. והנה ג' אלו ההנהגות הם הנהגות מחוייבות לספי' כפי הנהגת הכתר וכפי הארתו בהם כדפי' וההנהגות האלו הם הנהגות נפרדות שכאשר יפעלו הספי' ממציאות הנהגה א' יפעלו פעולות נגלות לא נפלאות אחר שנתרחקו מהמאציל והב' תתקרב יותר ויהיו פעולות הספי' נעלמות ונפלאות אמנם לא כפעולו' הנפלאות שהם מהבחי' הג' וזה ענין פשוט:

תמר ב - פרק כ

הנה סוד החכמה העליונה ראש שלישי להנהגת הכתר כדפי' ומטעם זה יהי' סוד הנהגות אלו מתפשטו' למטה בחכמה תחתונה והיינו שהיא מוחא דזעיר וסוד הנהגה זו מתפשט' בתכלית האחדות דרך השער שהם הם צינורו' ומתעברות לעיבור ההנהגה העליונה שהם ג' ראשים ויתקשרו במוחא דזעיר ומפני היות ההנהגה ברבוי הבחי' לאין

תכלית לכך תתפשט דרך רבוי מספר השערות שכל שער ושער צינור ומעבר להנהגה להנהיג למטה ותקבל החכמה הנשמה ההיא בסוד השערות באחדות גמורה ועם היות שהשערות הם סוד הדעת ובחינותיו מלמעלה ויש כמה בחי' בין הדעת הזה שער הראש לחכמה התחתונה למטה כל תי' א"א שהם בינה וכל ההתפשטו' בתי' ושער הזקן וכל תיקוניו עכ"ז לא יחוץ ח"ו שהתפשטו' ההשפע' אל הספי' אפי' למטה אין שום מדה חוצצת לחבירתה שהרי חסר משפעת חסד אל הנצח ועוברת אל הגבורה והת"ת ואינם חוששים וכן הגבורה דין ומשפעת דיני' בהוד ואינם חוששים הת"ת והנצח שהם שכליות ונותנות מעבר לאור ההשפע' דרך בם ואינם מראים פנים לאותה ההשפעה כלל אלא עושים אחוריים כאשר נבאר במקומו ולכך השער הזה מוריך בם ההנהג' הזאת אל החכמה שבה נתלבשו ג' הנהגות אלו ויש בתוך החכמה ג' מוחי' שהם חכמה ותבונה ודעת וג' יחד יונקים ההנהגה העליונה המתלבש זו בתוך זו והשער באריך כלא חד מושכת ההנהג' ההיא והחיים האלו אל החכמה עד שיתקשרו ב' חכמות ויעשו כלם אגודה א' גמורה ויתלבש כנשמה בתוך הגוף ויתלבשו החיים העליונים בחכמה למטה להנהיג הנמצאים ויהיו כל ג' בחי' שבה חכמה והבינה והדעת יחד מקבלים ההנהג' ההיא ולא יתחלקו ולא יתרבו בחכמה העליונה שאין בחכמה העליונה סוד חכמה ותבונה ודעת מתחלקים אלא הכל א' והשער כלו בהשואה א' כדפי' ועכ"ז יתבחנו בתוך החכמה למטה חכמה ותבונה ודעת וג' מקבלים מהשער יחד ואין השער הזה מתבחן לג' בחי' מפני שאין שם ימין ושמאל ואמצע אבל עכ"ז אמת הוא שיש שער מזה ומזה ושער דחפי על קדלא כדפי' בפ' הקודמים אמנם כלא ימינא ולכך ג' בחי' חכמה בהשואה א' מקבלות מהשער סוד משך החכמה בהשואה א' ובה מתחלקי' ומתבחנים חכמה ותבונה ודעת ולא שיהי' קבלת הבינה מהחכמה שבה והדעת מהבינה שבה ח"ו אלא ג' בחכמה מוחא דזעיר בהשואה מקבלים מהשער הזה המתפשט בהשואה א' ההנהג' ותהי' סוד ההנהג' כנשמה בתוך הגוף בתוך החכמה והרי החכמה העליונה שבכתר נשמה לחכמה שבמקומ' ואינו רחוק בעיני שיהיו סוד הטעמים בסוד השער נשמה לנקודות שהם החכמה והבינה והדעת שבחכמה ולכך יתרחבו הקולות לטעמים ויתפשטו תוך הנקודות כנשמה תוך הגוף ויהיו סוד ההנהגות האלו קולות והברות מתלבשו' בתוך קולות והברות הנקודו' וכן הוא ממש שהטעמים אין להם הברו' לעצמן אלא כפי הנקודו' יתפשטו קולות והברות הנקודו' כפי הטעמים בענין שהם הטעמים מתלבשים בנקודות ובזה ימצא במציאו' שהטעמים קולות ואין להם הברה אלא ע"י התלבשו' הנקודו' והיינו כהוראת ההנהג' ממש שאינה לעצמה אלא מתלבשת בתוך

הגוף לא שהיא הנהגה לעצמה והדרוש הזה תחלקו בחש"ק ש' ה' סי' ג' וענין הנקודו' והטעמים עיקרו בשיר השירים סי' ואני ארחיבנו בעין הקורא בע"ה ודרך כלל השער הם צינורו' למעברו' החכמה הקדומה הסתומה הנעלמת להתלבש בחכמה ממש להנהיג וסוד השער בעצמו דעות כדפי' והנהגות לתחתונים והם בתכלי' הרחמים מתפשטי' ואין בהם אלא הארה מחיים וקדושה כדפי' ורבויים יהי' לצורך ההנהגו' ולמציאותם למטה כנשמה בתוך הגוף והנשמה כלה א' ותחלת התפשטות' ובחי' להנהגו' היא מהחכמה עצמה לא מצד קבלתה מהשער ששם החכמה והתבונה והדעת שבה בהשואה מקבלים מהשער הקדוש שאין בו בחי' חלוק שערות אמנם בהתפשטם מהחכמה בחכמה עצמה יתבחנו ג' חכמות וכולם חכמה א' ויתבאר במקומו בע"ה במוחא דזעיר ושם אבאר ג' ראשים אחרים להנהגות הספי' בע"ה עם היות שכבר קצרתים ופי' בעין כל תמר ב':

תמר ג - פרק א

בפירוש מצחא ועיינין וחוטמא בס"ד ובו כ"ה פרקים:

מצחא היא הבינה שבתוך הכתר והיא המגלה עמקי הכתר והחכמה בדרך הבינה ונקרא רעוא דרעוין פי' רצון כל הרצונות לפי שהיא רצון א' כולל רצונות הרבה שכל העולמות כלולים בה והם דקים נקראים רצונות כדפי' מלת רצון בתמר א' פ"ו והנה המצח עצמו היא הבינה שהרי בגולגלתא הוא הכתר ובמוחא הוא חכמה ובמצחא בינה ועם היות שפי' קרומא דאוירא בינה היינו בינה שעם החכמה דבקה בה ועתה היא הבינה שהיא נגלית לעצמה והיא רצון שהכתר והחכמ' מגלים בה ההתפשטו' הנעלם ומדרך המצח הוא להראות כל מה שבתוך המח לכך יהי' בסוד המצח ב' בחי' הא' המצח בעצמו הב' הרצון המתגלה בו ולכך נקרא מצח הרצון והיינו והי' על מצח אהרן לרצון וכו' והיינו סוד קדש בחכמה לכ' הכתר והיינו שהמצח מגלה כל מה שבגולגלתא דהיינו הכתר והחכמה כדפי' ונודע שסוד הבינה הזאת מתגלת למטה בז"א לעתים למתק כל הדינים ולהעביר רוגזם וענין גילויה הוא ביום שבת בשעת המנחה מטעם שהשבת סוד הלילה היא בינה ות"ת במל' ודיני' תחתונים אינם שנכנסו בתהומא רבא וביום ובבקר היא מל' ות"ת בבינה ושם הרחמים כדפי' בפ' יתרו סי' אמנם במנחה הם בינה ומל' בת"ת ושם מטבע הדיני' להתעורר ומה גם הדינים הקדושים שהם כחות הגבורה ליצחק בעל תפלת המנחה וח"ו יתעוררו דיני' בשבת לכך תקנה עליונה שיתגלה הרצון העליון ויתמתקו הדיני' ויכנעו לפני הרצון העליון המתגלה בשעה ההיא וזהו טעם ואני תפלתי בשבת בשעת מנחה כדפי' בחש"ק שער ג' סי' ה' ושם פי' שפעמים מתעלמת והעלמה במציאות הבינה שהיא סוד ת"י עלמין שה"מ נקודה אמצעית עשר וד' נקודות ת' בסוד הא' כזה.

כנודע דהיינו סוד חגתנ"ה הנעלמו' למעלה בבחי' העצם שהם מלבישין ומעלימין סוד המצח ולא יתגלה בכל עתות המציאות זולתי בעת ביטול הדינים מפני שהבינה מתמן דינין מתערין וכאשר יהי' שעת המנחה הגבורה מעורר' דיניה מן הבינה וכאשר יתגלה הבינה משרש רחמיה (אלא) דהיינו בסוד הרצון דהיינו קשרה בכתר וחכמה גולגלתא ומוחא כדפי' בת"ב מיד יתגלו הרחמים ויתמתקו הדינים משרשם והרי פעולת הכתר בבחי' זו למתק הדיני' להשבית מפני שמיד הבינה נקשרת בחכמה ומאירה מהכתר כעין מעשה השרש העליון משא"כ המצח והגבורו' התחתונו' שהם דיני' חזקים וגבורו' חזקות מפני שהם שרשים לדינים וגילויים בדין קשה רח"ל והאי מצחא מתגליא והיא רועה הדינים ומיד הרצון מתפשט והדיני' נמתקים ומלבינים אדמימותם. עוד פי' שם מהאי מצחא נהרין ת' ב"ד וה"ס הגבורו' שהם בתי דיני' שדני' בספי' והנראה לי שהם ב"ד עליון גבורה דכלילא כל גבורן היא הבינה. הב' גבורה החזקה הפועלת הדיני' בפועל. הג' ההוד שליח הגבורה והמחק דיניה. הד' מל' מדת הדין הרפה שהיא גבורה תתאה דאתי מגבורה עילאה וכל א' כלול מי' וי' מי' הם ח' ב"ד המתמתקים ונכפים לפני המצח הזה שרש לבינה בכ"מ שהיא וכיון שהשרש המתוק מתגלה לענפים מיד כולם מתמתקים שזו היא סגולת השרשים אשר לספי' בתוך הכתר. והנה אין העדר מתיקו' האור מצד הכתר לעולם שעם היות שנייחס סילוק הרחמים אל הכתר ח"ו שיהי' מצדו אלא העדר האור הוא מצד שהתחתונים אינם מסתכלים בו אמנם בהסתכלותם בו בכח רחמיו לבטל הדינים אפי' בעת שזעף הדינים מתגברים עכ"ז נכפים לפני רחמיו ושקטים ונחים ומתלבני' והיינו ביטול הדינים בספי' לא ח"ו שיתבטלו אלא שדינם ואדמימותם מתלבן ומתעלם האודם ונמתק. והנה זו היא בחי' א' אשר לכתר למתק הדינים:

תמר ג - פרק ב

הנה מדרך הדעת התפשטות השער דהיינו ו"ק שבת"ת שבכתר העליון להעלים הספי' הא' ולכך נתפשט סוד הדעת והעלים הכתר והחכמה דהיינו השער החופה על גולגלתא. אמנם עכ"ז לא העלים ולא כסה בחי' מהבינה מפני שבחי' חכמה וכתר הם בחי' שרשים לרחמים והדעת מאיר הרחמים בספי' כדפי' שמאיר מבחי' קוצי לנימי מנימי לעלמין ומהם לחכמה למטה כדפי' בת"ב. אמנם המצא שרש לדינים ואם יתכסה בסוד הדיני' דהיינו סוד השער לא יספיק לכבות אש דין הגבורות שאין הדין נמתק אלא משרשו דוקא כדפי' לזה אין שער על המצח כלל כדי שיתגלה השרש אל הגבורות המתפשטות. אמנם ההעלם שפי' לעיל דהיינו ת"י עלמין אלו הנעלמות ה"ס קדו"ש שהם מעלימין אורו לא כיסוי ח"ו שהרי הגולגולת הזה יש לו ב' בחי' הא' עורף הב' פנים. העורף

היינו מקום השתלשלות הדיני' עם היות שהם מחוייבי' מלמעל' סוד הדעת מעלים המציאות הזה שהוא שורש לו"ק והוא רחמים ואין שרש לדיני' שם כלל ע"י בחי' הדעת שהתפשטותו למטה יחייב הספי' אמנם הפנים הם שרשי הרחמים והתפשטותם תי' לדיני' המתפשטי' ונפעלין במקום האחוריים ואלו היו מאירים מסוד הדעת ח"ו לא הי' תיקונם תי' אלא קלקול והבערת הדינים כיון שחיובם משם שהרי העלים העורף בחי' השרש' הדיני' להעלמו שע"י התפשטותו ישתלשלו למטה כדפי' לזה לא יעלים וסוד ההעלם הזה דהיינו קדו"ש היינו מחמת העלם וקדושת הכתר מצד עצמו ואז אין הדיני' מאירי' משם מחמת מיעוט הזמנתם להתקדש משם וה"ס וקדשת את הלוים ולזה אין חיפוי חי' עולמות חיפוי על צד האמת כדפי':

תמר ג - פרק ג

הנה מהכתר עד סוד המצח הם ד' בחי' הא' בחינת המצח והיא הבינה ובחי' בסוד קדושה חי' כדפי' בפ"א. הבחי' הב' היא בחי' רצון והיינו מרצון העליון התפשטות גולגלתא שהיא הכתר עצמו הנמצא מרצון הרצונות כדפי' בתמר א' וב'. הג' התפשטות החכמה בבינה דהיינו התפשטות ט' ספי' חכמה ובינה וט' ספי' דהיינו מאתן וע' עלמין שהחו"ב כוללות כלל גדול והז' מי' והיינו התפשטות מהחכמה עדן עילאה שעם היות שהחכמה מוחא נעלמת עכ"ז יפתח בסוד בחי' זו כאשר יתבאר. הד' סוד הדעת שאינו כאן כלל כדפי' בפ"ב. והנה התפשטות החכמה בסוד הבינה תתעלם בבינה עצמה ולכך פי' שהחיפוי הוא בתי' חכמה בתוך בינה ושם יתגלה הרצון כתר בחכמה וסוד הדעת איננו שלא יעלים המציאות והנה כאשר יזדכך בחי' הבינה יגלה בחי' החכמה והכתר דהיינו הרצון והתפשטות המצח דהיינו ר"ע אלפין נהירין שהם מאורי אורות דבוצינין שהם מבחי' הבינה ועם היות שהבחי' הזאת נעלמת היינו שהיא נעלמת בערך שאין מציאותה נפתחת בל"ב נתיבות בפתיחת החכמה. אמנם היא נפתחת להשפיע אל עידון הנשמות ולהאיר הספי' ולכל כיוצא מענין ההשפעה לא התפשטות עצמותה כמו התפשטות החכמה ממש בל"ב נתיבות לפעול העולם ומציאותה וכחה נגלית בהם והענין שסוד החכמה מוחא הנה המוח הפעלותה והתפשטותה הוא באיברי' הראשיי' ואחר שהכתר נכנה בו' תיקוי' הן אמת האי חכמה מתפשטת מהתיקוני' ולחוץ אמנם בתי' עצמם היא מתפשט' דהיינו שהחכמה מוחא תפעול בתוכיותה אל המצח והעינים שאין ראות אל העינים אלא מן המוח וכן החוטם ושאר כל התי' שהחכמה מוחא נשמה אל התי' שהם כלים אל החכמה מוחא וכמו שהחכמה למטה נשמה אל הספי' ופועלת בתוכם כך

החכמה העליונה מוחא סתימא מוח זה פועל בתוך הכלים הם התי' לא"א וענין זה פי' בחש"ק שער ג' סי' ה':

תמר ג - פרק ד

בחש"ק סי' ו' הקשה ר"ש היאך אפשר שיתגלה הכתר הנעלם הנקרא רצון במצח למטה ומה גם לדעתו שאין גילוי אל הכתר כלל ופי' שסוד המצח הוא הבינה כדפי' וסוד הרצון מתגלה בה כדפי' אמנם הענין הוא שהכתר נקרא רצון הרצונות המסתתם ומתעלה ונקשר בסיבתו למעלה דהיינו בחי' הכתר שבחי' כדפי' פשוט ממנו התפשטות שרש לכל הנמצאות בסוד הדעת המתמצא מרצון הרצונות לא בבחי' דעת בבחי' שער שכבר פי' שסוד הדעת הזה אין שער על המצח והנה יש בין בחי' הדעת הזה לבחי' זאת כמה בחי' כי בחי' דעת בבחי' שער הוא התפשטות נובע בבחי' הפעולות המתפשטות שהם בבחי' שער כדפי' במקומו אמנם בחי' הדעת הזה הוא סוד הדעת בהיותו בסוד רצון הרצונות מלמעלה ומה בין זה לזה כי אלו הי' הדעת בבחי' שער הוא לבוש ואינו עצמות כדפי' שם והרצון הזה נעלם מתפשט ומתתקן בתי' ברדתו אל המצח שהוא בחי' המתגלה מהעצם וכשתדקדק תמצא שהשער הוא לבוש מלביש העצמות כולו אלא שנפתח בין השער המלביש כל בחי' זו דהיינו מה שנראה מעוגל בפנים שהוא כולל מצח ועינים ואזנים וחוטם ופנים כי הפה נכללת בתי' דיקנא כאשר יתבאר. והנה להיות הרצון הזה מצד הכתר עליית שורש הנמצאות כולם וגלוים במצח הנה יכלול הרצון הזה כל המציאות כולו לכך בסגולתו בפלא על כמה פרטים עד אין תכלית יכלול מלמעלה עד שכל הדיני' יתרצו מרצונו ויתוקנו כל בתי דיני' כדפי' וימשך הרצון בכל העולמות אפי' בעולם התחתון להתקבל התפלות שזה מציאות תחתון עד הגשמות הזה שהכל מושרש ברצון זה ודאי ומשריש כל הנמצא בתוכו ודינים מתרצים ותפלות מתקבלות ואנו נקשרים בתוכו ולכך אנו מתרצים בשבת שעת המנחה שעת גילוי הרצון וראוי לאדם להתרצות שם ולהכלל שם וז"ס רצויינו בפסוק ואני תפלתי כדפי' שם בסי' ה"ו והנה מטעם התפשטות הרצון ממדרגה למדרגה אפי' עד התחתונים הם מתרצים ימצא תי' הדינים בספי' וימצא תי' בכל ב"ד עד אפי' אשו של גהינם מתבטל מפני שצומח מדין גבורה והדין והנשמות על ישראל הנוספות מתרצות וכל המציאות ברצון:

תמר ג - פרק ה

הנה אחרי אשר הפלגנו בענין הרצון הזה ב' הפלגות מתנגדות והא' היא תכלית העלמ' מהרצון העליון הנפלא. הב' מהתפשטותו אפי' לתחתונים אין ספק שיפול לב אדם עליו לומר היאך אפשר ב' אלה להתמצע לזה פי' ר"ש ואמר בסי' ו' משער ג' בחש"ק סדר

התפשטות ואמר שהכתר הנעלם יתן התפשטות זה דהיינו סוד הדעת שפי' בבחי' רצון המתפשט מהכתר הנקשר בסיבתו העליונה והתפשטות זה ימשך מהכתר אל החכמה דהיינו מוחא סתימא' וכבר פי' שהמוח סוד החכמה המתפשט' לפעול בהתפשטות תי' המתתקני' מהבינה שסוד הפנים ופתיחה שנפתח השער הוא כדי שיראה הבינה מעצמות הכתר והענין שהשער סוד הדעת ועצם המציאות כח"ב והנה המוח בתוך האיברים אשר בראש חכמה מתפשט' מבפנים לפעול בתוך איברי ההשגחה במוח אל הראש כנשמה אל הגוף ולזה יתפשט המציאות ברצון הזה מלמעלה אל סוד החכמה ומן החכמה יתפשט אל הכלים והכלי הא' החשוב מהפני' שהם עצמות היינו המצח ואז יתגלה הרצון הזה שהוא התפשטות מכתר בחכמה ומחכמה בבינה ויאיר שם ומשם מתפשט שעדין היא דקות בלתי מושג לתחתונים אלא יתפשט לסוד דיקנא ויתפשט בה לסוד תיקוניה בסוד החסד העליון כתר עליון תכלית החסד המתגלה ובסוד הזקן שם הוא טבע לכל התחתונים כולם כי בסוד הזקן יהי' סודו שרש לכל הספי' ולכל הנמצאים ויושג אל הספי' ולכל הנמצאי' ויושג אל הספי' למטה ויתמתקו כל התחתוני' מכח המתקתם וזה סדר השתלשלות להיותו מושג למטה:

תמר ג - פרק ו

הנה עד כאן סוד בחי' הכתר בסוד נעלם דהיינו כתר גולגלתא מוחא חכמה שער דעת כדפי' למטה מזה סוד המצח שהיא הבינה כמבואר הנה יתפשטו עתה בבינה זו איברי ההשגחה בחי' פועלות בתחתונים והם המכוני' בשם עינים. והנה למטה בסוד הבינה עצמה במקומה המכונה בשם ז"א בכלל הספי' כאשר יתבאר בע"ה ימצא כח ההשגחה אמנם תסתלק ויהי' ממש בסוד בחי' ההשגחה דהיינו המכונה עינים בחי' סילוק ההשגחה המכונה בשם גבות עינים והטעם שהדיני' יחייבו לעתים סגירת העינים והעלם ההשגחה והסתרת' כאשר יתבאר במקומו ולזה יהיו בו אותם גבות עינים בחי' הדין המסלקות ההשגחה אמנם הכתר רחמים פשוטי' ולכך עיני' שבו דהיינו תי' ההשגחה לא ימצאו בו דינים כלל ולכך לא יתייחסו אלו הגביני' וכל מציאות סגירת עינים כלל. וכן הסילוק אל ההשגחה יתייחס בשם תנומה ושינה ח"ו דהיינו הסבה הרבה שינה רבה והסיבה הקלה תנומה שהסילוק מעט. אמנם הכתר לא ינום ולא יישן אין שום סילוק ההשגחה ולא בחי' דין כלל והענין שהשינה לב"א יכונה קרוב אל המיתה דהיינו אל החיצוני' ותנומה יכונה אל ההעלם וההסתר בסיבת הדינים וסילוק ההשגחה. והנה עוד יהיו הגביני' להציל מן העשן והאבק שלא יכנסו בעיני' והיינו להשמר מהפגם הנעשה למטה כאומר והרע בעיניך עשיתי והכתר אין פגם מגיע בו כלל ולכך אין צריך לגביני'

כלל אלא לסלוק השגחה ולא להסתר פנים מהפגם שאין פגם מגיע לו כדפי' ולפי הנראה מדבריו שם בחש"ק שעד ד' סי' א' שג"כ ימצאו כוחות ומלאכים שהם מסוד המדרגה העליונה מבחי' הכתר שראוי שיהיו להם המדרג' הזאת שלא יהיו להם גביני עינים והיינו תי' זה להשגיח לזון ולפרנס לכל וראוי שיתפרנסו ויזונו בלי דין כלל ח"ו ולכך הכתר אין בו דין:

תמר ג - פרק ז

הנה סוד העיני' וצפייתם והשגחתם תלוי בשינוי הבחי' דהיינו גווניו דעינא ובכתר אין בו דין כדי שיהי' בו ב"ד שקול בגווני' וכיוצא מפני שכולו חסד ולובן וכיוצא ועכ"ז יוכללו בו מיני חסדים הרבה כאשר נבאר כי דומה שיש בעינים שינוי בחי' בדיני יש בעין זה שינוי חסדים לטובה ולחסד וכן בסוד ההכרעה למטה בז"א יש ימין ושמאל ולכך הם ב' עיני' עין ימין ועין שמאל. והנה הכתר כולו ימין ואין ספק שהתי' האלו יש בכתר מצד שרש הספי' מלמטה ומה שהם למטה ב' עינים לערך ההכרעה בימין ושמאל אתחזרו לחד למעלה מפני האחדות ולכך כ"מ שיכונה בעין א' מורה על הכתר בבחי' זו שהוא עינא פקיחא כדפי' בפ' הקודם ולכך עין א' ולמטה עינים רבים וכ"מ שיאמר עיני יורה על השגחת ז"א והוא לובן וחסד כדפי' והנה כמו שעם היות הספי' למטה דין למעלה הם רחמי' כך עם היותם למטה ימין ושמאל ב' הם למעל' א' כולא ימינא ודאי והענין הזה הוא בסוד שכל הספי' מאוחדות בשרש האחדות והתפשטות' גורם הסתעפות' כדפי' בתמר א' ולזה כל זמן שיתעלו הספי' בכתר לא יורו ימין ושמאל והסתעפות אלא יהי' הכל ימין ואחדות א' והנה מן הימין יצא השמאל דהיינו המים הרו וילדו אפלה אברהם הוליד את יצחק א"כ המציאות הקודם אל התפשטות השמאל הוא ימין ולכך הכתר הוא חסד שהמציאות הקודם אל כל מקום הדיני' חסד ומחסד ישתלשל הכל א"כ כאשר נחזור הדברים אל נקוד' א' בשרשם יהיו כולם נכללים בחסד ולזה שם שאין שמאל שעדיין לא נתפשט יהי' הכל ימין ומציאות א' וזה כלל לכל הנמצאות כלם בהשתרשם בכתר שהם הם ימין ובחי' א':

תמר ג - פרק ח

בענין גווני העין הזה כבר פי' שכולו בחי' חסדי' ולובן אמנם יוכללו בו ג' מיני חסרי' כעין שהם בעין התחתון ג' גווניו כאשר יתבאר והנה החסדים האלו יסתעפו לכמה חסדים דהיינו הכלול כמה מיני לבנינות וג' קראו אותם חיור בגו חיור וחיור דכליל כולהו חיווריי דהיינו ג' לובן בתוך לובן חסד בתוך חסד הם ב' וחסד הכולל כל החסדים הוא ג'. והנה פי' הענין שבאלו הגוונים הם כלולי' כח"ב והיינו ממש למטה כעין חג"ת ולמעל' שהכל

חסד ואין התפשטו' הספי' יהי' מציאות' כח"ב כי בסוד ג' קוים ימין ושמאל ואמצע ראשם כח"ב והנה אלו הלבנניות הנז' הם סוד בינה בתוך חכמה דהיינו חיוור בגו חיוור וב' יחד בכתר דהיינו חיוור דכליל כולהו חיווריו וכך הם ממש למטה גבורה בחסד וב' בת"ת הקודם לב' ומעין זה הוא מציאותם בסוד העין העליון הזה:

תמר ג - פרק ט

הגוון הא' שהוא הבינה כדפי' יש בה ג' בחי'. הא' בחי' עצמות' ואצילות' והארת עצמה שלובן זה מאיר מעצמו' אצילותו. הב' בחי' מלמעלה דהיינו עלייתה ודבוקתה במקורה לקבל כח מסיבתה העליונה להאציל הספי' המסובבו' ממנה למטה. הג' בחי' ירידתה למטה בערך המתפשטים ממנה ואלו הם ג' בחי' שימצאו בכל הספי' והם ג' בחי' זו למטה מזו הא' היא בערך דבקותה בסיבתה העליונה וזו עיקר שבחה. הב' בחי' עצמותה וזו למטה מהקודמ' מפני שאינה כשבח הספי' העליונ' הדקה ממנה. הג' בחי' הספי' בערך דבקותה בספי' התחתונ' המשתלשל' וזו אינה בחי' כשבח הבחי' הקודמ' וענין ג' בחי' ימצאו כמעט בכל הספי' מפני שכל דרך עילה ועלול יחייב ג' מציאיו' אלה. ולזה תמצא ברוב דברי ר"ש ובזוהר לפעמים לשונו' וכינויים מושלשי' במדה א' מורה על ג' הבחי' לצורך הענין והמציאיו' מחוייב מעצמו. אמנם ביאר בלובן זה ג' אלו מפני שמאירה בת' אורות אלו מחיוב הבחי' האלו והם ג' אורות באור הלובן הזה והטעם מפני שהבינה עיקרי' במציאו' אצי' הספי' למטה והי' בה השרש' הלבני' האלו והארו' אלו מפני מציאו' פעולתיה. והנה למטה הבינה מאצילו' ג' ספי' שהם הגבור' וההוד והמל' שהם המדו' השמאליו' ולכך למעלה בכתר הלובן הזה נכלל בג' אלו שם נקרא שם הגבור' חדוה והוד כמשמעה והמל' הדר שהוא מהודרת פרי עץ הדר והרי אלו הספי' למטה הם נבורו' ודיני' וכאשר יתגלה עליהם המקור הזה יתרחצו מאודם דינם ויתלבנו ויהיו מתהפכו' הדין שבגבור' לחדוה ושמחה כנודע והדווי והדין שבהוד נהפך להוראה והעוני שהיא למטה במל' שבויה ועני' נהפך להדר ויופי ותיקון וייחוד עם הת"ת וזה מצר הארתם מהשרש הזה העליון ואז הם בשמחה מאבל לששון ולשלימות מחסרון וכשם שהם מתהפכו' ע"י הדין לחסרון ולבכיה ולדוה כאומר והורי נהפך עלי למשחית וכאומר כל היום דוה וכן השליך משמים ארץ ת"ת ישראל וכיוצא כך ע"י לובן זה יתרחצו מדין זה ויתוקנו ויתמתקו ויקראו בשם הרחמים והתיקון כאומר הוד והדר וחדוה ומוסיפין אור מתוק:

תמר ג - פרק י

הגוון הב' שהיא החכמה כדפי' יש בו ג"כ ג' בחי' הנז' דהיינו בערך עצמותה ובערך סיבתה ובערך מסובבה כדפי' בפ' הקודם וממנה מתאצלים למטה ג' ספי' שהם ימיניו' דהיינו חסד נצח ת"ת שהת"ת לימין כאומרו מוליך לימין משה זרוע תפארתו והנה הספי' האלו למטה יתייחס בהם כללות הדין ולמעלה במקורם בסוד החכמה כגוון העין הזה בלובן הגמור הם חסדים בתכלי' החסר וכאשר אלו הגוונין למטה הם מתאדמים בדינם מתלבנים ומשתלחים ממקור החסד הזה ולכך ישתרשו כאן בסוד הלובן הזה ולא עוד אלא שמוסיפין בסימו' ותיקון והנה מדות הדין מתרחצו' מהדין והפגם ואלו לא יצדק בהם הרחיצה להוריד הדין והפגם שאינו מתייחס בהם אמנם יתייחס אליהם הרחמים וכאן תוספ' רחמים על רחמים:

תמר ג - פרק יא

הגוון הג' הוא כנגד הכתר ובו ג' בחי' הנז' בפ' ט' ועם היות שהכתר אין בו בחי' מה שלמעלה בערך התי' הזה והארתו יתוקן יותר מצד בחי' וגם מצד קורבתו אל המאציל וברדתו ירד מסור הכתר והחכמה הקדומה דהיינו מוחא וגלגלתא כדפי' ומשם יורד דרך השתלשלו' גדול שיורד אל החכמה למטה ומשם יפתח אורח בסוד השער לרישא דז"א שסודו הדעת בג' אבות שהם דין בבינה רישא דז"א ושם יתקנהו ברחמים ולובן וירד אל תוך החכמה ובינה רישא בגולגלתא דז"א ויתקנם ומשם ירד ועיקרו אל היסוד לעוררו אל הגוון דהיינו הספי' הנשארת ואגב אורחיה יתקן ג"כ סוד הת"ת והמל' שהם בסוד קו האמצעי וכל סוד הזיווג וההתעוררו' המח וכל הטוב הוא מסוד השגחת הגוון הזה ולכך כליל כולהו חיווריו ויוכללו בו וישתרש בו העליונים כתר וחכמה הנעלמו' ויוכלל בו חכמה ובינה הנגלו' ויוכלל בו סוד השער לז"א להלבינו ולתקנו והיינו שאחר שיעביר השער המתפשט ויחגלח כאומר ואיש כי ימרט ראשו הבחי' הפנימית באצי' יתלבן מאור זה והגלוח מאור גוון ראשון שפי' בפ' ט' וכמה בחי' יוכללו אפי' היסוד המייחד ותי' הת"ת והמל' להתייחד הכל תלוי בלובן זה וחסר זה שבהשגחה זו:

תמר ג - פרק יב

בסוד הכתר מבחי' זו סגולות פעולות נפלאות. הא' לא אסתים האי עינא דהיינו שמעולם לא יסתם מקור אור שפע הכתר מבחי' זו והיינו להיותו דומה למקורו העליון שלא יחסר תמיד אורו ושפעו על הנמצאים ודרך כלי זה הוא השגחה א"ס בלי גריעות אפי' נקודה א' כלל הב' ואינון שתים ואתחזרו לחד הנה למטה הם חו"ב נפרדו' כל א' וא' לעצמה וימצא הדין למטה מפני התפרדו' והסתעפות הספי' לב' ולזה אינון ב' אמנם כאן הורה

על קשר וייחוד ב' הבחי' לאחת דהיינו קשר הגוונים כדפי' והיינו בחי' הכתר הקושר החכמה והבינה כדפי' לעיל בפ"ח דהיינו חיוור גו חיוור וחיוור דכליל כולהו חיוורי. הג' כולא הוי ימינא דהיינו מצד החכמה בהתקשר החוורין הללו אין בו שום עיכוב דין כלל אלא נטו הכל ונאחדו בסוד האחדות לחסד עם היות שיש שם שרש לדין הד' מצד הבינה שעם היותה שם בהיותה שרש למדות הדין כדפי' בפ"ט עכ"ז אין בה ובמדות המושרשות בה שום דין כלל וז"ש לא הוי שמאלא שנתבטל השמאל מכל וכל. הה' מצד החסד שהוא למטה כוללת הדין קצת בענין שגורם שם תנומה וסילוק ההשגחה לסיבת התחתונים כאומר ויקץ כישן ה' עורה למה תישן כאשר יתבאר עכ"ז כאן לא יגרום השרשת המדה שום סילוק ההשגחה אלא לא נאים שהיא סיבה מועט. הו' לא אדמיך היינו מצד הגבורה המושרשת שם אינו גורם סילוק ההשגחה אפי' שהיא למטה דין קשה הגורם שינה רבה כאן לא יפעול כלל השינה. הז' מצד הנצח המושרשת וכאן הנצח וההוד הם גביני עינא כאשר יתבאר במקומו הם מסלקי ההשגחה שהם סותמין בעד ג' אבית שהם כלל גווני העין דהיינו שפתי תפתח והיינו שערי צדק עכ"ז כאן השרשתם לא יעשה גבינין לסלק ההשגחה והיינו אומרו לא בעי נטורא. הח' מצד ההוד המושרש שם בסוד העין התחתון הוא גבינא תתאה השומר שלא יעלה עשן לעין והיינו שלא יפגם מן התחתונים אמנם עין זה אינו נפגם מהתחתונים כלל וז"ש לא בעי נטורא ולית מאן דאגין עליה לשמרו מן ההיזק מצד התחתונים הט' מצד הת"ת דהיינו השמירה משם לכל שנקרא שומר ישראל שמצד הבחי' הזאת יתפשט השמירה על הת"ת ומשם ישמור כל הנשמרים כאומר ד' שומרך וכיוצא וז"ש הוא אגין על כלא. הי' מן היסוד הנקרא עלי עין טוב עין ודאי דהיינו שממנו המעיין הנובע הברכות לכל כאומרו וברכות לראש צדיק הוא אשגח על כולא ומעין ברכותיו נפתח מכאן כדפי' לעיל בגווני העין. והטעם שסוד היסוד בהיותו מזווג יקשר דרך חוט השדרה עד המח והוא חבל הכסף העולה עד העין הזה ומכאן נקשר עוד למעלה עד סוד המח חכמה סתימא ומחכמה סתימא בעצם הכתר בעצמו וזה דרך הכוונה אלינו בכ"מ שנאמר שמירה דקב"ה שעולה עד מקור העליון ומושך בסוד הכריעה בסוד ברוך עד למטה ולכך כל הכורע כורע בברוך וסודו נפלא ויתבאר במקומו בע"ה. הי"א מצד המל' שממנה למטה מזון לכל הנמצאים כנודע שהיא ראש לכל התחתונים והיא המחלקת מזון לכל כנודע והיא המושרשת כאן ולכך מבחי' זו מאשגחותא דהאי עינא מחזן כולהו הרי כל הספי' מושרשות כאן ומתוקנות ומושפעות ומושכות שפע עיקר ההנהגה ולזה בחי' העין הזה ישובח תמיד וכשתדקדק תמיד תמצא שעיקר הפעולה לעין הוא השמירה והמזון והשפע וסילוק הדינים ומתוקם

כאשר נתבאר לעיל. וא"ת א"כ מה צורך במצח הרצון כיון שהדינים נמתקים מכאן. וי"ל שהמתיקות לדינים בבחי' שונות הבחי' למצח הרצון הוא שבהגלות אורו הם נכנעים. אמנם המתיקות מכאן להתרחץ הפגם והדין כעין רוחצות בחלב דהיינו היות הלובן הזה יורד ומלבין האדמימות במי הרחיצה וירד הפגם למטה ולפעמים הדינים אינם זמן כפרה ורחיצה כגון יוה"כ וכיוצא אלא זמן ביטול אפי' שלא יעשו תשובה כגון שבת ולזה צריך מצח הרצון המבסלם מהרצון העליון למעלה יותר כדפי' שהמצח למעלה מהעינים ודאי:

תמר ג - פרק יג

הנה ימצא בבחי' זו שבכתר מה שאין בשאר בחי' תיקוני' הנז' מפני ששאר התיקו' אפי' שכל הנמצאים בלי ספק מושרשים בגולגלתא דהיינו הרצון העליון ושם מסודר כל המציאות הנמצא ברצון דומה לרצון הרצונות שפי' בתמר א' ואח"כ נמצאים במחשבה עליונה אימא סתימא ושם נמצאים במחשבה כוללת כל המחשבות דומה למחשבה העליונה שפי' בתמר א' בסוד ואלה המלכים ומשם נמצאי' מכתר וחכמה דרך הדעת בשער דרך המשכתם בהעלם מסחתם כל מציאות ומציאות בעצמותו ונובע אל החכמה התחתונה עכ"ז הם מאירים בהעלמם ונסתרים ונמצאים במצח הרצון ושם נכללים כל השרשים האלו והסבות לנמצאות לא יספיקו להפיק קיומן מפני העלם שרשן עד שאין מגיע משרשם זה להם קיום ועיקר קיום הנמצאות משרשם הנמצא בבחי' זו ולזה תקרא בחי' זו עינים כי כמו שהעינים הם משגיחין ואין עיקר ההשגחה זו ברישא ומוחא ושערין ומצחא אלא בעיינין כך שרשי הנמצאות שהם בבחי' העליונו' שבכתר אינם מספיקות ומפיקות קיום הנמצאות אלא בבחי' זו ולזה ח"ו אם יצויר סלוק ההשגחה אפי' רגע לא יתקיימו הנמצאות עם היות שהנמצאות מושרשות שם בתי' הנז' ולכך הושרשו בסוד העינים בפרטות מודה בסוד הגוונים כמעט ממש על הספי' המתאצלות במקומן מה שלא עשה כן בכל התי' כדפי' והנה כל החושים מצויים בראש דהיינו שמיע"ה ראי"ה ריח"א טעמ"א מישו"ש הם ה' השגחות יש בחי' מושגחות למטה מצד קו"ל דהיינו אודנין ויש מושגחים למטה מצד מעשה הטוב והיינו ריחא דעובדין טבין דהיינו חוטמא ויש ממעשה המצוה הנקרא מטעמים והיינו פומא עד חיך ויש ממתקדשים ומתדבקים והיינו משוש כל א' וא' כפי כח עבודתו להדבק ולהכלל באיברים העליונים ויש שאין בהם לא זה ולא זה והם בעין השגחתו העליונה שרואה כל וצופה כל וחוש זה נבחר מכל החושים שהוא כולל כל הנמצאות כולם בין שיש להם קול דתודה בין שאין להם קול בין שיש להם כח מע"ט בין שאין להם בין שיש להם מטעמים יפים מתעוררות בבישול חסידותם בין שאין להם בין שמתדבקים בין שמתרחקים הכל כוללם בחי' העין ולכך

חוש הראות צופה ומביט למדתוק ולכך השגחת האבר הזה היא הכוללת וצריך שלא יחסר אפי' רגע.

תמר ג - פרק יד

ז' מעלות גדולות יש להשגחה זו שאין להשגחה תחתונה דהיינו עייניו בז"א הא' עינא פקיחא דהיינו כדפי' שאין בו כסות וגבינין כשאר עייניו דלתתא וזה מורה על תמידות ההשגחה לסבת צורך ההשגחה אל התחתונים כדפי'. הבי' עינא עילאה יש עינים על עינים ועינים על עינים ולמעלה מכולם עינא דא שלא יכונה בין המאציל לנאצלים שום בחי' עינים למעלה מזה והיינו עינא עילאה והיינו כדכתיב כי גבוה מעל גבוה שומר דהיינו עינא היינו שומר ויש גבוה מעל גבוה אמנם עוד גבוהי' עליהם וכתיב וגבות' מליאות עינים כדפי' בתי' בב"ק ש' ועינא דא עילאה על כולא הוא כמו סיבת כל הסיבות השגחת כל ההשגחות הג' עינא קדישא הענין כי ההשגחות תחתונות כוללות חיצוני' ופנימי' קדושי' וטמאי' שכולם יזוי' ומושגחי' מהמקורות כיצד כיון שהדיני' מושרשי' בגווני עייניו דז"א בהכרח הדיני' מחייבי' מיד קיום החיצוני' מפני שהדייני' בעו מאני חנוותא דהיינו רצועה להלקות ושופר לשמת וכיוצא. אמנם עין זה הוא עין רחמי' אין החיצוני' מתקיימי' כלל מהשגחה זו והיינו עינא קדישא הד' עינא דאשגחותא הענין דעייניו דז"א וכ"ש דנוק' אינם ממוני' לבד על הראיה אלא ג"כ יש בהם פעולות אחרות והעד על זה כל מקום שנתנו חכמי' עיניה' או מיתה או עוני הרי שהם פועלי' הדין והי' ראוי לייחס אמיתי שלא יהי' בהם אלא מעשה ההשגחה והראות אמנם יש בה פעולות הדין ודנים ג"כ ולכך הסנהדרין נקרא עינים לזה עינא דא הוא עינא דאשגחותא באמתות אינו פונה לפעולה אחרת ח"ו שלא תחסר פעולת ההשגחה אלא תמיד משגיח ועדין בהשגחתו כדי צורך כל בריה ובריה משא"כ העינים התחתוני' שהרי פעמי' משגיחי' ונותני' מזון וצורך ופעמים כועסי' ועושו' דין נמצאו שהם אינם עיני ההשגחה תמיד כיון שמניחי' ההשגחה ופוני' אל פעולת הדין בזולת שפעמי' לא עושים לא הא ולא הא אלא מסלקי' ההשגחה ולא שייך בהו עיני אשגחותא כיון שאינם מתמידי' משא"כ עינא דא. הה' עינא דלא אדמיך ולא נאים הוא מקום העיני' בגובה הראש כי כפי היות המשגיח דן ומשגיח שאר כלי הגוף מיד גומרי' כפי צפיית העיני' וכך הוא עניין המדות העיני' צופי' ושאר המדות פועלי' והנה בהיות סילוק ההשגחה בגביני' וכסותא דעייניו בלי שינה שאר הכלי' יפעלו פעולת' כמשל שהאד' הסותם עיניו פועל בשאר איבריו אמנם כאשר סילוק ההשגחה יכונה בשם שינה יהי' ממש דומה לאדם הישן שמבטל כח האיברי' וכן הוא השינה העליונה כל הספירות מבטלת כח פעולת' סמוך לשינת העינים ולזה

עם היות שאמרנו עינא פקיחא לא יספיק כי זה לא יורה אלא על סילוק ההשגחה כדרך סתימת העינים אמנם לפעמים אפי' בלא סתימא כלל יהי' הסילוק בשינה ויהי' חוזק הדין יותר מסילוק ע"י כסותא וגביני' לזה אמר נוסף על היותו עינא פקיחא לא אדמך ולא נאים דהיינו שאין סיבה גדולה וקטנה כדפי' לעיל בפ' גורם לסילוק ההשגחה כלל מה שאין כך בעין התחתון שיש שינה ותנומה, הו' עינא דהוא נטירא דכולא זו מעלה נפלאה על הכל דהיינו שמירה והכוונה שמירה מן המזיקין והענין שמעשה התחתונים יזיק ויפגום ודאי בעליונים כאומר, כי עתה הזני' אפרים חטא ישראל צור ילדך תשי וכתיב שחת לו וכו' דהיינו שהספי' נפגמות ממעשה התחתונים כאשר יתבאר בעין אדם בע"ה ושמירת ישראל דלעילא מן המזיקין הללו הוא עין זה שמיד שמשגיחים הספי' בו מיד מתתקנות ומתרחצות ממעשה התחתונים כדפי' בגוונים בפ' ט' ולזה נקרא נטורא דכולא אין צריך לומר הנשמות שסולח לעונם ושומרם בתשובתם ממזיקין הנשמו' כאומר לפני ד' תטהרו אלא אפי' הספי' העליונות אין להם שמירה מהמזיקין אלא ע"י. הז' הוא קיומא דכולא אינם כעינים התחתונים שמשגיחים ואח"כ מעידי' ואח"כ נותנים צרכי ב"א מהאוצרות שהם אומרים ראינו צרכי ב"א תנו להם מזון מאוצר המזון. תנו בנים מאוצר הבנים. תנו חיים מאוצר החיים. שאין בעינים כח הנתינה אלא אח"כ נותנים האוצרות ואלו העינים הם בעצמם מקור כל טובה משגיחים ונותנים בדרך השגחתם כל טובה וכל צורך מפני שהם מבועי קיום וטובה לכל:

תמר ג - פרק טו

עם היות שכל התי' שבא"א רחמים גמורים והם מבטלים הדינים עכ"ז המצח כולל כל בתי דינים אמנם העינים אינם מתרחצי' מדינם אלא דוקא מעין זה הנובע לובן להלבינן והנה הדין והפגם יהי' בעינים בב' דרכים. הא' הוא הדין המורגל והיינו השחרות המכונה בגוונים דעינא כאשר יתבאר. והב' אודם המאדים העינים יותר ממדתם והדין הנוסף וב' בחי' אלו הם מתתקנות בהיות העינים האלו רוחצות בחלב ולובן הנשפע משם ומתלבנים ופועלים בחסד והנה אין העינים האדומי' נכללי' באדמימותם ושחרותם שם אלא שרשים אשר להם בלבנינות שם כי כמו שיש למטה גוונים לעין בדין כך יש בחי' חסדים למעלה והחסדי' ההם נשפעי' לעת הצורך להלבין לתחתוני' ומלביני' אותם במקומם ומה שפעמים יתלבנו פעמים לא יתלבנו אינו מהעדר אור המקור העליון שהרי נובע תדיר אלא הוא ממיעוט הכנת העינים התחתונים לקבל האור הממתיק המלבין העליון. והנה מיעוט הכנתם יהי' על ב' דרכים או שהם משגיחים למטה באדמימותם ואינם משגיחים כלפי מעלה לקבל האור המאיר והיינו השגחת הדין בתחתוני' או שהם סגורי'

ומסלקי' ההשגח' ואינם מביטי' לא למעלה ולא למטה. ועיקר הטובה ומתיקות ההשגח' התחתונ' בהיות רחיצת הדין והשחרות משם והיותו מאיר העין העליון בתחתון. והיינו המעלה הנפלאה שישיגו הצדיקי' לעת"ל שאינו מושג אליהם כלל שהעין מתמתק ואינו מושג ממה מתמתק אמנם לעתיד כתיב כי עין בעין יראו וכו' והענין כי בעוד שזוהמת הנחש שולט מונע ההשג' הזאת ולעתיד שיטהר האדם מזוהמת הנחש יוכל להכלל שם ולהשיג האור העליון המאיר בעין התחתון דהיינו עין בעין יראו וזה יושג לאותם הצדיקי' שיוכללו בספי' העליונות בעולם הזכר לא לכולם סתם שהרי אותם שהם בעולם הנקבה אפרוחי' או בצי' לא ישיגו זה כאשר יתבאר בעין אדם בע"ה. והנה השגחת העין הזה בב' בחי'. הא' קיום הנמצאות ממנו וזה לא יעדר רגע כמימריה ח"ו שאלמלא כך יתבטלו מכל וכל. הב' מתיקות הדין וזה יהי' לפי ההכנ' כדפי' ולכך יתקיימו הנמצאות והדין הוא מפני שימצא ההשגח' לענין קיום הנמצאות ממנו ולא ימצא לענין מתיקות הדיני' וזה תלוי בעין התחתון דהיינו הספי' התחתונות יוכנו לקבל שפע זה ולא יוכנו לקבל זה ועכ"ז אין לשלול מכל וכל שסוף סוף אין העולם בטל בדין ויש לו קיום והדין מתרפה שאם ח"ו הי' הדין פועל בקשויו הי' מחריב המציאות כרגע. וכבר פי' לעיל בתמר א' פ' מה ענין הסתעפות הכתר בדיני' והענין כאן שסוד אור עליון מהכתר מתפשט בכל הספי' כהתפשטות ניצוץ אור השמש בעששיות ולזה נמצא שמה שנשפע הברכות אל כל הספי' ואל כל העולמות הוא סוד התפשטות ניצוץ האור העליון תוך כל המדרגות והיינו אור נשפע ומתנוצץ מהכתר ולזה הוקשה לו שא"כ הי' ראוי שכל השפע יהי' במדרגה א' בין בעליוני' בין בתחתוני' מצד האור בעצמו המתפשט אמנם משתנה מצד שנשפע ונמשך בעינא תתאה ושם משתנה שנוי כפי בחי' ואורו ומשם נשפע לכל הספי' ומשתנה מצד הספי' שמאירה ממנה ומשתנה אורו כדמיון ניצוץ השמש שמשתנה לפי שנוי העששיות מפני שהתחתוני' אין מקבלים אור הכתר אלא ע"י האמצעיי' המשתני' בגווני' שאין גוונים בעין העליון והעין התחתוני' יש בו גווני' והאור העליון מאיר בעין תחתון ומשתנה כדרך שפי' בתמר ב' בענין הט"ל שאמר כעין הבדולח כדפי' בפ'. וכדרך שפי' בספ"ר בענין עצמות וכלים. והנה לפ"ז הם ג' מיני הנהג' בסוד העיני' או עינא עילאה בלי השתנות בעינים התחתוני' כלל ובלי התלבשות שזה אינו מושג כלל ועליו נאמר כי עין בעין יראו וכאשר יתלבש לעתים ישיגו העליון כדפי' דהיינו המציאות הב' שיתלבש ויושג העליון בתחתון והיינו עין ה' אל יריאיו. הג' שיושגחו מן העיני' התחתוני' לחודייהו והיינו הנהגת דין דהיינו עיני ה' משוטטות וכו'. (מכאן עד פ' כ"א לא מצאתי העתק):

תמר ג - פרק כא

בענין ביאור התי' הנקרא חוטמא הנה הדברי' הרוחניי' תמיד נלמוד אליהם מן הגשמיי' מפני שהצור' הגשמי' טופס הרוחני' ולזה צייר החות' בנחת' כל אשר בו ולכך נביא ראיה מזו לזו והנה החוט' הגשמי יש בה ב' בחי' הא' נמשכת מן המצח. הב' נמשכת בין ב' עיני' והיינו שהיא סוד ו' דהיינו בסוד הדעת ולכך היא בבחי' וא"ו בין ב' עינים שהם ימינא ושמאלא עם היות שהכל ימין והוא נמשך מן המצח שכן הדעת נמשך מן הבינ' והדעת הוא המגלה המציאות כולו ולכן לחוטם עיקר הכרת הפרצוף שהוא מודיע להכיר ודאי ויש לפרש חוטמא בבינה עצמה כפי מה שפי' ר"ש באדרו' ועכ"ז ניחא שגם הבינ' ניחא היא המור' על ג"ר שהם תי' הפני' כלם והנה הכתר נקרא בעל החוטם ארך אף ולמטה בז"א קצר אפים מצד הדין היוצא בחימה והכתר ארך אפים על התפשטות הרחמים והחוטם הזה יש לו ב' מבועין הם ב' הנהגות ב' נקבי האף וכולם נובעי' הרחמי' ומפני שלמטה בז"א הם ב' נקבי' ימין ושמאל דין בינוני ודין קשה וכאן ב' בחי' לרחמי' הא' חיים והב' חיי' דחיים והיינו שהא' שהיא מצד הבינ' נובעת חיים שכן הבינ' נק' ארץ החיי' אלהים חיים מקור החיים ומצד הב' דהיינו החכמ' חיים אל החיים דהיינו החכמ' תחיה את בעליה ואפשר לפרש מהימין חכמה חיים ומשמאל בינה חיים דחיים דהיינו חיים הכוללי' כל הספי'. והנה החוט' הזה נקרא נוקבא דפרדשק' דהיינו חלון שקוף אטום שנפתח להשליף החיי' העליוני' וממנו נושב רוח חיוני מן הכתר לספי' התחתונו' וסוד רוח חיוני זה הוא כעין נשימה וחיים מתוך הכתר והיינו סוד העצמות המתפשט בתוך הספי' ומפני שסוד רוח חיוני זה מתקן כל הפני' אשר בספי' התחתונות למטה ע"י המעשי' התחתוני' המגוני' נק' סליחה החוטם הזה ועם היות שהיא תלויה בסוד תי' דיקנא כאשר יתבאר עכ"ז סוד עובר על פשע תלוי בסוד נשיבו דחוטמא כאשר ית' והנה עיקר התי' הספי' הוא ממה שיתנשב מכאן ויעבור דרך תי' דיקנא למטה. ונקרא סוד נשיבו זה נחת רוח דהיינו רוח חיוני היורד ועושה נחת רוח בתחתוני' שנחי' מקושיי'. ועם היות שבתמונה הגשמי' הרוח המתגש' בחוטם הוא מהריא' והוא תמונה רוחני' בז"א שנשיבו דרוחא חם מצד הדין מתגשם מהאיברי' התחתוני' אמנם בכאן באריך שכולו רחמי' אין איברי' תחתוני' כלל כאשר יתבאר הרוח הזה אינו עולה ממטה למעלה אלא יורד מלמעלה למטה והיינו נשיבו דרוחא ממוחא סתימא מהעל' החכמ' העליונה הנפלאה:

תמר ג - פרק כב

הנה הרוח הזה מתפשט בספי' ופועל ב' פעולות. הא' הוא שסוד החוטם בבינה כפי הסכמת רשב"י בשעת פטירתו בשער ד' סי' ד'. והנה סוד ג"ע סוד הבינ' שהיא גן אל החכמה הנק' עדן וסוד הצדיקי' שהם מהיסוד יש להם נחת רוח בג"ע והנה נחת זה אל הצדיקי' לעולם הבא. והנה הבינ' מתעוררות מצד רוח זה בענין שהצדיקי' הנחים בג"ע. בסוד הבינ' מתעדני' בחכמ' הנעלמ' המתפשט' דרך החוטם לא"א עד התפשט סוד רוח זה אל הבינ' כדפי' היינו סור החיים הנעלמי' המגיע אליהם למטה מהנקב הימני. אמנם מהנקב הב' מתפשט סוד החכמ' ג"כ עד שמגיע לעת"ל למלך המשיח בן דוד לעוררו למלוך ובימיו יתחכמו ישראל ממנו מסוד חכמה הנעלמת ויתפשט למעלה בסוד רוח קו רוח חו"ב רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה' הם ד' רוחי' והנה סוד החכמ' למטה בזמן זה אי אפשר אם לא ילמדו איש את רעהו מפני שעיקר הסודות אל החכמ' התור' הם מעתיק וכל א' לו חלק בה ולכך ילמדו איש את אחיו. אמנם לעתיד יתנשב הרוח הזה וממנו יתפשטו סודות החכמ' הנפלא' שהסודות הם מעי"ו ומשם ידעו את ה' כאומר כי כולם ידעו אותי ובהתפשט סוד רוח החכמ' למטה יתפשט דרך הספי' התחתונות ולכך עם היות שהוא למעל' רוח א' מהחכמ' העליונ' המתגשמת דרך החוט' יתפשט למטה אל הספי' התחתונות ויתלבש בשש קצוות ומשם למלך המשיח שהיא המל' להלביש נשמות בני אדם לעוררם בחכמה עליונה ולכך הרוחות הם ז' רוח ה' הוא רוח א' דהיינו הרוח מא"א ויתפשט בו' למטה דהיינו רוח חו"ב ב' רוח עצה וגבורה ב' רוח דעת ויראת ה' ב' והענין שיתקשרו ו"ק בג' כיצד רוח חכמה ובינה ב' דהיינו החו"ג שבהם יתלבש החו"ב והם ב' ספי' ונעשי' רוח א' דהיינו הת"ת הדן בין ב' רוח עצה וגבורה ב' שהם נו"ה שהנצח עצה וההוד גבורה והן ב' כא' רוח א' דן בשתיהן. רוח דעת ויראת ה' הת"ת והמל' בענין שבבחי' א' הם ו' רוחות והעליון ז' עליהן ובבחי' אחרת הם ד' רוחות רוח העליון וג' למטה והיינו סוד מד' רוחות בואי הרוח וכו' דהיינו הלבשת הרוחות הצדיקי' לתחיה העתידה ויכללו כולם כא' במל' שהיא מלך המשיח ומשם יתפשט על כל ישראל ויתחכמו בו' בחי' רוח חכמה והיינו גמרא שהיא הבקיאות הנקרא חכמה. בינה היינו. סברא להתבונן דבר מתוך דבר. עצה להתייעץ בפסק החכמה. וגבורה ללחו' מלחמת התורה ודעת מגביר. דעת לשאוב סתרי התורה. ויראת ה' להסכי' הכל למעשה כל זה פי' בחש"ק בשער ד':

תמר ג - פרק כג

הנה עם היות שפי' שרוח הכתר בסוד חוטמא תתפשט בששה או בג' עכ"ז הכל הוא בסוד רוח החיים התפשטות החכמה באחדות גמורה ברחמי' פשוטי' משא"כ רוח המתגש' למטה בחוטמא דז"א שהוא רוח הדין החזק כאשר יתבאר והנה הרוח העליון יבחן בא' ובשלשה ובד ובו' לפי התפשטות למטה והכל א' כדפי' נחת רוח מכל בחי' אמנם בחוטמא דז"א יתייחס האש והעשן וכיוצא מפני תוקף הדין הילכך היודע לקשר תפלותיו ויחודיו בסוד הרוח הזה לקשר המל' בבינה דהיינו מלך המשיח בג"ע והבינה בחוטמא דא"א תפילתו (צ"ל ויחודו) וייסודו מתרצה למעלה לכך הי' רב המנונא סבא אמר בתחלת תפלתו לבעל החוטם אני מתבקש לבעל החוטם אני מתחנן כדי להשקיט דינין תתאין ולעשות נחת רוח ומלת תהלה ימצא במקומות רבים ויתייחס בבינה ויתייחס בחוטמא דא מפני שסוד קשר הענייני' כך הוא:

תמר ג - פרק כד

באידרא נתן שיעור אורך החוטם ואמר אורכא דחוטמא תלת מאה ושבעין וחמש עלמין אתגליין מההוא חוטמא וסימנו שע"ה ואפשר לרמוז שכל שעה ושעה שהיא המל' המשכת רוח החיי' להחיות כל הנמצאי'. והנה אלו המדות לעולמות הם שורש לי"ס ש' הם שלש ראשונות עלו לכללות גדול יותר מהז' שהם כלולות מי' והם ע' לבד ואלו י' מי' והם מאה והמל' לה בחי' לעצמה נוסף על בחי' עם הספי' והיינו שהיא ה' ממש אמנם נראה לי שהבינה יש לה ג' בחי' הא' היא נקרא ש והיינו החוט' שעושה ממש צורת שי"ן בכתלי ב' נקבי' שכך השי"ן ב' אוירי' באמצעה ונודע שהיא סוד ג' מאות בערך בחי' זאת שממנה סוד השרשת ג' אבו' והיא ע והיינו שבה סוד ע' שנה ובה סוד ע' סנהדרין ובה סוד גזר דין של ע' שנה ולכך בה שיעור אורך השרש. ובה סוד ה' שהיא ממש כל מציאותה בחמש והנה יהיו הספי' ז' ויוכללו בה' כאשר יתקשרו הת"ת והיסוד והמל' יעשו הז' ה' דהיינו נ' והיינו שהם הספי' ד' נקודות חסד וגבורה נצח הוד שתים מלמעלה מב' ונקודה אמצעית ביניה' הת"ת ולמטה מה' האלו הם ב' יסוד ומל' כזו [] ויתעלו הב' התחתונות צדיק וצדק למעל' אל הת"ת בסוד הייחוד ויהיו חמש דהיינו העלות היסוד והמל' אל הת"ת ויהיו ה' נקודות כזה [] לבד. והנה הז' והה' ויתעלו הה' ויתקשרו התחתונו' בעליונות שיכנס הנצח בחסד יההוד בגבורה ויהיו ג' לבד והיינו כזה והיינו סוד הג' מאות וכל אלו המעלות הם בסוד הבינה והרחמים האלו יתפשטו מן החוטם העליון לכך אלו הם עולמות ממש שהם רמוזי' ומושרשי' בסוד הבינה הנעלמה כדפי'. והנה זהו מציאות הכלי וסוד רוח החיים המתנשב בו הוא התפשטות החכמ'

הנפלאה והנה אין החכמ' מתפשטת ממש שהיא מוחא סתימא אלא הוא סוד רוח חיים דהיינו סוד הדעת שהעצמות מתלבש בו אל התחתון בענין שסוד החוטם עיקרו הבינה הכלי עצמו והתפשטות החכמה דרך בו הוא סוד הדעת הנפלא המוציא רוח החיים ממנה והנה מדת אורך החיי' האלו אין להם שיעור ומדה אלא התפשטות עד אין תכלית וסוף ויתפשטו דרך ג' בחי' הנז' שסי' שע"ה כדפי' ורוח החיים שהם החיי' לספירות ששה כדפי':

תמר ג - פרק כה

כלל הפעולות אשר לחוטס זה הוא. ראשונה חיים לספי' כלם שהחיי' נושבי' תמיד דרך בו לתחתוני' ואלו הם חיי הנהגה הכוללת שהם כנשמה בתוך הגוף שאינם משתנים אל הפעולות אלא הם פועלי' בכלים כפעולת הנשמה בגוף וכדפי' בספ"ר בשער עצמות וכלים. הב' כאשר החיים הם מתפשטי' בלתי מתלבשי' מעוררי' הבינה מצד א' להעדן הצדיקי' בנועם הבינה משם ומהנקב הב' יתחכמו הצדיקי' אח"כ בימות המשיח. הג' מב' יחד התעוררות תחיית המתים כדפי' מארבע רוחות בואי הרוח. הד' בו סוד קבלת תפלה על דרך קשר המל' בבינ' ובינה בשרשה כדפי'. הה' בו סוד הסליחה והכפרה בהתפשטו דרך עובר על פשע. הו' בו סוד נחת רום לכל התחתוני' וכ"מ שימצא נחת רוח הוא מסוד רוח זה היורד. הז' בו ארוכה ומרפא ואסוותא. הח' בו השמח' השלימה מפני שהשמחה מצד הבינה ואינה שלימה מצד הדין ומזו השמח' השלימה שהיא שמחה ואין בו תערובת דין. הט' תכלית החכמ' עילוי סודות המל' תלוי בחוטם זה:

מעין ג עין כל רואי

תמר ד - פרק א

כבר פי' שיש בכתר השרש' לספי' כלם ועד עתה פי' סוד תיקון החכמה והבינה שהם התי' הנז' כמו שנתבאר אמנם יש תי' נעלמי' בלתי מתגלים שמעולם לא נתגלו ולא יתגלו ולזה כינה הזקן בשם לבושי' כתלג חיוור הורה שהמציאות הזה לבוש ואינו עצם המציאות והטעם לזה שאלו המקורות אשר בזקן הוא כללות השרש' ז"ס שסודם הלחיים ואלו הספי' בלתי גלות בכתר שאין ראוי שיהיו בכתר ז' ספירות מפני התפשטות וגילוים ופעולתם בדין וכיוצא ולכך ההנהג' הזאת נעלמ' מאד. אמנם בז"א רמז הכתוב המתלבש בתוך הלבוש ואמר לחייו כערוגת הבושם בחי' לחיים בא"א בלתי מתבאר ובלתי מתגלה דהיינו עצם הספי' שהתי' בסוד השער דהיינו כדפי' בת"ב פ"ט שהשער אינו עצם וכולו שער ושער מורה ו' נובע ממקורי' א"כ דרך כלל השערות פעולות מתפשטות אבל

העצמות הנעלם הוא הלחיים דהיינו עצם ו"ק המתקשרות בו והיינו סוד לחיים שהם ד' ב' עליונות וב' תחתונות דהיינו חו"ג ונו"ה ובין אלו לאלו יעשה סוד המשכת הלשון דהיינו סוד הת"ת ויעשה שם משך היסוד חדוד הלשון ויעש' הפה ופתיחתו דהיינו המל' והיא למעלה מנו"ה למטה מחו"ג קיבוץ ד' הלחיים ב' וב' יחד ונקודה אמצעית היא המל' כזה. [] ולכך סודה ה' ויתפשטו אלו הה' מהבינ' דהיינו דהיינו סוד הלחיים מקום דבקות' למעל' הם ד' נקודות ושורש הלשון הוא נקודה חמישית דהיינו סוד ה' עליונה כזה. [] ויתמשכו ה' אלו ראשם תקוע בבינה וסופם במל' דהיינו התפשטו' ה' וי"ן לה' נקודות מה' נקודות והיינו סוד ואו בין ה' לה' והנה המציאות הזה הוא סוד הפה והתפשטות החו"ב כל תוך הלחיים האלו שסוד לחיים סוד וי"ן כנודע לגבי עירוב וכל תוך הלחיים ה"ס ל"ב נתיבות חכמה שהם השינים והטוחנות ואין מכלל כל זה רמז כאן בתיקו' דיקנא דא"א שסוד אלו המאורות נעלמו תכלית ולא נתגלה מהן אלא סוד לבושן שעליהם נאמר לבושיה כתלג חיוור מן הטעם אשר זכרנו וגם בזעיר מתלבשי' ולזה נאמר כערוגת הבושם אמנם בארי' לא נז' כלל אפי' מלת לחיים אלא לבושיה סתם וכמו שהם למט' בסוד התפשטות הקצוות י"ב הויות דהיינו סוד י"ב צירופי' לשם בן ד' שהם צומחי' מאלו הספי' כך הם למעל' י"ג מקורות לבוש להעלים סוד הקצוות ובחי' ולכך כל מה שיושג שם אינו אלא מה שיפתחו אלו המציאות ויהיו נובעין י"ג נביעין דהיינו סוד תי' דיקנא שכללם הם שערות מקורות מושכות ו"ק ממבוע הנבוע ופרטם הם מתתקני' ומתבחני' לי"ב ועכ"ז מעולם לא נזכרה בתורה שם הזקן כלל עם היות שסוד שאר העניני' נזכרי' כגון הנה עין ה' אל יריאיו ארך אפים על החוטם וכיוצא. אמנם זקן מעולם לא נתייחסה מלה זו למעלה אלא ע"פ הקבל' על סוד אלו התי' אורה היות' ענין הנעל' ובלתי מתגלה לכבוד גבוה ולכך ר"ש ע"ה בחש"ק שער ה' אמר ווי מאן יושיט ידוי בדיקנא יקירא עילא' בסבא קדישא שאין ראוי לשלוח יד בזקן לשום אדם אם שידע לסלסל זקנו ולתקנו תי' הראוי והמסלסל בלתי סדר ח"ו ימשך לו עונש לזה ראוי לירא כל אדם מליגע בסוד תיקוני דיקנא שהיא נק' דיקנא דיקירות שסוד כבוד יתייחס בה וכן מציאות כל המכבד עצמו באיזה כבוד יתייחס הענין אל הזקן ולזה סוד הזקן יתייחס לכבוד וכבוד מי יגע אלא ע"י יראה ופחד שיהי' מובטח לסלסל כבוד עליון כראוי ועכ"ז נלאה דעת הקדמוני' לדבר בסוד הזקן ולא דברו בעצמותו ולא השיגו בסודו ולא מדדו שיעור ומדה לשער בעצמו שהרי הם משוערי' בשיעורי' הרב' ואין מי שידע סודם אלא העלימו והסתירו הכל בסוד י"ג תיקוני' ונלאו החכמי' הקדמוני' מלפרש בהם הטעם בעיקר זולתי מה שחקר ר"ש וחביריו לסלסל בזקן כל מה שאפשר אמנם בשיעור ומדה

לשערות לא יכולו שהי' הסתר רב והקדמוני' לא פי' גם הם העלימו ולזה אמר ווי מאן יושיט ידיה שלא נעזרו בסלמול התי' רק במשל התמונ' הגשמי' מה שפי' בס"ד ועכ"ז עזר רב נעזרו מלמעל' ופי' כל א' וא' כל מה שהי' אפשר אמנם בשיעור מדת השער לא נתברר דבר כלל ועיקר:

תמר ד - פרק ב

דרך כלל נקרא סוד הזקן דיקנא יקירא והכבוד מתייחס תמיד אל החכמ'. והנה סוד החכמ' הוא התפשטות הפה פנימה לז"א דהיינו סוד חיך ול"ב שינים הם ל"ב נתיבות חכמה שנפתחים בלחיים בז"א א"כ עם היות שא"א לא יפתח החכמ' דהיינו מוחא לל"ב נתיבות ולא יתייחס בו שינוי' וטוחנות ונסתמו ל"ב נתיבות חכמתו עכ"ז ייחס הזקן יתייחס בשם מקורו והיינו כמו שסוד הזקן לז"א הוא סוד התפשטות החכמ' והבינ' ומשם נובעת אף כאן החכמ' והבינ' עם הכתר גולגלתא מתפשטי' בסוד המקורות האלו והם מתפשטות ומתעלמות בתוך הלבוש הזה הנאמר לבושיה כתלג חיוור ולזה סוד הזקן הוא שיתלבש חכמה בתוך בינה ותתפשט ומה שיתגל' מהתפשטות זה סוד י"ב מקורות הם י"ג כנודע בנקוד' הכוללת הכל א"כ תקרא דיקנא דיקירותא שהכבוד העליון חכמ' היא המתפשט' בה לכך ראשיתם ותחלתם מלמעלה מסוד גולגלתא עילא' שהמח בתוכה כאשר יתבאר. אמנם אינו מעצם החכמ' כשער הראש אלא מהחכמ' תוך הבינ' והיינו אלו יצוייר שיתגל' המציאות בא"א מה הי' מורה הי' מורה על סוד החכמ' בתוך הבינ' א"כ הלבוש הזה דרך כלל הוא מבועין דנפקין מהחכמ' מתלבשת בבינ' ועכ"ז אינם ממש מהמח אלא בסוד התפשטות ו"ק מחכמ' תוך הבינ' והבינ' היא הנפתחת ולכך אין השער הזה צומח מקושי גלגלתא הנסתרת ונעלמת מהשער יוצא ונובע כדבתר כותלא כדפי' שם בת"ב. אלא הוא צומח ומתפשט מהבינ' כסדר המציאות אל החכמ' והבינ' כל תוכיות הפה ומציאות הלחיים מתוכיו' הוא חכמה תוך הבינה ל"ב אלהי"ם דעובד' דבראשית וכאן אין המציאות הזה אלא בתוכיות נסתר מכל וכל ולא נתייחסו לו ה' מוצאות כלל ועיקר אלא בז"א וכך צד המתפשט ומתראה לחוץ דהיינו לחיים שהוא סותם ומעלי' אפי' בזעיר לא נתייחס אלא סתם הזקן י"ב תי' והם דיקירותא ע"ש החכמה המתלבש' בבינה המתכבד וכ"מ שיתגלה הזקן הזה יורה על הכבוד לא שימצא סוד הנעלם אלא פעולת' פעולת הכבוד כאומר ואכבדה בפרעה ובכל חילו ונאמר שם מה תצעק אלי דהוה לי לעילא כדפי' בצניעותא דספרא וכן יום הגדול והנורא הוא יום כבודו של הב"ה דומה לענין זה וכל מקום שיורה על הכבוד של מעלה מורה על סוד הזקן הזה שכל הכבוד הוא הזקן והענין שאלו הם המקורות הנפתקי' מהכתר והפעולות התחתונות

בסוד י"ג מקורות הם י"ג מדות של רחמי' להתפלל ולשפוך שיחה ולמצוא מבוקש כאשר יתבאר ולפתוח הרחמי' לכל חפץ א"כ באלו יתכבד הכתר ויתגלו פעולותיו. עוד נודע שסוד הקדמות והזקנה עיקר הוראתם בסוד הזקן ולא יכובד הזקן בזקנתו אלא בהדרת זקנו ששם גילוי הדרת שניו וימיו. ולא יתגלו מעלות הכתר וקדמותיו על הספי' אלא מטעם י"ג תיקוני' אלו שבהם הסליחה והכפרה ורחיצת הפגם מכל הספי' התחתונות בהתלהבם. מדמי דינם יתפתחו המקורות ומיד ויאמר ה' סלחתי וכו' אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך וכו' לפני ה' תטהרו ישלח מעינות מימי רחמיו ויעתקו קשרי שלשלת הדיני' ויתלבנו מאדמימות קושי דינם ומיד נהפכין לרחמי' כל הנמצאי' ואין מי שיפתח בה לפני הזקן כלל וזהו כבודו וזהו יקרא דיקנא דיקירותא ודאי:

תמר ד - פרק ג

אין תיקוני הזקן בעצם הזקן אלא בסוד גבוליו כאשר ית' המשל בזה יתפשט הזקן מכאן ועד כאן יתרחב כו"כ לא יתפשט כאן יפנה כאן וכיוצא וכשתדקדק תמצא שהם גבולי' ותחומי' לזקן לא עצם כעצמות הזקן יורה הענין שעצם הזקן אינו מושג כלל ומה שנשיג ממנו הוא גבולי התפשטותו ונאמר נתפשט מציאות הספי' העליונה עד פעולות אלו וסופי הפעולות המגיע אלינו הם כך וכך אלא שנבין בעצם התי' והרי כלל התי' הם מתפשטי' ווי"ן ונובעי' והנה בעצם הווי"ן בשער הראש אמרנו הם משוערים בסוד קדוש לקדוש עולמות לשעור מציאות' מתפשטי' עד כך עולמות וכיוצא והנה בשער הזקן (אולי צ"ל אין ייחס) מזה כלל אלא סתים סתומי בי"ב גבולי' הם י"ג שמגבילי' מציאות המקורות לא שנדע שיעור קומה או מספר וכיוצא אליה' כלל ועיקר וסוד זה הוא העלם הזקן על כל מציאות שהרי כולו ווי"ן ו"ק וכללם לא נדע להם שיעור וקומה וכללם יעשו י"ב גבולים ובהם נדע מציאות גבולי סודם והיינו כעין התפשטות הקצוות שיעשו עניינם י"ב גבולי אלכסוני כך ממש סוד הזקן שנדע בהם סוד גבולי אלכסונין שבה ולא נדע עצם הזקן ואל תתמה על הדבר שהרי סוד הבינה להעלי' החכמה וכל מה שאין הבינה מעלמת החכמה החכמה נפתחת והיינו דאמרן לעיל שקרומא דאויר' מעלי' המח בת"ב ולזה סוד שם יהו"ה בחכמ' ושם אהי"ה בבינ' כאשר אבאר בע"ה בעין ה'. ונודע ששם אהי"ה מורה העלם ושם יהו"ה מורה גלוי ושם יהו"ה מתלבש בשם אהיה כדפי' בתי' כמה פעמי' והמתפשט שהוא שם יהו"ה מתעלם בשם אהי"ה דהיינו שעם היות שתי' הכת' העליוני' יורו ויתגלו כשיגיע אל בחי' הבינה בסוד תיקן דיקנא נתעלה ונסתם הכל ולכך סוד י"ג מדות של רחמי' הם מקורות מתפשטי' מתגלי' למטה אמנם למעלה בכתר עצמו אינה מתגלי' כלל ולזה תחלת שם המדות יהו"ה ומיד פסק המפסיק ומעלי' ואח"כ

יהו"ה שנפתחו המקורות אל רחו' וחנון וכו' למטה וסוד השמות אבאר בע"ה. ואולם מן הטעמי' האלו כולם אין הכתר מתגלה בסוד דיקנא ונודע ששם יהו"ה יצטרף י"ב צירופי' ושם אהי"ה י"ב צירופי' להלביש י"ב צירו' בי"ב סתומות והרי מזה נקיש כמה העלם על העלם נעלמו הספי' הרי ו"ק בעצמן אינם אלא בגבולין והגבולי' מתלבשי' בלבוש העלם בהעלם וסתימא בסתימא ועדיין נבאר העלם זה בענין שו"ק מציאותן במקומן ונעלמי' בבינה ונמצאי' בחכמ' הרי כמה מדרגות העלם ונעלמי' יותר ויותר בשרשי השרשי' שבכתר אחר שאינם נגלי' מיד בצאתם מן הכתר אלא יש להם ב' בחי' שרשי' לשרשי' ועתה אין להפליא מפלאי דיקנא עילאה שהיא שרשי הנמצאות כולם והם המתקני' המקשטי' הכל כדפי'. ולכך תתעלם מכל הנביאי' ולא נזכרה בשם כלל ולא השיגוה הנביאי' מפני העלמ' וסתימת' כדפי':

תמר ד - פרק ד

הנה לא יכלו הנביאי' והחכמי' לעמוד על תוכן תיקו' הכתר אלא מתוך תיקו' ז"א כי מאלו נבין באלו ולא ידענו שיש בכתר ט' ספי' אלא מתוך היות כל ספי' כלולה מי' וגם היא כאח' מהן ובה ט' ספי' אמנם השגתם הוא שנדע שהם רחמי' פשוטי' ולזה כל מה שיתדמו התיקו' שבכתר לתיקו' תחתוני' נוכל לעמוד על העליוני' מתוך התחתוני' רק שנחלק בין הדין בתחתוני' לרחמי' בעליוני' ועד"ז נמצא שלמעלה בכתר יתדמה למטה בז"א בכל התיקו' גולגלתא בגולגלתא מוחא במוחא שערא בשערא מצחא במצחא עייניין בעייניין חוטמא בחוטמא רק שאלו בא"א ואלו בז"א אמנם דיקנא בדיקנא אינו כלל מפני שתיקו' דיקנא דז"א הם ט' ותיקו' דיקנא דא"א הם י"ג ויש ביניהם כמה שינוי' לזה לא יתדמו ואי אפשר לעמוד על העליוני' מתוך התחתוני' ולזה לא השיגו הנביאי' המעלה הזאת כלל אלא מדרך הקבל' למרע"ה מסוד י"ג מדות של רחמי' ועם היות שנאמר בדניאל עד די כרסוון רמיו וכו' אין הכוונה שהשיג בכתר בשער הראש ולא בלבוש תלג חיוור שהוא הזקן ח"ו אלא מה שראה הוא ביטול הדיני' באומר חזה הוית עד די כרסוון רמיו דהיינו שנטל כח כסא הדין ובמל' ניטל כח הדין במה דעי"ו יתיב לבושיה כתלג חיוור וכו' ואקבלה דידיה סמיך והבן ברחמיו מכח ביטול הדיני' כדפי'. ואפי' מרע"ה רצה לעמוד על החכמה כ"ש שיעמוד על הכתר אלא שאנו יודעי' הסודות מתוך מה שהשפיעה תורה סודות האלהות אל ישראל:

תמר ד - פרק ה

בשער ה' מחש"ק שסוד הזקן דהיא תליא בשערוי עד טיבורא דליבא והענין כי הזקן בצורה העליונה מורה על הרחמי' והטעם שהזקנה והשיבה במשל מורה על אפיסת

החומר והסתלק מן האכזריות ושאר המדות ומורה על הישוב והחכמה כאומר בישישי' חכמה ובהם העצה האמיתית והנהגה הישרה עד שהם המדריכי' ומנהיגי' שאר האדם אל הדרך הישרה ומחכימי' ב"א ומלמדי' אותם דעה והשכל כדכתיב גם שב גם ישיש בנו ובהגיע האדם אל ימי השיבה כל מה שיתן בעיניו הוא בראשו ובשכלו ובדברי' הנסתרי' ומענייני העולם ישכחם ויסתלק ויתיאש מהם ועיקר תשמישו הוא בכלי' השכליי' דהיינו החושי' הרוחניי' שהם חושי הראש שהם לדברי חכמה ולשמוע ולראות כל הצורך לענין זה אמנם שאר האיברי' שהם לצרכי הגוף והגשמיות ישכחם והיינו החכם עיניו בראשו ולכך מבחר חלקי העבודה הוא השכלת הרוחניות ומן הטעם הזה מדות ז"א הם מכוונות כאיברי עולם השפל דהיינו ידי' רגלי' שוקיי' גוף אמה להיות שפעולות מדותיו אינם רוחניות כפעולות מדת הכתר ועוד שיש בהם דין והוא כמו שהבחור שאוחז מזה וגם מזה אל יניח ידיו עד שגם אל מציאות זיווג עליון יתייחס כינוי יצה"ר כדפי' בזוהר פ' יצה"ר לעילא מאן הוי ומסיק דאיהו גבורה והרי שהפעולות שהם בדין ברוחניות מתייחסות בפעולות הגשמיות שבאדם ולכך יתייחס לו ענין הכעס והאף והחימה וכיוצא. אמנם בא"א הוא סוד הלובן סוד הרחמי' הפשוטי' לכך אנו מכני' אותו בשם עי"ו ואין להמשילו בצורה הזאת אלא עד הזקן שהם הפעולות הנכבדות הרוחניות שבאדם דהיינו איברי השכליות ואין לו פעולת הדין כלל שהיא פעולה גשמי' כעין פעולת הידי' או השוקיי' והרגלי' והגוף וכל איבריו ולכך כל מדותיו וכל תיקוניו נמשלי' כי אם אל הראש עם הזקן כמו האיש המתבודד הרוחני שאין לו השגחה אל ענייני הגוף ואין עין השגחתו כי אם בראשו עד שהוא נפטר מכל ענייני גופו ונמשך אחר שכלו שהוא הראש עם הזקן לרדוף אחר הנכבדות והיינו ענין הכתר אמנם בז"א מדותיו נמשלי' בשוקיי' ובזרועות ובגוף וכיוצא מפני פעולות הדין שהדין נמשל אל הגוף שהרי הכעס והחמה צומחת מן המרה והלב והכבוד ועוד כי אל פעולות השינויי' צריך איברי' רבים דין ממועט דין מרובה דין ממוצע וכיוצא מהשינויים שבמדות ולכך יצטרך נוסף אל תיקו' רישא עד תיקו' דיקנא ולכך הזקן אינו מטפל אלא בישוב המדות ותיקו' והמשכם לרחמי' ולא יתייחסו לו איברי' אלה כלל אמנם תליא בשערוי התפשטות ווי"ן עד טיבורא דליבא עד המל' נקודה דקה שהיא למעלה בסוד הדעת שבבינה כי הלב בינה ודאי כאשר יתבאר וטיבורא דליבא היא המל' והיינו סוד ו"וין, מתפשטי' עד הנקודה התחתונה משך סוף הזקן להראות השרשת ו"ק בסוד דיקנא כדפי' בפ' הקודמי':

תמר ד - פרק ו

עוד ייחסו לובן הזקן חיוורא כתלגא והדין כך שתפסו לשון הכתוב לבושיה כתלג חיוור אמנם יש לדקדק הכתוב למה המשילו ללובן השלג אמנם הענין הוא כי השלג מורה הקושי והצנה הדין ומסטרא דצפון גלידין מיא כדפי' בזו' פ' בראשית שער ובכמה מקומות והענין כי הזקן הוא בחי' הספי' שבהם הדין למטה בספי' שהם ו"ק. והנה בכתר להלבין אודם הגבור' ולבטל כח הדין והנה אין הדין התחתון מתבטל אלא מצד התחזק השרשי' העליונ' למעלה לבטל כח הדיני' למטה ולזה להראות שהרחמים האלו והלובן בחסדים הנז' הוא מחמת שיש קושי בשרשי' אלו שהרי בהתפשטם אל מקומם יתקשו בדינים וכאן יתקשו בחסדי' לנגד נגד הדיני' הקשי' למטה להתגבר עליהם לבטלם ולזה הלובן שלהם לובן השלג שמורה במציאותו קושי וחוזק והיינו קושי וחוזק לנוכח הגבור' ודיניה לבטל דיניה וכיוצא בענין שיורה ב' ענינים הא' לובן המתחזק לנוכח הדין הב' שהלובן הזה בעצמו הוא שרשי' לספי' שהם ספי' הדין הקשה למטה. משא"כ בשער הראש שנאמר בו שער רישיה כעמר נקי אין צורך בחסדיו לנגד הדיני' שהם למעל' נמשכי' עד החכמ' והבינה ואינם שרשי' אל הדיני' כלל לכך יתייחסו בשם הלובן הרך והנה מטעם זה יתייחסו עוד ב' בחי' לזקן. הא' קוצר השער ועם היות שיש שערות ארוכות כאשר יתבאר הנה רוב תיקו' יורו על השער הקצר מן הטעם הזה משא"כ בשער הראש שכולו משולח ותלוי וארוך מפני שהם שרשי' לספי' ברחמי' גמורי' ואלו השערות שבזקן הם קצרים מפני שיורה על שרשי המדות שהם למטה מדות הדין וכאן ישתרש דינם ויתמתק. הב' קושי השער ששער הראש רך כצמר להיותו במדות הרכות בחסד ולכך שער הראש יתייחס אל החסד אמנם שער הזקן קשה להראות השתרשות מדות הדין למט' ובקושיו מתגבר על הדיני' ומלבינם וכל זה נכלל בכתוב באומרו שער רישיה כעמר נקי ולבושיה כתלג חיוור. והנה הם ג' בחי'. הא' בגוון. הב' באורך שיעור ומדה. הג' בממשות השער ברכותו וקשיותו. והנה ג' ענינ' אלו יורו ב' מהם על עצם המד' ומציאות' והם האורך והקושי. וב' יורה על הפעולה הגוון והקושי. והענין שהאורך מורה כולו על עצמות' ועצמות הספי' היא מושרשת שם יש מהם גבור' ויש מהם חסד ויש מהם הוד ויש מהם נצח ויש מהם יסוד ויש מהם ת"ת לכך מהם ארוכי' וגלויים השרשי' שהם שרשי החסד או הנצח ויש מהם קצרים שרשי הגבור' וההוד ויש מהם בינוני' שרשי הת"ת והיסוד ויש הוראה בפעולה דהיינו הגוון כולם בחסד הגמור והלובן המלבין בחזקה כל האדומי' ולזה הגוון כולו מורה ממש על הפעולה אמנם הממשות מורה על עצמות הספי' ומורה על הפעול' והיינו שהם שרשי הספי' הקשות ופועלות

למט' בדיני' בקושי וגבור' לבטל הדיני' לא גבורה ודין אלא גבורת הפעול' כנגד הדיני' הקשי' ובסי' ב' משער ה' פי' עוד בזה כי שער הראש הוא התפשטות סוד הדעת מחכמה שבכתר אל החכמ' עצמה דהיינו ממוחא למוחא מחכמ' לחכמ' לכך הם ארוכי' מצד א"א והם בסוד פשוט' ורכים בסוד הרכות והחסד והרחמי' אמנם שערות הזקן הם מבחי' הבינ' דהיינו דיקנא להמשיך למט' עד החסד לכפות הגבור' והדין א"כ הם נמשכי' בסוד הרחמי' הכופי' את הדין וכשתדקדק תמצא שהשער הם סוד וא"ו בכל מקום וכמו שסוד ו' מהחכמ' חסד ורכות וסוד ו' מהבינ' קושי ודין כך בבחי' מהכתר סודם כולם ברחמי'. אמנם מצד הראש דהיינו מצד המח חכמ' הם מתפשטי' לחכמ' לכך הם חלקים משמן המשחה כנודע. אמנם מצד הזקן שהם בבינ' הם קשי' לבטל הדין וקצרי' מעין מציאותם בגבור' והנה יהיו בסוד החכמ' למטה ג' חכמות שהם ג' מוחי' דהיינו חו"ב ודעת וצריך שג' יקבלו מן החכמ' הנפלאה העליונ' שבכתר דרך השער שבראש ולא שיקבלו בינה ודעת שבחכמ' תחתונה החכמ' העליונ' ע"י אמצעות החכמ' אלא ממש כולם מקבלין מן החכמ' העליונ' עצמה לכך הם השערות שבראש ארוכי' ושוים בשיעורם ובמדתם ואין שינוי בחי' בהם כדי שתהי' החכמ' העליונ' הנפלאה מתפשטת דרך הדעת הנעלם שער ראש אריך אל כל בחי' מוחא חכמ' דלתתא ויקבלו הבינ' והדעת שבחכמ' מן החכמ' הנפלאה הנעלמ' ממש בלי אמצעי כדפי'. והטעם שאלו הי' אור חכמ' שבכתר מאירה בחכמ' לבד הי' כח הדין מתערב בבינ' והדעת שבחכמ' לא היתה ההנהג' מתיישבת כראוי אמנם עתה שעצם החכמ' שבכתר ממש מאירה בג' חלקי החכמ' עצמה ימצא מצד הכתר ברחמיו כל ההנהגה אחת בלי שינוי ואם יהי' שינוי יהי' לבד מצד הכלים דהיינו חלקי החכמ' שהם חכמ' ובינה ודעת והחכמ' שבכתר אחת לכולם יחד. כאשר הרחבתי הענין בת"ב פ' והנה שער הזקן עיקרו לבטל הדיני' כדפי' וצריך ביטול הדינים בבחי' שונות שהרי הדיני' אינם מתבטלי' אלא מחמת השתרשותם בכתר כי כל מדה שיהי' דין במקומה כשישתרש בכתר בסוד הלובן יהי' כח ביטול הדיני' ולזה צריך שישתרשו בגבורות כלם שם כדי לבטל כל גבורה וגבור' כפי עניינה והיינו סוד מדידת השערות במדות ושינויים ושיעורי' כפי מה שנבאר בפ' י"ב. והנה הזקן היא בחי' הבינ' והבינ' גבור' דכליל כל גבוראן במקומה כך למעל' ישתרשו הגבורות ויתרבו הבחי' בה והמדות לשער מהם קצרים מהם ארוכי' מהם בינוני' והיינו שיתדמו קצת לשער ראש זעיר שיש בו תקיעה פשוט' שברים קצרים תרועה בינוני' והם דין וכאן כלם בלובן רחמי' אמנם אלו הבחי' מושרשות שם בסוד רישא דמלכא גבוראן וכאן בסוד דיקנא ביטולם והלבנת אדמימותם וצריכי' להיות קצרי' כדי להמתיק דינם וכאלו נתארכו והיו אצולי'

מן החכמ' מעולם לא נמתקו התחתוני' שאינם מתמתקי' אלא מצד היותם' מתפשטי' העליוני' בבינה דהיינו סוד דיקנא והיינו השרש' הגבורות בחסד עליון ורחמי הכתר כדפי' וזה יהי' הטעם ג"כ לקושיין דהיינו להתגבר ולהתחזק נגד כוחות הגבורות שאפי' שדרך מציאות השתלשלות להוליד הדין להנהיג התחתוני' כשיתגלה השורש העליון יבטל כח הדין ההוא ויכסנו והיינו סוד גוון הלובן שמשתנה בכל להראות על הרחמי' השוין בכולם. ולכך שער הראש התפשטו סליק על אודנין מאחורוי ירצה יקדם אל סוד האזנים שהם בחי' הבינ' מפני שהם מסוד החכמ'. אמנם שער הזקן מקמי אודנין מפני שהם מהבינ' מתפשטי' מאודני' בחי' הבינ' ולמטה ואינם מתערבי' שער הראש עם שער הזקן ששער הראש מהחכמ' העליונ' אל החכמ' התחתונה ושער הזקן מהבינ' העליונ' שבכתר אל הבינ' והגבורות התחתונות להכפותם ועם היות שיש בין חכמה עליונ' לחכמה תחתונה הבינ' שבכתר ובין בינה עליונה לבינה תחתונה החכמ' ממש אין חשש כלל מפני שהספי' הם שכליות לא גשמיות ויקבלו זו מזו עם היות שיהיה בין זל"ז כמה ספי' ואין חשש וזהו סוד הצינורות שיש צינור מספי' הכתר אל החסד ויעבור דרך החכמ' והבינ' ולא תחוש כלל מפני שהם שכליות ואינם מעכבות ואינם משמשות אלא דרך ומעבר וכל כיוצא בזה יהי' לסוד השערות האלו וענין זה יתרחב ביאורו בפ' והנה יהיה לפ"ז ג' בחי' בתיקו' א"א הא' שער הראש הוא התפשטות החכמ' בלי שיתוף הבינ' ולהכי מאחורי אודנוי שאין הבינ' מראה פנים להם כלל כדפי' ושער הזקן הם סוד הדעת מבינה בלי שיתוף החכמ' ולכך מתחילות מקמי אודנין והתיקו' האמצעיי' שהם מצחא חוטמא עייניו הם משיתוף ב' יחד כדפי' במקומם ולכך יהיו ב' עינים ב' אזנים חוטמא תרי נקבי ומצח בכלל בב' בחי' והשער זה לעצמו וזה לעצמו לא יתערבו שערות הראש בשערות הזקן כדפי' בסי' ב' משער ה' מחש"ק וירצה שאין ב' דעות אלו מתקשרים להיות זה עובר אל החכמ' להנהיג ההנהג' נשמה בתוך הגוף וזה עובר אל הבינ' להמתיק דיניה כאשר נרחיב בפ' י"ג בע"ה:

תמר ד - פרק ז

בחש"ק בשער ה' סי' פי' ששער הזקן נפיק מאודנוי וחפי עד טיבורא דלבא הנה פי' גבול סוד הזקן מראשו ועד סופו והם ב' מדות מהשמיע' ועד המחשב' שהיא בלב והנה השמיע' אשר בכתר כולה רחמים אין שם שמיעת הרע כלל העיקר אמנם שמיעת הטוב למלאת שאלות בני חיי ומזוני ומיד נותן שהמזל שסוד הזקן יוחס בשם מזל כאשר יתבאר ומגיע עד טיבורא דלבא בחינת הלב כדפי' שהיא הבינ' ולא הבינ' ממש אלא טיבורא דליבא שהיא המל' כדפי' והיינו שהיא הפועלת כל המציאות הנשפע מלמעל' והנה סוד

ענין זה יתפוס ו"ק שהרי השמיע' מתייחס' אל הבינ' עם היות שיהי' בשיתוף החכמ' כדפי' בת"ג פ' והטיבור יתייחס למל' ומזו לזו ו"ק שהיא ו' בין ב' ההי"ן אמנם ו"ק ממש והענין כי ו"ק הם השערות בעצמן ו' מתפשט' מי' אל י' כזה י-י והיינו י' תחלת נביעת' י' סוף נביעת' וכן כל שער ושער זה שעור מדתו אבל ישתנו המציאות בסוד גבולי השער כאשר נבאר כך ו"ק יגבילו גבולי הפעולות ויעשו מקורות ומעיינות לפעולות שהם י"ב גבולי אלכסון כדפי' בספ"ר בשער פרטי השמות וארחיב הענין בעין תפוח ב"ה ולכך גם בסוד הזקן העליון יהיו ו"ק דרך כלל השערות במציאות כל א' וא' ווי"ן מתפשטי' מהם ארוכי' מהם קצרי' לפי בחי' כדפי' אמנם כללם יחד יעשה גבולי' הם י"ב מעיינות י"ג מקורות עם הנקוד' הכוללת אותם כולם והנה הפעולות האלו הם מלבישות ומעלימות סוד פעולת השערות והנימין כל א' וא' לבד' שלא נדעם ולא סופר מהם כלל ובלי ספק שהשערות במספר במשקל בשיעור ומדה אמנם לא נדע העולמות העליוני' והתיקו' הנפלאי' אלא מצד הפעול' וכמו שהם למטה ו"ק ו' פעולות ומשקוף אותם הו' יתחדשו עוד י"ג פעולות ילבישו הו' כך הם סוד המקורות העליוני' י"ג מקורות לבוש לו"ס ולזה אמר הכתוב לבושיה כתלג חיוור נוסף על מה שפי' לעיל בפ"א על ענין היותם לבוש הנפלא והעצמות נוסף עתה לבוש ללבוש שאין סוד שער זה מגלה עצמות פעולת השער ואין תיקו' הזקן עצם השער אלא גבוליו מה שיגביל כל שער ושער תיקו' וסדרו כאשר יתבאר. בענין שנקרא מקורות אלו מה שיתפשט השער מה שילביש מה שיגלה מה שיתפשט וכע"ז הדרך מה שיעלו מה שירדו. ולכך עיקר ושורש לכל מציאות הזקן הם ו"ק מהבינ' עד המל' כדפי' דהיינו שיהיו הספי' כולם בבינה כדפי' בח"ב. אמנם באו בלבוש והעלם על הדרך הנז' בסוד הו' האלו:

תמר ד - פרק ח

ג' שלמיות בדיקנא דאריך שאינם בדיקנא דזעיר וכנגדם אמרנו בחש"ק שם דיקנא יקיר"א מהימנ"א שלימ"ה. הא' יקיר"א כי בהיות הזקן מתתקן בי"ג תיקו' כאשר יתבאר מורה על הכבוד והתפשטות החכמ' הנעלמ' הפועל' בהעלם כדפי'. והנה לא יתכבד האדם אלא בהיותו מהודר הזקן ולא בהיותו מתבלבל הזקן ולכן עתיקא קדישא מתי' זקנו מסודרים הוא יקירא והכוונ' על סדר תיקו' דיקנא דא"א שכולל כל י"ג בחי' שהם השרשת כל הגבולי' התחתוני' וכלל כל צירופי ההו"יות כאשר יתבאר בעין ה' ב"ה והיינו סדר הנאות לכלול י"ג בחי' לו"ק שהם י"ג מדות של רחמים מסודרי' על כל צרכי המציאות למחול ולסלוח ולהשפיע ולתת ולרחם. הב' מהימנא. הענין שמי שהוא מלא זקן נקרא נאמן ומי שהוא זל דקן אינו נאמן והוא א' מסימני הרמאות והנה בדיקנא דז"א

לא שייך לישנא דמהימנא מפני שהוא משתנה לדין לרחמי ומרחמי לדין ואינו נאמן עומד על ענין א' ולכך תיקו' דזעיר בדין ולכך אינו נאמן וקיים ברחמיו ואין הזקן שלו מגיע אלא עד הגבור' לבד כאשר יתבאר במקומו דהיינו עד החזה כדפי' בסי' זה אמנם בא"א כתיב אמת ובתיקו' זעיר לא כתיב אמת כלל הרי זה מורה על סוד הנאמנות ודאי מן הטעם שפי' הג' שלימ' כפשוטו שז"א אינו שלם בתיקו' והעד שהם ט' צירופי יהו"ה כאשר יתבאר בעין ה' ב"ה והיינו בעוד שלא ישתלם שם יהו"ה אלא י' י"ה יה"ו יעלו ט' צירופי' ולכך כל תיקון שלם לעצמו והתיקו' כלם שלמי' ובזעיר הם כל תיקו' לעצמו בלתי שלם בד' אותיות והתיקו' בעצמן בלתי משלימין לי"ג הם י"ג תיקו' י"ג אורות י"ג מקורות מושכין שמן משח רבות קודשא מן החכמ' הנפלא' הנעלמ' מוחא דאריך אנפין והם מכוני ביי"ג נהרי אפרסמונא דכיא הם מכוני י"ג מדות של רחמי' הם מכוני ביי"ג:

תמר ד - פרק ט

הקדמוני' פי' שיש בכתר תר"ך מאורי אור וכן נמצא בתפלת ר' נחוניא וכן פי' בתי' ומוכח התם שהם בבחי' אחרונה שבכתר דהיינו מה שמתפשט אל הספירות למט'. והנה כאן פי' שסוד דיקנא היא בחי' אחרונה אל הכתר ולכן נראה לי שהם ג' בחי' בו"ק הא' היא ז"ס דהיינו סוד השער שהם סוד זיינין מתפשטי' לכך הם עד טיבורא כדפי'. הב' היא סוד י"ב תיקו' דהיינו ו' וו' והנקוד' האמצעי' הם י"ג ואלו הי"ג נקשרי' בז' הם כ' ואלו הם ב' בחי' הנכללי' בכ' כתר ועוד בחי' ג' היא היותם כל א' וא' מהו' בי' וי' מי' הם ק' כל א' וא' כלולה מק' הם ת"ר היינו כתר והיינו תר"ך עמודי אור ואפשר שהשערות בעצמו יתפשטו ויעשו תר"ך אלו ובסודן פי' בספ"ר בשער מהות והנהג':

תמר ד - פרק י

הנה השמן הוא מתהפך למטה באור והיינו שמן למאור והטעם שהשמן הוא מן החכמ' ומתפשט ויעשה אור כאומר ויאמר אלהים יהי אור יה אויר ומהם יצא אור והנה אלו התיקו' מושכי' משחא טבא מחכמה סתימאה ומשם מאירי' הספי' התחתונות אור כדפי' בחש"ק שער ה' סי' א' ולזה יהי' סודו תר"ך עמודי אור שהתפשטותן בספי' יעשה אור והנה אלו התר"ך יתפשטו למטה אל ג' חלקי' ויהיו או"ר או"ר או"ר שהם עולי' כתר ולכך הם עמודי' בהתפשט למטה אל סוד הווין ויהיו עמודי' ודאי ולפי שהם מתפשטי' אל החכמ' והבינ' החכמ' נקרא י"ש והבינ' ש"י דהיינו סוד בחי' התפשטות התיקו' האלו ולכך הם ג' בחי' הכנס' בכתר עצמו שהיא נעלמת הוא בחי' ז"מ דהיינו סוד הלחיים הנעלמי' והאמצעית הם י"ג תיקו' דיקנא שהם מתפשטי' מהכתר למטה לכך אנו מושכי' בסוד י"ג מדות של רחמי' והבחי' האחרונ' שהיא על הספי' היא סוד ו' מאות דהיינו

הבחי' המתפשטת ומתלבשת בספי' כנשמה הפועלת בגוף מתפשט ראשונה בחכמה ובינה י"ש ש"י ויתפשט שנייה בחסד אור ובגבורה אור ובת"ת אור:

תמר ד - פרק יא

הנה הבחי' שבה נוכל לדבר היא בחי' י"ג מדות של רחמי' הם הנקרא י"ג תיקו' דיקנא ומהי"ג בעצמן בכתר נמשכי' לתחתוני' י"ג מבועין מקורין נובעי' שפע החכמ' העליונ' הנעלמה אל החכמ' והבינ' למטה ולפעמי' יונקי' כל התחתוני' מהם ונמשחי' משמן משח רבות קודשא והנה למטה כל ספי' וספי' ישיג מהשמן ההוא כפי שעורו ועניינו שאין יניקת הספי' בהשואה אחת שהחו"ב הם ספי' נגלות בערך הכתר ונעלמות בערך הספי' התחתונות והם א' לקבלת השמן הזה ויגיע אל החסד מפני שהוא חסד ויתייחס אליה קבלת הכתר וכן אל הת"ת אמנם הגבורה מכבה משם אש דיניה אמנם למטה ברחוק על הדרך כולל נייחס שם השפעת הכתר והמ' בעלותם למעלה זה הכלל שיש ספי' שהם מאירות משמן הכתר ויש משוחות בשמן לבד כל ספי' וספי' לפי עניינה כך השגתם באור זה. עוד פי' שהם למעלה בכתר י"ג תיקו' דיקנא אמנם בהתפשטם למטה בחסד הם י"ג שערי' של רחמי' ירצה אינם הארת עצמן אמנם הם שערי' ליכנס דרך בם אל המדות פנימה בענין שקצה המדות מגיע אל החסד ושם הם שערי הכניסה אליהם ולזה יתייחסו המדות אל החסד עם היות שהם בכתר מפני שהם נפתחי' בחסד י"ג שערי' להמשיך רחמיהם דרך השערי' ההם ואותם השערי' הם סוד י"ג מדות של רחמי' המיוחסים אל החסד וכן פי' בשלהי סי' א' משער ה' מחש"ק. ובסי' ב' הוסיפו ופי' שהם ג' בחי'. הא' המקורות והם נובעי' מעצם הכתר הב' השערי' שהם המדות של רחמי' והם בחסד. הג' למעלה שהם התי' שבעצם הכתר שמהם נובעי' המבועי' להוציא השפע במקורות ליפתח בשערי' וענין זה בג' בחי' אלו אינם במדות אלא בעצמות המקורות הם י"ג להם קצה עליון תיקונם בכתר הם סוד תיקוני דיקנא וקצה התחתון תיקו' בחסד ואמצעות מה שבין קצה לקצה כדפי' ומתוך בחי' זו הנגלי' עמדו הנביאי' על מה שאמרו בסוד תיקוני דיקנא לא בעצמות התיקו' הנפלאי' למעלה ומטעם זה יקראו אלו מדות שהם מדות ושעורי' משוערי' במקום שיש שיעור ומדה והנה אלו הג' בחינות במקורם העליון אין שיעור ומדה ואין גבול ואין גילוי שהוא בעצם הכתר אמנם השפעתם והמשכתם שהיא הבחי' האמצעית מציאות השפע הנשפע ג"כ נעלם. אמנם הבחי' האחרונה יקראו מדות שנמדדות ושעורי' משוערי' ופעולות נפעלות, ע"י החסד הנגלי' בעלת י"ג מדות כדפי' והנה התפשטות זה הם י"ג מדות לא עצמות התיקו' העליוני' כי אלו היו התיקו' העליוני' בעצמן לא הי' ראוי שיהי' שום דין עומד בפניהם

שאין שום דין עומד בפני הכתר אלא מחמת היותם למטה מדרגה ג' לכך אין בהם כח לבטל הדין מכל וכל ולכך מדע"ה במעשה העגל בטל הדין ולא מכל וכל מפני שהדיני' העליוני' בכחם הן עומדי' ולכך יתייחסו המדות אל החסד דהיינו קצה בחי' הג' המגעת לתחתוני' בגבול ושעור ומדה ופעולה כדפי'. ועתה לפי הנדרש יהיה בהשכלתם ג' בחי'. הא' השכלת התי' בעצמן למעלה והם נעלמי' כשאר העלם הכתר עם היות שהם בחי' אחרונה לתי'. הב' השכלת התפשטות' למטה וזו נעלמת ובלתי נעלמת ונגלי' ובלתי נגלית. הג' מציאותם למטה במקום התפשטותם ממש עד בחי' החסד השכלה קצת:

תמר ד - פרק יב

הנה סוד י"ג מדות אלו יקראו בשם זקן מבינה שהוא בינה שבבינה שבכתר והם יקירא מחכמה שבבינה שבכתר והיא עתיקא מכתר שבבינה שבכתר שכל התיקו' אינם אלא בבינה שבכתר כדפי' בפ' הקודמי' ומה גם בתמר א' והנה השערות כלם ווי"ן מתפשטין כדפי' ועכ"ז אין הוו"ין האלו בהשערה אחת כמו שהם שיעור קומת ווין שער הראש אלא שיש בהם מדות משוערות הרבה בסוד התיקו' והם ח' מיני שער דרך כלל והנה במשל הצור' הגשמי' נתן בהם שיעור ומדה והם אלו הא' השערות למעלה קרוב לאזני' שהם קצרי' הרבה שאין הדרתם ותיקו' אלא כך. הב' הם שערות התפשטות הזקן שהם ארוכי' יותר ויותר הג' שערות ארוכי' מאד מאד שהם אותם דתליין ומתפשטי' בגבול הזקן למטה. הד' הם שערות השפה העליונה שהם קצרי' שלא יכסה הפה. הה' צדדי הפה שהם מהשפה על הזקן והם ארוכי' קצת נמשכי' על הזקן. הו' שערות הזקן למטה מהפה שהם סביב לשפה התחתונה שהם קצרי' ולא כל כך. הז' שערות שיבולת הזקן שהם ארוכי' מכולם יותר ויותר. הח' שערות המכסי' על הגרון שהם קצרי' ומעובי' ומכסי' וכל א' מאלו השערות הם סוד מקור נמשך מלמעלה למטה ויש בשעור קומתם שעור ומדה אבל לא יוכלו הקדמוני' לעמוד על סודם רק שידעו שכל מציאות עניינם נקשר ונכלל במציאות י"ג מקורות. אמנם פרטיות שיעור ומדה שבהם נמדדו השערות האלו ומה הי' עניינם ופעולת כל מקור ומקור מאלו המקורות אין מי שיודע אלא השערת גבולי הזקן דרך כלל האבולי' יורו על י"ג תיקו' הם י"ג נביעין ועכ"ז נראה אלי שסתם שער וט' כדפי' וסוד הוא"ו ימדד שיעורה ומדתה כפי עניינה בתיקו' ההוא ששם סוד השער יש בחי' התיקו' שהיא שורש החסד ומחייבת התפשטות הדעת ואריכותו והם השערות התלויות וארוכות ויש בחי' תיקו' שאינה שורש לחסד ואינה ארוכות הוא"ו ויש מטעמי' אחרי' סוף סוף הוראת השער המתפשט מורה התפשטות הוא"ו כעין תקיעה פשוטה והשער הקצר אינו מורה על זה והנה אחר שפי' בפ' ו' שסוד שער הזקן הוא מצד הגבורה

לבטל דיניה א"כ יהיו סור השער על כמה בחי' שרשי' לגבו' (צ"ל שהם) שום כמה מיני גבורות ולכך כתיב מי ימלל גבורות ה' דהיינו גבור' א' דכלולא כמה גבוראן כדפי' בפ' ולזה הם בחינות השער בכמה בחי' הכל לפי הוראת הגבורות למטה כך ישתנו ויתרבו בחי' השרשי' למעלה שהם שרשי הגבור' למתקן יש שיצטרכו קושי הוראת הרחמי' בגבור' דהיינו קצרי' ויש בב' גבורות דהיינו קצרי' וקשי' ויש בינוניי' הכל לפי חוזק הדין התחתון כך יצטרך קושי הרחמי' וגבורתם לבטל הדיני' כדפי' בפ' ו' ומטעם זה יתרבו כל רבוי בחי' השערות ואל יעלה בדעתך שריבוי הבחי' יהי' לפי חילוקם לדין ח"ו אלא כולם רחמי' כולם לבני' כולם להשבית הדיני' כולם להלבין אודם התחתוני' אמנם עניינם שהם משביתי' הדיני' התחתוני' לפי בחי' הדיני' בענין שהם בעצמן בהשואה א' לרחמי' אמנם מצד התחתוני' ישתנה שכל א' וא' עושה פעולתו למטה בענין שזה נושא עון הרי הוא משבית הדין ולבן הוא ומלבין הוא אמנם מלבין ונושא עון וזה עובר על פשע הרי הוא מלבין ורוחץ הפשע אמנם מצד העון והפשע משתני' וענין זה מורה שאין השערות אלו דמות אלו שבבינה שבכתר מתבחני' למציאיות רבות אלא מצד התחתוני' שהם נפעלי' למציאיות רבות. והמשל בזה דון לעצמך כובס א' יש בידו כמה מיני בגדי' לכיבוס ובהיותו כובס הכביסה ישנה מציאות הבגדי' כל א' וא' לפי כתמיו והכביסה כלה א' והבגדי' ישתנו לפי צורך כיבוסם והיינו שינוי בחי' המדות אל רחום וחנון ארך אפים וכיוצא שכולם א' מצד בעל הרחמי'. אמנם מקבלי הרחמי' ישתנו ויראו רבויים במדות והיינו ממש ענין השערות ואינו מן הרחוק ששמנה ספי' שהם סוד ו"ק שבכלם יצמח הדין מצד הגבורה ואפי' ו' אמצעיות גבורות ולמעלה מכולם גבורה אחת כוללת כל הגבורות כלם ולמטה גבורה אחת כוללת כל הגבורות הם בינה ומל' יעשו ריבוי הח' בחי' לשערות כדפי' והם סוד המתקת הגבורות וכאשר יתקשרו הגבורו' ה' עליונות וה' תחתונות בה' אמצעיו' שהם גוף וברי' חשבינן חד יהיו כלם ה' שהם סוד הלחיי' שמהם צמיחת הזקן כדפי' לעיל בפ'. ולזה הכל יעלה לענין א' ולמציאות א'. ויהיו סוד הגבור' התחתונות מושרשות בבינה ולמעלה בינה בכתר השבתת הדיני' ויהיו סוד גבור שבבינה שבכתר ולזה יהיו להם ג' בחי'.

הא' הלחיי' עצמות הנעלם כדפי' בארוכה בפ'. הב' שער דהיינו סוד ו' שער ו"ק סוד הדעת שבבינה כדפי' לעיל. הג' סוד הגבורות האלו הרמוזות ועכ"ז אין אלו הג' מציאיות מדות הרחמי' לפעול בתחתוני' אלא י"ג מדות המגבילות סוד הפעולות וכאשר תדין אלו העניני' תמצא שהלחיי' עצמן כלל ועיקר אינם נזכרות ולא עמדנו על סודם אלא מתוך דבריו בזעיר לחייו כערוגת הבושם ובדברי רשב"י תקרובתא דבוסמא בשער ה'

סי' א' אמנם פעולות א"א לפרש בהם והרי המציאות הא' נעלם מכל וכל. המציאות הב' שער נודע שסוד שער הוא סוד ויו"ן סוד הדעת אמנם לא נתבאר בעצמו בשום מקום שיעור ומדה והעלימו הענין בו יותר ויותר משער הראש ונסתם המציאות בערך הפעולה לא בערך מציאותיו שהרי נתבאר בדברי ר"ש שסוד הזקן דרך כלל שער. המציאות הג' שינוי השערות בח' בחי' אלו נתבארו בפי' דברי ר"ש בשער ה' סי' ב' והם מכלל דברי ס"ד וקרובי' להכלל בכלל י"ג תיקו' אמנם עכ"ז נעלם. המציאות המתבאר מתוך דברי ר"ש ומתוך הכתובי' בפי' שאין בהם פקפוק הם י"ג תיקונא דיקנא הם י"ג מקורות ועכ"ז להם בחי' והתלבשות אלו באלו להמצא אל התחתוני' כדפי' בפ' י"א ושם נתבאר שיתפשטו עוד ג' בחי' ואין להפליא על ההתלבשות הזה ועל ההעלם כי אחר שהכתר תכלית הלובן תכלית הרחמי' רחוק מאד שיתייחס שם השתרשות אל ספי' הגבורות לכך שרש עליון לחיים מיוחד נעלם לא יבחן שם מציאות זה ויתעלם הענין ויתרחק הכינוי בו ולולא זה שאנו מביני' מתוך התחתון העליון לא יתייחס כלל ולא יכונה כלל לרוב מה שיתעלם הענין ויתקשר וכבר פי' בת"ב במה יתרחקו התיקו' עצמן והשרשת הספי' בכתר עד שכמעט אין ראוי להזכירם כ"ש לכנות הספי' והגבורות התחתונות ולזה יתעלם המציאות אמנם סוד הדעת ענף הכתר כנודע וכדפי' וכאשר יכנה אל הספי' יהי' הדעת אמצעי ויהי' עניינו נותן מציאות לכתר להכלל בספי' ולזה נתן בחי' הדעת סוד השער מציאות בינוני לכנותו בכתר והיינו סוד השער המכונ' בראש או בזקן השתרשות הספי' התחתונו' למעלה בהשואה בדקות ויתייחסו בלובן מפני שרחוק מאד לתת שינוי בין שער לשער ואח"כ יגבל השער גבולי' ילבישו ויעלימו עניינו והם הפעולות למטה ומגבילי' הרחמי' העליוני' המורות שינוי הספי' ולא נתנו הרחקו' אלו לשאר התיקו' מפני ששאר התי' אינם השרשת הגבורות ועם היות שהם לבטל הדיני' כדפי' סף וסוף הספי' התחתונו' דיני' ואין ראוי שיושרשו הסב מקו' גבוה שהרי הגבורות הנמתקו' ראוי שיהי' במקו' המתקת' ידיעה והשכלה לשיעור דינם וכיצד יכונה ענין ההמתקה אם לא יכונה שם השכלה לשיעור הדיני' ובהכרח ישתרשו הגבורות ממטה למעלה ויגיע שם שיעור הדיני' ועניינם להמתיק מרירותם והרי ענין זה רחוק מאד מהכתר להגיע אליו שיעור הדיני' ולזה נרחיק מאד זה המציאות ונאמר שישתלשלו ויתפשטו רחמיו מבחי' אל בחי' ראשון ושני ושלישי כדי להרחיק הדיני' ושעורם מהכתר. וכאשר ישפוט השכל מה שיתדבק ויתייחס אל הדין הנהג' החיצוני שהרי הגבורות משכילות הם שיעור התפשטו' הדיני' והגעתם אל הגרון למטה עד הגיעם אל האדם ע"י הכלי' החיצוני' הפועלי' וכיון שכן חוייב אלינו יותר ויותר להרחיק הדיני' מלמעלה ולא זאת אלא להבחין הגבורות

התחתונו' לבחי' יש דין הנעש' בתחתוני' שהוא נעשה ע"י החיצוני' והתחתוני' אינם נידוני' בגבורות הזכר ח"ו שאין חיצוני' קרבי' שם אלא בגבור' התחתונ' היא המל' שזו הדין הרפה הם יכולי' לסובלו והגבור' הקש' לעיוני' הרוחניי' שאינם נידוני' ע"י הכלי' החיצוני' כלל אלא ע"י נהר דינור ועניני' אלו יתרחק ביאור' במקומ' ורמוז ענין זה בפ' תרומה ודרך כלל נעשה כל האפשר להרחיק הדיני' והנמשך מהם מלמעלה מטעמי' אלו וזה טעם העלם ענין הזקן ותיקוניו משאר התיקוני' עם היות שאר התיקו' נעלמי' יותר ויותר כדפי'. ודרך כלל הכתר נשמה לספי' להנהג' וסוד הנשמ' היא סוד התפשטו' החכמ' כדפי' בת"ב פ'. אמנם כל שאר התיקו' פעולות רחמים ומני שפע נמשכי' למטה ומאליו יתמתקו הדיני' אבל תיקוני' דיקנא הם תיקו' וספי' למתק הדיני' ממש ולכך הזכיר מרע"ה בתפלתו אלו התיקוני' לבטל הדיני' והגזרות הקשות מקום השרשתם ולא הזכיר שאר תיקונ' אריך אלא דרך העברה דהיינו יהו"ה אמנם בפרטות לא פרט שערי דמוחא ודרישא ומצחא וחוטמא ועיינין מפני שהם כלים לסגולתם דהיינו לפעולתם אמנם ביטול הדיני' אחר שכבר גמרו בדיקנא תלויין להמתיק ולהזכיר מדות הרחמי' וא"ת ולמה לא הזכיר מצח הרצון שהוא עיקר ביטול הדיני' כדפי' בת"ב וי"ל כי יתבאר הענין במה שפי' כי עיקר רחמי הכתר לעולם הם מתפשטי' ולא יחסרו לעולם אפי' רגע כמימריה אמנם אם אין הספי' התתתונו' תיקו' זעיר מקבלות השפע אינו מצדו אלא מצדם שאינם מכיני' עצמן לקבל השפע ההוא העליון ועתה נאמר אם הספי' התחתונו' אינם מכינות עצמן לקבל מה יועיל הזכרת התיקו' או השפעת' והמשכתם והרי תמיד נשפעי' ואין החסרון מאתם כלל אמנם העיקר הוא להכין התחתוני' תיקוני זעיר ספי' הדין שיכינו עצמן לקבל והרי הספי' התחתונו' מתלהבו' בדין החזק לא אבו רחם כלל היאך יתוקן זה ואם התי' הספי' התחתונות אינם מתלהבות בדין החזק בקל יתוקן שנאמר פקח עיניך לקבל מעינא פקיחא וראה שוממותינו וג"כ בשבת נאמר ואני תפלתי לך ה' עת רצון כדי להביט אל הרצון העליון מפני שאין התלהבות דין ובקל יתוקן. אמנם בעת התפל' שאין העת עת רוגז' יאמר רב המנונא סבא לבעל החוטם אני מבקש ויועיל אבל בעת רוגז והתלהבות הדין הקשה שאין הספי' מוכנות לקבל ואין כח בתיקו' התחתוני' להכינם ולתקנם שיקבלו מן הכתר מה יעשה המתפלל להפך הדיני' ולמתקם שהרי אין תחבולה שהרי הרחמי' העליוני' הרי לעולם נשפעי' ועכ"ז התיקו' התחתוני' אינם מכיני' עצמן לקבל שפעם ואורם א"כ באיזו תחבולה נעשה למתק דינם הרי שאין דרך אחרת לענין זה אלא ע"י השרשת הגבורות והדיני' למעל' ונפתח הרחמי' ההם לא שהם אינם נפתחי' אלא ע"י ההתפשטו' ממדרגה למדרגה כדפי' ונכריח הספירות

והגבורות התחתונו' שיתמתקו ממרירות דינם וזה הטעם לצורך התיקו' האלו ותפלת מרע"ה בהם ולזה נרחיק הענין מהכתר בחי' אחר בחי' כדפי' ומטעם זה יהי' הקושי לשערות והם כשלג להפך בתוקפם ובחוזקם דיני הגבור' הקשה שאם היו רפי' הי' אפשר שהגבור' לא תתמתק מהם שהרי אין הגבור' נמתקת אלא מצד כח ואומץ הגבורות הרוחניות העליונות למעלה ואלו היו שרשי הגבורות החסרי' לא יתמתקו הגבורות שאין האילן שותה אלא משרשיו העליוני' כנודע לכך היו תקיפין דהינו הגבורות מושרשות שם כדפי'. והנה כח אלו הגבורות אבות לגבורות התחתונו' ומשפיעות ומורישות לבניהם רחמיהם ולא שיתקשרו העליוני' ממש בתחתונו' שאין ראוי שהכתר יתקשר בגבורה אלא מושך כח ההמתק' והוא נעלם ומורישו ומטביעו בחוזקה בספי' הגבור' ויסתלק ויתעלם העלם בהעלם כדפי' ואלו הי' השפעה סתם לא הי' יכול לבטל הדין כל כך כמו עתה שהם אבות לגבורות ומורישות לבני' הדיני' בירושה לא השפעה ומתנה לבד כדפי' בסי' ב' בשער ה' בחש"ק:

תמר ד - פרק יג

בכלל תיקוני דיקנא נכללו תיקוני' שהם מהעצמות בכתר עצמו לא שער ומכלל ב' תפוחי' דהיינו סוד הפני' ואלו למטה בזעיר הם סוד תפוח ויש לו ב' גוונין לובן ואודם והם בסוד החו"ג ואף כאן הם סוד שורש לב' מדות אלו אמנם בכתר הם ממש בלובן המאירי' אור מתוק ומרפא לתחתוני' וכל בחי' מלת תפוח שימצא מכונה למטה בספי' יאיר מהתפוחי' האלו והנה אלו הפנים הם פנים שייתייחס בהם היופי מצד הת"ת והיינו שיוכללו בו"ק וכולם בלובן אמנם שאר הגווני' או הריח לא יוחס בהם כלל. אמנם הארת התחתוני' יהי' בב' בחי'. הא' שהם זקנים קמו עמדו ויאירו מכאן. הב' ראוני נערים ונחבאו שאינם מאירים לפניו וסוד התפוחי' האלו הם עצמות למטה מב' עינים דהיינו חו"ב והחוטם שהוא משך הת"ת באמצע כדפי' וכאשר יכונה מלת פנים בכתר יכונה אל בחי' זו ובאור פניו למטה מיד הם חיים והדיני' נמתקי' ודאי. עוד כאשר נדקדק במשל נמצא שהם עצמות ב' לחיים חלק מהם לא חלק דבקותם למעלה בראש דהיינו בחי' בחו"ב אלא חלק אמצעי דהיינו בחי' עצמות החו"ג ולמעלה לא ימצא האודם אלא הלובן. אמנם יצמח שם הארת החסד ואור מתיקות הדין לגבור' שהם פנים למטה בז"א דהיינו סוד הפנים בתוכיות הבינה כאשר יתבאר. והנה בפנים התחתונים מאיר ובשאר הספי' מאיר הלובן ומלהיב מתיקות דינם בלהב המתוק המתקן ומבסם הדין וכן פי' בשער ה' סי' א':

תמר ד - פרק יד

הנה אלו המדות נרמזו בדברי הנביא ובתורה ואלו הם י"ג נגד י"ג ואין מלת יהו"ה יהו"ה מכללם שהשמות אינם מדות פרטיות אמנם הם שמות לכלול סוד אריך וז"א שם א' בזעיר וב' באריך כאשר יתבאר בארוכה בעין ה' בע"ה וכן פי' בפי' בשער ט' סי' ה' וזהו חילוקם. א' מי אל כמוך. ב' נושא עון. ג' ועובר על פשע. ד' לשארית נחלתו. ה' לא החזיק לעד אפו. ו' כי חפץ חסד הוא. ז' ישוב ירחמנו. ח' יכבוש עונותינו. ט' ותשליך במצולות ים כל חטאתם. י' תתן אמת ליעקב. י"א חסד לאברהם. י"ב אשר נשבעת לאבותינו. י"ג מימי קדם. עד כאן י"ג מדות רמוזות ממש בכתר התיקו' הנז' ואלו העליוני' מתחתמין למטה בז"א והם י"ג צ"ל לי"ג עליוני' ולכך העליוני' שהם במקום הרחמי' העליוני' לא הזכירם הנביא דרך תפלה ובקשה אלא דרך שבח וקילוס להב"ה בנוראותיו. אמנם התחתוני' הזכירם מרע"ה דרך תפלה מפני שהם למטה בז"א במקום הדין נחתמי' מט' וכאשר יוחתמו העליוני' למטה ויתעוררו מלמעלה ישביתו הדיני' כדפי' שעיקרם הם להנחיל ולהחתי' העליוני' למטה להשבית הדיני' כדפי' בפ' י"ב ולזה עיקר התפלה להזכיר אלו התחתוני' שהם נקשרי' בשרשם ולכך הזכיר ב' שמות שם א' בז"א כדפי' ושם ב' באריך ואחרי שנקשרו ב' שמות אלו זע"ז הזכירם במציאות' מלמט' מאירי' מלמעל' שזהו השבתת הדיני' ולזה אלו שהזכיר מרע"ה הם בסוד החסד שער החסד המושרש בבינה מגעת סוד דיקנא דכתיב על הזקן זקן אהרן ואל זה יהיו בסוד החסד משביתי הדין המתעורר בשורשו הגבורה כאשר יתבאר ואלו הם. א' אל. ב' רחום. ג' וחנון. ד' ארך אפים. ה' ורב חסד ו' ואמת. ז' נוצר חסד לאלפים. ח' נושא עון. ט' נושא פשע י' נושא חטאת י"א נקה עון. י"ב נקה פשע. י"ג נקה חטאת. והיינו שמלת נושא משמש לעון פשע חטאת ומלת נקה משמש לשלשתם והדין כך הוא שהרי נושא ענין לעצמו ונקה ענין לעצמו וג' אלה כל א' וא' ענין לעצמו חטאת עון פשע ולכך היה מתודה ביוה"כ חטאתי עויתי פשעתי. והוא פגם בג' ספי' כדפי' בזוהר פ' ולזה הם ו' טהרות נשיאות חטא או עון או פשע וכן נקיות חטא או עון או פשע ולכך יחשבו לו' ורמזה הכתוב באומר עון פשע חטאת בין נושא לנקה והם ו' ראשונות והנקודה האמצעית נוצר חסד לאלפים וו' אחרונות והנה הו' הראשונות כולם שרשי' בחסדי' והו' אחרונות שרשי' לגבורות לכך הם ו' וו' ו' מלמעלה למטה ביושר וו' מלמעלה למטה בהיפוך אלו דין ואלו רחמי' ובמדות אלו הם כנגדם ששה פועלת חסד וו' משביתים דין ולכך הם הששה אל רחום וחנון ארך אפים ואמת דרך שבח ותפלה למטה ע"י פעולתם למטה מכח העליונות אמנם הו' למטה הם דין ולא הזכירם כלל אמנם מרע"ה הזכיר ב' שמות דהיינו יה"וה יה"וה

ולכך הזכיר י"ג שכולם רחמי' ומשביתי' הדין כדפי' ואלו הם סוד י"ג תיקו' בב' מציאות המציאות העליון באריך. והמציאות התחתון בז"א כרפי' ורמז הפי' הזה תמצא בשער ה' סי' ב'. ואל תתפתה אחרי האומרי' שהשמות בכלל י"ג מדות שבפי' פי' בברייתא שם שתחילתם אל רחום וחנון בזולת מה שפי' בשער ט' סי' ה' דהשמות הם כל עיקר הכתר והב' כל עיקר ט' ספי' והיינו שהם י' חכמה ה' בינה ו' ו"ס הם מל' בז"א ומושרשת בכתר דהיינו יהו"ה עד התשע עצמן בשרשם שם כאשר נבאר בארוכה בעין ה'בע"ה. וכאשר תדקדק תמצא אלו שהזכיר מרע"ה מלות קצרות וקטנות דרך כלל ואותם שהזכיר הנביא מבוררות ומלות ארוכות בכ"א וא' והענין שאותם שהזכיר מרע"ה הם בז"א צל עליונות כדפי' ולכך הם דרך קצרה דכל מלוי דז"א בזעירו וקמיטו אמנם אותם שהזכיר הנביא באריך ולכך הם באריכו דכל מלוי דאריך הם באריכו ודומה ענין זה למה שפי' בזה"ק בפ' תרומה באלפא ביתא דאל ברוך גדול דיעה או אל אדון על כל המעשים וטעם זה פי' בחש"ק שם:

תמר ד - פרק טו

מיני השער בכל האצילות הם חמשה. הא' שער ראש אריך אנפין והוא סוד התפשטות הדעת מן החכמ' הסתומה הנעלמ' כדפי' ומגיע עד רישי דכתפין להמשיך לחכמה מוחא דז"א להמתיק השער הנובע ממנה כדפי' שם בפ' וכו'. ה"ב שער הזקן שהוא סוד התפשטות הדעת מן הבינה שבכתר כדפי' והם להמתיק הדיני' והם מדות הרחמי' ומתקשרי' בדין דז"א שהם ט' תיקוני' ואלו ואלו הם בב' תי' כאשר יתבאר בעין שמש בעז"ה. ה"ג שער ראשה דז"א והוא התפשטות הדעת מחכמה ובינה ובה תלוי כמה בחי' הדין עד הנהגת הדיני' התחתוני' דכל מציאותם דיני' בסוד שברי' ותרועה ותקיעה כאשר יתבאר במקומו בעין שמש. ד' שער דיקנא דז"א והוא סוד הדעת המתפשט מבינה והחכמה והוא כח הדין המתוק יש בו כח לבטל החיצוני' ולהנקם מהם ומלחמות השם משם ודאי כאשר יתבאר במקומו בע"ה. ה"ה שער ראש הנקבה וסודו הוא ה' בחי' סוד ארגמ"ן נעשה אחדות גמור' יש בו דין וערוה ולפיכך ניתן להכסות ולהעלי' והיינ' סוד הדעת בראש הנקבה ג"ר שבמ'. והנה יקשה שהיה בדין שידמה שער זעיר לשער אריך והנה ישתנו בכמה דרכי' ה"א סוד שער זעיר שער הראש דין ושער הזקן רחמי' מדות של רחמי' שהזכיר מרע"ה להתפלל על ישראל במרגלי' כאשר נבאר שם ושער אריך בהפך שהרי שער הראש הם תי' ראשון כמעט ומהם ימשך ההשפעה וההנהגה אל החכמה ושער הזקן שרשו הדיני' ולכך יש בהם חוזק כדפי'. והיה ראוי שיהיו שערי זעיר לרכך זה שער הראש רחמי' ושער הזקן דין קשה כיון שאפילו בשער אריך הראו הקושי כדפי'.

ה"ב שאחר ששער ארי' יתפשט אל המוח לזעיר כדפי' לעי' בפ' ובח"ב בפ' א"כ למה לא נמתק הדין שבשער והי' ראוי שילבין וירכך מלובן השער העליון הבא מהמוח העליון חכמה סתימה. ה"ג ששער דיקנא דז"א הם למטה רחוקי' יותר ויש בהם רחמי' והיה ראוי שאחר שהם רחוקי' ויורדי' למטה. ישחירו וידינו ויתקשו בקושי הדין. והתירוץ לכל זה הוא כי סוד השער בז"א הם צינורו' ומעברות למחשבה חכמה העליונה וכל מה שיחשוב שם הוא סוד חיי העולמות וקיום הספי' וקיום הנמצאו' וזהו סוד הדעת המתפשט מן החכמה העליונה לקיום הנמצאו' וחיי ההנהגות כולם נובעות ג' ראשי' עליוני' משם ונשפעי' לחכמה ראש להנהגה התחתונה כולה. והנה החכמה מוחא בזעיר כל מחשבותיה הם הנהגות לספי' האיך יתקיימו הדיני' והם עיקר ההנהג' התחתונה והתפשטות הדעת משם והמחשבות המתפשטות להנהגת הספי' הם דיני' שהרי עיקר הנהגת המציאות התחתון הם הנהגת הדיני' לכך סוד השער שהוא סוד התפשטות המחשבות לקיום הנמצאות הם הדיני' שאלמלא מוראה של מ' אמנם יתפשטו השערות העליוני' וישפיעו רחמיהם וחיי המציאות כולם במוח זעיר שהם ג' מוחין דהיינ' חלקי החכמה שהם חכמה ותבונה ודעת דהיינ' יו"ד במילואה וכולם מתלבני' מלובן השער העליון המשכת חיי חכמה הסתומה הנעלמת כדפי' ומשם נמשך ומלבין חוט השדרה שהם פתיחת ל"ב נתיבות חכמה הנפתחי' מהחכמה והם כולם בליבן ורחמי' מצד החכמה היונקת מהחכמה הסתומה וג"כ נמתקי' השערות שהם סוד הדעת נפשיות מתפשטות למטה במחשבות הנחשבות בחכמה להנהגת התחתוני' שהם הדיני' ואותם המחשבות ג"כ נמתקות לפעמי' מהמחשבות העליונות שהם שערות דארי' המשלחי' חיים לכל הספי' ע"י החכמה כדפי' והנה הזקן אין השער שער המחשבה אלא היא סוד התפשטות הרהורי הלב דהיינ' בי' ל"ב ומחום הלב הוא השתרשות הרהוריו בספי' הנ"ז והנה הכתר עם היות שאין בו התפשטות סוד ו"ק עכ"ז הוא בסוד הבי' המושרש' למעלה כדפי'. ולזה יהיה בסוד השער חוזק השרשת הגבורות ברחמי הכת' וימתיק כל הגבורות ויתפשט מהבינה אל הבינה וימצא שם סוד דיקנא דז"א הנמצא מחום הלב שהיא גבורות הבי' המתוקות ששם התלהבות הקנאה המחללים קדוש' יש' ולזה אין דין שם שאינה מחשבות הנהגו' תחתונות אלא הרהורי הלב המתחדשי' בקנאה על אויביו ולזה יתקשרו אלו עם אלו להשבי' החיצוני' וללחום מלחמות על אויביו כאומר ד' איש מלחמה ד' שמו ולזה אין לסוד שערות (אולי צ"ל יחוד) אלו באלו מפני שכל א' וא' לעצמו וענין זה פי' בחש"ק ש' ה' סי' כ"ג. ושער הנקבה היאך ומחשבות היאך ישתמש בדיני' התחתוני' החיצוני' ולכך הוא עתה דומה לשער ראש הזכר:

תמר ד - פרק טז

עיקר הזקן לפי מה שפי' היא השתרשות הגבו' בבי' והבי' מושרשת בכת' וסוד התי' הם סוד השע' התפשט' ווי"ן מסוד הספי' והם תחילת מציאו' התי'. התיקון הא' מתחיל מרישא דשערי דרישא דהיינ' שהם נקשרי' תחילת התפשטו' המציאות מן הבי' ממציאו' התפשטו' החכמה דהיי' סוד שער הראש כדפי'. וסוד הזקן היא הבי' המתפשט' ונפתחת ומגלה מציאו' העלם הבי' הנעלמה וכבר פי' בעין כל סוד עזקא דכיא עזקא דכליל כל עזקין בת' ד' פ' וסוד ההעלם ההוא מתעלם ואין לו גילוי אלא ע"י התי' הזה הא' שהוא הפותח ומראה החותם הנחתם תוך העזקא דהיינ' אלף עלמין ובטבעת כמה טבעות וכן פי' ריש סי' ג' מש"ה בחש"ק וכאשר נראה בצורת גשמי' הזקן הזה מתחיל קרוב לסוד האזני' וקרוב לעינים בין זה לזה ושם בעין כל שסוד דעזקא הזאת ירמוז להעלם הסתר העינים ולזה בסוד הזקן יתגלה סוד ההעלם ההוא בסוד התי' הזה הצומח מן הראש והנה סוד התי' הגשמיי' הם הכרח לרוחנים כדפי' ולזה יכריח ענין קורבת הזקן ומציאותו אל בחי' החכמה בסוד התפשטו' שער היוצא ממנה ממציאו' הגשמי שהרי הזקן תחילתו מהראש ויתקרב אל שער הראש עם היות שער הראש ההעלם שפי' לעיל והזקן מציאו' השרשת הגבורו' ולזה יגלה הזקן המציאו' הנעלם הנז' והנה סוד המוח חכמה. וגולגלת' כתר וכל שער התי' הם מהבי' שבבי' שבכת' כנודע. והנה סוד המשכת הבי' יהי' בסוד ו"ק והנה הזקן ייחס לחסד זקן אהרן ופאת זקנם לא יגלחו כדפי' בחש"ק ש' ה' סי' ד' והנה התי' הא' בחסד כאשר נבאר בפ' י"ח והנה משכן הבי' בתיקוני' בחסד ולכך בצורה הגשמי' יפתח הזקן עצמות' לכאן ולכאן ויראה בתוך גבולה המצח והעינים והחוטם והפנים כזה שהרי הזקן צומח התי' הא' מהאזנים ונמשך בקו ישר עד הפה ויעשה חוט שוה מכאן ומכאן כזה [] ובין שני חוטים אלו השוים שהם מהאזנים הדבקות למעלה בראש בסוד גולגלתא עד הפה שהיא מ' הוא המשכת החסד מי אל כמוך בשם אל כאשר נפרש בתי' הראשון בתי' י"ח ולזה יפתח בב' חלקים ובפתיחת החסד יורה על תי' הכת' ולזה כלול התי' הא' בין מציאותיו כל סוד התי' והעליונים ולכך במדות אל דהיינ' חסד ומה שהוא למטה חסד מראה מציאו' הבי' כך הוא למעלה חסד מראה מציאו' הבי' הנעלמה כדפי' בפ' ויצא סי' חסידה ברושים ביתה הבי' נק' חסידה והיא בראשית שהוא חסד ראשית לכל האבות שם בית שכינת' ולזה הזקן הזה חסידה ודאי כללה בו"ק פתיחת' מהחכמה והבי' תחילת מציאותה החסד ושם תי' א' כאשר ית' והיא נפתח לכאן ולכאן ומראה סוד תי' הכת' שהם סוד הבי' ולעולם הכת' אין בו אלא כח"ב ובינה שבה כל סוד השרשת י"ס וחסד שבה תחלת הזקן עד פומא מ' כאשר ית' בע"ה:

תמר ד - פרק יז

הנה יסדנו שביטול הדיני' מהכתר והרחמים נובעים מעט והתי' בו כולם או רובם לבטל הדיני' ולהפיגם לזה ראיתי לסדר בפ' זה לכמה בחי' יתחלקו המתקת הדיני' הא' כל עצם הכתר יתייחס בו כרסייה שביבין די נור על מדות ז"א והוא יושב עליו לכפות הדין כאומר ועי"ו יתיב וזה דרך כלל לכל המציאות יחד וטעם לכל התי' כדפי' בספ"ר סי'. הב' בסוד מנחא דרעוא שבסוד הגלות' למטה קבלת תפילה מפני שמשקיט הדיני' ורוגז התחתון שכיך ולא יעשה הדין ובעלי הדין נטמני' ואפי' אש גיהנם נשקע הרשעי' נחים בענין שכל השתלהבות הדינים (אולי צ"ל נכבים) כדפי' לפני' כדפי' בשער ג' סי' ה'. הג' לובן א' מעינא פקיחא מאיר לספי' גבור' הוד מ"ל והם מתרחצות מדינם שהי' בהם ומסוד העין הזה עייניו דז"א רוחצות בחלב לובן רחמי העין העליון להתלבן ממרירותם ואדמימותם וכעסם כדפי' בשער ד' בסי' מ"ב. הד' בסוד חוטמא נעשה למטה נחת רוח וממנו קבלת תפלה כדפי' בשער ד' סי' ג' ד'. הה' בסוד דיקנא שכל מציאותה לבטל הדיני' כדפי' בפ' הקודמי' וביטולם בדרכים שונים כדפי' בש' ה' סי' א' ועכ"ז לה י"ג דרכים שונים:

הרך הא' השרשת הדיני' הקשי' המתעוררי' שתים מצד היחוד שמתייחד החכמ' עם הבי' ויאיר החכמ' בסוד הדעת והבי' להכות במקל על קדקדם: הדרך הב' השרשת הדיני' שהם דיני' יפים ללחום מלחמות ד' ולהציל עשוק מיד עושקו והם אדרבה מתמתקי' ומשתלשלי' מתי' א' מתי' דיקנא: הדרך הג' השרשת הדיני' דיני הגבו' הממשיכי' המל' והיא מאירה מאור התי' הא' וג' מדרגות אלו כולם יחד הם מתתקנים מתי' הא' מחי' דיקנא כדפי' בש' ה' סי' ב':

הדרך הד' הוא בב' דרכי' מתי' הדיני' או כפייתם כי כפייתם אינו ביטולם ממציאותם אלא כביסתם אמנם מתיקות' הוא כמתיקו' המרירו' בעצמו וכמתיקות המציאות המלוח ממליחתו ואלו הב' דרכי' הם לשלשה הדיני' הנז' בג' הדרכי' או שיכנסו הג' בתי דיני' שהם גבו' תתאה מ"ל או גבור' ממש. או גבור' עלא' ראש לגבורות שם למעל' בתוכיות התפשטות הארת המד' והתי' ותתרחץ ותתמתק כהמתקת המר ממרירותו או שיתראה האור אליהם מלמט' ויתביישו ויתכבשו לפניו ויכפו דינם והיינ' שיתעלמו הדיני' ויסתתרו לא שיתרחצו ויתלבנו ויעברו השעה והעניני' האלו תלוים בזה כשיהי' ליבון ממש מבטל הגזרה מכל וכל אלא מבטל הגזר' וכובשה לפי שעה והדין תלוי לעתי' וכאומ' וביום פקדי ופקדתי. בימיו לא אביא הרעה וכל כיוצא והנה ב' דרכי' אלו לג'

בתי דיני' שהם ג' דרכי' הקודמי' הם מכח התי' הא' מדה א' לי"ג מדות של רחמי' כדפי' בחש"ק ש' א' סי' א' ב':
הדרך הב' לתי' הב' הוא סוד נושא עון שממש תתעלה הספי' הפגום' מהעון ותתעלה שם ותתרחץ משחרו' הפגם במימי אור התיקון הב' והמי' ההם יעשו שופכי' ויורדי' למטה והשחרות ההוא תתרחץ ותתלבן:
הדרך הג' מהתי' הג' הנה תי' זה משתיק כל פיות הבתי דיני' התחתוני' קדושי' קשים ורפים ואין מי שיפתח פה לפניו כלל והיינ' חתום פי שטן ואל יסטין זעום בו וידום וכל פתיחת פה שותקים לפניו כדפי' בש' ו' סי' ב' ושם יתבא' שבו ביטול החיצוני' בשפטי מצרים וכיוצא ובו תי' הפגם לכל פגם קשה שימצא בתחתונים אי, מי שיעמוד נגד אור התי' הזה כאשר נבאר לקמן בפ' כ' בעז"ה:
הדרך הד' מהתי' הד' והיא סוד המל' המושרשת למעל' בהתחזק הדיני' למט' נותן לעולם שארית ומבטל הדין שלא יכלה הכל בענין שאפי' בהיות הדין בחזקה מבטלו משם ונותן שארית כדפי' בפ' כ"א:
הדרך הה' מהתי' ה"ה והוא סוד היסוד המושרש למעל' הנותן מעבר לחיים העליוני' המתנשבים להשבית הדיני' שלא יתחזקו וישפיע הטוב לבטל הרע ומשקיט הרוגז ומשככו מן הת"ת והמ' מפני שהם מתלהבי' מדינם ו הדרך הו' מהתי' הו' שהוא שרשו הנצח וההוד והיינ' חסדים המושפעי' להרפות הדין כאשר הוא מתחזק ומבטלו. ואין נותן לו כח להתחזק ומהם נמשכי' החסדים שעושים עם הנשמות דהיינ' חסד של אמת שעושים עם המתים: הדרך הז' הוא מהתי' הז' ובו סוד החיים והשמח'. ההאר' לפנים התחתוני' ובהיותם מתאדמים מתלבנין מכאן ובהיותם משחירים מאירים מכאן ובהיות המות גובר החיים מאירי' מכאן והכלל שתי' כל ו"ק מתתקנין מהתי' הזה: הדרך הח' בתי' הח' שכל עונות ופשעים וסרבות האוחזו' במל' ומעכבים היחוד הכל מתבטלי' מכח המל' הזה וכל הדיני' המונעים ההשפע' שהם סותמים פתחי ההשפע' כולם נפתחי' מכוחו ונוזלי' מאורו:
הדרך הט' בתי' הט' דהיינו מכח הגבור' המושרשת בכתר יתגרשו כל תובעי חטאי בני אדם ומשם כפרת פגם החטאת:
הדרך הי' בתי' היו"ד כל הכוחו' התחתוני' והדיני' מתעלמי' ומסתתרי' כאשר יתגלה התי' הזה ויתנקה ויחטהר כל עון בהגלות אורו:

הדרך הי"א בחי' הי"א כל הפשעי' מתנקים מכל וכל. וכל הדיני' נעלמי' ועל ב' אלו נאמ' ובאו במערות צורים ובמחילות עפר דהיינ' הסתתר מקום הדיני' והחיצוני' הכנס' בנוקבא דתהומא רבא

הדרך הי"ב בחי' הי"ב בו שלימות הכל וקיום הכל וטהרת הכל וקשר הכל בשורש השרשי' המשלי' כל חסרון המלביש שלמות כל משתלם ומטהר כל עבודה להיותה שלימה ומנוקה מכל פגם:

הדרך הי"ג בתי' הי"ג שממנו מתביישין כל הדיני' ומתעלמין והוא נובע רחמיו לכל:

תמר ד - פרק יח

התי' הא' במאמר הנביא מי אל כמוך. ובצורה הגשמי' הוא סוד תמונת השערות מהראש מתחיל הזקן ומתפשט עד ראש הפה ואלו השערו' אינם נמדדים באורך אלא יתרבו השער ויתדבקו זב"ז בראשם העליון והיינו ווי"ן בקוצר להשבית הדינים ויתקשרו הרוחניו' אלו לאלו לכסות ולהעלי' הלחיי' והיינ' בהתחלתם מהראש מלפני האזני' דהיינ' דבקות' בבי' העליונה. אמנם בהתפשטם למטה יתפשטו ויתארכו שאין השערו' הסמוכות לבי' סמוך לאזנים ולראש באורך כעין שיתפשטו ויתארכו השערו' סמוך לפה למטה. והנה סוד התי' הזה כולל מחסד עד המ' שהיא הפה ובו סוד א"ל והחסד הזה הוא יוצא ואוחז סוד ל"א נתיב לא השלים ל"ב אורו' אלא ל"א כמספר מלח א"ל וכשתדקדק מלת מי היינ' רישא מקמי אודנין א"ל היינ' שעור התפשטות השערו' שהם במספר ל"א קוצי דשערי המורים ל"א נתיבי החכמה כמוך שמתפשטת עד הפה שהיא המ' כדפי' ועם היות שיתארכו קצת וקצת לא יתארכו עכ"ז כולם שקולים יחד בהשואה א' אלא העליוני' הם עומדים בעצמן. והנמשכי' מאריכין ומשתלמי' ועכ"ז כולם נמצאי' ממציאו' אחד בהשואה אחת והם כולם בחוזק לבטל הדיני' וג' מאה ותשעין נימין נמצאי' וממציאו' אחד בהשואה אחת והם כולם בחוזק לבטל הדיני' בכל קוץ וקוץ והתי' הזה נקר' אל תקיף בחוזק לבטל הדיני' והנה בכל קוץ וקוץ אחד ושלושי' עולמות בענין שיהיו ל"א כלולי' כל אחד מל"א דהיינ' שיתפשטו כל קוץ וקוץ ויתפרשו לא' ושלושי' עולמות. והם עולמות ששליטת' לכפות הדין ולבטל הגבורו' ואין בהם נטייה לשום הנהגה מהנהגת הספי' והיינ' משמעות מי אל כמוך שאין דומה לשום ספי' ועוד כל עולם ועולם מתפרש לאלף עולמות בענין שישתלשלו השערו' האלו לד' בחי' א' שערו' ל"א ב' נימין כל שער ושער ש"ץ נימין. ג' כל שער ושער ל"א עולמות. ד' עוד לכל עולם ועולם אלף עולמות וכולם להתעדן ולהשתעשע הצדיקים ברבוי מיני העבודה אשר להם המבטלי' הדיני' במעשיהם. והנה הקוצית מצד הת"ת והנימין מצד היסוד והעולמות מצד המל' והיא

בעצמה כלולה מאלף עולמות בה ומי יוכל לדמות ולשער טעם במציאותם מפני העלמן בעצמן והיינ' סוד העלם ראש חי' הזקן ומפני שכחו הוא לבטל הדיני' המתנהגי' למטה בספי' מבי' עד המ' ולכך התי' הזה יכלול בעצמו מרישא מסוד הבי' עד פומא שהיא מ' כדי שיבטל הדיני' ויכפם ברחמיו. והנה הדיני' למט' הם בג' בחי' תקיעה שברים תרועה כנודע שהם כחג"ת וכולם מושרשי' בסוד התי' הזה להיותם נמתקי' מכאן כל א' וא' כפי מציאות המתקתו והענין שיש ב' בחי' אל הדין. הא' כפייתו שאינו נמתק אלא כופה ונכבוש. הב' נמחק ממש ולא השתנה הענין כאשר ישב הכתר על הספי' יכבוש הדין וכאשר יתקשרו הגבו' אל שרשם יתמתקו כמרירות המתמתק ועיקר ההמתקה תליי' בתי' זה הראשון וכן כבישתן:

תמר ד - פרק יט

התי' הב' בצורה הוא השואת השערו' מהשפה העליונה מרישא דפומא עד רישא דפומא ואין זה יוצא מזה וכל השערות בהשואה א' ובדברי הנביא נאמ' נושא עון ובאידרא בחש"ק ש' ו' סי' א' פי' שהוא סוד השערו' מאורו' הרבה וכולם יעשה מספר שכ"ה עובר והיינ' להיות בו סוד כללות ג' אבות ש' וודאי וכ' נצח והוד וה' המל' ויש להם כללות המציאיות האלו וכולם יחד מאירו' בסוד היות התי' הזה אור א' מקיבוץ האורו' הרבה שהם השערות והאורות מאירים בבחי' האורו' האלו שהם שכ"ה ונק' נושא עון דהיינ' שהספי' נפגמו' בסוד העון ואותו הפגם הוא שחרית בב' דרכים. הא' המשכת האור והזיו לספי'. והב' שחרות הדין המתעורר בה ולכך תתעלה להתרחץ באור המאיר מהתי' הזה בסוד דביקות הבי' נהרא עמיקא עם החכמה המתדבק' בכתר בבחי' התפשטו' אור התי' הזה אל בחי' השפעת הכתר ופתיחתו אל החכמה דהיינ' סוד הפה בכתר מקום אשר מימי מאורי אור התיקוני'. והנה יתפשטו מאורי התי' הזה למטה בחו"ב כדי להתרחץ סוד הפגם מהספי' ע"י המים הזכים אור התי' הזה והנה יתלבן השחרות ע"י ב' ענינ'. הא' הארת הספי' ויאיר ויזהיר בזוהר ותתלבן והיינ' עצם מה שיקבל הספי' להתלבן הב' מה שתתרחץ הספי' מזוהמ' הדין לתחתוני' ויעשו מי הכביסה בה שופכי' וישפכו למטה ויהי' חלק הזוהמא לחיצוני' כאומר ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה והיי' הדיני' הנשפעי' למטה חלק החיצונים והכל נכלל בנושא עון זה. והכל נתקן מכאן. ובמדת רחום שרחמיו ודאי מרובים לרחם מכח האור הזה שהוא בכת' נעשה רחום למטה בספי' התחתונו' מקום המדות כדפי' בפ' הקודמי'. אמנם עוד התי' הזה הוא כנגד הגבורה לכך בו סוד הרחצת שחרות הגבורה הנכנסת לבי' ומאור החכמה נמתקת וזהו סוד שרשה שם ולכך התי' הא' א"ל חסד עליון והב' נושא עון ובמדו' רחום

הפך הגבו' אכזריות ח"ו ולמעלה רחום ודאי וכן נושא עון ולכך זה למטה מזה כי ימשך חוט הזקן מכאן ומכאן מהאזני' עד הפה ועל הפה מ' הגבור' והיי' השפ' העליונה לפה הגבורה כוללת צד העליון לפה והגבורה כוללת צד העליון המ' העליונ' שבכת' ולזה יהי' סודה כזה [] ומן הצורה הגשמית והספי' התחתונו' ומלות הכתובים נבא לבאר התי' והמדות התחתונו' רק שנדע שהעליוני' רחמי' כובשי' הדין כדפי':

תמר ד - פרק כ

התי' הג' בצורה הגשמי' היא הפסק השערו' תחת החוט ושם פנוי שאין שם שער כלל והם חלוקים בהשואה חציה לצד זה וחציה לצד זה וצדדי האורך הזה השערו' בהשואה א' שאין זה יוצא מזה בענין שהאורח הזה מפלש והנה כשתדקדק בצורה הגשמי' תי' הא' מהאזנים עד רישא דפומא והב' מהשפה העליונ' מראש הפה לראש הפה. והג' באמצע הב' והב' באמצע הג' כזה [] ולכך פי' בביאורו בנעלם ששני התי' הם נמשכי'. לבא אל השלישי. והנה הג' הוא סוד הדעת המתמצע בין הקצוות והרי התי' הא' נחלק לב' עם היות שאין בכתר ימין ושמאל עכ"ז כולא ימינא והכל הוא תי' א' והב' נחלק לב' ג"כ והאמצעי הזה בין חצי וחצי לב' התי' מפני שהוא למטה בסוד קו האמצעי ולכך הוא בדברי הנביא ועובר על פשע בסוד וא"ו כאומ' מי אל כמוך נושא עון הרי ב' התי' בלי וא"ו ואח"כ ועובר על פשע בוא"ו להראו' תי' ראשון בא"ל חסד כדפי' בש' ה' סי' ג' והתי' הב' נושא עון גבור' והתי' הג' בוא"ו ועובר האמצעי בין שניהם הדעת הת"ת כאומ' ותפארתו עבור על פשע וכמו שפי' ש' ו' סי' ב' והנה האורח הזה נוכח החוטם ממש וכבר פי' לעיל תמ' ג' פ' סוד החוטם שסודו למעלה בבי' בחי' האמצעית בסוד הדעת וכמו שבספי' התחתונו' הת"ת אמצעי ממש מתנגד אל הדעת אשר בבי' אל התוכיו' האמצעי כך בכתר בסוד תי' האורח הזה מתמצע אל האמצעות אל החוטם ועושה האורח הזה למעבר רוח החיים וחיים דחיים היוצאי' מהחוטם כדפי' שם והיינ' וחנון ועובר על פשע בסוד וא"ו כדפי' וסוד החנינ' ומתנ' חנם אל הבי' דרך הת"ת כדפי' וכאשר ית' בעין ה' בע"ה דהיינ' שהחן לקו האמצעי ונ"ח מצא ח"ן והחנינ' במתנת חנם לבי' כנודע. והנה יש פגם בתחתונים הא' נק' עון הב' נק' פשע הפשע גדול מהעון. ולכך טהרת הפשע ורחיצתו אינו מהתי' הא' דהיינו סוד שרש הגבורה אלא משרש הת"ת דהיי' האורח הזה ועובר על פשע שבו כלול כל מציאו' נשיבת החוטם ועובר דרך בו ולכך ועובר על פשע ומטהרו ומכבסו. והנה כשתדקדק אם התי' הזה יש בו מהעצמות כמו שפי' בתמ' ב' פ' ולזה יפנה השער מהתי' הזה כדי שיתגלה מעצם הכתר ממש בסוד חוזק הפעולה לעבור לטהר אפים. ונודע שהמרד מקציף ומכעיס הרוח הפנימי כאומ' והמה מרו ועצבו

את רוח קדשו דהיינ' תוכיו' ז"א לכך לתקן אותו המציאו' צריך תוכיו' הרוח המתגשם דרך החוטם העובר דרך האורח הזה לתקן הרוח הנעצב שעצבו במרדי' ופשעים והיי' ועובר על פשע וממתיק התוכיות בעצם הכת'. והנה מטעם חוזק הארת התי' הזה אפי' שיתרבו עונות יש' עד אין תכלי' ח"ו עד שאפי' פה עליון פתיחת הכתר מ' למעלה אינה נפתחת והיא נעלמת ע"י האורח הזה היא אומרת סלחתי והיינ' כמו שהיא למטה ת"ת על מלכות כך האורח הזה ת"ת על המ' והיא עושה בה דרך גבר בעלמה ופותח בה לומר סלחתי והיי' כענין הת"ת הפועל ביסוד במ' והיא אומרת ע"י הייחוד למטה סלחתי וזה תלוי בזה. והנה כאשר פשע יהי' דהיי' פ' פומא מתעלמת על ש"ע שהם י"ס יש' חכמה ותבונה ודעת ע' ז"ס אז יהי' הפה סתומה וש"ע יעשה שע"ה רע"ה שיפתח הה"א אל החיצוני' הרעים. אמנם האורח הזה עובר על פשע ופותח הפה ומגלהו אל ש"ע ויעשה שפע שנתגלה הפה אליהם דהיינו ועובר על פשע ועושה שפע ונתקן הכל והאורח הזה הוא המגלה הפה בחנם למטה דהיי' וחנון ובו ביטול הקלי' במכה י' מכת בכורו' ועבר ה' לנגוף את מצרים. ולכך היו לישראל שפע ענ"ג ולמצרים פש"ע נג"ע אין למעלה מענ"ג ואין למטה מנג"ע וכן פש"ע שפ"ע כדפי' וכחו להשקיט בעלי הדין שלא יהי' בהם פתחון פה פותח הפ"ה העליון ומשתיק פיות בעלי הדין ולכך נתינת האצבע באורח הזה מורה על השתיקה וממנו שמחה רבה נמשכת למטה:

תמר ד - פרק כא

התי' הד' בצורה הגשמי' הוא תי' השער בשפה התחתונ' למטה מהפה מראש הפה לראש הפה מלמטה ובדברי הנביא הוא לשארית נחלתו והוא ארך אפים במדות למטה והיא סוד המ' שבחי' בשפה התחתונ' כנודע שהמ' גבור' נאחדת בהוד וכן המ' שארית לת"ת והנה כמו שב' התי' הם לבוא אל הג' כדפי' לעיל כך הג' לבוא אל הד' ולהכי קאמר מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע ג' למי לשארית נחלתו דהי' בחי' השתרשות המ' למעלה שהיא נקשרת בג' אבות והיא למטה ארך אפים שהפנים מתארכים ממה שהיא מתפשטת ומארכת למטה מפני שהדין גורם קצר אפים ונפעלים ע"י המ' באלו המדות אריכות אפים והנה המ' למטה במקום המיעוט והדין היא נטרדת. אמנם בשרשה העליון היא דבקה אל הת"ת ממש ובחי' היותה ד' בתים והנה מתוך מה שפי' ונשאת תפלה בעד השארית הנמצאה מורה שהשבתת הדין בעת תוקפו כדי שיתן לעולם שארית הוא מתוך התי' הזה:

תמר ד - פרק כב

התי' החמישי בצורה הגשמית היא שנעשה אורח בזקן מתחות פומא ובדברי הנביא לא החזיק לעד אפו ובמדו' הוא ורב חסד. והנה האורח הזה ממש נגדם לאורח העליון הנק' ועובר על פשע התי' הג' והיינו היות היסוד אורח משך ו' בת"ת וכמו שהאורח העליון בת"ת נכלל בתוכיות הגבור' כך האורח התחתון נכלל בתוכיות המל' גבו' תתאה כזה [] אין התי' הזה הנק' לע"ד המורה על הנצחיות לא החזיק אפו. אינו מניח האף שיתחזק ע"י המשכ' רחמיו למטה והנה האורח הזה משפיע הטוב לכל התחתונים והיינו שהיחוד בעל הטוב דכתיב אמרו צדיק כי טוב והנה מפעולותיו להשכיך רוגז וכעס בת"ת והמ' כענין היסוד במקומו שהוא מרצה ומשלים הזכר והנקבה כנודע וממתק הדינים:

תמר ד - פרק כג

התי' הששי בצורה הגשמי' הוא השער המכסה הזקן מראש הפה עד ראש הפה מלמטה שהאורח הזה נעשה באמצעו והוא שער שבולת הזקן ובנביא הוא כי חפץ חסד הוא ובמדות הוא ואמת. והנה התי' הזה הוא קשר נצח והוד ועם היסוד ונודע שהנצח וההוד חסד ימין והיסוד עובר דרך הנצח וההוד אל המל' ולכך האורח הזה הוא באמצע התי' הזה ולכך בכתו' נתינת טעם לתי' לא החזיק לעד אפו והטעם כי חפץ חסד הוא שהנצח חפץ בהמשכת החסד וכן במדו' נותן טעם ורב חסד ואמת נקשר רב חסד עם האמת הזה ונודע שהנצח נקשר באמת ולכך נק' נביאי האמת נביאי קשוט והיינ' שהוא מבטל הדיני' בהמשכת החסרי' הנז' והחסד תלוי בשרש זה שהנצח וההוד ממדת החסד ימיניות הוא ודאי ותי' זה נק' חסד של אמת שעושי' עם הנשמה וענין ההוד שאינה אל הימין יתבאר במקומו בע"ה:

תמר ד - פרק כד

התי' הז' פוסק השער ונפתח מכאן ומכאן ויראו ב' תפוחי' שהם סוד תפוחי הפני' ובנביא ישוב ירחמנו. והנה התי' הזה הוא קרוב לתי' א' שפי' בפ' י"ח (צ"ל כי) כ' השער הנפתח לכאן ולכאן הוא סוד פתיחתו שיראו ב' תפוחי' והם השואת הזקן בחוטי' מהאזני לפה והיי' שגמר ו' תי' שהם בספי' חזר הדבר אל החסד והתפוחי' האלו מהחסד הם ובמדות הוא נושא עון והכלל שהוא אור פני מלך חיים הנמשכי' מן הכתר אל הספי' התחתונות והנה ו"ק מושרשות בתפוחי' אלו והטעם שו' ספי' הם מושרשו' בחסד והם ב' תפוחי' חג"ת בתפוח א' נה"י בתפוח ב' שהם בתפוחי' התחתוני' חיוור סומק ירוק וכנגדם למעלה הכל חיוור ומהם תיקונם והארתם והם ו' כלם מאירי' משם ולכך כל ו' תי' הקודמי' נכללי' בז' ולכך הוא מעצם גלוי העצמות לא סוד והם מוצאי' חיים כאומ'

באור פני מלך חיים ומהפכי הדיני' לשמחה והנה מהפני' האלו מאירי' ש"ע עיבר שהם חכמה ותבונה ודעת ש' וז"ס הם ע' בסוד הכללות וכולם מאירי' מאור הפני' העליוני' הנעלמי' ומפני שלפעמי' לא יוכנו התחתוני' ולא יתגלו וכאשר יוכנו יתגלו כתי' ישוב ירחמנו. שישוב הרחמי' להגלות לרחם ובהם נשיאות הפני' להיות נושא עון כנודע ובו ביטול כל מיתה וכל דיני' שבעולם והשמחה והארה כנודע וחיים:

תמר ד - פרק כה

תי' הח' בצור' הגשמית הוא חוט השוואת השערות למטה שהם מגיעי' עד טיבור ובדברי הנביא יכבוש ובמדות נושא פשע והנ' התי' הזה הי' המ' דהיינו אשד נחלי המשכת הזקן ולכך יקרא התי' הזה מזל ועלי' יכונה הכתר בשם מזל והכל תלוי במזל מפני שזו היא בחי' בזולת הכתר כל מיני שפע ובו תלוי קשר ויחוד ת"ת ומ' דהיי' ת"ת בהיכל וסוד אותיות ומזלות שהם בספי' מושכי' מכאן וכל הספי' תלויות במזל זה ולכך יש בסוד התי' הזה התפשטו' וסגולתו לכבוש כל דיני' וכל תובעי עוונות ופשעי' והנ' כמו שבו' הקודמי' הא' הת"ת בחו"ג כך בו"ס השנייי' המ' היא בין החו"ג כדפי' ולכך הם התי' בבחי' מה ששה ושש בסוד וא"ו כאשר נבאר. ועדין נראה היות התי' הזה חוט השואת השערות סוד הת"ת המשוה המדות כולם וכולם משתוין ונקשרי' כולם בהשואה בחוט דהיי' בת"ת ולא שהוא הת"ת עצמו אלא הוא"ו המשוה כל השערו' כל הווין והם נמשכי' ונוזלי' לסוד התי' הזה והוא מקבל כל הווין ומגיען עד הטיבור שהיא מ' דהיינ' סוד הת"ת בתוך המ' והשערות ארוכות מתפשטות להראות הווין דמתארכי' ומתפשטי' מכח החסד שהוא מן החכמה מוחא:

תמר ד - פרק כו

התי' הט' הוא שערות הזקן שהם קצרי' ומתערבי' בארוכי' יחד ואינם יוצאי' אלו באלו ובנביאי' הוא ותשליך במצולות ים כל חטאתם. והיי' קשר הגבו' עם החסד בשרשיה' למעל' ומכללם נעשית המל' שהוא התי' הקודם והנ' המציאות הזה הוא סוד התפשטות מצולות ים החכמ' העליונ' כמו ששמה החכמ' התחתונ' היא הגבו' כך בסוד הכתר מצולות החכמ' מוחא היא הגבור' הזאת והיא ממש פעולתה בהפך הגבור' להפך הדיני' ולכבוש החטאי' והיי' תשליך למטה במצולות ים בכח המצולות ים העליוני' מתיקות הגבור' ולבנינותה כל פגם החטאי' והיינו נושא חטאת במדות כדפי' ולכך כל תובעי חטאי בני אדם יתגרשו מלמעל' ויכפו אותם מכח התי' הזה:

תמר ד - פרק כז

התי' היוד בצורה הגשמית הוא שיורדין השערות תחת הזקן ומכסין הגרון והתי' הזה נקרא בנביא אמת ליעקב ובמדות נקה עון והנ' התי' הזה הוא המל' המכסה וגונז הגרון שהיא הת"ת והתי' הזה נק' הדר גאונו דהיינו הגאון ת"ת המתגאה וזה הכסוי שמתכס' בו גאונו ודאי ובו כח כפיית הדיני' כאומ' בקומו לערוץ הארץ דהיי' לבטל דינים ומה גם דני המל' המתקשי' וכולם משתברי' מכח אורו והיי' אמת ליעקב שמדת אמת הוא סוד כיסוי הת"ת כדפי' בעובדא דר' אלעי בפ' בלק סי' ואמר תתן אמת ליעקב חיפוי הת"ת יעקב בסוד אמת שהוא גאון הנז' ובו נקיות הפשע מכל וכל ומעביר כל פגם ומנקה אותו מכל וכל:

תמר ד - פרק כח

התי' הי"א בצורה הגשמית הוא שהשערות הנז' לא נפיק נימא מנימא ובנביא חסד לאברהם ובמדו' נקה פשע והענין שהיסוד נק' השואת המדות מפני המשוה ומקשר כל המדות ומתקנם למ' והיינ' בשול הזרע בפי האמה ולכך התי' הזה יסוד המורה השואת הכחות והשערו שהם רמז בתי' המ' והיינ' שנק' הדר כדפי' לעיל שהרי התי' האלו יחד הם הדר גאונו שהרי נק' הדר והקודם גאונו והיי' שהמ' מתנאה למעל' וסוד הדר היי' יוסף שהוא נק' הדר כאומ' בכור שורו הדר לו ונודע שמי שיש לו אמה יש לו הדרת זקן והיי' חסד שהיסוד ענף החסד וחסד נק' והוא חוט של חסד המשוך ממל' והיי' שנקשר עם החסד העליון דהיי' חסר לאברהם וממנו בישול הכחו' והדיני' התחתוני' כאומ' בקומו לערוץ הארץ כדפי' בחי' הקודם ומפני קשר הת"ת והמ' ע"י היסוד לכך היא סוד הגרון וב' תי' אלו מתייחסים ודאי יחד:

תמר ד - פרק כט

בתי' י"ב בצורה הגשמית הוא שהפה נפנה מכל צדדיו מכל שעד ושער יפה ביופי סביב סביב לו ובנביא אשר נשבעת לאבותינו ובמדות נקה חטאת והנה התי' הזה כשתדקדק הוא סוד נו"ה ב' שפוון ולא נזכרו שפתים שאין עצם הספי' נ"ו בכתר אלא נו"ה מתעלמות ופעולת השער מתגלה כדפי' בפ' והנה התי' הזה הוא סוד פתיחת הפה וסוד הפה הוא מל' וענין הפה גילויו תלוי בסוד השפתים כאומרו פתחו לי שערי צדק שהם נו"ה שערים לצדק דהיי' פתחי ההיכלות ומאי כתי' אדני דהיי' היכל שפתי תפתח ופי יגיד ולזה פה מל' פתיחתו נ"ה והנה הפה פעולה נפלא' יש בה שמנשב נשיבו דרוחא ונודע שסוד הרוח המתנשב בפה הוא סוד רוח החיים דומה לסוד נשיבו דחוטמא והחוטם והפה הם סוד ו"ה יחד עם היות שאין אותיו' רמוזות בכתר כאשר נבאר בעין ה' בע"ה.

עכ"ז רמז ב' פתחים אלו לנשב ולגשם החיים למטה ולכך יתייחס רוח החיים הזה כח רוח הקודש המלביש כל המתלבשים למטה והם מציאו' י"ס ולכך יתייחס הרוח הזה שמתחלק לתלתין וז' אלף עבור דהיי' ל' חכמה ותבו' ודעת והז' הם ז' ספי' וכללותם י' מי' הם בסוד האלף כנודע וקרוב סוד הרוח הזה להיות סוד עצמות פנימי מתפשט דהיי' סוד ג' הנהגות הנז' לעיל בתמ"ב פ' והיי' סוד רוח חיוני תיכוני פנימי יותר ממציאו' התי' ומזה ימצא רוח אלהי המנהיג בספיר' למטה וכל מה שימצא התעודדו' התפשטו' רוח אלהי' להנהיג איזה הנהג' עליונ' רצון עליון להנהיג יתפשט הרוח הזה ויתלבש ממנו והנה הרוח החיוני הזה המנהיג הם ג' ראשי ההנהג' אינה מתלבשת בתי' אלו ומהם יתפשט להנהיג שא"כ ימצאו ד' ראשי ההנהג' מהכת' ואינו אלא פומא איתפני מכל שער כדי שיתנשב אותו רוח חיוני שהם ג' ראשים מתלבשים אלו באלו ולזה יהי' ההנהג' מהעצמות מושגות למטה ולא תתלבש בשום ענף מהכתר רק מה שנתלבש' בסור א"ס בכת' וכתר בחכמ' הנעלמ' כדפי' ומשם יתפש' להחיות הנמצאי' ולהנהיג. והנה ראוי לאדם בכל מבטחו עבודתו ומעוזו לתי' ענייני עבודתו בסוד הרוח החיוני הזה כאשר נתב' בעין כל. ולזה האבות כל מגמתם בהיותם מרכב' לספי' לתת עבודה נקשרת בסוד הרוח החיוני הזה המתנשב כאן וכן הם הספי' ג' חג"ת מתלבשות ממנו ומתחלקו' לג' שמות שהם יהוה מלך יהוה מלך יהוה ימלוך שהם י"ב גבולי אלכסון שהם י"ב שבטים ולכך הם כל מבט עבודתם לסוד הפה הזה שהיא נקוד' אמצעי' מתחלק' לי"ב תי' ולזה התי' הזה יק' אשר נשבעת לאבותינו לרמוז אל האבות וספי' מדכבתם ולשבטים וענפי גבולם האוחזים כאן החיים מרוח חיים המתנשב ומשם מתלבשים לקשור עבודתם בא"ס על סוד ההנהג' הנז' ומשם רוח המלביש לכל נביא ועובד ועוש' להתקשר בשורש כל השרשים ושם עיקר קשר ההבטח' והעבוד' באמונ' האמיתית דהיי' אשר נשבעת לאבותינו ומשם נקיות כל חטאת וכל פגם וכן טוהר המחשב' והעבוד' הנקי' והשלימות המשלים הקושר קשר הכל ותוקעו בתכלית כל המציאות:

תמר ד - פרק ל

בתי' הי"ג בהתפשטו' הזקן בצור' הגשמי' דהיי' כל מה שיכס' הזקן דרך כלל כל תוך הגבולי' האלו הנז' שהם י"ב דהיי' י"ב גבולים אלו יתמלא הזקן ותתפשט לכל המציאות לכסות כל הלחיים וכל מה שיהי' מציאות הזקן שהרי הי"ב הנז' הם גבולי הזקן למעל' למט' לצדדי' והתי' הזה כל מה שיהי' זקן בין גבוליו ובדברי הנביא מימי קדם ובמדות נוצר חסד לאלפים וטעם החילוק הזה אבאר בע"ה אמנם עתה דרך כלל התי' הזה הוא כלל כל התי' וראה המציאו' הגשמי שפי' איך הוא ממש כל מה שהוא התפשטו' השער

בזקן באורך וברוחב לכסות ולהלביש שיתפשט לצד זה ויעש' גבול ותי' ויתפשט לצד זה ויעש' גבול ותי' וכן כל התי' והיי' שהוא סוד נקוד' כוללת כל התי' והיי' שכחו' התי' האלו הם סוד שורש לימים שהם ו' ימים והימים הם ו' למעל' למט' ו"ו ממט' למעל' ששה ב"ו הם י"ב והכח הכולל הם י"ג א"כ סוד הזקן הם י"ב ימים ו' וו' ימים ולזה הם נק' בשרשם בכתר ימי קדם שהם בסוד קדמות העולם דהיי' הספי' הקדומ' הקודמת לכל הספי' והיא הכתר ולכך בזה תלוים כל התי' והוא בסוד וא"ו במילוא' שהם ו' וו' ונקוד' אמצעית הכוללת הכל והיי' התי' הזה מימי קדם. והנה היא סוד המל' הכוללת כל התי' ולכך כל התי' האלו יתבחנו בג' בחי'. הבחי' הא' ו' ראשונים שהם כעין ו' ספי' הבחי' הב' ו' שניי' שהם כעין הו' הספי' השניות. הג' התי' הזה האחרון שהוא תי' הכולל הכל וקיבוץ הכל יחד ומקום שיתגל' התי' הזה נובע כל שפע כל התי' מגל' כל התי' ומסוד רחמי' מתביישין הכל. והוא בחי' אחרונ' אשר לכתר להראו' כל התי' בהתפשטם למט' ולכך היא בחי' כוללת הכל שממנה מתפשטים כל התי' למט':

תמר ד - פרק לא

הנה בסוד התי' פי' ימי קדם התי' האחרון כלל הכל ובמדו' פי' נוצר חסר לאלפים כלל הכל והחילוף הזה אינו חלוף קבוע שגם בסוד י"ב גבולי אלכסון יש בחי' נקוד' אמצעית והנקוד' הזאת היא בחי' שאינ' קבוע' ואם תעיין בי"ב ברכות העמיד' ירד הנקוד' האמצעית בסוד ברכת על הצדיקים שהיא נקוד' כוללת הכל ועתה תחלת הכל נודע שאלו הי"ב הוא מקיבוץ הוא"ו ספי' אלא שיש להם דרכים שונים בסוד י"ב גבולי אלכסון יהיו מסוד חסד בנצח חסד בהוד חסד בת"ת ות"ת בנצח ות"ת ביסוד ות"ת בגבור' גבור' בהוד גבור' בנצח גבור' במ' מל' בנצח מ' בהוד מ' בחסד כאשר הרחבתי בספ"ר ש' פרטי השמות ובס"י במשנת הגבולים ועוד אבארם בארוכ' בחיבור זה בע"ה בעין תפוח. אמנם לענין הצריך לנו הנה דרך כלל כי הגבולים יתחלקו לד' חלקים שלש' אל הגדול' ג' אל הת"ת ג' אל המל' ג' אל הגבור' ולכך הנקוד' האמצעי' תכנס בסוף כל ג' וכל רוב הפעמים תכלל באחרונ' אחר כל הב' והיי' עיבור השנ' חדש י"ג הנקוד' האמצעי' שהיא תוכיות ועש' ענף ולפעמים אחר הט' כעין ברכת על הצדיקים מפני שגמר היקף תי' החס' והגבו' והת"ת יקדם למ' ולפעמים יחלקם ו' בו' מפני שהיא אמצעי' בין ו' לו' ולפעמים יקדם לכולם שהיא נקוד' וממנ' מתחלקים ומתפשטים כל הענפים והגזע יתייחס מקורו או קודם לכולם או אחרון לכולם וכל אלו הדרכים הם לי"ב גבולי אלכסון בסוד רמזי התור' והסודות והכתובים ואין להפליא כלל על שינוי הבחי' כגון בי"ג שבחי ישתבח הם סוד י"ב ומ' לקוד' אחרונ' ובברכות אין הסדר כך כדפי' וכיוצא רבים אמנם המדו'

והתי' אינם בגבולים שהגבולים ישתנו ויתבחנו בסוד הדין והחסד והשינויים והתי' הם בכת' מקומו' הרחמים הגמורים אין בהם דין כלל ועיקר. אמנם הם שרשים לגבורו' כדפי' ומהם יתפשטו הרחמים למט' והנה סוד הנקוד' האחרונ' הזאת הית' לתת קיבוץ לכל הספי' כולם ולכל השרשים להתפשט לכל הספי' התחתונות ותהי' סוד התי' הזה האחרון אסיפת העליונים השפעתם דרך בחי' זו לתחתונים אמנם המדו' הם סוד בחי' התי' למט' מקום גילוים ולכך כל הי"ג הם מתגלי' וכיון שכולם מתגלים לא הית' בחי' אחרונ' לתת מעבר וגילוי להם אלא הי' כולם י"ג מעבירים הפגם ומתקנים דיני הספי' ולכך תהי' נקוד' אחרונ' שבכת' קיבוץ ואסיפת כולם אמצעים בין ו' לו' ולזה היא סוד נוצר חסד לאלפים דהיי' הוראת החסד השקול' ככל המדו' ומפני היות' בסוד אלף היא לאלפים והיי' סוד וא"ו במילוא' ו' מכאן וו' מכאן ואלף נוצר חסד לאלפים באמצען:

תמר ד - פרק לב

פי' ר"ש בשעת פטירתו אמ' בבחי' הכתר הנק' דיקנא כדפי' משתרשי' כל הנמצאי' כולם עד נקוד' אחרונ' ולכך כולם נשפעים משם והכל הנהג' והשפע' שימצא הכל מכאן מפני שכאן השגחת א"ס ומכאן לכל המתפשטים למט' ויחיו וינקו משרשיהם כאילן השות' משרשיו וחיות כל הנמצאים תלוי כאן השגחתו בנמצאו' תמידי' לעולם לא תחסר נאצלי' ונבראים ונוצרים ונעשים מושרשים כאן. אמנם ע"י רבוי השתלשלות מעל' לעלול אלו בתוך אלו עד הגיעם בשורש הזה מי"ג תי' אלו יעשו י"ג מבועין מקורו' נהרי נחלי אפרסמון שמן משחת קדש ולכך קדושת כל הספי' והארת' טהרת' מן הדין תי' ויופים תלוי בבחי' זו מהכת' אפי' סוד העצמות וההנהג' המתפשט' לספי' הכל תלוי בכתר בבחי' זו דהיינו סוד ז"ס שבבי' שבכתר:

תמר ה

תמר ד - פרק לב

א אין ספק שיכונ' שם בן ד' בכתר בשם שיכונ' בשאר הספי' כולם וכן מבואר בזוהר ובכמ' מקומות ונודע שמספר האותיות כ"ז לא לחנם אלא יורו על בחי' וא"כ שם בן ד' יהיו ב' ה' מן הבי' ו' מן הת"ת ה' מן המ' א"כ שם בן ד' שבכת' יור' על כ"ז בחי' שבו וכל אלו הבחי' הם בחי' חסדים פועלים בעולם והם כ"ז מקורו' חסדים ופתחים בעולם ואלו הכ"ז מקורו' רמזם דוד במזמור הלל הגדול חתם כ"ו פסוקי' כי לעולם חסרו הור' על חסדו הגדול הנפתח בכ"ו מקורו' אמנם אין חסד הכת' נפתח לעולם אלא ע"י היות החסד שבו נפתח אל החכמ' והחכמ' אל הבי' ומשם יפתח מקורו אל הספי' ויפעלו הפעולות ממנו ולכך כתיב כי כ' כתר י' חכמ' לעולם בי' חסדו חסד עליון מהכתר העליון נשפע ע"י אלו

הג' ספי' וע"י כ"ז פעולו' שונו' שנפעלו' במציאו' (צ"ל הפותחו') המתפחו' כל העולם כולו מראשו ועד סופו. ופי' ואמר הודו לה' כי טוב הנה החסד הא' שפתח הבורא בעולמו הוא היות בנ"א רשאים בהודאתו ופועלים בו דהיי' סוד העבוד' הנתונ' בחן ובחסד מתחלת המציאו' וזה קדם קודם כל הדברי' ולכך השע' הא' שנפתח הכת' דהיי' בחי' א' לאות יו"ד היא הורד' טוב' ונאות' לב"א ואלו לא הית' אמת לפני' שכל הנפעלים יורו פלאותיו לא עשה מה שעשה אלא פתח הכל להוציא נמצאים יכירו פעולותיו ויודוהו עליהם ולזה פ' א' הודו לה' כי טוב ופתח זה פתח שבו נמצאים כל הנמצאים על יסוד ההודא' שאין לך מראש הנמצאי' הכת' בעצמו עד סוף כל הנמצאים ברי' קלה שבברי' שבבריות שכולם יודו מלמעל' ומלמט' ויכירו גודלו ויודוהו עלי' ומכאן נתן רשות אל התחתונים גם בכללם כמוהם כמעולה מהנמצאו' כולם יתנו עיני שכלם להודות תמיד:

הב' הודו לאל"די האל"דים היי' מצד הפתח הב' שנפתח והוא פתח שממנו כל הנמצאים עליונים נמצאים ונק' אל"די האל"דים מפני שכל סוד ל"ב נתי' תחתונות שבחכמ' ובי' נקראו' ל"ב אל"די' והשע' הזה אל"די האלאדי' שכולם נמצאים ממנו מפני שפתח הזה פתח בחכמ' הקדומ' שממנ' נמצא החכמ' למט' ולכך היא אל"הי האל"דים והיא נפתח' בחסד ע"י היות החסד הזה משתלשל כתר חכמ' ובינ' כי לעולם חסדו: הג' הודו לאדוני האדונים. והנה אלוה מור' רוממות הנתיבות ואינם פועלו' והם מחכמ'. אמנם אדנ"י מור' שכבר נפתחו והם אדונים לנמצאים המתפשטים מהם והיי' ל"ב נתיבות המתפשטו' מן הבי' אל החכמ' התחתונ' שהיא אדון ורבון והנה הראשונים הם נפתחים מן החכמ' אל הבי' נקרא אל"דים ואלו נפתחו מן הבי' אל המ' נק' אדונים:

הד' פתיחת חסד שבכתר והיי' לעוש' נפלאו' גדולות לבדו הרי נפלאות הם נ' פלאות שהם בבי' והחסד עוש' אותם גדולו' מצד הגדול' לבדו אלו הם סוד העולמו' הנבנים להיותם שרשים אל הנמצאות המתגלות ולכך הם נפלאות ונפתחות מצד החסד שבחכמ' שבכת' דהיי' מדריג' ד' אל אות יו"ד ואלו אינם מושגים אלא לבדו הוא המציאם והוא יודעם שאין ממציאותם אל התחתוני':

הה' לעוש' השמים בתבונ' זהו הפתח הנפתח לתת כח ואצילו' בספי' להאציל הת"ת שהוא נק' שמים. והנה נודע דהיי' התפשטו' ז"ס דרך כלל והיי' הנפלאות הם יוצאו' מפלאי' והעלמו' אשר להם ונכנס אל מקום הגילוי דהיי' שמים ומוצאם בתבונ' דהיי' מבחי' אחרונ' שבג"ר דהיי' תבונ' שהיא בחי' הגבו' שמשם עוש' כל מעשה בראשית בסוד אל"דים הטבע סוד הגבור' ופתיחת המציאו' משם: הו' לרוקע הארץ על המים דהיינ' סוד הפתח שדרך בו נפתח המציאו' אל המל' עם הת"ת והם שמים וארץ תחלת

ההגלות ולכך הארץ רקועה בסוד הרקיעים העליוני' והיינו על כל הספי' המתפשטו' הנק' מים והיינ' לרוקע הארץ על המים והיינ' פתח ו' זה והוא מציאו' הת"ת שדרך בו נאצל' המ' בסטרוי על כל הספי' דרך הפתח הזה הז' לעוש' אורים גדולים היינ' פתח שמחייבת הנהגת הת"ת והמ' ענין א' והנהג' א' כמו שהוא עתיד להיות והי' אור הלבנ' כאור החמ' והיינ' אורים גדולים שיגדל ב' שהמ' שהוא קטנ' יהי' גדול' כח מאיר בחכמ' ואור החמ' יהי' שבעתים ועל שער זה הנפתח רמז לעוש' אורים גדולים ב' גדולים מצד ימין: הח' את השמש לממשלת ביום הנה כשתדקדק תמצא שמים וארץ ושמש ויום וליל' והם בספי' כולם א' ופי' בעין רוגל שהם ו"ק יום וליל' מדת המ' והת"ת שמש וירח מדת הת"ת והמ' אלא שיום וליל' הם בנצח והוד זה מאיר מצד החסד וזה מחשיך מצד הגבו' ושמש וירח עליהם שולטים שהם ת"ת והמ' על נו"ה ושמים וארץ הם מצד החו"ג זו עליונ' וזו תחתונ' ולזה מן הפתח הזה נמצאו הת"ת על הנצח והמ' על ההוד דהיינ' ממשלת היום וממשלת הליל' הרי אלו ב' שערי' זה והבא אחריו הם שערים להנהגות כל א' וא' ולכך אמר אי אפשר לב' מלכים שישתמשו בכתר א' וגם זה הנהג' ישנה שם ע"י ההתפשטו' כדאמרן כי לעולם חסדו:

הט' את הירח וכוכבים לממשלת בליל' זה פתח ט' מצד היסוד שבחכמ' וממנה הנהגת המאור הקטן והיא הנהגת הדינים למט' דהיי' ממשלת הליל' הוא ממשלת דיני הגבור' והנהגת החשך הי' סוד המיעוט ושליטת השועלים שנאמ' לה הוי ראש לשועלים וכל ההנהגות האלו הם מפתח זה שנפתח להודיעך שאין נסתר מנגד המחשב' העליונ': הי' למכה מצרים בבכוריהם הרי ממש השבתת החיצונים סמוך לו דהיי' סוד מכת מצרים ותגבורת הקדושים ומכת הבכורו' היא הית' מצד הכתר המד' הי' והנה כאשר אור זה מתפשט תחל' מכת הבכורו' ובהם ישבתו ויכנע הענפים ולכך מכה מצרים שהם השועלים הקטנים בבכוריהם בהיותו מכה הבכורו' הם השרשים המושרשים למעל' כיון שהגבורו' מחמתקות הדינים נכנעים והדינים מתבטלים ע"כ הם י' לי' מדריגות י' של שם שהיא פועלת בי' מאמרות י"ס והיינ' י' פתחים שפתח הכת' מצד החכמ' הקדומ' שבו ועתה יספר ה' מצד הה"א שע"י היה כל מעשי מצרים סוד החירות וקריעת י"ס של נ' מכות או ד"ן מכות הור' לעולם על סוד הא' עליונ' ולכך כל זה מצד הה"א:

הי"א ויוצא ישראל מתוכם היי' סוד חירות שבבי' מכאן בא לו השפע אל הבי' לפעול החירות מצד הא' שיש בה ה' וזאת שער החסד מפני שסוד ה' שבאות ה' הם חג"ת נ"ה וזו מצד החסד ויוצא יש' מתוכם לשלוף מדרגה הקדוש' מבין החיצונים יהי' ממציאו' החסד ועם היות שיאמ' מדברים פרטים לאו דווקא שיהי' הפתח הזה לאותו ענין

ויסתם ח"ו אלא בה הוא פועל זה וכיוצא בו וילמוד סתום מן המפורש כעין שהיו שם שליפת הקדושים מתוך החיצונים כך כל כיוצא נפעל מן הפתח הזה: הי"ב ביד חזקה ובזרוע נטויה מן השער הזה שהוא פתח הגבור' למעלה מתחזקת הגבור' למטה ע"י גבור' שבבי' לבטל החיצונים ולהכניעם ויצא הקדושה מתחת ממשלתם ביד חזקה דהיי' חוזק הגבורו' לטובה ובזרוע נטויה אלו לא נאמר אלא יד חזקה היה מורה על הגבור' המתחזקת. עתה שאמר ובזרוע דהיי' מוליך לימין משה זרוע תפארתו דהיי' החסד שבו סוד נטייה התפשטות שהיא פשוטה לפניה והחסד היא הנטייה יהי' תי' ב' המדו' האלו. הא' מתחזקת הגבור' לנגד החיצונים. הב' שתתפשט ותרחיב אהלי החסד דהיי' זרוע נטייה ובתי' שזרוע היא נטויה כאשר בת"ת יכלל בו בסוד ג' קשרים שהיא כוללת דהיי' חכמ' ותבו' ודעת ובשלשה קשרים אלו היא נוטה עד מאד כל זה מצד הפתח הזה וע"י הת"ת בסוד הדעת מוליך לימין משה זרוע תפארתו דהיי' שהוא נק' זרוע ה' שנכלל בו סוד הוי"ה משה תפארתו: היג לגוזר ים סוף לגזרים היי' המ' י"ם סופא דכל דרגין מצד השער הזה שהוא ת"ת שבאות ה' בי' שבכתר מתגזרת לי"ב גזרים שהיא כוללת י"ג מדו' עליונות ועושה בתוכה דרכי' שיש' עליון בי"ב גבוליו יכנס אליה והיי' ים סוף לגזרי' י"ב גזרי' ואין להם כח לעשות גזרי' שיכנס ישראל ת"ת בתוך גזריה זכר בתוך נקבה בסוד ענפי' אלא ע"י הפתח הזה והשער הזה המאיר למטה: הי"ד והעביר ישראל בתוכו היי' סוד הקיבוק הנעש' קודם הזיוג שתהיה הים הזאת היא המ' מאיר' בסוד ע"ב רי"ו בסוד ה"א עלאה או ה"א תתאה בין עבריו דהיי' אותיות והעביר שע"י כך יהי' סוד העיבור הנקבה מתעבר מזכר עליון דהיי' יש' ענין הזה והסוד הזה יהי' נכלל למטה בסוד הפתח הזה המעורר למטה הזכר שיעש' בין גזריה סוד העיבור דהיי' סוד והעביר דהיי' סוד תעבירו שופר וזה מצד הנצח שהיא ביעא דדכורא ות"ת על נצח להתייחד: הט"ו וניער פרעה וחילו בים סוף הנה החיצוני' יש להם דרך אחרת והיא נאה מאד והיא שאותם השרשים הקדושי' התחתוני' שהם נתלי' בו יוכללו למעל' במדריגות הקדוש' ומיד אין להם לחיצוני' כח והולכי' בהחבא בנוקבא דתהומא רבא מפני שכל אחיזתם באותם המדריגות וכיון שאותם המדריגות שהם גבורות המתפשטות עד החוץ נכללית בפנים בסוד הייחוד אין להם במ' להסמך ויורדי' למטה וזהו סוד וניער דהיי' סוד מקום הנער שם מתנער הכחו' ההם הקדושי' שפרעה וחילו אחוזי' בו כמו שניתן פרעה וחילו בים סוף זו הגשמית כך הכניס פנימ' לים סוף העליון הענפי' ההם שהם יונקי' מהם ונשארו בלי שורש וממעל ימל קצירו וענין זה נעש' ע"י השער הזה וענין זה רגיל מאד אפי' בע"ש כשיתבטלו החיצוני' יתבטלו ע"י זה שאותם המדריגות הקדושו' שהם משפעו'

אותם יכנסו אל הקדוש' שבת ואין להם על מה שיסמכו. אמנם אלו אינם נכנסי' אל הגזרים ח"ו שעם היות שהם מדריגות קדושות אינם זוכים אל סוד הגזרי' אלא סתם בים סוף דהיי' שיפול משכנא מקום הקדוש' בסוד וניער דהיי' מקום הצער שאוסף ענפיו המתפשטים לחוץ דהיי' מצד ההוד העליונ' שהיא בבי' שבכת' ומשם נשפע לכל הענפים בספי' עד שהגבורו' העליונות נכנסות בסוד נרתקין ושרשם וכן מבחי' אל בחי' וממציאו' אל מציאו' עד אלו החיצונים נאסרים ביד ים סוף לאבד ולבטל ע"כ חמש' מצד הבי' בשורש הבי' בכת'. ועתה נבאר ששה מצד הת"ת שהם סוד ו"ק וכולם בסוד וא"ו שבשם הגדול הנפלא שבכתר ויש להם ג"כ פעולות כיוצא באלו: הי"ו למוליך עמו במדבר. ראה כמה טוב' כלול' בסוד החסד הזו שהרי כל מה שהי' להם לישראל במדבר מן ענני כבוד באר ותור' ומשכן ומצות הכל נשפע מכאן ונבואת משה הכל נשפע מפתח הזה העליון שנפתח נתנה לישראל כל זה וכן ממנה נפתחים בכל דור ודור כל כיוצא בזה להשפיע חסדיו אפי' במדבר מקום תגבורת הקלי' יש בו כח להשביתם ולבטלם לפני ישראל ולספק צרכם להם ולתת להם טוב העולם הזה וטוב העולם הבא מפני גודל מעלתה של הפתח הזה לא יכיל' רעיון וזהו נרמז במוליך עמו במדבר מוליך היינ' ההנהגות כולם שפי' עמו הקדושים במדבר מקום משכן כל הטומאות ואינו חושש מפני שסות' פיהם עד שהם פתחו בלשון הרע ונסתלק הפתח הזה ונפלו כולם: הי"ז למכה מלכים גדולים היינ' גבו' שבאות וא"ו שבכתר והיינ' הדינים הגדולים המתגברים בכללות הגדול' לפעול בדיני' קשים ביטולם משם דהיינ' למכה ממש לבטל החיצוני' הנגלים בתגבורו' העליוני' כולם מכה אותם ומבטלם (צ"ל מממשלותיהם) משול שוליהם ומכתת ומכניע דינם: הי"ח ויהרוג מלכים אדירים היינ' אותם הגבורות המתחזקות ויוצאות מן החוטם כדכתי' ויצא הקצף פן תצא כאש חמתי הכל הורג אותו ומעלימו אל תוכו והיי' סוד הריג' דהיינ' סור כניסתם אל תוך שרשם דהיינ' סוד וירח ד' את ריח הניחוח ולכך הוא בסוד חוטמא בקו האמצעי ת"ת שבת"ת ונודע שההריג' והמית' למעל' כניסתם אל מקורם וימת וימת הנכתב במלכים היינ' דאצטנעו וכן כאן ויהרוג ומלת מכה ג"כ יור' קצת על זה אבל היי' בעולם שם ואינם פועלי' ונכללי' בחוץ ברחמי' אמנם אלו בהתעלמם פנימ' בתוך נרתיקן כדפי':

הי"ט לסיחון מלך האמורי היינו התלוי בנצח שבת"ת אות וא"ו שבכתר ויהי' ענינו סיחה נאה דהיי' סור הסיח הנא' הנשפע מלמעל' והוא שרש אל הנבוא' כול' דהיי' מלך האמורי מלך לאמיר' העליונ' הנשפעת אל הנביאי' ע"י הנצח כנודע ויש לו פתח למעל' שאינ' באה אלא ע"י הרצון העליון וזהו פתח בואה מהרצון:

הכ' ולעוג מלך הבשן הנה זה תלוי בהוד שבאות ו' הנזכר היינו כאשר יהיו צור' למט' ינצחו ישראל ויודו להקב"ה מצד ההוד והיינו סוד עוג מעכב למעל' אותו הדין המתפרט דהיינו מלך הבשן ופי' בין שני אריות וזה עוג מעכב כמו הלהן תעגנה הדיני' והגבורו' שלא יצאו דהיינו מלך הבשן ואין הפתח הזה פועל כפתחי' הנז' למעל' שאותם הנז' למעל' מבטלי' הדינים אחרי צאתם וזה מעכב ועוצר והיינו סוד נצחתם של יש' שהי' הדין מתעורר מלמעל' מביא' סנחריב התפלל חזקיהו מיד עמד הדין מעוכב שם ולא יצא וזה דרך אחרת וכן מעשה המן וכן במלחמת יהושפט וכמה ניסים כללותם הם מצד הנצחון מכאן ולכך היו אומרים הודו מצד ההו"ד לד' כי לעולם חסדו וכתי' ועת החלו ברינ':

הכ"א ונתן ארצם לנחל' הנה הגבורו' בעת צאתם למעל' מיד יתפשט במ' שהיא מגבור' תתאה דאתי מגבור' עילא' ואז היא נדה ונעה מבעלה אמנם כאשר יתקן הדין לא לבד יתוקן הדין אלא מיד היסוד נאחז בה ולכך פתח הזה פתח היסוד שבאות וא"ו שבכת' והיי' ארצם של הגבור' שהיא המ' תתקשר ביסוד הנחל היורד מלמעל' יהי' על ידי הפתח הזה והיינו ארצם לנחל ה' המתמתקת נוסף על מיעוט הגבורו' תוסיף היא יחוד ותתקשר למעל' והיינו מחשך לאור גדול. ע"כ ו' אלו שהם תלויות באות וא"ו והם ו' ספי' להם פעולות ידועות לכל מדה ומדה במדות התחתונות כדפי' ועתה נבאר ה' אחרות שהם תלויות באות ה' אחרונ' של שם והם פועלות בספירות והם ה' ספי' באות ה' דהיינו חג"ת נ"ה

הכ"ב נחל' לישראל עבדו היינו סוד כל הזיווגים המתעוררי' אל המ' להקשר עם הת"ת יתעוררו משם והם ג' וכולם מאירים מאור הת"ת כדפי' בפ' פקודי שאפי' הזיווג בסוד נער מטטרו"ן בסוד החול תתעורר ממציאות התפשטו' הכתר והתלבשו בחכמ' והחכמ' בבי' וכולם ע"י א"ס בתוך הספי' כמו שאני עתיד לבאר בעין יעקב בס"ד ולזה הם ג' רמוזי' בפ' הא' נחל' דהיי' נחל יסוד מתחבר עם ה' וזה אינו כ"כ אלא בינוני הגדול שבכולם הזיו"ג בימי שבת דהיי' שהיא עול' ונקשרת לישראל דהיינו בת"ת למעל' וזהו סוד שלף איש ת"ת נעלו מ' ונתן לריעהו יסוד שהוא מיבם אשת אחיו יתבאר במקומו בע"ה. ולפעמים כי יקח איש אשה ממש הת"ת נוטל אות' ולפעמים הזיווג בימות החול בהתלבשות הספי' בסוד נער מטטרו"ן וזה בסוד עבד והיינו עבדו א"כ ג' זיווגים רמוזים שכולם מפתיחת הפתח הזה חסד שבמ' המתקנת אותה אל הייחודים האלו:

הכ"ג שבשפלינו זכר לנו היינו החסד העליון בגבור' שבמ' ששם מגיע (צ"ל) של יש' כדכתי' בכל צרתם לא צר לאלף צר כדפי' בזוהר בפ' והיי' הפתח הזה ששם מיצר בצרתם

של יש' כי מה שהיא גבור' הגורמת הגלות למט' היא למעל' בסוד הרחמים המזכרת ליש' בצרתם ומאיר עמהם והיינ' סוד שבשפלינו בגלותינו ובצרותינו זכר לנו ומיצר בצרותינו: הכ"ד בת"ת שבאות ה"א שבמ' שבכתר מכאן יתעורר גאולת יש' בכל צרתם סתם לא גאולת גלות שזהו שער הבי' יובל חירות גדול כדפי' למעל' בפ' ויוצא יש' מתוכם וכו, אמנם זה גאולת יש' מכל צרה שעל זה אנו מברכין ראה נא בעניינו בא"י גואל ישראל והיינו מכל צרה סתם לא גאולת גלות והיינו מצד הת"ת שבמ' אחר שמיצר מצד הגבו' ונזכרו שם גואל מצד הגאול' הזאת גאולת שמט' שהיא גאולת צרות לבד וזהו ויפרקנו מצרינו והיי' שהצרי' עומסים עלינו פורק אותם מעלינו ופודינו מהם והיינו ע"י ביטול הקלי' על הדרך הנז'. הכ"ה נותן לחם לכל בשר זהו מצד נצח שבאות ה"א שבשם שבכתר כדפי' והענין כי קשין מזונותיו של אדם למטה במזלא תלוין והיינו סוד בחי' המזל הזה וג"כ בה תלוין חיי ובני אמנם מצד בחי' הנצח הם מזוני לחם חיי כ"ל (בני) בשר וכולם דרך מתנ' נותן דלאו בזכותא תליא מלתא אלו היה תלוי בזכות לא ימצא אדם זוכה אליהם אלא מצד המזל העליון נותן לחם מזון ל"כל חיים מצד הייסוד א"ל ח"י בשר בעם ודאי שהם עיקר בשרו של אדם: הכ"ו הודו לאל השמים דהיינו שבאות ה' של שם והענין כי משם נפתח פתח כל המציאות שהי' סודה חכמ' ותבונ' ודעת דהיינו הודו הוד הבינ' שעד הוד איתפשטת והיא הוד אתקריאת לאל היי' נהירו דחכמת' השמים סוד הדעת מכאן הבחי' שנאצלו הספי' חכמ' ותבונ' ודעת דהיינו הסוד בי' בתוך חכמ' והדעת בתוכם ולכך אמר הודו לאל השמים ודרך הפתח הזה נשפע כל סתם הנהגות ועובר הארת א"ס לכל הספי' וסתם כל מיני הנהג' הנשארת שהספי' פועלות הכל ע"י הפתח הזה שדרך בו נפתח כל האצילו' ונתפשט. ע"כ כ"ו פתחי חסדים גמורים שהכתר פותח בשמו הגדול והקדוש הרחמים הגמורי' לכל ההנהגו' כולם שאין לך הנהג' קשה או רכה טובה או רעה או בינונית שהכל לא יהי' מושגח משם ודוד המלך ע"ה גלה לנו פתחים אלו במזמור ולכך הוא הלל גדול נפלא: כלל התמר דה' הוא בבחי' אשר לכתר עם שאר הספי':

תמר ה - פרק א

בבחי' הכתר עם החכמה בזולת שפתח נפתח בכתר בבחי' אחרונה שדרך הפתח ההוא נאצלה החכמה והתבונה והדעת שג' נאצלו מן הכתר מבחי' אחרונה שבו והפתח הזה מתי' אחרון מתי' דיקנא הנה פי' בפ' בראשי' ש' ד' סי' י"א שהכתר רצון עליון האיר החכמ' ופותח בה פתח המזרח והיינ' שהאיר בה הארה עליונ' ופתח אחרון שבחכמ'

שפתח בו וזרח סוד אצילות הת"ת שזה נק' מזרח פתחו לעורר החיבוק להתייחד הספי' להמציא האדם פרק ב בבחי' הכתר עם הבי'
מעין ג עין כל רואי תמר ה - פרק ג:
בבחי' הכתר עם החסד
מעין ג עין כל רואי תמר ה - פרק ד:
בבחי' הכתר עם הגבורה:
מעין ג עין כל רואי תמר ה - פרק ה:
בבחי' הכתר עם הת"ת:
מעין ג עין כל רואי תמר ה - פרק ו:
בבחי' הכתר עם הנצח
פ"ז בבחי' הכתר עם ההוד:
פ"ח בבחי' הכתר שם היסוד פרק ט בבחי' הכתר עם המ':
פרק י בבחי' הכתר בב' מהספי':
פרק יא בבחי' הכתר עם הספי' ג':
פרק יב בבחי' הכתר עם הספי' ה':
פרק יג בבחי' הכתר מהספי' ו':
פרק יד בבחי' הכתר עם הספי' ז':
פרק טו בבחי' הכתר עם הספי' ח':
פרק יז בבחי' הכתר עם הספי' ט':
פרק יח בבחי' הכתר בקו החסד הימיני:
פרק יט בבחי' הכתר עם הקו הדין השמאלי:
פרק כ בבחי' הכתר עם קו האמצעי ק"ו הרחמים:
אמר המעתיק כן מצאתי בההעתק ונ"ל שט"ס יש כאן וצ"ל פ' י"ב בבחי' הכתר עם הספירות ד' ד' ועי"ז יהי' הפ' במספר עשרים שאל"כ יהי' הפ' חסרים א' ולא יהי' כ"א י"ט וא"ש ההי"ב ואם שגיתי ה"ה יכפר בעדי:
מעין ג כל רואי תמר ו - פרק א:
תמר ו בהשתלשלות הספירות מהכתר ובחינת אצילותם והשתרש שם:
הנה הספי' עלולות זו מזו וכולם עלולות מא"ס והנה אין ראוי שנאמר שיתעלה א"ס על הספי' כעילוי הספי' זו מזו מפני שא"ס קדמון שאין לקדמותו שם קדמות אפי' לפי שמות קדמות מורה קדימת לבד. אמנם אין סוף קדמון אשר מעולם לא נעדר ולכך קדמותו קדמות בלי קדמות. ראשון בלי ראשית והספי' מחודשות נאצלות ממנו יתעלה על ספי'

עלוי לא ישעריהו שום שכל כמו שהארכנו בעין כל. ולזה לא מנעו הקדמוני' עצמן מלקוראו עילת כל העלות שלא יחייב מלה זו קדימה משוערת ולא פועל מחודש אלא לחייב בנפעלי' בנאצלי' העלולו' צאתם ממנו והמצאם מאמתת מציאותו ועד"ז להיות הכתר נאצל א' מסובב א' תחלה להשפעת א"ס בנאצלי' לא שיהי' תחלה בא"ס ח"ו אלא תחלת נאצל לקבל השפעתו חוייב לנו שעם היות שיהיו הספי' עלולו' ממנו מכח א"ס שנתן לו מעלה נוספת אל הספי' יותר ממעלת עילה ועלול ולזה אין הספי' רחוקות ממנו כהרחק מה שבין עילה לעלול כמו שיתרחק החסד מן הבי' או כמו שיתרחק הנצח מן הת"ת אלא יש בין הכתר והספי' הרחק גדול בלתי משוער ולזה יקרא הכתר עילת העילות מה שלא נקרא כן שום ספי' מפני שהכתר עלול מא"ס שאינו עלול ח"ו כדפי' והספי' עלול מעלול ולזה יש לו תוספת מעלה והבדל מכל הספי' ולא ישוער עמהם מעילה לעלול לבד. והנה נמצא שהם ג' בחי' א"ס נקראהו עילת כל העלות שירצה שאין שום עילה שאינה עלול' ממנו. אמנם הכתר נקראהו עילת העילות סתם מפני שיש עילה עליונה עלי' והוא עלול ממנו אמנם הוא עילה לכל העלולי' עם היות שהם עילות כגון הספי' שהם עילו' לנברא נוצר ונעש' כאשר ית'. והנ' רחוק זה אשר לכתר ועלוי על הספי' הוא מפני שיש לנו ב' אמונות בא"ס. הא' אחדותו שלא יחרב' כלל משום צד והוא וידיעתו א' והשגחתו והכל אחדות גמור' קיימת אמיתית אשר לא תשתנ' לעולם. הב' משגיח ויודע בפרטי העניני' ומקיים ומעמיד ומהוה ומחי' בפרטי הנמצאות מקרני ראמים דהיינ' תי' הכתר עד ביצי כינים הברי' הפחותה שבכל הבריו' שאין לו חיות אלא לחות הזוהמא בלבד. והנ' ב' אמונות אלו יכחישו זו את זו ואנו חייבין בשתיהן והשכל יחייב שב' כא' אי אפשר ולתקן הענין זה שאחדותו מחייבת אחדות הנמצאות וקשר' והנמצאות מחייבות פזורם רבויים הבין בחכמתו והעליל העלול הזה הא' הוא הכתר אשר בו השתרשת כל הנמצאי' עם המדריגות אשר בו דהיינ' הכתר שבכתר רצון הרצונות עם המדריגות שפי' בו בתמרי' הקודמי' ומה גם תמר"א. ואח"כ יתרחק עוד חכמה שבו סוד המחשבות הנעלמות וכל המציאיות האלו מחייבות האחדות לכל הנמצאות וקשר אמיץ שלא יתרבו ולא יתפזרו ומאלו יעשו לנו ג' הנהגות מתלבשות אלו בתוך אלו דהיינ' א"ס בכתר וכתר בחכמ' שבכתר ואלו הם בסוד בי' שבכתר ג' ראשי' ההנהג' דהיינ' א"ס בכתר וכת' בחכמ' שבבי' וסוד החכמ' הזאת היא מסתעפת בתי' הם שרשי' לספי' שבאמיתות אין תי' ואין ספי' מצד אחדות הכתר והיותו כלי א' להנהגת א"ס ומצד הספי' יתחייבו שם התי' והשרשת הנמצאות שאלמלא כן לא ימצאו הספי' והנמצאו' ולזה יהי' להם אחדות מצד הכתר ורבוי מצד הספי' התחתונות והנה עתה

ימצאו ג' ראשי ההנהג' מתפשטות זו בתוך זו א"פ בכתר ושם חביון עוזו שאין שום בחי' לשכינתו אלא בחי' א' לנאצל שהיא המתקרבת למאציל שחוץ מן המאציל שהוא גבוה מעל גבוה הפלא ופלא שאין תכלית ושיעור לרוממותו אין גבוה בנאצלי' למעל' ממנו הוא הכת' ואם יעלה בדעת קדימת המאציל לנאצל היא זו הבחי' שאין חוצץ בינה לבין מאציל' זולת גבהות ורוממות המאציל על הנאצל ויתפשט ממנה סוד החכמ' שבכתר ויתלבש הכתר שבכתר בחכמה שבכתר ויתלבשו ויתעלמו ג' ראשי ההנהג' אלו זו בזו וזו בזו כדפי' בעין כל והנה יהיו מתייחסים ג' אלו בתוך בי' שבכתר כתר וחכמ' גולגלתא ומוחא עם היות שיש למעל' מבי' שבכתר כתר וחכמ' רצון הרצונות ומחשבת המחשבות כדפי' בתמר א' ועכ"ז אין לנו לחלק בחי' מכאן ולמעל' רק ג' בחי' אלו שהם ג' ראשי ההנהג' א"ס סתם כיון שמכאן ולמעל' בא"ס ויכונה בא"ס וכתר שבבי' שבכתר וחכמ' שבבי' שבכתר היא חכמה קדומה מוחא ואלו הם ג' ראשי ההנהג' המכוני' תמיד בדברינו בעין כל ובעין רואי ובכל המעינות ובכל התמרי' וזה קיצור כל הנז' מריש ועד כען:

מעין ג כל רואי

תמר ו - פרק ב

כבר פי' טעם והרחקת הנז' מצד רבוי הנמצאו' ולזה נתגל' לנו טעם לראשי ההנהג' וסדר השתלשלו' הנמצאו'. עוד יש בו ב' אמונו' אמיתיות שהם מכחישות זו את זו. הא' שא"ס טוב ומטיב תמיד ולא יפעול הרע כלל. הב' שהוא המשכי' והמעניש והוא הדן את בריותיו ועתה ב' אלו הם תרתי דסתרן שהרי הדיין צריך לדין ודאי ובעל הרחמי' לעולם מרחם ואינו דיין א"כ כיצד יהי' הענין הזה. ולזה האציל הכת' ותי' שהיא ספי' הרחמי' הגמורים אשר אין בה דין כלל ולא העלם שפעו ולא חסרון כל אלא אדרב' המדות שהם דין בספי' הם ביטול הדינים בכת' והיינו סוד י"ג מדות של רחמים השרשת הגבור' כדפי'. והנה הכתר הזה משמש ב' ענינים הא' לקרב הספי' אל המאציל מפני שיתרחקו בהשתלשלותם להתרבות ולרדת מעילה לעלול דהיינ' הטעם שפי' בפ' הקודם. והב' לתת הנהגת הנמצאות כולם אליו והשגחתו בספי' לדין ולרחמים ולכל הצריך והנה לזאת הב' הי' המציאו' העצמות המתפשט מהכתר תוך הספי' והעצמות נכנה לו הג' ראשי ההנהג' דהיי' מה שימצא מחכמ' ולמט' עצמות בספי' בזולת התלבשות שני ושלישי ורביעי אשר נבאר בע"ה ופי' בעין כל חמר ב' פ' י"ח והנה העצמות הזה המתפשט מהכתר יצטרכו ב' ענינים לייחס הדינים. הא' שיושרשו הנמצאים התחתונים בבחי' הכתר לא השרשתם הא' דהיינו כל תי' דיקנא הנז' אלא בבחי' אחרונ' תי' י"ג שבדיקנא דהיינו

בחי' הכת' למט' על הספי' עם היותו נעלם ושם באותו שרש יתפשטו ג' ראשי ההנהג' ויתפשטו למט' וישתלשלו אל התחתוני' ועתה התחתוני' מושרשי' שם דהיינו הספי' כולם מושרשים שם ונמצאות שם בדקות והנה העצמות מתפשט מלמעל' ומתלבש שם כדי להמצא משורש זה הדק להתלבש כדפי'. עתה לדרך זה הרי קרבנו לספי' בהנהגתם בכת' מחמת השורש הזה בבחי' זו שהיא אחרונ' קרוב' לנאצלים וקשרנו בה ג' ראשי ההנהג' הנז' שאפשר להתקשט באלו השרשי' מפני שאינם אלא שרשי הגבורו' והדיני' נמתקי' ויהיו לבושים כדי שיתלבש בהם סוד אלו הראשי' הנז' א"ס סתם להנהגת וינהיג הספי' לכל בחי' הנהגתם לדין ולרחמים. והנה לזה הם שרשים בכת' בב' בחי' הא' התי' כולם לקשר הספי' בא"ס עם בחי' ריבויים. הב' השורש אשר להם בסוד תי' דיקנא זה תי' י"ג שפי' בתמר ד' כדי לקשר הספי' בא"ס בבחי' דינם וקשויים וההנהג' אלו לאלו ע"י סוד התלבשו' ג' ראשי ההנהג' המפורשים לעיל. והנה לזה רצינו לתת קורבה לפעולות בא"ס והרחקו' כל המדרגות הנז' מפני שמבלעדי הרחקות אלו לא נוכל לייחס אליו שום פעולה כלל ומה גם פעולות הדיני' וכן ריבויי הנמצאות לנגד אחדותו וטובו המושפע וכאשר תדקדק באלו הב' קושיות שהוא דוחק ב' ענינים. הא' ריבוי הנמצאות. הב' הדינים כל א' יקשה עלינו לכנותו בא"ס. אמנם הדיני' יקשו ביותר והטעם שהריבוי לא יקשה אלא מחמת הריבויים ולזה יספיק בהשרשתם באחדות גמור' בכתר והנהגת' ע"י ג' ראשי ההנהג' הנז'. אמנם הדיני' יקשה מב' בחי'. הא' הריבוי הנז' שגם הדיני' רבים מאד. הב' מחמת דינם ולזה הריבוי נוכל לאחדם בכת' נאצל א' עם קורבתו אל מקורו ונאמר שהם אחדות בהם כדרך שפי' בתמרים הקודמי'. אמנם ריבוי הדינים לא יספיק שהרי הכת' בעל הרחמים גמורי'. והאיך ימצאו בו דינים כלל ועיקר לכך נכנה בו שרשם בזולת שרש התי' בעצמו לאחר ריבויין נעשה להם שורש אחר למטה דהיינ' בבחי' דיקנא בתי' זה הכולל התי' ובו שרשי הגבורות עוד להתפשט למטה ויתלבשו ראשי ההנהגה בשרשי לספי' להנהיגם בכל בחי' צורך ההנהג' להשכיר ולהעניש ולדון ולא ימצא שום הנהגה כלל מבלעדי הנהגת הא"ס בספי' כלל. ועתה עמוד והתבונן כמה יכריחונו האמונות להרחיק הנמצאות טובות ורעות מעולות וגרועות מהמתעלה עילוי נפלא כמבואר בעין כל ונצטרך לתת אמצעים לעניני' ולזה היו טעם למאציל עצמו להאציל הכתר ובחי' ולהעלות הנמצאים תכלית עילוי ולהשריש הנמצאות השרשה אחר השרש' ועכ"ז לא קירבם אלי' קורבה גמורה בהיותם מושרשי' בדיקנא אלא ניתן עוד אמצעי' בינו ובינם ולזה הי' כל האמצעי' בין הא"ס להאי דיקנ' בחי' אחרונה כדפי':

תמר ו - פרק ג

הנה בג' ראשי' הנז' ג' ענייני'. הא' הוא התפשטותם. הב' התחברם יחד מהם ובהם. הג' העצם למטה אל התחתוני'. והענין שיבדל א"ס מכל מציאות נאצל הבדל גדול לא ישוער מפני שירד המסובב מן המסבב ירידה גדולה כ"ש וכ"ש המסובב הא' מהסיבה הא' לכל הנמצאי' שהיא עומד בעצמו אין אלי' סיבה כלל ואינו מצטרך לסיבתו והכל צריכי' אלי'. ולזה רחוק מאד שימצא הא"ס אל הכתר מפני כל עילוי הרב אשר לו על כל נמצא שאין הבדלו כהבדל אשר בין העילות התחתונו' העלולי' מהם מטעם ששאר העילות לעלולי' רחוקי' ועליוני'. אבל לא כעילוי א"ס על הכתר מפני שהעילות ג"כ הם עלולות וא"ס אינו עלול מזולתו ח"ו שהוא קיים אשר לא יעדר כלל כרפי' בעין כל. ויבדל הכתר מן החכמה הבדל גדול ג"כ בלתי משוער כשיעור הבדל שאר העילות מעלוליהם מפני שהכת' עלול מא"ס ונמצא הכת' עלול מעיל' שאין לו עילה והגביר חסדו הכת' ונוראותיו הכל אשר יוכל שאת הכתר ולא נעדר כח הכת' אלא מצדו שהוא עצמו לא הוכן ליותר מזה מפני היותו עלול שאלמלא כך היה מפליא מציאותו א"ס עד אין תכלית אמנם נלאה הכתר מהכיל א"ס עליו ולזה נתעל' הכת' מצד סיבתו על כל שאר העלולי' ולא יהי' הבדלו כהבדל החכמ' מהבי' או הבי' מהחסד. ויבדל החכמ' מהבי' הבדל בלתי משתוה אל שאר העלולי' מעילת' מהטעם שהחכמ' לא ישיגנה דין וגלות וגירושין וכיוצא באלו העניני' המתייחסים אל הבי' ושאר המד' למטה ולזה יבדלו ג' ראשי' אלו זה מזה וג' מן הנמצאי' התחתוני' הבדל גדול ועם היות שג' בכת' דהיינ' א"ס בכתר וכתר בחכמ' שבכתר מהענפי' יודעו השרשי' וממציאו' הנבדל שיש ממציאות' ממש ראוי שיהי' דומה לו בשרשם דהיינ' בכת' ששם החכמ' מושרשת ועכ"ז דומה להבדל' למטה ולזה כאשר יתקשרו ויבואו למטה ימצא אליהם ג' ענינים. הא' התפשטו' ודאי התפשטו' גדול יתפשט הא"ס השגחת בהגיעו השגחתו אל הכת' והתפשטו' רב יתפשט הכת' בהגיעו אל החכמ' מפני ההבדל הנז' וכ"ש שיתפשטו ג' יחד כאשר יגיעו אל הנמצאי' הנכללי' כולם אמנם הסיב' הגורמת התפשטו' זה והתחברם יחד ג' ראשי' יחוד נאות כל א' וא' במדריג' הראוי לו בענין שיהי' מתלבשות הנהגות זו בתוך זו הסיב' לזה הוא הנמצאי'. כיצד כאשר חפץ הא"ס להטיב לזולת והמציא הנמצאי' והורידן ירידה זו למטה מזו עד סוף הנמצאות כולם אוה שכולם יקבלו טובו וכיצד יקבלו הטוב מתעלה על כל עילוי שפלי כל השפלים אלא ע"י האמצעי' שפי' ולזה ירד על צד הטוב להטיב מטובו אל בחי' קיבוצם והשרשתם יחד ושם ישוקה השורש ההוא מטוב אורו ושפעו והשגחתו ע"י האמצעיי' דהיי' א"ס תוך הכתר וכתר בחכמה וירד אל שורשם שהם תי' א"א ושם

ישאבו מימי הטוב'. א"כ הסיב' להתחבר ג' ראשים אלו עם היותם נבדלי' ההבדל הנז' הוא סוד המצאם נמצאי' תחתוני' המושרשי' בסוד תי' א"א ובסוד מזלא דהיינו דיקנא כדפי' והנה יהי' נמצא דביקות המאציל בכל הנמצאי' בשורש זה ואח"כ יתפשט סוד רוח החיים וימצא מעין המציאו' הזה אל התחתוני' בסוד רוח החיים המתגשם ומתנשב מסוד פומא למטה ולא במציאות מתגלה ח"ו אלא מציאות נמצא בהעלם הממציא מטיב לכל נמצאיו כדפי'. ועתה בזה נרא' כמה (הפלות) מעלות בחי' הכת' הזה דהיינו דיקנא ומזלא שהוא סיבה ואמצעי לדביקות זה והמצינו ענייננו שהכל תלוי בזה וכל האלהית הנמצא למציאות כל הנמצאות תלוי בו ולזה כל הקשר וכל הייחוד מה שמשגיח האלוה בהשגחתו וקיומו בתחתוני' ועליוני' בסוד בחי' הזקן שבכתר תלוי שבאמצעותו מתפשט' ונמצאת ההשגח' למטה כדפי' וזה מבואר בחש"ק ש' ז' סי' א'. פרק זה מש' ז' סי' ב':

תמר ו - פרק ד

הנה כאשר תעמיק בפרקי' אלו הנז' תמצא אל הכתר בערך הספי' ערך א"ס לא ערך ספי' והטעם לזה להיות לכתר בחי' על שאר האצי' ראשונ' הקדמות דהיינו קדימת מעלה אשר לו על הספי' כדפי'. הב' קדושתו דהיינו הבדלו מכל דין ופגם המתייחס למטה בספי'. עוד שלישי' העלמו דהיינו שיש לכתר בחי' שאין בה התפשטו' תי' כלל ובחי' זו אינה נגלית כל עיקר והטעם מפני התאחד המאציל בנאצל ויסתתם עצמו בעצמו ולא יתגלה לזולתו כלל ידמה למאצילו בבחי' זו. וכמו שאין שם והו"י בא"ס כך אין שם והו"י לכתר בבחי' זו כלל שאין ייחוס השמות וההו"יות אלא בתי' אשר בהשאל' מהספי' כאשר נבאר בעין ה'. עוד אין הספי' התחתונות נכללות מהכתר שאין הכתר נכלל בז"א ולא בתי' כאשר ית'. עוד אין ענינו אל ההנהג' כהנהגת שאר הספי'. והטעם ששאר הספי' ומה גם ו"ק הם צורך ההנהג' אמנם הכת' הכנ' אל ההנהג' שא"א לספי' ההנהג' בז"א להקשר בא"ס מפני שההנהג' בת הפעולות הרחוקות מאד מא"ס וא"א להמצא בהם פעולה מא"ס בהתפזרות פעולותיהם ולזה הכתר אמצעי בין א"ס המתעל' לספי' המנהיגות למטה א"כ נמצא שאין הכתר מדה להנהג' ולפעולה ממש אלא ראש לאמצעות א"ס ופעולתו ושפעו אליהם ולזה יזדכך הרב' מאד ויתעלה עד שלא יתייחסו אליו שום ייחוס פעולות ו"ק מפני היות ו"ק פעולות נגלות מאד משתנו' משנוי הפעולת מתייחסות בהם הדין והפגם והתלהבות הרוגז וכיוצא. ולזה ירוחקו מהכתר ולא יתייחסו באין לצאת מהכתר מאין אל היש בחכמה ולזה נמצא ראש והתחלה לחו"ב שהם ספי' מזדככות מאד לא יתייחס אליהם הפעולות האלו ברחוק הרב' ולזה נמצא הכתר ראש והתחל' לב' ספי' אלו בלבד ולכך לא יתייחסו התפשטות ו"ק בכתר כלל אלא מה שהושרש בו מהספי' התחתונות

הם חו"ב ראש עד התפשטות הזקן אמנם זרועות וגופא חג"ת וכן שוקיים ואמ' נה"י לא ייתיחסו אליו כלל ועיקר ולכך תי' הכתר עד דיקנא לחוד' מפני שאלו האברים הם כינוים לספי' מחמת פעולתם בהנהגות התחתונות ואינם כלל בכת' אלא הוא ראש בלא גוף ואפילו תי' הראש שנת' בפ' הקודמי' אינם בעצם בחי' הכתר שבכתר ולא בחכמ' שבכת' אלא בבי' שבכתר דווקא ואפי' בבי' שבכתר בסוד כתר שבה העלמנו בו כל מה שאפשר להעלים והרחקנו ממנו כל מה שאפשר להרחיק כל פעולה וכל תי' מפני שאין אלו התי' בו אלא מצד הספי' התחתונות המושרשות בו ושרשם מושרש דווקא בבחי' זו שאלמלא לא הושרשו בו לא היו במציאו' כלל. והטעם כי התי' הם שרשי הקיום לכל הנמצאו' כולם ועכ"ז לייחס ההעלם אל הכתר בג' בחי' והם ג' שמות המורגלים בדברי ר"ש בזו' ובתי' ובאידרא ובכ"מ והם ט"מיר ס"תים ג"ניז והם מורים העלם מהספי' ג"כ מפני הרחקי' למטה עד שיתעלם מהם בג' בחי' אלו. וביאורם הא' טמ"יר והיינו לשון נטמן היינו הנעלם מכל וכל כמי שנתחב' שאינו נמצא והיינו בחי' המתאחד' במאצילו. הב' סתי"ם הוא הענין הנודע קצת מקומו אלא שהוא סתום והיינו בחי' עם הנאצלים. אלא שהוא סתום ויסתתם ויתעלם מהספי' אפי' הנעלמות בענין שסתם הפתיח' אליהם רק מה שהשפיע והחי' אותם מכח חיות הנמשך ממנו אליהם והוא עצמו סתום. הג' גנ"יז דהיינו בחי' תי' והתפשטותו והסתעפותו עד שנגנז כמלך בהיכלו והיינו אורו המתפשט בתי' והוא נגנז בהם ואינו מושג אלא אחר החיפוש בתוך גנזי' והיינו בחי' העלמו הכתר אפי' מהספי' כולם עליונות ותחתונות. ולכך אפי' כשנייחס תי' אינם מתפשטי' מהכתר שבבי' שבכתר שסוף סוף הוא כת' אלא מבחי' חכמה שבבי' שבכתר דהיינו סוד חכמה סתימ' מוחא דסבא דשכיך ושקיט כדפי' סוד מוחא בתמר ב' בס"ד. פרק זה משע' ז' סי' ב':

תמר ו - פרק ה

הנה סוד מוחא דאמרן פי' בו סוד העלמו לעיל בתמר ב' ואמרנו שהיא חכמ' נעלמה שאינה נפתחת כלל. והענין שהחכמ' במקומה תתפשט בל"ב נתיבות והיינו המתלבשי' בל"ב אלהים אמנם החכמ' הזאת היא סתומה ונעלמה בלתי נפתחת כלל והיינו העלמ' ע"י קרומא דאוירא ופי' שם שסוד אויר היא סוד הבי' הנעלמ' שם והיינו סוד יה"י או"ר י"ה או"יר שיתלבש י' של יה"י באו"ר דהיינו מוחא גו אוירא ונעשי' י"ה אויר והיי' העלם החכמ' גניזתה תוך הבי' ונמצאו גולגלתא ומוחא ואוירא כח"ב והיינו מוחא סתימא דכולא שאין הבי' נפתחת כלל וסוד החכמ' הזאת נעלמ' תכלית העלם עדיין מפני קורבתה אל הכתר ויתייחס הכתר בשם גולגלתא מפני החפוי החופ' בהעלמו על החכמ'

והחכמ' מחשבת מחשבות לפעולות בסוד השער והיא נעלמת והבי' חופה עליה מכל צדדי' דהיינו חכמה תוך הבי' קרומא דחפי על מוחא ואין לה גילוי כלל והיינו סוד אוי"ר שאינו נתפס. אמנם בדרך נעלם נתפשט להמציא האצילות והיינו סוד פתיחת האוי"ר במציאות הכתר בעצמו מעצמו אל עצמו ולכך לעולם החכמ' סתימא והיא אוי"ר שאינו נתפס. אמנם נתפשט מהעלמו הסתום סוד אוי"ר חכמה בתוך הבי' ויוצא מבין ב' י"ה אוי"ר יה"י ואור אור א' הם ה' אורות ועכ"ז הם בסוד הכתר החסד העליון הכלול מה' אורות שהם ה' ספי' ועליו נאמר למטה אמרתי עולם חסד יבנה והיינו סוד היותו נק' יומם וה' הולך לפניהם יומם. יומם יצוה ד' חסדו ופי' יומא דכליל כולהו יומי ולכך הם ה' אורות. אמנם הם לובן החסד כולם ואור יומא קדמאה וכן הענין בכתר העליון כשהוא מתפשט מתעלם קשר החכמ' בבי' בסוד מוחא באוירא הוא סוד החסד וממנו מתפשט ונעשו התי' כולם ואין הכוונ' אצי' החסד למטה מחכמה ובי' שבכתר אלא הכוונ' חכמה ובינה וחסד מתפשטת בחכמ' ובי' בין ב' ופועלת התפשטות כל מציאו' התי' בתוכיות החכמ' והבי' שאין הכתר מתפשט יותר מחכמה ובי' כדפי' אלא החסד הוא אור בסוד הדעת בכתר העליון בתוכיות החכמ' והבי' פועלת ומסתעפת כל אותם התי' החסדי' העליוני' ולכך תי' אריך אנפין חסדי' ובחסד סוד הפעולות שבו כדפי' ולכך יקרא הכתר דרך כלל חסד עילא' החסד הגמור והיינו שהתי' שבכתר עצם הבנאי הבונ' תי' הוא חסד שבכתר העליון המודד ובונה מעלותיו בהעלם החכמ' והבי' שאין עוד התפשטו' בכתר כדפי' והנה הכתר לא יגיע מציאותו אל הגבור' כלל והכל בסוד חסד ואין לתמוה האיך ספי' א' תפעול כל התי' האלו שיש בחסד הזה כמה אלף אלפי אלפים חסדים רבוא רבבן בחי' בסוד מציאות החכמ' והבי' מתתקנת כל התי' מהם ובהם בתוכיות הכתר ואינה מתפשט' מהם ולחוץ כלל והנה עתה לפי הנדרש בסוד הבי' שבכתר ג' בחי'. הא' כתר הנעלם עצמו הב' חכמה ובי' המתאחדות זה בזה וזב"ז ומסתתמות. הג' חסד בתוכיות' פועלת ומתפש' ומתקנ' כל התי' בתוכיו' החו"ב מינה ובה כדפי'. והנה עתה ידענו סוד התי' השרשת הספי' בחסדי' הגמורי' בסוד אור ולובן הגמור החסד המתפשט בבי' שבכתר בחכמה ובבי' שבו בלתי יוצא מבי' לחוץ כלל. פ' זה משע' ז' סי' ב':

תמר ו - פרק ו

כבר פי' בתמר ב' ג' ד' סוד תי' א"א דהיינו הסתעפות החסד ובחי' להנהגת הספי' ופעולות הכתר ועד מקום התפשטותו ודרך כלל הוא עד סוד דיקנא יקירא היינו עד סוד התי' האחרון מזלא יקירא כדפי' והנה כאשר תתפשט הכתר עד הבחי' הזאת בסוד החסד הבנאי הגדול הבונ' העליות הנז'. הנה מסוד המח ולמעל' יתייחס הכל בא"ס

והם מדריגות עליונות סתומות לא ניתן באור עניינם רק למען דעת נפלאות תמים דעים אין לנו עוד רק לייחס מסוד מוחא ולמעלה בסוד א"ס סתם. והנה בעלות הרצון העליון לתת מקום והתפשטות מאת הכתר אל הספי' השניי' אחר גמר השרשת הנמצאות כלם בחסד בונ' עולמות למטה וכוללו כאומ' אמרתי עולם חסד יבנה ובונה עולמות ומשרישם למעל'. ואחר שנשרשו הגיע עונה ראויה להתפשטו' הנמצאות ולהתפשט מהכתר סוד הספי' הב' ולזה ניתוסף כח המאציל בנאצל ונאמר סתם ממה שלמעל' מהמוחא הזה הסתום הנעלם במוח הזה מחשבת המחשבות המתפשטו' ולא שיהי' דבקות המאציל בחכמ' הזא' שהרי פי' המעלות המתעלות עלי' אמנם יהי' פעול' נמשכת ונובעת ממנו תתייחס אלי' ותתרחק ממנו וכבר פי' ענינים אלו בארוכ' בעין כל תמר א' ולכך יתייחס ענין זה בשם מאן דבטש שהפעול' מהבטיש' פעולה מתרחקת ומתקרבת והנה הפעול' הזאת יהי' מן המאציל שהרי אין ראוי שיתאצלו הנאצלי' אלא מן המאציל כדפי' בעין כל תמר. ולזה יתייחס הכח להאציל אלי' והפעול' ראוי שתתרחק ממנו ולזה יכונה בשם זה כמשל הגשמי כמו מי שבטש בחברי' בטיש שהוא רחוק ומתקרב במהירות ומתרחק כך הי' כח המאציל בנאצל ונותן בו כח להאציל ומתעלם ויוצא מהכתר מסוד החכמ' מוחא הנז' מציאות החכמ' התחתונ' היא החכמ' ממש ולא שהי' ענין מה בתוניות החכמ' ויצא אותו הענין לחוץ שא"כ היי' גילוי מוחא סתימא אלא הענין היא האר' שהאיר' החכמ' הקדומ' מוחא והושרש' עם החכמ' מכח המאציל בתחיל' ואח"כ בכח הבטיש' האיר אותו השרש אור והתנוצץ למט' ולא משרש החכמ' מיד אל החכמ' התחתונ' שאין בו פתיח' וא"כ יהי' נפתחת ויהי' אל המוח הסתום וזה אינו כדפי' אלא בצאת החכמ' והתפשטות אצילותם נתגלת' ויצאת מהבי' שבכתר דהיינו סוד תי' דיקנא ולא מכל מציאת הזקן אלא מסוד תי' י"ג שהוא בחי' אחרונ' שבה ולכך החכמ' תלוי' מבחי' אחרונ' שבכתר דהיינו סוד תי' דיקנא והיינו סוד מזלא כדפי' בענין שדרך בה נאצלה בדבקות החכמ' שבכתר כדפי' וראה עוצם העלם הכתר והפלא פלא מציאותו שהרי החכמ' היא ספי' נפלא' כאשר נבאר במעינות הבאים בע"ה ועכ"ז אינה לערך הכתר כגרגיר לבן בים הגדול שהרי ביארנו תי' הכתר ומציאות התפשטותם ותי' אחרון לי"ג תי' דיקנא בו מושרשת שורש החכמ' והרי אין התי' הזה לערך כל מציאות תי' הכתר חלק חכמ' ובו מושרש שרש החכמ' שהשרש מתעל' ומתפלא על המציאות המתגל' כמה וכמה והשריש בעצמו חלק מכמה מהתי'. ולזה עם היות שהחכמ' הנעלמ' הקדומ' סתומ' החכמ' הזאת נפתחת ומתפשטת בסוד ל"ב נתיבות חכמ' בל"ב אל"הים דעובדא דבראשית שהוא התפשטו' כל שיעור קומה בספי' המתפשטות בחכמ' בגופא ושאר

התי' כאשר יתב' והיינו כמשל המח הנפתח דרך חוט השדר' אחר שיש התפשטו' הגוף והיינו עצם החכמ' מתפשט' דרך הבי' והיא מתפשט' דרך ו"ק ואין כן אל החכמ' הנעלמ' שאינ' מתפשטת אפי' בתי' א"א כלל אלא היא פועלת בתוכם בתוך הגוף והם כלים אליה ולא שעצמותם תשתתף בתי' כלל והיינו היותם בסוד עצמות בג' ראשי' כדפי' פועלת בתוך תי' הכתר והתי' כלים אל סוד העצמות שהם ג' ראשים הנז' ומשם מתפשט סוד העצמות לפעול בתי' זעיר בסוד הספי' התחתונו' כאשר נבאר בפ' הבאים בע"ה. פ' זה משער ז' סי' ב':

תמר ו - פרק ז

הנה הכתר הושרשו בו ג' ראשי' ג' ספי' הם כח"ב ואלו הג' מציאיות שבו הם שרשי' לנמצאי' התחתוני'. אמנם נמצאו בו מא"ס. והנה בא"ס אין רבוי כלל כדפי' בעין כל ת"א. ולזה נתחייב היות הנמצאות מושרשות בו תכלית האחדות מפני שהוא וחכמתו וידיעתו והידועו' לו אחד כדפי' שם. אמנם הנמצאו' אחרי היותם נפרדו' מתחייבות היות בהן ראשית ואחרי' דהיינו שורש הנמצאו' קודם היות' ושורשם אחר היותם וחייבי' את' להאמין ב' היריעות האלו בא"ס שהוא יודע הנמצאו' קודם היותם ואחר היותם והנה מצד עצמו אינם נפרדו' אלא הכל אחד תכלית האחדות וידיעתו ועצמותו א' אמנם המציאות מצד עצמו אחרי צאתו מאתו מחויב קדימ' ואיחור שהרי ידיע' מוקדמת הוא קודם היותם ידיע' מאוחרת הוא אחר היותם. אמנם מצד עצמותו הכל ידיע' א' בהשוא' א' ואחדות א' אמנם בהפרדו מאתו יפרדו בב' בחי'. הא' היותם בב' ענינים הב' היות הא' מתעלית על חברתה שהרי הא' היא מוקדמת והב' מאוחרת ולזה ב' אלו הם החכמ' והבי' החכמ' נק' ראשית והבי' אחרית ואין חילוק בין ב' לבין עצמו' הא"ס כלל במציאו' א"ס. אמנם בצאתם מאתו חייבו ברצון המאציל ג' ענינים הא' עצמו' היודע והיינו כתר הב' ידיעתו הקודמת להויות קודם היותם והיינו החכמ' הג' ידיעתו בדברים אחר היותם והיינו הבי' ואלו הב' ידיעות הם בכתר מוחא ותי' דא"א מוחא הוא מקום הידיע' אל הדברים במחשב' קודם היותם. אמנם בי' הוא מבין דבר מתוך דבר וב' מצד הנמצאו' התחתונו' וכשתבין ג' דברים אלו תמצא טעם למה שפי' בו עצם הכתר הוא עצמותו יודע מתתקן בתיקוניו והחכמ' השרשת התחתונו' קוד' היותם אמנם אינם בכת' מצד עצמותו אלא מצד הנמצאו' כדפי' בת"א פ'. והבי' התפשטות התי' דהיינ' אחד היות הספי' למטה צריכות להשתתף ולהתתקן בכת' ולזה נמצא שהכת' נכלל בשלשתם מא"ס כדפי' והוא מצד התחתונו' ולזה אין החכמ' דומה לעצם הכתר ולזה אין הכת' נכלל בספי' התחתונו' הן אמת שהם י"ס כח"ב חג"ת נהי"ם אמנם הם בספי' חב"ד חג"ת נהי"ס והטעם שאין

עצם הכתר מעצם הספי' להיותו בחי' היודע לא בחי' הדע' והידוע. אמנם מושרשו' בו ב' אלו הדעת חכמ' והידוע בי' אמנם ג' אלו יתפשטו למט' בספי' והא כיצד הכתר בעצמו הוציא החכמ' והבי' דהיינ' מוחא סתימא' וקרומא דאוירא ונשתלשלו בעצמו' היודע שהוא הכת' ונתקע בסוד התי' ונתפשטי' עד סוד דיקנא ושם בסוד היות ענין דיקנא י"ג תי' התי' האחרון הוא תי' י"ג הכולל הכל מציאות השרש' ו"ק בסוד הדעת יעש' ראש ג' הכולל ב' ראשי' הקודמי' שבין הכת' היודע שהוא מתעלה ונתיב הדעת האמצעי הכולל החכמ' והבי' ומכאן מעצמו התי' הזה נתחיל סוד הכללית להיות מכאן ואילך כל מציאות ההתפשטו' נכלל בחכמ' ותבונה ודעת ג' אלו בענין שאצילו' ג' מא"ס דהיינ' היודע והדעת והידוע והם דומים בכתר היודע והדעת והידוע וכמו שאין לומר בא"ס שיהי' הספי' נכללו' ממנו מפני שהוא בא"ס אלא הוא נשמה תוך הספי' ויהי' סוד העצמו' אל הספי' א"ס בכתר וכת' בחכמ' מתנשב דרך פומא לספי' המושרשות בריקנ' בתי' י"ג שהם חכמ' ותבו' ודעת המשתלשלות משרשם זה שהוא בבחי' אחרונה שבכתר בענין שבבחי' התפשטו' הכלים שהם משרש הספי' כלו הוא מבחי' אחרונ' שבסוד דיקנא והתפשטו' העצמו' רוח החיים המנהיג מסוד פומא שהיא פתח לתוכיות דהיי' עצם החכמ' העליונ' הנעלמ' שבה יתלבש סוד הכתר ותוך הכתר א"ס וכבר נודע שסוד החיך חכמ' חכמ' עם היות שאין לייחס חיך בכת' שמסוד פה ולפנים לא נדע אלא יתעלם ויתלבש הכל שאין חכמתו נפתחת אלא סודה חכמ' סתימ'. אמנם דרך כלל נדע שסוד תוכיות הפה שמתנשב הוא מסוד החכמ' הפנימי' ולזה יהי' התפשטו' העצמו' מהפה כדי שלא יהי' העצמו' מתלבש יותר מלבושי' אלו שהם א"ס בתוך הכתר וכתר תוך החכמ'. אמנם סוד התוכיות הזה רוח החיי' ממש ומתנשב' למטה בחכמ' והבי' והדעת המושרשות בכתר בבחי' אחרונה ומשם יתפשטו להשתלש' בחכמ' ממש הנאצלת אל מקומה כאשר יתבאר:

תמר ו - פרק ח

הנה בפ' זה באנו לתת קשר א"ס בספירותי' בקשר הכתר וקשר הכתר בחכמה וחכמה בכל הספי' עד סוף וטעם לעניני' והשתלשלות' דרך קצרה והוא לקוח מכלל כל הפרקי' הקודמי' ופ' י"ט מעין כל ת' א' והוא נאצל מחש"ק ש"ז סי' ב'. א"ס נפלא ונשגב באחדותו תכלית הפלא אמנם הוא הדעת הוא היודע הוא הידוע והרי אלו הג' מחוייבין לנו בו ולא נדע מהות דעתו ומהות היודע רק שנדע שאין אלו הג' עניני' אלו בו ג' אלא אחדות גמורה עצמותו ידיעתו הידוע לו הכל ענין א' כדפי' בעין כל'. אמנם האציל הכתר ראש לנמצאי' תחלה לכל מתחדש נאצל כדפי' בת' הקודמי' ונתחדשו בו היודע עצם הכתר

והדעת חכמ' והידוע בי' והרי אלו הג' מחוייבין לנו בו מא"ס שמה שהוא בא"ס עצם נעלם האציל בדומה לו בכתר ספי' הנאצלות והורה הפעול' על כח הפועל בפעולותי' לא מהותו ועצמותו כנודע ולזה נתחייב בכתר ג' ראשי' אלו מהמאציל ונפלא ונשגב א"ס על הכתר הנאצל תכלית ההעלם ולכך נפרדו ג' ראשי' אלו בכתר ובאו לכלל מנין וחשבון ואמרנו בו כח"ב ואמרנו שהם כתר עצם היודע חכמ' כלי הידיע' בי' כלי הידוע. ועתה היו ג' אלו יורדו' זו מזו כי היודע עצם והחכמ' כלי אל העצם הידוע פעול' יוצאה מהידיע' כנז' ולזה יתעלם הכתר שהוא העצם ויהי' כסא ולבוש לא"ס היודע העליון אשר לא יכונה אלי' חלקי' ובחי' וכן חלק יודע זה שהוא הכתר לא יקבל חלקי' החלק הא' הזה ועם היותו מחודש כסא ולבוש לא"ס היודע הקדמון בלי ראשית כנודע ועדין יתלבש היודע הזה כתר תוך ידיעתו שהוא כלי ולבוש לו דהיינ' מקום המחשב' שממנו צומח הידוע שהוא הבי' הנובעת מן החכמ' כנודע והם ג' בחי' להנהג' כדפי' בעין כל תמ' ב' בארוכ' ויהי' החכמ' והבי' בכתר חכמה נשמה פועלת תוך הכלי' שהם התי' ויתפשט מציאו' התי' שהם הכלי' עד סוף התפשטי' מציאות' כדפי' כאן בתמר ב' ג"ד. ואחר שנמצאו אילו התי' האיר סוד החכמ' שהוא המחשב' הפועלת בהעלם תוך התו' כנשמ' בתוך הגוף והאציל' שם הארה אחת והשריש' שם חכמה שהיא שור' לחכמ' בספיר' למטה וכן הבי' שהם הכלי' והרי הם ב' שהם ב' קצות ה' עולמות כולה מחשב' סתומ' והב' בי' ההגלות ונתן אמצעות בין ב' ענף מהכתר הוא הדעת וכאן תחילת צמיחתו מפני שהוא היה האומן הפועל האומנות בבי' מפני שהוא הוצאת המחשבה לפועל כידוע דהיינ' בי' כי כאשר המחשב' תרצה להתפשט לא שהוא מתפשט' אלא שהיא נשמה מחשב' פועלת בכלי הרוח המנשב הזכוכית ופועל בזכוכית רצון המחשב' הרי הוא הדעת הג' אמצעי בין החכמ' והבי' וענין זה הושרש בבחי' אחרונ' שבכתר כדפי' בפ' הקודם ומסוד בחי' פנימית יתלבש בג' אלו השרשי' שבכתר הג' ראשי ההנהג' שהוא המכונה בעצמיות החיים לספי' מכאן ואילך דהיינ' סוד א"ס וכתר וחכמה והכלי' בהם ג' ראשי' להנהג' חכמה ואמצעי דעת הכולל ב' דהיינ' החכמ' והבי' ושלשתם מושרשו' בחכמ' שהחכמ' עצמ' כוללת ג' בחי' דהיינ' חכמה ותבונה ודעת וישתלשלו שלשתם אל הבי' בסוד מוחא דז"א כאשר יתב' והנה החכמ' מהכתר עם היות שהם מכוני' מהכתר ג' אלו מחוייבי' כפי ההשתלשלות מתחילה ועד סוף הכתר כדפי' עכ"ז אינם ג' אלא אחדות גמור' ועם היות שהם ג' ראשי' מאוחדי' אינם מתפשטי' לג' ספירות מיד בצאתם מהכתר אלא מפני קורבת החכמ' שהיא הידיעה אל הכתר היודע ולכך מה שהכתר מתגל' ראשונה ומאציל הוא החכמ' לבד דומה למציאות החכמ' בעצמו הכתר יתאצל החכמ' אל מקומה ולא

שיאציל אח"כ הכתר ספי' הבי' אלא כמו שהכתר נאצל ממאצילו בג' ראשי' שהוא היודע והדעת והידוע ונעשו בו סוד חכמ' ותבונ' ודעת כך נאצלא החכמ' לבדה בג' אלו הראשי' המושרשים בדיק' בחי' אחרונ' כדפי' ואח"כ מסוד החכמ' הם נמצאי' למטה כי יתפשטו בעצם החכמ' וישתלשלו בו ואח"כ יתפשט ג' לבי' ויעשו בה ג' מוחו' לז"א ואח"כ יתפשטו בסוד התפשטו' הספי' בסוד חכמה דז"א המתפשט סוד מוחא לג' בחי' שהם החכמ' והבינ' והדעת הכוללם ולזה יתפשטו ויתפזרו פעולתם שהם מקורו' לקיום הנמצאות הספ' התחתונות כאשר נבאר עתה לתת קשר לנמצאות מהכתר בע"ה.

תמר ו - פרק ט

הנה השתלשלות הנמצאות מן החכמ' הנקשר משרש' אשר בכתר. והנה יהיו ג' מציאיותי' מתפשטות מעצם החכמ' אל הבי' ויהיו ג' מוחו' שבהם הרהורי המחשבות להנהיג בתוכיות האיברי' ולכך הם נשמות לספי' והנה הם יאצלו הספי' בעצמיות' ויהי' בתוכם נשמה בענין שיעשה בהם לבושי' לסוד העצמיות המתפשט כדפי' בעין כל תמר ב' פ' י"ט והנה יתפשט סוד הבי' שבחכמה וממנה יהי' כל התפשטות הספי' ואצילות' וחיותם וקיומם משורש זה הנעשה בבי' חכמה מוחין כאשר יתבאר ויתפשט עצם החכמה שבחכמ' להיותם נקוד' בהיכליה מוח ב' מתעלם בהתפשטות הבי' שהיא נעשית היכל למציאותם בבי' דהיינ' כל אויר גולגלתא היא מהבי' וכל מוחא שבגולגלתא היא חכמה לכך יתפשט הבי' ויעשה התלבשות אל החכמה ויתפשט החכמה ויתלבש בכלים הנעשים לה להנהיג והרי ב' בחי' ללבוש העצמות המתפשט. הא' בי' שממנה הנהגה הכלי' והתפשטות' בדין ודחמי' וכיוצא מפני שהיא בחי' התפשט' ומתרחקת וממנה נעשה תמיד כלים ופעולות אפי' במציאות' בכתר כדפי' בפ' הקודמי' והחכמה כנשמה מפני שהיא תמיד קרובה ליודע והיא סתומה נשמה בשורש העליון בכתר ואף כאן בהתפשט' מעצם החכמה אל תוכיות הבי' מוחא דז"א כאשר נבאר יהיה ענינם ממש נשמה בתוך הגוף תוך הכלי' הנאצלי' מהבי' והרי ב' שרשי' לספי' המתפשטות ואח"כ יתפשט סוד הדעת ויהיה לו כמה מציאיות בזולת בחי' בכתר אלא במציאו' אצילו' זה והגילוי הזה יהיה לו שרש בדיקנא בסוד מזלא. עוד יתפשט מציאות ב' אל החכמה עוד יהיה בין החכמה והבי' ממש שכל מה שיתמצא מן החכמה אל הבי' יהיה ע"י והיינ' מציאות ג' שבו יתפשט דרך הבי' משם בתוך הבי' לו מציאות ד' עוד יתפשט אל תוך הספי' מהבי' ולמט' והיינ' מציאות חמישי' ושם נעשה סוד נשמה לספי' בענין המתבחנות בג' בחי' משורש הפנימי' תוך הכתר בחי' אחדונה תתאצל אל מקומ' ומשם תתבחן בג' בחי' מתפשטי' שהם ג' מוחי' ברישי' דז"א דהיינו סוד תוכיות לספי' והנהגת נשמה לבוש

לעצמו' המתפשט מסוד פומא דא"א כדפי' ויתלבש העצמו' הזה בג' לבושים אלו הם ג' ראשים בהתפשטו' החכמ' הם ג' מוחות בבי' רישא דז"א כאשר נבאר הם תוכיות לספי' הנאצלו' עצם הספי' מבי' מוחא חדא תוכיות' והארתם מחכמ' תניינא הדעת הממלא כל חדרים וחללים אשר בספי' כאשר ית' במקומו מוחא תליתאה ובג' מוחו' אלו סוד רוח החיים המנהיג המחשב' ע"י ג' כלי' אלו ומכח ג' כלים ג' ראשי' ג' מוחו' המושרשי' ברישא דז"א יתמצאו הספי' ויתאצלו מבי' חג"ת דומי' ודאי לחכמ' ותבו' ודעת דהיינ' חסד דין ורחמי' ומהם יתפשטו ג' שהם נה"י שהם ג"פ חסד דין ורחמים ומהם תאיר המ' ותנהיג בת' הנהגות שהם נקשרו' מראש המציאו' עד סוף המציאו' משלש' אל ג' ראשית' מא"ס שהוא הדעת והיודע והידוע. ב' ימצאו בכתר היודע הדעת הידוע. ג' ימצאו בבחי' אחרונה בכתר החכמ' והדעת והבי'. ד' ימצאו בחכמ' עצמ' הדעת היודע הידוע חכמ' ותבונה ודעת. ה' ימצאו בבינה ג' מוחי' חכמ' ותבונה ודעת. ו' יתפשטו להנהיג תוך הספי' הנאצלו' במוח הדן את הגוף ובמחשבה המנהגת סוד האיברים. ז' ימצאו בכלי' המתאצלים מהבי' והם בג' אבות חג"ת. ח' ימצאו בנה"י. ט' ימצאו בעצם המ' וזה דרך כלל קשר הנמצאו' מא"ס והכל חי ונובע זה מזה וזה מזה ולא יתעלם ענף מהשרש ולא יתפלא ולא יתרחק השרש מהענף להנהיג ולהחיות מפני שעם היות שיהיו דינים או פעולות רחוקות כפעולות המתייחסות לספי' לא יאונה שום פעולה קשה למתעלה אחר ידיעת ההשתלשלות ופעולת רוח החיים זה בתוך זה ונתן הפעול' והמעל' וההנהג' והאצילו' ופועל האמיתי מכחו הוא מציאו' הכל ואין נמצא מבלעדי' ע"י הכלי החשוב הנפלא הכתר אשר לא יאונה אלי' שום גריעות ולא שום דין ולא שום דופי:

תמר ו - פרק י

הנה כשתדקדק בכל המתבאר תמצא שכמו שהכתר אין בו שום התפשטות בכל תי' אלינו התפשטו' תי' הכתר מחכמ' הסתום' הנעלמה שעם היות' סתומה שאינה נפתחת מפני קורבתה עדיין אל המקור עכ"ז אין החי' הכתר מתתקני' אלא מסוד החכמ' מוחא סתימ' שהיא פועלת ע"י הבי' בסוד החסד העליון הבנאי הגדול לכך במציאו' ההתפשטו' יהי' תחלת גילוי הנמצאות מהכתר החכמ' שהיא ראש הנאצלים למטה והבי' כלי ולבוש אליה והדעת הבנאי הבונה מן החכמ' אל הבי' כדפי' והיינו החסד העליון כי ראש לו"ק חסד ואין ראוי שימצא הכתר נכלל משום ספי' אלא מחסד לכך ראש לדעת חסד וכל ההתפשטו' ממנו והנה לפ"ז יהי' ראש הנמצאו' ושרש' ממנה והיא נשמת' כדפי'. ומעתה יהיה ראשי' ההתגלות חכמ' ולכך כל מה שנכתב בתורה בראשי' מן החכמ' התחילה וכל מה שנסתם משם ולמעלה הכל סוד כמוס מתגלה מכח ההויו' המתפשטו'

לא שהוא בעצמו מתגלה ולא יקרא ראשי' שאין ראשי' הגילוי אלא מן החכמ' הנגלית הזא' שהרי החכמ' הנכתב' בתורה היא מתגלית בל"ב נתיבות חכמה וחכמ' סתומה שבכתר אינה מתפשט' בל"ב נתיבות כדפי' שאין שם בכתר אלא ראש לבד והמוח אינו נפתח דרך חוט השדרה כמו שנפתח בחכמ' שיש בסוד ז"א חוט השדרה והתפשטו' גוף ע"ד המשל ולזה הכתר יתעלם תכלי' העלם והחכמ' תסתתם בו סתימו גו סתימו יתייחס בו לא ראשית חכמ' ולא אחרית בי' אלא בצאתם מאתו ולכך הכתר ראש וקיום לכל והשפעתו חיי הנמצאו' ורפוא' מסלק הפגם וכיבוי אש דינם ותיקון כל צרכם כדפי' ובהאיר שורשו בספי' למט' יתקשרו ויאוחדו ויוקשרו ויתוקנו ואין דין ואין פגם ואין פירוד ונמצא בספי' האחדות השלם והיחוד היפה ואין חשך אלא הכל מאיר תכלית ההארה ויתקשר הכל. והנה אז יצטרך שאלו הג' ראשי ההנהגה שהם המתחדשי' בחכמ' שהם חכמה ותבונה ודעת לא ילבשו אורו ולא יעלימוהו אלא יתניהו השב רוחו אל הספי' וישרתוהו השלשה האלו מעבר וספי' כספי' ואור ההנהג' העליונה בלבד היא המאירה וימצא העצמו' הזה עובר דרך הכל ומאיר הכל יחד בהשואה א'. אמנם כאשר ימעט הכח וינהיג הספי' הנהג' ולא במעלה הזאת הנעלמת יהי' האור המתנשב מפומא דאריך יתלבש בחכמ' הזאת ראשית ההתגלות ויהי' היא מתפשט' ונעשי' נשמ' לספי' כולם ויהיו לפ"ז ד' בחי' א"ס בכתר כתר בחכמ' הנעלמה וחכמ' הנעלמ' בחכמ' ממש ועכ"ז עדיין הנהגה זו הנהגת יחוד והנהגת רחמים. אמנם כאשר יתנהגו הספי' בהנהג' הדין ויהי' ההנהג' מזוגה בינוני' דין לצורך העולם ורחמים לצורכו יהי' עוד מתלבש הנהג' זו ונשמ' זו תוך הנהג' הדעת שהיא סוד הנהגה בינוני' והראשי' המתגלים בלתי נמצא לספי' אלא נשמת' היא סוד הדעת המנהיג ויהי' ב' בחי' א"ס בכתר כתר בחכמ' נעלמה חכמ' נעלמה בחכמ' ממש חכמ' ממש בסוד הדעת וכאשר יהי' העולם מנהיג בדין קשה כענין הגלות וכיוצא יתלבש עוד ההנהג' ויתעלם בבי' אחרית הדברים ואז יקשה ענין זה לספי' שלא יאירו מהראשיו' הנז' ואף לא מהדעת אלא נשמ' מתעלמ' ונחבא אל הכלים והכלים פועלי' הדין באמצעו' התלבשו' זה וזה בסוד מיעוט ההכנ' אל הספי' שאין העדר נמנע מאת הכתר ולא מאת החכמ' וכ"ש מאת א"ס ויצמח הענין הזה למטה שהחכמ' ראשית ונמצאות וידיעת' מקודם הוייתם מצד הטוב המושפע תמיד ממעלה למטה והבי' אחרית לנמצאו' וידיעת' אחר היותם ממט' למעלה ויושפע מצד השרש הזה ההשפע' כפי המעש' וההתעוררות העולה אם טוב ואם בהיפוך וכל זה מאת הלבושי' האמצעיים המוכנים או בלתי מוכנים הצומח מאת הראשי' והאחרית הזאת התחתונו' שאין בכתר אחרית וראשית לרוב רחמיו ואחדותו כדפי':

תמר ו - פרק יא

הנה הנקודה הנעלמ' שממנה התפשטו' הכל והיא יסוד לכל התפשטו' יקרא עד"ן והתפשטו' ההויו' יק' ג"ן וסוד הג"ן נמשך מן העדן ויהי' העדן כינוי ליסוד הנמצאו' ותחלת המצאם והנה העדן נקודת' אינה מושגת כלל מפני שממנה עידון הנמצאו' כהויית העצמי' מעדן נקודת הטפה הזרעיי' ולכך סוד העדן תמיד קיים יסוד מיוסד להויית המציאו' ועתה אית עדן ואית עדן דהיינו כל עדן מציאות החכמה אמנם הכתר אינו עדן אפי' מפני שאינו יסוד לנמצאו' אמנם החכמ' נק' עדן שהיא נקודה ויסוד לנמצאות ועידונם ולחו' שרשם והווייתם וטפה זרעיית להתייסדם ממנה והנה החכמ' הקדומה שבכתר נעלם תכלי' העלם שלא יצדק בו אומ' ונהר יוצא מעדן שהוא סוד התפשטו' החכמ' ואין החכמ' ההיא נפתחת בנתיבו' כדפי' שהיא מוחא סתימ' אמנם החכמ' ממש במקומ' תקרא עדן להויות המתפשטו' והיא נפתחת למט' ועדן זה נמשך מעדן עליון דהיינו חכמ' זו נמשכת מחכמ' עליונה סתומה דהיינו חכמ' סתימ' מוחא דא"א ונמשכת למט' חכמ' ומחכמ' מתפשטי' ג' נקודות להיותם ג' מוחי' שהם ג' בחי' החכמ' בבי' רישא דז"א כאשר יתבאר בעין שמש ב"ה. אמנם עתה דרך כלל תחיל' נקוד' מציאו' החכמ' המתפשט' מחכמה העליונה בסוד השתרש' בתיקון י"ג מדיקנא דע"ק מתפש' ונאצלת אל מקומ' והיא עדן נקוד' דק' והנה ההויות להם ראש וסוף ראשית' תחלת' גילוי הנמצאות מחכמ' שאין הכתר ראש לנמצאו' כדפי' שהוא היודע ומתעלם ותחלת הנמצאות מן החכמ' וסופם הוא בבי' מפני שאחר שיתפשטו הנמצאו' עד תכלית חפץ הרצון שהוא תשלום תמונת ההנהג' היא המ' ועד כאן תתפשט סוד קו המדה וימדוד וילך ומכיון שהגיע אל סוד המ' עמד קו המדה ונתן קצב ואמר די להתפשטות. ועמד ומדד ה' למעלה באור חוזר וסיי' ועשה אחרים ותקע אחרים זאת בבי' ששם תשובת הדברים והשרשת' ממטה למעלה ושם ידיע' הדברים אחר היותם והנה הם ב' בחי' ידיעת הדברים קודם היות' שיתייחסו בשם חכמ' דהיינו מה שיקדם לחכם וידיעת הדברים אחר היותם דהיינו מבין דבר מתוך דבר והיא ידיעה מאוחרת והיינו השרשת הנמצאות ממט' למעל'. והיינו אחרי' וסיום לנמצאו' וב' אלו לא יתייחסו בעדן העליון חכמ' שבכתר ואצ"ל בכתר עצמו שאינו בהוי"ה כדפי' אלא אפי' בחכמ' שבכתר עדן עליון שהוא תחלת הויי"ה מפני היות הכתר דומה למאציליו והמאציל יודע הדברים קודם היותם ואחר היותם והיא וידיעתו א' והיא הדעת והיא היודע והיא הידוע כדפי' בארוכה בעין כל תמר א' ורמזנו לעיל פ' כך הכתר אין בו תחילה וסוף דהיינו תחלת ההויות חכמ' ידיע' הדברים קודם היותם וסוף ידיע' הדברים אחר היותם בי' אלא

יתקשר המציאו' ויתעלם תכלי' העלם ולא יתייחס ההתחל' והסוף אלא מן החכמ' ממש שהיא העדן הזה שאנו בו לכך הכתר נייחס בו מלת הו"א הנעלם. אמנם מלת אתה לנוכח לא יתייחס בו כי מלת הנוכח הוא מורה על סוד העדן הנגל' ההתחלה הידוע' שרש ההויו"ת הנגל' וזה אינו אלא מחכמ' ולמט' ולכך לא תקרא אתה אלא החכמ' והנה הוא מורה הו' ההויות וסופו אלף פלא ירצה נפלאו ההויו' ונעלמו ומלת א"תה ראשיתה אלף ירצה מהפלאה יתפשט עד שיתגלה כל המציאו' עד ה' פתיחת הנמצאו' בהרחבה באות ה' וכאכסדרה שאורה רב ופתיחת הנשימה והנה לא נאמר בהחלט שתחלת ההתגלות מכאן ממש שהרי בפי' בכמ' דוכתי קאמרן שיש ג' התחלות התחלה א' חכמ' בהערך העלם הכתר נק' אותה התחלה ונק' ראשי' בערך שלילת הראשי' מהכתר התחלה ב' הבי' דקיימא לשאל' ולא לאתבא ואיקרי מ"י ובערך השאלה נקרא התחלה וההתחלה הג' היא ההתחלה האמיתית דקיימא לשאלה ולאתבא היא החסד ולכך נקרא אתה אמנם החכמ' עדן בערך עדן העליון הנעלם הנק' אי"ן ולא י"ש מאי"ן לכך תק' החכמ' אתה תחי' ההויו"ת תחי' היישו' משא"כ זה שם בכתר. פרק זה משע' ז' סי' ג':

תמר ו - פרק יב

הנה החכמה תשתלשל מהכתר אל מקומה כדפי' ובחי' בכתר ב' הא' חכמה סתימא' מוחא. הב' שורש החכמ' בדיקנא בתי' י"ג והיא נאצלת במקומה ואל מקומה לה כמה בחי'. הא' הנק' עדן שמלת עדן יורה על נקודה נעלמה שממנה עדון הוויות ונביעת'. הב' אתה דהיינו תחי' גילוי הנמצאות והנה הכתר נק' אי"ן בסוד היותו א' פלא נתקן בו בחי' החכמה סתימ' ן' בי' תיקוניו ועוקץ אות ן' סוף הא"ין בו השרש אל החכמ' והחכמ' י"ש מאי"ן דהיינו תחי' היישוב והיא נק' י"ש אחר התפשטו' הוויות ממנה דהיינו י' חכמה ש' בינה ולזה אחר בחי' את"ה יהיה אל החכמה בחי' אב דהיינו אומ' אתה אבינו הרי הודיע שבחי' אתה הנעלם הוא אבינו המתגלה דהיינו אב המוליד ההויות והרי בז' נודע כי מלת אתה אינה בעצם את"ה נגלה אלא על צד השילוח שהרי למט' מבחי' אתה היא בחי' אחרת ג' אל החכמה הנק' אב והיינו שהיא א' משתתפ' בבי' ב' להוציא התולדות ולהוליד' והיינו בחי' א"ב ויש להיפך את"ה בחי' ב' א"ב שיתופם עם הכתר בחי' שנית והבורר יברור לעצמו בדרך כלל הם ג' בחי' לחכמ' והנה החכמה נודעת לכתר לבד בב' בחי' דהיינו החכמה המושרשת בתוך הכתר והחכמה הנאצלת. אמנם הבי' הנאצלת במקומ' אינה ידוע' החכמה אצלה אלא מצד בחי' התפשטות' בסוד הנתיבות אליה בענין שעדיין בחכמה עתה ב' בחי' הא' דבקותה בכתר מאצי' ואותה הבחי' אינה ידוע אלא לכתר. הב' בחי' המתפשט' למטה וזו ידוע לבי' ויש עוד אמצעי' בין ב' כנודע שהיא עצם

החכמה מתפשטת מינה ובה בעצמה והם ג' בחי' החכמ' שפי' והיינו אלהי"ם בי' הבין דרכה והתפשטות' והוא כתר עליון כדפי' ידע את מקומה דהיינו בחי' אצי' וכ"ש שורש' הנעלם בכתר עצמו' כדפי' בש"ז סי' ג':

תמר ו - פרק יג

הנה הדרך הזה שאמר' שהוא המושג אל הבי' שהוא התפשטו' החכמ' הם סוד ל"ב נתיבות חכמ'. ונק' נתיבות ולא דרכים ולא אורחי' מפני העלמ' כאומר עמדו על דרכים וראו ושאלו לנתיבות עולם הנתי' נעלמות שצריכים שאלה וחקירה והם ל"ב נובעים מנקודה א' שבי' המתחלק לל"ב שבילין והשביל הזה נודע אל הבי' ידיעה שלימה כאלו היה דרך נגלה לזה אמר אלהים הבין דרכה ולא אמר נתיבה מפני שהוא נגלה אליה. ואלו הנתי' הם ל"ב מתפשטי' נכללים בתוכה כ"ב אותיות וי' מאמרות נח' בארוכה בתי' ואבאר בהם בע"ה. וכאן דרך כלל מהבחי' הזאת היה גילוי החכמה להיותה אב להויות כאומרו כולם בחכמה עשית דהיינו התפשטות ג' אבות ממנה ובנ' אבות נכללו ג' קוי ההנהגה שהם ימין חסד שמאל גבו' אמצעי ת"ת והיינו כלל כל הספי' ולזה הכל נמצא ונאצל מן החכמה עם הבי' ולכך שירות' וסיומא הוא בסוד החכמה והבי' תחלת ההוויות וסוף ההויות וסיומן כדפי' והכל תקוע בין החכמה והבי' ומה שהחכמה תתחלק לל"ב נתי' הוא סוד התפשטות ח' ספי' בכל ספי' וספי' ד' הנהגות דהיינו י' חסד ה' גבורה ו' ת"ת ה' מ' ד' הנהגות שבבי' ושבחסד ושבגבו' ושבת"ת ושבמ' ושבנצח ושבהוד ושביסוד הם ח' הרי הם ל"ב ונודע שאלו הל"ב יתחלקו י"ו שהם שמנה יודי"ן ח' ווי"ן י"ו זכרים ח' ההי"ן הם נקיבות והיינו שפי' בספ"ר שהם ל"ב נתיבות י"ו זכרים י"ו נקיבות או כלך לדרך זו הם בי' ולמטה ממנה הם ג' אבות חג"ת הם ד' י"ו וכך הם מלכות ולמטה ממנה ג' דומין ממש לאבות נה"י ודומה המ' על ג' אלה כדמיון הבי' על ג' אלו הם י"ו י"ו הבי' זכר בערך המ' נקבה וכולם עשי' ודאי בבי' דהיינו כולם בחכמה עשית הבי' שע"י החכמה יתפשטו כולם בבי' ויתאצלו שם ז"ס דהיינו סוד ח' ספי' שבבי' התפשטות ל"ב נתיבות השרשת הנמצאות כלם כדפי' שהם נאצלים ג' אבות ובהם כלל הכל כי הנה"י נכללות בחג"ת וכן היא המ' דבוקה בג' דהיינו הם ג' ווין ממש בג' אבות והכל נכללים בג' אבות לכך החכמה אב לאבהן בבחי' זו כדפי' בחש"ק ש' ז' סי' ג':

תמר ו - פרק יד

כבר פי' שסוד הכתר נמצא ממאצי' בג' בחי' יודע דעת ידוע דהיינו כח"ב אמנם כשהגיעו אל הכתר נחלקו היודע נסתלק ונתעלם והדעת והידוע דהיינו חו"ב נשארו בכתר להגלות להתתקן אמנם הם עולות זע"ז חכמה מקדמת ובי' מאחרת הנה כשבאו להתפשט

הנמצאות למטה חוייב להמציא הנמצאות בסוד זכו"ן משפיע ומושפע וזולת זה אין נמצאות העתק מבחי' אל בחי' ויהיה הכל מציאות א' וספי' א' וכיצד ימצאו התולדות נעקרי' ונשתלים נעקרים ממציאות א' ונשתלים אל מציאות ב' דהיינו נעקרים מתולדות דקות ושתולים דהיינו סוד זכו"ן שההויות בזכר בדקות גדול וכל המציאות בו שוות אפילו שיתפשטו דרך אלף בחי' ממדרגה אל מדרגה מראש המוח עד פה האמה לעולם בסוד טיפה דקה רוחנית. אמנם צריך שימסור הטיפה הזאת בספי' ב' שתהי' נקבה כדי שע"י עקירת ההויות מן הספי' זכר ומסירתם לספי' נקבה יהיה להם עביות וגידול וכיוצא להעתיק הנמצאות ממציאות אל מציאות ולזה הוצרך וחוייב מצד התפשטות' הנמצאות לתת הוי"ה לה'ויות שימצאו זכ"ון וממנה ימצא למט' סוד זכו"ן ולזה היה בו סוד מוחא בחי' זכר וקרומא דאוירא וסוד התפשטות המי' נקבה והיינו סוד אויר י' מוחא באויר והיינ' אור בענין שיעשה אויר והיינ' למעלה אויר שאינו נתפס ויתפשט למטה וכאשר ימסור סוד מו"חא חכמה סתימא אל הבי' טיפת התפשטות אל הה"ויות יתעלה י' מאויר ויהיה אור וישריש בסוד דיקנא בי' בבחי' אחרונה שרש לב' מציאות והכח המייחדם דהיינ' חכמה ותבונה ודעת והם מושרשים שם ומשם יתמצאו בחכמה ג' ראשים וכאשר יתפשטו יתפשט החכמה ובה כללם יחד נמצאים מהכתר בסוד זכו"ן כדפי' ויתמצאו אל מקומ' ואח"כ יהיו ב' מקומות הנקודות האלו ושיתופם יחד משתמשות בסוד זכו"ן חו"ב ואח"כ מולידים בן ובת ת"ת ומ' מעין שהכתר היו בו זכו"ן והוליד ב' בנים והמזווגם בטיפה א' מעין זה היה אל החו"ב והמזווגם הולידו ת"ת ומ' והמזוונם דהיינ' היסוד האמצעי ומשם ולמטה כל הנמצא נמצא בסוד זכו"ן שהרי אפילו בעולם המלאכים הם זכו"ן מלאכי' דקוב"ה (ומלאכין דקוב"ה) ומלאכין דשכינתא וכך הם חיות ואופנים וכך הם היכלין ומדורין כל הנמצאין מציאות מסוד זה להעתיק הנמצאות ממציאות אל מציאות כדפי'. והנה אין הקושי בהקדמ' זו המצא בתחתונים זכו"ן כי זה מפורסם הוא אלא הקושי האיך התחיל המציאות להיות זכו"ן והחידוש הגדול היות ממש בתי' הכתר סוד זכו"ן וכבר פי' בתי' לית ברי' בלא דכר ונוקבא ורזא דא בשם יו"ד ה"י וא"ו ה"י שסוד שם זה מורה על הנקבה תגבורת ו' על י' כאשר יתבאר בעין ה' בע"ה וענין זה לא יתרחק אל המעיין עתה במה שפי' ממציאות החכמה והבי' בכתר וענייניהם ולזה הם מולידות כעין זכו"ן ומשרישות זכו"ן ויולדות זכו"ן כדפי' וכן פי' בש' ז' פי' ג':

תמר ו - פרק טו

אין ספק שכל חיבור זכו"ן עליון הוא שלם ומוליד זכו"ן מפני שיש ב' טיפין טיפת הזכר וטיפת הנקבה והיינ' כח שנתן החכמה בבי' וכח הבי' שנתעורר לקבל הטיפה מן הזכר

והם ב' יצירות בסוד וייצר ולא עוד אלא טיפה שהיא מן הזכר כלולה זכו"ן וכח הזכר גובר בו מאן דאלים גבר והיינ' י"ה דאלים וגובר י' על ה' וטפה מן הנקבה גובר בה כח הנקבה והיינ' ה"י דאלים נוקבא על דכורא וב' טיפין אלו שהם יה"ו יה"י י"ה ה"י נשארו בנקבה בי' שבכתר אחר שנסתלק הזכר חכמה שבכתר והיינ' סוד תי' י"ג בחי' אחרונה שבכתר שמשם נאצלה החכמה כדפי' ונמצא לי"ד התולדות האלו מן הבי' שבכתר וכאשר נתפשט' החכמה למטה אל מקומ' נמצאו ב' טיפין יחד זכו"ן והתפשטו' החכמה לא היה חכמה לבד אלא חו"ב נים היות שלא נאצלה מלמעלה אלא טיפה א' כשנתפשט' למטה נמצא' יחד ב' טיפין הנה תחלק ויסוד' טיפה א' כפולה ומכופלת בענין שאחר שנתפשט' נמצאו במציאו' ב' טיפין והיינו זכו"ן ונמצא לפ"ז שב' מדות אלו שהם חו"ב היו ע"י זכו"ן חו"ב ושם היו ומשם נמצאו ודרך התפשטותם יהיו חכמה קודם ואח"כ בי' ולא שתהי' הבי' נאצלת מן החכמה שלא ע"י זכר ונקבה ח"ו אלא שהיו ממציאות זכו"ן ראשונים שבכתר ואותם שבכתר כבר פי' בפ' הקודמים יסודם וענינם ומציאותם היאך נמצאו. ואח"כ נתפשטו ב' בטיפה א' מן הכתר שב' מושרשו' שם ומתהוות מכח זכו"ן בהולד' א' ובהזרע' א' נזרעו ונאצלו בענין שייחוד עליון לחו"ב שבכתר הולידו טפה א' זכו"ן דהיינו סוד יה"י י"ה ה"י ואותה טיפה נאצל' ב' כא' י' סתימ' וטיפה סתימ' שנפתחה ומרחבת עצמ'. ונעשית עוקץ למעלה ועוקץ למטה ורוחב באמצע יה"י ונפתחים במקומן י"ה ה"י והיי' חד מתקלא מדה א' וטיפה א' ומשקל א' ואצי' א' דכר ונוקבא וע"י הסוד הזה היא מציאו' קיום הנמצאות כי סוד זכו"ן באצי' היא היות הספי' בדקות נכללות בזכר כדרך שהכניס והתולדות בזכר בכח דקות גדול וכמו שהזכר מכח השפעתו בנקבה התולדות ההם מתגדלות כך ענין הספי' בסוד מציאות הספי' בחכמה ובה הם בדקות ובהעלם גדול מאצילות אל הבי' ושם מתגלות והיינו עקיר' ושתיל' שפי' לעיל בפ'. ועתה כמו שהזכר יכמרו רחמיו על תולדותי' ביען היותם יוצאי חלציו וכן יכמרו רחמי הנקבה. על ילדיה מפני היותם פרי בטנה כך החו"ב ישפיעו שפעם בו"ק ע"י שהם בניהם ודאי והענין ששרשי הספי' ומציאות' הם בבי' והשרשים שהם בבינה מציאות בהעלם יותר ויותר בחכמה ואלו הם חו"ב המתגלים וכן השרשי' ההם שהם בחכמה שרשיהם נעלמים בבי' שבכתר ושרשי השרשים הנעלמים בבי' שבכתר שרשיהם נעלמים בחכמה שבכתר והם יונקים ע"י שרשיהם המתעלים מעילוי לעילוי כי כל מציאות נעלם מקור למציאות המתגלה שהשפע נשפע לשרשים ומשם נשפע לענפים כאילן שאין משקין הענפים אלא מכח לחות השרשים מתערה כאזרח רענן הענפים וע"י כך הוא עושה פרי למעלה בענין שסוד ההשתרשות הזה וענין מציאות הזכו"ן הוא קיום הנמצאות כלם:

תמר ו - פרק יו

עתה נבאר הנרצה באומרו א"ב ואם והענין כי החכמ' במקומ' א"ב לג' אבות ההנהג' ששם חסד דין ורחמים דהיינ' ג' קוי המציאות חג"ת ובהם נכלל הכל שהם ו"ק מפני שנה"י הם ענפי' ובנים לאלו בענין שכולה בהעלם בחכמ' והחכמ' אב להם כענין התולדות בחלצי אביהם או במוח ואופן אצילותם מחכמ' אל הבי' הוא בד' ענינ' ב' מהם חשק הזכר בנקבה וחשק הנקבה בזכר והתחברם זב"ז שהחיבור מתעורר מב' וב' מהם הארתם זב"ז שיש בענין אצילות' כח הזכר וכח הנקבה וב' יחד הם מולידי' וזרע ב' מתערב ומתאחד וע"י כח ב' נעשו זכ"ון כאשר אבאר ובהסתלק הזכר נשארו התולדות בנקבה דהיינ' זכר חכמ' אב בי' אם נקבה והיינ' אומרו כי אם לבי' תקרא ואין אם בלא אב א"כ אב חכמ' אם בי' בהתחברם מולידים והיינו התפשטות' מהחכמ' אל הבי' ושם בבי' מתהוין להתפשט ונתפשטו ז"פ והנה גדר כינוי הנקבה בי' אם מחייב היות ההויות מתעכבות בבטן הנקבה עד גילויים שזהו גדר נקבה וענין זה יורה שם הנקבה שהיא נק' בי' והנה אין מלת בי' צודקת על תחלת מציאותם קודם הולדת הבני' בהיותם עולה להקשר עם החכמ' להוליד הבנים אל' בי' תקרא כאשר כבר נתחברו חו"ב כדפי' ב"ה ועדיין אין מציאות זה נק' בי' אלא י' בה' בלבד אמנם אח"כ ימשך הענין בחי' ראשונה תתחבר עם החכמ' ב' תתעבר דהיי' קבלת התולדות מכח ב' וימצאו בה. ג' תלד ותוציא כאשר נבאר והנה כח הזכר וכח הנקב' יחד בבן שאלו הי' עיקר הבן מכח האם לבד הי' נק' בנ"ה ואלו הי' מכח החכמ' לבד הי' נק' ב"ן עתה שהי' מכח ב' נק' בי"נה כח מזה וכח מזה ובג"כ בינ"ה איק' בן י"ה דהיינ' מב' מדות עליונות י' חכמה ה' בי"נה והבן נוטל מב' בחכמ' נוטל ב' כענין ב' מבראשית דהיינ' חכמ' ומבי' נוטל נ' דהיינ' נ' שערי בי"נה וקיבוצם ב"ן ולכן יעשה בינה דהיינו בי' נ"ה וענין הבן הזה היינ' כלל ו"ק יחד. והנה השם הזה יורה על ג' יחד חכמ' ובי' ובן עמהם ומקום קיבוץ ג' אלו יחד היא הבי' שהיא הבחי' האמצעי' שהחכמ' תחלת הכל והבן סוף הכל והבי' אמצעי' מקבצת ג' לכך בה שם זה המורה על ג' אלו יחד וסדר האותיות ב' חכמ' ממנה מתפשט' י' אל הבי' והתחבר י' עם ה' ויוציאו ב"ן שהיא ן' בין שתיהם ולכך נ' בין י' לה' כזה ינ"ה והבן הזה שהוא טן יש בו ר"ו פרצופין דהיינ' בן ובת יחד והענין שהם ו"ק דקים ונעלמים בחכמ' חלצי הזכר וו"ק הם נקביי' בחלצי הנקבה ובזווגם מתייחד כח הזכר וכח הנקבה ונחתמי' זב"ז ויוצאי' מסתרי מציאו' וזרעם הדק הנעלם ונקשרים ומולידי' ו"ק זכרי' ונקבות נחתמין יחד זב"ז וזב"ז כבטן המליאה בעמקי הבי' בסוד רחם שעליו כאומר קדש לי כל בכור בני בכורי יש' פטר כל רחם ודאי פטרא דרחמא עילאה ויוצאים לחוץ ומתהוים זכרי' בת"ת ו"ק

ומ' בו"ק וזהו עיקר ההנהג' שתהי' נעתקת מבחי' אל בחי' בענין שסוד סדר ההשתלשלו' היא היות בתוכיות הכתר חו"ב משתרשו' ומהם יעשה תי' הכתר ונמצאים שם סוד זכו"ן ומתאחדים להאציל החכמ' עם הבי' אל מקומם ואחר שנמצאי' זכ"ון שבעצם הכתר הם מזדווגי' להאציל זכו"ן שהם ת"ת ומ' זכ"ון לכל התולדות הנמצאו' למט' ונמצא הכל בסוד זכ"ון וקיומם ושרשם וחיותם והווייתם מזכ"ון שבכתר.

תמר ו - פרק יז

הנה מקיבוץ כל הפ' הנז' נכלול פ' זה והוא כדי להחזיק האמונ' ולהשלימה כראוי ולתקוע יתד נאמן. והענין שא"ס הוא סתר ההנהג' לכל מה שנמצא והוא כלל כל הנמצאו' ובבחי' זו הם עצמותו והוא יודע הנמצאו' במציאו' שאינו מציאו' חוץ ממנו אלא הוא והם א' והיי' שהוא היודע והיא הדעת והיא הידוע וכסא וכלי' שהוא פועל והשגחתו נמשכת ראשונה עליו הוא כתר שבכתר. ומפני הפלגת' העלם הכתר מדביקותו בא"ס וקורבתו אלי' יצדק אמרינו שאין בו השגה כלל והנה יתלבש ההנהג' עליונ' והעלם א"ס בכתר וימצא בכתר הענינים שיחסנו בו מקורבתו אל מאציל ויתלבש אור א"ס באור הכתר להמצי' ההנהגה אל התחתוני' ולזה הוא דקות בלתי מושג רק שיצא המציאות ממאצי' אל נאצל והנה שם ידיע' הנאצ' הא' בדברים הנמצאי' קרוב' אל עצמותו מאד בענין שנכלל בה הדעת והידוע לא כייחודם במאצי' כדפי' שהכתר הוא היודע והחכמה והדעת והבי' הידוע ויתבחנו אלו העניני' בכתר להמנו' בג' והיינ' סוד זכ"וו שהחכמה קודם התפשטות' דעת שבה יורע הכת' הנמצאו' וממנה הוא התפשטות הדעת והידוע בי' סוד מזלא דיקנ' שפי' והנה יתחלקו מהכתר ג' אלו שהם חכמה מוחא סתימא דעת והיודע בסוד הדעת והידוע בסוד הבי' דהיינ' שאר חי' הכתר כדפי' ועדיין ג' נקשרים בקשר אחדו' אמנם לא נקשרים בעצם הכתר וכ"ש שאינם נקשרים בא"ס. אמנם יתלבש אור א"ס באור הכתר ואור הכתר באור החכמה כדי שיתפשט ההשגחה העליונה הפשוטה מכל מיני שינוי ופירוד וריבוי ודין וכיוצא אל מקום השינוי והפירוד והדין ולח יגיעהו שום ריבוי ושינוי וכיוצא ויתפשט היודע והדעת והידוע בסוד זכ"ון משפיע ומושפע היודע משפיע ומנהיג הידוע מושפע ומתנהג ומה שהי' ענין זה אחדות גמורה בא"ס וכתר נמצאו ב' בחכמה ובי' שבכתר ויתפשטו עוד בחכמה ובי' ממש ועדיין הם באחדות גמור' שג"ר חשובות כא' לא יתייחס סוד זכ"ון והידוע קא' בהם אלא לחת שרש אל מציאות למטה משרש אל שרש והנה הכתר נמצא בהשכל והשגת א"ס עצמותו מעצמו אל עצמו שאין השג' בו לזולתו והוא היודע הדעת והידוע ומהשגת באמתת עצמותו האצי' הכתר שבו יודע ודעת וידוע והכתר בהשגת עצמו נפעל מכח מאציל מכח דעת

ויודע וידוע שבו נתפשט והאצי' סוד חכמה ובי' שבו. ואלו תעמיק תמצא שסוד חו"ב זאת הנעלמו' נמצאות מכח זכ"ון שבו ולזה אמרו בתי' דלית ברי' בלא דכר ונוקבא והשם בסוד יו"ד ה"י וי"ו ה"י שהוא מילוי כל השמו' שהוא נמצא זכ"ון ואמרו גזרה זו דלית ברי' בלא דכר ונוקבא ולהיות הכתר בתיקוני' חכמה סתימ' ובי' שאר תי' הכתר עד דיקנא עד תי' י"ג בחי' אחרונה אל הכתר משיג מעצמו אל עצמו דהיינו יחוד החלקים האלו והשכלתם בשרשם עד דבקותם במאצי' יצאו מהם ת"ת וממלכה והכח המזווג שהם יודע דעת וידוע והדעת הוא המייחד החו"ב דהיינו הדעת והידוע כדפי' ונמצאו מהם עוד הוייות תחתונות ואלו הענינים הם עמקי הקבלה ויותר מהם בני הזהר ברצוא ושוב ותשכיל ממוצא דבר ותשכיל בסוד האצי' במשלי הדברים ומה עניינם שאין היחוד רק השג' עליונ' שישיג המסובב בסיבתו וקשר הדעת בידוע וביודע ולא יפרדו להיותם נמשלים בזכו"ן אלא בת"ת ומ' וברחוק בחו"ב ושם תחילת צמיחת ההנהג' הזאת בבחי' זו המתחלק' למשפיע ומושפע ולכך הם אב ואם לבן ובת ויש להם שרש עמוק בסוד חכמה סתומ' ודיקנא דא"א ויותר מזה אסור לעלות להמשיל ואם רץ לבך שוב לאחור פן תכשל:

תמר ו - פרק יח

הנה סוד שיעור קומ' האצי' כולו הם י"ס ובהם תמונת ההנהגה כולה ודאי ועם היות שיש ברי' יציר' עשי' ואלו הם לבושים לאציל' והתעלם והתלבש האצי' תוך הדברים וכיוצא כאשר יתבאר במקומו. אמנם שיעור קומה זו הוא סוד ההנהגה כולה ולפי דרך זה ימצא סוד שיעור קומה זו סודו מה שנז' באידרא מענין א"א וז"א ונוק' כי כאשר נחלק ונבחין סוד ההנהגה ובחי' ונחלק הספי' לענין הסוד הזה אמנם הכתר א"א תתעלם ותסתתר כדפי' ויוכללו הספי' מכל ההנהגה כולה והם י' בסוד הדעת ענף הכתר וכאשר נבוא לייחס עוד שיעור קומה כל ספי' וספי' נאמר החכמה יש בה כל שיעור קומ' והבי' יש בה כל שיעור קומה והח"ת יש בו כל שיעור קומה והמ' יש בה כל שיעור קומה ולכך יתייחסו בשם א"ב א"ם ב"ן ב"ת הנה הכינוים האלו יחייבו היות בהם בכ"א תמונת האיברים ושיעור הנהגתם והנה מא"א רישא חיוורא שפי' לא יתייחס אליהם מפני שרחמי הכתר אינם נכללות מהם הספי' התחתונות כדפי' אבל מהם ישתלשל' למט' ויוכללו בסוד ה"י אמנם בסוד שיעור קומה כל הספי' יחד ראוי להתייחס בחו"ב בב' דרכים או מצד שהם כלולות מי' בכל הספי' שהם כלולות מי' ולזה יתייחס ג"כ בכל ספי' וספי' ולזה שיעור קומה שלימה בחס' וכן בגבורה וכן בנצח ובהוד וביסוד וכ"ש בת"ת ובמ' אמנם אינה זו שיעור קומה שלימה שהיא כללות בעלמא ולזה הדרך הספי'

התחתונות יתייחסו בשם ז' בנים ו' זכרים וא' נקבה אמנם הדרך נאות מזה הוא היות האצי' מתבחן בד' בחי' הא' מושרש בחכמה א"ב ולזה תסתעף החכמה בכמה ענפים וכמה בחי' ואותם הענפים עשו בה שיעור קומה והיא סוד תי' הזכר הב' מושרש בבי' ולזה תתבחן הבי' בכמ' איברים ובחי' וסוד ב' אלו הם תי' זכו"ן הנז' בשיר השירים בסוד רעי"ה ור"ע שהם ריעים אהובים שדבקות' תמיד לא יפרד ולא יתייחס ליחודם פירוד מדות כאשר נרחיב הביאור בע"ה. הג' הת"ת והוא סוד בן זכר כולל ו"ס והוא כולל ג"ר בענין שיערך האצי' בו מערכה ג'. הד' במ' בה ובה נטיעת כל הענפים ולכך תתקן בסוד תי' נוקבא ואלו הב' ספי' שהם ז' ספי' הם סוד חתן וכלתו המכונים בשיר השירים שהם מתייחדים ומתפרדים והיינ' אומרו ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב כאשר יתבאר ואלו הב' תי' זכו"ן נקט שלמה בשיר השירים ובאידרא ובכמה דוכתי לא נקט הכי אלא כתר וא"א וחכמה ות"ת סוד ז"א והמ' נקבה לכל הזכר והענין שהם ב' בחי' הא' סוד הנהגת הכתר רחמים והם מתעלין ולכל הדרכים אין לנו מזה קושי שהרי הנהגת א"א נייחס אותם בא"ס והב' הנהגת הדינים ויתבחנו בב' בחי' הא' הנהגת נעלם הזכר והם ט' ספי' בסוד חכמה ותבונה ודעת המשלים במקום הכתר וחג"ת נה"י והם עולם הזכר מפני שהוא משפיע ואינו פועל וכמו שהזכר ימסור הנהגת הבית לאשה ואין לאשה אלא מכח בעלה כך המ' היא הנק' לכל י"ס הנז' והיא המנהגת ובה הדינים שהיא צורך ההנהגה התחתונה כאשר נבאר בע"ה וזה דרך האידרא וס"ד בפ' האזינו. אמנם כאשר נבחין החכמה בה שרש הכל והבי' בה שרש הכל והת"ת מתתקן לעצמו והמ' בה כלל הכל תעשה תי' ד' שהם כעין ד' אותיות שבשם שסוד יהו"ה הוא ז"א וד' אותיות הם ממש אב אם בן בת אמנם כאשר נתקנם על הדרך הזה יתבחנו הספי' שיעור קומה בלתי שלימה והענין כי כמו שהכתר לא נייחס אותו התפשטו' יותר מראש מפני שאין בו גילוי הספי' אלא ג' ראשונות כדפי' כך החכמה כשתבוא לתקן תי' לא יתוקנו בו אלא עד שיעור מעט כי ו"ק לא יתפשטו בו התפשטו' גמורה עם היות שהיא נפתחת לל"ב נתיבות לבחי' היותם נכללות לז"א כאשר נבאר אמנם הבי' תיקוניה כוללים יותר שהרי בה יתפשט האצי' יותר ולזה יתבחן ברעיה תי' יותר מתוקנים ועכ"ז לא ירד עד רגליים ושוקיים ובן ובת הם מתפשטים בעצם ולכך יבחן בהם כל התי' משלם ודוק בשיר השירים ותשכח ודרוש בהם ותמצא כל חפץ:

תמר ו - פרק יט

כאשר תכלול דברינו תמצא שהחו"ב פעמים שהם ראשים לז"א פעמים הם שיעור קומה לעצמן. והנה ענין ב' אלו הם מנגדותי זו את זו אם הם ראש האיך יהיו שיעור קומה

שלימה ועוד אם הם ו"ק גוף לבד האיך יעשו ראש ומאין בא להם הראש אמנם ענין סוד זה הוא מה שתמצא מבואר בחש"ק בש' ז' שר"ש הצריך בביאור א"ב וא"ס ב"ן וב"ת בשעת פטירתו ולא עשה כן באידרא ועל הסוד הזה תלוי הענין והנה כבר פי' שחו"ב עם היות שיתוקנו בתי' לא יתפשטו עד הגוף והרגלים לדרך שפי' בכתר שאין ארי' מתתקן אלא עד סוד רישא ועתה בין שיהיו על ז"א ראש וגוף הם ו"ק בין שיהיו לעצמן לעולם אינם אלא ראש ונשאר עתה לבאר ב' חלקים הא' האיך הם ב' יחד ראש ועתה כל א' תי' לעצמו. הב' ראש ז"א כמה יעשה ולזה תדע כי חו"ב הם כדפי' בתי' הכתר החכמה מוחא והבי' כלים ואיברי גולגלתא ונודע שהמוח בדקו' פועל באיברים עתה יבחן במשל העין או הכלי' או הראו' אשר בתוך הכלי והיינ' הכלי בעצמו הבי' והראו' אשר בתוכו החכמ' הפועלת בתוך הבי' ובזה אין דוחק ומה שיהי' ב' ראשי' לעצמן כאשר נחשו' ההנהג' חכמ' לעצמ' שהוא המתלבש תוך הכלי' והבי' לעצמה שהם הכלי' ואין לתמוה האיך יחשב ויתוקן בתי' מה שהוא תוך הכלי' שהרי הכתר נשמ' פנימי' להם והוא מתתקן בבחי' עצמו וכמו שהכתר בחי' תי' שרשי הספי' שבו כדפי' כך תי' אבא שרשי הספי' שבו וכן תי' אמא. אמנם יש לדקדק היאך ישלימו תי' בן ובת לעצמן זה פי' שם באידרא בשעת פטירת ר"ש ואמר שסוד הדעת הוא בחי' לספי' ו"ק המושרשות בחו"ב ומתאצל ומתפשט להגל' למטה להעשות הספי' ובחי' הדעת נוטל כל מה שבתוך האב ומה שבתוך האם בסוד דאבא ואמא נטיל ברא ובז' יתוקן ממש בכל תי' רישא מאבא ואמא כאשר יתבאר ובזה יתוקן הענין בת"ת ומ'. ולזה ימצאו בחי' שיעור קומת התי'. בחי' הא' כתר לעצמו תמיד לכולהו פי' וחכמה ובי' וו"ק עולם הזכר ואין אנו מכניסין במה שישתרשו הספי' בחכמ' ובבי'. אלא הכל בסוד ראש להנהג' וכן אין אנו מכניסין עצמנו במה שנכללו ג' ראשונות בסוד הדעת בת"ת אלא הכל גוף ו"ק והנשמה בתוכם וזהו ז"א לערך הכתר א"א והמ' נוק' דז"א שהעתיק ההנהג' בה הוא לפעול הדינים ע"י וכל אשר לה נתן בידה. הב' כתר לעצמו רחמי' ואח"כ יתוקן החכמ' אבא ואח"כ תתקן הבי' אימא והם תי' מתפשטים יותר מהכתר ולכך יכללו יותר מראש ולא יסתיים הגוף והת"ת לעצמו יתוקן מכל וכל. אמנם הראש אינם ספי' בעצמן בו אלא הסתעפות ועטרה שיתעטרו אבא ואימא על ראשו והמ' נקבה אליו בין הכי ובין הכי ועם היות שהמ' נקבה לב' בחי' או חו"ב או ת"ת והחכמ' והבי' כלולות בה לא קשיא שפעמים יאירו חו"ב ממש בת"ת והכל במ' ופעמים תאיר הח"ת בענפים אשר לו מן החכמ' והבי' הג' הספי' כולם יתוקנו ובפרט ו' בנים וכולם משתמשים ונעשים שמוש בסוד הנקבה והיינו שכולם להם שיעור קומה והמ' בה בחי' נגדיי' לכל ספי' וספי' ושיעור קומה שבה ואל היסוד בפרטות

ענין זה פעמים תתייחד המ' עם הת"ת וכל הספי' בשיעור קומה עליונה בחי' ראשונה וב' והיסוד אבר הייחוד לבד ופעמים היסוד לעצמו תי' כל הגוף ויש בחי' בו לשמש עמה והכל בסוד היו' כל א' כלולה מי' וזה תי' כל הענינים כולם:

תמר ו - פרק כ

כבר פי' בתמר א' ענין המלכים אשר מלכו שהיא סוד השרשת הספי' בחכמה שבכתר ונעלמו והנה אותם השרשים נתפשטו התפשטות אחר התפשטו' ומציאו' אחר מציאו' עד הגיע הנמצאו' אל מקום גילויים וגילויים ותי' נתקן הכתר בבי' שבו וכל התי' שאנו אומרים מוחא חכמה וכיוצא היינו אותם הבחי' שבבי' שבכתר כמבואר בארוכה בתמר א'. ועתה ממש כזה הוא סוד חו"ב לו"ק והנהגתם וכמציאו' החו"ב הם החו"ב שבכתר לי"ס והתפשטות' וילמוד הענין זה מזה וילמוד סתום מן המפורש. הנה התולדות באב הם המלכים אשר עלו במחשבה להבראות שהם נבנין ונעלמין דהיינו חרבנם ומיתתם כדפי' והיינו ממש מה שאנו מייחסים כאן אבא בחכמ' שהם התולדות שהם שיעור קומ' ז"א נעלמים ונסתמים בבנין בחלצי האב כדפי' והנה התי' יחחילו לצמוח צמיחת הספי' בחכמה דהיינו באבא והחכמ' תתקן לעצמה תי' אחר תי' עד התפשטות סוד הבנים בתוכה נעלמים עד הגיעם אל מקום מסירתם אל הבי' ובבי' יגלה מציאות' דהיינו אימא שהיא המורה התולדות שהאם היא המגלה התולדות בסוד עיבורם בה כנודע שהאב אינו מגלה כלל באות י' אין שום גילוי לתולדות ומד' מערכות שנעריך האצי' בסוד יהו"ה לא נתגלו בבי' כאשר נתגלו בה' כאשר נבאר בסוד עין ה' וכאשר פי' בספ"ר בש' שם בן ד'. והנה ממש מה שאמרנו בכתר הוא מה שנאמר בחכמה ובי' אלא שהכתר יתעלם לערך מציאו' שרשי הספי' וכאן יתעלם לערך הדינים כי בבחי' התי' ושרשי הספי' בכתר כך בחי' הספי' ופעולתם בדין ממש בחכמה ובי' כאשר אבאר ולזה הכל עולה לדרך א' ומציאות א' ומה שאנו מייחסים סוד הפעולות והתי' בסוד אבא הוא בערך השרשים ההם והם בבחי' גילויים בדין למטה בבי' סוד אלה המלכים ובערך השתרשם שם הם בנים בחלצי האב ובערך מציאות תי' החכמ' החכמ' דכורא מתתקן באיברים ואימא מולידה התולדות והם התי' והם שרשי הספי' כדפי' והכל סוד שרשים לת"ת וספי' וכמו שבי' שבכתר תי' הכתר שרשים לי"ס כדפי' כך הם אלו התי' ועתה מה שאנו אומרים אבא ואימא ומה שאנו אומרים אלה המלכים והעלמן ואח"כ קיומן בבי' ורישא דמלכא הכל ענין א' ומעתה כל מה שנדרוש בעין ה' בסוד החכמ' היות בה י' במילואה דהיינו ו"ד שבתוך י' ועצם הי' בעצמה שיורה על התולדות ובחי' התפשטות' בה בעצמ' מבחי' אל בחי' וכל מה שנדרוש באלה המלכים לקמן בעין שמש בע"ה. וכל מה שאמרנו כאן

שבחי' החכמ' ותי' בשיעור קומה הכל ענין א' ובערך הדין יתעלמו ויאמר מיתה וכל מה שנאמר בעין ה' בסוד אות ה' בצורתה ותי' ומילואה והתפשטות' ד"ו פרצופין בה המתפשטי' ממנה וסוד התפשטות בן ובת ועיבורם בה הכל סוד תי' רישא דזעיר והכל סוד תי' נוקבא ממש והכל ענין א' ולכך הרחיב בחש"ק ש' ז' ר"ש בשעת פטירתו פי' שם בן ד' ואותיותי' כאן לרמוז אל הסוד הזה והתי' לענייניו והשרשתם ומעתה אני בא לבאר ענייני החכמ' והבי' בתמר זה להיות בו הייחס הזה שפעמים יחשבו מכלל א"א ג"ר חשובות כאחת ופעמים יחשבו לעצמן או"א ופעמים יחשבו רישא לז"א והם ג' בחי' לחכמ' ולבי'. הא' קשרם בכתר. הב' הם בעצמן, הג' בחי' לו"ק ולזה עיקרם אבאר כאן בתמר זה והשאר אבאר בעין שמש בע"ה במעין שאחר זה וחלק גדול יתבאר בעין ה' שאח"כ:

תמר ו - פרק כא

כבר פי' לעיל שהחכמ' ישתלשל מהכתר מבחי' דיק' מחי' י"ג ופי' שישתלשלו נקודה אחת כולה רחמים. אמנם היא השרשת ג' עניינים שהם חכמ' ותבונה ודעת דהיינו הדעת חכמ' שבכח החכמ' מבין והבי' היא מבין דבר מתוך דבר הידוע שמוליד הדעת הנז' ובמקום היודע כתר יתפשט למטה הדעת הקושר ב' וכולם נקודה א' וקשר א' והנה יתאצל א' בחי' קשר ג' באחדות א' בענין שאלו העניינים יחייבו ג' הנהגות דהיינו החסד הגמור חכמתו שהוא תחלת הסוד הקודם קודם הויית ההויות וכיון שאינם הם נמצאים מחסדי' הגמורים לכך היא חסד גמור אמנם ידיעת הדברים אחר היותם היינו ענין ההויות והתפשטות' ועליית מציאותם למעלה וענין זה מחייב הדין שאם יהיו כדאים יושפעו ויתן להם הטוב ואם לאו ימנע מהם הטוב ההוא והדעת הוא קושר ב' עולה על גביהן ויורד למט' מב' ולכך ימצא בבחי' מה קודם לחכמ' והיינו שהוא בחי' ענף היודע ממלא מקום הכתר והיודע הוא הקושר החו"ב לכך הדעת אמצעי קושר ב' והוא מתפשט למטה מב' מפני שהוא התפשטו' הנמצאו' למט' כדפי' ששורש ו"ק שהבינה דנה ומבינה בהם אחר היותם הוא סוד הדעת ולכך אליו ג' מציאיות אלו והנה ג' אלו הם אחדות א' בתחילת מציאותם והם חסד דין ורחמים נקשרים בקשר א' כי הדעת יסוד רחמים כענין האומן המרחם על מעשי ידיו ולכך בהתעלו' השרש למעלה ירחם כאומ' ורחמיו על כל מעשיו והנה ג' אלו בהתחל' החכמ' מהכתר אינה מחלקת שלשתם לג' אלא מאחדם. אמנם אח"כ תתפשט עוד החכמ' בחי' ב' ויבחנו בה ג' והם ג' נקודו' ולכך אות י' בעצמה יורה על ג' והם י' כנודע שסוד ג' קוים אלו שהם חכמה ותבונה ודעת הם י"ס והם ג' נקודות והם נקודה א' וג' בחי' אלו רמוזות באות יו"ד היא נקודה א' השוואת

ג' בחי' הנז' והם ג' עוקץ למעלה עוקץ למטה גיו באמצעותא דהיינו התבחן החכמה והתבונה והדעת והם עשרה שהם ספי' ועד כאן הכל אחדות גמורה תחלת צמיחתם. שוב יתפשט החכמה התפשטות עוד ויבחין בעצמה החכמה והוא כלל כולם כדפי' והבי' והדעת והיינו בחי' יו"ד במילואה דהיינו י' חכמה ו' דעת ד' בי' והיינו שהורה על ג' קוים והורה התפשטות' ולהיות שהתפשטו' הדעת והבי' מחייב החזרת הדברים ממטה למעלה לכך הורה סוד אות יו"ד י' וי' דהיינו יוד ממעלה למטה וסוד ההתפשטו' ממעלה תמיד נקשר באור המתנוצץ מהשמש תמיד דבוק במקורו אמנם כהתם מדת האור הישר ונתן פנייתו ממטה למעלה הפריד הנמצאות בסוד ו"ד והורה על התפשטות' דהיינו י' ומה שהיה סתום וכלול בנקודת י' שבה עוקץ עליון ותחתון ואמצעית נעשה עתה בהתפשטו' ופתיחת החכמה בתולדות מינה ובה י' התפשטו' ההויו' והתקשרם ממטה למעלה וי' דודה שלימה קשר שלם משקל שלם כי עשרים גרה השקל וי' הם מחצית השקל והם עולים ק' דהיינו יפ"י הם ק' כל א' כלולה מי' שזה גרם ההתפשטות וקשר הדברים בשרש' מצד הבי' ממטה למעלה דהיינו דלת דלו עיני למרום והיינו דלו ורוממו ההויות ונתקשרו בשרשם והדעת קושרם ממעלה למטה וממטה למעלה ונשלם המשקל ונקשר הקשר שלם והכלל יחד הם י' חסד ו' רחמים ד' דין דהיינו תחלת צמיחת החכמ' והתבונה והדעת בחכמה עצמה לעצמן ובה י"ס שהם ג"ר י' שהם ג' נקודות ראשונות חכמה ותבונה ודעת נקשרו' ונאחדות ויתפשטו למט' ששה התפשטות שהם ו"ק והם כמו שהם ח' מלכים שפי' לעיל בסוד הכתר כך הם ח' בחכמה כי י' הוא א' עם היות שהם ג' ששלשתם חשובות כא' ו' ששה ד' היא הבחי' אחרונה המלך האחרון דלת ושער לכל ונתן התפתחות כאשר נבאר בעין שמש והיי' התפשטות החכמה בי' מדריגות והם נעלמות והיי' ג"כ מה שנאמר הבנים בתוכיות האב שהרי ד' היא בי' והיא היא המ' שהרי נקבה מן הנקבה והזכר מן הזכר לכך יתייחס אות ד' לבי' ולמ' ו' לדעת ולת"ת ו"ק והכל ענין א' ששרש המציאות למטה מלמעלה והכל ענין א' ומציאות א' והיי' תחילת צמיחת הדיני' מן האב ואינם מתקיימין מפני שהם מיוסדים בחסדי החכמה כדפי' והיי' התפשט' י"ס הכלולות בחכמה והכל עולה לענין א' כאשר נבאר בעין שמש:

תמר ו - פרק כב

החכמה סתומה ומתעלמת וכשהיא נפתח' אינה אלא כמה שהם ח' ספי' מושרשו' ומתפשטות ממנה וסודם הם ל"ב נתיבות ואין החכמה הזאת החכמה המתפשט' ממש אלא מה שהיא נכללת בבי' ונעשי' חכמה דזעי' כאשר ית'. אמנם הפתיח' אל החכמה הנז' בתוכה היא חכמה שבבי' סוד ב' של בראשית. וכבר ידעת וקדם לך מכמה מקומות

מהזוה' שאות ב' הוא בי' ב' וכתי' בחכמה יבנה בית ואות ב' נאמר בה בחוכמת' ונאמר בה סוד בראשית נקודה בהיכליה מוחא גו גולגלתא. אמנם החכמה הזאת שהיא עצם החכמה אין שלשה אלה המציאיות שבה נפתחים אלא כשהגיע החכמה אל סוד ד' שבה שהיא שער ודלת פתיחת' פתחה פתח והאצי' הבי' בענין שיש לבי' שרש לחכמה ושרש למעלה משרש זה והיינ' בכתר ולא נתקנה הבי' הוי' ראשונה מהחכמה אלא היא נקודה מושרש' בסוד דיק' והחכמה בכח הכתר יצאה כלולה משרשה כדפי' ובכחו הוציא הבי' ונתפשט והטעם להיות הענין ממש במציאו' א"א שהחכמה נעלמת וסוד הבי' שבה מבין דבר מתוך דבר התפשטות החכמה ובסוד הבי' הסתעפות התי' דהיי' השרשת התחתונים ממש כדמותו היה ענין הבי' במציאות א"א שהחכמה נעלמה וסוד הבינה הסתעפות התי' דהיינו השרשת התחתונים ממש כדמותו הי' ענין הבינה למטה שנאצלת מן החכמה ע"י מה שהושרש' שם מן הכתר כדפי' ונתפשט' מן החכמה אל מקומה ובהתפשט' ונתרוקנה מן החכמה הדלת הזה ופתח' פתח אל החכמ' והנה בחי' אחרונה אל החכמה היא פתיחח' בבי' וצאת הבי' אל האציל' המתגלה וסדר וענין האציל' פי' בעין כל תמר ג' ושם הרחבתי' דרך כלל. אמנם עתה אנו בתי' החכמה והבי' והנה החכמה נתקן דרך העלם יתייחסו בו עולמות ויאמר עליהם שנחרבו לא לערך מציאות' בעצמ' שהרי הם מושרשי' ואחר שיוחסו חי' בכתר שיוחסו תי' בחכמה אלא יוחסו בה תי' הדינים מפני שאינה נחלקת לדינים וכל הספי' המתפשטות ממנה ובה הם רחמים ולכך נק' אב רחמן ודאי שהוא בעל רחמים ולכך לא נתקן בו תי' זעיר שהם חי' הדיני' אמנם תיקוני' ודאי יש בו ולכך מלת אב מחייב היות בו תי' כדפי' וכמו שאדה"ר חוה נולדה ממנו כך חכמה אדה"ד ודאי חוה בי' אם כל חי נולדה ממנו וכמו שאדה"ר ד"ו פרצופי' נברא כך חכמה מהכתר ד"ו פרצופי' נאצל כדפי' ואח"כ נסרו הכתר לב' שמכח אור הכתר והשגח' א"ס נאצל ונתפשט ספי' החכמה ונעשה לו נקבה להיותם זכו"ן ממש כדפי' בפ' הקודמים ובזה כמו שהכתר מתתקן כך החכמה מתתקנ' וכמו שתי' הכתר הם השרשת התחתונים בו כך החכמה השרשת התחתונים בו וכמו שתי' הכתר אינם נגלים אלא נעלמים כך תיקוני החכמה אינם נגלים אלא נעלמים אמנם נדע באמיתות שמתתקן ולכך ייחס אותו בשם אב:

תמר ו - פרק כג

הנה האב בו התולדות בהעלם ודקות וקשר אחדות וזה פשוט וכמו שהכתר כאשר יתגלו שרשיו אל הספי' יהפכם לרחמים ויתקנו כמבואר לעיל בתמר בג"ד כך החכמ' כשתתפש' ויגלה שרשיה אל הספי' שהם מתפשטו' יבטל דינם. אמנם לא בתוקף

ובחזקה כרחמי הכתר שלא ישתנה אפי' חלק מכמה. אמנם סגולתה שהיא קושרת י' בתכלית הקשר ויאחדם והבנים הם מושרשים באב עד שלא יבחנו בהשתלשלו' ופירוד והבדל ומטעם בהגלות אור החכמה ותי' אל הספי' מיד הם קשורות ומאוחדות ולזה חייבו הזיווג והייחוד אל הת"ת והמ' דהיינו הספי' המתפשטו' מצד החכמ' מפני שאור החכמ' מגלה השרשים שבה אליהם וזה ענין אמיתי מיוסד בספי' שע"י השרשי' הם מתהפכים מיד לשרש המתגלה וכיון שהחכמ' היא אחדות הענפים נקשר סוד ו"ד בתוך נקודת מציאות' הם הם תיקוניה בהגלות אלו התי' אלו הספי' מיד הם מתקשרו' ומתאחדות. אמנם החכמה אינה במדרגת הכתר לבטל הדינים אבל יש בה כעין לפי שיעורה ומדתה ולזה כמו שהכתר נשמה לספי' כך החכמ' נשמה אליהם מנהגת בתוכם כאשר ית' בע"ה ועתה בזה יובן מ"ש בס' הבהיר משל לבנים שהיו רחוקים מאביהם וכו' ואמר שהאב יחזור על כולם והיינו סוד התפשטו' בכל הספי' והיא חייתם ונשמת' כאשר נתבאר בתי' שסוד החכמה מתפשטת ומחי' כל הספי' ויתבאר בעין ה' ח'. ולזה החכמ' היא חיי הספי' וקיומן והרי אלו הם ב' פעולות אשר לחכמה בספי' הא' חיותם בתוכם הב' בחי' זיווגם וקשרם יחד והכל מטעם א' בקרוב כי מטעם היות בו תי' הם שרשים לספי' יתפעלו הספי' משרשם כנודע וכאשר יאירו הספי' מאותו השרש יתלחלחו כפי מציאות השרש ויתקשרו מטעם זה ממש כאשר הם רחוקים ממנו יתפשט חיי החכמה ואורה אל הספי' והיא מתוכם כנשמה בתוך הגוף מנהגת הנהגתם וסוד זה תלוי בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א שנק' בחי' שקיו דאילנא חיות הספי' כאשר ית' בעין ה' בע"ה: פכ"ד הנה עתה לדרך זה תמצא שכמו שהאצי' המתפשט הם ד' בחי' שהם ד' מערכות שפי' בספ"ר בש' שם בן ד' דהיינו סוד הספי' באות יו"ד וסודה באות ה' וסוד' באות ו' וסודה באות ה' הכל מכח החכמ' שהיא אב לספי' מתחילת מציאות' ראשונ' אב להשרשת' באות י' שבה יסוד כל הנמצאים יחד כדפי' שנית גם אצילות' בבי' ששם יתפשטו ג' קוים ויתמצאו חסד דין ורחמים כאשר ית' ג"כ מכחו עד אצילות' במקומם בשש קצוות ששם עצם ההנהגה בחסד דין ורחמים ממנו סוד שתילתם במ' שהיא הנהגה המיוחד' להנהיג התחתונים ממנו ולז' הם צומחים ממנו ג' קוים דהיינו י' ג' עוקצין ויתפשטו ג' ווין באות ה' והם נובעין משם והיינו ג' נקודות באות י' ראשי' לג' ווין שבאות ה' כזה ה ויתפשטו שלשתם בחג"ת נה"י דהיינו ו' ששה ג' וג' ראשי' וג' אבות וסופם ג' בנים ואחריתם באות ה' היא המ' ג' קוים בית קיבול לשלשתם וכן פי' בש' ז' סי' ד' והנה המציאו' הזה אשר לספי' מן החכמ' הוא סוד בחי' התפשטו' ההנהג' כדפי' ולזה הכל הוא מושרש שם. והנה ההשתרשו' היא בסוד החכמ' שהיא נשמ' לספי' מנהגת באות ה' ואות ו' ואות ה'

ולכך יתייחס לה שם יהו"ה מלא ושלם בסוד היות בה המערכות האלו כדפי' והיינו סוד היותו נק' אב דהיינו תחילתו מי' של אלף ויתפשט עד י"ב דהיינו בית קיבול והיינו סוד יו"ד שפי' דהיינו סוד י' נקודות העדן ו' התפשטו' הנהר כאומ' ונהר יוצא מעדן ומשם יפרד והיה לד' ראשים היינו ד' והיינו סוד י' הנכלל בחכמה להראות (אולי צ"ל מתחי') מנחי' התפשטו' הזה כולו עד המ' ולא שיהיה ממש בה בסוד גילויה אלא נעלם תכלית העלם וכולל תחילה וסוף עד ד' היא המ' סוד האצילות:

תמר ו - פרק כה

אחר שדרך כלל אין הכתר כלי לפעול למטה פעולה נפעלת למטה ממש אלא הוא סוד א"ס המתפשט הנשמ' אל הספי' כדפי' בעין כל ת'. ורמזנו לעיל והספי' מושרשו' בו לא בעצם השרש' כדפי' לעיל בתמר א' א"כ ימצא שתחילת מציאות הנמצאו' הם מהחכמ' ולכך החכמה נק' יש דהיינו תחלת הישוב שעד כאן א"ין ואין לייחס הוויות דבר מה אמנם מהחכמה ולמטה עשיי' ההויות ולכך יאמר עליו מה רבו מעשיך ד' כולם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינין. והענין כי הכלי להמצאת ההויות היא החכמה היינו לערך היות להם גילוי וישות אמנם מקום צביעתם להיות להם גוונים שהם סוד ההנהגות המשתנות מכמה שינוים לבן אדום ירוק שחור וכיוצא זה לא יצדק בהם אפי' בחכמה אלא דווקא בבי' וסוד הענין פי' בס' בראשית ש' ג' סי' א' בענין שהם ג' ולזה כאשר הספי' בהעלם עליון יהיה תחלת מציאותם בנקודה עליונה:

תמר ו - פרק כו

הנה הספי' אינם עצם א' פשוט אמנם הם שכלים בהם כמה ענינים ותי' כדפי' ולזה פי' בחש"ק בש' י"ד סי' א' כמה מרכבות וענינים שיש לד' ספי' שהם ד' אותיות שבשם א' ספי' החכמה יש בה ראשונה מציאות א' המתדבקת ומתאחד בכתר סוד מרכב' הנק' מרכבת האגוז ויכונה בשם אגוז להראות על העלמה והסתרה כאגוז הזה הסתום מכל צד ואי אפשר להוציא מתוכה כלל כך בחי' זו נעלמת מאד עוד יורה על ריבוי השומרים המקיפים לה מכל צד כך יש לבחי' זו כמה מעלימין שהרי בחי' א' להנהגה מחכמה היא זאת. עוד יורה כמו שהאגוז מתבחן לכמה בחי' בעצמה מתוכה אל תוכה והנראה ממנה נקודה א' כך החכמה בבחי' זו אינה מושגת אלא בחי' א' והיא בתוכיות' כמה בחי'. עוד יורה כמו שהאגוז הזה הם סוד ד' מוחין לד' סטרי' ונקודה למעלה ונקודה למטה הם סוד ו' כך המציאות הזה הם ו' ספי' תחלת השתרש' בחכמה הם חגת"ם לד' סטרי' ונקודה עליונה בנצח ונקודה תחתונה בהוד וסוד הוד ונצח הם סוד הת"ת ו' הקושר ממעלה למטה ועושה הדינים והתחת וענין זה אבאר במקומו בעין תפוח בע"ה. בענין שסוד

האגוז הם ב' סיטרין סתומים נעלמים נכללים בנקודה א' כדפי' וזה תחילת בחי' החכמה מהכתר. עוד יש בחי' שממנו הוא העצמו' המתלבש נשמה להנהיג בתוך המציאות הזה הנהג' א' בחכמה שהיא סתומ' ונעלמה והיינו סוד המחשבה החושבת ראשונה בהנהגה וזה תחילת צמיחת החכמה מן הכתר ולכך כל מה שנכלל בכתר נכלל בחכמה זו המתאצלות ממנו והנה מפני זה תתעלם ותסתר מכל הנהגה והיא אמצעי' לתת להנהגת הכתר מציאו' למטה שהרי הכתר נעלם תכלית העלם ואין לתחתונים כניסה אליו כלל. אמנם יוכללו הספי' התחתונות בחכמה בבחי' זו ומכאן יהיה להם כח לקבל שפע הכתר להנהיג למטה והיא הנותנת מיצוע בין תי' הכתר לספי' התחתונות. אמנם היא מצד עצמה דקה תכלית דקות עד שאין שום בחי' בספי' יכולה לסבול הנהגה דקות הכתר אלא בחי' זו ולכך זו היא עדן בחי' אגוז להתעדן הספי' מהכתר כי מזה ולמעלה אין להם השגה כדפי' והנה האגוז הזה היא סוד בחי' ממוצע' שתחלת החכמה היא נקודה לרוב העלמה מהכתר ותתפשט ותתרחב בסוד האגוז ותתרחב ותחזור ותעלים ותסתום הכל בסוד נקודה והם ג' בחי' כעין האלף וכעין אות י' עוקץ למעלה עוקץ למטה וגיו באמציעת' וכן א' י' למעלה י' למטה ו' באמצע היינו סוד אגוז שהיא תחילתה בנקודה וסופה בנקודה ומעלמ' וסותמת הכל והיינו להשריש הספי' בעצמות' וההנהגה והרי הוא סוד השרשי' בחכמ' שכך ג' בחי' אלו בה בנקודה העליונה דבקות החכמה בכתר הגיו באמצע התרחבות החכמ' ופתיחת' בעצמ' הנקודה למטה סתימת והתקבצות הכל יחד וו"ק אלו בעצמות' מתפשטים ונמדדים מהם ובהם ומתבחנים בג' בחי' מעצמם אל עצמם בבחי' שונו' והם סוד חכמה ותבונה ודעת ג' קשרים. הקשר הא' חכמה בכתר. הקשר הב' התבונ' הכולל' בעצמ' ו"ק כדפי' הוא האגוז. הקשר הג' הדעת הסות' ומחתי' הכל בעוקץ התחתון כדפי' והתרחבות האגוז היינ' סוד התבונה המתפשטת בו"ק בענין שסוד האגוז הוא בחי' יו"ד סתומה היא האוספת ו"ק בה ג' קשרים דהיינו ג' יודין ביו"ד א' דהיינו שכל קשר יכלול סוד י' כדפי' בעין כל תמר ד' פ' י"ז והם ג' קשרים ג' נקודות מתבחנות בסוד החכמה והם סוד ג' שרשים מתפשטי' מתי' י"ג שהיא בחי' אחרונה שבכתר:

תמר ו - פרק כז

עוד תתפשט החכמ' התפשטות שני מתפשט ממציאות זה הא' שהא' הוא סוד החכמ' בג' נקודות דהיינו החכמ' והתבונ' והדעת שהם ג' קשרים ג' נקודות כדפי'. אמנם המרכבה הזאת מרכבת האגוז היא העלם החכמ' וסתימת' וכאשר תאיר הכתר בה יתן עוד התפשטות לה להתלבש עוד בסוד מרכבה ב' ואין מציאות' נמצא אלא בהארת הכתר

משרש החכמה שבו שהוא שרש חכמ' ותבונ' ודעת שבתי' י"ג ותאיר בסוד האגוז הנז' דהיינו סוד י"ג קשרים עצם היו"ד מיד מהארת הכתר בבחי' אגוז תתנוצץ ותאיר המרכבה הזאת השנית בענין שסוד אגוז נעלם תכלית העלם מפני היותו סוד בחי' דבקות החכמה בכתר והמרכבה הב' תאיר ותתנוצץ ממנה ולא נעלמת כמוה והוא מהארת הכתר באגוז מהתפשטו' סוד קו המדה בוצינא דקרדינותא מהכתר ולתת מדה למדות כדפי' בעין כל תמר ב' הנה יתפשט לאגוז בעלת ג' קשרים קוץ למעלה גיו באמצע קוץ למטה. והנה למטה מג' קשרי' יתנוצצו ג' ניצוצות הארות התפשטו' והתנוצצות סוד קו המדה דרך ג' קשרים למטה ואחר שימדוד קו המדה ג' קשרים יתפשט למדו' עוד למטה מכל קשר וקשר בענין שמקיבוץ ג' התפשטות מג' קשרים יעשה סוד המרכבה הזאת השנית והיא נמדדת מסוד קו המדה המתפשט' מהכתר כדפי' ולכך כל ניצוץ יתנוצץ לג' ניצוצות שהם ג' ספירות ימיניות שהם ד' הא' החכמ' ניצוץ מתפשט' מהקש' הא' השלשה הם חסד נצח ת"ת בסדר הזה החכמ' למט' ממנה בימין חסד ולמטה ממנה בימין נצח והת"ת לצד המזרח משוך לאמצע שהוא מתקרב אל הבי' כנודע והיינו כצורה הזאת [] הגשמי' בענין שהם ד' ניצוצות דהיינו ניצוץ א' וממנו מתפשטי' ג' אחרים כללם הם ד' ספי' ואלו הם מבחי' החכמ' המתקרב אל הכתר ולכך יש קדימה לבחי' זו על בחי' הקשר הב' המתנוצץ לצד שמאל ולא ממש שמאל ודין שעדיין אין דין ואין שמאל אלא מפני שהוא בחי' הבי' והוא ג"כ מתנוצץ מתוך הקשר ניצוץ א' ואותו ניצוץ מתנוצץ לג' ניצוצות דהיינו הניצוץ הא' היא הבי' וג' ניצוצות המתנוצצת ממנה הם גבורה הוד יסוד וסידרם כזה הבי' ותחתיה בשמאל הגבורה ותחתיה ההוד ואח"כ היסוד משוך מעט לימין למט' מהת"ת מערבי נוכח המזרחי כזה [] בצורה גשמי' עד"מ והם מהקשר האמצעי בי' כדפי' ואחר שב' קשרים אלו יתנוצצו בסור קו המדה המודדת המרכבה הזאת ונתנה מדות למדות ונשלמה המרכב' בריבועה כזה [] שהם ח' ספירות רבעות ההנהגה משלימות סדר ההנהגה חכמ' תפארת בי' כל המזרח חכמה חסד נצח כל הדרום בי' הוד כל המערב וכללם ח' ספי' חכמ' בי' תפארת חסד גבורה נצח הוד יסוד עמדה המרכבה ונשלמי' התנוצץ הקשר הג' שהוא סוד הדעת והתנוצץ נקודה אמצעי' הקושר הכל יחד ממטה למעלה וממעל' למטה ונעשה נקודה המנהגת בכל הניצוצות הוא ניצוץ המ' התשיעי' הנקשר' עד הכתר אנ"י אי"ן והיינו המשלמת ט' נקודות ועמדה המרכבה על סוד הצורה השלימה כזה [] בצורה הגשמי' ובהמצא ענין זה תמצא תמצית מציאות כל הנדרש כי סוד החכמ' נקוד' אחת נקשרת בכתר ועולה ונקשרת מי' מתמצאות בג' קשרים דהיינו אחר התפשט הנקודה וסוד ג' נקודות דהיינו הראות בה סוד חכמ' ותבונה ודעת ואז

יתמצא בה סוד מרכבה האגוז ואח"כ יתנוצצו ג' ניצוצות מג' קשרים הם ג' נקודות בגוף יו"ד, ואח"כ יתנוצצו ג' ניצוצות וט' נקודות ספי' ולכך יו"ד יהי' בה ג' בחי' הא' נקוד' הב' כוללת ג' נקודות קוץ למעלה קוץ למטה גיו באמצע הג' כוללת י' דהיינו ט' ספירות הם ט' ניצוצות וסוד הנקודה כעין כתר שבחכמ' המתפשט לג' להתפשט בתשע מחכמ' עד המל' ובחי' הנקודה הזאת העליונ' שהיא כתר הנובע ג' נקודות ג' קשרים לט' ספי' כדפי' היא נובעת ט' מקורו' לט' ספי' שבה כדי שיהי' הט' שבמרכבה זאת השנית מושרשו' בזאת הנקודה הא' כתר שבחכמ' לט' ספי' המתפשטו' בה והנקוד' האמצעי' שהיא סוד הדע' עוקץ תחתון מתהלך בכל הספי' ונקשר למעל' על האי"ן ויורד עד איני ובאמצעות' נובע עצם הנקוד' מקורו' לכל הספי' הט' הנז' כמצוייר בצורה הגשמי' שציירתי בענין שסדר המציאו' ראשונה נקודה ב' ג' שבבחי' זו מרכבות האגוז ג' ג' ניצוצות מג' קשרים ד' ט' ניצוצות מג' קשרים דהיינו ג' ניצוצות משלימות לט' כדפי' והכל אחדות גמור' בתוכיות עצם החכמה:

תמר ו - פרק כח

ב' בחי' אלו שפי' שהם ט' והם ח' הם בחי' מתעלות אלו על אלו שהרי הט' הם בכללו' הנקוד' האמצעי' אינה עמהם. אמנם מאותה הנקודה האמצעי' נובעים ח' מקורו' והוא סוד אי"ן אנ"י בסוד הדעת הקושר ממט' למעלה וממעל' למטה מפני שהדעת יש בה הסגולה הזאת שהוא למט' ומציאותו ענף הכתר מלמעל' ולכך בסוד המרכב' הזאת הוא עושה בחי' תחתונה ובחי' נקודה אמצעי' הקושר הכל בעיקר הכל ובו בעצמו שהוא נקודה אמצעי' משתרשי' ח' אלו המתפשטי', והם בסוד הנקודה העולה למעל' מהכל אין מקורו' ושרש לכולם. ובאמצע יונקים כולם ממנה ולמט' נכללים כולם בה והיינו סוד מדת המ' שהי' עולה על כל הספי' ונקשרת עד א"ס ונעשי' שרש לכל הספי' ובאמצע נקשרת עם כולם ונובע' לכולם ולמט' נכללת מכולם ועתה הם ח' והם ט' הם ח' הנקוד' בעצמן מצד החכמ' והתבונה והנקודה האמצעי' מתעלמת והם ט' כאשר הנקוד' האמצעי' משלמת ובנקוד' עצמה משתרשי' ח' ואז הם ט' וח' כדפי' והמרכבה הזאת היא עדיין באין סוף ואין שם ועכ"ז הם ברמז ט' נקודות בתורה כזה פתח חולם ת"ת צר"י בינה סגול חסד שבא גבורה חירק נצח שרק הוד שורק יסוד והנקוד' האמצעי' היא קמץ הקומצת הכל כנגד הא"ין כדפי' ולכך יתבחנו אלו הט' לד' רוחות הם סור ד' הנהגות דהיינו אל החכמ' ב' הנהגות ואל הבינה ב' הנהגות ואל הנצח ב' הנהגות ואל ההוד ב' הנהגו' ולכך הם ד' זויות בי' היא משמשת כעין הת"ת למזרח וכעין הגבור' לצפון דהיינו דין ורחמי' והחכמ' היא משמשת כעין החסד לדרום וכעין הת"ת למזרח דהיינו חסד

ורחמים והנצח היא משמשת לדרום ולמערב דהיינו חסד ועירוב ההמזגה וההשפעה יחד דהיינו מערב והם ג"כ שלוחי' נה"י מערביים והמ' היא המערב ואלו עליה ותחתיה במדת' מכיני' לה ולפיכך הנצח חסד ימיני דרומי ומערבי ביסוד וההוד שמאלי צפוני בגבורה ומערבי ביסוד וד' מדות ראשונ' לד' הנהגות שהם מזרח רחמי' ת"ת דרום חסד גדולה צפון דין גבורה מערב כלל הכל מיעוט האור יסוד ולכך התחילה המרכבה הזאת להתרבע והיא סוד רבוע ח' ספי' אלו בסוד החכמ' כמו שציירנו בצורה הגשמי' ואלו הם ט' עם הנקודו' האמצעי' המנהג' הכל ומשלמ' הכל הט' אין להם שם אלא ט' נקודות שאם היות שאנו מכנים הנהגות אלו הנקודו' הם שרשים נעלמים נסתרים נראים בהתפשטות למטה מהחכמ' אל האותיות שבבי' ובבי' נראה הנהגת' ולכך אינה בשם שהשם הוא קיבוץ אותיות מגביל ומגדיר המציאות המוגבל ומכונה בשם הריבוע ההוא וסוד הריבוע הזה וההנהגה הזאת היא הנהג' נעלמת סתומ' שאפי' מרע"ה לא השיגה ועל סוד הנהג' זאת היתה שאלתו הראני נא את כבודך והשיבו לא תוכל להעלם המושג ועמקו ואלו הם מחשבות נפשיו' מתפשטות לספי' להנהיגם נשמו' לפעולה מהחכמ' המאירה לכל הספי' ואלו יתבחנו עוד לי"ב וי"ג ע"ד שהם ח' וט' והענין ששמנה הם י"ב כדפי' שבעלות הזויות משמשות ב' הנהגות דהיינו בי' חכמ' הוד ונצח הם ח' והם ד' עולו' י"ב והיינו הוד מרכבה מתפשט' למטה מהח' והט' ועוד יתפשטו ויהיו הי"ב ע"ב ו' ז' לכל א' הם עולו' ע"ב כל אלו הם סוד הנהגות לספי' בסוד התנוצצות המרכבה הזאת לספי' ודרך כלל הם בחי' אלו ממט' למעלה. הא' בחי' ע"ב והיא בחי' גמר התפשטות'. הב' בחי' י"ב והיא שרש לבחי' ע"ב ועם הנקוד' האמצעי' הם י"ג הג' בחי' ט' והיא שרש לבחי' י"ב. הד' בחי' ח' והיא שרש לבחי' ט' כדפי' הה' היא בחי' ג' ניצוצות מג' קשרים. הו' ג' קשרים שבהם סוד האגוז. הז' בחי' אחדות הכל נקודה א' כדפי' בפ' הקודמי' והיינו קשר הכל בכתר וא"ס כדפי' ע"כ בחש"ק שער י"ד סי' ב':

תמר ו - פרק כט

ב' שאלות של מרע"ה הא' הראני נא את כבודך. הב' הודיעני נא את דרכיך ונחלקו אם לא הראה לו הכבוד אבל הודיע לו הדרכים אם לא הראה לו ולא הודיע לו והענין הזה תלוי בידיעה ב' בחי' אל החכמה והענין שהחכמה נשמה אל הספי' ובה יעלה מחשבה להתפשט הפעול' בספי' ולכך כמו שהאדם יש בו במחשבה ב' כחו' הא' יחשוב במחשבתו. הב' תתפשט אותה מחשבה ותפעול באיברים כך סוד החכמה אל הספי'. הא' מה שישפיע הנהגת' בתוכיות החכמה. הב' מה שתתפשט החכמה בספי' ותנהיג בהם כנשמה אל הגוף. והנה מציאות החכמה בעצמ' יק' הכבוד ועליה נאמר הראיני

נא את כבודך וזה שאל להשיג החכמה בעצמ' וזה ודאי לא ניתן לו אלא נאמר לא תוכל לראות את פני שהפנים האלו נעלמים בלתי מושגים והתפשטות החכמה דהיינו הנשמה לאיברים דהיי' מה שהחכמה נשמה בתוך הספי' הם דרכי החכמה והנהגת' למטה והיינו הודיעני נא את דרכיך ובזה נחלקו התנאים יש מי שאומר שגם בחי' זו נעלמה ואינה מושגת וגם על שאלה זו נאמר לא תוכל לראות את פני שהם פני החכמה בספי' ויש מי שאומר שאין בחי' זו נעלמה כ"כ והשיגו מרע"ה ונתן לו המבוקש והנה טעם העלם שאלת מרע"ה הוא שהוא בסוד הדע' והדעת היא למטה מהחכמה ואין נבואתו מתעלית כ"כ. ועתה תלוי עיקר המחלוקת הזה אם נאמר שהמתפשט למטה מהדעת כיון שהוא מהחכמה הוא נשמה נעלמה ולא השיגה. או נאמר שאחר שהיא מתפשט למטה הרי היא נגלית מעצ' הדעת המושג ונתגלה לו ועתה סוד ב' בחי' אלו שפ' בפ' הקודמי' הוא סוד כבוד ודרכים וט' ספי' שהם ט' נקודו' הם סוד הכבוד ממש נתחי החכמ' בעצמ' העומדת בעצמה נובעת סוד ההנהגה אל הספי' והנה בחי' אגוז מעולם לא עלה בדעת אדם להשיגה כלל ולכך לא שאל עליה מרע"ה כלל ועיקר ובחי' המרכבה השנית הזאת ט' נקודות ט' ספי' שאל וודאי לא הראה לו כאומר לא תוכל לראות. אמנם כאשר תתפשט סוד החכמ' ויהי' סוד ט' נקודות נשמות לט' ספי' דהיי' בחי' דרכי החכמ' והנהגת' בספי' והיינ' סוד י"ב המתפלגים ונחלקים לע"ב בסוד ו' ו"ק לכל א' וא' מהי"ב אלו הם דרכים ובלי ספק הם בסוד ל"ב נתיבות החכמה נשמות לל"ב אלהים בבי' שמסוד נתיבות נעשו דרכים זה שאלות מרע"ה שאפשר שנתן לו או לא נתן לו ונחלקו כדפי' והארכתי בזה שהיא פתח לדעת ג' בחי' אל החכמ' הא' העלמ' שהיא האגוז שלא שאל עליה מרע"ה. הב' בחי' הט' שהם ח' ששאלו ובוודאי לא נתן לו. הג' מה שמתפשט דהיינ' בחי' י"ב י"ג ע"ב ששאל ואפשר שנתן לו. וענין ההנהגה אל תעלה בדעתך שענינה א"ס מתלבש בספי' ויוצא הפעולה ממנה אליהם ממש כנשמה בתוך הגוף נשמה שביד פועל ביד ונשמה שבפה פועל בפה ואפי' כאן א"ס פועל בחסד ומתלבש בחסד א"ס מתלבש בנצח פועל בנצח שזה טעות גמור' שהרי ילמוד הנמשל מן המשל והתמונה הרוחני' מן התמונה הגשמי' לא יפעול נשמ' היד ביד אלא ע"י שיעלה במחשב' דהיי' המוח ושם הנשמ' בכלי המוח ידמו ויחשבו להתנענע יד הנשמ' שביד ואף כאן פעולותיו לא יהי' אלא שתחלה יעלה בסוד המחשב' בשתוף הא"ס בה ושם יעלו הפעולות בתוכיות החכמה דהיי' סוד המרכבות הנז' נשמה בתוך המוח דהיינו התלבשות ט' נהורים נקודים תיקוני' שהם בא"ס בסוד הארת הכתר למטה מאירים בתוך ט' שבמרכבה הנז' דהיינ' סוד המחשבה העליונה ממש בנמשל באמרך מחשבת האדם הוא שיתוף נשמתו במקחו יעלה שם

המחשבה הזאת ויתפשט משם המחשבה אל הספי' בסוד שיתוף הנשמה אל הספי' והוא ממש דומה אל המשל יחשוב להניע רגל זה במחשבתו ויתפשט המחשבה ויניע הרגל יחשוב לפתוח עין ויתפשט המחשבה ויפתח עין נמצא שבסוד מחשבה ממש יהי' מקור נובע לכמה איברים שיהיה נובע ממחשבה ליד וממחשבה לרגל וממחשבה לעין וכענין זה ממש למעלה בשרשי ההנהגה בחכמה יעלו כל הפעולו' ויש שם שרשי' לכל הספי' ולזה יאמר המחשבה וידוע הדרך לאותה הספי' ולאותו צד ועכ"ז הכל בשיתוף א"ס בענין שיתפשט אל הספי' מחשבה חכמה רצון כתר וא"ס מתלבש בתוכם בענין שג' ראשי ההנהגה הנז"ל נמצאי' בכל פעולה ופעולה דהיינו א"ס בתוך הכתר וכתר בתוך החכמה בתוך כל ספי' וספי' לפעול הפעולות וכאשר ימשך המחשבה לספי' ויפעול ענין זה הם הדרכים הנעלמים ממרע"ה שלא ידע היאך יעלה במחשבה ויושפע ואחר שראה שלא היה יודע דרכי התפשטות המחשבה והרצון ובעל הרצון רצה לעמוד על שרשי הדרכים דהיינ' המחשבה שהרצון שוכן בה ולא שאל על הרצון ובעל הרצון שזה נמנע. אמנם המחשבה להשיג מתוכה הדרכים המתפשטים ממנה רצה להשיג והענין שהחכמה מחשבה ותעלה בדעתך שאדם ירצה לחשוב באיזה צורך מצרכיו מן הציור הגשמי ההוא בנשמ' אלא בכלי הגשמי' ויהי' כח הזוכר אומר לכח המחשב' הרי יש לנו בית פ' אתה בעל המחשבה תחשוב מה צורכי הבית או מה נעשה בו ויהיה כח הזוכר בשיתוף הנשמ' דהיינו כלי ונשמ' שבו מזכיר לכח העיוני בכח הנשמ' שבו צורכי הנמצאים דהיינו הבית והרי זה ממש סוד המחשבה העליונה שיעשה המחשבה דהיינו המוח דהיינו סוד י' חכמה בסוד המרכבות הנז' שהם שרשי הספי' המתפשטות דהיינו ציורי הנמצאות שבכח הזוכר ואין עליית' מעצמ' אלא בסוד שתוף הא"ס בה דהיינו הנשמה שבכח הזוכר שבמשל המרכב' הם שרשי הספי' דהיינו הבית שהמשלנו והנה עליית המחשב' חכמה והמצטייר בה מהנמצאות התחתונות הוא אל הכתר וא"ס הפועל בתוכו דהיינ' רצון מנשמה שברצון ושם יחשוב בצורכי המציאות וימשכו מבועין ע"י מה שהנשמה ברצון רצון לחדש ולהשפיע ולהניע יד ורגל או פה אל פניה פ' או פ' כאשר יפנה להשכיל ויעש' כך הנשפע והכח השפע נשפ' אל הספי' מהשרש העליון שהוא בסוד המרכב' הזאת ויפעול הספי' למט' בכח הנשפע ונשפך משם ע"י הנשמ' המתפשט' בה דהיינ' נשמ' היד או נשמ' הרגל או נשמ' העין וזה טעם למרכבות אלו תוך החכמ' שהם כציורי הנמצאות שהם בכח הזוכר לחשוב שם צרכיהם כך יצטיירו הנמצאות תוך החכמ' ויהיו שם להשתרש משם כל הפעולות שיהיו למט' ויתפשטו

משם הדרכים להתפשט לספי' וסוד המרכב' המסתעפ' לע"ב וי"ג וי"ב יהי' התפשטות הדרכים אל הנמצאות שהם הספי' הפעולות למט':

תמר ו - פרק ל

הפרק הזה כללתי מתוך ביאור מאמר ר' יודאי בפ' בראשית סי' י"ב הענין כי השגת הבינה בכתר אי אפשר לה אם לא ע"י סוד בחי' שבחכמה כיצד הבינה משג' בעצמה השגה שלימה ובסיבת' שהיא חכמה השג' קצתית לא שלימה ובכתר כמעט כלל. אמנם בהכנס הבינה בתוכיות החכמה במציאות שרשה הקודם שהוא בתוך עצם החכמ' אז ישיג הבינה השג' שוה אל השגת החכמה בכתר בענין שישיג בכתר ובתי' הנעלמי' קרוב או שוה אל השגת החכמה מפני שהבינה שבכתר והחכמ' כבר נאצלה והבינ' מתאצלת מהכתר תוך פנימיות החכמה נמצאת בצד מה הבינה למעל' מחכמה וע"י כך תכנס הבינה אל תוך החכמה להשיג בכתר ע"י מציאות' אשר שם השג' פרטי' בתי' הכתר והיינו בהיות נקשר מציאות זה אשר לה בחכמה עם מציאות' אשר לה העליון בתוך הכתר ואז תשיג סוד תי' הכתר שהם מתעלים בסוד אור צ"ח אור מצוחצח אור קדמון דהיינו ג' בחי' זו לפנים מזו ואלו לא היו מציאיו' אלו אשר לבינה בחכמה ובכתר מעולם לא תוכל הבינה להשיג סתרי תי' הכתר לרוב העלמן ולומר שאינה משגת בכתר אי אפשר מפני שהיא היא תי' הכתר למעל' כדפי' לעיל ולזה הכתר האציל הבינה בתוך החכמ' וזהו סוד בראשית ירצה בתוך הראשי' ברא הבורא הנעלם כתר שאינו נז' בשם הבינה שהיא אל"קים והרי אלו ב' מציאיות אשר לבינה הא' בכתר והב' בחכמ' ועכ"ז לא נז' מציאותה בתוך הכתר אלא סתם שהכתר האצי' הבינ' בתוך החכמה לרוב העלם שאין ראוי שאותו המציאות אשר לבינה בתוך הכתר יתייחס בשם כלל. אמנם בחכמ' יש לה מציאות מה יכונה בשם וכאן בסוד החכמ' התחי' ו"ק ליכנס בשם הגילוי קצת כי בכתר אין להם מציאות ולזה אין בכתר ו"ק שהרי ו"ק אינם מתבחני' לששה אלא ע"י חילוקם ובחי' לחסד דין ולא שיהי' בחכמה ממש חסד דין אלא יצמח עניינם להתייחס בו"ק מכאן מן החכמה ע"י סוד שורש הבינה אבל בכתר לא יכונה ענינים כלל וכל תי' יהיו ע"י סוד חכמה ותבונה ודעת בסוד אור קדמון אור מצוחצח אור צח ולכן יקראו תי' הכתר צחצחו' לרוב צחות וזכות והעלם וצמיח' ו"ק דוקא מן החכמה וזהו גילוים הא' והיינו בראשית בר"א שי"ת ועם היות שיקשה לזה שאין מציאות ו"ק מהכתר אינו דוחק מפני שכאן בחכמה מאירים ומושרשי' עם הכתר מפני שהכתר בתי' מאירים בחכמה והחכמה בה מושרשים ו"ק יאירו ויתמצאו שם מן הכתר ועתה ע"י החכמה בסוד הדעת המושרש שם יתמצאו ו"ק בכל י"ס כדפי' ויוכללו גם בכתר ספי' עשירית העליונה. אמנם בחכמ'

ישתרשו ו"ק מפני שכל הנמצאות מן החכמה דכתיב כלם בחכמה עשית וכל נמצא בעל ו"ק גבולי הנמצאים לכך ישתרשו בחכמה ומשם יתמצאו עד נקודה אחרונה ואלו הו"ק אשר בחכמה היינו סוד שורש הבינה אשר בחכמה כדפי' והיינו בראשית בר"א שי"ת וכיצד בראשית שהיא חכמה בר"א שי"ת שהם ו"ק ברא אלקים ע"י מציאות הבינ' המושרשת בחכמה. והנה אלו המציאיות אשר בחכמה יעשו מקורות נחלים מתפשטים מתוכיות החכמ' ונכנסים בסוד הדעת בתוכיות הבינה וע"י אלו הנחלים נעשי' ים הגדול והיינו שמציאות החכמה י' מקור ואות ו' בסוד הדעת נחל נובע ולזה יתפשטו ממציאות אל מציאות בתוך החכמה ויצאו מתוכיות החכמה ויכנסו אל תוכיות הבינה בסוד הדעת שהוא המיוחד חציו בתוכיות החכמה וחציו בתוכיות הבינה ומבשרי אחזה אלוה כגון האבר המייחד והיינו בראשית בר"א שי"ת ברא א"ל הי"ם אל"הים ומתוך הים גדול יעשו עוד סוד ז' נחלים כדפי' בחי'. והכהו לז' נחלים כאן הם בעצם נחלים נגלי' ומתפשטי' דרך ז' ספי' עד בואם אל סוד הים התחתון מהים העליון יוצאים אחר שיהי' בה סוד הכאה דהיינו צמיחת הדין ויתפשטו למטה בים התחתון והדריך בנעלים עד שתתפשט הנהגת' למטה בסוד עולם הפירוד וזה דרך סוד השתלשלות הבינה מן הכתר כדי להתפשט סוד הספי' למטה:

תמר ו - פרק לא

אחר שדברנו במציאות החכמ' ואצי' מן הכתר נדבר עתה במציאות אצי' הבי' מחכמ' והאיך יתעלה החכמ' אל הכתר ויתדבק בו להאצי' הבי' והנה החכמ' מחשבה ידמה בכח המחשבייי על הדרך שפי' בפ' כ"ט צורך הנמצאות דהיינו אצי' הבי' ומציאיות ותתעלם המחשבה בכח א"ס הפועל בהו כדפי' ויתדבק ברצון ושם הרצון ירצה בכח הנשמ' שבתוכו להאצי' הבי' שהם הנמצאים כדפי' שם. והנה העליי' הזאת לא שיתדבק ויעלה החכמ' ממש אל הכתר מפני עלוי הכתר. אמנם תעלה כל כח העליי' אשר בה ותתקרב בקיבוץ כל חלקיה ובחי' ומרכבותיה ואסיפ' נתחיה אליה שלא יעלה בדעת אצי' הבי' עד כללו' החכמ' ושלימות' בכל צרכי' ואחר שהמחשבה וכל הצריכ' לפעולותיה נגמר' חשבה לעשות עוד כלים למט' לגמור הפעולו' ולזה אספה מחשבותיה ומרכבותיה הנז' בפ' כ"ז כ"ח כ"ט ואז הראה המחשבה שם לפעול ואז א"ס יפעול וישפיע בה מרחוק מרוממו' מציאותו הבלתי מושג לזולתו ולכך ידומה ויומשל פעולת א"ס בספי' כמשל הבטישה דהיי' מרחוק וכן הכת' רחוק מן החכמ' ולכך יפעול בה מרחוק מפני שאין ייחס הרחק הכת' מן החכמ' כייחס הרחק החכמ' מן הבי' כדפי' לעיל והנה פעולת הכתר מרחוק. אמנם ידע החכמ' ויכיר כחו וישיג במציאותו אמנם פעול' א"ס יכיר פעולתו

ולא בעצמותו אלא יגיע לחכמה הארה ולא ידע מה הוא המאיר אלא חיוב מציאותו ושאינו בעל שינוי משתנה ממאיר אל בלתי מאיר ולא מבלתי מאיר אל מאיר אלא עתה הוכנה לקבל הארה זו ואחר שהאירה מא"ס בכלי הכתר כדפי' ירדה למט' להאצי' הבי' ולא ירדה ממש שלעולם היא דבקה ואחוזה שם אלא פנתה למט' והפני' הזאת אל בחי' אצי' הבי' יקרא ירידה והנה מתוך שהחכמ' נכללה בכלל בחי' והאצי' הבי' מתוך עיקר עמקי המחשב' בדבקות' בכתר וא"ס כדפי' נכללה החכמ' בכל מרכבותיה נאצלה הבי' בבחי' היותה מאספ' וכוללת כל בחי' החכמ' ומכל פאותיה והוכנה להיותה היכל ולבוש אל החכמה בכל בחי' בענין שיהי' כאן ב' ענינים הא' שהיתה הבי' מהפנימיות. הב' שאספה החכמ' כל נתחיה אליה אל תוכיותה כדי שכאשר תתאצל הבי' תהיה בה כלולות כל בחי' החכמה כדי שתהיה בה. בית קבול לחכמ' בכל פרטי מרבבותי' וכן החכמ' יש בה ב' בחי'. הא' בחי' העליונה והיינו עלייתה לנוכח הכתר. הב' בחי' להנהיג התחתונים דהיינ' סמכין ולזה עלתה למעלה אל הכתר בא"ס וירדה אל בחי' בתחתונים דהיינו שרשי הנמצאות אשר בה והיינו כללות המרכבות בה כדפי' בפ' כ"ח כדי לכלול הבי' מעצם החכמה בב' בחי' אלה שהרי שורש לבי' בכתר ומענף קו החכמה נאצלה ולזה תנהיג הבי' בתחתונים בכל בחי' מציאותיה אלה ואחר שירדה החכמ' נתפשט' החכמ' מעצמה אל עצמה מהעלמה ואסיפ' מרכבותיה אליה וזכרון הנמצאים אשר עלה במחשבה להמציאם ונתפשטה לצורך המצאת' בענין שתתפשט עצם החכמ' ותצא הבי' מתוכיותה דרך כל בחי' בכללות כל מציאות' והיינו ב' בחי' לבי'. הא' עצמות אצי' הנמשכת משרשה שבכתר בכח א"ס לחכמ' הב' כללות' מכל בקי' מרכבות אשר בחכמ' שנאצלה על ידה ואח"כ נעשית כיסוי וחיפוי לחכמ' בב' דרכים. הא' כעין כל הספי' התחתון מכסה העליון כמשל הרקיעים שגלגל הלבנה לנו מכסה בעד הגלגל העליון ולזה כל מסובב מכסה לסיבתו. הב' ממש היכל אל החכמ' שהחכמ' מתכסה ומתעלה בתוכה כמים הנשאבים בספוג וכאלו תדמה שיכנס עצם רקיע ברקיע תחתון בעליון מה שאינו נמצא בגשמי והשכל העליון ישתאב בשביל התחתון וענין זה אינו נמצא אלא בב' ספי' עם ב' ספי' דהיינו החכמה בבי' שהבי' נק' היכל והת"ת במ' שהמ' נק' היכל ונמצא בזו' במקום א' בפ' דרך העברה שמכנה היכל אל הכתר והוא ע"ד אחרת שמפ' היכל הי כול ואפי' לדרך זה יתיישב במדות אלו שכל מה שהחכמ' עושה נותנת בתוך הבי' כאומ' כולם בחכמה עשי' בבי' כדפי' בפ' בראשית וכן הת"ת אל המ' הפקיד כל אשר לו בידה וכן הוא א"ס בכתר כל מה שימצא יהיה שם חידושו ואין להרחק שיהיו ג' אלו היכלות בסוד מה שנאמר בכתר מהשרשי' לנמצאי' ומה שיתבאר בעין שמש ומה

שיתב' בעין יעקב בס"ד. ע"כ מחש"ק שער י"ד סי' א' ע"כ מה שראינו לפ' בעניני החכמ' ומכאן ואילך נפ' בעניני הבי' בע"ה במציאיותיה ותיקוניה בס"ד:

תמר ו - פרק לב

כבר פי' בפ' הקודמי' בחי' החכמ' וענין אצי' כאן נדבר בענין הבי' ובחי' בענין אצי' ועם היות שיש בכלל רישא דז"א קצות מבחי' וספי' המתפשטים ממנה עכ"ז בפ' אלו נבאר מה שהוא מתבחנת מעצמה להתפשטות האצי' ממנה בס"ד. ותחלת הענין פי' בפ' הקודמי' ענין הבי' שהיא מושרשת בכתר ופי' שתי' הכתר כלם הם סוד הבי' שבכתר. עוד פי' שבסוד דיקנא ישתרש המציאות והשרש לבי' המתפשטת ויתפשטו טיפה א' הכוללת ב' ספי' יחד דהיינו החכמ' והבי'. ועוד פי' שהבי' תמשך כל תוכיות החכמ' ומושרשת שם בתוכה עד המצא' אל מקום'. והנה עתה בהמצאה אל מקום' תתבחן בג' בחי' המחוייבות לכל ספי' וספי' והם הא' בערך החכמ'. הב' בערך עצמ'. הג' בערך בחי' אל הספי' הנאצלות למטה ממנה וענין הבחי' האלו רבות מאוד ברמזי האותיות ובכתובים בענין שיתייחסו דרך כלל לספי' מציאות' בכתר ומציאות' בשרש' אשר בכתר להתאצל והיא נמצאת מסוד זכ"ון מהכתר ולכבוד הכתר לא נייחס אותה ואת החכמ' בן ובת לכתר שאין ראוי לייחס בכתר אב ואם ומציאות' בתוכיות החכמ' ומציאות' במקום' בג' בחי' הנז'. והנה על התפשטות' מן הבי' נייחס בה מלת ונהר יוצא מעדן שהרי העדן היא החכמ' נקודה כדפירשתי לעיל בפ'. והבי' נהר יוצא מעדן דודאי מתוך העדן יוצא מתוכיות החכמ' מציאות הבי' לא כדרך האצי' אלא ממש מתחלה כשהושרשה החכמה בכתר הושרשו ב' מדות אלו וכשנאצלו נאצלו ב' כאחד אמנם החכמ' כוללת הבי' וכשיתפשט החכמ' ונתפשט מציאות הבי' דרך בה ויצאה הבי' אל מקום אצי' מתוכיות החכמ' והיינו נהר בי' יוצא ומתפשט מעדן ואח"כ יש בה ג' בחי' עומדות באחדות א' תמיד דהיינו קשרה בחכמ' כאומ' יוצא תמיד יוצא מעדן. הב' עצמות'. הג' המשכת' על הספי' למטה. ובפ' בראשית סי' ד' פי' שהבי' מושרשת בחכמ' בתוך הכתר ושם אין לה שם כלל. אמנם תתפשט ותצא מן החכמ' ושם היא מתגלי' קצת ונעלמ' ולכך שם תקרא מ"י שמלה זו מורה על מציאות מה שאלה בלא תשוב' ובהיות' בתוך הכתר היא בניינה מפני שהבנין ממנה עמוקה שהיא עמוקה בחכמ' ומפני שהוא בתוך הכתר הוא ציורא סתימאה קודש קודשי' ובצאת' מן החכמ' ועדין הוא עם החכמ' דביק' שלא נתפשט להאציל ז' ספי' הבנין נק' מ"י וכאשר נתפשט' להאצי' האצילות נתלבש' היא עצמ' הבי' בסוד בחי' הספי' התפשטו' ו"ק בה בעצמ' להגלו' והיינו לבוש יקר דנהיר שהוא יקר מצד החכמ' נהיר מצד הבי' ואלו הם סוד ג' קוים ויסע ויבא ויט דהיינו בי' ה ג' ו"וין

ודרך המציאות הזה מאיר בספי' ונקשר עם החכמ' והיינו אלה שהם ו"ק א"ל ה' יפעל אל פעמים שלש וכאשר יתקשרו ב' בחי' אלו מ"י עם אל"ה נק' אלה"ים כאשר יתבאר בעין ד' ואין הבי' נק' בשם אלהים אלא כאשר נתקנה להאציל מציאות הספי' דהיינו בראשית ברא אל"הים בעת הבריאה נק' אל"הים קשר ב' בחי' הנז':

תמר ו - פרק לג

הנה ב' בחי' הקצוות אשר לבי' דהיינו הא' ונהר יוצא נאמר בזו' תמיד דלא פסיק לעלמין ובחי' דביקות' עם החכמ' מעולם לא תפסוק ונק' מוצא מים אשר לא יכזבו מימיו והבחי' הב' שהיא בחי' על הספי' אינה קיימת לעולם אלא לפעמים תסתלק מעל הספי' ולא תשקם ולא תשפיעם והכי דייק קרא יוצא מעדן שלעולם יוצא ואינו פוסק ולעולם דבק בחכמ' ויוצא ממנה אמנם למטה לא אמר ומשקה את הגן כדי שנדרוש תמיד משקה אלא להשקות אם ראוי והגון להשקאה ומה שנגרע השקאתו אינו מצד הבחי' הב'. ומה שימצא בתי' שלח תשלח את האם תרין תירוכין שמורה שיש הפסק בין החכמ' והבי' וכיוצא יהיה הענין במ' שנבאר שסוד הדעת נאצל מן החכמ' והבי' שאותו השרש אשר להם בכתר כולל חכמ' ותבונה ודעת כדפי' לעיל בפ'. והנה בבחי' התפשטות הבי' מהחכמ' כך התפשטו' הדעת משם להשתלשל ולהמצא למט' מהבי' ולזה יעבור דרך החכמ' ומחכמ' אל הבי' להמצא אל מקומו והנה זה קשר נוסף אל הבי' עם החכמ' והנה קשר אצילות' לעולם לא תחסר אמנם קשר אצילות הדע' מחכמ' דרך הבי' להמצא למטה תחסר ובערך בחי' זו נייחס בה תירוכין והענין כי הדעת הוא סוד התולדות וסוד הזרעת החכמ' הבני' בבינ' כאשר יתב' והבי' פוסקת ומסתלקת מעל הבני'. א"כ מטעם זה ראוי ששורש אל הבנים שהוא סוד הדעת תפסוק ממנה ולזה כאשר תפסוק היא למט' מעל הבנים מיד השורש אל הבני' שהם מושרשי' בסוד הדעת פוסק וסוד הדעת הזה ייחס אל אבר המייחד אבא ואימא כי אחר שאנו מייחסים אותו זכו"ן ותי' שלמים בהם ראוי שיהי' אליהם בחי' אמצעי' המייחדם ואותה הבחי' האמצעית הקושרת ב' המדות האלו הם הזרעת הבני' והשתלשלותם ואלו הם בסוד הדעת המייחדם ומזווגם לחו"ב יחד ובחי' זו תסתלק ותעדר כאשר נייחס לבי' שם גלות ותירוכין כאשר נבאר לקמן. אמנם קשר מציאות' ועצמות' מעולם לא תעדר ולא תפרד כלל ועיקר:

תמר ו - פרק לד

מפני שיש בחי' ב' אל הבי' עם החכמ' דהיינו בחי' התפשטות הספי' תהיה הבי' נקבה והחכמה זכר לאצי' הספי' ולכך עם היות שהם נעלמות וסתומות בהיותם בסוד החכמ' בבחי' הולד בחלצי האב אינם כך בבי' אלא מיד רשים רשימו כענין האם שאחר

שמקבלת התולדות מיד מגלה אותם שהם בבטנה כך הספי' בהיותם נאצלים מחכמ' אל הבי' נותן בהם סי' ולכך יתרשמו בבי' ג' בחי'. הא' החכמה בעצמה. הב' היא בעצמה. הג' הבנים מפני שבהשתתף ג' אלה היה האצילות והיינו אותיות בינה המורה י' חכמ' ה' בינה ב"ל אותיות בן שבין ב' נמצא מכללם והיינו התפשט' סוד הדעת כאשר נבאר לקמן בע"ה ואלו הם בחי' רמוזות באות ה ממש עוקץ הדלת הינו י' וגוף הדל"ת מ' ו' זעירא שבתוך הדל"ת המשלמת ה' היינו אות הא כזה יה ויש עוד בהשתלשלות הבני' בחי' יתבארו בע"ה. אמנם דרך כלל שם בי' יורה על חיבור' בחכמה והוא נכללת מחכמ' ועצמות' והבנים בתוכה. והנה הבנים בהיותם בבטן המלאה אינו מורה מעוברת מבן או מבת אלא שהיא מלאה והמורגל בפי הכל בן כך הבי' אינה מתבחנת עתה בין היות התולדות בן או בת לכך הבת אינה נזכרת ונעלמ'. אמנם מה שהיא מורה בפי' בינה בן י"ה הזכר מקדים ומורה על מציאותו והבת אינה מתגלית לפ"ז עם היות שהיא מתעברת מב' בעיבור א' מפני שכל זמן שהאב בשיתוף עם האם דהיינו בי' והתולדות בעצמן דהיינו בן בסוד הדעת שהבת נעלמת עם היותה כלולה שם שבחי' התפשטות המ' לא יתראה שם כלל בעוד שהתפשטות החכמה על הבי' בסוד ג"ר חכמה ותבו' ודעת היינו סוד בי' בן י"ה יה"ו כאשר נבאר לקמן בפ' שאחר זה ואין מלת בי' מורה אלא התפשטות וגילוי אותה הטיפה המושרשת בכתר כדפי' שתתפשט ותתבחן בג' דהיינו חו"ב ודעת וגם הדעת מושרש בכתר כדפי' וכאשר נרחיב בפ':

תמר ו - פרק לה

הנה אח"כ נתפשטו התולדות ויתאצלו חל המקום אשר ראוי אליהם ויתגלגלו כמ' בחי' כאשר נבאר ותחזור האצי' להקשר יחד לינק מן האם ויהיו לפ"ז בן ובת יחד וב' יונקים ממנה ואז תקרא תבונה יורה מלת זו אותיות תב"נ' אות ב' משמשת לכאן ועושה בת ומשמשת לכאן ועושה בן והנה בחי' בי' גוברת על בחי' תבונ' כמה בחי'. הא' שבחי' בי' נכלל' חכמ' הב' שהוא עת האצי' לא היניקה אחר האצי'. הג' שעדיין אין הבת מתגלי' ובמלת תבונ' אין האב י' כלל ואינו עתה אצי' שכבר נאצלו והבת נרמזת בו ויונקת מהאם והיינו אותיות ו"ה שבמלת בן ובת ומשמעות התיבה מהבי' שהיא סוככת עליהם והוכפלו בן ובת ו"ה מפני שהי' מהבי' בן בת אצי' והיינו אותיות תב"נ' ואח"כ נאצל' ונתפשטו אל מקומם ונזדווגו זב"ז ו"ה חצי השם כנודע ואח"כ עלו לשרשם למעלה וייקנו מהאם משמעות הכתוב והיינו תבו' בענין שמלת בי' מורה על בחי' א' לבי' עם החכמ' שמלת מורה על בחי' אחרונה האם עם הבנים ובה בנים יונקים ממנה בשוה אפילו הבת לא תקבל ע"י הזכר אל' תתעלה עמו וב' יונקים משדיה ולכך נז' הבת א'

ואחריה הבן לראו' שאינה מקבלה מיד הבן אלא מעצם האם ממש ע"כ בסי' ד' ובסי' ה' פי' עוד ואמר כי סוד בי' דאמרן היינו דוקא בחי' החכמה עם הבי' ודעת הוא סוד בן בגווייהו ולזה יפרש על הסוד הזה שהיא חב"ד יאמר תמיד ברעיא מהימנא בינה בן י"ה יה"ו דהיינו סוד הדעת עם החכמ' והבי' שנכלל הכל בג"ר. אמנם תבונה דאמרן דהיינו בן ובת אימ' דרביעא כבר יתייחסו אלו בספי' המתפשטות דהיינו בן ובת ז"ס ובי' על גביהן ורחוקות מאד ב' בחי' אלו זמ"ז בי' מתבו' מפני שבי' מורה על קשר החכמ' עם הבי' והדעת ביניהם מזווגם והתבו' מורה שנסתל' החכמה ונשאר הבי' רובצת על הבנים בן ובת שנתפשטו שהרי בסוד בי' הבת אינה נז' וגם הבן הוא בסוד הדעת אמנם תבו' הבן והבת הם ז"ס וכבר ירד בחי' תבונה למטה אל הבחי' שאינה מתייחסת כח ושיתוף החכמ' עמה.

תמר ו - פרק לו

כשתדקדק ענין מה שפי' סוד ב' בחי' אשר לבי' עם החכמה הא' בחי' אצילות הספי' בסוד הדעת לא יתרחק אליה טעם למה אין תולדות הבנים מהחכמ' אל הבי' מבחי' קשר ב' ראש בראש שאין הנקבה מתעברת מן הזכר ראש בראש אלא מבחי' למטה שיש מקום שדרך בו יתפשט הדעת מן החכמ' אל הבי' ואני רמזתיו בפ' ופתח התיבה בצדה תשים שאין פחח' מבחי' א' שבה אלא מאמצע בחי' והטעם באורך הוא בי כ' נקודות הא' נאצלות בהשואה א' מן הכתר שבה ויתפשטו ויתמצאו ויתאצלו אל מקומ'. ויתאצל הבי' מן החכמ' תרד הבי' למט' מן החכמ'. ואחר אצי' ב' ימסור החכמ' אל הבי' דרך הדעת מציאות הבנים שהם הדעת בעצמו ונודע שבחי' אחרונה אל החכמ' ובחי' אחרונה אל הבי' הדעת שהרי הם הספי' המתאצלות מב' המשכות בין ב' מן הכתר ולזה יהיה מציאות תחתון מבחי' אמצעית שבחכמ' אל בחי' אמצעות שבבי' ויש לי עוד ללמוד בזה טעם כי הדעת היא נקוד' ו"ק ב' קצוות ומציאות' בת"ת נקוד' אמצעית לכולם והנה כאשר תסתעף הבי' ותתקן עצמה תתפשט עד הוד חמש נקודה נקודה אמצעית לב' נקודות למעל' ב' זרועו' וב' נקודות למטה ב' שוקיי' והת"ת הוא בין החו"ג ולמטה מהם על נ"וה ושם סוד נקוד' התפש' הדעת מן החכמ' והכנס' לבית כי מתוכיות ה' נקודות יוצא ואל תוכיות ה' נקודות נכנס. א"כ דרך בחי' זו יהיה סוד קבלת הבנים מהחכמ' אל הבי' בסוד הדעת המתפש' מן החכמ' אל הבי':

תמר ו - פרק לז

במה שפי' שבחי' החכמ' עם הבי' לא תפרד לעולם ובחי' הדעת ימצא לפעמי' תבין טעם למה תקרא רעיתי ולא תקרא אשתי וכיוצא בשיר השירים כי הרעים לא ישתמשו זה

רק בהסתכלות פנים אל פנים והנה הסתכלות החו"ב פנים אל פנים ודבקו' בחי' אל מציאות עצמות' לא יחדל לעולם והם לעולם קשורים יחד מאוחדים בערך בחי' ג"ר שהם עצמות' דהיינו ראש בראש כי שאר התי' לא יתייחסו אליהם אלא בדרך רחוקה ויתייחס יותר לבי' כאשר נבאר. והנה בחי' ראש בראש לא מתפרשין לעלמין ולהם בחי' היחוד ראשונה ברעות' מצד הרצון העליון שהרי במושרשי' שם ורצון א' לב' ושורש א' תמיד לא יפסוק ולא יקבל הרצון ההוא פירוד כלל דהיינו מהכתר. הב' התפשטות מהשרש הזה הם יוצאים באחדות א' והיינו באחדותם אחדות שאינו פוסק לעולם שהרי הבי' בחכמ' יחד מתאצלי'. הג' באחוותא אחר התפשטות אל מקומ' תמיד לא יפסיקו אחדות' מצד הבי' שהיא אחו' ושרש עם החכמ' באחוה תמיד והיינו בחי' ג"ר רעוא כת' אחוותא חכמ' אחוותא בי' ומלות אלו מורגלות הרבה בזוהר מן הטעם הזה הנז' והנה יתחברו ג' אלו בהזדקקם זל"ז להוליד בסוד הדעת שהם הדעת כולל ג' כנודע ולכך בהזדווגם להוליד ההויות יתקשרו ג"כ להוליד בג'. אמנם בהפרד בחי' הדעת ג' אלו לא יחסרו לעולם והם פב"פ תי' החכמ' בתי' הבי' ולכך יקראו ריעים שאינם ככלה וחתן שמרוחקים ומתקרבים אלא כרעים שאינם מתרחקים ולא יתייחס אליהם ההנהגה ההיא מפני שאינם בריחוק מציאות כלל ועיקר.

תמר ו - פרק לח

בשיר השירים פי' שלמה ע"ה תי' הרעים היא הבי' ותי' הכלה היא המ' ושינה בין אלו לאלו ב' שינוים בזולת מה ששינה בתי' האיברים עצמן שלא השוה עינים לעינים שער לשער וכיוצא שינה ב' שינוים אלו. הא' והתי' אל הרעים אינם עד שדים לבד שהם חסד וגבורה נכללים בא' אל הבחי' הממוצעת בגוף קו האמצעי והם מקורות אל החלב דהיינו סוד הדם והדין שהוא מתלבן ומתתקין והיינו דקאמרן בכמה דוכתי חלבא דנגיד מאימא אמנם זרועות וגוף. לא תיקן בה מפני שאין בה ו"ק מתגלין למט' ומתפשטי' כדי שיעשה בהם זרועות וגוף ושוקיים ועם היות דאימא עילאה עד הוד איתפשט' היינו השתרשות הספי' בה בסוד העלמן בה דהיינו שיש בה נ' שערים כאשר נבאר. אמנם שיהיו פועלים בה פעולות רגליים שוקיים וכיוצא אין התפשטות לענפיה ותי' בפעולות אלו שעיקר כינוי האיברים הוא אל הפעולות. אמנם התי' אל הכלה הם מהרגלים כאומ' מה יפו פעמיך וכן אל הפעולות יש כמה פעולות אלו שהם פועלות בנגלות. הב' התי' אל הריעים הם ביושר ממעל' למט' מתחיל מן השער והעינים ויורד עד השדים שמורה על אור ישר שמוריד ביושר והולך שהיא מדת הרחמים כאשר נבאר אור ישר ואור חוזר בע"ה. אמנם תי' הכלה הם ממע' למעלה מתחיל מן הרגלים ועולה עד הראש מפני היות' אור חוזר

בסוד הדין ובמקומ' ארחיב הענין הזה ואל החתן שהוא הת"ת מב' אלו לוקח א' מן המ' וא' מן הבי' מן הבי' שהם תי' ביושר וא' מן המ' שהם תי' עד השוקיים והיינו שיש בו כל הפעולות אמנם הוא זכר בסוד אור ישר והתי' סתומים ונעלמים דומי' לתי' הכתר ולכך אינם רחבים ומבוארים בתי' המ' שהיא העלי' כנודע שהבי' עלמא דאתכסיא והמ' עלמא דאתגליא. ונודע ענין העלם ג"ר כאשר נבאר במקומו בע"ה. אבל עכ"ז כל התי' המ' אינם בה אלא מצד הבי' שהיא המתקנת כאומ' ויבן ד' אלהי"ם את הצלע כאשר ית' במקומו וכיון שתי' מן הבי' מחייבת בבי' השתרשו' כל תי' ומפני העלמ' לא נייחס התי' ההם בה ואין ספק ששבח אותם התי' אשר למ' ועיקרם הם בבי' שבמ' הם מתפשטי' ומסתעפי' ובבי' הם מאוחדים ונקשרים תכלית האחדות והקשר בענין שבהיות המ' מתקשט' ומתנא' בתי' ומתאחד' היא בהיותה מאירה מן הבי' ואימא מקשטא לברתא לכך הכל מושרש בבי'. וכמו שהוא משרש' מטעם שהבת יוצאת מבטן האם כך הבן יוצא מבטן האם. א"כ גם שרשי הת"ת בסוד תי' מרישא ועד שוקיים הכל מושרש בבי' והנה לבי' ב' בחי' מתתקנ' מצד עצמות' אל צד החכמ' ותי' הם מה שנוגע אל ג"ר ולכך לא יוסיפו תי' על תי' הכתר אלא צואר ושדיים לחוד דהיינו התפשטו' מעט ולכך הזכר ישבחנה בשבח זה מפני שהיא בחי' תי' לגבי החכמ'. אמנם מצד הבני' יש לה בטן כאומ' מבטן מי יצא הקרח דהיינו כעין הקרח הנורא ויש לה התפשטו' עד שוקיים דהיינו אימא עילאה עד הוד אתפשט' והיינו כדקאמרן מצד השתרשו' הספי' התחתונו' בה שהיא נק' בת שבע באר שבע כדפי' בפ' ויצא שיש בה ז' ספי' מושרשות והיינו ב' בחי'. הא' מצד אבא הב' מצד הבני' ואלו התי' שהם מצד אבא דהיינו ג"ר אין בה דין ואין בה פירוד כדפי' בפ' הקודמים אמנם מצד הבנים היא נפרדת ויש בה דין ולכך דיני' מינה מתערין כאשר ית' בע"ה:

תמר ו - פרק טל

הנה בסוד ב' בחי' אלו שפי' שיש לבי' דהיינו הבחי' הא' קשר לבי' עם החכמה דהיינו ריעים ובחי' זו נק' בי' כדפי' בפ'. והב' קשרה עם בניה למטה דהיינו תי' הבנים והיא הנק' תבונ' האם רובצת על בניה כאשר יתעלו הבנים אליה ויתקשרו הספי' בשרש' אשר בה ותתקשר החכמה בבחי' למעלה יפגעו אלו באלו תי' אבא באי' ותי' הבנים בשרשה אשר באימא ויתקשרו שרשים העליונים שבתוכ' ויאיר מאור החכמה וזהו מעלה נפלאה ותי' הספי' והארת כל פגם ואז יתקנו הספי' ויתלבנו מדינם וזה כח הבי' לתקן הספי'. הא' חירות העבדים שהיא סוד החירות הנשפע מחכמה אל הבי' ביחודם יחד כדפי' בזוהר פ' חקת סי' אשרך ארץ שמלכך בן חורין וכאשר ישולח החירות הזה העבד שהוא סוד הנהג'

עבד מטטרו"ן יוצא לחירות משיעבוד העבדות שהוא משועבד להנהג' החיצוני' שהם סביב לאהלו והנה בהם הוא החירות שישתחרר העבד משיעבוד זה בסוד השביעית ולא עוד אלא ו' היכלות הם לבוש לו"ס וכולם מנהיגות ו' ענפים מתלבשים בו' ימי חול ובז' יצא לחפשי שהמ' מסתלק' משיעבוד אותה העבודה והספי' מתקשרות ומתעלי' מהנהג' העבד והכל מסוד קדושה המושפע' מהחורי' הנז' והיינו סוד קדושת השבת המשחררת כל מיני עבדות וכן ז' וכן יובל וכן יום הכפורים הכל סוד החרות שמשוחרר הספי' מכל פגם ומקדשם מקדושת החכמה שהיא מקור הקודש והיינו שהיא יוה"כ לשחרר הספי' מפגם העונות ולשחרר הנשמות מפגם מעשיהם ולשחרר העבדים בסוד יובל וממנה צמיחת כל גאולה וגאלתיך אנכי כל אלו הענינים וכיוצא בהם הכל מצד ג' בחי' אלו הבנים נקשרים בשרשם אשר באימא ואמא מתקשרת תדיר באבא יאיר' מאור אבא בבנים והרי קדושת' נוספת וחירותם וגאולתם צומחת ומשם כל חירות וכל גאולה כוללת או פרטי' ומה שימצא בשמט' היא דווקא משם כנודע והיינו וקדשת' מצד החכמה את שנת החמשים בינה וקראתם דרור בארץ והיינו כי ביום הזה יכפר עליכם והיינו כי יובל היא קודש תהי' לכם כדפי' בחש"ק ש' ז' סי' ה':

תמר ו - פרק מ

כבר פי' בפ' ענין השתלשלות הבי' מן החכמה ולהיותה היכל אליה ולה אל החכמ' ב' בחי' הא' היותה היכל מעלמת ומסתרת כל מה שבתוכ'. הב' בחי' אל התחתונים שאדרבה היא מגלה העליונות הגלויים על ידה בענין שהבי' בב' בחי' עדיו' מעלמ' ומגלה והיינו כמסתכל בשמש דרך המסך שהמסך מעלים ומסתיר אור השמש והיא סיבה שיתגלה אליו ויסתכל בו והיינו ממש בחי' היכל בי' אל החכמה דהיינו היכל להתעלם בתוכו והוא סיבה שישכין ויתגלה העליונות אל התחתונות. והנה פי' לעיל בפ' כ"ז כ"ח כ"ט כמה בחי' אל החכמ' שהיא בחי' י' אגוז והנה בחי' ג' קשרים חכמה ותבונה ודעת והיא בחי' ב' ספי' בה מרובעים לד' סיטרין כעין אור: והנה הבי' תקבל מן החכמה ותעשה היכל אליה ם וקבלת' והארת' אינה בבחי' העליונה הסתומ' דהיינו י' אלא בבחי' סמכין שהם ט' ספי' ח' ספי' כדפי' שם ואלו הבחי' והמקורות אינם נפתחים אלא דוקא בתוך הבי' מפני שהם בחי' המשפעת מן החכמה ואינה משפעת אלא בבי' שאין הנקודות מאירות אלא באותיות כאשר יתבאר בעין הקורא בע"ה והארת' בבי' הוא בהיות' היכל המתמלא כעין הנקבה מן הזכר מפני שהיא היכל ונקבה אל ט' ספי' אלו שבה ועם שאין החכמה משפעת בה אלא מט' מקורות אלו עכ"ז היא היכל אל החכמה גם אל בחי' י' דהיינו סוד חכמה ותבונה ודעת שבה ג' קשרים כדפי'. והענין שסוד אות

י' תכנס אל הבי' תוך מקורותיה לא שתשפיע אל הבי' בבחי' זו אלא יכנס נקור' י' תוך ט' ספי' ויכנס היכל בהיכל ותאיר החכמה בהיכל מבחי' המקורות האלו לבד וטעם הכנס אות י' אל החכמה כדי להאיר שם י' אל המקורות והמקורות אל הבי' והטעם שאות י' שרש אל ט' ספירות ט' מקורות ואין להבדיל היו"ד מן המקורות ונמצא אות יו"ד מאירה לט' מקורות וט' מקורות אל הבי' ולא יבדל ולא יפרד השרש מן הענף ויאיר השורש בענף להאיר לבי' ובזולת סדר זה אין הארה ועוד תאיר י' מן הכתר שהרי היא מושרשת בכתר בסוד השרש אשר לה בבחי' תי' י"ג כדפי' לעיל בפ' ונמצאת מאירה החכמה מן הכתר מאירה בבי' בבת א' ביחוד א' ולזה צריך שלא יפרד י' מן המקורו' ולא מן הכתר ולזה יכנס י' מן המקורות אל הבי' ולא תאיר בבי' אלא בט' מקורות כדפי'. והנה סוד ההיכל הזה נק' ה' המורה בהברתה נשימה רוחני' נשימ' ההבל בלי כלי המוצאות דהיינו סוד החכמה א' רוח אלהים חיים המתנשבת ומתנשמת בתוך אות ה' שהיא היכלא דהיינו ביטוי ה' במפיק שמורה שאות ה' מפיק י' וכן הברת ה' מורה שמוציא' הבי' עצם החכמ' ובתוכה נובעות ספי' ומקורותי' כדפי' דהיינו נשיבו דרוח' דחיי די ביה:

תמר ו - פרק מא

ענין הפרק הזה כוללת מפ' בראשית סי' י"ג מתוך דברי ר' ח' לר' יוסי והיא ענין מתייחס אל יחוד חו"ב ע"י הדעת וציור כל הספי' מן הכתר בחכמה ומן החכמה בבי' והנה החכמה נקודה נעלמ' וראש עד אשר אין בה מציאות הנה יעש' בעצמה מקום יפתח עצמה כדי לקבל סוד האצי' מן הכתר ואין הכתר בעל גילוי שיגלה הספי' מצד עצמו שאם החכמה הנקוד' הכתר קודם אל הנקודה החכמה יש תחי' הייש' תחלת ההגלות והכתר אין תכלית העלם עד שתאמר אי"ן אין דבר מושג. אמנם אותה הטפה הזרעי' המתפשטת מן הכתר ויכנס אל תוך החכמה בלי ספק יתן בקיע' בנקודת החכמ' ויפתח בה פתוח לקבל הטיפה ההיא להגביל בה יישוב הספי' ולזה פתיחת' בחכמה ויפתח עצמה ויקבל אלו הנמצאות הכלולות בסוד בי' ובתוך בי' הדעת והמשל הגשמי בזה החכמה י' והבי' נקודה נעלמ' מן הכתר ובתוכה נקודה סתומה בעת יתאצל מן הכתר אל החכמה תפתח י' שבחכמה כזה ותקבל בתוכה נקודה הבי' שבתוכה הדעת כזה (.) ובתוך מימי החכמה שהיא סוד מה שהוא תפתחאת עצמו ותמצא בעצמו עלי' לקבל תולדות הנז' יתרקמו צורות הנמצאות דהיינו סוד הדעת שבתוך הבי' בענין שבתוך החכמ' בינה ודעת מתרקמ' בתוך אותה פתיח' שפתח עצמו החכמ' וקיבל טיפה זו מהכתר בענין שהכל בסוד הדעת הוא כלל כל הספי' שהוא בתוך הבי' שבתוך החכמה נאצלת הבי' בעצמ' מן החכמה בכח הכתר ונשאר הדעת בחכמ' בתוך המציאות אשר

שם כדפי'. אח"כ הוכנה הבי' לקבל תולדות נתייחדו ונזדווגו החו"ב ע"י הדעת נמצא הדעת מפתח להוציא הטפה ההיא מן החכמה אל הבי' אמנם הדעת מעלים ומוסר הכל שם בבי' והיינו סוד מציאות הדעת שמתמצא שם בבי' והוא כולל הספי' בענין שהוא סותם אותם ופותח אותם אם להתאצל מחכמה אל הבי' אם להתאצל מבי' למטה הכל סוד הדעת המתאצל ומתמצא ממציאות אל מציאות והמציאות בחכמ' נעלם ומציאות יוצא מן החכמה אל הבי' להתייחד וטפה זרעי' נמשכת דרך בו דהיינו סוד הדעת בתוך הבי' הטפה שבו כלל הספי' והיא מציאות דעת ומציאות הדעת הזה פותח ופוטר דרך הנקב' בי' להתאצל ממנה הספי' למטה וגם עוצר דלתי השפע שלא יושפע מהבי' למטה כיצד סוד החכמה עם הבי' נקוד' בהיכלי' כזה ב כדפי' בתי' והדעת סותם כזה [] ועושה אותה ם סתומה ואז אין שום מקור נפתח והיינו כי לא המטיר יהו"ה אל"דים מפני שאדם אין לעבוד את האדמה כדפי' בתי' כאשר נבאר בעין שמש שהת"ת נק' אדם ועובד את האדמה מ' והנה הבי' היכל הכולל השתלשלות הספי' בה בעצמ' מדרגות אחר מדרגות משתלשלות ויורדות עד בואם אל שערים שהם בחי' התחתונות שהם שערים לחדרים הפנימים ואלו המדרגות על מדרגות שהם פנימיות הם חדרים הפנימים ולמטה מהם אכסדראין דהיינו גילוי קצת אכסדרה אורה רב וחוץ להם שערים שהם שערים ליכנס אל החדרים ואכסדראי' והכל הוא מלא מסוד הדעת כדכתיב ובדעת חדרים ימלאון והטעם שהוא מתפש' ומשתלשל ויורד וממציא וממלא הכל עד הגיע אל שערים שהם בחי' אחרונות ואל השערים להם ב' בחי' והטעם שהם בחי' אחרונות אל הבי' כדפי' הבחי' האחת היא חשוב' מאד המורה על הטוב והייחוד אל הת"ת והמ' עם היסוד והיינו שהם ה' ספי' כל ז' ספי' נכללו והיינו סוד ה נקודו' כזה [] הנקודה האמצעי' היא נקוד' כוללת ג' ספי' ת"ת יסוד ומ' והענין ית' בעין יעקב בסוד הזיווג והרי אלו הה' נתמתק דינם והאירו סוד אור ג"ר בהם וכל א' כלולה מי' יורה בזה כמה ענינים יורה על סוד ייחוד יסוד ת"ת ומ' (ולכך הם ה' נקודות יורה על סוד ייחוד יסוד ת"ת ומ') ולכך הם ה' נקודות יורה על סוד ייחוד חכמה בבי' וכאשר האירה חכמה בכל א' וא' מה' נקודות יוכללו בי' דהיינו סוד י' פעמים ה' נ' והאירו ג' עליונות בז' שאלו היו ז' לעצמן לא נכללו מי' אלא האירו אור החכמה באור הכתר בבי' וכלל כל א' מהה' בי' שלמי' ולזה עלו בסוד נ' אלו הם נ' שערים שסוד שער הנ' מתגלה בהם דהיינו שסוד שער הנ' מאיר באור הכתר באור החכמה באור הבי' ומשלים הספי' על הדרך הנז' אמנם לפעמים לא יאיר אור חכמ' בבי' ואין סוד הייחוד העליון הזה ואין הכתר מאיר דהא בהא תליא כדפי' ואין הת"ת והמ' מתייחדות ע"י היסוד אז הם ז' ספי' לא חמשה כדפי' אלא ז' משתלשלות ויורדות ואז

יוכללו הספי' הם בעצמן ז' פעמים ז' והם מ"ט לבד שנסתם שער הנ' המאיר באור עליון ולכך אינם כאותם השלימיות שפי' ולכך העיקר תלוי בשער הנ' המאיר מן הכתר ומן החכמה. והנה יתמצאו אז הספי' בסוד הבי' לד' סיטרין שהם חגת"ם וכל א' מהם הם סוד חסד מתפשט לצד דרום גבורה לצד דרום ת"ת לצד מזרח מ' לצד מערב וכל א' כלול מי"ב כצורה הזאת [] והיינו שכל א' מהד' כלול מד' וכל א' מהד' מאותם הד' כלול מג' הם י"ב הם מ"ח והא כיצד אותם מ"ט שאמרנו לעיל הם נחלקות לד' צדדים הרי החסד בעל ז' לצד א' והגבורה בעל ז' לצד א' והמ' בעלת ז' לצד א' נשארו ג' שהם נה"י להשלים י"ב תן אותם לד' צדדים יתחלקו עוד ה' לכל א' מהצדדים דהיינו נצח בחסד הוד בגבורה יסוד במ' ויסוד ומ' שבכל א' וא' מהם תן אותם למ' שהם חלקה זולתי א' שהיא מ' שביסוד נקודה אמצעי' המשלמת לכולם. כך פי' בפ' בראשית שם שמ"ט יתחלקו לד' צדדים כדפי'. וש' הנ' נעלם ונסתר הוא סוד נתיב לא ידעו עיט. או כלך לדרך זו ז' חסדים שהמ' בז' ספי' אל הדרום וז' גבורות אל הצפון וז' ת"ת אל המזרח וז' מ' אל המערב תן א' מהם לנקודה האמצעית הם מ"ט כל זה טרחתי להשלים הענין יחד. אי אפשר לפרש שהם נ' ממש וכתר שבנקודה האמצעית נעלמת דהיינו סוד האמצעי' ת"ת ויתחלקו לד' חלקים ב' אל החסד והיינו חסד וחכמה ב' אל הגבורה והיינו גבורה ובי' וב' אל הנצח והיינו נצח ויסוד וב' אל ההוד והיינו הוד ומ' נשאר נקודה אמצעית ת"ת וכתר נעלם ונסתר והיינו נתיב לא ידעו עיט דהיינו סוד הת"ת נאחז בכתר ופרשתי הדרכים האלו על דרך מ"ט ממש כמורגל בדבריו שהם ז' פעמים ז' ופי' דבריו ג"כ על דרך החמשים ממש שלמים ממש והם לכל הפירושים י"ב לכל רוח וב' אל הנקודה האמצעית. הא' ש' מ"ט הב' שער החמשים הנעלם שהוא סוד נתיב לא ידעו עיט מפני שסוד שער הנ' בבי' ונתיב לא ידעו עיט בחכמה ושניהם מתקשרים יחד להעשות ב' שפוון כדפי' בפ' משפטים ואבאר בעין שמש בסוד שפוון בס"ד. והנה ש' הנ' הזה נעלם ונסתר והוא עולה למעלה ונקשר בסוד הנתי' הנעלם למעלה ועולה עד הכתר ויורד למטה אל בין השערים והנה אלו השערים הם מציאות שיעור קומת הבי' לכך בין אלו השערים יעשה סוד בחי' מקום שבו סוד כניסת האבר הזכר העליון חכמה דהיינו סוד הדעת הנעלם סוד הנתיב המייחד החכמה והבי' והיא סוד המפתח הפוטר הרחם הנועל והסוגר ומקום שהמפתח הזה נכנס שהוא סוד הש' הנ' הנסתר הוא סוד מקום כניסת המפתח במנעול והיינו סוד פתח התיבה בי' שדרך הפתח הזה נכנסות הולדות ויוצאות הנה כאשר יתעלה הש' הזה למעלה למעלה תתקשר עמו סוד הדעת סוד נתיב לא ידעו עיט ויתן בו הולדות ויורד למטה בין השערים ויתהלך ביניהם וירד למטה ויפטור רחמה בסוד בן בכור הפוטר הרחם והיינו סוד מקום

מיוחד בנקבה לקבל הזכר ומבשרי אחזה אלוה פונה למעלה ומקבל פונה למטה ופוטר רחם ואם יקשה לך שאלו הם שפתים למעלה והאיך הם למטה מקום הייחוד דע שמ' שהם רגלין דרעיא הם כנפים על ראש דכורא והעד תפילין שהם ב' רצועות נצח והוד ירכין דאימא עילאה ובר' מתעטר בהון א"כ אין דוחק מזה כי באומרנו שיעור קומת הבי' המתייח' עם החכמה הם נצח והוד ושפתי הרחם למעלה וכאשר אנו אומרים רישא דמלכא דהיינו סוד ז' ספי' יהיה בחי' שפתי' אל הראש ויהיה להם מציאות א' וכבר הקדמתי הקדמה זו בארוכה. ועתה יצא לנו מתוך שמועה זו דרך סוד השערים והאיך ביניהם יתעלם סוד הש' הנ' וסודה מקום קבלת התולדות מן החכמה ע"י נתיב לא ידעו עיט כדפי'. ואגב אורחין ידענו סוד הש' כמ' בחי' יש בהם וידענו סוד התפשטות הספי' מחכמה אל הבי' מן הכתר וכאשר תעיין בעין שמש תראה שפי' באידרא שהם ג' מוחין. הא' ממנו ל"ב נתיבות המוח הב' ממנו נ' שערים. המוח הג' סוד הדעת והרי הם מוחין לרישא דמלכא והם סוד ייחוד חו"ב בערך בחי' המתפשטת בין ירכין דתמן רזא דייחודא והכל מן הטעם שפירשתי:

תמר ו - פרק מב

הנה כשתכלול הפרק הזה יצא לך ממנו שהדעת הנעלם הוא סוד האבר המייחד החו"ב והוא סוד התולדות הנשפעות מן הכתר אל החכמה והוא סוד הבן הנשפע אל הבי' והוא סוד הפוטר רחם הנוקבא ואין ממנו קושיא כלל מפני שהוא סוד בחי' בהיותו מתפשט כאשר נבאר בס"ד. א"כ עתה יש לדקדק האיך בין השערים יעשה מקום להתפשט התולדות שהם הספי' והרי השערים עצמן הם הספי' מפני שפי' שהשערים הם הספי' ועדין הספי' יתפשטו ע"י הנתיב המייחד וכיון שכבר הם בבי' מה יתפשט זה אינו דוחק מפני שהבי' היא בתוך החכמה שלה לדעת המתפשט מן הכתר כי קודם התפשטות הבי' מן הכתר יתפשט הדעת מן הכתר לחכמה וכאשר יתפשט ויצא יצא מן הכתר אל סוד החכמה בתוך הבי' שבתוך החכמה והרי שם יתמצאו בחי' הדעת והספי' בבי' כדי שיכלול הבי' הספי' לשיעור קומתה וכאשר תתפשט הבי' תתפשט מציאותה לבד ושם תתבנה היא ותתפשט בשעריה באותם המציאיות הקנויות לה וכאשר היתה בחכמה ויתמצאו השערים האלו ויתפשט שיעור קומתם מצד עצמם וגם החכמה השלימה התפשטות' שלא היתה התפשטות הבי' אחר השלמת אציל' החכמה אלא קודם שיגמור החכמה שיעור קומתה נאצלה הבי' וכך הוא מציאות ממש די פרצופים ת"ת ומ' שמ' מתאצלת קודם גמר שיעור קומת הזכר והטעם לזה כדי שיהיו עלוי אל הנקבה להיותה פנים אל פנים עם הזכר ואלו הי' שהזכר יגמור כל התפשטות איבריו ואח"כ יתחיל

הנקבה היתה לעולם שרפרף תחת רגליו אלא תתחיל הנקבה שיעור קומת' קודם גמר שיעור קומת הזכר ויתפשטו ויתאצלו ב' יחד זה שיעור קומתו וזה שיעור קומת' ויהיו פנים אל פנים ולזה נאצלה הבי' מבין כתפי החכמה בהיות החכמה י' של שלש נקודות כאשר פי' בזו' ופי הענין לעיל בפ' בענין שתעשה שיעור קומתה מהשרשת הספי' בה ממה שקנה מציאות' בהיות בחכמה ויבנה החכמה בעצמה שיעור קומת' ויתייחדו ב' ויוציאו התולדות ועתה לא ירחק שיהיה הדעת סוד נתיב מיחדם ויהיה הש' הנ' מקבל התולדות ויהיה הטפה הנזרעת סוד הדעת הת"ת בן בכור מתפשט ויתפשט ויתמצא ויתמתח ויעלה חדרין ואידרין ויצא למטה דרך השערים ויעשה הוא בעצמו במקומות שערים שהם סוד נש"ב על הדרך הא' שפי' בפ' הקודם שהם הספי' ז' כל א' כלול מז' ויתייחדו ויהיה כל א' כלול מי' אלו הם השערים בערך הספי' המתפשטות. אמנם השערים שפי' שהם מ"ח והמ"ט נעלם והם לד' צדדים כצורה שציירנו הם השערים הנעלמים העליונים הקודמים אל הספי' שמהם יעשה סוד שיעור קומת הנקבה העליונה עצם הבי' ובאותם השערים יעשה שליא לקבל התולדות מיד החכמה והם הם שיעור קומת הבי' ואלו השערים נעלמים יותר מאלו ואלו ואלו כולם הם מהבי' ודאי שכולם ש' בינה אמנם יתמצאו מבחי' שנית שאלו המשתלשלות בשיעור קומתם הם ממה שהושרשו בה הספי' בהיותה בבי' ונאצלה ונתפשט' ונעשי' בחי' לקבל הנאצלים בתוכה ואלו הם החדרים שבה ואכסדראות ושערים כדפי' בפ' הקודם שהדעת שהוא סוד התולדות מתפשט בהם וכיון שכתוב ובדעת חדרים ימלאון הרי אלו החדרים אינם עצם הדעת אלא ענין שהדעת מתפשט בו מקום הזרעת זרע החכמה להוציא בה התולדות ובאמת התפשטות השערים האלו ושיעור קומת' אינו מצד עצמ' אלא ע"י סוד החכמה הבונה אותה ממש כאשר יתבאר עוד בע"ה. אמנם השערים התחתונים הם אותם הנמצאים מהספי' אחר התפשטות' והיא מתמצאת אליהם פנים ואותם הפנים ישתנו כפי השנו' הספי' אם מ"ט ז' פעמים ז' גם היא כמוהם פניה אליה במציאותם ואלו הם פני' למטה אצל השערים שיעור קומת' הוא ענין נפלא אינו תלוי בספי' המתפשטות למטה כלל אלא שיעור קומת' ומציאות' שהיא מתמצאת קודם אצי' הספי' כדפי' וכן עד"ז הוא סוד הדעת היותו סוד החכמה אבר המייחד והיא הבן הנולד בבטן המלאה והיינו בסוד בחי' וסוד התפשטות החכמ' בעצמ' ואח"כ יוציא הספי' ממנה אל הבי':

תמר ו - פרק מג

כבר פי' שהבי' נק' מי ושמזה יצדק אליה קודם אצי' ג' אבות שהם אלה כדפי' בזו' פ' בראשית ובתי' ונודע שסוד מ"י ירמוז נ' שערים דהיינו סוד הבי' בעצמ' מ"ם מרובע'

ונקודה בתוכ' י' והרי זה סוד מציאות השערים המתפשטים לד' צדדים שהרי אות מ"ם היא ד' ספי' ארבעי' ואות י' היינו חכמ' המתפשטת אל הבי' ונותן בה סוד המדרגה הה' הנקוד' האמצעית המתפשטת ונותן בה י' דהיינו שמנה להשלים מ"ד י"ב לכל צד כדפי' החסד מתנהגת ע"י חכמ' חסד שבסוד אות יו"ד נקוד' האמצעית חכמ' סוד הדעת סוד הת"ת והגבור' מתנהגת ע"י בינה גבור' שבסוד אות יו"ד נקוד' האמצעית חכמה סוד הדעת סוד הת"ת והנצח מתנהגת ע"י נצח יסוד שבסוד אות יו"ד כדפי' וההוד מתנהגת ע"י הוד מ' נשארו בסוד נקודה אמצעית כתר ות"ת הת"ת ש' מ"ט שעם כולם והכתר ש' הנ' הנעלם והיינו סוד מ"י הכולל נ' שערים הנעלמים שאלה בלי תשובה שאינה טעמים ולא ידועים אלא כולם שאלה ולכך אין א' מהם מתגלה למטה אלא כולם נעלמים שאלת הודיעני נא את דרכיך בלי תשובה אלא לא תוכל לראות. אמנם סוד מ"ט התחתונים הוא מקום הידיעה והיינו מ"ט שערים שנתגלו למרע"ה והם מ"ט פנים לתורה שנודע מהם סוד טעמי תורה אינם בסוד מ"י שהכל נעלם ואין בהם טעמי תורה מתגלים:

תמר ו - פרק מד

הבי' נייחס אותה בשם נקבה דהיינו אימא נוקב' וכן רעיתי וכיוצא ובזו' פ' פירשו שכל שיש מהיסוד ולמעלה עולם הזכר של נותן שאחר שסי' הזכר הוא ב' ענינים הא' היא האבר הידוע היינו היסוד א"כ מהיסוד ולמעלה יכונה בשם זכר ואין שם נקבה. עוד סימני הזכר הזקן והנה הבי' ראש שהזקן בו האיך תהיה נקבה ומעתה ימצאו אלו הענינים מגדיים אלו לאלו הרי אנו קוראים אותה בשם נקבה בכתובים ותלכנה שתיהן ב' ההי"ן שלח תשלח את האם דא אימא עילאה את לרבות אימא תתאה וכיוצא כמה כתובים. ולזה נאמר גדרי הנקבה הם היות' נקב' מושפעת ובעלת דין מהופכת ממטה למעלה ומעתה ימצאו אלו הגדרים בבי' ראשונה בה אצטבעו גווני. הרי שבחכמ' הספי' כולם רחמים גמורים השוואה א' ובבואה אל הבי' מקדמין אלו לאלו ומאחרין אלו לאלו ושם קונים צבע גוון פעולת' מפני שצמיחת הדינים מן הבי' א"כ ראוי שבערך זה תכונ' בשם נקבה לגבי' הספי' העליונות אשר עלי' והיא נקבה אליהם בבחי' שהספי' העליונה חכמ' תתן תולדות בה נקודות דקות מאד טיפות זרע והבי' תגדלם בעצמ' ותרבם ותתן בהם הכרה וסי' בין אדום ולבן וירוק ושחור וכיוצא כדפי' ותמן אצטבעו גווני הרי בחי' א' שהיא בה נדונת נקבה וזה דווקא בערך הספי' העליונות כי בערך הספי' התחתונות תכונה בשם זכר מפני שאדרבה הם שרשי' מאד דקים אותם השרשים אשר בתוכ' אין ראוי שיהיו דינים לערך התחתונים אלא אדרבא חסדים וגבורות מתוקו' ובזה תמצא שסוד תי' דיקנא הם הספי' המושרשות בבי' שהם באמת סי' נקבו' בערך אל סוד דקות

החכמ' הם רחמים גמורים וגבורות טובו' אל ערך הספי' התחתונות עד שאותם הגבורות הם סוד דיקנא דגבור תקיף מארי נצחן קרביא ובערך הספי' העליונות הם סוד צביעת הדינים ולכך תכונה בשם נקבה הרי הטעם א'. הטעם הב' הוא שהנקבה היא בת נקבו' לא בת זכרות והנה הבי' כלפי החכמ' וסוד הדעת יש בה בית קבול כדפי' בפ' ולזה יהי' המציאות ההוא מורה על הנקבות ומחייב אותה שתהי' פונה לגבי מעלה בהיפוך ממטה למעלה כדי להיותה פונה לקבל והחכמ' ביושר ממעלה למטה להשפיע ועם היות שימצא המציאות הזה בכל הספי' עד שכמעט מטעם זה קראום המקובלים אנדריגינוס ואמרו שאין ראוי שיכונה בשם זכר אל הכתר בערך הנאצלים עם היות שהיא נקבה לערך מאצילו ואמרו שכל ח' ספי' מחכמ' עד היסוד הם זכרים בערך התחתונות ונקבות בערך העליונות והמ' תקרא נקבה בהחלק בערך האצי' שהיא מקבלת ואינה משפעת לשום נאצל עם היות שהיא משפעת למטה מעולם הפירוד עכ"ז אין מכאן ראיה כלל אל ענינינו שאין אנו אומרים עתה ערכים אלו ממש אלא ערכים בערך פרטי הספי' היותם פונות בבחי' פרטיות שיעור קומתן פני נקבות אל פנים זכרים ובלי ספק הבי' פנים נקבות ממטה למעלה פונות אל החכמ' נקבה פונה אל הזכר והזכר מפקיד בה וולדות שהיא טפה זרעיי' דהיינו סוד ו"ק כדי שתגדל אותם בבטן המלא' ותוציאם למטה גדולים וקטנים ומתוקנים וזה ימצא אל הבי' לא מספי' אל ספי' אלא הבי' מקבלת ו"ק ומוציאה אותם למטה ופוטר רחמה בסוד בן בכור והנה זה ממש סבה שתהי' בערך התחתונים זכר לא בבחי' לידת' שבבחי' לידתם תקרא אם נקבה אלא בבחי' כאשר נתפשטו ממנה ונשארשו בה הנה ימצא אליה אבר הזכר שהרי היא חוזרת ונהפכת אבר זכר בסוד ז"א שתחלת ראשו תיקוניו מן החכמ' ויהי' ראש החכמ' והבי' ויתפשטו עד שיגיע אל היסוד ויסוד אבר הזכרות ממש האמ' ומי שיש לו ב' סימנין אלו שהם אבר זכרות יסוד דהיינו מלך שלמה מלך שהשלום שלו דהיינו בי' שהיא נק' המלך שלמה בלי ספק יתייחס בשם זכר וכן פ' בפ' בראשית סי' י"ח ואמרו רז"ל שבת עילא' הכא לא איכללו בשמור אלא בזכור דהא מלכא עילא' בזכור אתקיים וע"ד איתקרי מלכא דשלמא דילי' זכר איהו הרי טעם ב':

תמר ו - פרק מה

הטעם הג' בפ' בראשית ש' ג' מתפרש בפי' ענין סוד הספי' שסוד אויר נעש' בכתר דהיינו סוד אור י' חכמ' י' בי' אור וסוד אור זרוע לצדיק סודו באמיתות הוא סוד מציאות משך הדעת הזורע הזרע ועתה יתייחס אור אל הבי' היכל לאות י' ויהי' אויר וסודם ראשו למעל' בסוד מוח דא"א ושם תחילת צמיחת הדעת שכל זמן שיתייחס אויר יהי' בסוד

הדעת הקוש' אות י' חו"ב ויעש' המציאות הזה קשר אל הנמצאות בשרש' וכאן נקשרת סוד הדעת בשרש הקדוש בבחי' א' בכתר בסוד א"ס והנה יצא סוד אויר זה והגיע אל בחי' אחרונ' שבכתר ששם תחילת המציאות י' נקוד' התפשט האור ונכנס בתוך י' והרי י' מליא' והאור בסוד השרש הקדמון ויצא הבי' מן החכמ' בתוך הכתר ויצא אל מציאות עצמו ואח"כ נתן בה כח להתפשט ולקבל אות י' בתוכו והענין כי תחיל' יהי' י' ואח"כ יתן כח לאות י' לקבל בתוכו אור דהיינו בי' בתוך חכמ' ואח"כ יתן בחכמ' כח להוציא האור ואח"כ יתן כח באור להיות היכל לקבל י' בתוכו ונעש' אוי"ר. והנה לפ"ז ב' אוירים בכתר הא' למעל' למעל' תחילת מציאות' חו"ב במוחא דא"א ואוירא זה שהוא בבחי' אחרונ' בכתר ואח"כ תצא י' חכמ' מאויר שהיא בי' וישאר שם אור ויתפשט החכמ' אל מקומ' והיינו ב' בחי' אור בכתר הא' זה שנשאר' הבי' אחר שנאצל החכמ' והב' למעל' בעת התפשט החכמ' ונשאר' הבי' ועם היות שמציאות אויר' במקומו עומד סוף סוף גם זה המציאות שמרא' אור לעצמו במקומו עומד ממש שכל המציאות ישתרשו שם מציאות אור ומציאות אוי"ר ומציאות אור י' והכל מושרש ואין שום מציאות נמחק אלא משתלשל ממציאות אל מציאות נמצא עתה שירד ממציאות אוי"ר אל מציאות אור לעצמה וי' לעצמ' ויצאת י' חכמ' אל מקומ' הרי עתה המציאות בבחי' למעל' בתוך הכתר לא אמרנו שהיו מציאות א' שכבר מהאויר הקדמון נתפשטת יו"ד ונמשך אור בתוך י' ג"כ עתה נאצל' החכמ' ונתן כח בה הכתר כדי שתסבול בתוכ' הבי' ונתפשטת הבי' מן הכתר אל תוך החכמ' והוציא' החכמ' הבי' אור אל מקומ' ואח"כ נתן כח בבי' שתסבול בתוכ' החכמ' ונעש' בחוץ סוד אוי"ר דהיינו יוד חכמ' בתוך הבי' הם ג' פעמים אויר. הא' מציאות ראשון מוחא וגולגלתא למעל' למעל' בבחי' א' בכתר ושם שרש הדעת שאין אויר אלא בסוד הדעת שהוא באמת יסוד האוי"ר הב' מציאות' בבחי' הכתר האחרונ' הקרוב' להתאצל משם ויחודם ג"כ אוי"ר שם בסוד הדעת. הג' החו"ב במקומם מתייחדים להוציא הספי' וייחודם בסוד הדעת ואל כל מציאות אוירין אלו הב' התחתונים נקרא מציאות אור י' אור מפני שנשתלשל תחיל' החכמ' ונמצא בי' נשארת למעל' תרד הבי' ותעבור דרך החכמ' עד שתכנוס בה ותצא ממנה ויתן בה הכתר כח לקבל בתוכ' החכמ' בכל פעם שהוא אור מתפשט' לבוא להעשות אוי"ר יהי' המציאות הזה אם בתוך הכתר כשיצאת החכמ' מסוד אוירא קדמא' שאינו נתפס אם כשבא' אל מקומ' ובב' הבחי' חזרה הבי' אור להפתח להעשות היכל לכנוס החכמ' י' בתוך או"ר דהיינו אוי"ר והכתר יתן בה כח להתתקן לזה ולעשות בה הכנ' ובכל מקומות אוי"ר שהם ג' שנים בכתר הא' בראש תיקוניו דהיינו מוחא. הב' בתוך תיקוניו בחי' אחרונ' מקום השרשת חו"ב

להתאצל. הג' בסוד חו"ב במקום אצי' כדפי' סוד הדעת שם. וכאשר יבואו חו"ב להתאצל בסוד הדעת אל תחשוב שתמשוך הדעת שפע מן החכמ' אל הבי' אלא תתעלה ממציאות אל מציאות ותמשוך מן האויר הא' ונקשר מא"ס בענין שאין הדעת פועל ומושך אלא מבחי' א' שבכתר ע"י א"ס אפי' שיהי' מציאות שלישי למט' ולזה גלגלתי פי' האוירין האלה והארכתי בהם לדעת מקום משיכת הדעת מהשרש הקדום והיינו סוד נתיב לא ידעו עיט מפני שהוא ראש לכל הנתי' ולכל המעשים ונקשר בשורש הכל וסוד אור זה והשתלשלות זה שאנו אומרים צריך שנדע שממש סוד קו היא מתפשטת ומודדת המדות האלו והיא ממש נכנסות ומודדות מדה ומדה ובחי' ובחי' מכל אלו הבחי' שפי' דהיינו שסוד נקוד' כאשר תתפשט מאויר קו המד' שבאויר הקדמון שמדדו נתפשטו בי' נקוד' ואח"כ מדדה ונתן בה כח לקבל אור ומדד האור העליון ואח"כ מדד שיצא האור מהיו"ד ומדד בה כח לקבל ו' ומדד שיעש' אוי"ר וכן אח"כ להוציא' מאוי"ר אל מקום אצי' הכל סוד קו המד' שהיא מודדת בענין שהכלל הוא בסוד המד' נכנסת בתוך המד' ומודד אותה זה כל תהלוכות המד' תהלוכות קו המד' בתוכ' וכאשר כל הספי' מושרשות כרוכות מקובצות כלולות בנקוד' באויר עליון קו המד' בכללו' כל סוד המדות בתוכם התפשט קו המד' מדד המד' ונכנס אל תוכ' וזה הדרך הוא אל סוד קו המד' שהיא מודדת המדות ומתלבשת בתוכם וכמו שהמדות כולם כלולות בסוד י' או בסוד אור כך סוד קו המד' מפני שסדר קו המד' כך היא שורש הספי' עצמות מא"ס כלים מכתר מפני שהוא סוד התפשטות הכלים מהכלים בכח הרצון מא"ס והתפשטות קו המד' היא התפשטות החיים מאור א"ס בתוכן הנה כמו שהכלים יתפשטו מכח הכלי הא' כך יהי' מתפשט הנשמ' קו המדות בתוכן מכח א"ס ומודד המדות ומתפשטין לכל צד כדפי' בעין כל בענין שסוד קו המד' נותן גלגולים אלו אל המדות והם ראשונ' תחלת הכלי הוא נקודת הכלי ונקודת קו המד' תתפשט ע"י רצון א"ס וגלה סוד הנקוד' הזאת היא הכתר חכמ' ותבונ' ודעת ג' נקודות דהיינו אויר בסוד מוחא דאריך וסוד קו המד' מודדת ומתפשטת המד' מבפנים והכלים מבחוץ מתפשט הכלי ונכנס אל תוך החיים העליונים המודדים מדות הכלי וכן היה עד שמדד כל מדות הכתר ותי' המבוארים חזר שניה והתפשט' נקוד' החכמ' מן המוח העליון ומדד חכמ' נטל קו המד' משרשו ונטל יסוד ושורש אשר שם נעלם נעש' נקודה בבחי' אחרונה שבכתר היינו חכמה אל פתח אצילות' וחזר קו המדה ומדד סוד נקוד' שניה היא הבי' והמשיכ' דרך כל התי' והביאה ונתנה בתוך החכמ' אותה הנקוד' הנז' ומדד קו המד' כח בחכמ' ומקום לקבל הבי' וכל מקום שהם חכמ' ובי' ודעת הוא ביניהם בטש עוד בחכמ' והוציא הבי' וקודם שהוציא' נתן בה שם כח לקבל

הולדות בענין שיהי' קו המד' בתוך הבי' שבתוך החכמ' שבתוך הכתר ונתן בה שם כח לקבל הזרע החכמ' העתיד להזריע ע"י הדעת אחר שיתפשטו ויכנס חכמ' בבי' להוליד בה וזה הסוד נתגלה בפ' בראשית סי' ב' מש' ג' כי שם התרחב הענין מאד בהעלמן מאד נתפשטה הבי' ויצא מתוכיות החכמה שם בכתר ונכנס' בי' החכמה בתוך הבי' אוי"ר ודאי אור בתוך י' ע"י סוד קו המדה ע"י אותה ההכנה שהוכנה להיות היכל בהיות' בתוך החכמה כי שם סוד קו המדה מדד בה גבולים ופתוחים לקבל הזכר ולהיות' היכל ולקבל זרע ע"י הדעת כל זה עשה קו המדה המודדת ונותנת התפשטות להויות וצדד עוד להוציא חכמה מן הבי' שם בכתר ונשאר הבי' אור והיא י' לעצמה והכינ' ותיקנה קו המדה ומדד' אל מקומ' והרי נאצל' החכמה לבד' ונשאר' בי' לבד' שם בשורש הדעת המתהלך בקו המדה והוא בבי' ובחכמה מתהלך בכל התהלוכות בא קו המדה ונתן כח בחכמה לקבל הבי' במקום הגילוי ונתגלה הבי' מן הכתר אל תוך החכמה בסוד קו המדה המודדת ומדד בה כח להיות' היכל ולקבל זרע אור הדעת המתפשט מלמעלה ואח"כ מדד קו המדה ומודד שם כל התולדות בסוד הדעת הנקש' בשורשו ועלה בשרשו ומושך זרע קודש מרום המעלות למעלה למעלה ומזריע בכח החכמה זכר אל הבי' נקב' וההזרע' בכח קו המדה שהיא המודדת סוד המדות ושם היו הזרעת הספי' כלן בסוד הדעת ושם מדד קו המדה ושם הזריע סוד הדעת מן החכמה זכר בסוד עלותו להמשיך מהשורש הקדום עד אויר העליון ושם נזרעו ה' ספי' בתוך הבי' והם סוד ה' נקודות אלו [] בסוד הא' דהיינו אלף ושם סוד אותיות ונקודות וטעמים הכל נקשר שם מסוד המציאות העליון מפני שיצאו ג"ר והעלמן לפועל ושם יצאו הספי' בסוד הכלים וסוד קו המדה בתוכ' והכלים נזרעים ע"י הדעת מושכן מהמוח הנסתר העליון בהתפשטות כח החכמה שהוא כעין איברי הגוף והדעת כעין אבר המיוחד ואויר הקדמון כעין מוח שממנו משך הזרע וקו המדה כעין רוח החיים אל הזכר חכמה ואל הנקבה בי' ואל האבר המייחד דעת ואל הטפה הזרעית הנזרעת ה' ספי' שמבלעדי רוח החיים אין דבר. נמצאו כאן השתתפות כמה ענינים הא' הנקב' בי'. הב' החכמ' זכר. הג' האבר המייחד דעת הד' מקום משך הזרע מהמוח סוד אויר הקדמון הנעלם שהדעת עולה ממציאות אל מציאות ומושך משם. הה' הטיפה בעצמה הם תולדות ה' נקודות המתפשטות שהם הזרעת ה' ספי'. הו' סוד קו המדה סוד החיים העליונים המחי' כל הה' פרטים הנז' ומבלעדה אין מדה ואין הזרעה ואין פעולה כלל. ושם נמצאו סוד הספי' בסוד הפעולות בספי' כל א' וא' לעצמו שהמשל בזה ששם היו הולדות מהם לבן ירוק סומק אוכם וכל מיני סוד הנהגות הספי'. ועתה בזה אנו צריכים לדבר מעט ממה שאינו עיקר הדרוש מפני שזה נוגע במ' שפי' בסוד עין כל.

אמנם כאן קצת מקום לבארו שכן ביארוהו בזוהר והענין כי סוד קו המדה הוא סוד דבקות רוח החיים אשר בתוכו הספי' בא"ס מפני שסוד קו המדה היא המודד המדות פרצון המודד בהם ודרך בהם יתפשט אור א"ס ועתה באנו אל הספק' אשר מעולם לא יאמר בו דבר מספיק אמנם הוא מוטל עלינו לפתוח בו ולדבר עד מקום שנאסר בו הדיבור ונאמר עד פה תבא השכל ולא תוסיף והוא כי כאשר מדד קו המדה הזריעה הזאת הנזרעת באמצעות אלו הפרטים הנז' כדפי' צביעת הגוונים להיות זה דין וזה רחמים מאיזה כח מאלה הספי' היה אם מחכמ' אין הספי' נמדדות על ידה. אם מבי' היא נקב' ומקבלת מלמעלה. אם מהדעת הרי הדעת הוא אבר המושך התולדות. אם מקו המדה הרי המדה אין בה צבע שהיא בדקו' א"כ ממה יוצבעו הגוונים שהם משל אל הפעולות וכאן ביארו בזוהר פרשת בראשית ש' סי' א' אמר כד מדד משיחא עביד גוונין לאנהרא רצה בזה מה שפירשנו בעין כל שהספי' הם כעששי' והנשמה בתוכן כאור בתוך העששי' שבאמת האור עיקר הפעולה מפני שהעששי' לא תאיר גווניה אם לא היה האור הפנימי א"כ אין הפעולות בכלי' אלא בנשמ' אשר בתוכן ובאמת אין הגוונים באור דהיינו שאין הפעולות בנשמה אמנם היא בכלים דהיינו הגוף דהיינו העששית שבהם הגוונים ולהכי קאמר עביד גוונין הם הפעולות לאנהרא להיות סוד קו המדה והחיים הפנימיים מאיר בהם הפועל בהם ועתה באנו אל הקושיות אם אין לו גוונין מאין ימדוד גוונין ופי' ואמר לגו לגו בוציצא נפיק חד נביעו דמניה אצטבעו גוונין לתתא ירצה בחוכיות קו המדה יוציא רצון המאציל דהיינו שהוא הרוצה שיהיה מדה פועלת הגבורות ומדה פועלת חסדים ומדה בינונית וכל שאר פעולות וסוד נביעו זה נותן צבע ושינוי במדות ואצטבעו גוונין לתתא שאין לך שום פעולה והנהגה שאינה פועלת מאתו ונמדדת וידעתי שיקשה עתה ששללנו השינויים מהעליל וייחסנו אל העלה אמנם הענין הוא כאשר נדקדק לשונו דמיניה אצטבעו גוונין לתתא כל מלה ומלה מאלו המלות מדקדק ענין וראשונה אקדים שאמרתי בראשית הפרק הזה ענין א' והיא שהספי' הם עצמות וכלים העצמות א"ס והכלים בספי' והנה כאשר עלה לפני' לעשות הנמצאי' המציא מצוי ראשון מחודש והוא הכתר ועתה כל מה שיצא להמציא היה מב' מינים המין אשר לא יתחלק לחלקים והוא אור א"ס בספי' דהיינו חיי המלך המתפשטים להחיות כל הנמצאים והיינו העצמות שפי' בספ"ר בש' עצמות וכלים. והמין הב' המתבחן ומתחלק מעילה לעלול והטעם לשני חלקים אלו מבוארת הכלים מהכתר שהוא כלי מחודש יוציא דברים מחודשים בכח רצון מאצילו המפעיל אותו ומא"ס יתפשט אורו בספי'. ועתה סוד נביעו דקיק זה יתפשט בסוד הכתר הקרוב להמאצילו מלמע' ואין שם גוונין אמנם יתפשט ברצון

מאצילו והיינו אומ' נפיק חד נביעו דקיק הוא ניצוץ מהכתר הנובע הכלים המטביע בסוד קו המדה הגוונין והיינו ומניה לא מסיבתו אלא מצדו שהוא כלי בעל הפעולות לא למעלה אלא כאשר יתפשטו למטה וסוד הנביעו היינו סוד הספי' והפעולות העולות ברצון המאצילו והאציל הכתר כלי להוציא ממנו כלים כפי המצטרך אל התפשטות כלים וז"ש ומיניה אצטבעו גם אליו אין ראוי לייחסו גוונין לתתא לא למעלה אלא עד שיתפשט. וידעתי שתקשה אלו הכלים תחלת השרשתם בכתר הם מרצון א"ס א"כ הרי פועל השינוים אשיב לך רחמן תכלית הרחמנות גזר שכל הורג נפש יהרג יאמר על המלך הזה אכזרי לא ודאי ופעולת האכזריות הזה מצד העם שהם אכזרים הורגי נפש ואלו לא היה זה לא היה האכזריות ההוא א"כ לא ייוחס האכזריות אל המלך אחר שאכזריות העם גזר להם זה כך ממש אני אומר שנתקן הקושי' אחר שהנחנו שהחיים מאת המלך חיי הספי' והספי' הם כלים והכלים צמיחתן מן הכתר ושאלנו למה מא"ס חיים ומכתר כלים והשבנו א"ס אינו עלול אלא עילה כל מה שיתפ' ממנו חיים וקיום והכתר עלול. ואחר שנתן לו כל א"ס שבח ומעלה שאפשר לא קבל אלא כמו עלול וירד ירידה רבה מפני שאינו עילה אלא עלול ועתה התפשטות כליו עד נקודה אחרונה חייב כל סוד המציאות הזה ושיעור קומה זו וא"ס רוצה בדינים ההם לא מצד עצמו שהוא אינו בעל דינים אלא מצד המתפשטים שאם לא יתנהג העולם כפי זו ההנהגה לא יתקיים א"כ לא יתייחס הענין אלי' אלא על הכלים שהם חייבו ענין זה ע"כ הגיע ההשגה בזה והגיע הפרק בהודעת סוד הדעת והשתלשלות הספי' ע"י יחוד חו"ב:

תמר ו - פרק מו

להודיע שרש אמונה א' בג' ספי' אלו חכמה ותבונה וכתר על גביהן והיא זו שאל יחשבו היות ענין אלו הספי' לעצמן ותחתונות לעצמן ויהיה הסבה לבוא אל הטעות הזה כשיראו הפלגת המעלה אליהן ואין כך אל ז' הספי'. והראוי לדעת כי הספי' כולם א' ויהיה ענין התי' א' והרי ב' ספי' אלו ממש בתי' התחתונות שעם היות שהמ' היא למטה אין ענינה אלא ממש כעין מציאות הבי' וכמו שהבי' מתתקנת מתוך סוד אור נעלם משורשי הספי' אשר בכתר כך המ' תיקוניה משם והם סוד המ' בתוך הבי' ב' ההי"ן יחד ב' בתים יחד והם מתתקנים כ"א כאשר החכמה בסוד הדעת מתקנת המ' בתוכ'. כיצד חכמה ות"ת בסוד הדעת ב' מיוחדות והבי' עם המ' בסוד בחי' בתוכיות הבי' ב' כא' נמצא החכמה בסוד קו המדה והדרושים המתבארים לעיל מתקן הבי' ממש עומד מתקן המ' וב' כא' מתתקנות וזהו סוד אפריון היא המ' עשה לו המלך שלמה חכמה מעצי הלבנון מהספי' המושרשות בכתר והיינו בחכמה בית סוד בנין המ' בעצם החכמה בסוד הדעת והיינו

וייצר ד' אלדי"ם צר צורה זו צורה ממש היצירה העליונה והיצירה התחתונה שתיהן כא' היו מצטיירות עם היות שענין זה נדרש בסוד אחר כאשר ית' בעין יעקב אבל אתיא נמי הכי והיינו סוד י"ו מתתקנים ב' ההין יחד והיה הענין דכתיב מבטן מי יצא הקרח ופי' שסוד בטן היא המ' והיא מושרש בבי' והיא נעשית בתוכה בטן והיא מקבלת הולדות בסוד המציאות הזה אשר בתוכ' והיינו מבטן מ"י יצא הקרח סוד הקרח הנורא הת"ת בלבנינותו העליון יוצא דרך הבטן ומעתה במה שפי' שם בפ' הקודם לא יק' זה כלל שהרי החכמה בסוד אוי"ר יוצאת מבטן הבי' בבחי' ההוא הקודמת גם אל המ' מציאות זה שסוד בית תחתון בתוך בית עליון בטן אליו ושם סוד הנחת הוולדות דהיינו סוד ו"ק אחר שנכנס הת"ת בתוך המ' שם יצא ומשם אל מקומו ואח"כ יצא מד' המ' מן הבי' ונכנס בתוך הת"ת כעין הבי' שהיא נכנסת בתוך החכמה כדפי' ואח"כ יצאת אל מקומה ואח"כ יכנס הת"ת אל המ' ויצאנו מן הענין אמנם היתה הכוונה לתת אל המציאות ונחזור אל הענין שהמ' למעלה עם הבי' מתתקנת ונבנית מן החכמה וב' ייחד מתתקנות מן החכמה והיינו בחכמה יבנה בית ויצא לנו מזה כי אחר שתי' התחתונ' בשיתוף העליונ' ניחא השתא שתהיה עליונה שוה כענין שלח תשלח ב' תרוכין א' לבי' א' וא' לבי' ב' הדין נותן כך שאי אפשר לעליונ' להתתקן אלא במציאות התחתונ' דהא בהא תליא אלא שהרי החכמה אינה יכולה ליכנס אל הבי' אם לא ע"י תיקון הבטן ותי' הבטן העליון תלוי בספי' התחתונ' במקומ' ומטעם זה העליונה תלויה בתחתונה ופי' בשיר השירים שההתעוררות העליונה תלויה בתחתונה כאשר עוד נבאר בע"ה והכלל לכל אלו הענינים הוא שהספי' הם פעולות תחלתם מלמעלה וסופם מלמטה ראשם תקועות בא"ס וסופם תחוב' בתחתונים ואינם ענינים נפרדים ולכך כל חי' החכמ' תלוי בתי' הספי' התחתונ' שהרי משך מציאתה תלוי בסוף:

תמר ו - פרק מז

בפ' בראשית בתי' ש' א' סי' כ"ב מפ' שהם ג' בחי' האלו הספי' העליונות כח"ב ה' היא כל א' וא' לעצמ' זו למטה מזו וג' אלו הם בסוד ג' נקודות חולם כתר לעצמו שוריק חכמ' לעצמ' חרק בי' לעצמ' וג' בחי' אלו הם בסוד החכמ' נרמזות כולם באות י' קוצא לעילא רומז אל הכתר העליון למעל' וגיו באמצעיתא רומז אל החכמה בעצמ' וקוצא לתתא היא רמז אל הבי' והיינו שלשת' כל א' וא' לעצמ' במציאות בחי' מציאותם אמנם בחי' עצמות' יחד הם ב' בחי'. הא' היות חכמה ימי' והבי' שמאליי' והכתר עולה על גביהן והיינו שהם סגולתא שבחי' זו מורה שגם הבי' משתוו' אל החכמה והכתר משפיע לשתיהם יחד בהשוואה א' אמנם נוטלת החסדים החכמה. והבי' נוטלת צד הגבורות

וב' כא'. הבחי' הב' היא בחי' שורק דהיינו היות הבי' למטה מן החכמה והיא מקבלת מן הכתר ע"י החכמה ולכך הם זו למטה מזו ואין הבי' נוטלת גבורות דווקא אלא היא נוטלת הכל ואדרבא היא נוסע' אל הימין ולכך היא שורק ג' ג' נקודות והם באלכסון והבי' נקודה אחרונה נוטה אל הימין יותר אינה בבחי' סגולתא. הבחי' הג' היא בבחי' שלשלת דהיינו זו למטה מזו משתלשלות ויורדות דהיינו כל מה שבכתר נוטלת אל החכמה וכל מה שבחכמה נוטלת הבי' והם קו ישר כולם שוות אל בחי' א' אלא שהם משתלשלות זמ"ז נמצא כלל המציאות. הא' כ"א נקודה לעצמו. הב' שלשתם באות יו"ד אלא שהם באות יו"ד מורות קוץ עליון דקות הכתר וסתימתו ונפתח בחכמה גיו באמצעיתא ונתן פתיחת הדברים והתפשטותן וחזר וסתמן בבי' ואין כך ג' נקודות שכולם סתימות או כולם פתוחות שהרי הם בהשואה א' רק שזו ע"ג זו. הג' ג' יחד סגולתא כדפי'. הד' ג' יחד שורק. הג' ג' יחד שלשלת. אמנם הבחי' האלו הם באותיות באות יו"ד והם בנקודות שורק חולם חירק שירק והם בטעמים שלשלת ונודע שהאותיות בבי' והנקודות בחכמה והטעמים בכתר והוראות סגולתא והשלשלת מציאות שבכתר והוראות הנקודות מציאות שבחכמה והוראות האות מציאות שבבי' ודרך כלל מורה על ג' ספי' אלו שהם ענין לעצמם על כל הז' והבחי' האלו עניינם שהם ג' אמו"ת אמ"ש אויר מים אש והם מתבחנים לכמה בחי' כאשר הם במציאות עליון כח"ב הם סגולתא כשהם יורדות לג' אבות שהת"ת בין החסד והגבורה הם שלשלת וכן לפי התפשטותם הם משני בחי':

תמר ו - פרק מח

הנה פי' בפ' הקודמים ענין הדעת שהיא מושרש בכתר תחלתו למעלה משער' דרישא ומתפשט בסוד תי' הכתר בכמה בחי' ואלו הבחי' הם תי' א"א אמנם בבא להשתרש החכמה והבי' בסוד בחי' אחרונה שבכתר דהיינו תי' י"ג לתי' דיקנא שם ישתרש הדעת ענף הכתר להתפשט למטה להמציא הספי' נכללות בי' כדפי' בתמר. והנה דרך כלל סוד הדעת הוא ענף מן הכתר וישתרש בשורש החו"ב והדעת. אמנם כולם נמצאים שם מכח זכו"ן שבכתר כדפי' לעיל בפ'. והנה לפ"ז הי' ראוי שימצאו מציאות אלו יחד אמנם אינם מציאות במציאות שוה אלא מושרשים בכתר והעיקר חכמה זכר ובי' נקב' ודעת בן משתיהם ולזה הם ג' חשובות כא' מצד השתרשם כולם בשורש עליון והחכמה בהתפשט' מן הכתר תתפשט ובכחה ג' נקודות אלו מיוחדות תכלית האחדות דהיינו י' בה ג' עוקצין כדפי' אמנם תתפשט הבי' ממנה בהתפשטות הנקבה מן הזכר ולכך הנקבה לזכר תקרא בת תקרא בית בבחי' א' בת בבחי' א' בית ואינה מתפשטת

מתולדות זכו"ן מפני שסוד זכו"ן שהולידו אותם בכתר יספיק להם להתפשטותה למטה וישתלשלו זה מזה אמנם סוד הדעת שהוא ענין מתחדש עתה להתפשט משרש זה אשר להם בתי' י"ג כדפירשתי יצטרך אחר אצי' והגלות החכמ' והבי' שתחזור החכמה ותתייחד עם הבי' בדמות זכר ונקבה כדי להוליד הדעת למט' מב' ואינו בהתפשטות לבד ומה שהיה אל החו"ב סוד זכו"ן בתוכיות הכתר כדפי' היה עוד זכו"ן אל הדעת בחו"ב הנגלי' במקומן מן הטעם שפי' שהחו"ב מציאות תי' הכתר ולזה יתייחדו ב' המציאות ויולידו החו"ב להשתרש בשרשם ודיקנא וימצאו ויתפשטו לחוץ אמנם הדעת עם היותו בכלל תי' הכתר כדפי' אין מציאותו מציאות שם בדרך כלל בחכמה והבי' לכך הוא יחשב מציאות מחודש בבחי' אחרונה שבכתר ולהתפשט להמציא יצטרך עוד זיווג ב' אל החו"ב ממש ויולידו הבן הזה לפני ב' ממוצע בין ב' דהיינו סוד בינ"ה ב"ן י"ה יה"ו דהיינו אב ואם ובן כדפי' בפ' הקודמים:

תמר ו - פרק מט

הנה סוד הדעת נמצא בשרש העליון בכתר ויוצא בכלל בנקודת החכמה ואז תתפשט הבי' ותתקן ואחר שב' מדות אלו נתקנו כראוי ונתפשט סוד הדעת אותה הבחי' המושרשת בחכמה ונתפשט דרך החכמה ונתגלגל ונעקר ממציאות אל מציאות עד שימצא למטה והנה לפ"ז התפשטות הוא כל מדריגות החכמה ואח"כ יתפשט מן החכמה אל הבי' ותתפשט כל מדריגות הבי' ויצא אל מציאותו להנהיג למטה ויתמצאו ממנו כל הספי' שהם ז' ספי' האצי' והדע' שורש ונקוד' לכולם והנה השרש הזה נשמה לספי' ולזה יהיה לספי' עתה ג' ראשי ההנהגה כעין שהם ג' ראשים בכתר חכמה וא"ס בתוכם כדפי' בעין כל תמר ב' בפ' ובדרך שרמזנו לעיל בתמר. כך הם ג' ראשים אלו חכמה ותבונה ודעת שהם נשמ' לז' ספירות והעצמות העליון מתלבש בהם וההנהגה המשובחת ודאי מכולם היא הנהג' חכמ' שממנה כל קשר וכל יחוד וכל זיווג וכל רחמים וחסד בספי' והיא כעין נשמה מתלבשת בבי' והדעת אמנם ב' הנהגות אלו שהם הנהגת הדעת והנהגת הבי' היא אחרונה שממנה הדינים והדעת הוא בין החכמה והבי' אמצעית בינונית שהרי הוא הנהגת הרחמים כי סוד ג' קוים להנהגה קו החסד צומחת מן החכמה קו הדין צומחת מן הבי' קו הרחמים הוא עיקרו מן הכתר ולהעלם הכתר הוא ענף הדעת והוא צמיחת הרחמים על הספי' ולמטה הם ג' הנהגות ולכך הם זו בתוך זו חכמה מתלבשת בדעת דעת מתלבשת בבי' והם נשמות לז' ספירות נמצא החכמה נשמ' שוה בחסד כמציאות' במ' שלא יתרחק מן המ' כמו שלא יתרחק מן החסד וכן הבי' וכן הדעת מפני שהם נשמה בתוך האיברים ואין להבחי' בנשמ' בין איברים לאיברים

בסוד ג' נשמות אלו לבושי' לנשמות הנז' וכמו שג' נשמות הנז' פעמים יתנהג במציאות בהתלבשות ג' זו בתוך זו כך אלו הנשמות פעמים יתלבשו ג' זו בתוך זו וכמו שפעמים יאיר אור הכתר דרך אור החכמה ויהיה מעבר לבד וכן פעמים יזדכך יותר ויאיר אור א"ס והכתר מעבר לבד כך ג' נשמות אלו מאירות זו בתוך זו פעמים תזדכך הבי' והדעת ותעבור אור החכמה וכל הספי' מאירות באור החכמה ופעמים יתעבה אור הבי' וילביש סוד אור הדעת ולא יתנו לעבור אלא בלבוש הבי' כדי להגביר הדינים המתגברים בסוד אור הבי' כנוד' וכאשר יתמצע הענין יהיה התלבשות הזה בדעת והבי' מעבר ויאיר אור הנשמה החכמה מתלבש בסוד הדעת אמנם ז' ספי' לא ילבישו עוד כלל הנשמות אלא הנשמות מאירות בכל הספי' בהשואה א' להחיות איברי בסוד נשמת חיים המנהגת ותוך אלו הנשמות הנז' יתלבשו הג' אורות ג' נשמות עליונו' להנהג' דהיינו א"ס בכתר וכתר באור חכמ' שבכתר כדפי' לעיל כנז'. אמנם נשמות אלו אינם כאותם הנשמות העליונות שהנשמות העליונות אינם בשמות שהם בא"ס אינם מוגבלות בשמות. אמנם ג' שמות אלו יש בהם שמות ידועות כאשר נבאר בע"ה בעין ה' והטעם שהם בספי' הנגלות המוגבלות בשמות כאשר יתבאר:

תמר ו - פרק נ

הנה סוד הבן הזה ישתלשל באבא ויתמצא מבחי' אל בחי' ונודע כי הבנים באב לא יתייחס אליהם מציאות וכל מציאות' נעלם שאין אותה הטיפה יכולה לקבל בנין האיברים בשום מציאות כלל עם היות שנעקר ממציאות אל מציאות מהמוח עד מקום מוצאם מדרגה אחרונה ולזה יהיו אלו המציאות אל הדעת סוד אלה המלכים כאשר ית' בעין שמש בע"ה ואח"כ יתפשט מהחכמה אל הבי' ושם בבי' יתמצאו ממציאות אל מציאות ויתעבו הדינים ויטול הדעת כללות הדין והנהגתו והנה לפ"ז בחכמ' הדעת מתחסד ובבי' הדעת מתגבר והטעם שהבי' במקומ' הוא מציאות הדינים כדפי' לעיל ולכך בהתפשט הדעת עם היותו בחי' נעלמ' יקחו הספי' שבו טבע הגבורות והדינים וזה חכמה שורש אל החסד והבי' שורש אל הגבו' שהם ב' הנהגות דהיינו סוד קו החסד בחכמה וקו הדין בבי' וכאשר נתפשט' הבי' מהחכמה נתפשט' הגבו' והנהגת הדין עמה מפני שסוד הנהגת הדין הוא צומח מידיעת הדברים אחר היותם וכעלות מציאות הדברים אחר היותם בפגם התחתונים יצמחו הדינים והרוגז לדון אותם במעשיהם ולזה הדעת ענף מהכת' רחמים גמורים שאין נראה לו אפי' שעושה חסד אלא משפיע רחמים והתפשטות המזון וכל הצריך לכל והחסד הרי מכיר במניעה ומתחסד ונותן והגבורות מונע והרחמים הוא הדין היינו שהוא רחמים מיסודו העליון ושורש' שבכתר מהיותו

מתמצא למטה מזיווגא דאבא ואימא כל א' נותן לו חלקו כאומ' ג' שותפין באדם אביו מזריע לובן היינו חסד שנוטל אמו מזרעת אודם היינו הדינים שנוטל הב"ה היינו הכתר נותן בהם נשמה ופעולה וחיים דהיינו סוד הרחמים הפועלים תוך החסדים והגבורות שנשתתפו לו מאבא ואימא:

תמר ו - פרק נא

הנה המציאות הזה נקרא דעת מפני שהבן הזה נוטל סי' דאבא ואימא כדפי' דהיינו שהוא תולד' המתיילד' מב' שהרי הוא חכמ' ובינה והמתיילד מהחכ' והבי' והדעת דהיינו שהוא יודע נמצאות זה הנעלם בשורש הנמצאות המושרשת בדעת וכל מה שמתיילד למטה בתחתונות הכל מתמצא שם ודרך החכמ' והבי' יתחכם ומבין בדעת דהיינו הנמצאות התחתונות ולכך כח החכמ' והבי' בדעת כמציאות הבן שהוא מכח האב והאם כדפי' בפ' הקודם וכיון שהוא מבין ב' אם יתגלה יודיע ויעיד על ב' הספי' האלה והיינו דעת לשון הודעה ועדות שמעיד ומודיע עניני החכמ' והבי' הנעלמים שעם היות שלא נדע מהות החכמ' והבי' נדע שבהם הוא יודע כל מה שפועל למטה בענין שהדעת הזה מגלה כח החכמ' והבי' בענין שהבן זיו אקונין שלו מעיד על דמות אביו ואמו ויש כן ב' למטה והיינו מציאות הספי' ממש ו"ק ובת המ' אמנם מציאות הבן הזה הוא סוד בן בכור והטעם שתחילת ביכור הספי' והקדימה למציאות' הוא המציאות הזה המתמצא למעל' בסוד אמרם ישראל עלו במחשבה והיינו בני בכורי ישראל והיינו שאנחנו עם ד' מרכבת לכל המציאות הנמצא ולכן אנו סוד עליית הדעת לפניו יודע אותנו שאנו סוד כל המציאות הנמצא בסוד הנשמות הקדושות הנטועות בנו ובכור יורש פי שנים וכיון שהמציאות הזה בכור למציאות הת"ת המתפשט יורש כא' ב' בחי' והענין כי הת"ת יונק מן הימין והוא רב חסד מטה כלפי חסד או אל השמאל אל הגבור' וכן בכור זה נוטל פי שנים על הפשוט. דהיינו הת"ת המתפשט וענין פי ב' אלו הוא מה שמתחכם הבורא על עולמו לפעול בו חסדיו ומה שמבין לפעול בו גבורותיו המתוקות והיינו שהדעת יטול שרש מציאות החסד שבחכמ' ושרש מציאות הגבורות שבבי' וידע הנמצאים בסוד פעולתו בהם החסד והגבור' הנפלאות והיינו ב' פעולות ולפעמים יפעול גם במד' עצמו ברחמים שהוא מצד עצמו קו הרחמים האמצעיים בין החסד והדין והם ג' חלקים והיינו מה שהבן מרויח בעסק מה שיורש מאביו ואמו. ולזה לפעמים אינו גובר במדת עצמו שהוא סוד הרחמים מהכתר ומתעלם כח פעולתו ואינו פועל אלא בכח פעולת אבא ואימא חסד וגבור' דהיינו כענין הרוח חם ולא חם באש ולא במים כך הדעת בין שרשי

הגבור' והחסד ולפעמים גובר ומקבץ הימין והשמאל אל האמצע הזה בחי' הרחמים שבו וגובר בב' בחי' בבחי' עצמו ע"כ בסי' ז"ה מש' ז':

תמר ו - פרק נב

הנה המיח' המיוחסת בספי' בכל איזו מדה שיהי' הרצון בו התעלמות כדפי' בתמר א' בענין מיתת המלכים. ור"ש פי' בחש"ק ש' ז' סי' ה' שהבן הזה יורש את אביו ואת אמו והנה מלת ירוש' לא יצדק אלא על דרך המית' הנז' והענין שאלו העטרות שהם חסד שבחכמ' וגבור' שבבי' הם גנוזות שם שרשים לספי' במקום גילויים והם מתייחסות ממש באותיות החכמ' והבי' דהיינו י"ה וכאשר יתעלמו ב' הספי' העליונות שהם החכמ' והבי' נק' הדעת יה"ו דהיינו שיש לו ב' ענפים ממש בהם כאשר יתבאר בעין ה' בע"ה והיינו שמתעטר על ראשו בב' עטרות אלו שהם החסד והגבור' לא ממש פעולת' בחסד ודין אלא שרשם אור עליון אשר להם מתיקות נעלמות זכות משלימות אליו מקום אבא ואימא המתעלמות כבן המתחזק בירושת אביו ואמו מקום מציאות' ולדרך זה תמצא שהם ב' מציאיות אל הדעת או העטרות האלו בו לבד שהחכמ' והבי' מורישים אותו והוא נוטלם ואוחזם מצדו או ממש החו"ב בעצמם על סוד הדעת וא"כ יהיו הב' עטרות אלו בו כסא לחכמ' ולבי' ממש לשנות עליו מפני שהם חסד נעלם וגבור' נעלמ' ובהם משכן החכמ' והבי' ובהתקבץ אלו הד' עטרות על סוד הדעת דהיינו סוד י"ה חכמ' ובי' ממש וסוד י"ה המתפשטות מהם שהם החסד והגבור' דהיינו חכמ' אב לקו החסד ובי' אם לקו הדין וצמיחת הדין והחסד בעצמו ולא דין חזק אלא דין יפה ומתוק כדפי'. ונודע שהחכמ' מקו החסד תחשב והבי' תחשב מצד הדין ולכך יאירו השרשים בענפים ימצאו ד' בחי' דהיינו החכמ' ושרש החסד מחכמ' והבי' ושרש הגבור' מהבי' והם ד' עטרות ד' פרשיות של תפילין דמנח מארי עלמא דהיינו קדש והי' כי יביאך חו"ב שמע לחסד והי' אם שמע לגבור' ועם היות שהפ' הם סוד יהו"ה אין חשש שהרי החסד בסוד זכר והגבור' בסוד נקב' לכך הם י"ה והם ו"ה ואין דוחק מזה כלל והיינו סוד הדעת מזרח ומערב מזרח שבו לחסד ומערב שבו לגבור' בענין שהדעת לעצמו מתתקן בתי' רישא דהיינו מציאות החכמ' והבי' שבבי' ומתעטר בתפילין על ראשו בסוד ד' עטרות אלו ולזה ימצא ראש לדע' ותי' רישא וימצא אלי' סוד תפילין על ראשו וכמו שהוא מתעטר בד' עטרות אלו על סוד ג"ר שבו דהיינו ראשו מבי' כדפי' כך הוא משפיע ומופיע ומאיר לבת על ראשה סוד תפלין של יד סוד הארת ד' עטרות אלו ואין כאן מקומו וגלגלתא דנוקבא בין ב' דרועין איתעביד' לצד שמאל לכך מניח תפלין בזרוע שמאל שהוא העתק העליונות שהבן יורש את אביו ואת אמו וזן אחותו:

תמר ו - פרק נג

נמצא לפי הנדרש שסוד השתלשלות נקשר המדות ובחי' דרך כלל ראשונ' הם מושרשות בכתר סוד בחי' אחרונ' תי' י"ג מתי' דיקנא שמשם חיות החכמ' והבי' והדעת בתי' גדול ומשתלשלות ומתמצאות כולם בתוכיות החכמ' והיינו היות' נק' י"ה שכולל הבי' והדעת עדיין נעלם כדפי' בפ' הקודמים ואח"כ תתפשט הבי' אל עצמ' והיינו בחי' תבונ' כדפי' בפ' הקודמים ולזה ימצא החכמ' עם הבי' למעלה בחכמ' והבי' עם החכמ' בבי' ואח"כ החכמ' מתעלמ' כראוי לה שהיא ספי' ב' והבי' תתגלה שהיא ספי' ג' ואח"כ היא נמצאת על הבן והבת שהם ז' ספי' נמצא שהדעת אינו מתחיל להמצא מבחי' החכמ' לעצמ' ותתמצא מבחי' החכמ' בבי' ומתפשטות ז' ספי' מבחי' הבי' לעצמו. ונמצא עתה כי מציאות ז' ספי' היינו מחכמ' אל הבי' והיינו בחכמ' יבנה בית תחלת אצילות' בבי' ואח"כ יתפשטו ובתבו' שהיא בחי' אחרונה שכבר נסתלר' החכמ' יתכונן הבית ואחר אצי' הז' ספירות דהיינו כוננות הבית כתיב ובדעת חדרים ימלאון דהיינו שיש חדרים וחללים בתוך הספי' שבאותן החדרים הוא משכן הדעת שאין הדע' ספי' לעצמו כלל אלא סוד שרשים לספי' ומלוי אליהם וסוד הדעת הזה תחלת השתלשלות בדקות גדול מהכתר בשרש החכמ' והבי' מבחי' אחרונה שבו כדפי' והיא בחכמ' עצמה בדקות כדפי'. והיא בבי' בבחי' הנק' בי' מציאותו מתחיל להגלות ולהגלם בשם ובגדר מציאות ויורד מן הבי' ונכנס בתוכיית החסד והגבור' והנצח וההוד והיסוד והרי לפ"ז אין בין בי' לחסד ספי' כלל שאינם אלא י' ולא ט' י' ולא י"א כדפי' בעין כל תמר ולזה יהיה בסוד הדעת ראש ותי' לז"א עם מציאות הבי' כאשר נבאר בעין שמש אמנם מציאות התי' בבי' כמציאות תי' הכתר בסוד הדעת בבי' שבכתר כדפי' ודומה זה לזה רק שבחי' הכתר חסדים גמורים שמתתקן כולו בסוד החסד ומציאות התחחון בז"א מתתקן בסוד הגבורות והדינים כאשר יתבאר בע"ה ולזה מתחי' סוד ראש מחכמ' ובי' שבבי' ומגיע עד הכתפים ותחלת הזרועות חסד וגבורה כאשר ית' בע"ה וזה סדר השתלשלות הספי' לתת קשר לספי' ולתי' ותמונת שיעור קומה שהכל ענין א' וכל מציאות המעיים וחללי הגוף כגון זרועות שחללם מתמלא בסוד הדעת כדפי' עד השוקיים ועד כל אבר ואבר שחלל וחק' בו מתמלא ממציאות הזה כדפי'. והוא כעין נשמה בגוף וחביב ונחמד פועל בתוך איברים המתגלים שאינם בהדרג' אל המציאות הזה כדפי' המתעלם החביב במעים שנקובתן במשהו וכל האיברים הפנימיים יהי' סוד המציאו' הספי' בסוד הדעת:

תמר ו - פרק נד

בפ' ו' מהש' הנז' הרחיב ביאור ב' דעות אלו באומ' כי אל דעות שהם ב' מציאיות אל הדעת הא' הנעלם בתוך החכמה והבי' דהיינו ו"ק למעלה הנעלמים. הב' הת"ת המתאצל במקומו והדעת מתלבן בתוכו כדפי' בענין שהם ב' דעות זה בתוך זה ולכך עם היות כי הענין הזה לא נתבאר בכתוב כשבא לפרש הפעולות אמר כי אל דעות ד' ולו נתכנו עלילות מפני שבא לפרש העלילות והפעולות וירצה פעולת ד' בתחתונים הוא ע"י ב' דעות הנגלי' כעין הגוף הנעלם והוא כעין הנשמ' שאין בה שום פעולה ופועלת הפעולות ע"י האיברים הם הכלים כך הדעת הנעלם פועל ע"י ו"ק פעולותיו ולכן הוא משתתף בפעולו' ויתכוננו אליו וז"ש ולו נתכנו עלילות מפני שראוי להרחיק הפעולות ממנו מפני שהם בדין ובשינוי ובגבול וכיוצא אלא ע"י ההקדמה הזאת סוד הדעת נשמ' בגוף נתכנו עלילות ולא יקשה לנו מציאות ההנהג' כדפי' בעין כל ת"ב פ'. ולזה יעשה בתוכיות הספי' כמה מיני אוצרות שהם כוחות פעולות הספי' אוצרות שכר ואוצרות עונש ואותם האוצרות אין להם כח לפעול ולתת אלא ע"י הדעת נשמ' בתוכם הממלא האוצרות והחדרים וההיכלו' מציאיות' הספי' ולזה הפעולות יתייחסו בעצם אל הנשמ' שהיא הפועלת וזולתם אין פעולתם אלא הגוף ובאמת אין ייחס לפעולות והשינויים אל הנשמ' שהרי אין בה פעולה אלא בכלים שהם האוצרות שהם מלאים כל הצורך בענין שהוא נחבא אל הכלים ופועל ע"י בענין שהוא דעת בתוך דעת זה נגלה וזה נעלם מפני היות הספי' לבוש וגוף שבו מתלבש הדעת הפנימי לכך נעלם הדעת הזה בפעולותיו שלא יתייחסו לו ולא נודע מציאותו בספי' אלא כנשמה בתוך הגוף והוא פועל עיקר הפעולות והיינו ממש ב' מציאות לדעת הא' מן החכמ' אל הבי' בבחי' ב"ן י"ה כדפי'. הב' בחי' תבו' להתפשט' למט' כדפי' וכמו שהחכמ' היא כעין נשמה לבי' כך הדע' ו"ק מחכמ' נשמה לו"ק המתפשטים למטה מן הבי' ולזה יתייחסו החדרים ג"כ בבי' כדפי' בשיר השירים בפ' הביאני המלך חדריו ומסוד החכמ' בבי' מתחיל להתלבש זב"ז להתפשט אל הנאצלים אל ההנהג' למטה ויסתעף הדעת אל ו' ספי' ובחי' רבות שבהם עם היות שאין בו בחי' מצד הדעת הגוף שבו מתלבש בו והיינו כעין המוח הנמצא בעצמות שקיום העצמות הוא המח שאלמלא המח לא היה להם קיום כלל והמח אינו פועל פעולות העצמות כך הוא סוד הדעת נותן כח הפעול' ואינו פועל ובאמת לא יתייחסו אליו הפעולות ולזה יק' דעו"ת עדו"ת דהיינו שההנהגות הם מא"ס ע"י כח"ב והשכל יכחישוהו ויכזיבוהו בנמנע. אמנם ע"י הדעות האלו שהם עדות יתקיים המציאות ויעידו שהפעולות מא"ס וזה ע"י ב' דעות שפי' שע"י ב' מדות אלו יתקיים המציאות ע"י הדע'

בתוך דעת יעיד עדות שהפעולות מאבא ואימא שא"ס פועל בתוכו והיינו ויקם עדות ביעקב שהוא המעיד ע"י התלבשות הדעת בספי' שכל הפעולות הן טובות הן רעות כולם נפעלות מאתו כדפי':

תמר ו - פרק נה

הנה הפרק הזה הוא נעילת המעיין הזה ופתיחת עין שמש שבו ביאור תי' ז"א וקושר ג' מעיינות שהם עין כל בא"ס ועין רואי בכתר ועין שמש בשאר הספי' אחר שבמעינות הנז' ביאר פלא א"ס מכל הפעולות ובירורנו אמונת האחדות כראוי הרחק השינוים ממנו וביאר הפלגת סילוק ועילוי אל והכתר מן הדינים ואחר שעל ב' הקדמות אלו קבענו האמונה כראוי ובעין שמש נבוא לתת השרשה לדיני' ומציאות' מלמעל'. א"כ לזה יקשה האיך יהיו ג' ענינים אלו צודקים ולא ידחו זה אל זה ולכך באנו בפ' זה לתת קשר ואמונה אמיתית לג' הקדמות וכולם אמת ואין בהם נפתל ועקש. וראשונה נאמר שהאמונ' האמיתית שאין בה ספק הוא שכל הדינים והפעולות קשות ורכות טובות ורעות חסרות ושלימות כולם נפעלות מא"ס והכתר ושאר הספי' ועכ"ז עיקר פעולת הדינים הם ע"י זו"ן המתבאר בעין שמש ועין יעקב בע"ה שהם צדק ומשפט מכון הכסא וההנהג' שבהם נגזר דין אמת ועם היות ספי' אלו משתלשלות למט' הם דיני' דמתעטרן בסוד מציאותם העליון שבכתר שאין שום פעולה למט' בז"א ותי' אלא בהשפעה החי' העליונים שבכתר שהספי' התחתונות למט' מושרשות למעלה בכתר ואין כח לענפים אלא משורש' והענין שהתי' שבכתר הם מתתקנים בו ומאירים מכתר שבכתר ובזה הוא בעצמו הכתר הם בו אלא שהכתר שבכתר נעלם בעל החכמ' והבי' הנעלמים בו והם אוצרות לכל תי' שכולם נכללים בב' מדות אלו כדפי' וכל אותם התי' אינם מציאות בכתר לענין הכתר בעצמו שא"כ מה צורך לו בחי' האלו אלא כולם מדריגות ושרשים לספי' להתאצל ולהתפשט למט' והשתרשם שם להיותם כאילן שחיותו משרשיו ולולא זה לא היו לכתר חי' כלל שהצורך להם היה כדי שאחר שיתאצלו למט' לא יבדלו אלי העלולים מעילתם ולא יתרחקו הענפים משרשם אלא ימצאו קרובים ומקושרים לשרש הקרוב למאצילו לשאוב כחם ושפע קיומם ממנו וכמו שהשרש מלחלח הענף למט' ומשפיע בו הוא צומח ומתאצל במקומו וכפי המשכת כח השרש כך ממש שיעור קומת הענף וענינו והנה יהי' לספי' המתגלי' המתאצלת ג' ענינים מן השרש הזה המושרש בנאצל ה' סבה לכל הנאצלים. הא' בערך מציאות היות החסד חסד והגבור' דין וכיוצא הכל נמשך מהשרש כפי מה שהשרש יהי' משפיע כך יהי' הענף מתאצל מה שמתאצל אם דין ואם רחמים. הב' כערך שיעור קומתם כפי מה שהשרש ימדוד ויתן כח בענף יהי' שיעור מדת

ארכו ארחו ורבעו. הג' שיש מדה שישתלשל שיעורים ידועים וישתרש בחכמ' ובבי' ובמקומ' ויכלל למטה במ' והיינו סוד תי' זו"ן ולזה עם היות שהספי' ט' התי' הרב' מפני סוד השתלשלות וגילוי המדריגות. ועל סוד ההקדמ' הזאת האמיתית האיך אפשר לנו ממנו הדינים והרי המדות לא נמדדו בדין במציאותם ולא יגבלו בגבול מציאותם ולא נמצאו במציאותם ותי' אלא משרש' שבכתר אלא ודאי אמונה אמתית קבוע שהכל ממנו שאין מי שיפעול את עצמו ויחדש את עצמו אלא כלם נמצאו מאת המאצי' ע"י הכתר וצריך לחקור מה זה במה זו ועל מה זה. וצריך תחלה להציל השכל משגיאת תשובותיו על המבוקש הזה ואח"כ נבא בביאור המדות ראשונה לא יעלה בדעת ויאמר שהן אמת ג' אבות שהם חג"ת איפשר שהחסד וחצי הת"ת דהיינו חסד יהיו מושרשים בכתר מפני שהם חסדים והכתר כולו חסד. אמנם הגבור' וחלק הת"ת מצד הגבור' אינם נכללים שם מפני שהם דינים והכתר רחמים בכל תי' ואלו היו מושרשים בכתר ומתאצלים ע"י האיך נמצאו בדין והאיך פועלים דין. זה אינו אמת אלא כל הספי' כלולות ומושרשות בכתר והנמצאי' למט' מהכתר ונאצלי' מכחו עד שאין דבר קטון או גדול שנוכל לאמר שאינו משם ח"ו ושנית לא יעלה בדעת לאמר ששאר הספי' שהם חסד הם קשורים בשרשם אשר המושרש בכתר שם. אמנם הגבור' ודיניה אינם קשורים בשרשם ומצד הסתר פנים הם פועלים הדינים זה ג"כ אינו אמת במקצת אלא כל הספי' שהם מנהיגות למט' הם נאחזות מלמעלה שאין שום פעולה לספי' שלא ישתלשל מדריגה אחר מדריג' ומשתלשל ממשתלשל זו מזו וזו מזו. ושלישי' לא יעלה בדעת לאמר שהספי' קשורות כפלים כגון החסד וכיוצא הם אחוזות ממטה למעלה להתקשר הענף בשורש וממעלה למטה להמשיך השרש לענף אמנם מדת הדין הן אמת שאין להם כח לפעול אלא מהכתר אלא הם אחוזות ממט' למעלה ושואבין לעצמן אמנם אין הכתר משפיעם שאם היה הכתר משפיעם ממעלה למט' והם מאירים מאורו וזיוו היו רחמים פשוטים כמוהו לזה נאמר שאין הענין כך אלא הספי' אחוזות בכתר והכתר מאיר עליהם ממעלה למט' מפני שאין להם קיום אלא ע"י ב' אלו הא' הכח המושך ממט' למעלה. הב' כח הדוחה ממט' למעלה וע"י כך גדולם כדרך הענף מן השרש כנטיעות עולם. ואין עוד רביעי' לומ' שאותם שיש להם דין יש להם ענין שאין לאותם שאינם דין והיא כי אלו ואלו מושרשים ומאירים ומושכים תמידים מאור פני הכתר ולכך לא יחסר חסדם ורחמיהם לעולם אמנם הגבור' ודיניה פעמים הם בהסתר פנים פעמים היא אחוזה ומאירה ולכך כשהיא אחוזה ומאירה משם היא נמתק' והיא רחמים גמורים כשאר המדו' הנמתקות אמנם בהסתר פנים אותו רגע ואותו העת הדין מהם יתלהב בהם הדין וימצאו בדין ולזה הם כלולות שם והם

אחוזות אמנם נרפים הם נרפים לעתים וישתלהבו באש הדין. שאינו. אלא לא מתפרשן דא מן דא ח"ו בשום עת ובשום רגע לא יעזב השרש מן הענף ולא הענף מן השרש מפני שאין קיום לשום נמצא להמצא הוויתו אם דין ואם רחמי' אם יסתיר פני חיותו משם כאילן שאינו חי אלא רגע משרשו. ואלו יעלה בדעת הסתר והבדל יסף כרגע ולא ימצא מציאותו א"כ א"א למדה להמצא אלא בסוד קשרים ואינם נבדלות אפילו כמלא נימא זו מזו לא עליון מן התחתון ולא תחתון מן העליון. וגם אין לומר עוד חמישית והיא לומר שיש ב' בחי' אל הספי' התחתונו' בתי' הכתר הא' דרך כלל לאלו ולאלו והב' פרטים לקצתם. והא כיצד אלו ואלו מושרשות שם בכתר שאלמלא כך לא היו פועלות שאין להם חיות אלא מאתו אותם שהם רחמי' וחסד וטוב' הם מתקני' הכתר בענין שכל תי' הכתר הם רחמי' גמורי' אמנם אותם שהם דין כגון גבור' ודיניה הם מושרשי' ודאי שם בהעלם. אמנם אינם מתקני' הכתר שכל תי' הם הם רחמי' שאינו כך אלא השרשי' לספי' והתי' לכתר הכל ענין א' וכל שורש איזה ספי' שתהי' היא תי' בכתר והכתר מתתקן בכל השרשי' לכל הספי' והענין שעם היות שאנו אומרים תי' הכתר אינו בדקדוק מלה זו שאדרבא הם תי' המדות למט' שמה שהכתר נכלל משרשי הספי' אינם תי' שהם מתקני' הכתר אלא אדרבא הכתר מתקן אותם שאין ענין התיקוני' לצורך הכתר המתתקן כדי שנאמר שהוא מתתקן באלו ולא באלו אמנם היה ענין התי' צורך ההוויות בעצמן כדי שיתקיימו ויעמדו במציאות עם היות שיתרחקו משרש' וממאצי' ולזה נשתרשו בכתר ואנו מכני' וקוראי' אותם בשם תי' מלכא תי' הכתר לא שבאמת הם תי' לו שאינם תי' אלא לעצמן וא"כ האיך אנו יכולי' לחלק בין אלו לאלו כי כקיום אלו כך קיום אלו ותי' כדיני' כרחמי' כחסדי' אין ביניהם שום חילוק כלל תדע שכל אלו הטעמי' ה' שפי' הם צודקים במקצת ע"ד העבר' ומשל כאשר נבאר. אמנם מה ששללנו אותם היא שלילה אמיתית שאין קיום וחיות לשום ספי' אלא מן השרש ושרש השרש כאשר נבאר וכדי לחייב הענין ההוא אמרנו דרך השלילה אמנם יש בהם הסתר פנים וכיוצא כאשר ית' לקמן בעין שמש ולא הסתר שיסתיר הכתר דרך כלל אלא הסתר שיסתיר הספי' התחתונו' ולא מהכתר כאשר נבאר שאין זה מקומו ולא יהי' מפני זה שלילת הפעולו' מא"ס ומהכתר אמנם הפעולו' יתייחסו אליו והא כיצד נאמר שיש לכתר ב' בחי' הא' הוא תי' הכתר שרש לספי' הב' אור עצמו' אשר לכתר נשמ' לספי' שעם היות שאור א"ס עצמו' בתוך הספי' כבר פי' שיש עצמו' בתוך עצמות שהם ג' ראשי' כדפי' בעין כל תמר ב' ופי' לעיל בפ' ודרך כלל יש אור לספי' שאותו האור נשמה מתפשט' מן הכתר מהשרש אל הספי' בענין שהספי' כלים והכתר פועל בתוכם וסוד אורו מתפשט בתוכם לפעול ולכך אין לך כל

ספי' וספי' שלא יהי' לה אור מתפשט אליה כאיברי הגוף שאין אתה יכול לומר אבר זה אין נשמה מתפשט אליו כך אלו הספי' או נשמתם מהכתר ולכך לא יצדק אומרי זו אין לה חיות מהכתר ובאמת אין הגבור' הכלי שאין בכלי הכח והגבור' וכן הת"ת אין הכלי המפואר שאם נאמר כך נמצא שיתפאר ויתגבר בפאר וגבור' ויתחסד בחסידות שחוץ ממנו ח"ו כמו שפי' בעין כל. אלא הוא בעל הגבור' והפאר והחסד ומן הטעם הזה נקראי' תי' מלכא ואין לנו לחלק בין השרש המשתרש למציאות הנשמ' העצמו' המתלבש שהכל ענין א' שניצוץ השרש המתפשטת הוא נשמה בענף. ועוד אין לנו לחלק בעצמו' כלל בין בחי' למעל' לבחי' למטה שעם היות שיעלה בדעת לחלק בכלים בין במציאותם למעל' למציאותם למטה לא יעלה בדעת לחלק בנשמה בהיותה למעל' במוח להיות' למטה ביד או ברגל ולזה הספי' בעצמ' היא נמצאת למטה ובתוכה אור העצמו' העליון שהוא מתאצל ומתפשט בתוך הספי' כנשמ' המתפשט' בתוך הגוף והנה בערך התפשטו' הספי' שהם כלים הם עלולים זה מזה כגון חכמ' סיבה לבי' ובי' עילה לחסד ובי' עילה לגבו' ועד"ז הם משתלשלים מעילה לעלול עד המ'. ואמנם העצמו' אין אתה יכול לומר עצמו' שבחכמ' עלול מעצמו' שבכתר ועצמו' שבבי' עלול מעצמו' שבחכמ' ועצמות שבחסד עלול מעצמו' שבבי' וכן עד"ז לשאר הספי' ח"ו זו כפירה גמורה שאין עצמו' מתבחן אל עילה ועלול שא"כ אינו עצמו' והוא עלול ונמצאת מרבה ח"ו. וכענין הגוף שלא תאמר נשמה שביד עלולה מנשמה שבראש אלא כל ענין הנשמ' תוך האיברים מאירים מעצם הנשמה וחיות כל האיברים מן הלב ועד"ז כל ספי' וספי' מאירה מן הנשמ' המתלבשת בתוך הספי' והיינו דרך כלל ג' ראשי' ההנהג' שפי' לעיל שאורם מתלבש זה בתוך זה אור א"ס בכתר שבכתר ואור כתר שבכתר באור חכמ' שבכתר והם נשמה בתיקוני הכתר ומהם בכל הספי' יחד כלם כאחד אם כן אי אתה יכול לאמר חלק בפעולות הספי' זו למעלה מזו או זו למעלה מזו אינה מלמעלה אחר שאור א"ס מתפשט בכל הספי' עד סוף אמנם מתלבש באור הכתר ואור הכתר מתלבש באור חכמ' סתומה דהיינו תוכיות ותוכיות לתוכיות ומשם הנהגת הספי' וכל המציאו' אם דין ואם רחמים וכל איזו פעולה קטנה או גדולה ובעצמו' המתפשט מן הכתר לספי' אין לתת הבדל בין עצמו' לעצמו' ח"ו אלא הכל ענין א' והעצמו' לא"ס נקשר הא' בלבושו בכתר שבכתר בקורב' א"ס לנאצל הא' כדפי' בעין כל תמר ב' והעצמו' לכתר נקשר חכמ' שבכתר והכל שוה עצמו' ונשמ' לכלי' שהם חי' הכתר ויתפשט משם האור ממש מן השרשים לספי' כנשמה בתוך הגוף ואין הבדל בין העצמות מעצמות לעצמות ולא רחוק מהעצמות לכלים ולבושים שהם תי' הכתר ומהם יתפשט לספי' ממש. ועם היות שנפליג בהעלם הכתר ותי' לענין היותו

עצמו' נשמ' לספי' אין העלם שהרי בהכרח יש מנהיג בתוך הספי' דהיינו סוד ההנהג' הנז' בענין שיש לספא ב' בחי'. הא' הספי' בעצמ' והם כלים. הב' העצמו' המתפשט אליהם והם סוד הנשמ' התיכונה לתי' הכתר ומאירה דרך בם אל הספי' והנה הנשמ' הזאת עם היות שאנו אומרים שתתפשט אליהם לא נכחיש שיש עוד לבוש ללבוש כעין אור התי' באור החכמ' ואור החכמ' באור הבי' ואור הדעת כדפי' לעיל וכן אור החכמ' הסתומה לאור הכתר ככלי ממש לנשמה ואור כתר שבכתר כלי ממש לנשמ' הנעלמ' הבלתי מושגת היינו אור אחדות עצמות א"ס והכתר כלי אלי' ולבוש שבו מתלבש אמנם תתקשר ותתסדר סדר ההנהג' כזה שאור א"ס נמצא למט' אפי' בספי' המ' ודיניה אמנם מתלבש' באור הכתר שבכתר ואור נמצא למט' אפי' בספי' המ' ודיניה אמנם מתלבש באור החכמ' שבכתר ואורה נמצא למט' אפי' בספי' המ' ודיניה. אמנם מאירה הנשמ' הזאת דרך התי' שבכתר שהם כלים למעבר האור דרך כלל תי' ותי' לכל הספי' וספי' ויהיה אור התי' נשמ' אל הספי' ובערך הנשמ' הזאת לעולם לא יתחלק ולא יעדר שאין שום פעולה פחות מזה ויתלבש עוד אור זה המתנוצץ דרך תי' הכתר בחכמ' וחכמ' בבי' ודעת וזה סוד העצמות המתפשט להנהיג וזה סוד תי' הכתר ולעולם נקשרת הספי' בנשמת' אמנם להאיר ממנה לא בדרך גוף ונשמה אלא בדרך כלים ספי' מספי' ענין זה יש בו הסתר פנים לפעמים על הדרך אשר נבאר דהיינו ממניעת התי' מהספי' שאינם מוכנות מהנשמ' תהיה אליהם ממש כעין גשם בגשם ויהיה נשמת העצמות בתוכם בלי לבושי' ויתדבקו לבושי' תחתוני' בלבושי' עליוני' ויתקרבו ויהיו כולם כלים וספי' יונקות זו מזו ואור א"ס בתוך הכתר שבכתר ואור חכמ' שבכתר מאיר אליהם. אמנם בהכנת' יתעלו לפעמי' יאירו מתי' הכתר ולפעמי' יאירו יותר ואור החכמ' הנעלמ' כלי ספי' כהם ואור העצמו' עובר דרך הכלים ולכל האיברים ולא יתלבש כמו שלא יתלבש הנשמ' הגשמי' ביד לבוא אל הרגל וכיוצא אלא כולם מאירים מאור הנשמ' ולפעמי' אפי' כתר שבכתר כולו וכל הי"ס כלים שוים ואור א"ס עצמות' ונשמה בתוכם ולפעמי' אינם מוכני' ויתלבשו הנשמות אלו באלו ואז הכלים קצתם נשמו' ויהיה אור א"ס מתלבש בכלי שהוא הכתר וכתר עצמו' לחכמ' שבו וחכמ' שבו כלי לעצמו' והכלי הזה יעשה עצמו' תוך תי' הכתר ואורם מתפשט נשמ' בתוך החכמ' וחכמ' נשמ' לבי' ודעת ואז יהיה ההנהג' בז' ספי' לבד ואז הא"ס נשמ' שפעולתו יוצא דרך הכתר וכתר נשמ' שפעולתו יוצא דרך החכמ' שבכתר וכולם נשמ' שפעולתם דרך התי' אשר לכתר מתלבש אורם תוך החכמ' והיינו נשמ' לבי' וכבר פי' בעין כל האיך הכלים פועלים הדין בכח הנשמ' ואל הנשמ' לא יתייחסו פעולו' וכ"ש כשיתרחק לבוש בלבוש ולבוש בלבוש שאז הת"ת

והמ' הם ז' ספי' יפעלו הדינים לא מעצמם ח"ו אלא מכח השתלשלות הנשמ' אליהם דרך השרשי' כדפי' שהרי ז"ס ז"א ונק' מושרשי' בסוד הדעת בבי' אימ' עילאה ובחכמ' אבא והם נשמי' אליהם וחכמ' ותבו' ודע' מושרשי' בכתר בבחי' אחרונה וג' תי' הכתר ותי' הכתר לבושי' לנשמ' העצמות ג' ראשי ההנהג' הרי נקשרה ההנהג' בא"ס וכתר עם היות שהם רחמים גמורים ולא יתרחק שום פעולה מהם אפי' פעולת הדין והקושי והכל מסוד הכתר ע"י הלבושי' הנז' ומעתה נקשרת ההנהג' ונמסרה לצדק ומשפט דהיינו זו"ן שהם ז"ס עם בחי' שרשם בחכמ' ובבי' ונקשר ענין הפעולות בא"ס ובכתר ולא יגיע מזה שינוי הפעולות אל א"ס ואל הכתר בסוד הלבושים נשמה וגוף עצמות וכלים כדפי' ומעתה נייחס הדין והפירו' והנדו' והגלו' והפגם לכל מקום שנייחס ולא יעלה בדע' שום אדם שהיא פירוד אלא הכל נקש' בפועל כל הפעולות באחדותו הגמור ואין דוחק מפני שנייחס כל הספי' עליונות נשמה לתחתוני' והנשמ' פועלת בתוך הגוף הספי' התחתונ' ולא נפרד זו מזו ולזה יאמר בכמ' מקומות בזו' דא מוחא לדא ודא נשמתא לדא מפני היותם פועלו' זו בתוך זו כנשמ' בתוך הגוף והנה ההנהג' הנכונ' הוא כאותם שפי' בספ"ר ש' עצמות וכלי שפי' בר"מ שיהיו כל הספי' כלים וא"ס בלבד נשמתם וכאשר יהיו במציאות זה יתייחדו ויתקשרו כולם במאציל (בחש"ק) וקשר הנשמ' עם הגוף והגוף עם הנשמ' וזה מפני קורבת' אל מאצילם לא יתייחס אליהם שום פירוד ושום פעולה קשה אלא הכל רחמי' פשוטי' והספי' התחתונות נקשרות ונאחזות אלו באלו שרשים בענפי' וענפי' בשרשי' ואין הבדל לט' ספי' מהכתר אלא כולם נאחזות בתי' א"א כראוי וכאשר העולם בלתי הגון יעדר המציאות הזה ויעשו הספי' זו לזה נשמ' ויהיה ההרחק ביניהם בין אלו לאלו כהרחק' מא"ס כמו שמפני הרחק' מא"ס יהיה א"ס נשמ' אליהם בלבד כך יתרחקו תחתונות מעליונות ויעשו העליונות נשמ' לתחתונות אלא באחדות והשפעת העליונות ודבקותם בא"ס. אמנם יהיו כנשמ' בתוך הגוף והנה אין לנו לייחס פעולות הכלים הרבקי' במאצי' אפי' מדרג' ג' אלא בפעולו' הכתר שהרחמי' תכלית לא ישוער ולזה כאשר כולם יפעלו הרחמי' הגמורי' הנז' נאמר שכולם הם מושרשי' בכתר בתי' א"א כדפי'. ונאמר שהנשמ' אשר בכתר היא הנשמ' בכל הספי' ואין הבדל עוד ולא הרחק וכאשר נתרחקו אלו מאלו ויהיו נשמות אלו לאלו לא נוכל לייחס הפעולות הזכות והקשות בדין וכיוצא ולזה יעשו תי' הכתר נשמ' אל הספי' הן אמת שאין פעולו' לתחתונות אלא מכח העליונות אמנם כאשר יפעלו בסוד האחדות הגמורה יתקשרו כהתקשר האיברים איברי הגוף אלו לאלו ויתקשרו הספי' כולם גוף א' מושרשות זו בזו מקושרות ענפים בשרשי' והשפע' אלו באלו לא יזוז והיינו רחמי' פשוטים אבל כאשר

יפעלו בסוד הדין או פעולה קשה שאין לייחסה אל הספי' העליונ' דהיינו ספי' הכתר אז נאמר שכמו שא"ס משתתף בכל הפעולות כנשמה עם הגוף כך ישתתף מכ"ש הכתר. אמנם היא הנשמ' אל הגוף ונמצאו הנשמות אלו בתוך אלו ויתלבשו אלו באלו ויפעול הגוף והלבוש מכח הנשמה אבל כהרחק הפעולות אשר אל הגוף מן הנשמ' ולזה נתיחס הלבש' א"ס בכתר וכתר בחכמ' שבכתר נשמות לתי' א"א והם נשמות לספי' כל ענף וענף לבוש לשרש וכל שרש נשמ' לענף ויהיה המציאות הזה משמש בכמ' בחי' כי לפי מה שיתרבה קושי הפעולות כך יוסיפו הרחק ויהיו מתלבשות אלו באלו ונאמר עוד כי הכל יתלבש בחכמ' והחכמ' בדעת ובי' וענין הקשר וייחס הפעולות לא"ס ע"י הספי' האמצעיו'. אמנם הענין תלוי אם נאמר שא"ס ממש נשמה פועלת תוך כל הספי' לא יתייחס לספי' שם פירוד ושום דין כלל. ואם יהיה דין נרחיק הספי' מא"ס ולא הרחיק השולל הפעולות מא"ס ח"ו שאין שום פעולה לא"ס אלא ע"י הספי' ואין שום פעולה לספי' קטנה או גדולה אלא מא"ס אבל כשהפעולות טובות נאמר שא"ס נשמה לכל י"ס בהשוא' א' מפני השוואתם הפעולות כעין פעולת הכתר כך פעולת המ' אבל בהשתנות הפעולות שהמ' היא פועלת דין וגלו' והיא בפירוד מהת"ת וכיוצא יסתתם אור א"ס מהם ולא שישוללו הפעולות ממנו אמנם נרב' הלבושי' אלו בתוך אלו ואז הוא סוד מה שפי' שג' ראשי' הם מתלבשי' עוד בחכמ' וחכמ' בדעת ותבונ' וכיוצא האלו הענינים וזהו סוד קורבו' הספי' לא"ס או הרחקתם מעצמם ואין הלבש' זאת מאתו אלא מאת הספי' שהם המשתנו' הם המתרחקות או המתקרבות ולא שהם מעצמם יעשו זה שגם ההרחק והקורבה נפעל מהספי' לפי הכנתם אמנם יהיה הפעולה בעצמ' נפעל מא"ס אל הספי' כנשמ' בתוך הגוף והספי' פועלו' ההלבשה ממש המשל בזה אם הספי' יפעלו הדין הכל מא"ס אמנם יתן אור הפעול' כנשמ' אל הגוף להתלבש אור הנשמ' אל הספי' עוד ע"י חכמ' ובי' ודעת זה בתוך זה כדי שלא יגיע אור הנשמ' אל הת"ת והמ' שהם ז' ספי' אלא ע"י כמה לבושים והם יפעלו הדין בכח החיים העליוני' אמנם יתרחקו הספי' כנשמ' תוך נשמ' ונשמ' תוך נשמ' עד כמה מדריגות שהם ג' ראשים תוך ג' ראשי' כדפי'. ובזה הם פועלו' הדין מכח א"ס ומהיכן בא הלבש' זו מחב"ד שהם המלבישין האור עוד ומרחיקין אותו מהז' ספי' כדי שיפעלו הדין הצריך להיישיר העולם ולתקנו נמצא שגם הלבש' זו פעול' מא"ס באמצעות הספי' כפעולת הנשמ' תוך הגוף והכל הנהגה עליונה מכוונת מהפועל האמתי והכל תלוי בריבוי האמצעיים בין הפועל הפעולה הספי' התחתונ' אל המשפיע אור הפעולה וההנהג' וענין האיך הכלי' ישנו החיים המשולחים מלמעלה כבר פי' בספ"ר בש' עצמות וכלים וכולל' הענין בעין כל ת"ב. והנה דרך כלל לא הי' הכוונה

בפ' זה אלא להראות קשר הספי' א"א וזו"ן הכל אחדות א' והם סוד י' ספי' פעולות מא"ס וא"ס נשמ' אליהם אמנם אצי' י"ס היה על הסדר הנז' שהכתר ישתלשל סוד רצון הרצונות כל בחי' הכתר שבכתר וישתלשל סוד המלכים עד המלך האחרון כל מציאות החכמה שבכתר וכל זה נסתום ונכלול בא"ס ולא נפרט דבר להרחיק מלמעלה כל מה שאפשר וכדפי' בעין כל ובת"א מזה אח"כ בסוד בי' שבכתר היו התיקוני' ושם יתלבש ההנהג' כל סוד א"ס בכתר וכתר בחכמ' שהיא מוחא דא"א בעלת המחשבות כנשמה החושבת באיברים וכמוח הדן את הגוף והיינו סוד חכמ' שבבי' שבכתר וממנה יסתעף בי' בתי' א"א איברים למוח לבוש לג' ראשי' א"ס וכתר וחכמ' מתלבשי' בתי' שהם מבי' שבבי' ושבכתר עד למט' כל סוד השרשת הספי' כדפי' ויחזור הדבר שישתרשו בבחי' אחרונה שבכתר דהיינו בחי' האחרון שבסוד דיקנא החכמ' והבי' והדעת שהם נגד ג' ראשים עליונים ממש עוד ג' ראשי' לספי' וישתרשו זה בזה הכל בכתר בסוד דיקנא מזלא וודאי ויהיו כולם בחכמ' שהיא נקוד' א' מהכתר למטה ויתפשט ממנה הבי' ומבי' הדעת והרי נשתלשלו זה מזה וג' כא'. ומהדעת הוא נשמ' אל הגוף הסתעפו' ז' ספי' מבי' כדרך אב ואם כדפי' בפ' הקודמים וימצא המציאות מתנהג ע"י הספי' והנה נקשר זה בזה וזה בזה וכאשר נאמר שהכל ענין א' אמת שאין בו ספק ונייחס הפעולות נבדלות אלו מאלו ונאמר א"א וז"א לתת פעולות הדינים לספי' ונאמר דרך קצרה מלו' אלו כדי לייחס בכתר נשמ' בתי' לחכמ' ולבי' ולרעת המושרשי' בו ונאמר עוד סוד ז"א דין להראות השתלשלות הספי' והשרשתה והיותם נשמות אלו לאלו וכיוצא כדפי' ולזה בבחי' שיעשה החכמ' נשמה לדעת והדעת נשמ'. בבי' אנו אומרים סוד בחי' ז"א וא"א ותי' והפעולות לז' ספירות משם שהרי הם סוד ז"א ותי' ודרך כלל הם בסא ולבוש והיכל ושם שכל אלו שמות מונחים להתלבשו' הפעולות א"ס בכתר ומכתר בספי' והכל מקושר ומיוחד בא"ס באין פירוד כלל ועיקר שהכל מיוחד לא"ס ולכתר. עתה בני שים נא כבוד לאלדי ישראל ותן לו תודה ואל תתפת' אחר מה שתמצא בדברנו ולא בדברי ר"ש ולא בדברי זולתו מן המתעסקים בחכמ' הזאת מרחיקין הפעולות מא"ס והדיני' מהכתר שהכל על הדרך הנז' ולא לתת פעולות לשום נמצא זולת רצונו וכוחו ושפעו וחיותו והשגחתו ולהודיעך שכל מה שנעסוק במעיינות אלו הכל פי' לי' ספי' מקושרות במאצי' והם עין כל ועין רואי ועין שמש ועין יעקב ואני את נפשי הצלתי ועמסתי על שכמך עול השכלת הדברים שלא תטעה עוד בהם ודברי הם צומחין צמח צדיק מדברי רשב"י בחש"ק בש' ז' סי' ו' ז':

מעין ד עין השמש

תמר א - פרק א

יהיה בביאור השתלשלות הספי' מהחכמה עד היסוד שהכל נכלל בשם ז"א שמש ומגן ד' צבאות: כבר פי' בעין רואי מה שפי' בענין המלכים אשר מלכו בארץ אדום וענין ההויות מחשבות נעלמו' מפני קורבת' אל המאצי' לא יצדק בהם ספי' ופעולות ולזה הומלכו המלכים ועלו במחשבה ונשתלשלו זה מזה כדפי' שם. הנה כעין הרחק השתלשלו' הנמצאי' מא"ס מפני אחדותו בדומ' לו יהיה הרחק הדיני' מהכתר והטעם שא"ס טוב ומטיב לכל לא יצא ממנו דין והספי' הראשונה כלי להנהגתו רחמי' גמורים וכדי להמציא הדיני' אי אפשר אם לא בסוד עליית המחשבה והמצא המציאות ממציאות אל מציאות עד הגיע המציאות אל מקום שאפשר אל הדיני' להגלם ולהמצא. והנה מאין דין ימצא הדין והא כיצד אלא ע"י היות הדברים מאין דין ליש דין כמו שנמצאו הנמצאי' מא"ס ליש סוף מאין ספי' ליש ספי' ולזה כמו שהי' שם סוד המחשבה העליונ' שהיא מחשב' קודמת למחשבה תי' ז"א שהם הספי' שבהם הנהגת הדין משתלשל' ממציאות אל מציאות עד המציאות הקיים. כך המחשב' הזאת שהיא מחשב' קודמת לתי' ז"א שהם הספי' שבהם הנהגת הדין משתלשלות ממציאות אל מציאות. וכמו שהיה שם סוד המחשבות נעשו' שרש העליו' לתחתונ' ותחתונ' משתלשלת מהעליונ' ומלת מתו וכן בונה עולמות ומחריבן אין הכוונה חרבן ומיתה ממש אלא כינוי והעלם על סתימת הדברים כך יכונה הענין כאן זה הכלל פ' זו צודקת בכל מה שיהיה מציאות אצי' מאין ליש מאין ספי' לספי' בכתר מאין דין ליש דין בז"א מאין דין נפעל ליש דין נפעל במ' ומה שנפרש במחשבה זו יהיה במחשבה זו ומה שנכנה כאן המלכה וימלוך וימלוך יכנה כאן המלכה ומה שנכנה כאן מיתה וימת וימת נכנה כאן מיתה והכל ענין ח' ודרך א'. וכיצד פ' א' יורה ענינים מחולפי' מפני שהתור' תתפשט ויורה והרי הפ' הזא' יורה על המציאות אשר אל המ' וכך יורה על סוד מחשב' הדברי' קודם מציאות' ויתפשט יותר ויורה אפי' על החיצוני' והכל פ' א' וענין א' אלא כמו שמציאות הדברי' נתחייבו היותם זה דומה לזה מפני שהם זה מזה המחשב' הקודמ' בכתר חייבת מחשבה קודמ' אל זעיר ומחשבה הקודמת בזעיר חייב' המחשבה הקודמת בנקב' מפני שהם ספי' שחייבו הענינים דומות זו לזו ולזה התור' סתמה הוראת העניני' בפ' א' ותתפשט הפ' ההוא בכל מקום ומקום כפי מקומו:

תמר א - פרק ב

הנה המחשב' העליונ' אינה כמחשב' ב"א שאם יחשוב האדם לפעול פעול' מן הפעולות לא מפני זה יעשה רושם ויתהו' ממנה שום ציור כלל עד שיוציא מחשבתו לפועל ויפעול המחשב' ההוא ואין המחשב' העליונ' כך אלא בעלו' המחשב' לשום הוי' או הויות הנמצאות כולם מיד נצטיירו שם במחשב' העליונ' הצור' ההיא במציאות דק ויתעלה המציאו' ההוא מן ההוי' המתהו' במציאות המתגל' כהבדל הצור' (הצור') השכלייי' וכעילוייי' מן הצור' הגשמי' והמשל בזה כאשר האדם ירצה להמציא פעול' מן הפעולות הנה תקדם צורת המושכל אל המורגש וכהבדל הצור' המושכלת הזאת על המורגש' המעותקה מן המושכל אל המורגש כך תבדל ותתעלה המציאות אל ההויות ההם המאירות במחשב' הדק' העליונ'. והנה המחשבות הם ד' א' היא מחשבת א"ס היוצר כל נמצא ויקדם אל יצירתם צורתם. והנה הצור' המחשבי' הזאת דבק' בו והיא היא מעצמותו היא חכמתו היא מציאותו שהוא הדעת הוא הידוע הוא היודע כדפי' בעין כל ובעין רואי ומטעם התייחד הצורות בו והשתלשלות' ממנו זה יש להם קיום והעמדה גם אחר אצי' וחידושם מן האפס אל הציור ואל המציאות והנה מפני ידיעתו אותם מעצמותו שאינו יודע בידיע' שחוץ ממנו ולא נתחדש' ידיעה אחר הוייתם שאינו מתחדש כדפי' שם מפני זה משפיע' ומקיימן ומחייב אותם והנה הציור המצטייר בידיעתו בלתי מושגת ולא ידוע כלל רק מחוייבת מחיוב קיום הנמצאות ממנו ואין לשלול משם שום נמצא כלל אפי' שיהי' דין וכיוצא שאם לא תאמר כן אלא שלא יצויירו שם בידיעתו אלא בעלי הרחמי'. א"כ יקשה ספי' הדין מהיכן והאומר שהתפשטות הספי' יחייבוהו ומעצמו שלא בכוונה נמצא יקשה שלפי דבריה' אינו מאת המאציל ואין ראוי שיהי' שום הוי"ה אלא ברצון המאציל בזולת שאי אפשר להיות שום הוי"ה אלא ממנו שא"כ יהיה שניות ח"ו. ועוד כי קיום הנמצאות מאתו כדכתיב ואתה מחיה את כולם והויית הדין וקיומו מעצמו והיינו שניו' ואין לומר שהוא ממנו שלא בכוונ' מכוונת שזו גרועה הרב' שנאמר שהוא פועל שלא בכוונת פעולה וימשך מכאן להאמין העלם ידיעה שאם יפעול שלא בכוונ' יהי' בלי ידיע' והרי גרע כח הידיע' הכולל וכל אלו הדברי' נמנעי' בו ואינם רצויי' לדעתם אליו. אמנם האמונ' העיקרית שידיעתו כוללת כל נמצא קוד' מציאותו אפי' בריה קלה שבקלות והוא מקיימן ומשפיען. אמנם לא יצויירו ההויו"ת שם בפירודם וירידת' אלא יצויירו לא ציור מצוייר מחודש מצוייר אחר היותם אלא מצוייר הקוד' להוייתם קדום כקדימתו מאוחד בו שאינו רבוי ח"ו אלא א' שאינו מקובץ מרבי' ולא נפרד מרבי' ח"ו שאין אחדות כאחדותו כדפי' בעין כל ת"א וממנו מציאות' לחוץ לא דבר הנפרד

ממנו אלא חידוש שחידש ההויו"ת והמציאם מאין אל יש ואין שום נסתר מידיעתו ולא מתקיים וחי מזולתו וקדושתו בתכלית הפלא שאין גרעון הנמצאי' גורע חק קדושתו ופלא מעלתו שלא יעלה בדעתך להקשות האיך הנבראי' הגרועי' השפלי' הנבזי' בידיעתו שזה הוא מה שאמרה שאין גרועתא גורעת לקדושתו הנפלאה וזה טעם הפלאת שורשי הנמצאות וטהרתם למעלה ודרך בם יקיים כל הנמצאי' ע"י השתלשלות' ממחשב' אל מחשב'. הב' מחשבת הכתר הנה הפועל אל המחשב' הא' הוא סוד הכתר רצון הרצונות שפי' בעין כל ועין רואי והנה סוד רצון הרצונות הוא מה שיצא סוד המחשכ' הנז' בא"ס אל מציאות ההויות המתמצאות ממאציל אל נאצל ועדיין נייחסם בא"ס כדפי' שם, אח"כ הכלי הזה דהיינו כתר שבכתר יהיה לבוש למאצילו ויהי' חושב ויש לו מחשבה והמחשב' הזאת יצייר הנמצאות נראה הפלגת' בא"ס שהרי רצון הרצונות תחלת מציאת הכתר פועל למחשבתו והוא מחשב' בסוד מדרגה שני' לו דהיינו חכמ' שבכתר ובה סוד ואלו המלכי' שפי' בעין רואי תמר א'. והנה המחשב' הזאת השני' כל אשר ממנה ולמט' יחשב שם ואינה מחשבה שלימה כמחשב' הא"ס שכולל' כל נמצא בענין שמכיר עצמותו דהיינו א"ס שמכיר את עצמו ומכיר נפעלו דהיינו הכתר רצון הרצונות והמחשב' הזאת לא יכיר א"ס אמנם יכיר המשתלשלי' ממנה ולמטה הצורה הנפלאת הדקה ורוחניות שאין כפלא מציאות' בעולם כלל ובו ציור הנמצאות והנה הם שם בפלא שאינ' נפרדי' לחלקי' ולא לדין אלא מיוחדי' ולא כיחוד' בא"ס שהרי ירדו ירידה נפלאה שא"ס הוא מאציל ופועל הרצון שהוא חושב במחשב' זו ואין הרצון ומחשבתו אחד כאחדות א"ס שהרי כתר שבכתר רצון חושב וחכמ' שבכתר מחשבה ובו השתרשות הנמצאות שהם חי' הכתר שרש הספי' ברחמי' גמורי' ובדקות גמורה. המחשבה הג' היא חכמ' ממש שירדה אל הספי' השנייי' ובה יעלה במחשבה להיות ההויות מתגלות ויתחיל להצטייר שם אותם הציורי' שהם נפלאי' למעלה מקושרי' ומאוחדי' יתנוצצו שם להתפשט להיות בהם הדין לצורך הנהגת העולם שרצה שם שירדו ההויות אל תכלית היריד' מנקודת החכמה עד נקוד' תחתונה במטה שאין מטה למטה ממנה עד סוף כל ההויות דהיינו עד ביצי כינים והיינו אומרו מה רבו מעשיך ד' כולם בחכמה עשית ואי אפשר להצטייר במחשב' שם מפני שהשלם תכלית השלימות שהוא החכמ' אין בה שום חסרון ולא גבול ולא גשמו' ולא דין ולא טומאה ח"ו האיך יצטיירו שם החסדי' בעלי הדין והגבול והשינוי ולכך אפי' שרשי הנמצאו' שהם הספי' ז' הפעולות בדין הממציאות המיתה והעכירו' והדיני' החיצוני' לא היה מציאות' מתקיי' שם אלא היה בהם סוד המלכי' ומיתתם כאשר נבאר. המחשב' הנז' היא היא תחלת ציור הנמצאות

לז"א שאנו בביאורו ויש עוד מחשבה ד' והיא בסוד תי' נוקבא יתבאר בעין יעקב בע"ה. ואלו המחשבות יצויירו בהם הנמצאות וישתרשו לא בהשואה א' שהרי בא"ס אין מלכי' כלל ולא דמות ולא תמונה כדפי'. והמחשב' השני' בהתחלת הדמות והתמונ' כדפי' בעין רואי ת"א אמנם שם אין דמות ותבונה לדיני' כלל שאפי' בתי' הכתר אין דמות ותבונה לדין. אמנם משם תחלת התנוצצות הנמצאות הניצוצות שהרי הם תיקוני' נבדלי' לא הבדל מצד עצמן אלא לערך הספי' התחתונות משורשות שם וכבר מתבחן בכתר שרש הגבור' שרש הבי' שרש ההוד שרש המ' מדות הדין. אמנם אדרבא שם הם לבטל הדיני' שכך סגולת השרש המתוק למתק הדינים וכבר הארכנו בעין רואי בהשתלשלות הספי' מהכתר אל החכמ'. והנה המחשבה הג' הזאת תתחיל לתת לספי' המושרשות בה מסוד השתלשלותם ממחשב' למחשב' איזה בחי' לצמח בהם אודם הפעולות והרי לפ"ז אין הדיני' וספי' ההנהג' התחתונות ענין נמצא מחודש מעצמו למט' אלא מושרש ממציאות אל מציאות ממעלה למט' מא"ס עד מקומן. אמנם השתלשלות דינ' אינו דין ממש למעלה אלא שרשי' מתוקי' יפעלו הדיני' בהתפשט' אל מקום פעולת' ולזה השתרשות הדיני' יתחילו להתרקם במחשבה הזאת חכמ' שהוא ראש להויות המתהוות בסוד בינה ודעת כדפי' לעיל בשלהי תמר ו' לעין רואי. ועתה בזה אין להפליא על קשר הפעולות כולם מא"ס שהרי א"ס אורו ושמ' למחשב' אשר בכתר ע"י סוד הכתר אמצעי דהיינו ג' ראשי' דאמרן לעיל בעין כל תמר ב' ובעין רואי תמר ו' וג' נשמ' למחשב' ג' זאת כדפי' והיינו קשר הפעולות בא"ס ונובעות ממנו והשתלשלות הפעולות ממציאות אל מציאות:

תמר א - פרק ג

הנה המחשבות האלו שבו עליית הנמצאות מחשביות אינם שוות כלל וג' הם מחוייבות ואין חיוב' בהשווא' א' שהרי עם היות שהקדמנו שהאלוה כולל כל ההויות הנמצאות והוא עצם כולל כל העצמי' ובידיעה עצמו יודע כל הנמצאי' עכ"ז אין בו במציאות' אחר ההתפשטות אמנם יודע' במציאות' בהתפשטו' בהעל' בלתי מצטייר שאין לומר שידיעתו אותם הוא בהיות' בו שא"כ לא יכיר זולתו ח"ו אלא מכיר כל הנמצא בהכרת עצמו עם היות שהכרת עצמו אין בו פירוד ושנוי וגבול ועצמות ואין הנמצאות בו בעלי גבול ולא בעלי גשמות ולא בעלי שינוי ולא בעלי חבור ולא בעלי מנין וחשבון מפני שהוא והם דבר א' וכמו שחוייבנו לשלול העניני' האלו מעצמותו כך חוייבנו לשולל' מידיעתו והעצמות הכלולי' בו מאוחדי' באחרות שהוא וידיעתו א' כדפי' בעין כל ועכ"ז יודע מציאות' כפי ענינם אחר התפשטות' בידיעה גמורה בלי העלם שום פרטי ואופן הידיע' הוא נעלם האיך יהי' מפני שתכלית שנדעהו הוא שלא נדעהו כדפי' שם. והנה

המחשב' הזאת אין בה מלכי' מולכים ומתים ח"ו שהוא הוא עצמותו ולא ישתנה ולא יתגלה ולא יתעל' אלא מציאות' מציאות קיים עומד בעצמו בלתי משתלשל ממציאות אל מציאות. אמנם אחרי צאת הנמצאו' מאתו אל תחילת מציאות' במחשבות יהיו הנמצאו' מתפשטו' ונמצאות ממציאות אל מציאות מתחדשות דהיינו סוד המלכות ומתעלמות דהיינו סוד מיתתם והיינו שיהיו נכנסות ממנו לחוץ ויתחשבו שם במחשבה הב' וימלכו בעביו' לערך המאצי' ולריבוי מלכים הרבה ולשיעור וגבול ואם היות שאין ענין זה צודק עדיין במחשב' השני' חכמ' שבכתר עכ"ז לערך המחשב' העליונ' א"ס יצדק אומרינו בהם שינוי וריבוי שיעור וגבול והשתלשלות ושם מלכי' כדפי' בעין רואי ת"א והנה מפני קורבת המחשב' הזאת למחשב' הא' לא יהיו בה נמצאות הנמצאות בקיו' הי"ש דהיינו המצאת' בעצם ואפי' להמצא מהם המחשבה הג' שהיא החכמ' לא היה מציאות עד שיושרשו הנמצאות בכתר כדפי' בעין רואי והיינו תי' הכתר ומרוב דקות' ואחדות' שם מציאות' כולם יכונה באי"ן והכל באחדות החסד הגמור ואין בהם דין כלל ולא יתבחנו אל ימין ושמאל כלל לכך הכל ימין ולא נוכל לומר בכתר בשום בחי' מבחי' ימין ושמאל והרי כלו נקודה א' דקה מפני שאפי' אותו השרש המושרש בבחי' האחרונ' דהיינו בתי' י"ג שבו שרש חכמ' ותבונה ודעת כדפיר' בתמר ששי מעין רואי ששלשתם אחדות א' ואינ' ימין ושמאל ואמצע ומשם נאצלה החכמ' מחשבה ב' שהיא תחלת הי"ש שהיא תחלת המצאת הספי' אל חסד דין ורחמי' דהיינו סוד השרשת' הספי' בחכמ' והנה הכתר בסוד המחשב' הנז' שבו וסוד תי' הוא אמצעי בין א"ס ליש סוף ואין גבול ליש גבול כדי לתת שיעור וגבול למתפשטי' והיינו שא"ס נשמתו באין גבול ובאין סוף ובאין פירוד והחכמ' למטה שהיא אליו כעין גוף והכתר נשמ' אלי' כדפי' בה סוד יש גבול יש פירוד לא פירוד ממש אלא השתלשלות אל הדין והרחמי' והחסד ולולי היות הכתר אמצעי לא היו ההויות יורדות ונמצאות במציאות הנז' לעולם ואצל המלכת המלכי' במחשב' החכמ' שהיא המחשב' הג' שהיא ודאי צריכ' שאי אפשר להמצא בגבול וסוף ופירוד אלא ע"י כדפי'. אלא הוצרכו להשתרש מציאות קודם למחשב' זו בסוד הכתר ותי' כדי שיהי' אמצעי בין החכמ' מחשב' ג' למחשבה העליונ' שהיא א"ס וזולת האמצעי הזה לא הי' לנמצאות מציאות להמצא כלל שהאיך יצאו מא"ס ליש סוף ואין פירוד לפירוד אלא הושרשו במחשב' הב' שהיא חכמ' שבכתר וסוד תי' הכתר ושם התחילו להמצא בסוד ריבוי הרחמי' והמון התי' הנעלמים כדפי' בעין רואי ועכ"ז כולם רחמי' גמורי' ומשם ולמט' יתמצאו בחכמ' תחלת מציאות התפרדם לחסד דין ורחמי' ועכ"ז עדיין סוד המחשב' היא החכמ' שהם הספי' בסוד הדין מחשביות ולכך תחלת מחשבת חכמ'

ותבונ' ודעת בחכמ' וממנה ישתלשלו למטה המדות ויתבחנו ממציאות אל מציאות בסוד המלכי' כאשר נבאר ולכך בה יצמחו סוד חכמ' ותבונ' ודעת ומהכתר ג' נקוד'. א' ותחלת החכמ' מהכתר נקוד' א' והיינו סוד כינוי יו"ד ב"ה שתחלתם עוקץ א' וירמוז אל סוד' מצד הכתר בתכלית האחדות ואח"כ היא בעצמ' תתפשט אל ג' נקודות דהיינו צורת היו"ד ואח"כ אל התבחן בה החסד והדין והרחמי' מחשביות כאשר נבאר בע"ה:

תמר א - פרק ד

הנה ענין התי' שנתקנו אינם סוד הכתר לבד אלא כמו שנתקן הכתר ונשרשו בו הנמצאות כדפי' לצורך מציאות' למטה כך הוצרך תי' במחשב' זאת שהיא מחשב' לכל האצי' ולא זו בלבד אלא גם לסוד תי' ד' מערכות שהם זכו"ן חו"ב וזכו"ן ת"ת ומ' שאצי' נערך במערכות אלו והושרשו המדות והתי' כלם בהם סוד השרשת הספי' כדפי' בעין רואי תמר ו'. הנה אלו השרשי' אשר בחכמ' יש להם מלכי' כעין אותם שבכתר שהי' להם מלכי' ואח"כ תי' ואח"כ בסופם שרש אל הספי' נאצלת למטה עם כלל הכל כדפי' כך הוא ממש ג' בחי' אלו בחכמ' שיש בה סוד מלכי' ולמטה תי' שמתתקנת דהיינו תי' דכורא דיני עליון ואח"כ שרש לבי' ויוצאת הבי' ובה מלכים ואח"כ תי' ואח"כ שרש לספי' הנאצלות וכן אל הת"ת וכן אל המ' שהם ד' מערכות באצי' שהספי' נמצאות בהם ומשתרשות בהם שהם ד' אותיות שבשם כדפי' בספ"ר בש' שם בן ד'. והנה מציאות הנאמ' עתה בדברינו בפרקי' אלו אינה בחי' זו אלא סוד היותם מלכי' כולם בחכמ' לספי' כולם דהיינו בערך היות הספי' כולם ט' מציאות זעיר אנפין והמ' נוקבי' כדפי' ענינם בתמר ו' מעין רואי והנה סוד המלכי' הם י"ס כדפי' בעין רואי ת"א והם ב' נעלמות וח' משתלשלות והח' יש בה הוי"ה ומציאות וענין תיקוני' מתתקני' ולזה המלך הח' שאין בו מית' הוא סוד תי' החכמ' בעצמות לבחי' היות' זכר אל הבי' ואל בחי' אחדות כולם מלכים מחשבות מחשביות והבי' תי' דכורא דהיינו א"א ובב' בחי' יתבחן הענין או היות כל הספי' תי' ז"א ואז החכמ' המלכת המלכי' או היות החכמה עצמה זכר ואז המלכת מלכים כדפי' והמלך האחרון תיקוניו כדפי':

תמר א - פרק ה

הנה ידמה ענין המחשב' הזאת שבחכמ' וסוד המחשב' שבכתר בערך הדיני' לא בערך מציאות הספי' בעצמן. והענין כי בחכמ' הקדומ' מחשבה שבכתר יתעלם אפי' מציאות הספי' ולכך יתבאר וימת וימלוך על מציאות כי גם הנמצאות אינם במציאות קיים אפי' שיהי' רחמי' גמורי'. אמנם במחשב' הזאת אחר שהיא סוד אצי' החכמ' והתפשטות מדריגותיה אחר התפשטות הכתר ותי' אין ענין וימלוך וימת וימלוך וימת על סוד

המציאות אל הספי' בעצמן שבהכרח יצויירו בגילוי יותר בחכמ' ממה שנצטיירו בכתר ולא יצדק אליהם כח המלכ' שהיא גילוי מעט וכ"ש מיתה שהיא העלם וכמו שמציאותה בכתר אינו נק' מיתה אלא המלכ' כדפי' כ"ש בחכמות שלא יצדק בה מיתה כלל אחרי היות להם בה מציאות קיים ברחמי' ובמקום שאין מיתה אין צורך להמלכ' אלא להוייתו קיימת כי על ההמלכ' בלבד אמרו אין מלכות נוגעת בחברתה וכו' אבל ההויו"ת הקיימא נוגעות ומתלבשות זב"ז. אמנם כשנשתלשלו י' מדריגות בחכמ' ב' מדרגות מהם שהם כתר וחכמ' אין בהם המלכ' לדין כלל לכך לא נאמר בהם לא המלכ' ולא מית' שנתהוו בה והיו ברחמי' גמורי' כמו שהיו. אמנם מבי' ולמטה התחיל' המחשב' לחשוב שם הנהגת הדין וסוד פעולתו בספי' והתחיל ההמלכ' בדיני' דהיינו משותף אל מציאות הספי' הית' פועלת הנהגת הדין ולזה יתעל' המציאות ויתתקן הנהג' אל הדין ויתעורר וימלך ומפני קורבתו אל הרחמי' הגמורי' רחמי הכתר לא יוכלו להשתרש הדיני' שם ויתבטלו והיו כלא היו ויאמר וימת לא על ביטול המלך ההוא מכל וכל דהיינו ח' מלכים ח' ספי' בי' חג"ת נהי"ם אלא על סוד כללות הדין בהם וכח אדמימות' ויתבטל ולא יוכל להתקיים אפי' במחשב' להנהיג הדין עד שיבוא המלך הח' בחי' אחרונ' מן החכמ' לבי' דהיינו המ' שבה נסדרו הנהגת הדין לא במציאות ממש אלא מציאות מחשביי עומד מתקיים להשתרש הדיני' שם והיינו סוד אומ' ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום ירצה מציאות הנהגת הדין והוויתו:

תמר א - פרק ו

דע כי הנהגת הדין הנז' ירצה ספי' הגבורות שהם בי' היא הגבור' הא' שממנה צומחות הדיני' כולם והגבור' החזק' שהיא הדיני' בפועל וכל הקושי הוא ממנה והתפשטותה דרך ההוד ודין מדה זו תלויה ועומדת ומד' המ' שהיא עיקר פעולת הדין וחוזקם והרי אלו המדות הם מתקשרות ונעשות הנהג' א' ויש במציאות' שיעור קומה א' להנהיג העולם בדין כאשר נבאר ואח"כ יתפשטו סוד ההנהגות האלו דרך המ' למט' עד שישתלשלו דרך חכמ' מבחי' הדין שבה ויתצייר בה הדין ויצא משם אל כחו' היציר' היכל זכות הצומח מגברי"אל שבהיכל הרצון ויתפשט דרך ההיכלות כח הדין וסוד נהר דינור המתחזק עד צאת ההנהג' דרך העשי' אל הכחות החיצונים וכל סוד הפעול' הזאת מתפשט' מהמחשב' העליונ' ויורדת ומשתלשלת בענין שיכלול סוד ארץ אדום אפי' ההנהג' המתפשט' עד החיוני' והחיצוני' בכלל שהם משתרשי' בסוד הפנימיות השרשה טהורה ונקיה וקדושה שאינה מתטמאת עד סוד ההתפשטות לחוץ ויש להם שרש מתוק וטהור כל זמן מציאות ההנהג' עד הגיעה למטה מהיציר' ששם יגיע ההנהג' לבחי' החיצוני'

וכל זה יקרא סוד חרץ אדום קשר הנהג' הדין מתחלתה עד סופה ואין לה קשר בעצמה שתהי' ספי' לעצמ' אלא היא הנהג' מוטלת על סוד הספי' דהיינו סוד ה' איש מלחמה שהרי הדין הזה צומח ומתפשט על סוד ז"א מהחכמ' עד היסוד ונוקבא עד המ' ע"ד רגליה יורדות מות וסוד ההנהג' הזאת הוא סוד נהר דינור המתפשט מסוד הבי' עד גיהנם ממש וכולה הנהג' שלימ' בלא פירוד אלא שסוד שיעור הנהג' זו צריכים אנו למתקה ולתקנה ולהפרי' בינה ובין סוף שיעור קומת' שהיא סוד השערות המתפשטי' עד למטה דהיינו המחשבות המנהיגו' כאשר נבאר בע"ה. ודרך כלל העיקר הנה ביסוד ההנהג' הזאת היא הנהג' כוללת נטפלת על כל ח' ספי' ואינם ספי' לעצמן וידומה הענין הזה ממש לב' בחי' מזיווגת האודם והלובן בכל שיעור קומת אדם ותי' בהגביר האודם יהי' סוד האדמימות שבו מתגבר בכל הספי' כולם כל ספי' וספי' כפי שיעור אודם שבה עד התלהבות האודם ועד למטה עד התמשכו בכל מקום האדמימות ושמרי' וסוד ההנהג' האדומה לא תעלה שם להתקיים ולהכי כתי' אשר מלכו בארץ אדום וימת וימלוך וכו':

תמר א - פרק ז

כמו שיעלה סוד ההנהג' במחשב' ולא תתקיים כנז' מפני שאין הנהגת הדין הזאת מתקיימת אלא מהתפשטו' הספי' מהבי' ולמטה עד סוף התפשטות זו"ן כך יש עוד נשמה מתפשט' בתוך הספי' להנהיג ההנהג' ההיא והיינו סוד שיעור קומת הספי' שהם נמדדות מקו המדה וסוד קו מדתם נשמת' המתנוצצת בתוכם להנהיג' שאין הנהג' לספי' זולתם ולכך כמו שימנע מציאות ההנהג' מפני שאין הכלים ההגוני' לה להתנהג דהיינו הספי' כך הנשמ' ההיא לא ימצא מתפשט' להנהיג אלא תתעלם ותסתתר בעצמ' עד התפשט הכלים ותתפשט הנשמ' ההיא מפני שסוד הספי' ההנהג' בפועל והנשמה ההנהג' בכח וכמו שהספי' לא נמדדו כך התוכיות הנשמ' לא נתפשט' להנהיג ולא ישתלם אותו המציאות אלא בהתפשט שיעור קומת הספי' ויתפשט הנשמ' אליהם וכ"ש שהנהג' הספי' בסוד המחשב' כלולות וקמוטות כך סוד הנשמ' עומדת בעצמה בלתי מתפשט' ועם היות שענין זה לא יצדק בא"ס ח"ו יצדק בסוד ראשי ההנהג' שהם אור כתר בתוך אור החכמ' וב' בתוך אור החכמ' הזאת ושם יתקבץ ויכלל הכל ולא ימדוד עד שישתרש הכל במחשבה ואח"כ יתפשט המחשב' למעשה ואז יתפשט הנשמ' בכלים לפעול ההנהגות אודם ולובן והנה הספי' יש להם עצמות וכלים הכלים מצד ההנהג' כעין הגוף והעצמות כעין הנשמ' אל הגוף והנה ישתרשו הספי' בסוד המחשבה ויתפשט העצמות וימדד המדות שם וישרישם ולא יתקיים ההנהג' שם לא בכלי' ולא בעצמות ע"י הכלים ואח"כ יתפשט עוד העצמות הזה וימדוד וישער שיעור הכלי כפי

ההנהג' הראוי' הנרצ' וכפי מה שיהי' העצמות הזה מתפשט ובא כך ימדוד ויתפשט כח הכלי ויהי' הכלי כדמיון החומר והדיוקן שהוא העצמו' והנשמה הפועלת בתוכו כדמיון הנפש הזה הצומח' המצמיח מוצא דשא ומגבילו כתמונה ושיעור ההגון והנאו' ולזה בסוד המחשבה הזאת חיה הנשמה ההיא משערת שיעור הכלים ולא מתקיימין מפני ששיעור ההנהג' ההיא לא היתה נאותה אל מציאות הכלים הדקים הרוחניים העליונים ההם קרובים אל רחמי הכתר כדפי' כאשר נתפשט קו המדה ושער הכלים למטה ושערן בשיעור מוגבל ונאו' יסבלו כח ההנהג' ושיעור' שאותם הדיני' והנהג' קשה יהיו אותם הכלים נאותים לפעול אותם אז נחקקו אותם הפעולו' וההנהג' דהיינו הספי' שיפעלו הדין ומדד קו המדה ושער שיעור נאות והתחיל קו המדה ושער השערה הנהגת הדיני' מבי' ולמטה ולכך בבי' שרש הדיני' וממנה צמיחת הגבור' והדינים ובה צביעת הגוונים מפני שעד עתה היתה ברחמים וחסד והיו שרשי הדיני' בכתר להשבית הדינים ועתה כל השרשים הדקים אשר שם בכתר ותיקוניו שהיו להשבית הדינים נהפכו לפעול הדין והיינו שיש בהם הדיני' מהם מקורו' קרובי' אל החסד והרחמי' מהם קשים בדין קשה והנה המלכים כל מלך ומלך הוא סוד כל תמונת הנהג' הדין כולם יחד דהיינו ממציאות הבי' עד התפשטות ההנהג' עד החיצוני' ממנה בחי' רפה ת"ת ומ' ממנה אמצעי' ת"ת ומ' בינונים ממנה קשים מאד ת"ת ומ' בסוד הגבור' החזקה והקשה והענין שהם ג' הנהגו' חסד דין רחמים ושיעור הכלים מבי' עד כל המצי' וכולה מתנהגת בסוד ו"ק ת"ת ומ' וכל מלך ומלך יתנהג בסוד הנהג' זו ולא יוכל וישתלשל השתלשלו' זה מז' עד סוף המלכים והיינו וימת וימלוך עד האחרון שבו קיום שרש ממש להנהגו' בעצמן למט' ודרך כלל שכמו שבסוד הכלים יעמד הכל במחשבה ויעלה בסוד מלכים ומשם יתפשט כך הוא ממש סוד הנשמה התיכונה בסוד קו המדה כמו שבארתי ענינה בארוכה בעין כל תמר:

תמר א - פרק ח

כבר פי' בעין רואי תמר א' פ' כ"א כ"ב כ"ג ענין סוד ההויות המשתלשלות מסוד זכו"ן ופי' סוד המלכים שאינם מזכו"ן להיות סוד הכתר מעצמו אל עצמו על הדרך שפי' שם כך יהי' הענין בסוד הספי' באצי' הנהג' הדין הרי הכתר רחמים גמורים והחב"ד למטה הם נמצאים מהכתר אמנם הכתר אין בו דין כלל א"כ ימצא הדין מעצמו אל עצמו בלי כח השפע' העליונה ח"ו אלא הכוונה שאין לו מציאו' שם למעלה אלא יחודש למטה לא שאינו מושרש בכתר אלא שרשו שם רחמי' גמורים מבטלים הדין כדפי' אבל כאשר יתפשטו החכמ' והבי' בעצמ' יתהוו הדיני' מעצמם אל עצמם והנה הספי' בעצמן בהתילדות החכמ' והבי' בכתר מושרש בתי' י"ג כדפי'. אמנם מה שמתיילד בהם האודם

והדין יהיה מעצמו אל עצמו בלי שיתוף זכו"ן ויהי' העניין ממש כקרי שמתהווה מן הזכר בלי נקבה ולכך יעלו המחשבות ויולידו הוויות הדין מחכמ' שחכמ' עצמה בזכר שמוליד מעצמו אל עצמו שאותם ההויות יהיו בלתי מתקיימות בגוף שהרי עיקר קיום ההויות מן הנקבה ונקבה אין לתולדות הדין אלא חידושו בחכמ' לכך יהיו שם חידושי מלכים בסוד המחשב' כעין חידוש מלכים בכתר למציאו' ההויות ממש המלכת מלכים לדינים עד שירד אל בחי' המלך הקיים ונאצלה הבי' ותיקן איבריה וכל מה שנאצלה הבי' ונתפשט' והיו זכו"ן מזדווגים יחד והולידו בשיתוף הדעת ב' בן סוד הדעת שבו סוד הנהגת הדיני' והתפשטו' הקצוות כדפי' בעין רואי תמר ו' ולזה כל מה שיתבאר שם בחידושי ההויות יתבאר כאן על חידושי הדיני' ונשמת' להנהיג' מהכתר ע"ד שפי' ענין ג' ראשי' כך מהכתר נשמה לדיני' והדיני' מהחכמ' והבי' ואין החו"ב דיני' גמורים אלא הוויתם בהם מהם ובהם עד גמר התפשטות' להוליד למט' הויות הדיני' גמורים והדיני' האלו בלי התעורר' יעשו שהרי עדיין אין תחתוני' שיעוררו הדיני' אלא הם נעשים בהסתר פנים מפני שאין מעורר כלל ממט' למעלה שאדם אין לעבוד להוליד התעוררות. ולזה נמצאו בהתחלת הדיני' מאין זכו"ן ומאין מעורר ותחלת הויית' מעצמן אל עצמן בסוד החכמ' ושם המחשבה בלי נקבה בי' שאיננה עדיין אלא מלכים ומחשבות בלי קיום כעין קראים וקיומן והוייתן אחר שנתקן סוד הבי' על תיקוניה שרשי' לדיני' ויזדווגו חכמ' ובי' והולידו הדע' כדפי':

תמר א - פרק ט

עיקר הנהג' הדיני' אינו אלא מה שמגיע אל התחתוני' כי במדות עצמן הם רוחניות ומה יצדק לומר בשכל הפשוט חסד או דין אלא בבחי' הפעולה המגעת לנו יתייחס שם הדין או שם הרחמים א"כ הדיני' הקשי' הם גבורו' הקשו' בהנהגו' החיצוני' הם סוד פעולות הדין המגיע לנו ע"י החיצוני' ואלו החיצוני' הנמצאי' אינה מקרה אלא כוונה מכוונת אלהי"ת כלי למעשה וכפי צורך פעולת הנהגת הדין כך הם ממש נמצאים כאלו תאמר כל איזה בחי' שנמצאה לא נמצאה אלא כפי שיעור ומדה עליונה ולזה תמונת החיצוני' הזאת הנמצאת למטה היא טופס והעתק התמונה העליונה בקוד"ש למעלה והנה התמונה תתפשט מדרגה אחר מדרגה ממציאו' אל מציאו' עד הגיע אל הפועל למט' והנה למטה בהשתלשלו' הזה ימצא בחי' ההנהגה בקדש ובחי' למטה בחול וירד עוד אל בחי' למטה בטומאה והחיצוני' ולפ"ז קושי הפעולו' בקצה מציאות' הם החיצוני' ותחלת' וראש מציאות' בקדש ולא בקדש סתם אלא אפי' בחכמ' ששם המחשב' ושם יחשב כל מה שיהיה למט' וכיון שהמחשבה דנה השכר והעונש יצמח שם הדין ודרך היותו למט'

והיינו טעם ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום הנהג' הדין והנה כל ההנהג' יחד יהיה סוד מלך א' שאין במלך במחשבה פחות משלימות כל ההנהג' דהיינו עליית ציור כל הנמצאו' כולם בהנהג' הדין תחלתם מהבי' וסופם עד הנקוד' האחרונה לשלוחי הדיני' שהם קשר הדיני' והתחזקו' הגבורו' וכבר נודע כי החכמ' העליונה המציא' כל המציאיו' כאומרו כולם בחכמ' עשית והחיצוני' האלו במאמר ונתיב נמצאו כדכתי' בראשית ברא אלדי"ם היינו מאמר דבראשי' נמי מאמר הוי ונתיב שם אלדי"ם. וכתיב ביה והארץ היתה תוהו ובהו וחשך על פני תהום הרי שיעור קומתם נמצא' הנתיב שכל מה שנזכר משם אלדי"ם ואילך הוא סוד נתיב מוציא ההויה והיינו שעם היות שהיא דחויה למטה עכ"ז תועלתה מרובה ולצורך נבראת שיתרון האור מן החשך כאשר אבאר בעין גדי בע"ה וכאשר יתפשטו הנמצאו' אל סוד החוץ ואל סוד הטומאה יגיעו אמנם בהתקבץ המציאו' והכלל הכל כ"א בשורש המחשבה לא ימצא בהם דבר רע ויעלו במחשבה וישתרשו בקדש ואלו הבחי' המושרשות בקדש הם סוד המלכים הנמלכים במחשבה ולזה יאמר אשר מלכו בארץ אדום מקום אדמימות הדין לפני מלך מלך לבני יש' קודם תי' הנהג' הספי' והענין שיתעלה למעלה מציאו' ההנהג' הקש' וצורך מה שיצטרך למטה והיינו כל מה שיעתק יחד בהיכל לבנת הספיר שבו סוד העתק תמונת זו ההנהג' בקדש ומשם יעתק אל החוץ להטמא במדורים ויעתק צורת ההנהג' אל החיצוני' והנה אין ההנהג' מתקיימ' שם בטומאה אלא בטהרה ויחשב ההנהג' הזאת למעלה במחשב' ולא תעמוד והיינו סוד הנהגת היכל זה הנובע כל ההנהג' וכל התמונה והנה ההיכל מושרש בהיכל השני והב' בג' והג' בד' וכן כולם ואין ההנהג' עומד' כלל להיות התחתונים עבים במציאו' הגעת ההנהג' אליהם אי אפשר אלא אחר התפשטות והשתלשלו' הרבה מאד וכמו שעליית המציאו' למעלה דהיינו קשר ההיכלו' זב"ז יבטל מציאות' ויקרא בסוד קברות התאוה כאשר יתבאר בעין כך תחלת מציאותם בעולם במחשבה יהי' מציאותם בקברות התאוה והיו כלא היו והנה ההנהג' תעלה במחשבה ותתבטל כדפי' בסי' ד' מחש"ק מש' ח' וכך יתעלו המחשבות מן המאוחר אל הקודם מהיכל אל היכל עד שיגיע אל הח' דהיינו קשר הפעולו' מהכלי קדש הקדשים במ' ואותה ההנהג' תתקיים למעלה במחשבה להמצא למטה ולזה המלך הא' וימת ונתעלם ונהיה שרש לשלישי וכן עד השרשי' כולם ועד גמר מציאו' ההנהג' בסוד וימלך הדר ולכך נתקיים בשמו ושם אשתו שהם סוד הנהג' הדיני' באצי' שאפשר להתקיים הנהגת' שם והיינו בסוד השתלשלו' ח' ספי' בחכמ' בי' וחג"ת נהי"ם ובבחי' אחרונה אל החכמ' הבאה להאצי' הבי' בה השתרשו' הנמצאו' כולם ובה טופס ההנהג' הנאצלת הרוחניו' ובה תי' העולה במחשב'

ובה מתקיים הכל וממנה סוד תי' הספי' להנהיג והפעולו' מתפשטו' משם ושם שרש כל שיעור קומת הנהג' ז"א ועת' דהיינו הדר ושם עירו פעו ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב כאשר נבאר והיינו סוד כללות תמונת ההנהג' המתתקנת מבי' עד המ' וקשר ההויות סודם לפעול הדיני' במקומם וכאן היה קיום הנמצאו' מהמחשבה ותיקון ההנהגה:

תמר א - פרק י

בשומעך הפרק הזה אינו חוץ משכלך היות הפרשה הזאת כתובה בין אלופי' שהרי סוד האלופים כחות הדין המשתרשי' והם משתלשלים בשלשל' ההויות עד הגיע' למקום הנהג' הדין ומה גם במה שפי' שסוד הדיני' קשרם למעלה קצה העליון ברומו של עולם וקצה התחתון מגיע למט' (במט') במטה שאין מטה למטה ממנה והיינו החיצוני' וכאשר יתחכם המשכיל בזה ידע כי עיקר השלימות למתפלל ולמייחד הוא לידע ולגלח ולקצץ קצות הפעולו' מצד מטה ולהבדיל בין הקדש ובין הטמא וסוד הענין זה רמוז בזו' בכמ' מקומו' עד לא גליש דא רישא דמארי' וכן באומרו ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא כאשר יתבאר בתמר. והנה יהיה הענין כעין החותם הנחתם בכמה מציאיו' החותם הראשון בזהב ותחתיו בכסף ותחתיו בנחושת ותחתיו בעופרת ותחתיו בטיט היון שהחותם ענין א' והחומר הנושא החותם יעלה וירד כך יהי' סוד הנהג' הדין הנהג' כולל' כל מציאו' ההנהגו' וסוד חותם זה יהיה חתום בראש המדריגות ונחתם ממדריגה למדריגה עד הטיט והיודע לרחוץ הטיט ולהבדילו יטהר את הקדש ולזה לא יתרחק השרש' הנהגת' למעלה וקצה התחתון למטה והחיצוני הזה אינו מתטמא אלא בהבדלו וברדתו ולכך כל סוד האלופים וכל סוד המלכים הם למעלה בקדש ויתפשטו למטה בחוץ ויהיו גשמיים מרכבה אליהם עשו וכיוצא בהם ואלו הם המלכים ההנהג' העולה במחשבה:

תמר א - פרק יא

ח' מלכים הם שהם ח' ספי' שבחכמ'. המלך הא' ספי' הבי' שבחכמ' דהיינו בלע בן בעור ושם עירו דנהבה. הנה המלכתו הוויתו ומיתתו העלמו ושיעור קומת ההוי' הוא כל מה שבין וימלך וימת שיעור קומת זכו"ן ולא בשם אישות שאין לאותם התי' קשר וייחוד אישות אלא באחרון דכתיב ושם אשתו שיש בו ייחוד ואישות דכתי' ושם אשתו דהיינו סוד השתלשלו' ו' המדריגות מהבי' עד המ' מושרש במ' שבחכמ'. אמנם הראשוני' אין להם קיום ועכ"ז שמם מעיד על מציאותם בלע בן בעור מקום הבולע כל הענינים דהיינו סוד הבי' שבה תשובת הדברים אל ב' וכעין שהוא מצד בחי' למטה בולעת כל הדינים

בסוד שאיב' רוח החוט' רוחו ונשמתו אליו יאסוף כך למעלה נק' בלע והיינו שרש לאלף אלפים מארי דיבבא ויללה למט' הם כחו' הדין והיינו חוזק הדין וקושיו המחזיק הדיני' למטה והיינו שרשם בחכמ' בן בעור היינו לשון בעור זה בולע וזה מבער הבולע אינו מבער מכל וכל. אמנם המבער מבטל מכל וכל לזה אמר בלע בן בעור בן דומה לאמו הבי' בוערת ומבער' והבן בולע ומכניס הכל ולזה השרש שרש הענף ושם עירו די"ן הב"ה דהיינו במ' שפועלת דין שאומר ה"ב הב עד התפשטותו לחיצוני' שהוא סוד לעלוקה ב' בנות ה"ב ה"ב והנהג' זו אינה מתקיימת שם מפני שאינה נכללת ולא עמוסה אלא על סוד הספי' וכיון שהספי' כלי ההנהג' אינם לא עמדה על סוד הוייתם וימת ונעלמ' לשרש הבי' למט' כדפי' בחש"ק ש' א' סי' א'. המלך הב' יובב בן זרח מבצרה הנה זהו צד החסד והדיני' רפים וההנהג' אינה בקושי יוב"ב סליק יו"ד והיינו הת"ת מצד החסד מצד החכמ' והוא בקושי קצת דלשון יבבא ודאי הוא מריע תרוע' הדין אמנם צמיחתו מן החכמ' הזורחת ולזה אמר בן זרח שהרי הבי' זורח' אור לת"ת מן החכמ' ויורד למט' ההנהג' במ' והיינו מבצרה והיא בצורה ובוצרת בדיני' מאשכול ועד עוללו' והיא בצורה וחזקה והרי ג' מדריגות אלו זה קשה מזה זרח בי' יש קושי ולא כ"כ שהרי זורח יובב קשה ממנה בצרה קשה מהכל. המלך הג' חשם מארץ התימני חשם היא הגבור' וחושם הוא לשון חושש שזהו החוש הגדול החושש תמיד כל הקפידה תלוי בזה ועוד הוא חוש שבו כל החושים להנהג' מפני שהוא גבור' דאיתקשר באימא גבור' עילאה ותרווייהו חושם גדול דין הכולל מארץ התימני היינו הנהגת' במ' אפי' בהיות' ברצון והיותה תימנית דרומיית מהפכין אותה לדין ולשמאל. המלך הד' הדד בן בדד המכה את מדין בשדה מואב ושם עירו עוית הנה הדד לשון הידד שהוא ל' צעקה ול' שבר והיינו הת"ת בעצמו והוא קול ודאי והוא המשבר הכל בדיניו והוא בן בדד דהיינו הבי' בודד' וקושרת הכל והד"ד עולה י"ג שהם י"ב גבולי אלכסון שבו בד"ד עולה י' שבו י' מדריגות שבבי' מאוחדות ובודדות בעצמן המכה את מדין ודאי ומבטל הדיני' בשדה מואב כאשר תהי' סוד האב חכמ' משתתפת בהנהג' ושם עירו המ' עוי"ת ודאי שם עיוות הדברים ונטייתם לדין או ירצה שהוא מעוות אותה מן הדין הכל כפי הנהגתו אם דין ואם רחמים. המלך הה' שמלה ממשרקה שמלה מגוללה בדמים או שלום לפעמים בדין או לפעמים ברחמים שכך הנהגת הנצח והמ' שורקת בדיניה ודאי ולכך היא נק' משרק' שורקת בדיניה. המלך הו' שאול והוא הוד או שהוא מתפשט' בדיניה עד שאול כדכתיב והודי נהפך עלי למשחית או שהוא שאול להוי"ה בימין מרחובות הנהר ודאי מהמ' שהיא מתרחבת בהנהג' מסוד הנהר מסוד המאיר לה מן הבי'. המלך הז' בעל חנן בן עכבור והוא היסוד והוא הבועל

המ' והיינו לשון בעל והמ' הוא דין אמנם ע"י חנן זה נהפך לחנינה וחנן כאומרו וחנותי את אשר אחון והחנינה מן הבי' ולכך היסוד אוחז עד הבי'. אמנם יש בו מקור נפתח לבן כדי להשפיע לחיצונים ולכך הוא בן עכבור לשון עכברים וידעת שיש בחיצונים עכברים שהם חותרים התיבה העליונה. המלך הח' היא הבחי' אחרונה אל החכמה שבה סוד י' מאמרות שממנה נמצאו ט' נקודים להתפשט ולהתפתח ממנה ההויות והיא עיקר מה שנספר מן החכמ' הנפתח' לפעול למטה ובו גילוי והתפשטות לנמצאו' לפי שיהיו בדין ולכך נק' הדר שהוא מקום פתיחת המחשבו' והיינו שהבחי' הזאת כוללת זכו"ן כעין ד"ו פרצופין שבאות י' במלואה ולכך כל אותם ההנהגות מבחי' א' לא נתיישבו. אמנם בחי' זו נתיישבה מפני שהורה על המ' והת"ת ב' נמצאי' להנהיג הדיני' ונמתקי' זה בזה ולכך הזכר הדר ושם עירו פעו וכבר נודע סוד קול ודיבור. אמנם אינו דיבור שלם מפני שהוא כללות הנקבה שבזכר. אמנם הנקבה הוא ושם אשתו הרי שהם שם ושם כאומ' וד' המטיר הוא ובית דינו הוא שם דהיינו הוי"ה ובית דינו הוא שם דהיינו אדנ"י אשתו ודאי באישות וייחוד עמו והיינו החכמ' מבחי' זו מארי דקרבנין מכאן מיחד ומקרר האישות מהיטבאל הרי סוד בחי' לא טוב היות האדם לבדו לא טוב ועם בת זוגו הוא טוב וא"כ היא המטיבה אותו וצירופי אלדים ט"ב שהיא המטיבה הייחוד אמנם יצמחו הדינים מכאן כשהיא נטרדת והיינו בת מטרד וסוד טרדת' היא הנהגת הדינים והחכמ' אינה מטרדת אותם אמנם מבחי' זו בשיתוף החכמ' היא בת מטרד כי הבת נטרדת מן הדין ב"ת לב' לבד' בת מי זהב ירצה להנהיג בב' בחי' פעמי' מי' דהיינו מים מצד החסד אמנם בבי' הנק' מי' ופועלת בימין והיא מי' או מתאדמ' בדין ופועלת בזהב דין והיינו שיורד' סוד הנהגת' דרך זהב אדום פרוים דהיינו בי' בגבור' ויורד אל זהב תחתון שהיא המ' ומשם נמצאי' יונקים כמה אלופי עשו למשפחותם השתלשלות הדינים למקומתם למטה עד מדור רקיעא דמסאבותא והרי מבחי' זו כל מציאו' השתתפות החכמ' עם הבי' להנהיג ההנהגות כלם וכאן פעולו' הדיני' ומתיקותם והוא עוקץ תחתון של יו"ד המתמלאת יו"ד דהיינו ו"ד כדפי' וכאן התחילו איברי הזכר והנק' להמצא וכל מה שנמצא בזוהר מיחס השתרשו' אל החכמ' סוד הספי' ד"ו פרצופין אינה בבחי' ז' מלכים עליונים שכולם שרשים נעלמים לא נוכל לתת להם מציאו' מרוב העלם והסתר ומי יוכל לדמות ולצייר במציאות המתעלם שנאמר בו וימת. אמנם במציאו' הזה העומד ומאיר שלא נאמר בו וימת נאמר בו יהיה כך וכך. אמנם הנמצא במלך הזה הח' מכח הז' והיינו אומרו וימת וימלוך ירצה מ' זה מכח מיתת זה שזה מעתיק וחוקק בזה וענין ההמלכה עצה דהיינו ההנהגה והעצה היעוצה להאצי' הספי' והנה כשנדמ' העתק ההנהג' ח' פעמים עד בא

העצה היעוצה הקיימ' לא יתרחק ממך לדעת כמ' הם הדיני' רחוקים מהכתר וההנהגו' התחתונו' במ' הם משתנו' ואינם מתייחסות אל החכמ' כ"ש אל הכתר כ"ש אל הא"ס וראה ענין זה שזו עיקר הכוונה בסוד המלכים ומיתתם ועכ"ז הם מדריגות משפיעות ומאירות זב"ז עד בא ההנהג' למטה שאין למטה אלא מה שיושפע מלמעלה:

תמר א - פרק יב

המתרגם תרגם בת מי זהב בת מצרף דהבא הגיע הענין אל סוד השרש' הדיני' הקשים בחכמה העליונה והענין שתדע שאי אפשר להעלות בדע' שידומ' הדין בספי' שלא ידומה פעולתו ע"י מ"י כאלו תאמר אם נאמר שיגזור המלך כל מי שיעשה כך יענש בהריגה הרי יש הרוג והריגה והורג הרי שם המיתה ופועל המיתה א"כ בעלו' הציור הזה אל הדיני' חויב היות עולה שם טרד' המ' למט' ומעוט' ופועלת הדיני' והשתלשלות' וציור ההשתלשלו' אל החיצוני' אמנם אינם ח"ו דיני' חיצוני' אלא השרש' רוחני' שעולה במחשב' ושם היא מקודש' שהרי החכמ' מקום קדוש וקדש נק' א"כ הרהורי המחשבו' האלו יפעלו בה סוד כורכין אותם בשערן דהיינו ד' פרשיו' ושער עגל כרוך בהם לרמוז חלק הקדושה אשר בהם במחשבה העליונה עד כאן הגיע אל ההנהג' ההיא עליי' ולא עוד ולכך מבחי' זו תתפשט סוד ל"ב נתיבות חכמ' להפעילם ע"י הבי' וממנה ולמטה והנה נתיב א' בראשית ברא אלדי"ם את השמים ואת הארץ ומיד והארץ היתה תוהו ובהו והיינו את השמים ואת הארץ ושם אשתו מהיטבאל והארץ הרי היא לבדה בת מטרד נטרדה תוהו ובהו הרי סיגי הזהב ויאמר אלדי"ם יהי אור ויבדל הרי מצרף דהבא ודאי שם עולה במחשבה לצורך הזהב ויהיו הסיגים לחודייהו והזהב הטהור לחודה ונמצא צירוף והבדל יש' נשמות קדושות מהמים העכורים תלוי בבחי' זו בסוד החכמ' ובזה יובן מה שפי' בזוהר פ' פקודי סי' שכאשר למט' יפעל הדין הנה הנשמ' תוך הספי' הוא החכמ' השקאת האילן כדפי' בעין רואי ת"ו והנשמה ההוא היא פועלת ההנהג' ההיא מצד בחי' השרש' הדיני' הקשים עד כאן ויגיע סוד הפגם ההוא עד המקום ההוא ומצד זה יתייחס בחטא אדה"ר הבדל והפרשה בין החכמ' לבי' מפני שיגיע סוד פעולו' הדיני' ותגבור' החיצוני' כחן ומתוך מחשב' זו הוברר אוכל מתוך פסולת או פסולת מתוך אוכל וכיון שימל' הענין במחשב' זו הרי הם משתרשו' כאן בקדושה עליונה והנה כאן כל איזה כעס שיהי' בגוף יפעל המח וכאשר יפעל המח יפעל השכל ותפעל הנשמ' וזה טעם לי' הרוגי מלכות והוא הטעם למיתת הצדיקים ע"י החיצונים עם היות שמתו בעטיו של נחש כאשר פי' שם:

תמר א - פרק יג

כל המעשים המסודרים על סדר נכון הם בחכמ' שאם החכמ' אינה מסדרה הנה אין סדר ותי' לענינים כלל ועתה עיקר הנהגת ב"א הם בדיני' לדון לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו לטהר הנשמות ולקרבם אליו ולא התחתונים בלבד צריכים הדיני' אלא גם העליונים שהרי הדין נותן סדר וענין שלא יצא שום א' מהנמצאי' ממשפטו והראוי לו ואלמלא הדין אין מי שיוכל להתקיים. ועתה אחר שהעיקר הוא הדין המעמיד ההויות על עמדם א"כ אם הדין יתנהג שלא ע"פ חכמ' יהי' הדין הענין יותר מקולקל שבמציאו' והוא בא לקיים הסדר אל הנמצאו' והוא מקלקלם אחר שהוא בלי חכמ' ח"ו. אמנם האמת הוא שהדין על פי החכמ' העליונה ואנו חייבים לתת ההנהג' ההיא עם היות שיצטרך להתרחק מן הספי' העליונ' מפני השינוי וגריעו' הפועלים שהם החיצוני' עכ"ז לא שלא בחכמ' נפעלו. והנה האדם נמצא בחכמ' מציאותו שעיקר הנמצאו' הוא האדם והכתוב אמר כולם בחכמ' עשית וכ"ש האדם שנמצא בחכמ' ועיקר האדם להיותו בעל בחירה שזו שבחו במעשיו על המלאכים ועל הבהמו' וא"כ מה שהוקבע יצה"ר באדם הוא בחכמ' ואם אין הכרה למעלה ביצה"ר וכוחותיו ושריו וממוניו להחטיא ולפעול שעור כח טעם ואיסור ופיתוי יצה"ר הרי אינו בחכמ' וחסרה החכמ' ידיעה א"כ צריך שהחכמ' תכיר הכל וא"כ הרי אתה משריש בחכמ' בכל מה שימצא בחוץ בלי ספק ועל זה גזרנו אומר שהחיצונים מושרשי' בחכמ' והיינו שרש מתוק שבו סוד ההשכלה בדברים החיצונים וכאשר החכמ' תתפשט ותדין גלגולי הנשמו' וטהרתם תדין אותו מבין מה שנכלול הכל שם בחכמ' העליונ' וע"ז נאמר הנוטע אזן הלא ישמע וכו' שהרי להוכיח ולכן ישער הדיין שיעור החטא והרי החכמ' מנהג' המציאו' כולו שאם אין חכמ' אין יושר א"כ הם מושרשי' ברומו של עולם והאיך תדין החכמ' שיעור כח יוסף בכובשו יצה"ר באשת אדונ' אם לא תשער כח יצה"ר והאדם. אמנם הענין הוא ע"י השתלשלו' המדריגו' כדפי' שזו נשמ' לזו וזו נשמה לזו ואחר שכך הוא סוד המלכים שאין בהם אלא העלם וימשך עד המלך הזה שיעתיק הנמצאו' כולם ומכאן יתפשטו סוד כל הדיני' באיברי ז"א כל דין ודין כפי כחו וגבורתו ופעולתו לא מצד עצמו אלא מצד מה שיגבירוהו האדם מצד מעשי' והיינו חרון אף וקצף ד' וכיוצא הכל שיעור משוער מחכמ' והכל סוד אצי' נאצל ממנה לא יוסיף ולא יגרע רק מה שיתגלה הנעלם והכל מסודר ומיוסד בחכמ' כדפי':

תמר א - פרק יד

אני אמרתי הנה באתי להוסיף לך פרק לבאר הענין ולהוכיחו והפרק הזה עיקרו יתרחב בעין גדי בע"ה וכאן אפרש הצריך להקדמת התמר הזה בע"ה. הנה הקדמ' אמיתית קבוע' שאין דבר חוץ מאלוה ח"ו. ומה שאנו מבדילים החיצוני' ממנו אינו כדי לאמר שהם נמצאים חוץ מכחו ח"ו שאין נמצא (שלא) שימצא חוץ ממנו ולא נמצא שימצא חוץ מכחו ח"ו וא"כ הנמצאים החיצונים ופעולתם הם מאתו ואחר שכך הם והקדמ' זו אמיתית שאם יעלה בדעת שיש נמצא שלא ממציאות ח"ו הוא שניו' גמורה וזה היה דעת בעלי השניו' שאמרו א' פועל הטובות וא' פועל הרעות ומה לי שתעלהו למקום שתרצה או תורידהו אחר שתדמה שהוא המציא את עצמו שלא מכח הממציא הא' הרי עשית שניות ועשית כח שלא מכחו ח"ו. ועתה כל מקום שנחדש בו המצאת הדיני' או החיצוני' ותאמר כאן נתחדשו שלא היו נכשלת בכשלון הנז' וזה פשוט ועתה בזה החזק מלחמתך אל ההקדמ' ותקשה ותאמר האיך נייחס פעולת החיצוני' אל הקדושה הנפלאה אשר לא יערך. והי' תשובתך כתובה בעין כל אל ענין הדיני' ואל החיצוני' ואל כל כיוצא בהם ועתה תן דרך אל המצאת הנמצאות ותאמר א"כ המציא כל הנמצאות בכתר ושם לרוב קרבתם לא יכונה בשם דיני' ולא ספי' והיינו סוד ואלה המלכים שפי' בעין רואי ואחר שנתפשטו הנמצאו' בו נמצאו תי' הכתר והושרשו הדיני' ממנו ולחוץ וכשבאו אל החכמ' הושרשו הספי' והנהג' הדין בשלוחי' וכל הנמצאו' בחכמ' ואינם שם בגילוי ומשם נתפשטו בז"א ועדיין נעלמים וכן היו מתפשטים ומתגלים ואין שום דבר למטה שלא יהי' מושרש למעל'. אמנם בהרחק גדול שנוכל לכנותו למעלה על צד ההשתרשו' הנז' ועם היות שנאמר בכמ' מקומות בבי' נתחדשו הדיני' ח"ו שיהי' הכוונ' לחדש שם מציאות מה שאינו בחכמ' אלא עשה גילוי הפעול' הנעלמ' למעל' והמשל בזה השכל והמוח והלב והאיברים. הנה השכל תדין כל הפעולו' טובות ורעות והשכל פועל ע"י הכלי הוא המוח המוסר מה שיעלה בשכל אל הגוף שהאיך השכל ישפיע בגוף הפעולו' אלא מצד שכינתו במוח והמוח ישפיע אל הלב וישפיע המחשבות להעיר החיות אל האיברים לפעול והרי הלב מעשיו יותר קרובים לגוף מהמוח וכאשר הלב יעיר האיברים הנה האיברים החיצונים יפעלו אותם הפעולו' טובו' או רעו' ואם אתה בא לאמר שהגוף פעל פועל חכמ' שלא בכח חיות הצומח מן הלב הוא סכלות גדול. וא"ת שהלב פעל פועל שלא בשכל הוא שקר שהמחשב' תדין בכל הרהורי הלב וא"כ נגזור גזיר' אמיתית אין פעולה אמיתית באיברים שאינה מן הלב ואין פעולה בלב שאינה מן המוח ואין פעולה מן המוח שאינה בשכל וזו היא ממש גזירת הדיני' למעל' והמצאת הנמצאות

בלי מגרעת כלל אין מפתח היכל לבנת הספיר ולמט' דהיינו העשיי' הרוחנית והגשמי' הטהור' והטמא' שאינה מן הרוחניות העליון ושם נאמר בהיכל לבנת הספיר מה רבו מעשיך ד' ואין בהיכלות שאינה מן הבריא' ואין בבריאה שאינו מן האצי' ואין באצי' שאינו מחכמ' ואין מהחכמ' שאינו מהכתר ואין בכתר שאינו מא"ס. אמנם הדברים לא יתגלו אלא יתרחקו ויתפשטו ויתגלו וימצאו למט' מכח השרשתם למעל' ועתה כשאנו באים לתת גילוי לפעולו' נאמר החיצוני' נתגלו בפועל נפרד לטומאה לעצמן להיותם נדחים שלא יקובלו באחדות העליון ממציאו' טומאתם חוץ מההיכלות וכל איזה שרש אשר להם מהיכלות ומהם ולמעל' לא יחשב מהם כלל אלא הוא ענין נפרד לעצמו וזה משל אל הגילוח בעור שהשער דבק באדם הוא ממנו נעשה זבל לאשפה ממש זה המשל האמתי כאשר נבאר בעין גדי. אמנם כל הנמצא משם ולמעל' מתעלה ממציאו' אל מציאות עד התדבקם בסוד החכמ' הפועל כל הפעולו' כאומ' כולם בחכמ' עשית ולזה אל סוד המחשבות האלו נאמר שעלה במחשב' שם סוד ההבדל בין קודש לחול ובין טמא לטהור וכיוצא בזה יהי' סוד כאשר יתמשכו הפעולו' בדין ויצמחו הדיני' לפעול ח"ו ע"י החיצוני' והשער הראוי לגלח לא נמרט אלא נדבק שם במקום התדבקו חוץ להיכלו' ונתעוררו הדיני' לפעול וגברו הגבורות ממציאות אל מציאות החכמ' נשתתף שם והשכל ידין להגביר הדין שיעור כו"כ על מעשה כו"כ וצריך עונש כו"כ על פגם כו"כ הרי החכמ' פועלת ע"י השרשי' ההם שהדינים מושרשי' לשלוחי' ולזה נאמר שיגיע הפגם אל החכמ' ונאמר שהחכמ' ג"כ תצטרף בהנהגו' ונאמר עד"ז שהחכמ' פעלה הכל אפי' נתיב והארץ היתי' תוהו ובהו וחשך על פני תהום ואלו הענינים על ההשער' הנז' ועתה יתייחסו לא"ס על שיתייחסו שאר הפעולו' כדפי' בעין כל בארוכ' בס"ד:

תמר א - פרק טו

הט אזניך ושמע כי מה שפי' בפ' הקודם אל יפלא בעיניך מה שתמצא מן השינוי בין האידרא הכתוב' בפ' נשא ובין פטירת ר"ש כדפי' בחש"ק וידעתי כשתעיין ותעמיק בהם קצת יפול לבבך באומרך שהוא חולק ואומר שאין רישא דז"א מן החכמ' והבי' אלא רק במ' שמתמצ' מהם למט' רישא לזעיר כדפי' בשעת פטירתו והרחבתי בחש"ק ש' ובאידרא מפ' שסוד רישא דז"א הוא מחו"ב. והנה הוא אחר שבשעת פטירתו דבר מה שהי' בלבו ובשעת האידרא רבא בדע' הקדמוני' והנה אחר שמחלוקת זה ברומו של עולם היה ראוי שימחוק דעת האידרא ולא שנכתב לדורו' ועוד יקשה איך נתרצו הדברים למעל' כמו שנתרצו כדפי' בהקדמ' האידרא ובסופה בפ' נשא והאיך נתרצה למעלה בשעת פטירתו כמו שנתרצה אמנם הענין הוא שאלו ואלו דברי אל"דים חיים ומלך עולם

אין בהם נפתל ועקש ח"ו ודבריהם כולם מאת יוצר כל ומחלקות' אינה מחלוקת במציאו' ח"ו אלא כולם אלו ואלו נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת ולכך דרך ר"ש שיאמר בשעת פטירתו כשהוא בא לתת חילוק בין סברא לסברא אומר בכל מילוי דאידרא שפיר וכיוצא בזה. הנה גילה שאין באידרא שום מיחוש ח"ו אלא הקדמו' אמיתיות. האמנם אם יכונת צמיחה הדיני' אשר בבי' וכן השרשת' אשר בחכמ' להיות' מתחילי' משם ראש זעיר ונאמר משם ראש הפעולו' כיון שהם מושרשו' שם ויתכנו הפסוקים אשר בתוכ' שם למעלה אחר שהדיני' שם על הדרך הנז' או לא יכונה שהשרשה ההיא דקה מן הדקה ואין ראוי שנאמר שיחס השרשי' ההם יתכנו למטה בדין בפי' תורתינו הקדושה אמנם ההקדמות אמיתיות בלי פקפוק כלל ולדעת הקדמונים כיון שהם צומחים מן הבי' ראוי שנייחס הבי' בערך בחי' על הספי' למטה ראש אל הדיני' ושם סוד רישא דזעיר לפעול הספי' והחכמ' סוד המלכי'. אמנם יש להם בחי' למע' שהם נקשרו' ג"ר חשובות כא'. ולדעת ר"ש בשעת פטירתו שאין ראוי שאותם השרשי' הנעלמי' הדקים יכונה בשם ז"א מפני שהם שרשים נעלמי' נקשרי' למעל' וכמו שלא נייחס לא"ס הספי' גם לא נייחס לספי' הפעולו' של הדין עם היות שהם משם שאין דבר חוץ מהם וכאשר נייחס הדיני' בכינויי התורה נייחסם בערך ו"ס מתפשטו' ומתגלו' מהם ושם בתחילת גלויים קודם התפשטות נעשה להם שורש לדיני' והוא שרש לז"א להנהיג אמנם אותם השרשי' אשר בחו"ב הם רחמי' לרוב קורבתם אל הכ"תר וזה ענין שההקדמות כולם א' ואין בהם פקפוק והאמת הכל מודים בה רק במה שאנו נדבר אם נתחיל הדבור בפעולות מחכמ' ובי' או נתחיל מהמשתלשל מהם זהו שנוי הסברות וכדומה לזה בסוד הכתר בענין א"א מן הטעם הזה אם נייחס שרשי הספי' בכתר שבכתר או מחכמ' שבכתר ולמטה ואותם השרשי' לא נדבר בהם אלו הם תורף ועיקר מה שסמכו דברים ועל מה אדני הענין ההוא הטבעו ועתה במה שפי' בפ' הקודם יתב' לך הענין ביאור רחב בלי שישאר בלבך ספק כלל והנה לכל הפי' כשנאמר הדיני' ברישא דז"א נאמר שמה שייחס הפ' הדין אל המצח יהי' הענין בי' שבבי' ממש או נאמר שיהיה סוד הבי' המתמצא למטה בסוד המציאות המתמצא מג"ר אל ו"ק אם נאמר בשרשם הנעלם הרי הם בבי' ואם נאמר בשרשם המתגלה הרי הם בבי' המתמצאת למטה וכן אל כל שאר האיברי' והנה לא חלקו התנאי' מחלוקת שיהיה בו פקפוק הקדמה או שיהי' בו שינוי ענין חושש לשנות פירושי התורה אלא אם יגיע עד הבי' ולא בה ממש אלא במתמצא למטה ממנה או יהיה בענין הבי' ממש ולכולהו פי' אין במציאות התחתון אלא מה שבמציאות עליון וכן הענין אל הכתר אין ביניהם חילוק אלא אם נדבר בכתר בבחי' עליונה ונייחס השרשי' ההם בשם התי'

כיון שהם מושרשי' לפי האמת או נאמר אותם למטה בבחי' הכתר התחתונה דהיינו בי' שבכתר והמשכיל מעצמו ידע שאין למטה אלא מה שיש למעלה שלא יתוסף דבר. אמנם לא נדבר בנעלמות הסתומות עם היות שהם שם. ועד"ז ממש ימצא המעיין כמה פעמי' יכנו בזו' הפעולות לספי' סתם ויחשוב המעיין שהם יתנו הכבוד אל הספי' ח"ו אלא שהכל תלוי למעלה על הדרך שפי' למעלה אלא אחר שנתפרסם ביניהם ההקדמ' האמיתי' היא הפעולות בפועל למטה והם למעלה היו חוששים מלדבר למעלה וסותמין הענין ומדברי' בספי' ומייחסים הפעולות במקום גילוים ולא יחושו לדבר על מקום סתרן העלמן לכבוד גבוה. אמנם מפורסם היה ביניהם הסוד וידוע ולא חשו לגילוי כיוצא בזה דברו בעליוני' בלשון משל ומליצה וידוע היה ביניהם פתרון הדברי' ולא חשו לדבר מפני שהיה מפורסם ביניהם שהמשל יש לו תוך בנמשל והיה די בביאור ההוא למשכילים:

תמר א - פרק טז

באדרא בחש"ק ריש ש' ח' פי' ר"ש כי המלך הא' בלע בן בעור היא גזירת דינא תקיפא דתקיפין דהיינו סוד הגבור' שהיא דין לכל הדיני' והיינו שכל הספי' הם כלולות מן הדין אמנם כללותם הם מהגבור' בענין שהיא מקור ומבוע לכל הדיני' שבז' ספי' והיינו גזירת דינא תקיפא שממנה משתלשלות למט' ונמצא בלע זה שרש לדיני' כולם שהרי הא' העולה במחשבה שרש לב' והב' שרש לג' וכן עד ח' מלכי' והם משתלשלי' זה מזה ולזה בלע הוא תקיפא דתקיפין דבגיניה מתקשרין אלף אלפין מארי דיבבא ויללה לא ביה דביה לא מתקטרין מארי דיבבא ויללה אלא אלו הם למטה במקום הדיני' ממש אלף אלפין מפני שהוא צומח בסוד הבי' הנק' אלף בי' לכך בה הם אלף אלפין צומחי' משם למטה והם מארי דיבבא דהיינו שברי' בגבורה ויללה תרועה המ' או בהפך והם נקשרי' בעולם הזכר שהוא נק' בלע ודאי שהוא בולע ומחבל בדיני' בן בעור המבעיר באשו מגדיש ועד קמה ועד כרם זית ושם עירו דהיינו המ' המתפשט מגבורות עד החיצוני' דינה בה' המורה על הדין שפותח פיו ויורד דרך כל הכחו' המתפשטי' למטה בכחות הדין עד החיצוני' דהיינו עלוקה גיהנם ב' בנות הב הב מב' צדדי' הוא פועל דין רע הא' להסטין ביצה"ר לפתות ב"א לרעות הב' להכניס' לגהינם ולהנהיגם וזהו ההנהג' הקשה שבעולם עד אין תכלית וכיון שעלו במחשבה לח על מציאות ההו"יה אלא עלית המחשבה להתיישב במציאות' למט' עולין להתהוות למטה במקום גלויים ופעולת הדיני' מציאות המחשבה הזאת אין לה קיום שם למעלה אפילו להתהוות למטה בענין שאותה המחשב' העולה שם במעט בטלה מפני ששום אתר לא אשתכחת לה. והטעם מפני שהספי' יש להם ג' בחי' לתת הנהג' לדיני'. הא' הספי' במקום' מחסד

ולמטה דהיינו מה שיכונה בשם מצחא עיינין אודנין ושאר איברי הראש. הג' הנשמה הפועל' בתוך הספי' והשרשי' האלו דהיינו סוד התלבשות א"ס בכתר וחכמ' והיינו הנשמ' הפועלת תוך הכלים ויתיישבו ע"י ג' דברי' אלו ענין הפעולות התשות דהיינו סוד עצמיו' וכלים שפי' בספ"ר בש' עצמות וכלים ושום בחי' מאלו הבחי' לא היו במציאות האיך יתיישב מחשב' לדינ' הוא מחשבה מתבטלת מאליה. אמנם בהמצא ג' ענינ' אלו אסר התפשטות יתיישבו הדיני' בספי' ויתיישב השרשם באצי' ויתיישב פעולתם למט' בחוץ בענין שאפילו הדין הרע או הדין הקשה יהי' לו מציאות אחר הקיום אל הספי' ואצילותם. אמנם קודם מציאות הענינ' האלו לא היה להם קיום במחשבה הנז' והיינו וימת דהיינו סוד העלייה או המחשב' בונה עולמות ואין המציאות סובל אותה הפעולה שתהי' שם בבחי' העולה במחשבה שהרי המחשבה תדין המציאות הצריך להנהג' הפעולות העולמות למטה במקום מציאות פעולתם והיינו בלע בן בעור ושם עירו דנהבה. אמנם המציאות לא יסבלנו שיצטייר שם המציאות וידחה והרי דחיית הענין היא חורבנו ומיתתו לא תאמר שיתבטל מכל וכל אלא ישתרש שם המחשב' ההיא לא במציאות העולה במחשבה שהרי המחשבה דנה כל הצורך על המציאות הנפעל למטה ונדחה משם מפני שאין לו קיום והעמדה שם וכן תרד ממציאות אל מציאות והמחשב' הנרשמ' שם נקרא המלך שמלך ודחיית' משם שאינה מהקיימת במציאות אלא למטה יקרא למיתתה שמתה אחר שלא עמדה על המציאות העולה שם והיינו מחריבן לא חרבן ומחיקה מכל וכל אלא חורבן בערך שאין המציאות מתקיים שם במציאות מתגלה אלא מתעלם ומסתתר ונדחק אותו המציאות למטה אל מקום פעולתם וכאשר ידחו הדיני' למטה ונתפשט' המחשבה אל מקום מציאותם בפועל נחלק המלך ההוא לכמה חלקי'. יש בחי' הספי' שהם חסד מכל וכל ויש בחי' הדיני' הממוצעים כגון בת"ת ויש דיני' חזקי' אמנם קדושי' ויש דיני' חיצוני' מכל וכל שהמעשה מתפוצץ לכמה בחי' והמחשב' מקבצת הכל וקושר הכל במציאות א'. והנה מה שאמר הכתוב וימת וימת היינו ירידת מעלתו כענין שפי' וימת מלך מצרים דנחית מדרגא דהוה בי' וכך הוא ענין המחשבה הזאת הנ' תחלה יצטיירו במחשב' סוף המעשה והיינו בלע בן בעור ושם עירו דנהבה אין אותה הפעולה מתקיימת שם וימת הורידו מן הבי' אל החסד וימלך יובב בן זרח מבצרה והדיני' שם ואינה מתקיימת והורידו חל הגבורה והיילו וימה יובב. והנה השמות האלו אינם שמות הדיני' וקיומם אלא עליית המחשבה ואינה מתקיימת שם ויורד מדריגה אחר מדריגה מדרגא לדרגא עד שירד אל המלך האחרון דהיינו וימלוך הדר ושם עירו פעו ושם סוף ההדרגות למחשבו' ואלו המחשבות שרשי' לספי' והשתתפות אשר לחכמה

בפעולות עד שאלו המחשבות כלים לכתר העליון להיות חכמה קדומה נשמה לחכמה ממש והחכמה ממש נשמה לספי' הפועלות כל ההנהג' וימצאו יורדו' הספי' ממעלה למטה וסוף המעשה הוא עליית המחשב' והנה העליי' אל הכתר שפי' בעין רואי והעלמן הי' מיתת' מפני שהי' שורש לספי' במציאות הספי' בעצמן ומרוב דקות לא עמדו מציאות גילוי' למטה ומתעלמין ומשתרשי' ויורדי' עוד מציאות למטה ממציאות עד שהגיע אל תכלית התיקו' בו' כדפי' א"כ וימת וימת פי' לא תימא דמיתו אלא דאצטננו. אמנם כאן עליית המחשב' אינם הספי' בעצמן שזה לא יצדק כאן בו מיתה שהרי נתקיימ' מהכתר אלא הכוונה על הנהג' הדין והקושי א"כ וימת אינו הצנע אלא ירידה שאין אותה הנהג' יכולה להתקיים שם ירדה מדרגה א' וכיון שאינה יכולה להתקיים שם ירדה מדרגה ב' וכן ג' וכן ד'. עד שהגיע' אל מקום הדיני' ופעולת' מהחכמה ולזה אמר וימת וימת דנחית מדרג' לדרג' כדפי'. והנה השם שקראו הכתוב שם וימלך בלע בן בעור ושם עירו דנהב' אינו שם הפעולה ממש שהיא החיצוני' באמת למטה שהרי שמות הפעולות הם שמות הספי' והוייתם למטה אמנם קראו הכתוב כל שם מציאות המחשב' המתבטלת הבלתי קיימת ואלו הם שמות הביטול ודחיי' המחשב' ממציאות אל מציאות ולכך אינם שמות מהוגני' מפני שעלה שם המחשב' בחוזק פעולת ההנהג' ואינה מתקיימ' וירדה למטה ונתהווה למטה פעולה מתקיימ' ומתבסמ' ונקראת בשם הקיום וימלך הדר ושם עירו פעו וכו' והיינו השם הקיום אל הפעולות שאין בו מיתה. והטעם שהשם לבוש אל הפעולה ומציאות' וכיון שהפעולות לא נתקיימו במציאות ההם דהיינו וימת וימת ישתל' שמם בירידת' למעל' למעל' ולכך כשירד מלך א' אל בחי' ב' מלך ב' נק' בשם אחר מפני שזו היא הכוונה בדחיי' והעתק המציאות כדי לתת העתק לצורה ההיא ממציאות אל מציאות ולזה ישתנה שמו כפי העתק ההנהגה מציור אל ציור. אמנם כאשר הגיע ההנהגה אל מציאות קיים לא נשתנה שמה ממציאות אל מציאות אלא שמה קיים ולא נאמר וימת שלא נעתק הצורה הזאת אל צורה אחרת וכאשר תעיין תמצא שהצורה הזאת האחרונה היא אחרונה שעלתה במחשב' ולא עמדה והורי' עד שנמתק' במקומה והעליונ' היא אחרונה שאחר והוא כעין חותם המתהפך. ולזה פי' ר"ש שהיו נקשרי' כמה מארי דיבבא ויללה במלך הא' מפני שהמחשב' תדין סוף המעשה נמצא המלך האחרון הקיים הויות ההויות במציאות דק והמחשב' העליונ' שהוא צורת ההנהגה תרד למטה במציאות אחרון אל הספי' לפעול הדיני' והיינו כעין החותם שהראש סוף והסוף ראש שהרי אין השם הח' הויות הדיני' בתכליתם אלא השרשת' לקיים הנהגת' למטה

בענין שהדין חזק במחשבה הא' ורפה במחשבה הח' הקיימ' דהיינו מה שנתבחן ונצטייר בחכמה בחי' להאציל הספי' למטה:

תמר א - פרק יז

הנה בחש"ק ש' ח' סי' ד' פי' ר"ש בשעת פטירתו בענין אלו המלכים פי' ג' הקדמות מחודשות רצוני לפרש אותם לך. הא' שסוד המלכי' הוא סוד ענין עליית ההיכלות שם והיינו כי ההיכלות הם ציורי הנמצאות המתגלי' ומתפשטי' במקומם והנה הם ז' היכלות ז' מלכי' מולכי' בארץ אדום והמלכי' הם אתר הדיני' אשתכחו שהם למטה במקומן בארץ אדום. אתר דדיני' אתאחדן והיינו בסוד גולגלתא דלעיל אתר המחשבות כדפי'. והנה יעלה במחשבה הנהג' הנפרדי' מטעם שההנהגות מתחלת מציאות מהמחשב' עד סוף מציאותם והיותם אל התחתוני'. הכל אחיזה אחת וענין אחת חוטי שלהביות נמשכות מראש ועד סוף וסוף הפעולה קשורה בראש' עם היות שסופם עולם הנפרדי' ואתפשטות הפעולות למטה ולזה יעלה בראש הפעולה סופה והיינו כענין קשר ההיכלות ועליית' אל האצי' בסוד התפלה כענין כי הנה המלכי' נועדו הרי אותם המלכי' נועדו ועלו במחשב' והם בתוך האצי' קשורי' בסבת' כדפי' בפ' תרומה סי' י"ג ושם אין להם מציאות העמד' לסיבת ההעלם הגדול שכאשר הם עולים להתקשר שם מתערבי' לרוב ההעלם והדקות העליון והיו כלא היו כענין קברות התאוה כי שם קברו את העם המתאוי' שפי' בברית מנוחה. כי לרוב הדקות העליון מתבטלי' ומתערבי' כטיפת יין בים הגדול והי' כלא הי' ולזה העם וההיכלות המתאוי' להסתלק שם קברו אותם ונעלמו ולכך אין להם כח להמצא שם אלא עברו יחדו לרדת למט' אל מקום גלויי' המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו מפני שעיקרם אינו אלא בהמצא הת"ת והמל' שבאמצעות הספי' והאיברי' האלו ימצאו אל מקומם למט' ובעבור שאין ב' ספי' אלו נמצאות במציאות קיים אלא המצא האצילות. ולפי ד"ז יהי' המציאות וימלך בלע בן בעור זהו היכל לבנת הספיר שפעולתו לבלוע כל מה שיתמצא למטה בעשי' בולע נשמות תפלות ושירי הנבראי' הכל בולע ובעור באש הדין בוער כל אותם הראוי' לבליעה ומהפכם אל טבע הדקות העליון כאש המהפך הכל לטבעו להעלותו אל יסודו כך ההיכל הזה כל הנכלל בו מתעלה ממטה למעל' ושם עירו ההיכל הוא המלך והעיר שהוא מולך בו הוא סוד המדוד וכל סביבותיו וכל הקפותיו וחומות לו סביב כל כחות הדין הב"ה אפי' העלוקה אשר לה ב' בנות וזה תכלית סוף ההנהג' שממנה יושפע אל בני אדם למט' וזה תחלת המחשב' היאך יפעול ההנהג' העליונ' בתחתונ', וכל סופה וקצה מציאות' המגעת אל התחתוני' וימת בלע מפני שאין מצד החכמ' אפשרות לפעול בגשמיי' מפני הדיני' והרחקה משם ונדח' המציאות

בחכמ' ועלה שם מדרגה ב' היכל ב' וימלך תחתיו יובב בן זרח מבצרה עלה במחשב' שירד ההיכל הא' ויהי' מפסיק ההיכל הב' שהוא עצם השמי' יובב פועל הדין ואותם מארי דיבבא מתפשטי' משם אמנם בן זרח שהרי זורחי' משם והוא הנק' אורפ"ניאל שיש לו אורות כמספר חשמ"ל וכך עולה או"ר פנ"י א"ל והיינו שע"ח מיני אורות והם בן זרח מבצרה היינו שהוא מעורב הדין עם הרחמי' וע"י ב' אלו יפעל הדין והרחמי' וההנהג' כולה ראה שאי אפשר לעמוד מפני הדקות העליון נדחה גם המציאות הזה והורידו למט' והי' המציאות מתעלם והיינו וימת יובב וימלוך תחתיו חשם מארץ התימני היינו היכל והיינו קיבוץ כל החושי' העליוני' והוא היכל הפועל קצת בחסד מצד הנצח ולכן הוא מארץ התימני ואי אפשר להתקיים ולעמוד וימת חשם שהרי אין כח הפעולות להפעל משם מבחי' זו וימלוך תחתיו הדד בן בדד הוא סוד היכל זכות מקום הדין ופעולתו והנהגתו וכאן כל הדיני' נדוני' והיינו הדד מקום שאון וקולות הנגדיות והדיני' והגזרות יוצאות למט' בן בדד לגזור כל הגזרות על כל נגזר להיות בדד מחוץ למחנה שנמצא מכאן תגבורת החיצוני' העומדי' לבדד ולכך המכה את מדין גם מכאן נגזר לבטל החיצוני' ומיד תא הרצי' מתחזק לנוכח החיצוני' כפי מה שנגזר למעל' והיינו החיצוני' מדין בשדה מואב ודאי כשנכנס לשדה וגבול אב העליון עוד מכה ומשפיע דין למדין כחות החיצוני' והדיני' בהכנס' בשדה מואב שנאחזו' פנימי' כאומר ויבא גם השטן בתוכם וכתיב הנה כל אשר לו וכו' ואין כח לדיני' להפעל משם ומתעלי' וימת הדד וימלך שמלה ממשרק' שיש שם שריקות הדיני' קצת ולא כ"כ כשאר היכלות ועכ"ז אי אפשר להתקיים וימת ויתעלם וימלוך תחתיו שאול מרחובות הנהר וזהו הוא היכל הרצון שבו סוד ד' חיות וההנהג' כולם שאול שנשאלת מאת ה' מהבינ' שהיא סוד רחובות הנהר ולכך בה נכלל כל הנהג' הבינ' וכל השלימות ועכ"ז היא פעולה נגלית לער' ההעלם ולכך וימת שאול וימלוך תחתיו היכל קה"ק הנעלם הנפלא שהוא היכל הבינה שממנה נאמר וחנותי את אשר אחון והיינו בעל חנן אמנם הוא מעלי' ומסתיר כל סוד הפעולות והיינו בן עכבור מעכב ומסתיר כבור עמוק כל סוד הנמצאות ועדיין אי אפשר להמצא משם עד שנתגלה סוד האצי' שהם הספי' האמצעיות בין החכמ' וההיכלות מקום פעול' ההנהגות האלו והיינו וימת בעל חנן בן עכבור שאין לו שם מציאות ההנהג' עומד אלא ירד ויתמצע סוד זו"ן שהם הספי' מבינה ולמט' והיינו וימלוך תחתיו הדר ושם עירו פעו דהיינו הת"ת כאומרו בעיר אלהי"נו דהיינו ושם אשתו וכו' כדפי' לעיל סוד הפ' הזה על הת"ת והמל' סוד האצי' וא"ת והרי הבריא' אמצעי אפשר לומר בב' דרכים הא' שהיא נכללת באצי' מפני שהוא לבוש האצי' והכסא מחוייבת מן הספי' ואפשר לרמוז בשם עירו פעו דהיינו

עיר הפעול' שפועה ומדברת כל ההנהג' העליונ' ואם נפרש עירו על הדרך שפי' לעיל על המל' או על הבינ' שהכל מתיישב נפרש שסוד הכסא בכלל קה"ק דהיינו בעל חנן בן עכבור וכל המציאיות האלו הנז' הם דברים מצויים בזוהר פעמים נכללה הבריא' באצי' פעמים בהיכל קה"ק והכלל שכאן לא נאמר וימת מפני שהמלכים הנז' ירדו למטה וענין האצי' נדבק במחשב' ונפעל ולא ירד למטה אל מקום הגילוי כדפי' עברו יחדו והנה אותם המחשבות שעלו שם הם קבועות שרשים מושרשים למעלה בסוד הספי' והמדרגות אשר בחכמה כדפי' לעיל אמנם הבחי' האחרונ' שבחכמה היא נקשרת בסוד הספי' להשפיעם ולהנהיגם להוציא לפועל המחשב' הנידונ' למעלה המגעת אל התחתונים והמחשב' העליונ' תדין הפעולות ממש בסוף מציאות' למטה ולא יעלם מהמחשב' והידיע' העליונ' שום פעולה אפי' במציאות התפשטות' ופעולת' בתחתוני' מהיכלות ולחוץ וזה ע"י אותם השרשים והם מתפשטי' בסוד חותם המתהפך כדפי' בפ' הקודם:

תמר א - פרק יח

ההקדמ' הב' היא בנויה על ענין שהעולמו' כולם נמצאו שלא בסדר הכוונ' כי העיקר אל קיומם חסד ויתוקן באלף הז' וזה צורך השבת ההוא כדפירשתי בחש"ק בהקדמ' סי'. והענין שיש חילוק בין הפעולות העליונות היותם על צד החסד להיותם על צד הגמול דבר לא ישוער וחכמים רמזו ואמרו מאן דאכיל לאו דיליה בענין שכל זמן שהפעולות יהיו על צד החסד אין הנמצאות פנים אל פנים כלל משום שהם כעניים אוכלים דלאו דידהו. אמנם שהם אוכלים על צד הגמול לטוב מעש' נמצא יסתכלו פנים אל פנים והענין הזה יצדק בכמה מציאות תחלה אל התחתוני' כאומר אבירי לב הרחוקים מצדקה על האבות שלא אכלו צדקה כעניים מאת הקב"ה אלא עושים הרבה ואוכלים קמעא. אמנם כאשר הדור דל ודך ועני ממעשים אנו אומרים דלות מעשים בשורך קרב צדק מאליך צדקה עשה עמנו למען שמך לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים. עוד יעלה הענין הזה אל ההיכלות הנה בתחתונים מעשים הגונים ותפלה זכה יתעלו ההיכלות ע"י אותה תפלה או נשמה קדושה שנתקדשה ועלתה ויתקשרו היכל אל היכל עד יתכללו למעלה מפני שהם תובעי' השפע על צד הגמול לא על צד הצדק' שהרי הוציאו כלי חשוב והגון במעשה הטוב הזה או נשמה זאת או תורה או תפלה וכיוצא ויסתכלו פנים תחתונים אל פנים עליונים עוד יעלה הענין אל המל' הנה בהיות ההיכלות מתתקנים במעשה התחתוני' יש לה סוד התעוררות מיין נוקבין היא תובעת על צד הגמול ומגלה פנים ממטה למעלה והיינו ואד יעלה מן הארץ ואם לאו היא בבושת פנים ואינה למעלה בייחוד פנים אל פנים אלא פנים אל אחוריים שאין לה פנים מאירים עוד יעלה ענין זה

אל הת"ת לגבי חו"ב לשאול מאתם לצורך אלו התחתונים עוד יהי' הענין הזה מבינה אל החכמ' שהרי ב' כעין זכו"ן לצורך התחתוני' ופי' בשיר השירים כי כמו שעולה התעוררות מהתחתוני' אל המל' כך עולה התעוררות מן המל' אל הבינ' כדי להתייחד עם החכמ' והיינו סוד אלהי"ם אל דמי לך. עוד יהי' מהחכמ' והבינ' אל הכתר לינק מאורו בזכות הכנת התחתונים והנה כמעשה זה אחר שנמצאו הנמצאות הי' הענין קודם המצא הנמצאות שכולם נמצאו בלי התעוררות קודם אלא נדבת המאציל והאציל הכתר ונדב והאציל החכמ' ונדב והאציל הבינ' ונדב והאציל הקצוות ונדב והאציל המל' ונדב והאציל והמציא הבריא' ע"י האצילות ונדב והמציא היציר' ונדב והמציא העשי' עד ברי' קלה שבקלות הכל נדיבות גמורה אין שם מציאות גמור ח"ו כלל ועיקר ועם היות שנדיבותו אין לו תכלית סוף סוף גם הוא נדיב בהשפע' שפע הקיום והמזון ועכ"ז כתיב וכל שיח השדה טרם יהי' בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח הטעם כי לא המטיר הו"ה אל"קים אין שפע יורד והטעם שאין התעוררות עולה והיינו ואדם אין אמנם אחר שהי' אדם כתיב ואד יעלה מן הארץ הרי שיש חילוק בין נדיבות לגמילות שיעור לא ישוער. א"כ ההויות הנמצאות בנדיבות מפני שלא קדם אי"ן להוליד א"ד אינם על צד השלימות הגמור וחסדו השלימות היפה שהוא לשפע הקיום שהוא על צד הגמול מפני שיש אדם שיוליד א"ד דרך המדרגות הנז' והנה זה סוד חידוש ההויות אחר האלף הששי שיעשה התעוררות מכל הטוב הנפעל מיום שנתהו' העולם ועד הרגע ההוא לחדש ההויות על צד א"ד יעלה מן הארץ וזה סוד נ"ח ותיב"ה כדפי' בפ' נח סי'. ועתה לדרך זה יהי' ההויות היו צד גרועות מן הטעם הזה מפני שהתעוררת יתן מקום לענין הנמשך מלמעל' ויעשה כלי בית קבול לטיפה הזרעית העליונ' היורדת כדי שיוליד ממנה הוי"ה וכבר ידעת שזרע הנקב' הוא בית קיבול לזרע הזכר והוא כמו חומר לצור' המצטיירת ואם אין חומר לצוד צורת הטיפ' הזכריית צורת הברי' הנה יהי' צורה בלי בית קיבול ובקושי גדול יצטייר שם צור' והיינו קושי א' לנמצאות שיצטיירו בלי התעוררות שאין אמצעי להויות כדי שימצאו מצד חומר ממט' למעל' וצור' מלמעל' למט' מפני שכולם על צד הנדיבות הנדיב אשר אין לו צורך ליש לצייר בו צורה אלא ממציא יש מאין אמנם הצור' המצטיירת על החומר הנקב' חפץ בה יותר ויותר בהם כענין השפע אמנם ענין התעוררות אינו צורך למאציל אלא הכנ' לנאצלים ולזה האציל יש מאי"ן ובלתי צריך לטפה נקביית ועכ"ז יתקש' הענין מצד הנאצלי' קושי גדול שהרי נתעזרו מסוד הטיפ' הנקביי עזר גדול כדפי' הענין והעד ע"ז קיום השפע ותיקונו ולזה תעלה בדעתך שיהי' נחשב למעל' טיפ' קטנה יותר מכל מה שיושפע שפע רב מלמעל' וסוד זה רמזו בפ' בשלח בענין אשה א' מנשי

בני הנביאים שא"ל אלישע הגידי לי מה יש לך בבית כו' שאין הברכ' שורה על מקום ריקן ודאי וכמו שהאריכו שם וכמו שפי' בספ"ר בשער מהות והנהג' וכאן פי' לך הסוד ועוד אבאר בחיבור זה בס"ד:

תמר א - פרק יט

ההקדמ' הג' הנה ההקדמ' הנז' הוא שיש צד נקבה ויתקש' ענין ההוי' מצד שאין טיפ' נקביי' דמה עתה בדעתך שאפי' נקבה אינה שהרי בתחלת עליי' מחשב' הדברים לא הי' נקב' ואח"כ נמצאו ממציאות אל מציאות והרי הכתר הי' מתפשט מעצמו אל עצמו וכן החכמ' מתפשט' מעצמ' אל עצמ' וכן הבינ' וכן שאר הספי' עד המל' שהיא נקבה אל הת"ת וע"י שיתוף זכו"ן ב' הולידו ההו"יות התחתונות והקושי' הזאת אינה על דרך אחר מפני שהכתר הי' בלי נקבה כלל ועיקר ואלו לא הי' בו אלא נקוד' ראשונ' ניחא שהמאציל האציל טיפ' א' נקוד' א' אמנם להתפשט אותה נקוד' ולהעתיק' ממציאות אל מציאות היאך אפשר אם תאמר מהמאציל הרי המאציל כל מה שימציא יהי' קרוב אליו והרי היא הטיפ' הא' ולעולם דקות א' והיאך יתפשט אלא מעצמו אל עצמו בכח מאציל הי' מתפשט בלי העתק מזכר אל נקב' שהרי אין זכר ונקב' אלא רוח מאציל נוסכה בו והוא נמדד מתפשט והולך והעצמות שנתלבש בנקוד' ראשונ' והנקוד' בעצמ' נתפשט' ונמדד' מעצמ' אל עצמ' עד שהוליד קו המד' בעצמות הנקוד' ההיא סוד זכו"ן חו"ב ודעת הדן דין ב' בהעלם א' בתוך הכתר והרי בו נמצאו זכו"ן דהיינו חו"ב שבכתר להמציא מכאן ואילך ההויות מהעתק זכו"ן חכמה יתן טיפה זכריית אל הבינ' ובינ' יקבלנ' ויוציאנ' לחוץ ובהעתק זה יתפשטו ההויות בכתר מחכמ' קדומ' אל בינה שבו ויהי' להם הוי' והרי זה ערך א' אל הקושי הנז' והוא הגדול מכולם הקושי' הב' עם היות שאינו כקושי' הנז' היא התפשטות החכמ' שאחר שנמצאות מזכו"ן שבכתר אלו עמד בעצמו נסתר ונעלם כיציאתו מן הכתר לא יקשה לנו כלל מפני שכבר נמצא מזכו"ן דהיינו חו"ב שבכתר והעתיקוהו ממציאות אל מציאות עד שיצא אל מציאות הוייתו. אמנם אלו נשאר כך ניחא אלא שצריך להתפשט מעצמו אל עצמו עד סוף המדרגות והרי אדם זה מתפשט ונמדד מעצמו אל עצמו עד שיצא הבינ' ג"כ תתפשט ותתמודד עד היות' צורת הויי' נקב' אל הבינ' ויזדמנו ויוכנו כדי להזדווג להוליד ההויות יחד והרי מתחלתם אין דוחק וקושי אמנם מהיותם נמדדים ומתפשטים והולכים בלי נקבה מעתקת העניינים ממציאות אל מציאות יקש' מאד הקושי' הג' הוא ממש כקודם לא כ"כ והיינו שהחו"ב מדדו ו"ק זכרים ונקבות אמנם אחרי התפשטותם וצאתם מאת הבינ' היו הם מעצמן אל עצמן נמדדי' ומתפשטי' והיינו קרוב אל מציאות החכמ' שהרי לא הי' התפשטות זכו"ן והקושי' זו

תמצא בפ' תרומה סי' בדברי בריה דרב ספרא תירץ ותיקן שסוד קו המד' היא הנכנסת בתוך הטיפ' הנאצלת ונותנת בו כח והיא מתוך הספי' מודדם ומתפשטים מעיל' לעלול ואלו הו"ק לא היו עלולות זו מזו לא יקש' בו דבר שהרי כולם כא' עלולות מהבינ' אמנם מפני שהם עלולות זו מזו בלי נקב' נעתקת ממציאות אל מציאות יקש' הקושי' הזאת ותשובת' היא בסוד קו המד' והענין כי סוד האצילות נאצל מן הבינ' וכמו שלא יקש' אל הולד צאתו מבטן אמו קטן ויגדל ע"י הצלם אשר בתוכו המודד אותו ופושטו עד הגיעו אל גבולו ואל הוייתו השלימ' כך עם היות ששם אין חידוש אבר אלא התפשטות האיברים בעצמן יהי' הענין בספי' שע"י קו המד' בצלם אשר בתוכן יתפשטו ויומדדו עד הגיעם אל סוד מדתם עם היות שיש בהם חידוש איברים דהיינו אחרי צאתם מהבינ' יהיו עלולות זו מזו ונאצלות זו מזו יהי' להם סוד קו המד' כעין אם נקב' להוליד ולהצמיח ולהעלילם זו מזו ולהעתיקם מחסד לגבור' ומגבור' לת"ת דהיינו שינוי הבחי' כדפי' שם באור מים רקיע והענין שהטיפ' הנולד מן הבינ' היא טיפ' א' הכוללת ו' טיפין וקו המד' בתוכ' כוללת כל המדות ואותם מתקבצות בקו המד' וכשבא' להגלות קו המד' ולהתמוד ולהתפשט הי' מוליד הטיפ' בפנימית מתוך החיצוני' ונכנס לתוכ' וכך הזכר מתייליד מעצמו אל עצמו וסוד זה בחכמ' וסוד זה בת"ת וסוד זה בכתר כל א' וא' כפי מדרגתו כדפי'. ועתה בג' הקדמות אלו יתיילד לך רוח חדש' להבין ענין בונ' עולמות ומחריבן שהרי האדם שהוא מוליד בלי נקב' יהי' סוד בונ' עולמות. אמנם להעדר העתק המציאות מזכר אל הנקב' אלא מוליד מעצמו אל עצמו יהי' עליי' מחשב' ואין בנין גמור ולכך כל מה שיתפשט החכמ' מעצמ' אל עצמ' וכן הכתר יהי' בנין עולמות ואין מציאותם קיים אלא שרשים נעלמי' מפני שלא נעתקו מהוי"ה אל הוי"ה וסוד זה הוא מה שפי' בעין רואי תמר ו' פ' שהי' סוד הקרי למעל'. שמע הדברים וסתום פיך ודע במה יתחדשו ההויו"ת אחר שיחזרו אל מקורם באלף הששי וישתלשלו מהוי"ה ותדע גניזת' עד איז' זמן יהי' שיתגלו ההויו"ת הנעלמות בשלימות תוך התחתונים ויתגל' חכמ' אל התחתוני' שלימ'. וידעתי שיקש' לך שאין בונ' עולמות בת"ת וגם לא ממל' ולמט' אלא בערך הדינים הקשים כאשר נבאר אמנם ההויו"ת אין להם בונ' עולמות. אל יקש' עליך שהרי התפשטות הספי' מבינ' לא הי' להם בונ' עולמות בשלימות מפני שהי' להם נקב' הבינ' וע"ש:

תמר א - פרק כ

הנה כשתדמ' בדעתך ההקדמות הנז' שאנו אומרים וימת דמיתו אינם ממש דמיתו ואף לא שחיו מפני שבבחי' מציאות שם אינם מתגלות אלא מתעלמות לרוב דקות' ואותם ההויות יתהוו שם שרשים לנמצאי' התחתוני' ואינם נגלים כלל ובבחי' שאח"כ

כשיתפשט' הנמצאות יתהוו ויתמצאו אותם הפעולות העולות במחשב' לא שיתגלו הם בעצמן שהרי הם נעלמות אלא בחי' הפעולות ימצאו לחוץ כענין השרשים ממש שמוציאים כחם שהוא הפרי על ראשי הענפים כך המחשבות האלו שהם מדרגות נעלמות וספי' כללות תוך החכמ' שפעם ואורם ופרים יוציאו על ראשי הענפים שהם ההיכלות המתגלות למט' ועם היות שההיכלות יצי'ר והספי' ההם ענפי החכמ' הם מציאיות בחכמ' אינו דוחק שכח הפעולות הם כחות שפע המתפשטי' למט' והרי פעולות הידים הם פרי הענפים ממש בלי ספק והם ממש כחות מחשביות מתפשטות ומהשכל יתפשטו ממציאות אל הידים והרי בזה אתה קושר תחלת המחשב' בסוף המעש' בלי דוחק כלל ועיקר ונאמר שעלו במחשב' ההיכלות והיינו בונ' עולמות ומחריבן היינו שהורידן שאין הפעולות ההם הנאצלות שם המחשביות יוצאות לפועל ממציאות ההוא אלא מתפשטות למט' ומתהו' מהם ממציאות מציאות והרי זה דומ' ממש לכח הזכר מוליד ואינו יוצא לפועל עד אחר שנמצא והוליד ויצאו הפעולות וחיו הנמצאות ההם והיינו ממש אומר לא תימא דמיתו אלא דאצטנעו היא מציאות קיים ובמקום אחר אמר איתדעכו זיקין היינו שאין אור הנהג' מאיר' אלא עם התפשט' למט' ואח"כ במ"א אמר שהורידן והכל ענין א' ומציאות א'. והנה כח הזכר הוא משפיע הפעול' ואין הפעול' יוצא לפעול עד סוף ההתפשטות למט' בקצ' הפעולות כנודע ואם תדמ' בדעתך שגזר' תמשך מלמעל' וברדת דרך הספי' יש כח בתחתוני' לבטל' ולהפכ' אל הרחמי' ויהי' הענין סוד וינחם ה' על הרע' הרי זה קרי ממש שהולידו הזכר והמחהו הנקב' וזה סוד הפעולות שעלו במחשב' ולא נפעלו ואין המחשב' מתקיימת אלא ע"י התחתוני' ואם יש בתחתוני' מי שיתקן יהי' הענין סוד בונ' עולמות ומחריבן שנחרב' אות' המחשב' ועתה בזה כמה גדולת חסדו שהרחיק ראש המחשבות מסוף פעולתם כדי שיהי' פנאי לתחתוני' לבטל גזר' והרי זה דומ' ממש אל מציאות הליחות היונק האילן משרשיו שעד שיבא מן השרשים אל ראשי הענפים יש שהות שייבש הפרי ויסף ויתם הלחות ההוא ולא יעש' פרי וגרמא הענין מפני ההרחק עד שימצא בראשי הענפים וזה ממש אל הנמשל שיש שהות אל התחתונים לבטל הגזר' ולייבש הדין ההוא שלא יעש' פרי בראשי קצות הפעולות ויהיו בסוד בונ' עולמות ומחריבן וזה טעם אל מציאות הענין מראש המחשב' מתחל'. והיינו טעם היותם נק' מלכים לשון עצות מלכי ישפר עלך וכמו שענין העצות יתיעץ האדם וימלך וינחם מעצ' אל עצה כך הוא סוד המלכי' עצות פעמים נבנות פעמים נחרבות הכל לפי מעש' התחתוני' שהם מניעי' הצד הנקבו' אם הם רוצי' ינענעו אותו הצד לטוב' והעצ' ההיא קרי ואין בה הולד' ואם אינם רוצי' תצא הפעול'

ההיא לתולד' ויקבל' הנקב' וח"ו תצא לפועל וז"ס צדיק מושל ביראת אלהים וז"ס אם בטיט חתומה אם בדם חתומה:

תמר ב - פרק א

התמר הזה יהיה בביאור גולגלתא דז"א ושער ומצח ועינין בס"ד: הפרק הזה יהי' בביאור השתלשלות ז"א מא"א עם היות שכבר נתננו יד וקשר לענין בעין רואי תמר ו' פ' עכ"ז הדברים צריכים קשר וענין וראשונ' הכתר נבחן מציאותו בג' הנהגות זו בתוך זו דהיינו סוד הארת א"ס בו כנשמ' בתוך הגוף כדפי' בעין כל תמר ב'. והכתר מנהיג תוך החכמ' שבו שהיא חכמ' קדומ' והיא הנהג' ב' שכאשר הספי' יהיו מנהיגות מסוד א"ס בתוך הכתר או מא"ס ממש לא ישתוו ההנהגות. הג' חכמ' עצמ' שהיא נשמ' לספי' והיינו חכמ' קדומ' שבכתר ומג' אלו יבחנו ממש ג' הנהגות בספי' והם חכמ' ותבונ' ודעת כאשר הספי' החכמ' תנהיג בהם תהי' ההנהג' ההיא מא"ס המור' על הייחודי' וידמ' ראש זה והנהג' זו בז"א כעין הנהגת א"ס בכתר וכאשר יהי' הנהג' בדעת ידמ' אל ההנהג' בי' מהכתר וכאשר יהי' ההנהג' בבינ' ידמ' אל ההנהג' מהחכמ' שבכתר והנה כמו שהכתר יהיו בו ג' הנהגות גם ההתפשטות יהיו בו ג' הנהגות אלו. ועוד יש בביאור והרחב' בדרושים האלו ביאר' בעין כל תמר ב' וקצרתים הנה שאין הכוונ' אלא לתת קשר וענין למציאות ז"א מא"א. עוד החכמ' הקדומ' תתבחן בכתר בג' בחי' שהם חכמ' ותבונ' ודעת אמנם נעלמי' סתומי' עד שלא יאמר בה אלא נקוד' א' סתומ' מיוחדת תכלית אחדות. אמנם יתפשט המציאות עד שמפוד בחי' דיקנא שהיא בחי' אחרונ' שבכתר בסוד התי' האחרון הכולל כל התיקוני' יתהו' נקוד' א' מכח החכמ' הקדומ' והיינו ניצוץ נקוד' א' מתאצלת מהכתר והנקוד' הזאת היא החכמ' במקומ' בענין שהיא נקוד' א' מתנוצצת לי' ניצוצות י"ס בהתפשטות. אמנם עתה תחשב נקוד' א' להעלמ' והיא כטיפ' מן הים הגדול לערך בחי' אחרונ' אל הכתר ושם באות' הבחי' תיקון אחרון אשר לכתר שורש אל החכמ' ומשם מאיר' וסוד הנקוד' הא' הגמור תתפשט ותעש' ג' נקודות דהיינו חכמ' ותבונ' ודעת כדפי' בעין רואי תמר ו' ואלו הג' שרשים לשלש' מוחין לז"א שהיא סוד חכמ' שבבינ' כאשר נבאר בע"ה. וכאשר ימצאו ג' חלקים אלו שהם חכמ' ותבונ' ודעת בג' מוחין בגולגלתא דז"א יהיו שרשים להנהיג ולהתפשט הספי' מכאן ואילך לג' שהם חסד דין ורחמים ולכך ג' שרשים אלו המתבחני' במוחא הם שרשי' לחג"ת ומשם יתפשטו לנה"י בענין שהנקוד' מהחכמ' בבחי' עצמ' וכ"ש בבחי' מהכתר לא ישפע בה חכמ' ותבונ' ודעת דהיינו שרשים לחסד דין ורחמים כלל. אלא אח"כ תתפשט היא מעצמ' ותאציל בינ' ותעש' מציאות הבינ' סוד ג' אוירים שהם גלגלתא ובחי' חכמ' המתפשטת

ומתלבשת בבינ' יהי' מוחין גו גלגלתא והיינו שיאירו ג' נקודות מן החכמ' ויתפשט ממנ' אל הבינ' ועדיין אין חכמ' ובינ' בבחי' זו ראש לז"א מפני שאין דין צומח מכאן אלא אח"כ כשיתפשטו ממציאות ב' חכמ' ותבונ' ודעת יתפשטו ג' נקודות מהחכמ' ויהיו ג' מוחין בג' אוירין ויהיו שרשי' לסוד ג' אבות חסד דין ורחמים ועל דרך זו נייחס שרשי הפעולות חסד דין ורחמים אל החב"ד ועד"ז נחשוב החכמ' ימינית והבינ' שמאלית והדעת אמצעית וכן הכתר אמצעי על הדעת כדפי' בתי' לא שיהי' ממש החכמ' או הבינ' או הכתר ח"ו חסד דין ורחמים אלא כולם רחמים כולם חסדים כולם נקוד' א' מתאצלת מן הכתר מאיר' תמיד ממנו מתוך השר' אשר לנקוד' ההיא כתיקו' דיקנא מהכתר. והנה נקוד' זו שאמרנו שהיא סוד' מן הכתר אין בה כח להתפשט ולהתמודד מעצמ' רק בכח סוד קו המד' הוא כח אין סוף בכתר המתפשט מצד החכמ' קדומ' למדוד המדות ולשער כדפי' סוד' וענייני דרך כלל בעין כל תמר ה' ולכך כשיאציל הכתר הנקוד' ההיא וישתלשל מכתר לחכמ' אח"כ תתפשט סוד קו המד' ויתלבש בנקוד' ההיא למדוד בה המדות ולשער בה כל השיעורי' הנמדדי' ומשתערים ממנ' ולמט' והיאך ימצא שיעור ומד' להנהג' מתבחנ' לדין ולחסד ולרחמים אלא ע"י קו המד' המודדת ומשערת שיעור כח הדיני' ומציאות' ולכך נקוד' זו הנאצלת מן הכתר יתפשט סוד קו המד' והיא כמשל כלי זכוכית הרוח אשר בתוכו קו המד' והזכוכית היא הנקוד' הנמדדת ומשתערת כפי מה שהרוח מפשיטו לכל הצדדים והמנשב הרוח החיוני ההוא הוא הכתר בסוד ויפח באפיו נשמת חיים ויתנוצץ ויתנשב ויחי' וישער וימדוד. והנה סדר המציאות יהי' שהנקוד' חכמ' יתאצל מהכתר ואח"כ כח הכתר נתון בו סוד הבינ' והנקוד' הזאת היא כלול' ג' נקודות בהעלם ואחדות גמורה וכשירד סוד רוח חיוני מתלבש בכתר בסוד קו המדה ירד כלול סוד אוי"ר דהיינו חב"ד כלול בתכלית האחדות מהכתר ושור' זו דבק תמיד בכתר ודרך האויר ימצא קו המדה רוח חיוני ויכנס אל הנקוד' שהיא החכמ' המשרשת בכתר בבחי' אחרונה סוד תיקו' דיקנא והאויר נמשך מלמעל' מכח המאציל בכתר ונותן בה כח ומשער בה ומודד בה ונותן בה תחלה כח להאציל הבינ' והרי מה שהי' סוד הבינה נעלמה בחכמ' נתפשט' לעצמ' ועדיין מודד ומשער בנקוד' עד שתתפשט לסוד י"ס הכלולות בחכמ' ומציאות רבות כדפי' בעין רואי ת"ו ואין הכוונ' הנה רק לתת קשר לדברי' לבד נתייחדו חו"ב דהיינו בחי' ב' נקודות אל ערך גילוי הנמצאות התחתונות שעדיין לא נתבחנו אלו המדות בסוד שרשי' להויות הם הספי' התחתונות אלא שהנקודות דקות כלולו' מציאות רב אל ערך התחתוני' עם היות שאנו מייחסים בשם נקודות ונתייחדו ב' יחד. אור חו"ב ונעשו אוי"ר כדי להאציל בכח הדעת הנעלם ביניהם סור השרשי' לספי' התחתונות ומכלל

ג' אלו שהיו בנקודות החכמ' סתומות כוללות ונתפשטו ע"י מה שנתפשט' החכמ' אל הבינה ואח"כ נתייחדו ב' בסוד הדעת ונקשרו ג' אלו יחד המציאו מכח קו המדה המודדת ומשערת תחלה ג' נקודות אלו מנקודה א' היא נקוד' החכמ' והוא נותן כח מהיותו קשור במקורו ושואב ממנו ורוח עליון נושב כמשל הרוח בזכוכית שתמיד רוח חיוני שבאדם נושב והרי כאן ג' ענינ' האדם הנושב דהיינו משל אל הכתר והזכוכית הנמצא מכח האדם היינו החכמ' מכח הכתר והרוח שהוא מחיות האדם נושב ומחיה הזכוכית ופועל בו כענין שסוד הכח מתוכיות הכתר ופועל בתוכיות החכמ' והזכוכית נחלק לחלקים ואוירין ועניינים והיינו סוד חלקי החכמה נקודה שנחלקת לג' חלקי' הם ב' ספי' חו"ב והדעת כח הכתר המסתעף ובאמת הנקודה היא מהכתר ומושרשת בו והחכמ' תתקשר ע"י השרש בחכמה הקדומה לא שהיא נקשרת בהדי' אלא היא משם אמנם נקשרי' בנקודו' אחרות שנשרש בתיקו' אחרון בתיקו' דיקנא דאריך כדפי' אלא סוף סוף היא חכמה מאות' חכמ' והבינה מאותה הבינה העליונ' והדעת מהכתר והדעת המושרש שם ולכך נאמר שהם ג' מושרשי' מהכתר ומאירי'. אמנם הארתם היא כהארת הגוף מהנשמ' והכתר הוא נשמה לספי' ואין כחם להתעלות תוך הכתר אלא הדבקות בשרש הזה שהיא לצורך התיקו' האחרון לבד כטיפה בים הגדול וראה עד היכן הגיע מעלת הכתר לערך הספ' התחתונות שדקות' אינו לערך הכתר כגרגיר חרדל אל הגלגל העליון המקיף והוא כאין לנכח המאציל ושעורי' אלו אינם שיעורים גשמיי' אלא שיעורים משוערי' אל הדקות וההשגה והכח והמציאות הרוחני והנה מה שאמרו בשער הקודם מענין המלכי' כולם מדות מדודות ומשוערות כשיעור הרוח החיוני הנושב תוך הנקוד' ומודר ומשער שיעורי הספי' בחכמה אלא שהדרושי' אין כח באדם להקדים ולאחר אבל השכל ראוי לדון אותם שאלו המלכי' הם מלכי' שרשי' לתיקו' ז"א אשר נבאר והיינו סוד הספי' אשר בחכמה וכולו מודד מהנקוד' שנאצל' ונכנס הרוח החיוני ומדד בה כדפי'. ובהתפשט החכמ' עד הבחי' הראוי' נאצל' הבינה מסוד אותו העולם המלך אשר אין לו ביטול ונמדדה הבינ' והיא משוערת לעצמ' השיעור הראוי ההגון להיות אויר ליכנס בה סוד כח החכמ' והיינו היות סוד זכ"ון אבא ואימא ימדדו וישערו בתוכם מכח ג' אלו שהם חכמ' ותבונה ודעת סוד השרשי' אשר לדיני' בתוך הבינה אימ' נוק' שנקוד' בהיכליה האציל סוד בראשית ברא שית דהיינו שיש מציאות לחו"ב ויתייחדו ב' בסוד הדעת ומג' יתמצאו הספי' מושרשות בדיני' ד' הנהגות מהם סוד יה"וה ד' הנהגות וכאן הושרשו תיקו' ז"א שהם ממש מתיקו' א"א מפני שיש לנו ג' הקדמות. הא' סוד קו המדה המודדת ומשערת סוד רוח חיוני שהוא סוד הכתר וכח חיות שבתוכו. הב' שג' אלו חכמה ותבונה

ודעת בדקות גדול והקשר ביניהם תמיד כאילן החי מן השורש. הג' שג' אלו חכמ' ותבונ' ודעת הם כלולי' בהתח' אצילות בנקוד' החכמ' והיא מושרש' בתיקון אחרון מהכתר בסוד תיקו' דיקנא והם ג' קשרי' חזקי' המאחד הכל שעם היות שנאמר ונחלק בחי' וחילוקים ולא נשמור פינו הרי האמונ' קבוע' המור' על האחדות שהכל א' בלי פירוד כלל ועיקר ודרך כלל הכח הנמשך מהכתר המאציל הנקוד' היא החכמ' נכלל בחכמ' ומפשי' ומאציל הבינ' מן החכמ' ובסוד הדעת מקשר החכמ' בבינ' ומאציל הדעת מן החכמ' אל הבינ' ושם מתמצא סוד הספי' וההנהגות והכל מהכתר וקשור בו ומדוד ממנו וחי ממנו ומכללות החיות הרוח הנושב והנקוד' הנז' שהיא מהכתר והתפשטות הבינ' וכללות החכמ' שם הבינ' בסוד הדעת התפשט' הבינ' בעצמ' בתוכיות י' ספי' לבוש וכלי' לחכמ' שהרי החכמ' נשמה לספי' כדפי' בתי' אדם אל"ף ה"א יו"ד ה"א י"ס הוא סור ז"א הא אנא קאים למיהוי כדפי' בפ' אחרי מות סי'. יו"ד ה"א וא"ו ה"א חכמה י' ספי' תוך הגוף עיקרא דאילנא נשמה אל הכלי' כדפי' יו"ד ה"י וא"ו ה"י. חכמ' קדומה כח הכתר בסוד רוח חיים מנהיג בתוכם ומאציל אותם ומודד אותם והיינו העושה האדם ומעתה ז"א שרשי הספי' בבינ' ונשמה אליהם חכמה ודי בזה:

תמר ב - פרק ב

דרך קצרה חו"ב יש להם מציאות א' נעלם שנדין בו שהוא מא"א בערך השרש ההוא שפי' שיש להם מהכתר בג' בחי' הנז' ויחשבו א"א ולזה אל יתמה המעיין כשימצא בדברי הזוהר או בתיקו' או באידרא או בשום מקום שיאמר עליהם שהם מכלל אריך שהוא על הדרך הנז' ויש להם בחי' שמכללם יחד יעשה סוד התפשטות רישא דז"א והשתרשות הדיני' ולזה על החכמה יאמר הענין בדרך רחוקה מאד ולא יאמר בה דינים אלא על צד בונה עולמות ומחריבן ועל אותו הצד הי' נשמ' להתפשטות הספי' בז"א ותשתתף בדיני' והיינו כל שפי' בתמר הקודם ועל הבינ' שאינ' קרוב' אל הכתר ואל השרשי' הנז' בקורב' החכמ' יאמר הדיני' בה על צד יותר רחב והיינו שאנו אומרים בכמ' דוכתי דיני' מתערים מינ' מפני שהיא אם שילד' בן גבור ובבטנה נצבעו גווני האודם והשחרות דהיינו כחות הגבור' ולזה תקרא היא גבור' דכליל כל גבוראן כענין מי ימלל גבורות ה'. אמנם בכמ' דוכתי אמרי אע"ג דדיני' מתערים מינ' איהי רחמי' דהיינו שהדיני' אינם ממנ' אלא מצד הוולד הנוצר בבטנ' אבל היא מצד עצמ' רחמים באות' הבחי' העליונ' שפי'. ועתה אין ספק שהולד הזה נוצר מטיפ' זכריי' מחכמ' ונקבייי' מהבינ' דהיינו להאציל ולהוליד הדעת המתמצא בי"ס גבורות חזקות כדפי' נטל חלק מאימ' וחלק מאבא והם אודם ולובן סוד הפעולות המושרשות בשרשי' ההם והנה הספי' כל מה שיתיילד בהם

ויעתק ממציאות אל מציאות לא יתבטל המציאות הא' כדפי' בעין כל תמר ובספ"ר שער המציאות. ומטעם זה החכמ' ההיא עומד והעתק ממציאות אל מציאות עומד והתפשט בבטן כאומר מבטן מי יצא הקרח עומד והתילד אח"כ עומד זה הכלל כל המציאיות עומדים תמיד שרשי' לנמצאים המתמצאי' בענין שסוד חו"ב יש להם השרש' בדיני' על הדרך הנז' וכל המציאיות והעתק' הכל במציאות קו המד' המתפשט ומודד ממציאות אל מציאות ומעתק ממציאות אל מציאות עד הגיע אל המציאות המתגל' וזה כלל לכל מה שנאמר נמצא כך וכך נמשך כך וכך הכל על הדרך הזה ועתה הם ג' בחי' במציאיות. הא' הכתר הנכתר על כל הנאצלים כסא למאצי' בבחי' הנז' בעין רואי בס"ד. הב' חכמ' ובינ' שהם אורות מהכתר והם סוד תפלין על רישא דז"א דהיינו אותם הבחי' העליונות שהם רחמים גמורים שבתפלין האלו הם עטר' שמתעטר האדם המניח בהם ומה שנמצא בתיקוני' תפלין דמארי עלמא בי' וכו' אין דוחק כלל על הדרך שרמזנו בב' פרקים אלו שהדין כך הוא שהרי החו"ב ד' פ' בד' בתים יהו"ה אהי"ה בבחי' רחמיהם אינם נכללות בז"א ויש לו ראש דהיינו ג' ראשונות בערך בחי' התפשטות י"ס בסוד הדעת מושרשות בבינ' בסוד בטן המלא' ועל אותו הראש הוא מניח תפלין ומתעטר בתרין עיטרי' דאו"א על רישיא כדפי' ג"כ בעין רואי ת"ו. הג' היינו סוד ז"א הם פעולות נגלות אל י"ס שאפי' החו"ב הם משתתפות לפעול כפעולת הנהגת הדיני' ע"י התפשטות הזה והכל אמת ומה שימצא סוד או"א וז"א ברי' דתרווייהו הכל אמת וצדק על הדרך הנז' ומה שימצא חו"ב בכלל ז"א ובכלל הספי' כך הוא והכל צודק ואין בו נפתל ועקש ומה שאנו אומרים י"ס ולא ט' ולא י"א ועתה אנו מוני' כח"ב ז"א בז"א תיקו' דרישא ולמט' מהם זרועות והם חו"ג ומה הוא זה שבין חו"ב לזרועות וכן תי' הכתר ולמט' מהם חו"ב ומה הוא זה שבין חו"ב לכתר אין דוחק כלל שהכל אינם אלא י"ס. אמנם ההנהג' בהם והשתלשלות מציאות הענפים וכל כיוצא הכל בסוד הענפים כי כאשר יתבחנו בספי' אינם אלא י"ס כח"ב חג"ת נהי"ם. אמנם המציאיות ושיעור קומ' הספי' וההנהג' אנו מכנים העניינים אלו כי אין להוסיף ע"י ולא לפחות מהם ולזה בתיקוני' ובזוהר לא מנעו עצמן מלדבר סתם י"ס דרך כלל מפני שהיא ההקדמ' האמתית עם היות שכבר חיבר ר"ש האידרא קודם כנודע אלא שדרך האידרא היא לדעת שרשי הספי' ושיעור קומת' ובדרש הכתובים פעמים יצטרך ויאריכו בתי' קצת פעמים לא יצטרך ולא ידברו בהם ולא יזכירום לכך צריך המעיין לדרוך בדרכיהם ויתקיים בו ואורח צדיקים כאור נוגה. כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם ואם ח"ו יטע' ויזיד להשתבש כתיב ופושעים ח"ו ואחר ההזהר' הזאת

איני רוא' שיצטרך המעיין יותר. ולהרחיק הגשמות מהמשלים האלו הארכתי בחש"ק בהקדמ' אמנם כאן איני צריך רק לבאר מפני מה שבארתי:

תמר ב - פרק ג

ענין גולגלתא דז"א היא מרובעת לד' סטרין דהיינו שנתגלו כאן י' בחי' שעד כאן עם היות שנייחס שם בן ד' המור' בחי' ושיעורים ושמות ח"ו שיהי' בו צד ימין ושמאל וכיוצא להבחין בו בחי' צדדים אלא הכל אחדות גמור' ושיעור א' וענין א' בלתי מתבחן. אמנם מסוד גלגלתא דא דהיינו כעין בחי' א' כתר לי"ס יהי' בה בחי' ד' ומהיכן באו כי כאשר ימצאו כאן סוד ד' בחי' החכמ' והבינ' והדעת יתמצאו אח"כ מהם בחי' ד' הנהגות דהיינו ד' סטרין שהם ימין ושמאל חו"ג ופנים ואחור תו"מ כי הזכר פנים ימין והנקב' שמאל אחור ואלו המציאיות נמצאו ונתגלו מהעלמן ע"י ההשתלשלות שהם משתלשלות סוד ג' נקודות אלו הנעלמות הרחמים שהם חו"ב ודעת ולא ח"ו שיתחדש כאן מה שלא הי' למעל' כדפי' לעיל כמה פעמים אלא שכאן תחלת הרבוע גלוי ד' הנהגות להמצא במציאות והיינו מצד היות הדעת בבחי' זו בתוך הבינ' כוללת הבחי' העליונות ויתהוו מהם סוד הכתר הזה גלגלתא ולזה השרשים העליונים יתייחס אליהם קצת מהדין לא שיהי' בהם ממש אלא שנתהוו' מהם למט' ופירש בהא גוגלתא ט' רבוא אלפי עלמין ירצ' השרש ט' ספי' בסור בחי' כללותם באלפים מהבינ' ורבבות מהחכמ' כדפי' ענין המספרים בעין כל תמר ה' והנה אלו הם עולמות בחי' נעלמות מושרשות כאן שהנהגת' למט' ממה שיתנהג כאן שכך ראוי שיהי' הגולגולת מנהיג הכל והנה עם היות שתמצא באדם הגולגלת למט' בחשיבות מן המח והמח חשוב כאן הגלגלת עליונ' דע שהכל סוד גלגלת היא בינ' המכס' על הכל וכבר פי' בתיקוני' כמה פעמים שסוד החכמ' אינ' מתגלית בעצמ' אלא שימצא תוך הבינ' וכאשר תכנס החכמ' אל אבינ' נקוד' בהיכלי' אין ספק שהבינ' תעלים החכמ' מכל צד ולכך סוד הגלגלת מכס' על המח ועם היות שאנו אומרים שהוא הכתר הרי אינו ממש הכתר אלא בחי' למט' וגם הכתר אינו נמצא למט' שהרי הספי' אינם כלולות מהכתר כדפי' בעין רואי א"כ גלגלתא דא היא הבינ' ובחי' עליונ' ראשונ' היא גלגלתא והיא לבוש ומכס' אל החכמ' דהיינו מוחא גו גלגלתא. ולכך בתיקוני' ייחס הענין אל א שהיא אויר להלביש ר' שהוא מוחא והמשיל הענין לסוד המלך בהיכלו שההיכל מלביש ומעלים ההולך לכל רוא' כך הגולגולת בגשמי מלביש המוח אבל המוח ואין דמיון וראי' מהיותו עליון שהמקום הגשמי לא יעל' ולא יוריד אחר שהמעל' היא בתחתונות שהרי הגלגלת שומר למוח ומעלים אותו והוא כסא אליו כך הבינ' כסא אל החכמ' והיא היכל ממש ושומר אליה שהיא כלי לפעולת'.

ארצ' בזה שאם הפעולות ימצאו ממש מהחכמ' למט' כל פגם וכל ענין יתייחס לחכמ' והיינו ממש כאדם שכל פצעי' יפצע המח אמנם עתה שיש לה כלי לפעול היכל ולבוש דהיינו גולגלתא החכמ' פועלת בדקות ולא יגיע אליו שום פגם מהמגיעים למקום שהדין נפעל בו ולכך הגלגלת ראש להנהגות והספי' מושרשות בה להיותם מונהגות בהנהגתם ונטייתם לצדדים לדין ולרחמי' אל מקום שיט' שם הגולגלת (יטה שם הגולגלת) יטה שם כל הגוף ויעלו כל האיברים כח ההנהג' ממנ' מפני שהיא קרוב' יותר אל השרשים הנעלמי' מכל שאר האיברים והחיות העליו' סוד החיים אל הספי' סוד השכל המנהיג קרוב יותר אל הגלגלת מפני שכונת הכלי החשוב שהוא המח חכמ' משכן השכל והחיות כתר ולכך כל הספי' יטו בעשית' ויתנהגו ע"י ויחיו ממנ' וזה מציאות א' אל ז"א בבחי' זו וממנ' יתפשט ד' הנהגות לד' צדדים חגת"ם והם כלל ט' ספי' ח"חן ימין בג"ה שמאל ת"ת יסוד פנים מלכות אחוריים ולזה הם משורשים ט' כדפי' והם ד' צדדים והם שרשים להנהגות למט' כדפי' ולזה תמצא שהקדים ר"ש בשעת פטירתו ענין הטל אל ענין הקדמ' זו מפני שהטל מלמעל' מהכתר אל הגולגל' והעולמות האלו השרשת התחתונים ובשעת פטירתו לא הקפיד והקדים הכללות הזה אל הטל מפני שהטל מנהיג הנהגות לתחתונים וזה סיב' להנהגות ואם נרא' שטעם הטל הוא מצד התחתונים ראוי להקדים זה אל הטל ואם נרא' שהטל מלמעל' והשרשים מלמט' ראוי להקדים הטל אל השרשי'. פרק זה כללתי מח"שק ש"ח סי' ב' וסי' ד':

תמר ב - פרק ד

בגולגולת זה הנז' נוטף טל דהיינו שפע מבחי' יו"ד ה"א וא"ו העול' ט"ל מהכתר והיא מתמלאת תמיד מהטל הנז' כדכתיב שראשי נמלא טל והוא סוד הארת חכמ' ותבונ' ודעת מהכתר אל סוד חכמ' ותבונ' ודעת בגולגלתא והנה הטל הזה הוא כעין הארת הכתר בתוך הבחי' הזאת ומצד הכתר הוא רחמי' גמורים ועם היות שהוא בחי' ט"ל דהיינו סוד יהו"ה אח"ד בחי' הרב' כולם רחמי' גמורי' ולבניניות הנכללות בלובן א' וחסד א' וכמו שיש בחוץ ט"ל מלאכות כך יש בפנים בקדוש' עליונ' ט"ל כחות נפלאי' בחסדי' אשר אין להם תכלית מצד הכתר אמנם ברדתם אל הגלגלת הזה יתלבשו בלובן ואודם שהם פעולות הגולגלת הזה ודאי דין ורחמי' ויהיו ט"ל חסדי' עליוני' מתלבשים בט"ל פעולות שאינם חסדי' גמורי' אלא מעורב דין ורחמי' ויהי' אור טל הכתר תוך סוד פעולת הגלגלת הזה דהיינו יה"ו מתלבש ביה"ו כעין התלבשות נשמה בגוף שהנשמ' פועלת ע"י הכלים ואין דין בנשמ' אלא עד שהכלי' פועלי' כעין הבדולח שאין בו אודם ומרא' האודם כך הכתר אין בו דין וע"י הראתו מוציא הדין בפועל ולכך יקרא טלא דבדולחא ולזה יהי' בו פעולת

הדין ופעולת הרחמי' שהרי הטל הזה כח תחיית המתים מפני שהמל' ה"א תשלום השם בו סוד המית' כרוכ' ומשם שלט' על הנשמות ונק' מתים דהיינו שהנשמות בסוד העוני והטל הזה מאירם ומתקן מדת המל' ומחי' אותם ומשם תחיית המתים לנשמות והיינו שימשך הטל הזה אל המל' למט' להחיות בו את המתים ויהי' סוד התחיי' בב' גווני בחסד ודין ולכך כתיב ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות והיינו שהטל העליון מתלבש בגלגלתא בדין ורחמי' ופועל ב' פעולות הפכיות בימין ושמאל והתחיי' גופ' מאור הכתר המחי' אמנם לפי אחיזת כל א' וא' הרשעי' שנאחזי' במעשיהם בשמאל בחלקם האודם והדין והם לחרפות אמנם הצדיקי' שנאחזו בלובן בימין ע"י מעשיהם הם נאחזי' בחלקם בימין לחיי עולם חיים ארוכי' והיינו כענין שנאמר ארורים הם הרשעי' שמהפכי' מדת הרחמי' למדת הדין הרי אור התקיי' הפכו אותו שהי' להם להאריך ענשם לחרפות ולדראון עולם. והרי התחי' מן הכתר והוא כעין הבדולח בחסד ולובן והוא מרא' הדין שהם חיים לרעת' וארחיב בעין אדם בע"ה. והנה הט"ל הזה מהכתר אל הגלגלת הזה רישא דז"א בלובן ושם פועל ב' פעולות ובכח ב' פעולות אלו נשפע למל' טיפין טיפין לא מילוי כעין שהכתר משפיע לרישא דז"א אלא זעיר נטיף טיפין טיפין למל' בבחי' חקל תפוחין קדישין והיינו שהתפוחי' יש להם אודם ולובן והיא נק' שדה תפוחי' שהיא מקבלת האודם והלובן מהתפוחי' העליוני' ומתמצא אליה הטל הזה בכל יום הנה מהכתר נשפע לרישא דז"א תדיר שאין לו הפסק מפני שהכתר אינו תלוי בזמן. אמנם המל' נוטף בכל יום בשעת הזווג דוקא שעה ידוע' מידי יום ביום והנה כאשר ימשך הטל הזה ימשך ע"י השחקי' שהם נו"ה שהם מכינים השפע הזה ומושכי' אותו מעוה"ב ביני' ונק' ע"ש בישול השפע הזה שהם שוחקי' וטוחנים מן לצדיקי' דהיינו טיפי זרע צדיק וצדק שב' הביצים מבשלים אותו להיותו ראוי אליהם והנה יעש' מהט"ל הזה ב' בחי' הא' מזון לחקל תפוחי' קדישין שאינו מתבטל אלא נשפע ונוסף מרישא דז"א לשד' תפוחי'. הב' הבחי' שהיא צריכ' תי' דהיינו מן לצדיקי' והמן כזרע גד ודאי וממנו נמשך המזון לישראל במדבר מפני שעתה ניזוי' בא' מהמ' שהיא המפרנס ולכך קשי' מזונותיו של אדם כקי"ס שהיא המל' שצריכ' ליקרע ולהשבית דינ' ולכך בני חיי מזוני לאו בזכות' תליא מילתא אלא במזלא תלייא היינו דוקא התלות הענין ההוא שם בכתר. אמנם המציאות בעצמו הוא במל' ולכך המזון בקושי אמנם ישראל במדבר היו מתפרנסי' מלמעל' ט"ל השמים דכתיב ביה ויתן לך האלהי"ם מט"ל השמים דהיינו ז"א דכתיב בי' ואתה תשמע השמים ולכך כתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים אמנם שאר כל האדם ניזוני' מלמעל' שפע המל' לחם עוני ולחם מן הארץ ולכך מתפרנסי'

בקושי מהשלחן בצפון עם היות שהוא נוטף מהמזל כאומר אלא במזלא תליא מילתא סוף סוף ישתנ' כמה בחי' מהמזל לרישא דז"א האי גולגלתא ומהאי גולגלתא לחקל תפוחי' ובחקל תפוחי' ברישא תקיפ' מה שאין כך להולכי מדבר כאומר למוליך עמו במדבר כל"ח לא הי' משתנ' אלא כזרע גד השפע מן החסד העליון הנשפע לעולם דהיינו בינ' רישא דז"א ולעתיד נמי יהי' כך דכתיב ויפרקנו מצרינו וכתיב נותן לחם לכל בשר כל"ח ולכך עתיד' א"י שהיא מל' להוציא גלוסקות דהיינו פת נקיה לחם פנג מאשר שמנה לחמו וכתיב ירעש כלבנון פריו סוד האודם והרעש דהיינו עשר מצד הדין י' רעש עשר כלבנון פריו לא ישתנ' לאודם אלא הי' הלובן כלובן הלבנון העליון כך יוצא פריו ולא ישתנ' כלל והיינו צנצנת המן העתיד' לישראל כנודע והיודע להמשיך מזונו משם דרך המדריגות יטעם טעם מן ולא יצטער על מזונותיו מחש"ק ש' ח' סי' כ"ה:

תמר ב - פרק ה

כבר פי' לעיל שסוד גולגלת מקשר החו"ב בסוד הדעת המאיר מן הכתר והנה סוד הבח' הזאת נק' אוירא דכיא והוא מושרש מהדין והרחמי' אמנם לא דין ממש לחוץ אלא הוא השרש' החו"ג. והנה בסוד הגלגלתא הזה יעל' וישתרש כל מציאות הספי' כדי להנהיג למט' כדפי' לעיל פ"ב ועתה כאשר הספי' למטה יתלבנו בדין מיד שם יתקשרו אלו באלו עד השרש הזה אשר להם מכאן יאירו מאור הכתר ומיד אור הכתר יתפשט ומה שהיו הדיני' מתגברי' למט' בספי' נמתקו ונתקנו ומה שהי' הדין קצר אפים נעשה ארך אפים והיינו שסור הפנים הם ב' הנהגות מתפשטות מב' שרשי' הנכללים בגלגלתא שהם סוד י"ה חו"ב בסוד הדעת והדעת כוללם יחד ויתפשט ויהי' שורש ללובן ואודם הפנים ימין ושמאל חכמ' חסד ת"ת נצח בינ' גבור' הוד יסוד מל' דין ימין ושמאל ובהתקצר הפנים האלו שהם כתרי מלכא אנפי מלכא המושרשים בסוד גולגלתא דא דלא מסתכלן באורח מישר הפך אומ' כאומר ישר יחזו פנימו מיד הת"ת בחח"ן נוטה לצד א' והמל' בבג"ה נוט' לצד ב' והיינו סוד הכרובים שאינם פנים אל פנים והכל תלוי בסוד הפנים האלו שהם י"ה סוד גלגלתא סוד הדעת שורש לו"ה שהוא קצר הפנים שאין אור הכתר מאיר בו והיינו סור ז"א קצר אפים ודאי דין וסודם שיעור הפני' האלו המתפשטי' גלגלתא דהיינו סוד י"ה למט' ונ' רבוא עלמין דהיינו שרשי ו"ה והי' ז"א ממש סוד הפני' שהם ההנהג' סוד הת"ת בו"ק למ' אינה הנהג' מתארכת באור הכתר. אמנם אם ימצאו מתקנים בתפלתם יקיימו סוד ישר יחזו פנימו ויקיימו סוד יאר ד' פניו אליך והיינו שיסתכלו הפנים האלו השרשי' האלו אשר לספי' למעל' אל הכתר יתפשטו ויתארכו מא"א והיינו שהם ק"נ מצד עצמן בזעירו שאינם כוללי' אלא מדות הדין ו"ה כרפי'. אמנם בהתארכם יתפשטו ויכללו אור

הכתר מהפני' העליוני' שרשי הספי' אשר בכתר ויאירו בש"ע עלמין שהם י"ס כדפי' בתי' דיק' דאריך סי' ד' מש' ה'. והנה ההתפשטו' הזה הוא מאור הכתר כלל י"ס יחד שכך הוא כ"ז שהם ז"ס לבד ימצא בהם הדין כשיהיו כל הי' יחד האורך והרחמים נמצא בעולם והיינו באור פני מלך חיים והיינו יאר פניו אתנו סלה כדפי' והנה בתי' פי' שסוד וא"ו נקרא ארך אפים דהיינו ב' סיטרין דקאמרן שהגלגל' מאירה והוא ימין ושמאל והיא קצר אפים בדין וכאשר יתוקן יבוא סוד האורך מהכתר ויאיר ויארי' הפני' ונקרא הת"ת סוד ו' בהיותו מתגלה בי"ג אורות עליוני' מהכתר ארך אפים והיינו קשר הת"ת בכתר בשורש הזה כדפי'. והנה מלת ארך אפים ירצה לפי הנדרש בכמ' מקומות שהאריך אפים לרשעי' עד ישובון מאון ואין הכתר ארך אפים אלא הפני' האלו מאור הכתר ולכך אינו נק' אריך אפים אלא ארך שמתארך מה שהוא קצר מצד אור פני' עליונים כדפי' עוד לשון רפואה מל' וארוכתך מהרה תצמח והכוונ' שע"י תי' הפנים האלו מהכתר הוא רפוא' לעולם מצד הענין הזה והרוצה להאיר הפנים האלו ידע שאין הענין תלוי בכתר שאין אור הכתר חסר כלל ח"ו אלא תמיד מאיר אמנם תלוי בסוד הכנת התחתוני' עד המ' שמיד שהיא נתקנה ונקשרה עם הת"ת ומסתכלי' הכרובי' פנים אל פנים דהיינו סוד ו' ימים עשה ה' את השמי' ואת הארץ השמי' ת"ת ו' והארץ מ' ו' דהיינו ב' וו"ין ו' נקב' ו' זכר ע"י הא' המייחד נעשו אחדו' גמור' דהיינו יסוד המייחד והיינו וא"ו ומיד בהתקשר' ו"ה עולים למעל' אל שרשם בסוד גלגלתא דא ומיד הפני' האלו המתפשטי' מגלגלתא דא מסתכלי' למעל' והיינו ישא ד' פניו אליך וכן שהם מסתלקי' מאירים מאור הכתר ואור הכתר מתפשט ומאיר לכל הספי' ומתארכות כולם והיינו שיתקר ארך אפים ואם תקשה ותאמר שארך אפיים מתי' א"א הוא ומתי' דיקנא איהו. י"ל הכי הוא ודאי שמהתי' ההיא נמשך האריכות למט' והכתר נק' ארך אפים ע"ש הפועל שפועל בפני' התחתוני' וזעיר איתקרי ארך אפים ע"ש שמקבל האריכות הנז' ולכך ימצא המעיין המלה הזאת מתייחסת לת"ת ולכתר ואין דוחק כלל ועדיין נפרש לקמן אנפי מלכא ועתה פי' סוד מציאו' מהתפשטות גלגלתא ותי' מהכתר שהם ב' בחי' אמנם פעולות השרשי' האלו בעצמן יש להם עוד ביאור לקמן כאשר נבאר בתמר. והענין שהפנים בעצמן הוא בחי' אמנם ב' הפנים אודם ולובן הוא סהדותא דאבא ואימא דהיינו סוד הדע' הפועל בהם פעמים לדין יהי' הנהג' מצד הדעת כדפי' ולזה הפנים יש להם ב' בחי' הא' הפנים עצמן מצד גלגלתא. הב' הגווני' שהם הנפעלי' מצד המוח והיינו מהמוח בסוד הדעת הכולל אבא ואימא. ופ' זה כללתי אותו מדבריו בחש"ק ש' ח' סי' ב' וסי' ה':

תמר ב - פרק ו

דע כי סוד קשר א"ס בעלולי' יהי' ע"י הגלגל' הזה כי צד אור הכתר מבחי' גלגלתא יהי' סטרא חד מתפש' מבחי' העליוני' לצד הבחי' הזאת מתלבשו' בסוד הגלגל' הזה ובוקע אותה ומתלבשת והיינו מצע וכסא לא"ס לשכון ע"י הכתר בז"א וכאשר יתפשט' הגלגל' הזה חד עיבר בסוד קו הדעת הדק מאד בלתי מתגל' ומתגל' בגילוי הספי' אלא הוא מתפשט דרך כל הספי' ובכל בחי' גולגלתין שיהי' בין בסוד הספי' כולם באצי' שכל ספי' וספי' יש בה סוד שיעור קומה בין בכסא שיש בה שיעור קומה כאשר נבאר בעין חצור בס"ד בין ביצי' שיש בה שיעור קומה כאשר נבאר בעין גנים בס"ד בין ביצי' התחתונ' הכשר' דהיינו בני אדם למט' כולם יש להם סוד א"ס מתפש' אליהם והיינו שיתפשט סוד קו זה מלמעל' כהתלבשו' כתר בתוכו ויתפש' אל כל סוד גלגלתא כל מקום שהוא נכלל בו והיינו סוד כל אשר יעבור תחת השבט דהיינו התקשרו' ההיכלות זה אל זה והכלל' בברי' והיינו בקע לגלגל' ב"א בוקעים בשירם והתעוררותם ונכללי' בהיכל לבנת הספיר וההיכלו' נקשרי' יחד ובוקעי' ונכללי' בברי' והבריא' בוקע ונכלל באצי' והאצי' בוקע ונכלל בספי' זו ובגלגלתא דא וכאן מאירים מאור א"ס מהכתר ועד"ז בקע לגלגל' הגלגלת העליונ' בסוד אור א"ס באור הכתר בוקע' כל הגלגלתין להיותם משכנות לאור א"ס להנהיגם וימצא סוד אור א"ס בכל הנמצאי' והיינו בקיע' שעוש' סוד התפשטו' הדעת המתפשט בכל הנמצאי' בדקות ולכך אין לך גלגלתא שאין בה שכל שע"י השכל ההוא בסוד הדעת דבק במאצי' ולכך השכל בכל מקום הוא שאיבה ששואבים הנמצאי' מהמקיים את הכל והיינו בקע לגלגלת ממש משכן השכל בגלגל' ובוקע כל המציאות לשכון בו מאדם ועד בהמה עליונ' שנאמר בה כל אשר יעבור תחת השבט מ' תחת יסוד העשירי גלגל' יהי' קדש מצד לד' הכתר ששם משכן א"ס. וכ' בעל ס' ברית מנוח' שע"י השכל הזה המתפש' בכל הנמצאי' יש כח ביד ב"א להבקיע העולמות להכריחם לפעולתם ע"י שמות הקודש מפני שהשכל מקשר ומייחד כל הנמצאי' ומצדו כולם אחדות גמור'. ורוא' אני את דבריו אלו מפני הקדמ' זו הנז' מגיע לרומו של עולם שהרי מצדנו אנו נפרדים ומצד הממציא נאמר אל אחד בראנו והוא המייחד. והבוגד בחבירו מצד בחי' ראוי לעונש גדול והוריד עצמו מן הצד הזה שהרי הצד הזה לא יקבל פירוד והיינו עון ש"ח המחרי' ארצנו והרב' את חללינו כי אין ראוי להיות פירוד מצד השכל המייחד כל הנמצא עד שקושר האדם והגלג' והמלאך והכסא והספי' כולם א' ולכך כאשר יעורר האדם השכל והכוונ' יבקע ויתדבק בסוד בקע לגלגלת ויקשור הכל וארחיב בזה בעין אדם בע"ה ופ' זה יסדתי מחש"ק ש"ח סי' ב' וה':

תמר ב - פרק ז

הנה לעיל בפ' א' ב' התהלכתי לפשר דברי ר"ש באידרא ודבריו בשעת פטירתו בענין גולגלתא ופי' שסוד התפלין על המוח יורה שיש בחי' חו"ב על מוח דז"א ואין ספק שמלת גולגלתא היא סוד א' אוי"ר ובה יהי' סוד אורין למוחי' דהיינו שהבי' יעשה בית קבול אל החכמ' שהיא סוד מוחא גלגלתא ועתה המעיין ימצא דרוש זה בחו"ב ממש בתי' בכמ' דוכתי וימצא שדברי ר"ש בשעת פטירתו יאמר שיש תפלין על המוח והם אבא ואימא ובמ' שפשרתי בענין ימצא התי' שאין ספק שאותם הבחי' למעל' ד' בתים וד' פרשיות יהו"ה אהי"ה אמנם סוד ד' פרשיות יעשה מהם בחי' חכמ' שבבי' ג' מוחים כיצד ב' פרשיות י"ה בהם נכללו ב' פרשיות ו"ה והיינו חו"ב שהם כוללו חו"ג ב' סטרין עילאין בעצמותם שכך הם מושרשו' בהם ואח"כ בסוד הדעת הוא כלל ב' הנהגות חו"ב דהיינו סהדותא דאו"א דסהיד ברא והיינו הדעת המנהיג ימין ושמאל. א"כ ראוי הוא שג' מוחי' יהיו ממש כעין חו"ב ודע' שבחכמ' מפני שהמוח חכמ' בבי' שהרי גלגלתא בי' חללין ואוירי' שיכנס בהם חכמ' והיינו סוד חכמ' ובינ' שבבי' זה מוחא וזה גלגלתא ובהקדמ' הזאת לא ימצא שום ענין מנגד שאם נרצה לומר חו"ב ממש יצדק שהרי התנוצצות' הם ואין פעולת חכמ' ובי' נגלים אלא בהם ואלו הענפי' מנהיגים הספי' מהנהג' העליונ' והם מגלים מציאות' ונודע שהשכלים הפשוטי' דבקי' מציאות' העליונ' במציאות' התחתון ואין. בזה דוחק וכבר פי' בת"א ענין זה שאין הבדל בדברי ר"ש בשעת פטירתו לדבריו באידרא אלא אם נכלול השרשי' הנעלמי' למעל' בכל תי' ז"א אם לאו כמו שהארכתי בפ' ואל שאר הענין קאמר תמיד כל מלוי האידרא יאות ושפיר וקשוט לא סטאן לימינא ולשמאלא. ובזה נבאר הענין ג' מוחי' ותחילי' נאמר שהם תחילי' השרש להתחלק לחסד וגבור' ודין ועכ"ז אינם בעצם. אמנם פעולתם בגוף כעין המוח אל האדם שהוא משכן השכל ומנהיג הגוף ואין שום הנהג' אל הספי' אלא מצד מה שדני' ג' מוחי' אלו כך אין הנהג' אל הספי' אלא מה שחכמ' מנהג' בבי' וחכמ' זו היא חכמ' שבבי' מאירה מחכמ' עצמ' העליונ' בעל' המלכים כדפי' והמל' האחרון הוא שר' לכל התי'. והנה הכתר הוא נשמ' שאין בו פעולו' אמנם זעיר בסוד הנהגות אלו הוא בסוד הגוף שבו פעולות ומה שישתתף הכתר בפעולות הוא סוד התפשטות הדעת הזה והיינו כי אל דעות ה' ולו נתכנו עליות בערך הכתר שהרי בסוד ז"א השינויים והפעולו' ולכך בג' מוחי' אלו שהם חב"ד במקום הכתר הרי הם העת' ג"ר לו נתכנו עליות ופעולו' ומהם נובעו' כמו שהם מתפשטי' מבחי' אל בחי' חו"ב ג' מוחי' בג' אורין והמוחי' והאורין מצד החו"ב בעצמות' נקוד' בהיכליה ומשם מעתק' הבי' סוד גלגלתא דא בעצמות' בסוד התפשטו'

לפעו' הבן התפשטו' הספי' ומג' אלו יתפשטו לג' אבות ומג' אבות אל נה"י הנמצאים למט' במקום אצי' ולזה יתייחסו אל המוחין האלו הפעולו' הקשו' אשר למט' מפני שהם כדמיון המוח על הגוף אל ההנהג' ומהמוח צומח כל הפעולות הנמצאות בגוף. והנה בחי' הבי' יעשה תחל' בסוד גלגלתא ג' חללין ירצה בחי' להיות היכל אל ג' נקודות כמו שהוא סוד נקוד' בהיכלי' עתה שהנקוד' תתחלק ותתבחן לג' בחי' כאשר נבאר. גם הבי' תבחין בה בעצמ' ג' חללים נגדיים לאותם ג' מוחי' שהם ג' נקודות כזה. ולהם ג' אוירין כזה חלל א' בי' אחת מתחלק לג' בחי' לג' חללים להיות' בית קבול וכסא לחכמ' לפעול פעולת' והאוירי' כלי' ולבושי' למוחי' עוד יעשה בחי' אחרת דהיינו סוד קרומא דמוחא והיינו שיש לבי' ב' בחי' הבחי' הא' היא קשה ועבה והיא בחי' לנוכח התחתוני' להוציא לחוץ מה שבפני' והיינו בחי' למט' הבחי' הב' היא דקה ורכה הגונ' לבחי' המוח ירצה מתקרבת אל המוח והיינו סוד קרומא דמוחא (והיינו שיש לבי' ב' בחי' הבחי' הא' היא קשה) ולכך הפרצ' שם ח"ו נקב קרום של מוח טרפ' שהוא חביב ואינו סובל שום פרצה ופגם ולא כ"כ הגלגל' מפני שהיא אל התחתוני' כדפי' והנה הקרום הזה תתבחן בבחי' המוח ובחי' הגלגלת מפני שהוא אמצעי בין ב' והמח חכמ' נכנס' לתוך בחי' קרום לתוך בחי' גלגל' והנה הקרום הזה בסוד הכתר אינה נפתח' כלל מפני שאין חכמ' קדומ' מתגלי' ואין הקרום הזה בחי' הבי' הזאת כך אלא היא נפתחת ונותנת מקום להגלות המח חכמ' ולז' נאמר מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמ' עשית שנפתח' החכמ' ופעלה כל מעשה בראשית בענין שיאמר על צד המשל כי קרומא דעי"ו קשה ומגינ' במוח שלא יתפש' ולא כך מוח הבחור אלא נפתח והיינו במשל הגשמי התפשטו' המוח דרך חוט השדר' דהיינו הגוף שיש בו ח' חלקים הוא הצואר והגוף והאמ' וב' זרועות וב' שוקיים והנקב' הם ח' ספי' שנפתח' החכמ' להאצי' והיינו מציאו' כל הנמצאי' כאומ' כולם בחכמ' עשית וח' ספי' הם ח' הוויו"ת ד' הנהגות לכל ספי' הם ל"ב נתיבות ולמעלה בתמר ו' אאריך בה והיינו ונהר יוצא מעדן התפשטו' הבי' מהחכמ' להמציא הנמצאי' ושרשי הנמצאי' כולם מהחכמ' יקראו ל"ב נתיבות והנה הג' מוחי' יתלבשו בג' חללים כדפי' והם חכמ' ותבונ' ודע' החלל הא' שהוא הימיני בו מוח ימיני שהוא מתבחן לבחי' א' נבקע ויוצא ומתפשט לד' בחי' דהיינו כאומ' ונהר יוצא מעדן והיינו החכמ' נהי' לד' ראשי' ד' בחי' והיינו תחלה מקור א' ואח"כ מתחלק לד' חלקים והיינו שיתבקע החלל בי' ויתפשט המח חכמ' ואח"כ יתפשט לה' ראשי' שהם יהו"ה וישתלשלו משם בחי' עד שיפתחו לל"ב נתיבות והם סוד החכמ' שהיא מנהגת הספי' בל"ב נתיבות ואלו הנתי' נעלמו' מצויות בספי' למט' להחיות' ולהנהיג' בחכמ' נפלא' ושם אאריך. החלל הב' השמאלי

בו מוח השמאלי שהוא מתבחן לבחי' תחלה מתבקע החלל ומתפשט מן המוח מבוע א' ואח"כ נפתח בנש"ב דהיינו סוד התפשטו' ה' ספי' כלולו' מי' ונודע שהחכמ' בסוד ל"ב ממציא ההויות דרך הבי' בעלת נ"ש לכך תנהיג הבי' בסוד הנ' מעשה בראשית שהם ל"ב נתיבות ולזה ימצא למטה ג' בחי' להנהגות אלו. הא' חמישים יומין לאורייתא ומתפשט' יותר נ' שנין ליובלא ומתפשט' יותר נ' אלף דרין לקיום העולם ויתבאר במקומו בע"ה. החלל האמצעי הג' בסוד הדעת בין החו"ב וכן הוא המוח בתוך ב' מוחי' בסוד הדע' והנה החלל הזה מתבקע לאלף אלפין בסוד האלף שהיא מבחי' הבי' כנודע והם חדרים בהעלמן ואח"כ מתפתחי' ונעשו אכסדרין שאורם רב שהם מתפשטי' עוד והדעת שורה בהם וממלא בהם והיינו אומרו ובדעת חדרים ימלאון והדע' מקבל מב' מוחי' הנז' ומתמלא וממלא החדרים והאכסדראות להנהיג למט' והיינו ג' הנהגות לג' בחי' הנז' שהמוח זה פועל ג' פעולות למטה ולהיות סוד הראש הזה מתבחן לג' בחי' אלו דהיינו החכמ' והבי' משתלש' זו בתוך זו ג' בתוך ג' שהם חכמ' ותבו' ודעת ג' חכמו' וחכמ' ותבונ' ודע' ג' תבונות יבחנו מהם החסד והדין והרחמי' דהיינו הדע' הכולל ג' אלו דהיינו סוד קול ת"ת דנפיק מגו שופר שהוא כלול אש מים רוח וישתלשלו ג' הנהגות החכמ' שרש החסד בחסד נצח והבי' שרש הדין בגבור' הוד והדע' שרש הרחמי' בת"ת ויסוד והמ' כוללת ג' ולכך החכמ' בתוך הבי' י' ג' עוקצים ג' מוחי' והבי' ה' ג' אוירים ג' מבועין ולכך תמצא בה' ג' חדרים כזה [] הם ג' חללים לג' יודי"ן ג' עוקצים ונפתחי' לג' מבועין היינו ג' נהרו' כזה [] ג' ווי"ן ה : : : משך ג' דעות לג' קוים קו החסד קו הדין קו הרחמי' ויתנהג הכל מכאן ואילך מג' אל ג' דהיינו חג"ת ואחריהם ג' נה"י ולמט' היא המ' בב' בחי' משולשות באות ה' עליונ' יש בה בחי' י' מחכמ' ובחי' ה' מבי' והיינו סוד ה"י במ' כדפי' בספ"ד בש' המציאו' ולכך היא משולשת מנהגת עם כל ג' מאלו הג' הנז' והיא בת ג' והיינו ושלישי' ההין וכאשר יתקשרו בה כל הג' יעשה רביעית לג' והיינו רביעית ההין כאשר אבאר בעין יעקב בע"ה. פ' זה כללתי מחש"ק ש"ח סי' ב' ה':

תמר ב - פרק ח

בענין השערות הרחבתי ביאור במהות הענין בעין רואי בע"ה תמ'. אמנם שער ז"א יש בענייני מה שאין בשער עליון שנא' ואיש כי ימרט שער ראשו קרח הוא טהור הוא והענין כי סור השער העליון הוא סוד התפשטו' הפעולו' מלמעל' למט' וכמו שהם ג' מוחי' ובהם ג' פעולות מתפשטו', יקראו השערות סור התפשטו' הפעולו' מן המוחי' דרך החללים ולכך יתייחסו אלו הפעולות שערות יורה כמה ענינים. הא' הוא שהשער תלוי מן גלגלת הראש כך הפעולות תלויות מהגלגל' הזאת וכמו שהאדם האדמוני מורה

על אדמימות פעולותי' כך כאשר החכמ' תתעלם והבי' תעורר דיניה אז הגלגל' הזאת תתאדם ויעשה שיעור קומה קשה מאד באודם תגבורת הדיני' ואז יקרא איש באודם הדין ויגביר פעולותיו בדין ויהיו שערותי' פעולותי' אדומו' בסוד הגבור' והדין ואז יקרא רישא סומקא דהיינו תגבור' הגבור' ואז יתעלמו המוחי' ויתעלמו החללים מפני שהם מתאדמי' מצד הדין נשארת ההנהג' אל הגבור' והדין הקש' והשער נובע אדום להמשיך הדיני' עד החיצוני' והשער הזה צריך למרטו והיודע לתקן המדו' על דרך הסוד ולהפכם לחסד ולהמתי' הדיני' מלמעל' זה יאמר עליו שיודע למרט שער הראש ועל זה נאמ' בזו' עד לא גליש רא רישא דמארי' פי' שלא הורגל בסוד להלבין הדיני' ולמרט הפעולו' ההם שלא ימצאו כלל והנה השער התלוי בגלגלת מפני שהפעולו' נובעות משם. הב' עוד תן דעתך שהשער אינו עצם האדם אלא ענין מבחוץ אם לא יהי' בו לא יזיק א"כ אינ' עצם ספי' אלא התפשטו' פעולות והשפע' אם יהי' באודם יהי' השער אדום ואם יהי' בלובן יהי' השער לבן או בינוני או רך או קצר או ארוך כאשר נבאר וא"כ כשנדקדק ענין נמצא שהוא בעצם צור' אל ההשפע' וכאשר ישפיע הגלגלת הנז' מצד הגבור' שבה מושרשו' דיני' יקרא ענין אותם ההשפעו' שערות אדומות ואם ישפיע רחמים יקראו אותם ההשפעות שערות לבנות. אמנם ההשפעו' כולם בגבורו' יתבטלו ויהפכו לרחמים לכך השערו' שהם באודם ודין יותר טוב למרטם שלא יושפעו כלל ואם יגולחו ישארו השרשי' האדומי'. אמנם אם ימרטו יהיו יותר מתמתקין ולכך יוחס הענין במריט' ואיש כי ימרט וכתי' קרח הוא טהור הוא ואמר לא גליש דא דהיינו מריטה. ועכ"ז אחר שהם השפעות נשפעו' דרך הספי' אי אפשר מבלעדי פועלים מוציאים הפעולות הפועל למט' ולכך ימצאו בעולם הנפרדי' כמה וכמה כחו' מחנות מלאכי' ממוני' מופקדי' על הפעולו' ולכך באידרא ימשוך הענין מיד אל הנפרדים ויאמר שהשערו' הם כמה מארי' מארי רמידין מארי דמתקלין מארי דיבבא מארי דיללה כאשר נבאר בע"ה. הג' עוד צריך לדעת שהפעולו' האלו לא יחוייבו שיהיו לדין שהרי הגלגלת יש בה ג' חללים ויש בה ג' מוחי' והמוחי' נובעים דרך החללים האלו הפעולו' ומוציאין אותם לחוץ א"כ ההשפעות יהיו ג' בחי'. הא' השפע' הדין הקשה שכאשר יהי' לבדה תתעלם הגלגל' והמוח הלבן ויתאדם הכל והיינו שיעור קומה מתחדש' בספי' מתאדמת באודם ח"ו. נניח הענין המתיילד לעיתי' ונאמר הענין הנהוג שההנהג' הוא סתם בג' בחי' לכך השיער יש בו ג' בחי' הא' השער והפעולות הנובעות מהחלל הימני שהוא חסד ופעולותיו רכות אל סוד הנהג' החסד והשער בעצמו יסודו מזוג מכל הנמצאות בדין וגבור' אמנם רך ושיעור יפה המזוג כראוי ולכך יהיו פעולות אלו נפרדות ע"י מלאכי' נוטים אל החסד רכות גדול מארי בי'

ולזה כששוקלים מעשה ב"א נוטים תמיד לכף זכות והיינו מארי דמתקלין בעלי משקל לשקול מעשי ב"א ולהטות לכף זכות והיינו ההשפעות הנשפעות מימין מזוגות כראוי ומלאכים ממוני' למטה בעולם הנפרדי' לקיים ההשפע' ההיא ולהנהיגם כראוי וגם בכלל כאן תלוים כל המלאכים הממונים על החסד והרחמים לפעול החסד ולהשכיר הראוים לשכר. הב' השער והפעולות הנובעות מהחלל האמצעי שהוא גבורה ופעולותיו קשות אל סוד הנהגת הגבור' ולכך השער קשה וקצר להורות על קצר אפיים ומהירות הדין לבא על החייב ולכך יהיו הפעולות האלו נמשכות ונפעלות ע"י מלאכי גבורה ודין בקושי יהיו מארי דיללה ושברים וקושי להמשיך הגבורות והדיני' עד לחיצונים הטמאים הקשי' שהם המזומנים להעניש בני אדם והם העומדים לשמור את דרך עץ החיים היא התור' שלא יחליפו ב"א טמא בטהור אסור במותר פסול בכשר והמחליף אוי לו ואוי לנפשו שהרי ההשפע' נמשכה ואלו מזומנים להעלות חימה ולנקום נקם. הג' השער והפעולות הנובעות מהחלל האמצעי שהוא בינוני בין החסד והגבור' ופעולותיו על צד האמצע למדוד לב"א מד' במד' ואלו נקראים מארי דמידין על צד מדה כנגד מדה לא בטלה ויש מלאכים שהם בעולם הנפרדים ממונים על זה בסוד התפשטות ההיכלות וסוד הנהגת' בחסד ודין ורחמים והכל מתקיים בעולם הנפרדים וההנהג' נמשכת מלמעלה והפעולה יוצאה לפועל למטה ובמריטת השער הקשה והתרככו יהפכו כולם לרחמים ויתמתקו ויובדלו אלו החיצוני' לחוץ במקום ירוע להם ויטהר הכל ואיש על מקומו יבא בשלום:

תמר ב - פרק ט

הנה דרך כלל השער היא השפע' נמשכת מלמעל' אל הנפרדי' ונודע שהשפעתם דרך ו' שהוא התפשטו' החללים ולכך השערו' יהיו כולם וויי"ן המתפשטי' ונודע שסוד ו' היא הת"ת ומשך ו' הוא היסוד והיינו שיש בשערו' שערי וקוצא דשערי דהיינו בחי' ההמשכה דרך ו' ומשך ו' ונודע שהיסוד יש בו צינורות לרחמים ולחסד ולדין אפי' למותר הנשפע אל החיצונים כדפי' בספ"ר בש' הצינורות ולזה יתמשכו דרך בם הפעולות כולם ונודע שהבי' שופר מפעלת הגבורות מפני שסתם שופר מביא יראה וקול יוצא משופר מג' קולות תקיעה פשוטה היא סוד החסד השער דרך המשוך פשוטה. כי ימינך פשוטה לקבל שבים והשער הזה איננו נמרט אלא מושחין אותו בשמן משחת קודש מהחכמ' ומסלסלין אותו והמתפלל מיחד ומושך הרכות ומגביר החסד והיי' על צד המותר שבתורה והימין והרחק הפסול וכל כיוצא בזה. שברים הוא סוד הגבור' השער הגבור' הקשה הקצר קצר אפים בעל חמה והשער הזה מגלחי' אותו ומסלקין אותו לצדדים וצריך לעלמו ולרככו על ידי התקיעה. ולהכי סוד התקיעות פשוטה לפניה ופשוטה

לאחריה והדין הקשה באמצע למתק ולרכך קושי דיני הגבור והיינו ווין זעירין קמיטין בדינא תקיפא והם שברים כזה ו' ו' ו' מקצר הנהגות ומהפכי' כולם לדין ולכך אסוותא לדא תיובתא ותפלה וצעקה והיינו כל סוד ר"ה. התרועה היא סוד הת"ת השער המשוך אמנם משתלשל כשלשלת שנראה שהוא מתקמט מצד הדין כזה. והשער הזה בינוני וג"כ יש בו דין וצריך למתקו ולכך הוא בסוד תקיעה לפניה ותקיעה לאחריה כדפי' בסוד תשר"ת תש"ת תר"ת וע"י השמן מתרכך ומתתקני' דיני' עליוני' ודיני' תחתוני' דהיינו סוד ב"ד האצי' וב"ד ההיכלות כדפי' בפ' אמור סי'. והיינו הפעולות הנמשכות מחללי גלגלתא ולזה יהיו השערות ג' בחי' מג' חללים והיינו מציאות השער לגבור' כאומרו קוצותיו תלתלים שחורות כעורב מפני שהם מהדין אמנם הפעולות והספי' כלולות ולכך השער והדין אינו כולו יחד והמשוך כולו יחד שהי' הדין לבלי חק והגבור' משתר' במקום א' אלא הספי' מזוגות ולהכי קאמר משתברין דא ומתערבין דא בדא דהיי' לשון כעורב לשון ערוב והמזגה והם מתרין כדפי' לכך שחורות בסוד הדין והם מתפשטים בסוד נהר דינור נגיד ונפיק מן קדמוהי וכתי' אלף אלפין ישמשוניה ורבוא רבבן קדמוהי יקומון והיינו כחות המושכות גבורות עליונות ולכך זה שיעור קומה מספר השער קוב' דשערי ויש כמה בחי' תחת ממשלת כל קוץ וקוץ. והנה סוד התור' היא נמשכת מצד הדין כדכתיב מימינו אש דת למו ולכך סוד התור' יש בה אסור ומותר טהור וטמא פסול וכשר לפי מה שהמשיך הדין והיינו אומרו קוצותיו תלתלי' תלי תילים של הלכות שההלכות הם מלכות והיא תלוי' בסוד קוץ השער דהיינו ו' וכפי מה שיטה אות ו' כך תטה ההלכה אם לימין מותר ואם לשמאל אסור ולכך צריך האדם להיות שם גבור כובש את יצרו שלא יכניס החיצוני' ויפגום דרך הפרצה ההיא שפרצות הגן הם הם איסורי תור' הנטי' ההלכה לאיסור ולטמא ולפסול וזה מגרעת חטא אדה"ר שהגביר הדיני' והשליט החיצוני' שהי' לו למרט ולסלסל שער הראש ולא עשה כן אלא אדרבא פגם ולכך הוא עשה והוא יסבול צער הפרצות לגדור אותם גדר אחר גדר שלא יכנוס שם הנחש וזה טעם התור' ולכך התור' שבע"פ תלוי' בסוד השער הזה ואלו הם טעמי התור' לפסול ולהתיר ולהכשיר ולאסור לטמא ולטהר והעוסק בה יסלסל בשער ומתקן הראש. והנה השער הזה הוא השוואת המדו' ותי' הנהגת' ועל סודו נאמר בחור כארזים להראו' הנהגת הדיני' בהנהג' ישר' לא ח"ו אותה הנהג' הקשה באדמימות שצריך למרט אותם אלא כאן מסלסל בשער ומתקן אותו ומתתקן כדפי' וע"ז נאמר אעפ"י שאלו מטמאין ואלו מטהרין אלו ואלו דברי אלדי"ם חיים דהיינו סוד גלגלתא המשכת התורה משם אלדים חיים ודאי אלא הכל תלוי לפי הטיי' ההלכה אם לימין הלכה כב"ה ואם לשמאל הלכה כב"ש מפני שהמ' היא

המכרעת סוד הפעולות אם תאסור תשפיע לחוץ לצד הדיני' ויהי' פרצה צריך שיעשה סוד גבור הכובש את יצרו ויהי' חוסם עצמו ואם תתיר תשפיע לימין והחיצוני' נבדלי' ואין פרצה ומותר וזהו סוד המ' טעמי' תלויים בסוד השע'. מחש"ק שער ח' סי' ג' וה' ו"ו:

תמר ב - פרק י

הנה ההנהג' הזאת המיוחסת בסוד השער היא בא מג' דרכים הנז'. הא' הקשה מאד אדמימות חזק דהיינו רישא סומקא כדפי' בפ' ח'. הב' היא הבינוני' מזוגה מג' בחי' השער דהיינו מאדי דמידין ומארי דמתקלין מארי דיבבא ויללה והוא סוד ההנהג' שהיא מנהג' בעולם סתם כי ההנהג' הא' ח"ו היא קושי הגבורו' והדיני' הקשים דהיינו עת צרה אמנם ההנהג' הב' היא הנהג' רצוי' שאי אפשר לעול' בלי הנהג' זו שאלמלא מוראה של מ' איש את דעהו חיים. הג' היא הנהג' המוותרת ברחמי' דהיינו למתק הדיני' ולסלסל השער ולכך צריך תי' עליון יש שער נמרט ויש שער מסתלסל והנה נודע כי ב' ההנהגות הא' איננ' רוצה לוותר שום ויתור בעולם אלא להנהיג העולם עפ"י מה שהם מתנהגי' להעניש החייב ולהשכיר ב"א במעשיהם ולזה יהיו כל אלו בעלי השער התחתוני' שהם מארי דמתקלין מצד הימין מארי דמידין מצד האמצע מארי דיבבא ויללה מצד השמאל נועלים דלתות מתפללים תפלות כי בעלי התפלות והבקשות מה הם מבקשים לוותר ולרחם ואלו הפכיים וא"כ נמצאו דלתות התפל' ננעלות ע"י כי להנהיג הנהג' המיושבת אין צריך שום בקשה ותחנה זולתי התפלות המחוייבות הסדורו' לתי' העולמות אמנם התפלות הבקשו' והתחינות על צרות שהם בקש' וויתור ורחמי' וביטול ההנהג' אלו הם נועלי' ואין מניחי' שום תפלה לכנוס והיינו סוד השער דקפי על אודנין שהאזנים הם להקשבת התפל' כאשר נבאר לקמן ואלו הם סותמין ולזה מי שירצה שתפלתו יהי' נשמעת צריך תחלה לתקן השער והיינו סוד התקיעות בר"ה שהיא למתק הדיני' לגלו' האזנים למתק וליכנוס התפלה והיינו הטה ד' אזניך ועניני מאי הטה שיטה השער ההיא בין למטה בין למעל' והיינו בהטיית המדות לצד החסד שהיא פשוטה ומט' ובזה יהי' האזני' פתוחו' לקבלת התפלה לוותר החוב כדפי'. והנה ישתלשל מציאו' ההנהג' בחי' אחר בחי' הכתר רחמים פשוטים אין בהם דין כלל. החו"ב הם רחמים אמנם הכתר לא יתעורר ממנו שום דין. אמנם החו"ב החכמ' בעצמה לא יתעורר ממנה הדין אמנם תרד ותמצא בחי' בבי' ותשתתף בדין והבי' לא יהי' הדין אמנם יתעורר ממנה הדין וכ"ש שתשתתף בדין. והנה בחי' א' מוחא וגלגלתא לא יהי' בהם הדין בעצם אמנם תחלה להתחלק לג' בחי' הדין הוא זה המציאות. אמנם השער התפשטות הגלגלת והמוח הוא לכל הדיני' האש והתחלה ועיקר אמנם יש בו בחי' כי לא מכל וכל יהי' בו הדין אבל

יהי' בו צדדי' לכאן ולכאן כיצד הרי סודות התור' הם מלמעל' והתורה באסור ומותר תלוי למטה בשער הזה העוסק בתורה מתקן השער הזה ולא ייירא מן הדין כלל מפני שהרי הוא מסלסל בשער נמצאו כחות הדין הוא מסלסל בשער בהם ומתערב בהם מתיר ואוסר ונזהר מליכשל. וע"ז נאמר כי ישרים דרכי ד' ואין צריך להטות ולא לבלבל אלא ההנהג' כפי הנהגת' ישרה כי אין צריך לומר לפני המלך אשר אין לפניו עולה ועוות הדין שלא יטה המשפט ח"ו אלא ישרים דרכי ד' אחר שקודם יעסוק בתור' ויקיים דרכיה הם דרכים אין בהם שום דבר רע ולכך צדיקים ילכו בם בלי פחד ואימה ומי גורם שיצטרכו לצעקות ותפלות ותחנות ולהטות הדין אותם שהם פושעים יכשלו בם ויטו מדרך התור' ויצאו משורת ההלכה ויצטרכו אל ההטיה לרחם עליהם והיינו ופושעים יכשלו בם ולכך כל מי שהוא פושע ומטה מן הדרך הישרה מזדמני' מני' אלי' אלו התלוים בשער מקום הפגם ומכשילים אותם והיינו הממונים להטות והיינו אומרו דרך רשעים שאינם עוסקים בתורה באפלה לא ידעו במה יכשלו הני שהבקיאים במ' ידעו במה יכשלו וישמרו עצמם במה שהזהירה תורה ולא יעוררו דין אמנם אותם שהם רשעים מטין עצמם מהתור' דרכם אפלה לא ידעו במה יכשלו. והעוסקים בסודות התורה יש בידם לתקן העליון כדפי' מפני שהם תלוים בעי"ו לא בשערי דאסור ומותר אלא בשער קדוש קדוש קדוש ה' צבאות דהיינו שערי דעתיקא והם מושכין הלובן והיינו ב' חכמו' או חכמ' בעתיקא קדישא ברזין סתימין דאורייתא או חכמ' לתתא דאיסור והיתר דאורייתא זו שהיא למעלה בלובן יש בה כח להפך המדות וזו שהיא למטה בשער אין בה כח כי אם בהטיי' כדפי' והיינו סוד התורה שהיא בב' בחי' ממש כעין ב' הנהגות אלו הנז'. ולכך מצד החכמ' מוחא תלויים משכירים לשומר מצות שעליהם נאמר כל אורחות ה' חסד ואמת וכתיב חסד ואמת אל יעזבוך דהיינו עסק התורה ומצד הבי' מוח ב' תלוים מענישים המשפיעים בדיני' אפי' לחיצוני' ופורשים רשת לרגלי הרשעים דהיינו דרך רשעי' כאפלה והם ממוני' על אורחות התורה כל מי שעובר עליהם והם חשוכים ומצד מוח ג' הם ממוני' המפלסי' מעגל רגלי ב"א שהיו בדרך ישרה והם בינונים דהיינו מקום האמצעי'. פרק זה כלול מפ' הקודמי' ומחש"ק סי' ג' ו' מש' ח':

תמר ב - פרק יא

הנה דרך השער הזה בכמ' להיות בפלגותא דשערי ארחא וכן פי' בעי"ו בעין ראי והנה האורח הזה אינו מענין המוחי' שהמוחי' הם כחות חו"ב ודעת והאורח הזה הוא מציאות מתמצא מהכתר נמצא נקשר עם הכתר בבחי' גלגלתא נפלאה הרי סודו נעלם מאד והרי לפ"ז תמצא שהשער הוא דין הצומח מן ג' מוחי' והאורח הזה רחמי' עליוני' מהלובן

העליון ויהי' ענינו סוד הנשמ' העליונ' שהיא מתמצא' מלמעל' להיותה תוכיות לתורה והענין שהתורה הוא רצון אלדי"ם מתפש' אל התחתוני' ולזה אין התורה לבד מז"א אלא מא"א וסוד התור' הנאחז' מלמעל' למעל' הוא בסוד האורח שיש למעל' בא"א בפלגותא דשערי וכבר נודע שהתורה סוד ו' ולכך יסוד התור' משם וישתלשל המציאות דרך נעלם באורח זה ולעולם סודו בגובה ראש לרמוז שהתור' היא הנהג' עליונה מנענעת כל העולמות כולם ולכך היא מושרשת במציאות עליון והאורח הזה יהי' מציאותו בז"א מתאחד באריך בגובה ראש דהיינו התקרבו אל המאצי' וכן ראוי שהיא הסבה המקרבת העובדי' אל הנעבד והיא הקושרת הנעבד בעובדיו. והנה האורח הזה שבז"א יתחלק לתרי"ג אורחין הם תרי"ג מצות שהם רמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות ל"ת שבתורה שכלם מושרשי' כאן והם אורחים שהם מצות התור' שמכאן הושרשה התור' עם היות שהם מצות עשה בימין ומצות לא תעשה בשמאל וכן מצוה עשה באיברי' ומל"ת בשס"ה גידים ועורקין. וכן מ"ע בזכר ומל"ת בנקבה עכ"ז השרשת' באורחו' אלו וכאן תלוי' העבודה ומכאן נאחזת באורח עליון בפלגות' דשערי דעי"ו והמקיים עשה או ל"ת האיר האורחי' האלו והנה סוד השער מופקד על האורחי' לדעת כל מי ששומרן משתכר מצד בעלי הימין שנאמר כל ארחות ד' חסד ואמת כולם חסד ואמת מצד הימין להשכיר העובד המקיים ואם ח"ו עובר עליהם הרי החיצוני' הנאחזי' מן השמאליי' בעלי השע' שהם מארי דיבבא ויללה אמונים להענישו ולכך סוד השער תלוי כאן וסוד האורח הזה בפלגותא דשערי להיותם בעלי השער ממונים על ארחות התורה וכיון שהאדם עובר מיד פוגם ומלהיבן בדין והיינו שהם המצות רמ"ח איברי' מצד החסד ושס"ה מצד הגבורה וכאן השרשת החו"ג ומכאן הדין על התוע' בארחות ד' פרק זה כלול משער ח' סי' ג' ו' מחש"ק:

תמר ב - פרק יב

בענין המצח הנה הענין החב"ד שהוא סוד גלגלתא חללין מוחין כדפי' סוד הי"ה החכמ' בתוך הבי' ועם היות שפעולות הדין בהם אינה קבועות ועקריות אלא עראי נובעות מהם לפי מה שיעוררו ב"א לכך הם בסוד השע' להראו' כמו ענין השע' שהוא אד עשני יוצא מהמוח ומתעבה אמנם יכול אדם להעבירו מעליו כך פעולות הדין הזה אינו עיקר אלא יכול להעבירו. אמנם תחילת הדיני' הקבועי' המושרשי' שהם בעצם הוא סוד המצח ומציאותו הוא מצד הבי' הנקשרת בגבורה בחוזק ואומץ לדיני' והנה סוד התלהבות זה חזק מאד שח"ו בהיות הדין מתעורר מכאן קשה מאד והוא ב"ד עליון העומד להשגיח על מעשה התחתוני' ולתת להם כמעשה ידיהם ולכן הגבור' הזאת מתעוררת תמיד דק

בהיות' ב"א למטה חצופי' בעבירות בגלוי ואין להם בשת פנים ועובדים עבירה בעזות פנים ובפרהסיא מתגלי' ב"ד זה וע"ז יאמ' ומצח אשה זונה הי' לך מאנת הכלם העון הזה גורם להגלות סוד העליון ולהתעורר הגבור' העליונ' מושרש' אשר בבי' והיינו כעין דור המבול שעברו בגלוי ראש ועזות מצח וכעין דור הפלגה וכעין סדום וכעין יש' בשיטים וכעין זמן חורבן בה"מ זה הכלל עזות מצח תחתון לעבירה גורם עזות וקושי הדין במצח עליון להתעורר מפני שאין הבי' מתעוררת בדיני' אלא מצד התחתוני' ולכך אין ב"ד זה קבוע לדין תמיד אלא כשגורעין למטה ולכך יאמר שהמצח הזה יתעלם ויתגלה מפני שאין חוזק הדין הזה קבוע והרי ההנהג' הישר' תמיד אינו שהדין הזה יתגלה אלא יספיק להנהגת העולם שאר הגבורות התחתונות וצאת הרשעים מן הדרך יותר מדאי גורם התעוררות הדיני' האלה והנה בהתעורר הדיני' למטה והנהגת פעולותיהם לא יחייב שהדיני' האלו יתעוררו מפני שהם בחי' עליונות כדפי'. אמנם בהתעורר הדין מכאן כל בעלי דיני' יתעוררו וכולם יתאדמו בדין והדין ימצא אפי' בדברים התחתוני' הגשמיי' העצים והאבנים בענין שכל הנמצאות מתמלאות דין אפי' אותם שאינם בדין מתמלאות דין ומתהפכות לדין וכולם מזדמנות לקיים הדיני'. אמנם הדיני' האלו יתעוררו מבי' כדפי' וכיון שכן יתמצאו משרש הבי' והיינו ממוח ג' שממנו מתפשטי' נ' (קרעין) כדפי' לעיל והנה כל סוד הנ' ימצאו ברחמי' גמורי' אלא יש מהם כ"ד שעדי' תחתוני' שהם כ"ד בתי דיני' המתפשטי' ופועלי' ע"י כ"ד שערי' שהרי הם סוד כ"ד מפסוק בשכמל"ו ופי' שהם בסוד אחרי' הבי' ומשם יתעורר אליהם הדין לחוץ במצח בחי' הגבורה בענין שהם סוד ויפן כ"ה וכ"ה כ"ה להימין וכ"ה מן השמאל והכ"ה הם כ"ד כדפי' וידוע שנ' שערי' הם ה' ספי' וחצייי' גבורות ומצד חציין גבורות יתפשטו בחוץ סוד הדיני' האלו אלא שיש בחציין הנז' פי' או שהם גבור' הוד עשרים וארבעה לדין מצד הת"ת האמצע או שיהיו נצח והוד תחתונו' עשרים וארבעה מהת"ת דהיינו נהי"ם שבת"ת וזה תלוי בענין הנ' חגתנ"ה כ"א כלולה מי' נ' וחציים הם בתי דינים מתפשטי' במעשה התחתוני' והנה הגלגלת כולה מכוסה בשער דהיינו היות הפעולות העליונות מתפשטות ונפעלות אמנם סוף סוף מכסה השער על הגלגלת שאינה נראית פועלת היא בעצמה הדיני' אלא פעולות מתפשטות וכאן סוד המצח אין בו שער להראות שעצם המדה בעצמ' פועלת הדיני' מפני הרשעי' שגרמו ועשו עבירה בגילוי ראש ובפרהסיא ולא יהי' נסתר ענין הדין כעין שהספי' העליונות מסתתרות ופועלות ע"י השער פעולות מתפשטו' מעלימות עצם הבי' כדפי'. ושיעור התפשטות דיני המצח הם ר' אלף גבורי' אודם מאודם מצד תוקף הדיני' והיינו ב' מדות הכלולות בשיעור ומספר זה והם סוד אודם הדין וכולם נכללות בגבו' זו

העליונ' החזקה והיא סוד בחי' הבי' המתפשט' בגבורות אלו בבחי' גלגלתא דאמרן לעיל וכולם פועלות תוקף הדין ומשפיעין אותו ע"י הגבורות התחתונות שהם אחוזות בגבורה זו ומושרשות בה כדפי'. והם עשרים וד' בתי דיני' עליונים ופי' שהם ב' מדות כלולות מי' והם הם מאתים אלף בעלות כל א' וא' על צד הכללות למאה אלף והד' הם סוד כח הוי"ה המתפשט להעניש ד' מיתות ב"ד כדפי'. והנה לפ"ז כולם מצח שסודו בהיפוך לחוץ חמץ וביושר מצ"ח ובדין מחץ ובתי' הייחוד צמח צדיק והענין שיש במצח הז' מעלת הדין הקיים העומד הבלתי משתנ' מפני שהדיני' התחתוני' יתבטלו בהמזגת המדות ויגבר החסד על הגבורה ויכריע האמצע בין ב' הקצוות וכיוצא והיינו סוד תי' אדם העליון שאיברי' במדה במשקל בשיעור לדין מזוג בחסד ויש שם תי' אל המדות להתמזג אלו באלו בסוד איברי האדם העליון והיינו סוד כל שיעור הקומה שאין הדיני' נובעים ונוסעי' ממקורם לכך יתקבצו הספי' יחד ויתמזגו אלו באלו ואז הדין מתבטל מהם ובהם לכך סוד אדם יחד מתנחם ומבטל דיניו בחסדיו. אמנם ראשי' הדיני' יתעוררו מלמעלה ינצחו המדות ויתעלמו כולם לפני הגבור' הזאת ואז נאמר כי לא אדם הוא להנחם ואז המצח נוצח' בדיניה ות"ת נצח שכן מ' מתחלפת בנ' באבג"ד וז"ש וגם נצח ישר' לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם ומכאן יתפשטו הנצחי' נוצחי' בדינם ואין ענין נצח זה מדת הנצח שהיא ימינית ונוצחת בדרך אחרת אלא הנצח הזה נצחון הדין החזק המחריב העולם שעליו נאמר לא לנצח אריב ולא לעולם אקצוף והיינו סוד המצח שהם ג' מדות מ' צ"ח מ' מ' צ' יסוד ח' בי' ח' שהדין כולל מכאן עד כאן וכשנוצח הדין המ' שהיא מ"ם מרובעת על מרכבת' נופלת ונוצחת הדין למטה ונעשית נצח וכן היה בימי שאול בענין חורבן שיל"ה ואח"כ נוב ולזה על דינו הקשה נאמר וגם נצח יש' לא ישקר ולא ינחם והיינו מצח שגוברת המ' על הבי' שמיני' ופועלת הדין מהתעוררותה ולכך הסדר מצח אמנם כאשר הקלי' גוברו' חמ"ץ בחמ"ץ לחוץ הוא ודחו היסוד מבין ב' והגבירו החיצוני' והיינו חמץ אות צ' שהיה לצדיק נדחית לחוץ וכאשר קיים הדין על ידם נעשה מחץ כדכתיב ומחץ מכתו ירפא וכתיב מחצתי ואני ארפא ורפואתו הוא ע"י צמח הנני מביא את עבדי צמח דהיינו צמח צדיק ומתחתי' יצמח והיינו מצח הרצון העליון המתגלה שאין דרך למתק דיניה אלא דוקא מהשרש העליון שיתעורר מצח הרצון ויתגלה ומיד יכבוש הדינים הקשים האלו וסוד גילוי מצח הרצון תלוי או בשבת בשעת המנחה או בכל שעה שהצבור מתפללין או בשעה שיש צדיקים עומדים בפרץ ויודעים לעתור ולרצות מגלים הרצון העליון ומבטלי' הדיני' ומיד מחץ מכתו ירפא מהרפוא' מא"א שאין דין עומד לפניו כלל והסוד לזה הוא שיש דברי' שהם תלוים בתשובה ואם שבים מתתקני' ואז אין

הדין מתעורר מן הבי' אלא עדיין תשובה מתקנ' אם ישובו מפני שסוד פרצוף אדם עומד על שלימותו דהיינו תי' מקורות הבי' כולם מתוקני' ופגם העביר' לא עלה למעלה אל הבי' והיינו שלא עברו עבירה כראוי בגלוי ובפרהסיא ולזה לא נפגמה המדה הזאת ואם ישוב יעלו אל סוד התשובה ויתקנו המדות התחתונות ממנה שיש בבי' מקורות מים חיים מן החכמ' ותי' מיושבי' על התיקון הראוי דהיינו היותה פרצוף אדם שלם וכן הדין שאדם העליון יתנחם כאומרו שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך. אמנם כאשר הפגם עולה אל הבי' שהיא נפגמה ואין הדבר תלוי בתשובה כדפי' בפ' אחרי מות סי'. דהיינו אוי לנו כי פנה היום כבר נפגמה הבי' ונתעוררה בדיני' ונסתלקו כל התי' אשר לאדם ולא נשארה היא בסוד תיקון אדם שנסתלקה החכמ' והיא נתאדמה בדיניה הקשי' והגלגלת נתאדמה והשליטה המצח ונהפכה לנצח דהיינו שנוצח' בדיניה אז נאמר כי לא אדם הוא להנחם והדין הווה אם לא שיתוקנו מהמנח העליון שאז יתוקנו הדיני' בכל מקומות מושבותיהם ויכפו לפניו ומה שהית' מצח זו מתאדמת בדיניה הקשים הוא מתלבנת מאור לובן מצח הכתר ונהפכה לחסדים שהכתר כל מקום שמאיר נהפך לחסד וללובן והיינו שעת הרצון שמתגלה מצח הרצון וסוד רצון הוא שמרצה הרצון העליון כל אותם שהם מתרצים ומתתקני' ומתלבני'. פרק זה כללתי מחש"ק ש' ט' סי' א"ב:

תמר ב - פרק יג

הנה בסוד הנהגות בספי' הם ד' דהיינו חגת"ם וענין ד' הנהגות אלו אינם בכתר ממש מפני שהמחלק ההנהגות לד' הוא סוד התפשטות וההבחנ' בימין ושמאל ואחור ופנים והנה בכתר הכל ימין הכל חסד אין בחי' הנהגת מתרבעת כלל אלא נקודה א' שוה. אמנם האצילה החכמ' ממש נקודה א' ולכך תחלת החכמ' מן הכתר אין בה בחי' אלא נקודה וכאשר החכמ' תרד בסוד י' תשלש דהיינו עוקץ למעלה עוקץ למטה וגוף באמצע קושר הכל והיינו בחי' חכמה ותבונה ודעת ועדין אין הבחי' הד' נמצאת אלא תתחיל לצמוח סוד בחי' ההנהג' המשתלשלת וירדה מבחי' אל בחי' עד שהגיע אל בחי' ההנהג' הזאת אל הבי' והיא משולשת מבפני' שוה אל המוח מרובעת בחוץ להשתוות לספי' שהם למטה שלש שלש מתרבעות ע"י המ' ולכך המוח משולש חללי גולגלתא משולשין והיא מבחוץ מרובעת כזה [] וכשתדקדק תמצא שהם בחי' בגלגלת ימין ושמאל פנים ואחור הם ממש סוד ימין ושמאל ואחור חסד גבור' פנים ואחור ת"ת ומ' והיינו אחור וקדם צרתני והאחור מ' והפנים ת"ת וסוד השער פנים הם ימין ושמאל ואחור שלא נפתחו המקורות אלא נתעלמו ונתכסו בשער ואין הפעולות אליהם נגלות והרי ג' מוחין בג' אוירים הוציצו ג' מיני שער שהם לימין ושמאל ואחור והמצח ושאר תי'

הגוף נתגלו בפנים והנה לפ"ז מה ענין השער אל האחור שהרי הפנים סוד הדעת והימין והשמאל חו"ב וכשתדקדק בכל מה שפי' יתיילד לך קושי' זה האיך יהיה פתיח' דרך הפנים. ועוד יקשה שפי' למעלה שהמוח הב' שהוא התבונה הנפתחת בנ' שערים ממנו פתיחת המצח ואין לך דרך לכאן שיהי' ראוי שיהיה פתיחת הפנים מהדעת סוד המוח הג' שנסתם בשער באחור מה שאין לו ענין. ועתה שפתחנו הדרוש הזה נאמר שאין הדעת מציאות מתגלה שהרי סודו ענין הממלא אידרין ואכסדרין שהם סוד המוחות בעצמו' והמעיי' בתוך החללים זה הכלל כל חללי הגוף מתמלאי' מן הדעת וע"כ אין בו פתיחת הרחם אלא בת"ת ו' ספי' כלים אל הדעת והספי' מתמצאות משתוף חו"ב והחכמ' ימינית נעלמה והבי' הנפתחת בפטר רחם שלה ומולידה הבן א"כ כל סוד פתיחת פרצוף מהבי' השמאלי' ולזה סוד הדעת בו סוד השער לאחור וסוד ההתפשטות והתפשטות מצד הפנים דהיינו ת"ת והספי' הפועלות לכך תמצח סוד הבי' הנפתחת בת"ת בהנהגת הגבור' מפני שהיא מקדמ' למציאות הנמצאות ומבחי' זו יהיה כל הפרצוף אדם בסוד הדין שזהו הנהג' הנמצאות בדיני' והיינו שסוד רישא דז"א היא הבי' וכל מעשה הבי' הנהגת הדיני' מצד הגבור' דהיינו פתיח'. וכאשר תדקדק תמצא החכמ' מוח ימין ל"ב נתיבות כדפי'. יבואו דרך הבי' נ' שערים וימצאו כלם נפתחי' מצד הבי' ומתגלים מבחי' הגבור' והיינו סוד ל"ב אלדי"ם דעובדא דבראשית שהם מהמוח הימני דרך המוח השמאלי דהיינו סוד ה"י מן אלדי"ם שירצ' חכמ' דרך הבי' וירצה ה' פ' י' נ' והיינו נ' שערים שנפתח המוח והדעת מלא דהיינו אומ' ובדעת חדרים ימלאון. כלל הכל י"ה מל"א אלדי"ם ודאי והיינו בראשית ברא אלדי"ם מכאן פתיחת הכל דהיינו סוד ב' דבראשית גלגלתא פתיחת' מן השמאל צד הצפון ואח"כ בא אל הפנים בענין שהפנים נפתחים בשמאל והיינו סוד המצח פתיחת הגלגלת מצד מוח השמאלי והיינו תחלת הרבוע כדפי':

תמר ב - פרק יד

הנה אל המצח הנז' יש בחי' ב' כנז' הבחי' הא' אודם הדין הב' סוד התלהבות' מלמעלה כנז' והנה המצח לא לעולם יריב ולא לנצח יקצוף שלא נברא העולם ולא נמצאו הספי' לשרוף העולם בדינם ח"ו כ"א לתועלת שהרי עתיד הקב"ה להעביר גילולים מן הארץ וישארו הראוים בעולם וא"כ מה מציאות פעולתם בשלמא החיצוני' יתבטלו שהם בעולם הנפרדי'. אמנם באצי' אין דבר ריק ולא מתבטל א"כ מה פעולות הגבורות האלו כי אחר שפסק החטא פסק הקצף והספי' בתי' א"כ מה יהיה פעולות הגבורות אמנם ענין המצח גלוי החכמ' והנה המצח יש בה ענינים המורי' על ג' צורות הא' הרבוע הב' העגול הג'

הקרנות והם ג' ענינ' מורים חכמ' גדולה דהיינו ג' בחי' שהם באצי' ראשונה הצורה המרובעת היינו ההנהג' התחתונה הרובצת על ה' ספי' היא הנהגות מרובעת כדפי' הב' עגולה היינו סוד נקודין עגולין בתי' החכמ' בעגול כאומ' בראשית בר"א שי"ת. ונודע שהצורה מרובעת ארבעה והעגולה ו' דהיינו ו"ק ההיקף והקרנות הגבוהות היינו סוד ג' עוקצים אות י' כדפי' שתחלת העוקצין במציאות הוא מאות י' חכמ' וכשתדקדק תמצא ג' אלו הם סוד יה"ו (א"כ המצח העליון יורה על סוד יה"ו ויגלה מציאות למטה) י' עוקצים ה' מרובעת ו' עיגולים ומאלו הג' מציאיות שהם בסוד ההנהג' הנז' היא הגבור' מתתקנת והיינו סוד אהי"ה יה"ו אלדי"ם כי אות ו' הוא מלא בענין ששם אלדי"ם הוא סוד יה"ו. א"כ המצח העליון יורה על סוד יה"ו ויגלה מציאות למטה ויפתח סוד בראשית ברא אלדי"ם בראשית י' ברא אלדי"ם ה' את השמים ו' והיינו שמות אלדי"ם שנפתח' הבי' בסוד המצח וגלתה סוד החכמ' והכל מושרש בה ואלו הגבורות בהיותם ממלהבות בדין אין חכמ' מתגלית בהם מפני שכל מקום שיש קצף נסתמה החכמ' וכאשר תתיישב בנחת ותתלבן תוציא החכמ' ותגלה אותם ולכך לעתיד תתגלה החכמ' לכ"א ותתלבן הגבורה כנודע ומה' תגלה סוד השרשת העולמות והנמצאות כולם מהחכמה ומציאותם משם האיך היה ולכך סוד שרטוטים אשר במצח הם מן החכמ' וענפיה. (ויש) פרק ט"ו נתבאר בתיקוני' שש' שרטוטים במצח מורים חכמ' גדולה ופירשו שם. לא נמצא עוד בהעתק אלו ג' פרקים:

תמר ב - פרק יח

בענין העינים יש בחי' רבות. הבחי' הא' השערות שהם על העינים שהם בסוף המצח הגבור' הנז' והשערות האלו הם סופ'. והם שחורות מראים על היותם ממין השער הנז' ואלו הם סוף למצח ראש לעינים שהם עזר אל הראות לכך מארי דאשגחותא איקרון והם תילין על תילין מפני היותם חיילים חיילים אל פעולת ההשגחה וכיון שהם סוף המצח תחלת העינים שהם ב' בחי' לדין א"כ דיני' הם. אמנם אינם עצם כענין המצח שהוא מעצם אלא הם כמו פעולות מתפשטות כענין שער שפי' ענינו ואינם בסוד תרועה ותקיעה שאין דרך היותם ארוכי' או משתלשלי' אלא הם קצרי' כמו שברי' מפני שהם כחות הדין שהרי אינם מג' מוחין בשער אלא דוקא מהמוח הא' דהיינו השמאלי הוא המצח כל עצמ' ואלו הם תלויי' מן המצח א"כ יהיו שברי' קצרי' והם על העיני' ומכלל ראות העיני' יחשבו וכחם להשפיע ולהשגיח מפני שפעמי' יסתלק ההשגח' מן העיני' ואלו עוזרי' ההשגח' וסוף סוף מציאות' ווי"ן נובעים ממבועים יודי"ן שכן דרך כל שער. אמנם דיני' ושעור מדת' ומספרם ז' מא' אלף מארי דאשגחותא ויהי' הענין שהם בני ז"ס

מפני שהם מסוף המצח בג' אבות הנכללי' בעיני' ולכך הם בז' ספי' ועכ"ז מצד הבי' נכללו באלף כנודע ואלו משוערין בשיעור ו"ו זעירין לא יוסיפו. אמנם הם ימין ושמאל יורו על שהם בחו"ג ולכך הם שולטין על הראות שהרי כסותא דעיינין הם מצד נז"ה כאשר נבאר שהם סוגרי' העיני' ומסלקין ההשגח' ואלו מיד אוחזי' בבחי' המונעי' האלו מצד מעלה ומעלים אותם ופותחי' העיני' בכח להשגיח כנודע מהצורה הגשמי' וכיון שכן מועילי' הם לצד החסד לפעמי' באומרו פקח עיניך וראה שוממותינו וכיוצא עורה למה תישן כאשר יתב'. אמנם כתיב ויקץ כישן ד' כגבור מתרונן מיין ויך צריו אחור וכו', א"כ אלו הם בעלי מלחמ' שהם גורמין פתיחת העיני' כדי לעורר מלחמ' [בעד] ישראל והם מתגרי' תדיר עם המסלקי' ההשגחה אלא רוצי' שינתנו יש' לגלות ולשביה ולכך נאמר פקח עיניך וראה שוממותינו:

תמר ב - פרק יט

יש בחי' אחרות בעין והם כרובי עינא והם ג' חלקי' הא' השע' שבהם. הב' הגבות בעצמן. הג' חוט השפה סביב והם מורים ג' ענייני' ראשונה הכחות בעצמן שהם מלמעל' וא' מלמטה והם סוד נו"ה דהיינו והיו הכרובים פורשי כנפים למעל' שהם נו"ה ופעולתם לסלק ההשגח' מחג"ת באשר נבאר והמ' למטל' עמהם וצריך ששפעם ופעולתם תעבור דרך הנצח וההוד ואם הנצח וההוד יסתמו אין מעבר לפעולתם כלל ולהכי עלייהו כתי' פתחו לי שערי צדק והם שערי' נעולי' והיינו העליון נצח והתחתון הוד ומתקרבין זה לזה ונקשרי' זה עם זה ח"ו ואינם מניחים ההשגח' וההשפע' שתשפיע למט'. והב' עיקר פעולתם תלוי ביסוד שהו' סוד הגיד אשר בהם שהוא העיקר המסלק או הפותח שהוא כעין מסגרת מזה לזה שהרי היסוד הוא המכריע בין ב' ספי' אלו וכך הוא פועל בין ב' (נקשר) נקשר בב' ומתקמט ונועל בב' כנגד ההשגח' והוא עזר ג"כ לפתוח כמתארך ומתרחב והיינו שנותן בה הפתיחה. הג' הם השערות אשר בהם יש ב' פעולות הא' מסלקין ההשגח' כיון שהם נתלים בגבות עינים אמנם בפתיח' ג"כ מועילי' להשגיח ועניינם שב' מדות אלו נק' צבאות ואלו צבאו' מתפשטו' ממעל' למטה והם צבאות הרבה בלי מספר ויש שיעור ידוע למספרם מפני שהם וי"ן זעירין שאין כאן אלא ו' זעירא ונודע סוד השער וי"ן נובעי' ממבועין שהם יוד"ין וי"ן כדפי'. והנה על כרובי עינא נאמר והיו הכרובי' פורשי כנפים למעל' בפתיחת עיני' סוככי' בכנפיהם על הכפורת נודע סוד הכפורת הוא יסוד דהיינו חוט זה המתקמט והכנפי' סוככי' עליהם. וענין סילוק ההשגח' יהי' לכמה צדדים או שלא להשגיח בטוב וזכות והוא לדין כאו' אל תפן אל מנחתם ולפעמי' לטוב עוצם עיני' מראות ברע ולזה נאמר פקח עיניך ולא לדין אלא וראה

שוממותינו. וכן ההשגח' לב' או לראו' הטוב והזכות או לראות הרע והיינו שפעמים יסלק הקב"ה השגחתו מישראל ויתנם ביד אויב והיינו השינה והתנומה ולזה יצטרך הפתיחה והיינו ויקץ כישן ד' עורה למה תישן ולפעמי' שלא ישגיח על המגונה וענין זה ארחיב לקמן וכאן דרך קצרה כל סתימת העיני' הוא מסתימת ג' מדות אלו הנז' שהרי אין מעבר לשפע הנשפע מהאבות אלא דרך הספי' האלו ואם (לא) יעכבו הרי אין דרך לעבור השפע כלל. ופי' בשערות התלויות האלו שהם צבאות המדות האלו ששיעורם אלף וארבע מאות רבוא שכולם לכסות ולהעלי' ההשגח' והיינו וו"ין זעירין מצד היסור הנאחז בנו"ה ופועל בהם סילוק שפע העין שהם ד' מדות חגת"ם כדפי' ויהי' היסוד מצד הת"ת אלף ומצד הנו"ה דהיינו הוד בנצח ונצח בהוד ד' מאה או אפשר גם מחו"ג שהם ד' לד' קרנות. חו"ג ונו"ה ת"ת נקודה אמצעית היינו אלף וד' מאה רבוא:

תמר ב - פרק כ

העינים ב' והנה עיני הכתר לא יוחסו בשם ב' מפני שכל יחס ב' יהי' שם ימין ושמאל ומזה שכל מקום שנז' עין א' אפשר לפרש על עינא פקיחא דהיינו הכתר אם העין נותן מקום שהוא לטובה ואפי' שיאמר עיניך ויהי' חסר עינך כתי' יתב' על הכתר כדכתיב עיניך תראנה ירושלים נוה שאנן כאשר יתבאר מפני שאין ב' עינים ימין ושמאל אלא בז"א שיש בו דין והנה מוסכם כדברי ר"ש בתי' שב' עיני' הם תו"מ ונודע שהם ב' כרובי' ימין ושמאל ובהתישבם כתיב ופניהם איש אל אחיו וההנהג' וההשגחה לב' יחד ולכך הם ב' הימין הת"ת והשמאל גבור' תתאה שמאלית ודאי ועם היות שיש בהם בחי' ועניני' היינו מצד כללותם ועניינם אמנם דרך כלל הם ב' עיני' ת"ת ומ' בעלי ההשגח' רוצה לומר בבחי' בשרשי' העליונים למטה מהמצח וסודם בסוד ה"י ה"י שהם ב' ההי"ן זו ימנית וזו שמאלית כולם בסוד בחי' הנז' והנה מטעם היותם ב' פעולתם בב' בחי' ולזה יזכירם הפ' ב' פעמים כגון ראה ראיתי אם ראה תראה עורה והקיצה עורה ועורה וכיוצא פעולה מוכפלת לב' כלים אמנם בב' בחי' ימין ושמאל משותפות יחד בפעולה א' ומה שימצא שב' עינים ב' ההי"ן היינו בתו"מ שהם בחו"ג ובזה לא יקשה מה שימצא בחי' העין מיוחס לנו"ה יש בהם חלק נה"י בערך כרובי עינא ומה שימצא בחי' העין מיוחס לחו"ג כך הם ימין ושמאל. ומה שימצא מיוחס לג' אבות כך הם בערך הגווני' ומה שימצא מיוחס לתו"מ זה עיקר נגד כל מציאות העין כולו יחד. ומה שימצא מיוחס לב' ההי"ן הם בערך ההי"ן לימין ושמאל והיות בהם סור הגווני' כאשר נבאר וכל הענין שהעיני' יוחסו ימין ושמאל בז"א ותחלת מה שיבחן לימין ושמאל הם אלו אמנם פעולתם א' שהרי ב'

משתתפי' בהשגחה מעורבת ומשותפת אין השגח' לזה לעצמו ולזה לעצמו אלא ב' כא' יחד בפעולה א':

תמר ב - פרק כא

העין פרטיותו הם ד' גוונים דהיינו ד' ספי' פועלות. הא' חיוור דהיינו חסד. הב' סומק דהיינו גבורה. הג' ירוק דהיינו הת"ת הד' אוכם דהיינו המ' בת עין והנה מציאותם הוא האודם בת עין היא תיכונה פנימי' לכל וג' גוונים סובבים סביב לבת עין ועם היות שהדרך שהמ' חוץ כלי משמשת לג' אבות בסוד העין יש לה ג' חומות דהיינו ג' אבות כרוכים סביבה ומטעם זה נאמר שמרני כאשון בת עין מפני הבחי' הזאת אשר לה והנה זאת היא בחי' המ' למעלה מנ"ה ולכך הם גבינים סותמי' העיני' מפני שהמ' למעלה והם שערי' אליה כאומ' פתחו לי שערי צדק. אמנם הגוונ' האלו כל א' וא' יש לה פעולה לעצמ' והנהג' לעצמה והנה הלובן שבעין אין לו בהשגח' חלק אלא הוא כולל כל העין וסובב כל הגוונ' וכוללם לעצמו דהיינו החסד שאין ההשגח' במעשה עולם אליה מפני שההשגח' גורמת דין אבל החסד נותנת לרעים ולטובים מטיבה על צד החסד אמנם מתעלמ' שאינה נראית כמעש' והצורה הגשמית תוכיח והיא מזומנת שם לצורך התי' כאשר נבאר והנה הארת ד' גוונים אלו הם מהבי' היותם ארבעה בתים לתפלין דהיינו שהיא בתים לתפלי' והיא מצד אותם הבתים דינים מתערין מינה ולכך מאותם ד' בתים ימצאו ד' גוונ' למטה בבחי' זו וע"כ לא היו גוונים בסוד גלגלתא אלא חיוור וסומק בגלגלת עצמ' כל עצמות' מב' גוונין אלו מתערבין ומגבירין ב' גוונין כדפי' ואח"כ גוון אוכם בשערי לחודיה ועתה היו בעיני' ד' מנהיגין יחד בב"ד א' וכל א' וא' גוון בפני עצמו לובן בפ"ע אדום בעצמו ירוק בעצמו אוכם בעצמו ועיקרם הם מאירי' ונמצאי' למטה מענין השתרשו' שנשתרשו ד' גוונים בד' בתים התפלה. והנה הגוונ' האלו הם לסוד ד' הנה'. אמנם כל גוון וגוון מאלו הגוונ' מעורב בגוון חבירו כנודע שהמדות מזוגות וכלולות כל א' וא' בחבירו כדי שיהי' ההמזגה להם עוד מתדבקים זה עם זה שלא ימצא הא' פועל בלי חבירו אלא מדובקים ג' יחד להנהיג בענין שאין האודם אודם אלא מעורב מכל הגוונ'. עוד יתדבקו זע"ז דהיינו שבזולת שכל א' וא' כלול מחבירו אינו פועל בלתי חבירו עוד כל א' וא' מלוה את חבירו כחו כדי שיהיה כל א' וא' ג' כחות יחד נותן כחו לחבירו והרי הוא פועל לעצמו וזה יהיה בג' הגוונ' דהיינו אוכם וסומק וירוק אמנם הלובן בהיותו פועל החסד ישקיט ויכלול כל הגוונ' בעצמותו וכולם כאין לפניו. אלא הוא פועל ומנהיג לבדו חסד הגמור בלי תערובות כלל זולתי שמשתמש בהם לפעול דין לטובה חסד לישראל ודין באומות כאשר יתבאר:

תמר ב - פרק כב

בענין סדר הגווני' הוא לובן סומק ירוק אונם מפני שסודם ג' אבות סובבי' המ' והיא פנימה לכולם וג' חומות סביב לה. החיצונה היא יסוד המים דהיינו לובן שבעין הקרוב לה היא גוון סומק האודם דהיינו סדר אברהם הוליד את יצחק המים הרו וילדו אש כדפי' בזו' ובין המים והאש חוט אוכם מבחי' המ' בין האש והמים והיינו חוט שחור מקיף האודם הגוון הג' ירוק והיינו אש הרה וילדה רוח ועכ"ז יש לה ב' חוטין מקיפין אותה א' שחור וא' סומק השחור לצד הסומק והיינו המ' בין הגבורה והת"ת והסומק לצד בת עין דהיינו גבורה בין הת"ת והמ' פנימה לכולם המ' וחוט סומק הוא מקיף אותם בענין שהגבור' סביבה בין הת"ת והמ' ולפ"ז יהיו ב' חוטים אדומים יחד וזה דוחק. ויש סדר אחר בשמוע' על פי' אחר דהיינו שיהיו החוטי' יחד והנה החוטים הם ד' א' לגבור' גוון סומק והוא אוכם א' למ' והיא אוכמ' והחוט סומק ב' לגוון ירוק דהיינו זה מצד זה והא' אוכם והב' סומק ואם נפ' שהם ב' חוטים לבד דהיינו החוט שבין השחור והירוק אדום והחוט שבין האודם והירוק אוכם זה דוחק גדול אלא הם ד' חוטים בין האדום גבורה והירוק ת"ת ב' חוטי' שהם אוכם וסומק האוכם לצד האדום והסומק לצד הירוק וב' חוטין בין הירוק ת"ת והאודם בת עין השחור לצד הירוק והסומק לצד האוכם וזה דרך פי' אחר בשמועה והסדר לפי הפי' הא' לבין חוט שחור אדום חוט שחור ירוק חוט אדום וחוט אדום לבת עין ויש דוחק שיהיו ב' חוטין אדומי' יחד אם לא שנחלק בין אודם לאודם וזה דוחק ועוד יש דוחק שיוכל האדום לתת חוט שחור לדין אצל הלבן והסדר לפי פי' הג' לבן חסד ואדום גבורה וחוט שחור וחוט אדום ירוק ת"ת וחוט שחור וחוט אדום ובת עין שחורה ניחא השתא ענין החוטין וסדרם שהם קרובי' זה לזה והם מזוגין נמצאו ד' חוטים ב' לירוק מכאן אצל האדום והם שחור אצל האדום ואודם אצל הירוק וב' חוטים מכאן אל הירוק והם שחור אל הירוק ואודם לאוכם בת עין וענין הפי' הב' זר בשמועה מאד אמנם החוטי' אינם אלא ב' אודם לצד השחור ושחור לאדום והם הם אל הירוק עצמו:

תמר ב - פרק כג

הנה ר"ש בתי' פי' שהם ז' גלידי עינא והם נגד ז' ספי' כגלדי בצלים זעג"ז ובכל רקיע מאלו הרקיעי' הם סוד ב"ד הנק' חסד לבן הכולל הכל בעצמו ולא יחשב בפעולה לענין זה אלא בחסדים כאשר נבאר האודם גבורה ז' גבור' דהיינו גבו' מתפשטת בז' כחות לפעול אדמימות השגחת' במציאות מעשי הרשעי' העושים במחשך החיצוני' מעשיהם הספי' האלו מגלים מעשיהם ובודקי' עד כמה נדבקו ברוע מעלליה' החוצה וכמה

נשקעו במעמקי החיצוני' ואלו גבו' יונקי' מהבי' סוד בית ב' מהתפלין דמתמן מתערי' דיני' ומשם מאירי' אלו מלמעלה לפעול פעולתם בצד הגבור' החזקה ולכך אינם רודפי' להשגיח על מעשה הטוב כלל אלא על פגם הרשעי' ובודקי' עד החוץ כדפי' ומפני שהם נמשכי' מהנקבה ופעולתם מהשמאל כנקבה לכך עליהם נאמר עיני ד' המה משוטטות בל' נקבה המורה הדין והצפון. גוון הירוק ג"כ יתפשט ממנו ז' ספי' ונודע שהת"ת נוטה אל החסד לכך החסד ישתתף כאן בפעולה זו ויהיו ז' אלו מאירי' מסוד בית ג' פ' שמע והם מתפשטי' להשגיח במעשי ב"א טובי' ורעי' וכאן נאמר והטוב בעיניך עשיתי ועליהם נאמר כי עיניו על דרכי איש לדעת כל אנשי מעשיהו והיינו עיקר ההשגחה על כל מעשי האדם אם טוב ואם רע סתם. אמנם ההשגחה הקודמת היא מה שנשקעו בחוצה ואצרו ע"י ההרגל הרשעי' הגמורי' אוצרו' חובה בחיצוני' אי אפשר להשגיח בהם אלא על צד הגבור' מפני שהחצוני' תלוי' ממנה אמנם אלו הם סתם להשגיח על המעשה הרע והטוב וז"ש לדעת כל אנשי מעשיהו עת העשיה ואלו מפני שהם משגיחי' בבחי' הת"ת טוב ורע ימין ושמאל לכך נאמר ז' המה עיני ד' משוטטי' לשון זכר לא משוטטות ל' נקבה. גוון השחור המאיר בית ד' והיינו אם שמע דהיינו סוד המ' בת עין אוכמא בה עיקר הראות שכולם אינם פועלי' אלא ע"י שהרי המ' פועלת הספי' ועיקר הראות בבת עין וממנה מתפשטי' ז' ספי' כדכתיב על אבן א' ז' עינים והם בית קבול לכל מציאות בחי' ההשגחה הנז' וידוע שעיקר התורה והמצות תלוי בסוד ז' ספי' יש דבר פוגם ויש דבר מתקן ויש במדה זו ולא בזו לכך יהיו ז' עינים ז' גלדי עינא הרי שע"י כך יהיה בסוד ההשגחה כל הבחי' אשר בספי' כדי שיהיה פרטיות ההשגחה בכל ספי' וספי' בענין שחותם בדין דהיינו סוד הגוונין נמצא בכל ד' גוונין בכל א' וא' מז' גלדי עינא להסתכל בכל א' מז' ספי' ולזה יתפשטו לתחתוני' ממש ז' מלאכים הם ז' עיני' משוטטי' בכל המציאות וכן פי' בפ' פקודי שהם מהיכל זכות בסוד הגבור' מפני שהעיני' כחות הגבור' הם כדפי' כ"מ שנתנו חכמי' עיניהם או עוני או מיתה ויתפשטו ממש בעולם ולהם ז' שמות פי' הגאוני' בשמותם:

תמר ב - פרק כד

בענין גוון הלובן שבעין לא דברנו מפני שתלוי ענינו בזה הנה העינים האלו זמנין סגיאין אינון מתלהטין בסומקא ואז ההשגח' בקושי גדול על ישראל והעולם נשרף מאדמימות הגבורה שהרי אודם העין כולל גבורות חזקות עד מאד ושאר הגווני' סוף סוף הם דיני' ועיקר העיני' הם מאודם וגבורה ודין חזק וכאשר מעשה התחתוני' גורמי' להלהיב העיני' כתי' והרע בעיניך עשיתי ומיד הדין מתלהב להמשיך הדין ההוא אל התחתוני' הנה

מיד צריך תיקון גדול להשגחה העליונה והתי' הוא שהבי' היא בחי' שממנה התעוררות הדיני' כדפי' שהיא סוד בית פ' והיה כי יביאך שממנה יניקת אודם הדין וצריך לתקן שרשי' אלו והא כיצד יש בחי' לבי' שהוא מקור התעוררות הדיני' נהר דינור נגיד ונפיק מן קדמוהי ויש בה בחי' יפה מאד דהיינו הבחי' המתדבקות למעלה שהיא נהר יוצא מעדן להשקות את הגן והיינו שורש אשר אל הבי' בעמקי החכמ' ויש לה עוד שרש נעלם בעמקי הבתר דהיינו שורש לשרש בענין שבחי' עינים למטה הם נשרשי' בבחי' עיני' למעלה וימשך מבחי' אל בחי' חסד עליון משרש עליון ממדרגה אל מדרגה עד הבחי' הזאת הנגלית ולזה יתפשט אור עין ההשגחה העליונה משרש אל שרש. והנה המציאות הוא שהדיני' הם נובעי' מהבי' והיינו הדם שע"י הלובן העליון המאיר משרש אל שרש. יתהפך לחסד והיינו הדם שבשדים בחי' ידועות בבי' יתהפכו לחלב והיינו הלבנת הדיני' ואותו החלב בעת שאין דין דרכו להיות נשפע דרך אחרת דהיינו בפה הבן להניקו חסדי' העליוני' להתפרנס ועתה שהאם רואה שהבן עיניו כיוני' הם ממש מלת ולא תונו איש את עמיתו שהשגחה נהפכה לדין מיד היא מתקנת שמשפעת המקורות של החלב לעיני' והעיני' מיד רוחצות בחלב ומתלבן אדמימות' והיינו שעם היות שעד עתה הלובן שבעין לבד היה חסד עתה נהפך הכל לחסד והיינו רוחצות בחלב וענין רוחצות הוא שממש רוחץ הדין משם והאודם ומעבירו וההשגח' מתתקנת ברחמי' וחסד והיינו סוד עדר הקצובות שעלו מן הרחצה שהם אותם העיני' המתאמות בהשגחה דהיינו אודם וירוק ושחור שהם כולם רוחצות בחלב שעליהם נאמר עדר הקצובות שעלו מן הרחצה וענין תאומתם הוא ע"י ההשגחה שיש לכולם בסוד כללותם אלו מאלו כדפי' ובהתרחצם יתהפכו כולם ללובן וחסדי' ע"י החלב המלבינ':

תמר ב - פרק כה

לבאר הדרוש הקודם צריך להקדי' שענייני סדר ההשגחה בעיני' הם ו' בחי' משתנות כפי הענין והזמן ע"י מעשה התחתוני' וכפי' מה שהם גורמין מלמטה כך היא ההשגחה העליונה מלמעלה. ההשגחה הא' (היא) היא הנהגת הבינוני' ישראל יושבי' על אדמת' והעיני' משגיחי' דינם לא רוב טובה ולא רוב פורעניות אלא הנהגה מזוגה לא אויבי' עליהם ולא נסים נעשים אליהם וזוהו ההנהגה בינונית בגוונ' העיני' דהיינו סוד הנהגת הספי' בהמזגת בתי דיני' עליוני' והעולם מתנהג והדייני' שוקלי' ופורעי' לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו והיא הנהגת הספי' בינוני' מבי' ולמטה והיינו ההשגח' המסובבת. ההשגחה הב' היא הסתר פנים והעיני' מתכסי' מגביני' ואינם משגיחין לא בדין ולא ברחמי' ואז אין ישראל נוצחי' אלא נתנים ביד עמון ועמלק ומדין ובני קדם וירעצו

וירוצצו את ישראל וילחצום. עד ויקץ כישן ד' כגבור מתרונן מיין ויך צריו אחור והיינו השגחת השינה שבעלי הדין מאליה' שולטי' והאויבי' מתרברבין דהיינו דין הנעשה מאליו בהסתר פני'. ההשגחה הג' הם העינים המשגיחי' באדמימות והיינו הדין ההוה על ישראל בבוא עליהם צרה וצוקה, חרב אויבי' למשגת דבר כי יהיה ארבה חסיל שדפון ירקון כל אלו עונשי' משגיחי' מלמעלה מצד אדמימות העינים בהשגחת הדיני' אף אם אין חורבן המקדש כגון ויהי רעב בימי דוד וכגון שלש אני נוטל עליך וכגון בימי אליהו ואלישע חי ד' אם יהיה טל ומטר כ"ז הנהגה בסוד הדין המתגבר בספי' והעיני' מתאדמין באדמימות הדין והגבורה שולטת. ההשגחה הד' הוא סוד הגלות ההוה הזה והיינו מצד שחשכו הרואות בארובות והיינו שכל העיני' העליוני' נקדרו בחשך הדיני' וההשגחה בעינים חשוכי' עד היות ההשגחה בעד עבי' סתר לו דהיינו סכות בענן לך והם לילי"ת וסמא"ל ששולטי' בעונותינו ונתלבש' ההנהגה בהם בסוד השרי' החיצוני' וירדה שכינה לתוך השרי' עם ישראל ושוב אין ייחוד בספי' ועינים לאו אינון בארח מישור אלא בעקמימות שאין פני הכרובי' איש אל אחיו ואדרבא באדמימות והספי' משפיעות דין ולא רחמי' ומר ולא מתוק ואין יום שאין קללתו מרובה מחבירו זולתי סעד וסמך שעושי' לשרי' השרודי' אשר ד' קורא במעט מזער עבודת' ומה גם לעובדי' על דרך החכמ' הפנימית אשר ד' קורא שהם סעד לה באמת להשפיע לה ולייחדה ייחוד מה. ההנהגה הה' היא הנהגת הגאולות הקודמות ר"ל בזמן שיש' בטובה היא השגחה נמשכת מסוד ראשי' והיא העינים המאירי' באור הרחמי' מצד החכמ' והנהג' זו עם היות שהיתה בה דין עכ"ז תקל דיניה ומעולם לא יהיה בה גלות ולא ישר' נענשים בה כפי עונשו לבד אבל פירוד שכינה ושליטת הקלי' הם בה ולפי הנראה (הם בה) הנהגה זו לא היה מעולם מפני שהכתוב מעיד שההנהגה היא מראשית השנה ועד אחרית שנה בלא א' אמנם היא הנהגה יפה ודומה להנהגת העולם בימי שלמה שנאמר ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם שהאירה הלבנה מסוד החכמה דהיינו מראשית השנה באלף שהיא חכמ' ועד אחרית שנה שהיא מ'. ההשגחה הו' היא הנהגה העתידה שנאמר בה עיניך תראינה ירושלים נוה שאנן והיינו היות העינים האלו רוחצות בחלב אור הכתר המתגל' לחכמ' ומחכמ' לבי' ומשם נמתקות המדות כולם בחסד גמור והדין מתעלם מכל וכל והחיצוני' מתבטלי' ואין שטן ואין פגע רע והיא ההנהגה העתידה כאומ' ראשון לציון הנה הנם ודומה לה עת נציחת מלחמות ישראל כל מלחמה ומלחמה כפי ענינה ואז הי' עת המשכת החלב וישראל עושה חיל כגון מפלת המן וסנחרב וכיוצא:

תמר ב - פרק כו

כבר פי' שישראל במעשיהם גורמי' סילוק ההשגח' ומהות הענין היא שסדר ההשגח' האמיתית הוא שנה"י יתפתחו דהיינו גבינין עיינין ולא יהיו חוצצים בעד ההשגח' העליונ' וההנהג' תתנהג כשורה לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו בב"ד העליון הדני' סדר ההנהג' כפי ההנהג' ההגונה והיינו אומרו צדק ילין בה ממש בלי וותרנות' והעם היושב בה נשוא עון ואז עיניו על דרכי איש וזהו העיקר אמנם כאשר הדורו' יחריבו ויקלקלו מיד סוד ב"ד זה לא ידין הוא בעצמו אלא יתלבשו ג' מדות אלו בנה"י והיינו גביני' שהם מכסין על עיינין ואז ההשגח' מבולבלת מפני שמתלבשת בג' מדות אלו נאספין מפני הרעה והעולם בבלבול גדול שאין ב"ד זה המלביש ב"ד העליון מנהיג הנהג' המסודרת הנז' והרשעי' מחזיקי' ברשע'. והדין הוה והזמן מתקלקל בדין הנשפע ומעט מעט הדין מכביד עד שעושה צרות רבות ורעות ומתילדות על ישראל גזירות שאין הסתר הדין יפה לישראל ולא העלם ההשגח' מפני הרשע ברשעו דבר יום ביומו ולזה העולם יתנהג כשורה ומקורות החסד נפתחי' מלמעל' לפי צורך. אמנם כאשר שהשגחה העליונה מב"ד העליון נותן שכר טוב לצדיק ומכשיל יסתם מכל וכל לא ניכר שוע לפני דל ואין אדם ניכר לומר מעשי טובי' ממעשיך וגברו ידי עושי רשעה ובחנו אל"דים וימלטו וזהו הנהג' רעה שישראל אוצרי' ומסגלי' עבירות והדין מתעורר על הכל יחד ולזה היו הנביאים הקדמוני' מעוררי' דין על ישראל כגון אליהו ואלישע שהיו מביאי' רעב וצרות על ישראל הי' רכב ישראל ופרשיו והיו ישראל עובדי' ע"ז והקב"ה מסתיר עיניו ומשפיעם טובה היו יודעי' שהעיני' העליוני' הם סתומי' וימשך מהענין רעה לבסוף כליה על ישר' לכך היו פותחי' העיני' העליוני' ומשפיעי' דין ומישרי' את ישר' ואח"כ מרחמי' עליהם. והנה ב' הנהגות אלו שהם הנז' בפ' הקודמים שהם סתימת העינים או פתיחת העיני' יפה היא פתיחת העיני' אפילו שיהי' לדין מסתימת העיני' ברחמי' מפני שסוף סוף דין יתעורר לבסוף שאין הב"ה וותרן ולזה היו חפצי' בפתיחת העיני' ובהשגח' יותר מסילוק ההשגח'. אמנם כאשר יתפתחו העיני' אפשר שיתפתחו לדין ח"ו על מה שסגלו ישר' עבירות או לרחמי' על מה ששלטו בהם האויבי' לכך נאמר פקח עיניך וראה שוממותינו ירצה כשיהי' הפתיחה לא יהי' לצד הדין אלא לעורר הדין על אותם שענו את ישראל והענין תלוי בזה אם הספי' התחתונות דהיינו סוד עינים שהם שרשי' לחגת"ם כדפי' יגבירו סוד הגבור' דהיינו שיתאדמו הגווני' והלובן שבהם בלתי משגיח אלא אדרבא מתאדם הרי הגבור' גוברת וכשיפקחו העיני' להשגיח תהי' ההשגח' ח"ו לאבדן של שונאיהם של יש' מפני מה שסגלו חובה כל זמן שההשגח' היתה מתעלמת

מהם וענין זה הי' כשישראל עבדו ע"ז בבית א' עד שגלו מכל וכל עד שהשליכם מעל פניו. ופעמי' תהי' הפקיחה לטוב כגון פקח עיניך וראה שוממותינו דהיינו שהמקורות האלו יפתחו עצמן ויסתלקו מבחי' אל בחי' עד שיתדבקו בשרש השרשי' העליון דהיינו סוד עין שבכתר שנק' חיוורא דחיוורא (וחיוורא) וחוורא דכליל כולהו חיורי והיינו שהיא חסד הגמור ויתפשט הלובן ההוא אל החכמ' ומן החכמ' אל הבי' דהיינו נהר יוצא מעדן ומשם יאיר בשרשי' אלו וכולם יתלבנו ואז החסד בכמה (מיני') מיני חסד הכלולי' בו הוא גובר דהיינו לובן שבעין ומשקיע ומכניע כל שאר הגוני' ומשבית הדיני' ומטביע כל שרשי' הקשי' שהם ירוק וסומק ואוכם בלובן ומתלבן ונהפכים לחסדי' ואז נאמר פקח עיניך דהיינו שיפקח העין להשגיח על ישראל והיינו לעשות נקמה במחריבי ארצינו והיינו ויקץ כישן ד' עורה למה תישן והיינו שיהי' הלובן והחסד על ישראל ואז הדין והחסד פועלי' בחסד והיינו שע"י אותו הדין יעשה נקמה בפרעה בסנחרב בהמן בעמלק ובכל מי ששלח יד בישראל והיינו שהדין נעשה בהשגח' ובגווני העין. אמנם בהלבנה מצד החסד העליון על ישראל והיינו ראיתי ראי' לטוב על ישראל והיינו ב' פעמי' עורה או עורה והקיצה וכיוצא:

תמר ב - פרק כז

הנה הגביני' פי' לעיל שהם נה"י הם המכסי' על העין שלא יסתכל בכ"תר ירצה שלא יתקשרו שרשי' בשרשי'. אלא אדרבא הם מסלקי' ההשגח' מב' בחי'. הא' שלא ישגיחו למטה אל התחתוני' כראוי כדפי' לעיל. הב' שלא ישגיחו עין בעין שרשי' בשרשי' אותם שבכתר עם אותם שבכתר עם אותם שבחכמה ובי' כדפי'. והטעם כי ההשגח' כאשר תהי' לנקות את ישראל דבר יום ביומו יהי' סבה להיותם נשוא עון ומיד הדיני' מתתקני' ומתקשטי' ונקשרי' השרשי' העליוני' דהיינו ענין דז"א בעייניו דאריך ויהיו בזה ב' ענייני' ב' השגחות הא' קשה דהיינו בהיות הפקידה לישראל כרגע והדין נשפע מהספי' אינו פוגם אלא מיד נשפע ונטהרי' השרשי' והדין נשפע אמנם יהי' סי' שישראל יהיו מדקדקי' במעשיה' ויזדככו ויתבררו ויתלבנו ויצרפו וכיון שכן מיד היא מזדמנת להם ההשגחה הב' דהיינו הנח' ומתיישבת שיהיו השרשי' נקשרי' בשרשי' עד שאין הפסק בין הכתר עין עליון לעין תחתון ויאירו זב"ז נמצא שאותם הגביני' הם מכסי' העיני' בב' בחי' מכסין בערך שילבישו ההשגחה העליונ' שלא תתפשט למטה ויהי' ההנהג' מתלבשת מאבות שהם חג"ת ומ' עמהם לבני' שהם נה"י ואז יהי' סבה להיות ההשגחה מתדחקת ומתעלמת ומכסוי הזה ימשך עוד ב' שהם גורמי' שאין השרשי' האלו נקשרי' בשרשי' העליוני' שבכתר והיינו מה שהמשיל ר"ש ואמר דאיהו כסותא שמתכסין על העין שלא ישגיחו

בעינא פקיחא עינא דעתיקא קדישא דעלייהו זה עיקר דבריו אם אינו לשונו ממש. והנה פתיחת העין היינו שיהי' נבדל גב עליון מגב תחתון דהיינו נו"ה זה מזה כאומר פתחו לי שערי צדק והענין כי כאשר יפתח העין העליון שהם סוד מדות כדפי' הנה אלו הם שערי' אל ההשגחה ההוא שתהי' הנצח נקשרת בחסד והגבור' בהוד ולזה יעלה הנצח לצד מעלה שהוא החסד וירד ההוד לצד מטה שהיא הגבורה שלעולם החסד עליון והגבור' תחתונ' שהדיני' מתרחקי' מלמעלה תמיד ויהי' ביניהם שהרי יש השגחה אמצעית שהיא השגח' הת"ת והמ' ובזה מתבטלי' ב' מדות אלו אל הנהג' השרש אשר להם שהם חו"ג ועיקר ההנהג' בחו"ג והיסוד שהוא האמצעי המשלימם הקושר ב' יחד מרחיב עצמו ושערותיו העליונות שהם חלק הנצח מתעלי' בנצח ושערותיו התחתונות שהם חלק ההוד שהרי יש ליסוד בחי' עם הנצח וההוד והוא מתחלק לב' ואינו קושרם יחד להנהגה אלא מתבטלי' אל הספי' העליונות ואז השגח' מג' אבות ואז סוד הנבואה מאספקלריא המאירה והיינו מה שתמצא בזו' בכמ' מקומו' ובתי' בפתיחו דעיינין. אמנם כאשר הם מתאחזין ונסתמין ומלבישי' ההשגח' העליונ' אספקלריא שאינה מאירה סתימו דעיינין וכאשר יפתחו העינים מעט כדרכם במעט מעלימין כל אור לבן וכל סוד החסד שבהם אמנם אם העפעפי' העליוני' יגביהו בחזקה יתפתחו העיני' למעל' ויתקשרו באור לובן הכתר והלובן יראה והחסד יגבר וההשגח' היא ברחמי'. ועתה בבחי' אלו כמה מציאות יתחדשו בלב המעיין מן המשל אל הנמשל והכל עולה אל ענין א' שהרי יש כמה בחי' ההנהג' זו למעל' מזו לטובה או להפך פתיח' מועטת בעין רחמי' פתיחה גדולה בעין רחמי' או בהפך באודם או להיפך בסילוק ההשגחה יש סתימה וסתימה על סתימה ושינה ותנומה שיש כמה בחי' לאלו העניני' כפי מה שגורמי' העליוני' במעשיהם ויש סתימ' ועליה עצימה שהיא הסתימה בעצם ויש עליהם תנומה ועליהם שינה והכל סוד בחי' ההנהג' יובנו מתוך מה שפי'

תמר ב - פרק כח

ההשגחה העתיד' להיות היא שיהי' אור הכתר משגיח דרך השרשי' האלו ויהי' סוד העין הזה בית קבול ללובן העליון ויהי' החסד מתרבה בעולם והיינו סוד עין עליון עינא פקיחא משגיח בעינא דלתתא ומיד יהיו ב' עינים התחתוני' דהיינו ת"ת ומ' זכ"ון עין א' דהיינו ב' השרשי' ימין ושמאל נעשו עין א' ועליהם יחד נאמר כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון וכתיב כי עין בעין נראה אתה ד' והנה אלו הם ב' השגחות הא' גדולה והב' גדולה ממנה הגדולה היא כי בעין נראה אתה ד' הן אמת השרשי' העליוני' נתגלו אמנם ישראל לא השיגום שלא נתגלו אנא לשרשי' אבל לא נתגלו אל התחתוני' והיינו נראה אתה ד'

נראו שרשי' לשרשי' אמנם ישראל בדקו על הדבר כאומ' היש ד' בקרבנו אם אין ולא עמדו על האמת ואדרבא נענשו מפני שלא בדקו כראוי כדפי' בזו' פ'. אמנם הגדולה העתידה יתגלה הענין אל התחתוני' באומ' כי עין בעין יראו ממש ישיגו ישר' המעלה הזאת שיתגלה החסד העליון ויאירו השרשי' אלו באלו ויהי' ההשגחה מתפשטת בעולם ואז החסד גובר בעולם שלובן שבעין גובר ושאר הגווני' נכללי' ויהיו כמה חסדי' הכלולי' בלובן גוברי' והיינו סוד עין בעין ע"ב חסד דהיינו שיש בו ע"ב חסרי' כמנין חסד והיינו חיוורין דכלולן ביה:

תמר ב - פרק כט

הנה בכמה מקומות ייחסו רז"ל בכיה להקב"ה מקרא דכתיב ואם לא תשמענה במסתרי' תבכה נפשי מפני גווה והיינו בבתי גוואי והם השרשי' האלו אל הספי' דהיינו בחי גוואי לא למעלה בעינא פקיחא דלית תמן בכיה. אמנם בעיינין אלו ופי' שהקב"ה מוריד ב' בכיות לים הגדול. והנה הבכי' מבחי' אחרת יהי' דין לכך לא ימצא הדין בכתר ואין בעין ההוא דמעה ח"ו. אמנם הדין בעינים אלו ויש בהם ב' דמעות. אמנם הבבי' יהי' רחמי' שמתוך הרחמי' בוכה ואלו הי' יכול לתקן הי' מתקן אינו יכול בוכה והיינו סוד העיני' אלו שהם משגיחין לדין והנה ישראל הם חביבין לפני הקב"ה אפילו בעת קלקולם כאומ' כי את אשר יאהב ד' יוכיח. והנה הם צריכי' מלקות לטהרם מצד א' ומצד הב' חומל עליהם הקב"ה כרחם אב על בנים ואם לא יוכיחם וילקם יאבדו ויעשו זרים החיצוני' לכך מלקה אותם בדין וחומל ומיד בוכה והיינו סוד הבכיה והם ב' עינים ימין ושמאל ומהם ב' דמעות וכל דמעה ודמעה היא סוד י' א"כ אלו הב' דמעות הם ב' יודין והם ב' מדות הדין מב' עינים דהיינו עין ימין ועין שמאל ובהם גבורו' דהיינו סומקא ואוכמא שהם גבור' תתאה בגבור' עילאה ולכך בהם נאחזי' ב' מדות ב' דמעות בעין ימין היא גבורה עליונה וגבורת תתאה למעל' מפני שהימין זכר ועיקר הדין בגבור' והמ' גבורה תתאה נטפלת אליה והיינו סוד יום א' דר"ה שהגבורה תתאה נכללת בעליונ' ובעין שמאל נקבה גבורה עליונה נטפלת בגבור' תחתונ' והיינו סוד יום ב' של ר"ה מדבריהם ב"ד תחתון וב' עינים השגחה א' וב"ד א' יומא אריכתא ודאי בענין שב' דמעות הם שרש לב' מדות הדין דהיינו גבורה ומ' כדפי' בזו' פ' שמות סי'. וצדקו דבריו עם מה שפי' כאן באידרא אמנם כשתדקדק הדמעות הם מים מצד החסד קצת והם מלוחים מצד הדין והיינו רחמי' בדיני כדפיר' ולכך עיקרם בדין ויש בהם רחמי' שריין בב' גוונים סומק ואוכם שהם ב' גבורות כדפי' ועיקרם הם יאה"דונ"הי ב' יודין ב' דמעות כדפי' בתי' שענינם בב' בתי עיני' והענין שכל דמעה ודמעה היא סוד י' והיא מבת עין וסוד בת עין יש בה ב' בחי'. הא' הכלי

היא י' תתאה הב' האור המאיר בתוכו דהיינו י' עילאה כדפי' בתי' בענין שתהיה סוד בת עין סוד דמעה ודמעה היא סוד י' י' דהיינו מים עליוני' ומים תחתוני' ב' יודי"ן קשורו' כא' חציה למעל' וחצי' למט' ונודע כי סוד ב' עינים הם ת"ת יהו"ה ומ' אד"ני והם ג' גוונין אר"נ וג' גוונים הו"ה ובעין שמאל נקבה עליונה נכללת בי' תחתונה ויהיו ב' יו"דין עליונה בתחתונה ותחתונה בעליונה נכללו זב"ז וזב"ז סוד יא"הדונהי ב' דמעות והקב"ה מורידן לים הגדול הנה אלו היה הלובן העליון נפתח למטה היו כל הגוונ' רוחצות בחלב והיה העין נתקן ומשגיח לטובה על יש' וגואלן מיד. אמנם אין הענין כך אלא מורידן לים הגדול ונודע שים הגדול היינו סוד ים החכמ' שהיא סוד החכמ' נפתחת בבי' ונעשי' ב' ים בודאי ששם מבוע החכמ' מרבה נחל עדניה עד שהיא נעשית ים החכמ' מהמים העליוני' ושם עולות ומתרחצות לכך מרחם ואינו מרחם מפני שעיקר רפואת ההשגחה אינו אלא שירד אליהם החלב דהיינו מקור עין הכתר משגיח בכל העין כולו יחד וגם ב' אלו העניני' הא' החלב הב' כל גווני העין וכאן הם ב' קטני' מאלו הא' מים מן החכמ' לבד שאינו חלב התהפכות הדם ללובן כדפי' מפני שאין מן הכתר כדפי' הב' לדמע' לכתר שהיא בחי' בת עין לא לכל גווני עינא ובזה מליחות הדמעות נמתק ומרחם על יש' רחמים קצת וגוזר עליהם גזירות טובות לעתי' לתי' שפי' ומטעם זה הבוכה על בהמ"ק מה טוב חלקו:

תמר ב - פרק ל

הנה העיני' מסתכלי' בעינא פקיחא ומשם מתהפכי' לרחמי' כדפי' אל יעלה בדעתך שהמדות העליונות הם סוד השרשי' הנז' דהיינו העיני' יוכלו לסבול היותם מסתכלין תמיד במקור העליון דהיינו עינא פקיחא שאלמלא כך לא היה דין כלל בעולם מעת שנפתח פעם א' היה תמיד נקשר והרי מניעה מהכתר שהרי נק' עינא פקיחא דלא נאים כדפי' בעין הבדולח תמר. אמנם הענין שאין הספי' התחתונות יכולות לסובלו לרוב הבהיקות והרחמי' הפשוטי' יהיו סוד העיני' בסוד אומ' והחיות רצוא ושוב שאינם יכולי' לסבול היות הרחמי' העליוני' מלבישי' אותם שיתבטל דינם מכל וכל וצריך העולם בדין שלא לעולם נתקן אלא פותח וסוגר תמיד העין כך ממש הוא סוד הספי' בשרשי' הנז' שאינם יכולי' לסבול היניקה מהכתר תמיד ולזה הם סותמו' ונעלמו' בעד ההשפעה הזאת והיינו והחיות רצוא ושוב רצוא להאיר משם ושוב שאינם יכולי' לסבול ובזה ימצא בהם ההנהגה בדין לצורך התחתוני':

תמר ב - פרק לא

הנה כשתדקדק סוד ההשגחות תמצא שהם אלו בספי' העליונות כי במציאתם למטה פי' לעיל בפ' כ"ה. ההשגחה הא' הטובה שאין למעלה ממנה היא היות הכתר תמיד מאיר באורו למטה בעין תחתון וזה מעולם לא היה אלא עתיד להיות כאומ' כי עין בעין יראו בשוב ד' ציון. ההשגחה הב' שיאיר אמנם לעתים ברצוא ושוב ואז אינו מתגלה אל התחתוני' והיינו סוד כי עין בעין נראה אתה ד' ואז רחמי' פשוטי' לישראל לצורכם. ההשגחה הג' שיהיה ענין זה לתקן אדמימות הדין שבעיני' התחתוני' כאומר עורה למה תישן ויקץ כישן ד' ויתלבנו העיני' לישראל ויתאדמו לאויבי' והיינו סוד רוחצות בחלב וכיוצא ואז נקמות יהיו ההשגחה הד' שיהיו העיני' התחתוני' משגיחי' תמיד ותהיה ההשגחה נכונה מאירה לישראל דבר יום ביומו והיינו השגחת הספי' סתם לא אודם ולא לובן. ההשגחה הה' שיתאדמו העיני' מסוד אודם המחשיך הראות לא אודם הכעס לבד אלא גם אודם המאדי' הלובן ויחשכו קצת ההשגחה ואז הוא משניתן רשות למשחית קצת לא הרבה. ההשגחה הו' שיהי' בהם בת עין שמחשיך הראות והיינו ענין שליטת החיצוני' ובתי עיני' לילי"ת וסמא"ל השולטי' על ישראל ועכ"ז העיני' הם פתוחות. ההשגחה הז' עצימת עיני' בעצם ואז סילוק ההשגחה ונתנו יש' לאכול לאויבי' וזה יהיה בב' בחי' או בבת עין דהיינו בגלות או בלא בת עין דהיינו בזמן שישראל על אדמתם. ההשגחה הח' סגירת עיני' לא עצימת עין בעצם שאז הם מושגחי' קצת דרך גבות עיני' ומסתכלי' הספי' העליונות דרך העליונו' והעצמה יהיה שאין השגחה כלל ולא יושגחו התחתוני'. ההשגחה הט' היא התנומה שהיא נוספת על עצימת עין שהרי העצימ' עכ"ז ירגיש קצת. אמנם התנומה מסלק עוד השגחה זאת. ההשגחה הי' שינה בעצם שהיא תוספת על תנומה שאלו יסלקו ההשגחה מכל וכל ולא ישגיח אלא בספי' לקיום עצמן ויעזבו התחתוני' מכל וכל וזו רעה על רעה קשה מאד זמן החרבן וכיוצא כאומ' אז יקראוני ולא אענה ח"ו, ההשגחה היא בגלותם של ישראל סוד הבכיה והמתקת הדמעות שהיא רחמים קצת מעט מזער לא רוחצות בחלב יושבות על מלאת אלא רחיצה בים הגדול. כל סוד עייינין כללתי מחש"ק ש' א' סי' א ב' ג' ד' ה':

תמר ג - פרק א

בביאור חוטמא ואודנין:

הנה סוד החוטם ביה אשתמודע פרצופא והענין שסוד החוטם הם סוד הגבורות הכוללות כולם בסוד קו האמצעי דהיינו למעלה סוד הת"ת הכולל הגבורות ולכך יש בה ימין ושמאל והיא הגבורה באותם הבחי' בבחי' קו האמצעי ויש בה דיני' קשי'

משא"כ חוטמא דאריך כדפי' בעין הבדולח שהיא נחת רוח ובחוטם ניכר כל מעשה הפרצוף בא"א שהוא רחמי' גמורי' בחוטם ניכר מעשיו ובז"א שהוא דין בחוטם ניכר דיניו בעצם א"כ בסוד החוטם יוכר ויראה כל סוד הדיני' ויתגלו בבחי' זו בעצם א"כ עם היות שפי' הדיני' בתי' בשערין במצחא בעיינין הרביעי הזה חוטמא הכביד והדיני' נכרי' בעצם משתלשלי' עד אחיזתם בחיצוני' והענין כי החוטם מפרשת הדיני' שלא יתפרסם הדין בשום תי' מהתי' הקודמי' מפני שההשגחה היא נעלמת כדכתיב עיניך יוני' שאין מרגישי' בהם וב"א טועי' וחושבי' שאינם בדין וכן מצחא זמנין דלא אתגליא. אמנם חוטמא מפרסמת בעצם הדיני' והטעם שדיני התי' הקודמי' בצאתם למטה אינו נרגש המציאות לא שאנו יודעי' שאלו הכחות יונקי' משם מצד פעולותיו כדפי'. אמנם כחות החוטם נאחזים ומשתלשלי' ממש מסוד החוטם והיינו דכתיב בערו ממנו עלה עשן באפו. וכיוצא הוראת הכתובי' על הדין מהם ממש והטעם לזה שכחות הדיני' משתלשלים מהגבורה בסוד עילה ועלול והשתלשלות העלולי' אלו באלו קרובי' מאד זה מזה עד שסוד הכחות נאחזי' בעצמות הגבורה ע"י האמצעי' והיינו אומ' עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל קרב הכתוב הענין אל האבר הזה מאד מאד וחרה אפי וכו' והרגתי וכו' וחרה אף וכו' ועצר וכו' בכל מקום נתן קשר הדיני' וקורבת' אל הקשר הזה מאד. עוד ירצה שיופי הפרצוף ותיקוניו תלוי בחוטם כי אחר שז"א תיקוניו הדיני' יופיו בדיני' וכאן סוד הגבורה בבחי' הת"ת א"כ הוא דיין האמת דין אמת דהיינו הדין היפה והישר ואחר שז"א הוא נאמר עליו בחור כארזים גבור ד' איש מלחמה תי' יופי פרצופו ביופי הדיני' ועקר גמר מעשה הדיני' (ועקר גמר) בחוטם. והטעם שעם היות שיש דיני' בשאר תי' הנז' שער מצחא עייני' וכיוצא לא גמרו הדיני' אלא ע"י החוטם מפני שבחוט' יש אחיזה לבעל הדין המקיימין גזירת הדיני' הנגזרי' משאר בתי דיני' הנז' א"כ יופי הדין אינו ניכר בדייני' אלא בשוטרי' המקיימין הדין המפרסמין הדין ונאחזי' כאן כאשר ית'. וכמו ששאר איברי' אינו ניכר מציאותם אלא ע"י החוטם כך אין דין שאר תי' ניכר ואין דיניו של הקב"ה ניכרי' אלא ע"י החטם שאין הדיני' ניכרי' מצד ההשגחה שהם העיני' המשגיחי' בעינינו ב"א כי מי יודע מה השגיחו וכיוצא לשאר איברי' ומה גם איברי' נעלמי' נסתרי' כגון המוח מי יודע מהיולד בו ומה גזירתו להוציא במצח אלא ע"י מה שיתפרסם ויתגלה ע"י הכחות התלוים בחוטם שהם מפרסמין הדיני' ומודיעי' אותם ומקיימין אותם בענין שאפי' הנעלם והנסתר יגלה ומתפרסם בסוד החוטם. ומטעם זה יהיה אל החוטם מה שאין אל שאר התי' שהרי שאר התי' כולם כגון עייניו אודנין שערין מצחא פומא דיקנא כל א' וא' לעצמו מתבחן כל א' לפי ענייננו. אמנם החוטם הוא נקודו

המרכז לכל התי' הוא אוחז בכולם וכולם בו מצד מעלה שערין ומצחא מצדדיו אודנין ועינין ושערין ודיקנא מצד מטה פומא ודיקנא והחוטם נקוד' מרכז לכל מורה שכולם מתתקני' בו והוא מתתקן מכולם והיינו ממש מורה על הנמשל העליון שהשרש הזה שהוא שרש הגבורה בבחי' הת"ת הוא נקודה אמצעית נקשרת בגבורו' כל שאר התי'. מחש"ק ש"ט סי' ה' ו' ז':

תמר ג - פרק ב

הנה האבר הזה הנכבד ימצא בו בחי' הא' יתפעל הוא בעצמו כמו שמתפעלי' בשאר האיברי' עיינין ומצחא כדפי' והיינו שיקמוט שעת הדין ויתארך שע' הרצון נחת רוח זהו ענין א' יתרחב ביאורו לקמן בפרקי' הבאי' בע"ה. עוד יש ב' בחי' חלק ימין וחלק שמאל שהרי הוא ממש נחלק לב' חלקי' שהם ב' נחירים נחיר ימין ונחיר שמאל והענין יורה על ב' בחי' בו כאשר נבאר בענין שיהיה בחוטם ענין עצמותו בעצמו ויהי' ענין נחיריו פנימי' שיהיו בו ב' נחירי' נחיר ימין ונחיר שמאל. עוד יהיה בו ענין המתנשב דרך הנחירי' כאומ' עלה עשן באפו הן אלה עשן באפי אש יוקדת כל היום.. והנה האבר הזה יש בו ממש שמות מחולפות בתורה הא' א"ף והוא השם המורה הדיני' הקשי' ומעט ממנו ימצא לטובה מעט מזער כאומרו ישימו קטורה באפך ורובו או כולו בדין. ויש נחירי' כדכתיב מנחיריו יצא עשן ויש חוטם וזה נמצא מעט מזער בתורה כגון ותפלתי אחטם לך וכל ענין הריח מיוחס לאבר הזה כנודע וירח ד' את ריח הניחוח ריח ניחוח לד' וכיוצא וראוי שהמעיין יתן אל לבו ענינ' אלו ופרטן ומכאן יבוא לבאר למעלה פעולת השרש הזה ומציאות ההנהגה הנמשכת ממנו:

תמר ג - פרק ג

ענין הדינים ומציאותם ג'. הא' הוא הדין החזק דק בתכלית דקות והוא הנשפע מהבי' דמסטר' דינין מתערין. הב' הגבורה בעצמה שהיא מוציאה דיני הבי' הנסתרי' אל הגילוי. הג' דיני המ' גבורה תתאה דאתי מגבורה עילאה. והנה אלו הם א"ש גחלי"ם עש"ן הרמוזי' בפ' עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל גחלים בערו ממנו. הנה האש להבת שלהבת דקה שהוא בחי' הדין מהבי' והנה אין הלהב הזה פועל במקומו עד היותו נאחז בדבר עב כגון העצי' וממנו יעשה גחלי' והם בחי' הדין מצד הגבורה העליונה בי' דכליל כל גבוראן מתפשט ונאחז ונסבך בגבור' המד' ועלי' ומוכנת אל הבי' כעצים אל האש ובחינותיה ועציה נדלקות ועושות גחלי' וזהו אש פועלת ואוכלת בתוקף והיינו הדין והאש בפועל ומן הגחלי' האלו יוצא עשן דהיינו דין המ' שהיא יוצאת ומתפשטת בבחי' והנה העשן שהוא גבורה תתאה דאתי מגבור' יצחק גבורה עילא' מהאי תננא אתכלילו אשא וגחלי

דנורא היינו המ' בהיותה פועלת הדין נכללות בה כחות הבי' והגבורה בדיניהם ומכחם היא פועלת שאי אפשר אל הדין פחות מב' עמה והטעם שאם אין הדין נשפע ממקור הדין דהיינו אשא שהוא כללות הגחלי' עם האש אין תננא עשן דין המ' ואם נראה שאין עשן דין המ' אין אש למעלה ודאי מפני שאין דין למעלה שלא ימשך מיד אל המ' ולזה כשתראה שאין עשן נאמר שאין אש ואין גחלי' וצמיח' הדיני' האלו מסוד החוטם ממנו מוצא הדין ומכחו הדלקתו למטה והיינו עלה עשן מציאות המ' באפו סוד חוטמא למעלה ואש דהיינו התעוררות הדיני' מפיו תאכל ונאחז למטה בגבורה עד שכוחותיה גחלי' בערו ממנו מן האש המוליד העשן להקשר באף:

תמר ג - פרק ד

הנה הדינים הנז' אינם עצם החוטם אלא הדין המתפשט ונשפע מן השרש. אמנם בלי ספק השרש עצמו דהיינו התי' הזה הנמשל בחוטם מתפעל וסוד ההתפעלות הוא כי סוד השרשי' כולם הם כלולי' מסוד הספי' בסוד שיעור קומתם עם היות שהם שרשי' עליוני' נעלמי' הם כלולי' מהספי' כולם והיינו שיעורם ומדתם ועתה כאשר הדיני' יתפזרו שהרי כלל הגבורות כולם אינם אלא ה' דהיינו סוד ה' עליונה ומשם יצמחו הדיני' שהם הגבורות והיינו החוט' ו' הצומח מן המצח ה' בענין שהם סוד הגבורות האלו שהם מתפשטות משורש הגבורות דהיינו גבורה עליונה הכוללת הגבורות בי' בעצמ' בשורש העליון מצח' ודאי ומשם מתפשטי' למטה בסוד חוטם והיינו התפשטות הגבורות ולא התפשטות ופזרם ממש למטה דהיינו בגבורה והוד ומ' לחוץ שהם זרוע ושוק וכיוצא אלא למעל' בשרשם יהי' סוד המצח בחוטם והחוטם התפשטות הדיני'. ועתה בזה אם יתפזרו הגבורות ויהי' בין גבור' לגבור' התמזגות המדות לא יהי' דינם קשה מפני שיש מזיגה בין דין לדין בין גבור' לגבור' ולזה הגבורה למטה אחר התפשטות בז' ספי' אין דינם קשה כמציאותם בשרשי' האלו מפני שכאן הם גבורות קשו' זב"ז וכוללו' יחד ואין ריוח מזיגה בין זו לזו ולזה יהי' דינים וגבורות מתחזקות ומחזיקות הספי' למט' שלא יקבלו המזיגה אלא יפעלו הדיני' ועתה מזה נקיש אל עצם הספי' השרש דהיינו הגבור' בחוטם שאם יהי' החוטם ארוך או קמוט וקצר במה תלוי ודאי שאינו תלוי אלא בשיעור הקומה כאשר נכלל החוטם בכללו' י' מי' יהי' שיעור מדתו ארוכה ותמזג החוטם דהיינו השורש בספי' אחרות והדין מתבטל ומתרחב בו הספי' אשר שם יקררו אש דיניה הקשים. אמנם כאשר יתלהב הדין יעלים אותם הכלליות והספי' הנכללות בו ויקצר שיעור קומתו והיינו סוד קצר אפיים וחוטמא דאיתקמיט והיינו הפעלות החוטם מצד עצמו ולזה לא נוכל לתת שיעור ומרה אל החוטם רק מה שנאמר בו כי הגבורות ה' קבוצות ומאוחדות שעדיין

לא נתפשטו היא המצח והגבורות מתפזרו' ומתפשטות אל מקומן בזרוע ובשוק ובנקבה הם הספי' למטה והבחי' האמצעית בין ב' בחי' אלו דהיינו סוד הגבורות מתפשטות לפעול אמנם מקובצות שאינם מתפזרות אלא כלולות יחד הם סוד החוטם בענין שהם ג' בחי'. הא' מצח. הב' חוט'. הג' זרוע יד שוק וכיוצא והם ג' מציאיות. הא' דין קשה ולא כ"כ דהיינו מצח סוד ה' ה' גבורות כלולות בגבור' הרבה. אמנם מתקבצות כדפי' הב' דין קשה למאד מאד והיינו החוטם שהגבורות מתפשטי' ונקשרו' יחד לא עבר ריוח ביניהם והיינו שהחמש עלו למספר אלף וד' מאה גבורו' דהיינו סוד ה' נקודות הנקודה האמצעית היא אלף והד' נקודות הם ד' מאות כזה [] והיינו סוד ה' שהם ה' נקודות וסודם חגת"נה בענין שעתה יוכלל בענין החוטם סוד ה' מהבי' באות ו' מהת"ת ושמור ענין זה מה שתמצא שנחלקו אם החוטם סוד ה' ראשונה שבשם או סוד ו' ועתה בזה מצאנו שורש לטעו' הב' סברות כאשר נבאר במקומו. והנה אל בחי' גבורות אלו ג' בחי'. הא' בחי' קשר החוטם בנצח ושם תחלק החוטם הם גבור' א' כוללת ה' גבודו' ויתפשט בחי' ב' התפשט' החוטם דהיינו התפשטו' הגבור' ויוכללו לאלף וד' מאות ואח"כ סוד החוטם שמהם יתפשטו הגבו' למט' ויהי' אלף אלפים רבוא גבורות וכל א' וא' מהם כלולות מד' מאות ויש דרך אחרת כתבתי' שם והבורר יברור בהכרעתו. מש' ט' סי' ה':

תמר ג - פרק ה

הנה השיעור הנז' יהי' בסוד החוטם בעצמו המשפעת השפע' האש כדפי' שיש אש ויש חוטם החוטם היא האבר בעצמו שורש הגבורות האש הדיני' הנשפעי' מהגבורות והנה יושפעו מהחוטם הזה ב' בחי'. הא' מנחיריו יצא עשן והנה כתיב וחרה אפי וחרה אף ד' וכתיב אף לבדו כי יגורתי מפני האף וכתיב יעשן אף ד' וקנאתו וכאשר תקבץ פסוקים אלו יוכרח כי העשן יוליד אף כאומר' יעשן אף ד' והאף מחוטמא נפיק דתמן הוא עשן א"כ הם אף ומשחית וחמה מעשן החוטם שהרי אף והחמה יחד דכתיב כי יגורתי מפני האף והחימה והמשחית דכתיב לפני שחת ד' את סדום ואת עמורה. כי משחיתים אנחנו את המקום. א"כ משחית מכלל העשן הוא נמצא היות מעשן הזה משחית אף וחמה. והנה כשתדקדק תמצא אלו בחוץ הם ד' כדכתיב והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו, והם עון ומשחית אף וחמה והעון אינו יוצא מהאף שהוא הפגם העולה ממטה למעל' וגורמין ע"י עון לעורר אף וחמה. אמנם ג' הם נשפעי' ומתיילדי' מן החוטם והם היותם שהם בחוץ הקלי' חיצונו' ממש ח"ו אין באף חיצוני טמא אמנם יש באף השפע' הדיני' שבהתפשטם ראוים להמשיך ולהחזיק הדיני הקשי' שהם האף והחמה והמשחית וכאשר יזכור המעיין מה שפי' בתמר א' בענין

המלכי' והשרשת העניני' למעלה בטהרה לא ירוחק ענין זה מדעתו כלל והנה העשן הזה והאש הנז' הם ב' בחי' הדין. הא' הוא שורש הדין והגבורות הקדושות. והב' שרש לדיני החיצוני' שכאשר יתפשטו יהיו טמאי' והנה הענין מג' גווני' אלו מפני שהעשן הוא הדין המתפשט ואליו יכונה ג' פעולות אלו וא"כ שפיר הוא דכתיב כי אז יעשן אף ד' וקנאתו כי העשן פועל ג' פעולות מכח ב' גבורות שהם ג' גווני' העשן האדום והעשן השחור דהיינו אף וחמה ויש אמצעי בין האדום והשחור דהיינו הירוק והיינו ג' גווני' הדיני' וכנגדם פועל העשן למטה ג' פעולות אלו דהיינו אף וחימה ובין אף לחימה אמצעי משחית שהיא הירוק ויתייחס אל הת"ת לפני שחת ד' בענין שהעשן מ' מצד הדין כולל ג' גווני שהם ירוק וסומק ואוכם שהם פעולות הנקראי' בהתפשטם לחיצוני' אף חימה משחית המשחית אמצעי בין האף והחימה והאף שחור והחימה אדום והעשן הזה המתפשט בו תלויות גבורות אלף אלפי' רבוא וד' מאה וחמש והיינו סוד ה' כדפי' לעיל בכ'. אמנם אלו הם מהעשן תלוי' בחוטמא מצד העשן המתפשט כדפי' והנה אלו הגבורות כלם בסוד הקדוש'. אמנם כאשר יתפשטו ישפיע ובסוד השתלשלות המדריגות עד המלאכי הקדושי' שהם הקשי' המשפיעי' לחיצוני' לא שהחיצוני' נכנסי' אל הקדש או יונקי משם ח"ו אלא בעולם הנפרדי' יש כחות הקדוש' מלאכי גבורות התלוי' מגברי"אל והם מקבלי' הדיני' והגבורות הנז' ומשפיעי' לחוץ ובערך בחי' הדין הזה שהוא השפעה לג' קלי' משחית אף וחימה אנו מייחסים השמות אלו שם לא שהם שם ח"ו והיינו סוד לפני שחת ד' וד' המטיר על סדום וכו' וכן מה שכתוב ויחר אף ד' בם (וילך) והי' שם צרע' עם גי' שכינה וכן וחרה אפי וכו' בו שהוא מאמר כותב התור' בסוד וכן פן יחרה אף ד' הכל בסוד הקדוש' העליונ' אמנם הם בחי' אל הדין ראשונה הכתר יתעלם ברחמי' ולא שהוא מתעלם שהוא מעין שאינו פוסק אלא שאין ז"א מוכן להגלות בו אור הכתר ולמתק דיני והרי הרשעי' מהפכי' בבחי' זו מדת רחמי' למדת הדין. הב' התלהבות הדיני' בשרשי האלו. הג' הוא ממש פעולתם בגבור' היונקת מן השרשי'. וממנה לגבורה תתאה מ'. הד' הוא השתלשות הדיני' משך נהר דינור בהקדושה דרך הכסא וההיכלות עד כל מציאותם ביציר' ומהם יתפשטו בחוץ וכאן הוא סוד בין קדש לחיצוני'. הה' הם החיצוני' בנוקבא דתהומא רבא היונקי' ע"י האמצעיי' במדורין שהם יונקי' מן ההיכלות ובחוץ ומשפיעי' לחיצוני' בחצריהם ובטירותם:

תמר ג - פרק ו

הנה החוטם יש בו ב' נחירי' מפני שהוא בסוד ו' נחיר ימין ונחיר שמאל הם ב' נקבים ואין ספק שהת"ת בחי' לעולם חציו אש וחציו מים א"כ בהכרח הגמור ב' נקבי' אלו אינם

על דמות דין א' שוה לכולם אלא יהיה דין אלו ב' נקבים על ב' בחי' ובז' פי' הקדמוני' ב' דרכי' הא' דרך האידרא וזהו הגבור' ב' בחי' הא' דין קשה גבורות ודאי והב' דין קשה יותר ויותר והענין כי הגבור' ב' בחי' וזה במ' שפי' כי סוד נהר דינור נגיד ונפיק מן קדמוהי יחזור לע"יו ותחלת השתלשלות נהר דינור דהיינו סוד הדיני' והגבורות יתחיל משרש זה וישתלשל מדרגה אחר מדרגה כדפי' עד התפשטו אל מקום פעולתו והנה בנהר זה נכללו ב' בחי' הא' בסי' שרש הדיני' הקדושי' שהם הגבורות הקדושות גבורה עילאה וגבורה תתאה וכל הקדושי' המשתלשלי' מן האש השורף המשריף שמהם נשתלשלו סוד השרפי' הכסא והמלאכי' הגבורי' כגון גבריאל בהיכל הרצון ומחנותי' וכגון היכלי זכות עצמו וכל צדדי הגבור' והדיני' הקדושי' ואלו לא ישתלשלו לחוץ ח"ו. הב' בחי' השרשת החיצוני' פנימה בשרש זה ויעשו שרש מתוק בסוד שער של תפילין ואלו הדיני' מחוייבי' מיד מלמעל' לקיום הפעולות והגבורות ההם והם בהקדוש' בכלל נהר דינור נמשכין ואינם מתמרמרין להטמא אלא אחרי צאתם מאת הקדש ואלו הדיני' הוא הידיע' להבדיל ולהכרית בין קצתם בקודש לקצתם בחוץ וזה מדריגה ידועה בנהר דינור קצתו קרוש להעניש הנשמו' בדיניהם שם בהיכלות וקצתו רע על ראש רשעים יחול. ועתה באידרא פי' ר"ש לדעת הקדמוני' כי ב' נחירים אלו מנחיר ימין צד הגבור' הקדוש' שהיא מתפשטת תמיד בקדושה ומנחיר שמאל מוציא עשן ועתה יתיישב שזה דין קשה וזה דין קשה ממנו שהוא שרש לדינים הקדושי' והעשן שרש לדינים החיצוני' ופי' שסוד הקרבן מתקן הדינים האלו בב' בחי' שהי' בו הא' עשן המערכה עשן מתקן עשן והב' עשן הקרבן המתהפך לאש שאש גבוה היה שם סוד אורי"אל אריה רבוץ ע"ג המזבח לתקן האש הקדוש העליון ולתקן דיניו ועליהם נאמר ישימו קטורה באפיך וכליל על מזבחך וירח ד' את ריח הניחוח אשה ריח ניחוח דהיינו שהוא סוד החוטם המריח ריח זה ומתיישב באש ועשן באש אשה ריח שהיתה שכינה מתתקנת בסוד אשה הכוללת בעצמה כל האשי' הקדושים ועולה ונקשרת למעל' וכן ריח ניחוח שהעשן גורם להבדל הטומא' מן הקודש וסוד הנהר הקדוש נכלל ועולה אל מקורו ושואב רוחו אליו ונמתק הכל בסוד העלייה מן החוטם אל המוח דהיינו טבע הריח ששואב מה שנתפשט מהחוט' ומעלהו אל המוח והגלגלת ושם נקשר בחכמ' ובי' ושם מאיר אור הכתר המלבין כל הגווני' הממתיק כל צד המרירות המבסם כל הספי' וזה דרך המתקת הדיני' לכל הפי' ולכך הארכתי בה שאין בענין סדר ההמתק' הזאת מחלוקת כלל אמנם המחלוקת הוא לדעת ענין הנקבים כדפי' כי לכולהו פי' הדיני' ובחי' אין בהם מחלוקת שישנם במציאות והאף מוציא עשן ואש כדמוכחי קראי והם ב' שרשי' אל הדיני' וסוד המתקתם ממש לחוטמא

אל חוטמא דהיינו שיתקשר ההתפשטות הזה אל ז"א בשרשו באריך בסוד החוטם כאומ' ותהילתי אחטם לך דהיינו לקשר החוטם בחוטם וגשיבו דחוטמא עילאה חיים ולזה עושה נחת רוח למטה וכל הגבורות הם כחות והאש והעשן שקט ונח ושובת מהמתקתו מן השרש הלבן המחיה הממתק העליון והיינו סוד ב' נייחין. הא' לצד הימין אל החוטם. הב' לצד שמאל אל החוטם ודרך כלל הסבר' הזאת הוא שהחוטם יש בו ימין ושמאל מצד היותו סוד ו' בת"ת והימין גבורות אמנם הקדושו' אש הדיני' שאינם מתפשטי' אלא בקדוש' והשמאל גבורות חיצונות שהם קדושות עתה אמנם הם עשן הדיני' המתפשטים לחוץ והיינו מצד שמאלי פרק שהוא שמאל השמאלי:

תמר ג - פרק ז

הנה בפ' הקודם פי' דעת הקדמוני' בחוטם וגם ר"ש לא דחה אותו. אמנם הביא דעת רב המנונא סבא המתיישב יותר וזה מפני שנודע שהחוט' בו התנשבות רוחא דחיי' שהרי החיות אינו אלא מן החוטם ואבר הריא' שרוח החיים מתנשב דרך בו דרך הקנה הוא אבר חסד בלי ספק ולדעת הקדמוני' יקשה האיך יהי' סוד החוטם גבורות אלו מן ב' הנקבי' שאין רוח החיים מתנשב דרך בו וצריכים לדחוק ולומר שרוח החיים הוא בעת ריח ניחוח שאז החיים מהכתר מקיימין המציאות כלו וזה דוחק גדול ולזה פירש שסוד החוטם יש בו ב' נחירים כדפי' אמנם צד שמאל שבו מתפשט ב' בחי' אל הדיני' והם הב' הנז' אש ועשן וכולם מנחיר שמאלי דהיינו גבורות והיינו ימין השמאל הדיני' הקדושי' גבור' עליונה וגבור' תחתונה ושמאל השמאל גבורות חיצונות עשן כלול מג' גווני' המתחלק לד' סטרין שהם עון המחטיא בנ"א משחית אף וחימה לפעול הדיני' למטה והכל כדפי' לעיל. אמנם הנחיר הימני מוציא נחת רוח ימין ושמאל ממש שהוא להיטיב הדיני' והם ב' בחי' ממש שקולות כנגד השמאלי' והטעם שהחסד בהפך הגבורות וכמו שהגבו' נחיר שמאל פועל' ב' דיני' כדפי' הא' בקדוש' הב' בחוץ כך ממש החסד נחיר ימין פועלת ב' חסדים וב' נייחו' הא' להניח הקדושה והדיני' המתלהבים מימין השמאל כך נייחא להם מימין הימין הב' להניח הדינים המתלהבים משמאל השמאל כך נייחא להם בהיותם בקדושתם תוך הקודש דווקא משמאל הימין והיינו מקום נשיבו דרוחא דחיי' כדפי'. ופי' עוד שעל ז"א נאמר וריח לו כלבנון פי' הכתר נקרא לבנון המלבין דהיינו במשקל שבתון בתוספת לובן לכל ואמר שהתחתון סוד ז"א ריח לו בסוד חוטמא דיליה כלבנון בסוד הלבנת הכתר המלבין אודם הדיני' ועוד הכריח הענין שהרי הנקבה נוקבא דז"א אשר נבאר עניינה בעין יעקב נאמר בה וריח אפך כתפוחים עת שהזכר מריח בה אמנם סוף סוף הדעת הזה מתיישב בענין:

תמר ג - פרק ח

הנה האבר הזה שרש אל הגבורות לכולהו פי' יש בו בתוכה ג' שמות הא' אף וזה מורגל יותר ישימו קטורה באפך יעשן אף ד' הב' הנחירי' דכתיב מנחיריו יצא עשן הג' חוטם ותהלתי אחטם לך ויש ה' דרך כינוי אל המדה דהיינו תהלה וזה אינו שם. ועתה נאמר שהם ג' פעולות באבר הזה הא' הוא תחלת הפעול' התלהבות הדיני' שעל תחלת הפעול' נאמר וחרה אף פן יחרה יהי' הענין מלשון חרון והדלקת האש ותחלתו ואז נק' נחיר מל' הנחרתו וחרון דהיינו תחלת התעוררות הדיני' משרשם ואחר שכבר נתלהב הדין נק' אף כאומ' (הן) עלה עשן באפו אמנם כאשר יתוקן האף נאמר שוב מחרון אפך להשבית הדינים מתחלת' מהחרון שרש המציאות ומהאף סוף הפעול' ולזה באזהר' לא אמר אלא וחרה אפי להראות שאין בו בעצמותו לא חרון ולא אף לכך נאמר וחרה אף ד' מכלל שאין בו אפי' תחלת התעוררות וכתי' אל יחר לאדוני ואדברה דהיינו תחלת המציאות לבד וכאשר נעשו ב' ויחר אף ד' בם הרי תחלת התעוררות ומציאות הענין בעצמו וכאשר נק' נחירי' הוא על ההתחל'. והיינו מנחיריו יצא עשן כאשר יעשן אף ד'. אמנם כאשר נתקן נאמר ישימו קטורה באפך כאומ' קח את המחתה כי יצא הקצף אפי' שנעש' האף ישימו קטורה ויעשו ריח ניחוח וכן הוא אשה ריח ניחוח לד' שהריח מתקן כדפי' אמנם חוטם הוא מלה מיושבת שלא יקראו אף או נחיר בא"א ח"ו אלא חוטם שמלה זו מורה על נחת רוח ולכך נאמר ותהלתי אחטם לך והי' רב המנונא אומר לבעל החוטם אני מבקש מפני שמלת חוטם מורה האריכות ונ"ר ואי תימא הא כתיב ארך אפים והוא כינוי לאריך לא קשה מידי שמלת אריך הוא בו וירצה שמשלח האריכות לאף דזעיר לא שיש בו אף והאריכות ח"ו שהרי כולו רחמים אלא משדר אריכות ומשפיעו לאפים תחתוני' שיש בו אף כדפי' ולא יתייחס שם אף אלא מהבי' ולמט' אפי' ליופי ולקשוט דלא שייך ודאי אמנם תהלה נק' אחר שתאי' הארה עליונ' ויתוקן כראוי והיינו סוד תהל' לדוד ותהלתי אחטם לך שהוא מלשון עטישותי' תהל אור שהוא סוד האר' עליונ' המאיר' ממט' למעל' וממעל' למט' ואז היא מתהפכת לתהל' והיינו נמי ופי יגיד תהלתך ותהל' יצדק בכל מקום שיצדק חוטמא בנוק' תהל' לדוד בדכורא ופי יגיד תהלתך בארי"ך ותהלתי אחטם לך לפי מה שפי' בחש"ק וממילא וודאי משתמע. ח' פ' אלו כללתי מחש"ק ש' ט'. (פרק ט' וי' וי"א לא נמצא בהעתק:)

תמר ג - פרק יב

בסוד האזנים הרמוזים בתור' הטה ה' אזניך ענני תהיינ' אזניך קשובות ויהי העם כמתאוננ' רע באזני ד' וכיוצא ופעולתם השמיעה וישמע ד' את נאקתם וגם אני שמעתי

את נאקת וישמע ד' ויחר אפו שמעה תפלתי ד' שמעה וכיוצא רבים. ותחלה נדבר בענין השמיע' בעצמ' ואח"כ נדבר בענין הכלי בעצמו והנה ענין חוש השמע משמש לג' חושים שהם בג' כלים ישמש לעינים לראות כי ע"י השמיע' רוא' או ישמש לחוטם כאומ' וישמע ד' ויחר אפו או ישמש לדבור כאומ' אז תקרא וד' יענה וזה מפני שיש פנימי' לכל הכלים חוש המשותף דהיינו במוח סוד מוחא בגו גלגלתא ויכנס הדיבור והקול מהתחתוני' שם ומיד יעורר הפעול' מפני שהמוח בתוך הגלגלת כעין חכמ' בתוך בינ' ויתפעל החכמ' ויפעול ע"י בחי' הבי' שהם הכלים אל החושים הפנימיים ולזה כאשר יעלה הקול ויכנס מדרך הגלגלת אל המוח מיד יעורר לפי בחי' הקול כך יעורר הכלי לפעול בענין שהחוש הזה משמש לכל ג' חושי' דג' בפ' התור' לראיה ארדה נא ואראה הכצעקת' הבא' אלי עשו לריח החוטם וישמע ד' ויחר לפה וישמע ד' את קול דבריכם ויקצוף וישבע לאמר (וישמע ד' את קול דבריכם) ויאמר ה' שמעה והם גוונ' דקלא דסליק הם. ראשונ' קול העוש' נחת רוח ואין צריך לפעול ע"י הכלים כלל כגון קול העוסק בתור' שבחים והודאות כאו' אז נדברו יראי ד' איש אל רעהו ויקשב ד' וישמע או כאומרו היושבת בגנים חבירים מקשיבים לקולך השמיעני ולזה אין שמיעה נח' כזו שהם דברי' טובי' העושים נחת רוח ואין צריך פעולת דין כלל ע"י שום כלי רק שהקב"ה קובע לו שכר כאומ' ויכתב הב' קול טוב המעורר הכלי' לטוב' כגון התפלות שהם צריכות מטה כגון אז תקרא וה' יענה שמעורר הרחמי' העליוני' כגון ואני תפלתי לך ה' עת רצון ואח"כ (מה סדר) מתסדר הענין. אמנם כאן דרך כלל אינו מעורר דין אלא רחמי' וזה יכלול כל התפלות שאינם לצורך התעוררות דין אלא רחמים וזו צריכ' לעורר הכלים כפי מה שהוא הצורך. אמנם לא יעורר אותם לדין כלל. הג' קול צעק' מפני אויב וכיוצא שיעורר דין שהרי צריך לעורר רחמים לישראל והיא קשה יותר מן הקודם מפני שסוף סוף יעורר דין בא' מג' הכלי' הנז' עינים פה חוטם וכבר נמצאו בכתובים ענין אלו כולם. הרביעית קול שלא יעורר אלא דין כגון הצועקים על ענוי ועושק וכיוצא וזו קשה מאד שאינו עולה אלא לעורר דינים ולכך אמרו גם ענוש לצדיק לא טוב ומטעם זה אמרו השכם והערב עליהם לבית המדרש ירצ' שלא יעוררו עליהם קול כלל אלא הקול הא' היפ' והם כלים מאליהם הה' הגרוע מכולם שאין בו שום תועלת אלא לעורר חרון אף והוא כל דבור מגונ' שבמציאות המעורר לאדם מדנים והנה כל אלו הקולות הם במציאות ויכנסו דרך הכלים שהם האזנים כאשר נבאר ויעורר שם כפי ענינו כדפי':

תמר ג - פרק יג

הנה הקולות הנז' ב' מהם אין מונע כלל והוא המשובח מכולם והוא קול התורה שהתור' חביב' מאד לפני הב"ה מפי כל עם ד' ואין נועל דלת בפניה אלא הוא עולה מיד ומעורר שמחה לפני המלך ה' הב' הגרוע' מכולם דהיינו המגונ' שמזדמנין אליו כמה חיצוני' וכמ' קדושים כולם הם ממוני' על הקול להכניסו פנימ' ואין מונע וע"ז נאמר דע מה למעל' ממך ואוזן שומעת על כרחך ויתפשטו האזנים עד למט' כאומרו ובעל כנפים יגיד דבר כולם בעלי אזנים מתפשטי' עד התחתוני' הג' שהיא צעקה פעמי' יהי' נשמעת פעמים אינה נשמעת אפי' שמצד א' היא כעין המגונ' להעניש את חבירו עכ"ז היא מעין התפל' שהיא ה' שאמרנו בפ' הקודם ובערך א' ידמה אל ב' הקולות האחרים ויהי' מונע ומעיק ובערך א' היא דומ' אל הקודמים ואין מונע. אמנם הב' הנשארים שהם צעקת תפל' והם ב' מינים ידמו לאלו הנז' אמנם המונעים רבים ואל ענין המניע' הזאת רמז הכתוב הטה ד' אזניך ענני מי שאומר הטה מכלל שיש מניע' וצריך להטות ופי' בזה שהשער תלוי על האזנים ומכס' אותם וכבר רמזנו הענין הזה בתמר ב' פ'. והענין שסוד השער הם הגזירות העליונות לתת לאיש כדרכיו והנה כאשר תרד הגזיר' העליונ' פרטי' על היחיד או כוללת ח"ו על הציבור הנה אות' הגזיר' נגזר' מלמעל' ע"פ ב"ד עליון וממוני' עליה בעלי השער הפעולות המתפשטות ממט' למעל' וגזור משם במספר במשקל הצער והחולי והעונש ההוא הנה הנענש מתוך צערו יצעק אל ה' ויתפלל ויצום והרי כנגדו כמה מקטרגי' שהם מופקדין על הגזיר' ההיא ועל הדין ההוא והרי האזנים שהם שערי התפל' נעולים מפני שבעלי הגזיר' ההיא והמופקדי' על קיומה מונעי' השפעת הצעק' למעל' עד ירצ' כשכיר פעולתו ויגב' בעל החוב את חובו ולזה יאמר הטה ה' אזניך ירצ' שיעביר אותם בעלי הגזירות וכחות הדין המשתלשלים מלמעל' למט' המכוני' בשערות שהם מונעי' שהתפלות לא יכנסו הטה ה' שצריך שיט' מן הדין אל הרחמי' להעביר אותם הגבורות המונעות וישמע תפלת המצטער. והנה באה על הענין הזה בתור' מלות א' הקשב' הב' שמיע' הג' האזנ' והם על ג' עניני' הקשב' כאשר אין מונע כלל ולזה בתפל' נאמר ויקשב ד' וישמע וכן חברי' מקשיבי' אדרבא יקדים להקשיב ויבקש הכל דבר א' מקשיבי' מבקשי'. הב' שמיע' שצריך להעביר המונעי' ולזה אמר שמעה ראשונ' ואחר הסליח' ואחר הקשיב' שאין מונע. האזינ' היינו ההבחנ' פנימ' לאזן שיש מאזנים לשמוע הקול כאשר נבאר:

תמר ג - פרק יד

האזנים הם ב' ימיני ושמאלית ובזולת הצור' הגשמי' המכרחת יש עוד ראי' מהכתוב דהיינו אזנך קשובות כמתאוננים רע באזני ד' אמנם הם ב' ימיני ושמאלית להיות ההנהג' בז"א בימין ושמאל כדי להנהיג הטוב והרע כדפי' בענין הקולות. אמנם אין הכוונ' שהאזנים הא' ישמע הטוב והא' ישמע הרע שזה פירוד בין הדיני' והרחמי' וקיימא לן האלדי"ם הוא ד' ד' הוא האלהי"ם וללמדך שאין דין בלא רחמים ואין רחמים בלי דין וב' יחד משתתפים בכל הפעולות ולהכי כתיב הטה ד' אזניך ועננ' שב' האזנים נעשו א' לפעולת ההקשב' וההאזנ' והשמיע' ויהי' הענין שכאשר השמיע' טוב' הימינית עיקר והשמאלית משתתף עמה ויהיו הימין והשמאל יחד מסכימות אל פעול' א' אמנם הקרוב אל הדבר הקרוב יותר מחבירו כיצד אל הקול שהוא לעורר החסדים יגבור הימין ויגרור אחריו השמאל והקול שהוא לעורר דין יגבר השמאל ויגרור אחריו (השמא"ל) [הימין] וכן לדרך זה כל הספי' ושאר ההנהגות ולכך השמיע' תשמש לטוב ולרע כדפי' בפסוק לעיל. והנה בתי' ז"א השער יתחלק לג' חלקים כדפי' והמצח א' והחוטם א' כדפי' והעינים ב' ימין ושמאל כדפי'. אמנם מתקרבים אל הפעול' יחד כדפי' שם מפני שהם מעיקר' סוד הת"ת ומ' בימין ושמאל ומתאחרים בפעול' א' והם למעל' בסוד הראי' שהוא ענין נוגע למעל' עד החכמ' כדפי' שם. אמנם השמיע' הם ימין ושמאל מתרחקים בעצם זמ"ז עד שכמעט הם פועלות פעול' א' זו לעצמה וזו לעצמ' ומסכימות אל פעול' אחת:

תמר ג - פרק טו

במציאות האזנים בעצמן הנה יש בו לשון כריי' כאומ' אזנים כרית לי והוא מלשון כי יכרה איש בור. והענין שאין נקב האזנים נקב ישר אלא יש בו כמה עקמימות מהצורה הגשמיית היא והנודע שצורה הזאת היא צורה שלשלת תרועה אוחזת בימין ושמאל והיינו ממש ענין האוזן שאינה כרוי' על צד היוש' שיכנס הקול בקלות מהרה ח"ו שיהי' הדין יוצא ועניית תפלה במהירות ומה גם אם יהי' עניית צעקה וימהר הדין וכיוצא לכך עשה הקב"ה בב"ד עליונים מתון כדי שיצא הדבר שלם שהמקורות אינם שלימות לכך הי' הדבר בעקמימיות ו"ק ימיניות ושמאליות כתרועה כדי שיכנס הקול דרך ו"ק אלו להבחן בכל בתי דינים להימין ולהשמאל ע"י חג"ת נה"י ואלו הם סוד תרועה ועקמימיות להבחין הקול בעת כניסתה ולישקל במאזנים מה שיהי' מציאותם והנה ו"ק אלו שהם כרית האזני' נק' נחל כרית ונודע שהנחל אינם המים אלא שהמקום שהמי' נגרי' בו לפעמי' אמנם הכרית בעצמה נק' נחל והנה הגלגלת כללות' בסוד הבי' כדפי' והאזנים האלו שהם חו"ג ימין ושמאל בסוד גלגלתא והנקב בעצמו נחל כרית דאמרן סוד ו"ק

להבחין בהם הקול אמנם הם בעקמימית ירצה לדון בימין ושמאל והקול יעלה מדריגה אחר מדריג' יכנס אל היסוד ויבחן ומשם אל ההוד שמאל ויבחן ומשם אל הימין נצח ויבחן וכן עד שיעלה אל הבי' ובזולת זה ירד מג' חללי' דמוחא שהם ג' בחי' בגלגלתא כדאמרן שהם בחי' חללי' לחכמ' ותבונ' ודעת תלתא מוחי' כדפי' לעיל במקומ' נטיפא דהיינו סוד מי החכמ' להיותו בתוך נחל זה מים להיות כעין נהר נשמה בכלי הכלי הוא הנחל הכרית כדאמרן והנשמה המי' והנהר ושם באותם המים סוד הנטיפה היורד מג' חללי' דמוחא ישתאב הקול העולה ויבחן שם והיינו סוד אזן מלין תבחן והי' הנטיפה מבחי' המוח והנחל מבחי' הגלגלת והכל בסוד ו"ק לבחון בימין ושמאל כלי ונשמה הקול העולה מה עניינו וע"י אוזן זה יבחין וישקול ויאזין סוד הקול העולה ונודע שכל בחי' גולגלתא ומוחא הם סוד גולגלתא דין ומוחא רחמי' וכך הוא סוד נטיפה שממנו יעשה נהר בנחל שהוא סוד ענין בגולגלתא ועתה יבחן עוד בזולת העקמימות שהוא עתה בנהר והנחל שהנהר יהלך במהלך הנחל כשלשלת ארצה שהנשמ' יתקרב פעולתה בפעולת הכלי ואם הנחל שהוא הכלי הוא ימין ושמאל בתרועה הנהר שהיא הנשמ' מנהיג כמוהו ממש בימין ושמאל א"כ הוא ההנהג' בב' מציאיות הא' בעקמימות הב' בנהר ונחל שהם נשמה וגוף נטיפה וגלגלת וזה טעם שלא יצא הענין לפעל התעוררות מצד הקול עד שיבחן הבחנה אחר הבחנה כמה פעמים ולזה יכנוס הקול דרך הכלי וישתאב בנשמה הפנימית לו ויבחן ודרך כלל האזני' הם חו"ג בסוד גלגלתא והנה בחי' ו"ק בכל אוזן ואוזן ובתוך הו"ק עוד ו"ק מצד מוחא כדפי' ולכך שרשם נטיפה דהיינו כעין יו"ד וימשך נהר וא"ו והכל בסוד תרועה בשלשלת כזה [] והצורה הגשמית היא זאת והרוחני' אזן דהיינו אלף גלגלתא כנודע ועביד כרית' דאודנין שהם זי"ן שדרך בו האזנה א' קול דסליק מתתא לעילא ואשתאב בנהרא דהיינו י' ראש הנו"ן נטיפה נהר משך אות נו"ן הנמשכת ויש לי עוד באות אלף אזן עניני' תשמעם לקמן בע"ה והנה מטעם זה יאמר הטה ד' אזנך ירצה שיטה וימהר ההאזנה ולא יתעכב הבחי' וירצה הטה ארכין אודני כדי שלא יאריך ההאזנה אלא יטה למהר מיד וישמע. וסוד אוזן תחלתו אלף בי' ויתפשט בסוד ו' כדפי' וכך הם מתפשטי' ממנה שית מאה ואלף רבוא מאריהון דגדפין שהם בעלי כנפי' שעליהם נאמר ובעל כנפים יגיד דבר שהם ממוני' על השמיעה וכולם נק' אזנים:

תמר ג - פרק טז

אם תדקדק במה שפי' בתיקון זה ענין האוזן ובתי' הקודמי' בענין השער והמוח וכיוצא תמצא שאין דומה האזן לשאר התי' כי כל שאר התי' הם מגלי' סוד מפני שהוא פעולות המאצי' ע"י נאצלי' אל התחתוני' להמשיך למטה ולהשפיע ולפעול. אמנם אזן הוא

פעולת המאציל מעצמו אל עצמו ע"י נאצלי' שאינם תיקוני' להמשיך ולהשפיע ולהוריד למטה שהרי אינה יוצאה אלא נכנס' ממטה למעל' ולכך תמצא שהשער התפשטות והמצח התפשטות והעיני' התפשטו' אמנם אזנים לקבץ ולהכניס ולא להוציא ולזה יהי' התייחדות שמתייחד המאציל בנאצלי' ומה שהורשו שם בחי' הספי' תיכוניים כדפי' בפ' הקודם הכל סוד נעלם מסתתר בסוד עמוק שהוא סוד השרשת הספי' לפעול בהם הפועל האמיתי להיות הדברי' התתתוני' עולי' אליו ולא יורדי' ומטעם זה יהי' סוד האוזן שמירת הסוד שהרי היא שומעת ואינה מגדת כלל אלא אח"כ הפעולות יצאו ע"י העיני' או החוטם או הפה כדפי'. אמנם היא שומרת סוד ויהי' עניינה ד' פעולות. הא' שיאסוף התפלה כלה אחר הכנסה שם שלא יתפזר שאחר שנכנסה שם אין קצתו נכנס וקצתו נאבד כמדבר אדם אל חבירו אלא מכנסת ואוספת כל התפלה יחד ואינה מתפזרת לבחי' אלא כלה תי' א' וענין א'. הב' שלא יצא החוצה שהאזן מקבלת ואינה נותנת לכך אחר שנכנסה התפלה אינה יוצאת כלל. הג' שאם אחרי' רוצים לבטל תפלתו כגון ואל יכנס לפניך תפלת עוברי דרכי' וכגון סכל נא עצת אחיתופל וכיוצא תפלה המבטלת תפלת חבירו אחר שהיא נכנסת פנימה הרי המנגדי' הבאי' לא יטרידוה ולא יגרשוה משם שהאוזן שומעת ואינ' מוציא'. הד' שהרי כמה וכמה הם מתפללים ואין משם הולך רכיל מגל' סוד שהתפל' מתחלת ונכנסת ואין מי שיגלה סוד המתפלל או הצועק לבוראו דבר מפני שסוד האזנים יש בהם הסודות האלו והכל תלוי שיש בהם סוד מפני שתחלת המציאות הצטרף החכמ' והבי' אל התחתונים לדעת מעשיהם הוא הבחי' הזאת לכך היא השגח' ממט' למעל' ואינה יורדת ממט' למעל' כלל. ולזה יהיו בחי' הספי' שם העלם בלתי מושג ותחלה הספי' יתעקמו כפי דרכי בני אדם ראשונ' הוא מצד העקמימות הזה נחל כרית שפי' בפ' הקודם ולכך בסוד השרשים האלו שהם הנחל הזה ועקמימותיהם בהם יסתתר כל מעשי ב"א ונפלאותיהם וחידושי מה שיתחדש בענינם והכל סוד נסתר שם. והפוגם המקום הזה הוא הולך רכיל מגלה סוד פוגם סוד האזנים העליוני' ואחר שנתברר סוד האזנים האלו כמה עניינם נסתר עד שהם מה שיבחנו הספי' מהם אל מאציל תחת בחי' מפני אדם אל הבורא עתה נדע שעונש הרכיל הפוגם כאן חמור מכל עבירות שבתור' מפני שפוגם המדרג' הזאת וג"כ כאן פגם הולכי רכיל בתור' ומגלים סודותיה למי שאינו הגון שהרי כאן נסתרים כמה סודות ועניינים וכל הסודות מסורות לאזן והמגל' מגל' מסתורים אלו ולא עוד אלא שאותם השומעים והולכים רכיל ממש מעוררים הדין שהרי יש כאן סוד עקמומי' לעכב הקול העול' ואינו (מעכב) [מוציא] הגזר' מהר מפני עקמימות המעכב שלא יצא גזירת הדין בבהל' ומהירות אלא במיתון

ואלו שומעים וממהרי' הפה לדבר כך הם פוגמי' למעל' וחמור עונשם מכל עבירות שבתור' שממש הם פוגמים תי' זה וסדרו וממהרין הדין למעל' כי כמו שהם ממהרין השמיע' אל הדבור כך הם ממש גורמין למעל' וממהרין משם הדין עד שיגזור בפה עליון במהירות ח"ו:

תמר ג - פרק יז

ענין השמיע' הנז' ישתתף בה החכמ' מוחא הנז' שהיא בתוך גלגלתא והא כיצד ג' מותין אינון בתוך ג' חללים כדפי' בתמר ב' והנה השמיע' עול' ונכנסת דרך הבחי' הנז' שהם סוד אזנים אמנם פתח הכניס' תלוי בסוד המוח שהוא בחי' המוח הנפתח בנש"ב בעצמותו כדפי' לעיל בסוד מוחא ואותם ל"ש השער התחתון האחרון שבכולם נפתח ומתפשט ונעש' התפשטות האוזן דרך השער ההוא נשמ' פתיח' ליכנס בו דרך הקול להשתתף המוח חכמ' אל השמיע' והשער הזה נפתח אל כניסת הכל ולזה ימצא שישתתף בשמיע' סתם כל איז' שמיע' שיהי' המוח חכמ' אמנם מבחי' בי' שהיא מוחא דאתפשט בנ' תרעין ומש"ה ימצא בחי' בלב כאומ' בוחן לבות וכליות והרהורי הלב יעשה מהם מציאות להתעלות אל סוד האוזן מפני המציאות הזה שהרי ל"ב בי' והשמיע' בבי' מוח' יתהו' מן הלב והרהורין מציאות להבחין קול לאוזן כדי שיבחנו הרהורים למעלה ואם היות שהאדם מהרהר בלב יעשה ממנו קול ויתעלה למעל' ויתהוה ממנו מציאות הנכנס באזנים ובוחן לבות וכליות ולכך יאמר הלב שומע הלב מבין והבי' יקרא שמיע' להראות ייחס הבי' אל השמיע' וייחס הלב בהבחנ' הנז' עוד יעורר השמיע' המוח העליון לגזור גזירת השפתים שהרי המוח הוא המנהיג הפה לגזור גזירות כל מה שיצטרך לטוב ולרע. עוד השמיע' יעורר העינים העליונים שע"י השמיע' יעורר המוח למעלה למעל' לעורר הדמעות שהם הסוד שפי' בתמר ב' ויעורר החוטם להעלות חמה ולנקום נקם פעמים לטובתן של ישראל כאומ' ויקנא ד' לארצו וכיוצא. הנה לפ"ז יתעוררו ג' מוחין חד מוחא צד הבי' שבו סוד השמיע' כוללת. ב' מוחא המעורר העינים והוא בחי' עליונה אשר למוח הג' מוח המעורר הדבור והוא בסוד הדעת הרי ג' מוחי' לג' איברים זה עג"ז כגון המוחי' שהם מתעלים זה מזה חכמ' ותבונ' ודעת חכמ' אל העינים להשגיח טוב ורע רחמים או דין. בי' אל החוטם כדפי' שהבי' נשרא חוטמא לעורר דינים לטובה לנקמ' מאויבים או להפך דעת אל השפתים כאומ' דעת שפתי' ברור מללו שפתי דעת שהשפתים ופחיתתם תלויה בדעת אמנם הגזירות יהיו פעמים לצד זה ופעמים לצד זה בענין שג' מוחי' הם משמשים בג' חללין להנהיג השמיע' לימין ולשמאל ובמאי תלוי היות' לזה ולזה תליית' יהי' בסוד א"א אם כאשר תעל' התפל' תעורר הרצון העליון יעוררו המוחו' הנז'

התעוררות טוב והא כיצד ממעל' למט' יתעורר הכתר בסוד שהוא רצון כנודע וימשיך סוד הרצון אל הבי' ע"י החכמ' והבי' מתעוררת עזי ההתעוררות ההוא ואז מצד הבי' יתעורר למטה סוד גלגלתא במוחי' דלגו כדפי' סודם ואז יעשה שמיעת התפל' וקבלתה לרצון ויתפשט אז המציאות אל בחי' נטיפא ועקמימותא ויתפשט עד התחתונים להזמין אותם הממוני' לקבל' התפלות לקבל תפלת התחתונים שהם הבעלי כנפים שעליהם נאמר ובעל כנפים יגיד דבר ואז יתעוררו ג' מוחי' לג' איברים לגזור גזירות טובות לישראל בשפתים להעלות חימה נגד השונאים בחוטמא לעשות נקמה באויביהם. לעינים להוריד דמעות למתק הדינים ומליחת הדמעות בים הגדול כמו שבארנו בת"ב ואם אין הדמעות ע"י תפל' אלא שהקול עולה מאליו כגון וישמע ד' ויחר אפו יהי' סוד השמיע' שוקלת במאזנים לימין ולשמאל בדרך הנהג' ז"א זמנין בדין וזמנין ברחמי' כנודע. (פרק י"ח וי"ט לא מצאתי בהעתק):

תמר ג - פרק כ

אנפוי דמלכא כבר פי' לעיל ענין המשכת הפנים מגלגלתא בת"א אמנם הכוונ' כאן סוד הפנים בעצמן שהיא בחי' בחוטמא לא בו ממש אלא מב' צדדיו ולכך כאן מתייחס ביאור הענין ובלי ספק כל מה שהמוח הנעלם יגזור לא יראה אלא בפנים ולכך סוד הפנים יהי' סוד הורא' הספי' העליונות והנה סוד הפנים ימצא בהם הנהגת הדין והנהגת הרחמים אודם ולובן דכתיב ופניתי אליכם והפרתי אתכם והרביתי אתכם וכתיב ויפן אליהם ברחמים. וכתי' לצד הדין פני ד' חלקם. והנה התעוררות ב' הנהגות אלו הם מהחכמ' והבי' והתפשטותם להנהיג הדין והרחמים הוא למט' על החו"ג והם סוד הפנים לא בבחי' למט' ממש ששם הם זרועו' אלא בבחי' דישא דמלכא כדפי'. ועתה נודע כי הפנים יעידו ג' עדויות ממש. הא' יעידו שהבן הזה בן פלוני ופלונית כך סוד הדעת בסוד בחי' הפנים האלו שהם התפשטות החו"ב והארתם בבחי' זו ברישא דמלכא יעיד על בחי' החו"ב ממש שהרי אין החו"ב נגלים אלא ע"י הדעת מעידים פניו סוד הנהג' עליונ'. הב' יעיד על הדעת בעצמו שהוא משתלשל מהם ונדע ע"י סימנים דאבא ואימא דביה שהוא נולד משם וכוחותיו הם מכחות השרשים הנעלמים מהם. הג' יעיד על ההנהג' המתיילדת שם אם טוב' אם בהיפך כי כפי הנטייה שקטה הנהגת' כך ממש תעורר הפנים אשר לו אם יגביר אודם על לובן או לובן על אודם הכל תלוי במוחין עילאין וכפי מה שהמוח יחייב ההנהג' הפנים יאירו באותה ההארה. והנה הדעת ממוצע בין החו"ב ומה גם בבחי' התפשטות' לפעול למט' ב' פעולות הפכיות שהם חסד המתעוררת מן החכמ' ודין המתעורר מן הבי' וצריך לב' קצוות אלו חיצוני והחיצוני הוא בסוד הדעת

המתפשט הנוטל ב' הקצוות דהיינו לובן ואודם וכולל ב' בעצמו וקושר ב' פעולות רחוקות מאד זו מזו ונותן בהם קורבה שיתקרבו החו"ג לפעול יחד וזהו שהוא כולל בסוד הפנים בעצמן אודם ולובן חו"ג והנה לובן יכלול הדעת ב' בחי' הלובן וב' בחי' האודם לתת להם התקרבות והמזגה כיצד הנהג' החכמ' חסד גמור והנהגת הגבור' דיני' גמורים ורחוקות מאד אלו ב' ההנהגות מאד. אמנם לובן החסד ואודם בי' קרובות מאד ולזה יתקרבו לובן בלובן דהיינו חכמ' בחסד ואודם בי' בלובן חסד ואודם בי' באודם גבור' ויתקשר לובן החסד באודם גבור' באודם הבי' המתמצע בין ב' ויתקרבו לובן חכמ' באודם גבור' ע"י לובן החסד ולזה יהי' המציאות לובן ולובן אודם ואודם והיינו העדאת אבא ואימא בברא כדפי':

תמר ג - פרק כא

הנה הפנים הנז' הם כשאר תי' ז"א שיש בהם ימינא ושמאלא ובלי ספק פנים הם ב' תדיר ועניני בסוד הוי"ה כאומר יאר ד' פניו פני ד' וכיוצא והטעם שהם חיוור וסומק ימין ושמאל החיוור חסד הסומק גבור' מאבא ואמא ונודע שהם י"ה אבא ואימא ויש בהם ב' הנהגות אחרות נעלמות בתוכן לבן כולל לבן שני אודם כולל אודם ב' בענין שהם סוד ב' חיווריי ב' סומקי כיצד י' כולל ו' ה' כוללת ה' ויהיו סוד הוי"ה דהיינו ב' חיווריי"ו ב' סומקי ה"ה ומפני היות הת"ת כולל סוד השם לכך יתלה הדבר בו רוב הפעמי' והיינו פני ד' חלקם יאר ד' פניו והענין כשאלו השרשי' מגבירי' כל איז' צד שיהי' שהרי ו' באמצע י"ה אנפין דמלכא סהדין סהדותא אם יגביר י' על ה' או ה' על י' כך יגבר האוד' על הלובן או לובן על אודם כזה י"ה ה"י והיינו סוד פני' וכל שאר הספי' כאן מביטי' אם הלובן צד החסדי' גוברי' מיד הספי' מאירי' ומביטי' אלו באלו פני' אל פני' חסדי' בחסדי' נקשרות והיינו כל כתרי מלכא איקרון אנפין והיינו אומרו ישר יחזו פנימו ואם ח"ו האוד' גובר הדיני' גוברי' וכל הספי' הם מתאדמות בדין ובאוד' והם מסתכלין אחור באחור ואינ' ביושר הפך אומ' ישר יחזו פנימו והכל תלוי באלו השרשי' שהם לובן ואודם חו"ג עליונות המושרשות במציאות זה:

תמר ג - פרק כב

הנה ההנהג' מצד עצמו בז"א פעמי' יגבר הלובן ויהי' סוד ההנהג' בחסד ואז הפני' כולם מאירי' בחסד והספי' נקשרות אלו באלו וכל התחתוני' פועלי' חסדי' ואפילו בעולם הנפרדי' הכסף חסד מתפשט בכל העולמות וממנו נעשה מלאכה בכל הכחות כולם ואם ח"ו גוברי' טוני' האודם אזיל חיוורא ואתי סומקא והגבורות האלו גוברות מיד כל הדיני' הם מתעוררי' והספי' אינ' מסתכלי' באורח מישור ומיד הגבורות בכל העולמות ואפילו

בנפרדי' האוד' גובר וכל הכחות הנאחזי' בגבור' מתגברי' והדין הווה. אמנם תקנת ענין זה תלוי בהארת לובן החסד העליון שבכתר ומאיר בחסדי' ולבנינות הפני' הנסתר ומיד מתגבר ומאיר והלובן העליון מאיר ומכסה כל אדמימות ודיני' בכמה שהם וז"ס יאר ה' פניו אליך דהיינו סוד ההאר' העליונ' מאירה בכל הפני' והם מתלבני' וכן יאר פניו אתנו סלה והכל תלוי בהארה הזאת העליונה. פרקי' אלו כללתי מחש"ק ש"י סי' ד' ה' (פרק כ"ג לא מצאתי בהעתק:)

תמר ג - פרק כד

סוד הזקן היא בחי' אחרונה לתי' ז"א בבי' והוא פתח שער לתי' גופא שהם מזרועות ולמטה כאשר נבאר. והנה עם היות שפי' התי' הקודמים בכולם גבורות נפלא' ודין ענין תי' דיקנא אינו כך אלא הוא רחמים וטוב לעולם והטעם כי הזקן מורה על הכבוד ואין שם העליון מתכבד בדין אלא אדרבא מתחלל כאומ' עם ד' אלה ומארצו יצאו א"כ שם שמים מתכבד בעשותו נוראות והיינו סוד אומ' אתה הראת לדעת כי ד' הוא האל"דים א"כ סוד הזקן המורה על הכבוד צריך שיהי' בו סוד הכבוד ופעולות מנוראות המקדשות שם שמים א"כ הוא בחי' דין אמנם בחי' דין לשונאיהם של ישראל לנצח אויביהם הוא תערובות דין ברחמי' והא כיצד סוד הזקן יש בו דינים אמנם הדיני' בסוד ד' איש מלחמה ד' שמו והיינו סוד דיקנא שיש כאן בחי' השפע' הרחמי' העליונים מהכתר והם מקורי הכתר ולזה יהי' דיניו בסוד הנקמה לאויבים ולרחמים לישראל וכיצד יהיו הרחמי' מהכתר נשפעי' אל סוד בחי' זו הוא שהכתר דרך סוד דיקנא שהם י"ג מקורות הכתר ישפיע השפע שמן משחת קודש דרך החכמ' אל בחי' הזקן הזה ונק' דיקנא דיקרותא מפני שיתכבד שמו ע"י פעולת הזקן הזו בענין שנשפע השפע מדיקנא לדיקנא ע"י אמצעות החכמה מפני שהשפע מן החכמ' הסתומה הנעלמת. והנה תמצא בכתובי' מייחס כל התי' אל הספי' העליונות פנים עינים אזנים וכיוצא ובחי' זקן כלל לא נזכר בשום רמז בעולם ופעם א' שהזכירו העלימו והסתירו ואמ' לחייו כערוגת הבושם לא הזכיר מציאותו אלא בדרך רמז וכן בעי"ו ג"כ נעלם ואמר לבושיה כתלג חיוור ועד"ז אמר לחייו כערוגת הבושם שהלחיים מתלבשי' כערוגה זו ולא פי' המציאות אלא ברמזים והרי לערך ז"א העלם הענין יותר מן הראוי. אמנם הענין הוא שהדיני' בכ"מ אינו יופי והידור ולכך הנהגת זו מתרחקת מלמעל' כמה הרחקות שהרי אין בכתר דינים אין בחכמ' דינים אין בבי' דינים אמנם דינים מתערין מינה והטעם מפני שאין חרון אף כבוד כאומ' שכל אדם האריך אפו ותפארתו עבור על פשע א"כ הדיני' בז"א שהוא גבור' מורה ח"ו תי' שאינם שלמים והאיך יתוקנו הדיני' ההם שיהיו הדיני' פועלים הדין בחיצוני' והם

מתתקנים לרחמי' על בניו היינו סוד דיקנא א"כ סוד דיקנ' הוא תי' ויופי כל התי' העליוני' וכל התמונה העליונה ולזה בחי' זו היא בחי' כל הכבוד העליון ובה תלוי כל המציאות העליון ותי' לספי' העליונות ולזה יתעלם מן הכל:

תמר ג - פרק כה

הנה ענין הזקן מתתקן בט' תי' הם בחי' ומקורות שדרך בם נובע השפע למטה אל הספי' ואלו הט' מקורות משפיעי' שפע שמן משחת קודש כאומ' כשמן הטוב יורד על הזקן והם מדות של רחמי' שהזכיר מרע"ה במרגלי' והיינו שלא אמר ד' ד' כמו (שלא) שאמר במעשה העגל מפני שאז הזכיר י"ג מדות של רחמי' י"ג מקורות הכתר והי' צריך להמשיכם מארי"ך לז"א ולכך הזכיר ב' שמות הא' בארי"ך והב' בז"א להמשיך לז"א תי' י"ג מקורות אשר באריך אמנם במעשי המרגלי' לא הי' כח בידו להזכיר י"ג מדות אלו מפני שאלו בכתר הם מתתקנו' ע"י מדת אמת ירצה שורשי ספי' הת"ת הנק' אמת גורמין שם אותם י"ג מקורות ואלו יזכירם הי' צריך לומר ורב חסד ואמת וישראל בקלקולם פגמו למטה מדת אמת שאמרו שקר א"כ אין אמת תחתון מאיר מאמת עליון א"כ אין ראוי להזכיר י"ג מקורות עליונו' סוד דיקנא דא"א מה עשה הזכיר מקורות דז"א ט' תי' דיקנא לכך לא אמר ד' ד' ב"פ מפני שאינם אלא בז"א יהו"ה זמנא לחוד והזכיר ט' תי' ואלו הם. א' ארך אפים. ב' רב חסד. ג' ורב חסד אות ו' מוסיף אמצעי בין השנים. ד' נושא עון. ה' נושא פשע. ו' ופשע בוא"ו מוסיף. הז' נקה עון. הח' נקה פשע. הט' ו' של ופשע מוסיף א' והם ט' ו' נזכרים בפי' וג' נרמזים בוי"ן כדפי' והם ט' מקורות נובעים שפע הטוב מלמעל' ואלו הם ג"כ נזכרי' ונרמזי' בסוד ברכת כהנים. א' וישמרך. ב' פניו. ג' אליך. ד' ויחונך. ה' פניו. ו' אליך. ז' וישם. ח' לך. ט' שלום הם ט' נקודים מקורות נובעות ברכות ושמן הטוב על הזקן זקן אהרן והמשיך ברכה לישראל ובענין בחי' חילוקי התי' האלו פי' בפ' נשא סי'. ובתפלה למשה בענין כוונת הברכה. והנה הט' האלו יהיו הברכות העליונות מהי"ג עליוני' נשפעי' בהם כדפי' בפ' הקודם והנה ט' אלו לבדם ולפעמי' לא לבד ימשך השפע משם אלא גם יאירו משם אותם הט' בחברת י"ג עליוני' ויהיו כולם יחד כ"ב מקורות יחד אלו מאירי' באלו ויהיו כ"ב ומהם נמשכות כ"ב מקורות לספי' כאומ' ב"ך יברך ישראל ואלו הכ"ב הם כ"ב אותיות התורה וכבר נתב' בפ' תרומה סי'. שהאותיות הם מהבי' ויתפשטו דרך חג"ת אור מים רקיע והנה צמיחת אור בחסד מהבי' היא כ"ב מקורות אלו ולכך כ"ב מקורות הם מהזקן הזה ואפשר לייחס האותיות אל המקורו' כזה ט' הם זעירין מז"א א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט' הם מז"א וי"ג רברבין י' כ"ל מ"ן ס"ע פ"ץ ק"ר ש"ת הם רברבין מקורו' א"א ויקראו הט' מפני שהוא בסוד חותם המתהפך

או הולך לדרך זו הי"ג הם י"ב פשוטו' הו"ז חט"י לנ"ס עצ"ק וא' של אמ"ש דהיינו סוד אוי"ר הכולל י"ב מקורות דהיינו מזל העליון הכולל ששה ששה ומ"ש מים א"ש ב' תי' א' לט' וז' כפולות בג"ד כפ"רת הם ט' וכאשר יתבארו אלו הכ"ב מקורות כל ברכה כל שפע כל משח רבות קודשא ימצא בעולם:

תמר ג - פרק כו

ענין הזקן יש בו ב' בחי'. הא' מציאות העצם שהיא נתלית בו. הב' מציאות הזקן בעצמו שהם שערות לא עצם מציאות והענין שכל מקום שנאמר שער הוא צמיחת הפעולות והיינו סוד וו"ין שהם בחי' לו"ק צומחות פנימה ולזה דרך כלל הזקן לבוש והעלם. לדבר פנימי ולזה יהיו ב' בחי' הא' הבחי' הפנימי' שגלה הכתו' ואמר לחייו והנה הם ב' שהם ד' כיצד ימין ושמאל ב' תחתונה ועליונה ב' שהם ד' והענין כי סוד לחיים מתחיל מן הראש מן האזניים דהיינו סוד חו"ב ויתפשטו מהן החו"ג עד בואם לשפתים שהם טו"ה והיינו סוד בגבורה וגבורה בחסד ולכך הם ב' שהם ד'. ואולם הלחיים היא צד פנימ' סוד הפה הוא סוד החכמ' ובחי' זו נעלמת בה סוד ל"ב נתיבות חכמ' כאשר יתבאר לקמן. אמנם צד הנגלה הוא סוד בחי' הבינה שהרי כל פנימיות גלגלתא היא מצד החכמה וכל צד חיצון המתגלה מגלגלתא הוא מצד הבינה ולכך לחיי' אלו הם חו"ג מצד החכמ' ומצד הבינ' וכללותם זו מזו וזב"ז ומבין ספי' אלו יהי' הענין מן החכמ' ועד הבינה התפשטות החו"ג ואין הת"ת בכלל כדפי' שאין אמת במדות אלו והנה בסוד עצם לחיי' אלו מלבוש סוד התפשטות ו"ק הם בחי' וו"ין והיינו שערי'. והנה השערות האלו יש בהם בחי' הא' הם שחורות להראות על הדין שהרי בל תיקו' ז"א הם בסוד השחרות ונודע שהשחרות מורה על הדין אמנם הדין אינו דין קשה כשאר תיקו' הנז' שהם מצחא חוטמא עייניין אודנין אלא הם רחמי' בדין מתוק המבוסם והיינו אומרו לחייו כערוגת הבושם הרי ב' בחי' בחי' הלחיים בעצמ' והתלבש' בשערות והם רקח מרקחת מעשה רוקח והיינו ערוגת הבושם והיינו בסמות' דדינא. הב' הם קשים והקושי להראות על היות התיקו' הזה נוצח בדיניו לכל המעדי' כאומרו ד' איש מלחמה מארי נצחן קדביא לעשות נקמה בפרעה בסנחרב בהמן בגוג ומגוג וכיוצא. אמנם בחי' זו בשחרות אמנם יש יופי ות"ת אל הזקן הזה מלמעל' כאשר יתגלה אור עליון בה ואז היא מאירה מן התיקו' העליון והיא מתלבנת לברך ברכות לישראל וזהו בחי' הת"ת שאינו בה אלא מתגלה מלמעל' ומיפה אותה לכך יופי תיקו' הוא להלבין שערה מלמעל' כדפי' ולכך אין תיקונה אלא בט' תיקו' כדפי' הג' שערין דדיקנא זעירין והם בסוד וי"ן שאינם מתפשטי' מן הטעם עצמו:

תמר ג - פרק כז

בענין ביאור פרטי התיקו'. הא' באידרא והב' בפטירת ר"ש והענין שדברי האידרא נמשכו אחר דברי ס"ד שממנו התיקו' דומים תיקו' זעיר לתיקו' אריך במקצת ובשעת פטירתו חלק בזה ואין המחלוקת מחלוקת מנגד מכל וכל ח"ו. אמנם הם בחי' בזקן שבס"ד מנו אותם הבחי' לראשי ההנהג' וקראום תיקו'. אמנם רשב"י ס"ל שאין ראוי שאותם התיקו' יהיו תיקו' דיקנא אלא הם בחי' תיקו' לעצמם אינם בכלל תיקו' דיקנא ובחי' אחרות נכללות בתיקו' בענין שאין מחלוקתם ממש במציאות בכלל תיקו' דיקנא כללו בס"ד ענין אנפין וס"ל שסוד השרשי' לספי' נקראי' פני' הם סוד דיקנא ור"ש ס"ל שהפני' תיקו' ושרש לספי' עליונות שעדיין אינו מתגלה ואינו בכלל תיקו' דיקנא וכבר פי' לעיל בפ' כ' כ"א כ"ב כ"ג. עוד ס"ל לקדמוני' בס"ד שסוד שפוון נכללי' בתיקו' דיקנא ופומא ור"ש חשיב להו איברים באנפי נפשייהו כאשר נבאר בע"ה. ומטעם בתיקו' א"א היו סוד הפני' וסוד שפוון וסוד פומא נכללי' בתיקו' דיקנא ובס"ד תיקו' דיקנא דז"א כעין דיקנא דאריך כמו ששם נכללו כל התיקו' האלו בכלל תיקו' כך ממש כלל אותם בזעיר. ור"ש נותן סוד התיקו' האלו לעצמן נמצא ט' תיקו' דיקנא לעצמן שהם שלמים והנה הפני' נכללו למעלה ונתקנו כדפי' ותיקו' שפוון דמלכא ופומא נבאר וכך הסכימו החבירי' אחר פטירתו וכללו הענין בפ' משפטים. ועתה אנו נבאר הדרכי' ב' זב"ז ונבאר מקום החילוק ונאמר זה התיקו' הוא כך בדעת ר"ש וזה יתבאר לעצמו או יתבאר בע"ה. והנה תיקו' דיקנא דאריך הם ו"ק מלמעל' למט' וממט' למעל' והכולל הוא תיקו' י"ג כדפי' שם בעין הבדולח תמר ו' אמנם תיקו' ז"א אינם ו"ק אלו לבד אלא עניינם ג' עליונות שהם נכללות ג' תיקו' בתיקו' א' שמנה בס"ד ואח"כ ו' ולזה פי' ר"ש בשעת פטירתו ואמר בתיקו' א' הא תיקו' דא בע"ק לא אשתכח שאין תיקו' אריך מתחילין אלא מחסד ותיקו' ז"א מתחילין מחכמה כאשר נבאר וזה דרך כלל לתיקו' שהם רמוזים באותם הפסוקי' מן המצר קראתי י"ה וכו' מפני שסוד דיקנא דא עיקרה לנצח האויבי' להתכבד הקב"ה באויביו ונודע כי כל סוד כבוד תלוי בזקן בצורה הגשמי' וכמוהו ברוחנית כשמתכבד הקב"ה בשונאיו ומקדש שמו בעולמות במפלתם של רשעי' סוד הזקן הזה מתכבד ושרשי' אלו נקשרי' אלו באלו ומאירים וסוד הארתם ותיקו' יק' דיקנא דמלכא והיינו סוד ה' איש מלחמה ה' שמו. ולזה דוד המלך שכל ימיו הלך בסוד כבודו של הקב"ה בסוד מלחמותיו באויבים כאומר ובמתקוממך אתקוטט הי' אוחז בסוד הזקן הזה כדי לנצח אויביו ותיקן תיק' דיקנא דגבורה מארי נצחן קרבייא ואמר ט' תיק' אלו שהם. הא' מן המצר קראתי י"ה. הב' ענני במרחב י"ה. הג' ה' לי לא אירא. הד' ה' לי בעוזרי. הה' טוב לחסות בה'. הו'

טוב לחסות בה'. ג' אחרים הם סוד. הא' מה יעשה לי אדם. הב' מבטוח באדם. הג' מבטוח בנדיבי' שהנדיבי' אדם הם והם הם ג' ראשוני' ה' בכתוב. והנה ג' ראשוני' ימיני' שרשי' לכולם אמר הא' מן המצר קראתי י"ה. הב' ענני במרחב י"ה דהיינו חכמה י"ה בשיתוף הבינה ובינה בחכמה י"ה פעם הב'. הג' יהו"ה שם שלם דהיינו התפשטות יותר עדיין תוך החכמ' אלא שהמצר הוא סוד הדבקות למעל' ואח"כ יעשה רחובות הנהר ענני במרחב. אמנם עדיין שם י"ה בסוד החכמ' ונתפשט המציאות בתוך החכמה יותר ונעשה ה' לי לא אירא והרי אלו ג' ראשי' שרשי' לכולם ואח"כ ו' ג' נגד ג' יהו"ה יהו"ה יהו"ה אדם אדם אדם דהיינו נדיבי' והם רחמי' ודין שכל שם רחמי' וכל אדם דין ולכך אמר מה יעשה לי אדם מבטוח באדם וכיוצא המורה שהם תיקו' שהדינים תלוים בהם והזקן הזה יש בו דין ולכך הם דין מושרש בהם להכפות כחות הדין שהרי דוד באדמימו' הי' נוצח וז"ס שערין דדיקנא תקיפין וזעירין ושחורות שכולם מורי' הדין ועתה אבאר פרטי התיקוני' בע"ה:

תמר ג - פרק כח

הנה הג' התיקו' הא' מתפשטי' הם בסוד הארת סוד המזל העליון יקיר' דדיקנא דאריך שהרי הארתו מן הכתר אל החכמ' כדפי' לעיל בתמרי' הקודמי' ובעין הבדולח ת"ו כי סוד החכמ' אצילות' מן הכתר מבחי' דיקנא ועתה בהקדמ' זו כאשר תתפשט סוד הארת דיקנא היא הארת השתלשלות תלוי מן המזל העליון ובזה אין להפלא על סוד תיקו' דיקנא היותם דין מתוק ברחמי' מפני מציאו' דבק מן הכתר בהתפשט' למטה מב' בחי' שהם בחי' דין. הא' שערי. הב' אודנין ובחי' הזקן מהארת הכתר בחכמה מאיר מלמטה מב' תיקוני' אלו ולעולם הארת כתר בחכמה והחכמה מאירה ממש שם וממציאות זה יתמצאו ג' בחי' שהם ג' תיקו' שהם ג' שמות כדפי'. הא' מן המצר ראה גם ראה כמה מצר ודקות עליון התלהבות והתלהטות התיקו' הזה בסוד הרחמי' מן הכתר לחכמה ומחכמה קראתי י"ה הרי הארת החכמה תיקו' א' ויהי' נמשך בסוד רישא כל מה שיתמשך הארת החכמ' ועדיין אין הבינ' צומחת אל הכל בסוד י' ויתפשט ויצמח המשתתף עם הי' ויהי' י"ה והרי תיקו' א' ואח"כ בתוך החכמה יאיר ויתלהב ויתאצל אור הבינה והיינו סוד יהי אור י"ה אויר נקודה בהיכליה למעלה בדקות החכמה ויעשה שם מרחב י"ה והיינו סוד יה"י י"ה ה"י אמנם נהפך לימין ולרחמים י"ה י"ה בראשון בשני ולפעמי' בתי' השני הזה יגבר ויעשה ה"י ויגבר על ה"א ויהפכהו לה"י ג"כ ויהיו דיני' שהרי הזקן הזה יש בו ימין ושמאל והיינו ענני במרחב י"ה או ה"י ה"י והרי כאן עוזר לנצח האויבי' והרי התי' הב' התיקו' הג' ה' לי לא אירא היינו מה שהחסד יצמח שם בין החכמה והבינה שבחכמה

והיינו סוד הדעת במציאות ולזה יהי' נכלל בו כל סוד יהו"ה שהרי החסד התפשטות כל ההויות והיינו סוד התפשטות השער מקמי פתחא דאודנין עד רישא דפומא ונודע שהפה הם השפתי' או יהי' המל' על השפתים הכל עולה לענין א' כאשר יתבאר והרי התפשטות ג' ספי' אלו שהם מחכמה ובינה וחסד עד הנצח או עד המל' שנגלו ואלו בכללם ימין ושמאל ומזה ומזה והם ג' תיקו' ראשוני' ראשי' לתיקו' דיקנא ומאלו עתה יתפשטו ו' תיקו' שהם מתגלי' ג' ימיניים ג' שמאליים והם סוד אדם אדם נדיבי' יה"וה יה"וה יה"וה ועכ"ז הם נכללי' ימין בשמאל שמאל בימין ולכך לא באו אדם אדם יחד אלא תיקו' יהו"ה בתי' אדם למזוג ימין בשמאל שמאל בימין והיינו ו' תי' לא אותם שנזכרו בס"ד כדפי' מפני שתי' נפיק שערא דהיינו הב' הרי פי' שבסוד התי' האלו הג' פנימיי' יגבר הימין פעמי' יגבר השמאל והם נכללי' יחד כדפי'. אמנם תי' ה' פסיק שערא ואתחזין ב' תפוחין הרי התיקו' הזה אינו מתיקו' דיקנא כלל וכן תיקו' ז' דלא תליין שערי על פומא ופומא איתפני וכו' גם זה אינו תיקו' מתיק' דיקנא אלא הוא סוד פומא דמלכא ושפוון דמלכא כאשר יתבאר ולזה יוכללו ג' בתיקו' א' שאמ' מתתקן שערא מעילאה ונפיק מכללא דאוירא דכיא ובטש בתחות שערי דרישא מתחות קוצי' דעל אודי' ונחי' מקמי' פתחא דאודנין נימין על נימין עד רישא דפומא כאן נכללו ג' תיקו' כדפי' ובשאר סוד התיקו' אבאר לקמן בע"ה. ואלו הג' תיקו' הם רמוזים באומר ארך אפים היינו החכמה מהכתר רב חסד המתעלס ורב חסד היינו בבינה או בהיפך רב חסד הבינה שרובה חסד עתה שהיא בתוך החכמ' ורב סוד הדעת בסוד החסד המתמצע בין ב' נשארו ששה שהם אותו התפשט' המתפשט מאלו שהם ו' כאשר נבאר ואלו הם נושא עון וכו':

תמר ג - פרק כט

הנה התיקו' הנז' שפי' עניינם מן המצר יודע לך כי תחלת התעוררות הזקן יתעורר מג' בחי' דהיינו חסד וגבורה וסוד הדעת נהידו דא"א יחד אלו הם ג' ראשי' לבחי' הזקן וא"כ תחלת הזקן אינה אלא מחסד אמנם סוד ג' אלו חו"ג ונהירו דא"א הכלול בחסד אינו עומד להגלות במקומה כאן בשורש הזקן אלא הם ג' ראשוני' שמהם שורש כל תשעה תיקו' כדכתיב לך ה' הגדול' והגבור' והת"ת דהיינו נהירו דאו"א אמנם אינם מתגלי' אלא למט' אחר התפשטות והא כיצד שאח"כ ג' אלו יסתעפו אל מקומם ויחזור נהירו דאו"א להתחלק ויתחלקו נהירו דאבא בג' שהם הג' שפי' בפ' הקודם דהיינו חכמה וחסד ובינה שבחכמ' ג' אלו הם ימיניות ואח"כ ג' שמאליות לא ממש שמאליות אלא בערך שהם מערך שמאל והם בינה וגבור' שבבינה וקשר וייחוד שנקשרו החסד והגבורה השרשי' הנז' להתפשט ולצאת שהרי היו בשרשי' העליוני' כל א' לעצמה ונקשרו יחד להתפשט

וקשרם בבינה בענין שהם ג' בחכמה וג' בבינה ואלו הו' הם ו' שמות שנמצאי' יה"וה יה"וה יהוה ימיניי' אדם אדם נדיבי' שמאליי' וכבר ידעת שמלת אדם מקום שהנקבה והדין נמצאת וידעת שנדיבי' הם האבות ולכך השלישי שהם חו"ג הם נדיבי' וג' שהם בחכמ' הם יהו"ה כנודע וג' האחרוני' הם הראשוני' שהי' שרש לכל הזקן דהיינו חו"ג ונהירו דאו"א המתגלה בחסד לכך הם ב' בחסד וא' בגבור' והיינו התיקו' הקודם שפי' שהם מן המצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה יה"וה לי לא אירא שהם בשורש הזקן אתר דשארי דיקנא לאתפשט' עם היות שפי' לעיל י"ה ה"י חו"ב יהו"ה הדעת היינו סוד שרש הזקן שהם חסד המושרש למעלה וגבורה המושרש' למעל' והדעת היינו נהירו דאו"א המושרש' למעל' שהם מתגלין אח"כ למטה וימצאו ג' תיקו' אחרוני' ובאמת הם שרש לכל התיקו' אמנם אינם מתגלי' אלא למטה בסוד התפשט הזקן שאח"כ יתפשט מן הבינ' החסד וסוד נהירו דאו"א דאמרן לעיל כלול בו בענין שהוא בחי' בחסד הקושרת החסד והגבור' והג' הגבור' בעצמה שהיא שרש ונתגלה עתה בענין שאין הזקן מתפשט עד הת"ת אלא עד ולא עד בכלל ועתה ג' תיקו' הראשונים שאמר דוד מן המצר קראתי י"ה כלם שמות ואין בהם אדם מפני שהם בשרשי' העליוני' שמשם המתק' הזקן ותיקונו שהרי אין הדין נמתק ונתקן אלא בשרש העליון והיינו השער המתפשט בזקן ותלוי וארוך בחסר המתפשט כנודע להראות רכות ותיק' אל הדין והרי הגבור' נתקנת משרש' העליון ונהירו דאו"א דהיינו הבי' שבחסד היינו התפשטות היינו אורחא דעל פומא תחות חוטמא שהוא מושרש למעל' יהו"ה כלו רחמי' אמנם אינו מתגלה אלא למטה וכלל הדברים שג' תיקו' מהט' הם א' שרשי' אל הו' ומתגלי' אח"כ למטה מהו' בענין שתחלת הזקן חסר וגבורה ונהירו ראו"א אמנם אלו מהעלמן אינם תיקו' דיקנא והרי ג' הם עליונות והם ג' תיקו' ואינם תיקו' אמנם אח"כ יתפשטו התיקו' מאלו הג' וימצאו אלו הג' מאלו למטה אחרים התיק' דהיינו אחר שיתפשטו ו' שהם אבא בג' ואימ' בב' וחסד וגבורה חד הא שיתא דהיינו אדם אדם (אדם) [נדיבים] יה"וה יה"וה יה"וה יתמצאו ג' שרשי' למט' שהם חסד ונהירו ראו"א בחסד בענין שהם חסד בתרין וגבורה בחד והיינו הג' האחרוני' הם הם הג' ראשיי' ובתיקו' דיקנא הם הם שערי דתליין מימינא ומשמאלא והם חסד וגבורה והם שערות תלויות וארוכות מצד השרש הממתיק ואורחא דעל פומא ואינו רחמים גמורים משום דשערין זעירין מלייא ליה כאשר נבאר אמנם הוא סוד יה"וה לי לא אירא מפני שהוא נמתק מלמעלה ואלו הם ג' תיקו הצומחי' באבא מפני שמשם רישא דדיקנא כדפי' וסודם י"ה ה"י חו"ב בחסד וגבורה כדפי' והכל ענין א' מעתה נבאר עוד בתיקו' בפרט:

תמר ג - פרק ל

הנה נמצא לפ"ז שט' תיקו' דיקנא הנז' הם מציאות' ג' ולכך הם ג' ראשי' ואותם ג' ראשי' הם ראשית והם סופי התיקו' מפני העלמן מתגלין למטה א"כ התיקו' עיקר ההתפשטות הם ו' ולכך בשעורן ומדתן פי' ר"ש בשעת פטירתו שיתא רבוא תליין בהו דהיינו ששיעור קומת' בו' ספי' עם היות שאינם ממש ו"ק אלא דרך אחרת כדפי' והיינו שהזקן לזעיר אית ביה ימינא ושמאלא ויתחלק הזקן חציו לימין וחציו לשמאל ולכך תחלתו י"ה ה"י זה ראש לג' וזה ראש לג' דהיינו כדפי' אין בחי' אמצעי בין ימין ושמאל אלא אורח דתחות חוטמא שהיא נגד קשר החו"ב בסוד הדעת והנה ג' ראשי' אלו בכמ' יוכללו מראשיתם בלי ספק כולם ג' חסדים בתי' הא' שהוא סוד נהירו דאבא העתק החכמה שנחלק לג' תיקוני' שבאמת הם חכמה הא' ולא חכמה ממש שהרי פי' בסוד זעיר שהוא התפשטות הספי' בבינה ומה גם בחי' זו האחרונה בחי' דיקנא ומה גם שראשיתם חו"ג ולהירו דאו"א אבל כאשר יתחלק נהירו דאבא תחלת מה שימצא הוא בג' בחי' הם ג' תיקו' אמנם התיקו' הא' חכמה דהיינו השרש' ג' שרשי' הנז' שכך הוא סוד החכמה בעצמה למעלה נחלקת לג' חכמה ותבונה ודעת דהיינו לובן החסד א"כ בתיקו' זה הראשון הוא חסד והארת הכתר בה אחר שפי' שתיקו' סוד הזקן מהכתר והארת הזקן מהכתר ונודע כי מדת הכתר ארך אפים והאף והדין אינו אלא בתיקו' זעיר ועיקר אריכותו הוא מהארת הכתר ועיקרו סוד דיקנא לכך תיקו' א' מאלו התיקו' ארך אפים ובו כלל כל סוד התפשטות התיקו' הנז' שהם ג' השרשי' שאינ' בכלל תיקו' כדפי' ולכן מ"ש בס"ד ובאידרא שהתיקו' הא' הוא סוד מתתקן שערא דלעילא ודאי דהכי הוא שמתמתק סוד הדין ועיקר תיקו' ע"י משח רבות קודשא הנמשך מהכתר דרך החכמה אל הענף הזה תיקו' א' ונפיק מקמי פתחא דאודנין שסוד האזני' ימין ושמאל מקום השמיעה טב וביש כדפי' והם בחי' עליונות בדין וגם הזקן יש בה דין אמנם נחתין שערי נימין בסוד הדין ומתמתקי' בסוד רחמי הכתר דרך החכמה והיינו ארך אפים כדפי':

תמר ג - פרק לא

התיקון הב' רב חסד פי' רובו חסד לא חסד ממש שהחסד הגמור הוא מהכתר. אמנם זה הוא הדין ומתמתק מהחסד ונעשה חסד אמנם רב חסד התי' הזה הוא הבינה לכל הפי' אם לתי' א' חכמה וב' בינה ואם לדרך מציאות השרשי' אם השרש הא' חסד השרש הב' גבורה כדפי' א"כ לכולהו פי' יבוא התי' הזה שמאליי קצת ומתתקן ע"י החסד הגמור העליון אמנם בתי' הזקן אין אנו יכולי' להמשיל לו מפני מה שנחלק ר"ש במה שפי' באידרא והכלל שהשער התלוי מצד שמאל הוא תי' זה שהרי הוא שמאלי והוא תלוי

ומשתלשל מצד החכמה המשפעת באור הכתר והיינו סוד עניי במרחב י"ה דהיינו סוד הגבורה המתרחב' בסוד הבינה רחובות הנהר והרחבתו בסוד אור הכתר המרחיב אור הדיני' ומאריכין כנודע ולדעת האידרא ס"ד הם שערי מרישא דפומא עד רישא אחרא דפתחא דפומא ונחית מתחות פומא עד רישא אחרא נימין על נימין בתי' שפיר דהיינו סוד התפשטות הבינה כוללת נו"ה סובבת וכותרת ב' מדות אלו הוד בנצח רישא דפומא ונצח בהוד רישא דפומ' קשר השפתים עליונה בתחתונה מצד זה ומצד זה והיינו בדין מזוג ברחמים מפני שהוא בחכמה ויש בו דין מצד הבינה והיינו אומרו בתי' שפיר וזה צורך הדין היפה ללחום מלחמות ישראל ולכך דוד אחז בסו' דיקנ"ן לצורך המלחמות וכל מקום שתמצא הדיני' למלחמה לעזר הקדושי' מסוד דיקנא אתאחדן כגון סוד אלף המגן דהיינו שלטי הגבורי' שבתא הרצים שבהיכל נוגה כדפי' בפ' פקודי סי' י"ב מהכא אינון וכל כיוצא בזה:

תמר ג - פרק לב

התיקון הג' ורב חסד בתוספת ו' מוסיף תי' האמצעי' בין ב' אלו התי' לכולהו פי' הם ג' תיקונ' אחרוני' והם ראשוני' ולדעת האידרא ימנה שלישי וגם לדעת ר"ש בכתו' הוא ג' יה"וה לי לא אירא. אמנם מתגלה למטה בח' דהיינו נהירו דאבא ואימא שהוא מתגלה בחסד והיינו בין הימין והשמאל בין החסד והגבורה והוא הוא למעל' בין החכמ' והבינה בסוד חו"ג ולכך הוא שלישי בין לאלו השניים שהם י"ה ה"י כדפי' והנה השלישי הזה הי' בא"א ועובר על פשע דהיינו אורחא דתחות חוטמא ושם עובר על פשע כאומר ותפארתו עבור על פשע. אמנם סוד התיקו' הזה פי' באידרא ובס"ד מאמצעיתא דתחות חוטמא מתחות ב' נוקבים נפיק חד אורחא ושערין זעירין תקיפין מליין להוא אורחא ושאר שערין מליין מהאי גיסא סחרני דההוא ארחא וארחא לא אתחזי לתתא כלל אלא ההוא ארחא דלעילא דנחית עד רישא דשפוון ותמן שקיע ההיא ארחא ע"כ. הנה בפי' שהוא תחות חוטמא ונודע היות חוטמא דז"א דינין תקיפין ולכך אינו מעביר מצד האורח הזה על פשע שאין מעבר לעבור הרחמי' ולשטוף הדין והפגם ולכך מגיע סוד השפה העליונ' חסד בנצח ואין בו סוד הת"ת והיסוד לעבור ולהשפיע רחמי' למטה ולכך הוא עצמו מכוסה ברמז ורב חסד להראות שהוא חסד אמצעי' מתעלם ומסתתר ולכך השפתים הם פועלי' דין ואודם כאשר יתבאר והתיקון הזה ג' אבל אינו נראה אלא למטה בשמיני' בין החסד וגבורה חולק הזקן לב' חציו לימין וחציו לשמאל ועכ"ז דומה לטוב והיינו אומרו ה' לי לא אירא שבדינו יכניע האויבי' אמנם אינו אדם שמאלי':

תמר ג - פרק לג

התיקון הד' הנה הו' התיקו' הנשארי' הם בא"א נושא עון ופשע וחטאה ונקה ופי' שהם ו' מדות בדין ושם למעל' לבטל הדין והם נושא עון נושא פשע נושא חטאת נקה עון נקה פשע נקה חטאת. והנה בז"א נאמר נושא עון ופשע ונקה ובלי ספק בא שם תוספת וחטא' באות ו' התוספת להראות על הו' הנז' ואלו הם ו' ג' אדם ג' יה"וה כדפי'. והנה נושא הוא תחלת הנשיאות ונקיונו מכל וכל הוא ונקה והם ג' נשואי' עון פשע חטאת וג' מנוקים בהם עצמן לכך הם ג"פ יהו"ה וג"פ אדם. הא' נושא. הב' מנקה ועתה הד' בתורה נושא עון ובתהלי' מה יעשה לי אדם ובאידרא קראו הוד והדר סוד התפשטות הזקן כאומר הוד והדר לבשת והיינו דקאמר באידרא ובס"ד נפיק שערא ואתתקן וסליק ונחית בעילא' כתקרובא דבוסמא לדעת ר"ש הם ב' תיקו' ולדעת האידרא א' מפני שמנה אנפין ושפוון בכלל התיקו' ולכולהו פי' כאן סוד הוד והדר היינו אחיזת ימין ושמאל לדעת ר"ש הם ימין ושמאל חו"ב המתפשטת עד נו"ה שהם הוד והדר שב' מדות אלו הם תמיד מיוחדות הוד והדר לבשת הודך והדרך והם קשורות יחד וכן הם לדעת ר"ש ב' בקשר א' שהרי אלו הם ב' תי' הראשוני' דהיינו חכמה ובינה שבחכמה והם תיקו' נושא עון נושא פשע דהיינו הודו של מלך והדרו כאומר ותפארתו עבור על פשע וקרוב אליו מאד נושא עון ופשע ולדעת האידרא אינם ב' אלא א' בלבד אמנם עיקר היותו נושא עון ופשע הוא כאשר יאיר אור הכתר בו שאז הוא עיקר העברת פשע ויתגלה אליהם הת"ת והאמת מהכתר ואז יוכללו יחד הוד והדר ות"ת על גביהם וסוד זה הוא התפשטות אור הכתר כדפי':

תמר ג - פרק לד

התיקון הה' הנה התיקו' הה' לדעת ר"ש נכלל בזה כדפי' ונכללו בו יה"וה אדם ולדעת האידרא הוא סוד אתחזן ב' תפוחי' מכאן ומכאן סומקא כהאי ורדא סומקא דהיינו דין שפני המלך בדין והם למלחמה ודאי לדעת זה שהוא מכלל תיקו' דיקנא והן אמת בא"א הם בתיקו' דיקנא והיינו שפי' ר"ש בשעת פטירתו ואמר שנמשכו הקדמוני' אחר הדעת הזה מפני שתיקו' תי' דיקנא דז"א מתיקו' דיקנ' דאריך והוא לא ירצה בזה דרך פרט אלא הפני' הם תיקו' לעצמו כדפי' וכבר פי' בפ' כ' כ"א כ"ב סוד הפנים לדעת ההוא וא"כ סוד נושא עון ופשע יהי' לדעת האידרא מהפני' ועם היות שהם בדין זה יהי' דוקא בעת שנאמר ישא ד' פניו אליך שסוד נשיאות הפני' היינו סי' הרוגז והאדום מהפני' ואזיל סומקא ואתי חיורא כאומר פני ילכו והניחותי לך והיינו יאר ד' פניו אליך ולדעת ר"ש אין הפנים למלחמה כלל אלא אדרבה הסומקו' בגבורה ואין (הדוחק) [הרחק] בין ב'

הדעות כלל שאי אפשר מלחמה אלא באדמימות הפנים כאומר ד' גבור מלחמה וכתיב ד' איש מלחמה ולהכי קאמר כל מלוי דאידרא שפיר.

תמר ג - פרק לה

התחי' הו' פי' באידרא ובס"ד נפיק שערא בחד חוטא סחרניה דדיקנא ותליין עד רישא דמעוי ולא נחית עד טבורא. הנה התי' הזה כבר פי' שסוד תי' דז"א אינם בו"ק כתי' אריך לכך תי' דאריך מטי עד טיבורא שסוד הטיבור היא המל' כנודע אמנם דיקנא דז"א עד הת"ת ולא הת"ת בכלל אלא נכלל בחנזד והגבור' ובחי' מה שהגבורה נכללת בחסד כנודע והיינו ג' תי' אחרונים כאשר נבאר לכך אמר ותליין עד רישא דמעוי שנודע שב' זרועות הם חסד ויריר' והחזה שביניהם הוא נידון לב' והיינו גבורה בחסד ולכך בחזה סוד השדי' שבהם סוד החלב הנהפך ללבן שהגבור' בתוך החסד הוא סוד השדים דהיינו כדפי' בפ' פקודי סי'. שכאשר יכנס היכל זכות בתוך היכל אהבה יקרא אל שדי דהיינו סוד השדי' לנערה ודומה לזה לבתולת ישראל ודומה לזה החזה לזכר כאשר נבאר. א"כ התי' הזה בחסד מדקאמר ותליין שכל ל' תליין ואריכו' בשער מורה על החסד ואמר עד רישא דמעוי מורה עד תחלת הגוף ת"ת והמעיים סור הדעת שבו כאשר נבאר אבל לא יכלול הגוף ממש ולכך לא נחית עד טבורא שאינה מתפשט' אלא עד כאן ור"ש אין דרך תי' דיקנא אליו כדרך האידרא וס"ד אלא הענין הזה ודאי אמת כדפי'. אמנם להמנות תי' אינו אלא סוד התלייא בחסד ויש בו ימין ושמאל יהיו ב' התי' ויהי'.

תמר ג - פרק לו

התי' הז' דלא תליין שערי על פימא ופימא אתפני מכל סטרוי הרי התי' הזה לדעת ר"ש הוא סוד שפוון דמלכא שנבאר בע"ה וכאן כללו אותם בכלל חי' דיקנא מפני שהם בסוד שערי דיקנא וכמו שבאריך הם מחי' דיקנא ג"כ בז"א הוא מתי' דיקנא ור"ש ס"ל שאין בתי' ז"א הס"ד שהם בתי' אריך והטעם שהרי סוד השפתים הם בנ"וה כאשר נבאר ועוד אין התי' הזה אל השפתים אלא מה שאין השער מכסה אותם להכי לדעת ר"ש היינו שאין הזקן מכסה השפתים א"כ אין זה תי' לזקן אלא לשפתי' ולדעת האידרא וס"ד סוף סוף הרי התי' הוא בשער והנה השפתים יש בהם גזירה טובה או בהפך א"כ ודאי תלוי בהם נושא עון נושא פשע נושא חטאת נקה עון נקה פשע נקה חטאת לומר סלחתי כדבריך ולדעת ר"ש זהו ענין כולל לכל הגזירות יחד שכולם משפוון דמלכא לגזור הדין והמשפט והסליחה מחי' דיקנא בחסד בענין שפוון נבאר לקמן בע"ה.

תמר ג - פרק לז

התי' הח' דנחתין שערי בתחות דיקנא ומחפין קדלא דלא אתחזי. הענין שהעורף הוא סוד האחור והיינו הדיני' שבהם תלויים האחוריים והחיצוני' ואלו יחד שזהו סוד כ"ב מקורות של רחמי' והם סודן ברכת כהנים כדפי' לעיל. פרקים אלו כללתי מחש"ק שער י"א כלו ע"כ: (עד פ' מ"ד לא נמצא בהעתקה)

תמר ג - פרק מד

בביאור שפוון דמלכא. הנה ר"ש דעתו שענין שפוון דמלכא אינו בכלל תי' דיקנא אנא תי' בפ"ע ולכך באידרא שהיא בדעת הקדמוני' פירש שפוון בכלל תי' דיקנא ולא האריך בענין הפה וחלקיו כלל רק מה שנוגע בענין השפתים אמנם בשעת פטירתו ס"ל שפוון ענין בפ"ע הרחיב הדיבור בענין השפתי' ושאר חלקי הפה. וראשונה נאמר שפעולותיו הם רבות. ראשונה ממנ' הגזרות העליונות שהרי הגזרה בפה לדון לימין ולשמאל כל גזירות ההנהגות שהרי המלך במאמר פיו גוזר ולכך מצד הפה אומר ועושה גוזר ומקיים. הב' במאמר פיו נשיבו דרוחא כאומר נשפת ברוחך כסמו ים (וכתיב). הג' ממנה סוד הלבשת הצבאות כולם כאומר וברוח פיו כל צבאם. הד' ממנה הלבשת הנביאי' כאומר ורוח לבשה את עמשי ורוח לבשה את זכריה וכמוהם רבים. הה' ממנה נתינת התור' כאומרו ויאמר ד' וידבר ד' וכיוצא. הו' ממנה בריאת העולם שהם י' מאמרות מתנשבות מתוך פומא. הז' ממנה נתינת נשמה באדם כאומר ויפח באפיו נשמת חיים. הח' ממנה נשיקות כאומר ישקני מנשיקות פיהו. הט' ממנה מוציא אש כאומרו ואש מפיו תאכל (וכתיב). הי' ממנה הנבואה כאומר כי פי ד' דבר דבר ד' אשר הי' ויהי דבר ד'. הי"א עיקרו לאכילה כאומרו אכלתי יערי ולשתיה שתיתי יייני. הי"ב הם סוד ה' מוצאות אל האותיות בפה מה עניינם וענין האותיות בהם מה רמיזתם ודע שלא מצאנו ענין צודק בפה כאותיות מפני שהתור' כלה נבנה מהם והנבואה וכל דיבור העליון. וקודם שנכנס בביאור פרטי העניני' האלו ורמיזתם ראוי שנבאר ענין הפה וחלקיו בה ואח"כ נדבר בפעולות הנשמות בפה מאיזה מקום נובעות ומאיזה בחי' מפני שהם ענייני' חלוקים כל א"וא לעצמו ועוד יש מהם להוציא ויש מהם להכניס ויש בין זל"ז ענייני' ודרך כלל תבחון שיש בפרצוף נקבים הא' הם האזנים והם להכניס ולא להוציא כלל והם ב' מפעולה א'. הב' העינים והם להכניס ההשגחה ולהוציא דמעות ודיני' ובאות' אור היוצא מן העינים. הג' החוטם להוציא הדיני' והגבורות כדפי' ולהכניס הריח ג"כ שנים הרי ו' נקבים יש עוד נקב זה הז' בפה אמצעית א' ג' מכאן אזן ימין עין ימין נחיר ימין וג' מכאן אזן שמאל עין שמאל נחיר שמאל והפה אמצעית מוציאה ומכנסת כדפי' מהם פעולות להוציא ולא

להכניס כעין הדיבור מהם להכניס ולא להוציא כעין אכילה וכיוצא ומהם ב' בבת א' כעין הנשיק' שואב ונותן בבת א' כאשר יתבאר ויש באדם נקב שנסתם שיתייחס למעל' הטבור שאינו לא להכניס ולא להוציא כאומר באידרא עד טיבורא וכתיב שרך אגן הסהר והנה מכניס בבטן אמו ואינו מוציא שם וכ"ש בחוץ שאינו מכניס ולא מוציא. ויש עוד נקבי האמ' שהם להוציא ולא להכניס ויש נקב באחור להוציא הרעי ולא להכניס כלל הרי אלו הם י' נקבים דרך כלל ז' בראש וג' זה למטה מזה בגוף ולהם פעולות וסודות נבארם בס"ד לא על צד חכמ' הניתוח כי זו חכמ' מפוארה אבאר אותם במקום אחר אלא בסוד שיעור קומה אבארם אותה בחלק זה בע"ה ויש לנקבה נקבים אלו וסודם אבאר בעין יעקב עם כל סודות הנקבה וסוד שיעור קומתה בע"ה:

תמר ג - פרק מה

ענין חלקי הפה הם השפתים ראשונה וקודם לזה התי' שפי' שם באידרא דלא מחפיי' שערי על פומא ופומא איתפני מכל סטרוי כענין שנים. הא' השער שלא יכסה הב' השפתי' בעצמן הג' השנים פנימה לשפתים שהם עוזרי' גדולים לכל פעולות הפה. הד' שהיא תלויה פעמי' ישנה ופעמים אינה מציאות הפה פתיחת השפתים. ה' חוט השפתים שיש להם חוט פי' ר"ש כמה זמנין בתי' ובנקבה כחוט השני שפתותיך. הו' ענין הבשר מבפני' מלבד הלחיים שהוא הענין המתפשט מעין מציאות השפתים ודבקי' בהם ובאי' לענין א'. הז' הלחיים מבפני' שהם ד' ב' עליוני' וב' תחתוני' ובהם קבועי' השיני' והם עיקר פותחי הפה מגבילי הפה וגבולותיה פנימה. הח' סוד החלל הפה הנפתח ונכנס כל משך שיעור קומתה משעת פתיחתה עד פנימה. הט' הלשון השוכב תוך הפה וממלא חללו בעת הסתימה ודבקות הלחיים ועוזר בכל מציאות הפעולות. הי' בחיך חכו ממתקי' ובו סודות עמוקי'. הי"א והי"ב ב' נקבי' פתוחי' מן הגרון אל הפה מן הקנה ומן הוושט ופעולת הי"ג נקב הנפתח מן המוח אל הפה ובא אל החוטם. ידעתי בני ידעתי שתתמה עלי בחלקי' אלו כשתדמה שר"ש לא פי' כלל בשעת פטירתו וגם החברי' בפ' משפטי' ור"ש באידרא אל תחשוב שאני אומר בזה דברי' שלא פי' ר"ש בתיקוני' ובר"מ ובזוהר או רמזם באידרא למשכילי' וכולם נכוחי' למבין וישרי' למוצאי דעת והפעולות הנז' בפ' הקודם שהם כולם פעולות נז' בכתוב ג"כ מחייבות הסודות האלו ומשם נתגלו לקדמוני' מתוך הכתובים:

תמר ג - פרק מו

הענין הא' פי' ר"ש בשעת פטירתו אלין שערי' לא חפיין על שפוון והענין שהשערות האלו הם תיקו' דיקנא פעולתם בגבורה יפה לטובה והפה בחידות' גוזר דיני' קשים לפעמי'

כאומר ויאמר ד' סלחתי כדבריך ואולם חי אני וכו' והרי דין קשה כמ"ש הכתוב וישמע ד' בקול דבריכם ויקצוף וישבע לאמר אם יראה איש וכו' הרי אפי' שנתקנו תיקו' דיקנא ונתלבנו מאור הכתר כדפי' בפ' מ' ולכך אמר סלחתי כדבריך עכ"ז שפוון גזרו דיני' קשים היינו משום דשערות אלו אתפנו מעל פומא ולא חפיין ואינם כובשי' הדיני' אלא הפה גוזר ופועל הן דינים הן לרחמי' וה"ה לכל שאר הפעולות המתייחסות אל הפה כאשר נבאר והענין כי סוד תי' דיקנא נאחזי' מלמעל' עד הכתר ומשתלשלי' עד חסד וגבורה כדפי' ואין בבחי' זו מכסי' על סוד שפתים שהם בבחי' יותר תחתונות בערך מקורי הזקן ושורשי התי' הם פנימי' לתי' דיקנא לערך המציאות בעצמו שהם בבחינת המתקרב' אל החכמ' והבינה כאשר יתבאר ועוד תדקדק שהשער הם פעולות נכבדות ודאי שבהם כבוד גדול יקירותא דדיקנא כמבואר. ועכ"ז אינם עצמות ממש ולכך נובעי' מתוכיות עליון ומתפשטי' למטה והשפתיים עצם מציאות הקומה העליונ' עם היות שאין מקורות שם בתוכיות בשער לכך סוד השער יתלבן ממקורו ויאמר סלחתי ע"י ט' מדות כדפי' והשפתים מצד עצמן לא יתלבנו אלא יהיו סומקין כוורדא ויגזרו דינים והיינו שאמר ר"ש שערי לא חפיין על שפוון ושפוון כולהו סומקי: ובאידרא בתי' הח' דקדק הענין בדרך אחרת ואמר דלא תליין שער על פומא ופומא לא אתפני מכל סטרוי הנה רצה באומרו מכל סטרוי. מכל איזו בחי' שיהיו נובעות מהפה אין השער מפסיק רצה בזה שפעמי' השער ג"כ גבורות סוף ואלו יכסו הפה בעת פעולת' הדין לתועלת של ישראל לא הי' הפה רשאי לפעול ח"ו מפני השער בחי' הגבורות הפועלות לזה פומא אתפני מכל סטרוי כדי שתפעול רחמים לישראל כאומר ימינך ד' נאדרי בכח וכו' כדפי' בזוהר פ' בשלח סי'. ולדרך זה אפי' שלא יהי' הפעולה נכללת בזקן יתקן הזקן בחי' לכל היוצא מהפה ולא יחוץ כלל ולזה אמר מכל סטרוי מכל בחי' פעולותיו:

תמר ג - פרק מז

בחוטא דשפוון. הנה ענין חוט השפתים יתייחס אל סוד וא"ו והיא בסוד היסוד והיינו חוט השני שהוא שני לת"ת וראוי הוא שהרי היסוד אמצעי בין נ"וה שהם השפתים כאשר נבאר וכל מקום שהם מתבחנים היסוד מתבחן עמהם ואינם פועלים אלא בשותפות עמו ולכך הוא כולל כנגד שניהם ויקיף אליהם מכל צד וב' יחד נק' צבאות והיסוד נק' צבאות כנגד ב' וכן כל עניינם ולזה חוט המקיף השפה ייחס ר"ש לחוט הזרקא בתי' ונודע כי סוד הזרקא היא המל' בחי' נקודה עליונה אבנא דאזדריקת וכל החוט סוד ו' סולם עלייתה וקצת החוט המקיף הוא סוד חוט המקיף השפתים דהיינו יסוד כדפי' י"ג מדות אלו הם יחד משותפי' תמיד ולכך עיקר סגירת השפתים או פתיחתם

תלוי בחוט זה כדרך שפי' בענין העיני' שכך היסוד הוא מכריע בפעולות ב' מדות אלו ובכל מקום שהם משתרשי' לפעול היסוד הוא משתרש שם עמהם אמנם נעלם דהיינו בחי' אחרונה לנו"ה באה אל היסוד א"כ הרי היסוד חוט מקיף עליהם וכולל כל בחי' יחד בהשואה א' כדי לכלול כל מה שבהם להיותו מעבר ומקור לכל המתקבץ אליהם שזה בחי' בכל מקים כדפי':

תמר ג - פרק מח

בשפוון עצמן אגב אורחי' יתבאר ענין החוט הנעלם ומסתתר עמהם ופי' החבירי' הענין והרחבוהו וראשונה קיימא לן בכל מקום בזוהר ובתי' ובר"מ שנ"וה שפוון ובלי ספק אין הכוונ' שהם שפתים במקומ' אלא שהם בשורש העליון שפתים. עוד אנו רואים שהשפתים כלים להוציא חכמתו ובינתו של אדם א"כ חו"ב בהכרח נקשרת עמהם. עוד הם זה למעל' מזה הא' עליון והא' תחתון והם נקשרי' זע"ז בב' דרכי'. הא' קשר שלא יפרד בשני קציהם חובר הב' פעמי' יתקשרו פעמי' יתרחקו וע"י ענין זה הם מראי' יופי הבינה והחכמ' וכאשר נקבץ כל העניני' נאמר שהבינ' והחכמ' מציאות התפשטותם אינם בבחי' משתוו' מפני שהחכמ' לה ג' בחי' אשר לכל ספי' וספי' שהם נכללות בג' ספי' שהם חח"ן מבחי' החכמ' מאירה מהכתר מבחי' החכמ' מהנהג' עצמה דהיינו מה שחסדיה מתפשטי' עד מוחא להנהיג הספי' כדפי' דהיינו מוחא דמלכא. מבחי' הנצח היא בחי' אחרונה שבה שהיא להשפיע בבינ' כנודע בחי' אחרונ' שבחכמ' היא המתדבקות בבינ' והנה החכמ' בעלת ל"ב נתיבות דהיינו שהיא מתפש' בה' ספי' על הדרך הזה ראשונה יש בנקודת' בעצמות' ג' ימיניות אלו שהם ג' בחי' שבה כדפי'. חח"ן הא' להדבק בכתר. הב' לעצמות'. הג' להשפיע למטה הב' הם סוד דו פרצופי' שהם ב' נתיבות הא' נתיב לא ידעו עיט דהיינו בחי' הת"ת והב' ולא שזפתו עין איה דהיינו בחי' המל' כענין שהם דו פרצופי' והבינ' אינה נאצלת בבחי' אחרו' שבחכמ' דהיינו הנצח ואל תתמה ע"ז שגם המל' אינה נאצלת מהיסוד אלא למעל' מבחי' ג' אבות ודומה לזה אצילות הבינ' מבחי' החכמ' העליונ' דהיינו מנתיב לא ידעו עיט מדרך הנתיב העליון לכל הנתיב. וזה טעם אל הנקבות כדי שיהיו פנים אל פנים בהשואה א' אל הזכרי' בקרוב ואח"כ הם מתפשטי' זה מזה. ונחזור אל הענין שהרי בחי' אחרונ' אל החכמ' נצח והבינה בעת אצילות נאצלת מבחי' עליונה שבחכמ' מפני שב' נמצאו מטיפה א' מן הכתר וכבר הארכתי במציאותם בעין הבדולח תמר ו'. והנה כמו שהחכמ' ל"ב נתיבות שהם י' חכמה חסד נצח וב' העליונות דו פרצופי' שהם המחתימי' עשר עשר בכל ג' הנז' יעלו ל"ב והנתיב העליון שקול ככולם כדפי' שם כך הבינה נאצלת בבחי' ה' ספי' שהם חג"ת

נ"ה הם דומי' ממש לה' שבחכמ' שמשם נמצאו אלו הה' דהיינו כעין שהחכמ' ג' הם ג' חג"ת וכעין שהם ב' עליונות כך יש בה ב' נצח הוד כי כבר נודע שסוד דו פרצופי' הם ב' הכרובי' הם בנ"וה כאשר יתבאר במקומו והנה כמו שהנתיב הא' יכלול הכל כך השער הנ' שקול כנגד כל השערי' ועם היות שהם ה' נ' הם מ"ט המתגלי' ומתפשטי' שהם ה' ספי' כל א' כלולה מי' והם מ"ט והנ' כולל החמשי' והבינ' הנקבה חותם המתהפך והשער הזה הכולל כולם הוא הוד ולזה אמרינן אמ' עילא' עד הוד אתפשט' דהיינו ה' פעמי' ו"ד שהם ד"ו פרצופי' המחתימין י' דהיינו בחכמ' יו"ד במילואה י' ג' עוקצין ג' בחי' וד' עשרה המחתימי' י' בכל ג' מהם ל"ב כך הם הו"ד וד' פעמי' ה' שהם חמשים והוא נקב' בסו' חותם המתהפך נמצא בחי' עליונה ש' הנ' השקול ככל הנ' הוד ולזה בחי' אחרונה שבחכמ' המשפע' נקשר בבחי' העלמה שבבינ' המקבלת יהי' נתיב האחרון בחי' אחרונ' שבחכמ' וש' עליון בחי' א' שבבינה יחד דהיינו נצח והוד ונודע שהחו"ב הם מחוברות יחד ומתפרדים להשפיע כך סוד השפתים נקשרות תמיד ומתרחבי' לתת השפעה לגלות חכמה ובינ' ויהי' עליון נצח לגלות חכמה ותחתון הוד לגלות בינה ומתקשרי' יחד לגלות כדי להשפיע מזה אל זה והיינו סוד הדיבור בהתרחב' ובהתקשרם וכאשר ישתלשלו ב' בחי' אלו מחכמ' ובינה ויתיישבו בבחי' רישא דמלכא שפי' יהי' בחי' השפתים.

תמר ג - פרק מט

ענין הפה כבר רמזתי בפ' הקודם בענין השפתים שסודם הוא פעמי' מתרחבי' זה מזה ונותני' פתיחה אל הפה פעמי' יתקשרו יחד ואין פתיחה לפה והיינו סוד שפתי שהם נו"ה תפתח ופה יגיד הפה ימשיך דהיינו פתיחת הפה והנה אלו השפתים הם שערי' לצדק מדת המל' וצדק לא ישפיע גם אלו השערי' ננעלי' והנה המ' פה שעור הגבלת שיעור קומת' היא הפה השוער ע"י אלו השפתים והיינו שכל זמן שב' אלו מיוחדות אלו באלו יתעל' כל מציאות העלם סתרי החכמ' והבינ' שהמשכת הענין למטה ע"י המל' וכאשר יתפתחו וישפעו מזה אל זה מהחכמ' אל הבינ' ונפתחו ונתנו השפעת' והמל' פה משפע' וב' ספי' אלו פתחי צדק נותני' מקום אליה לגלות סתרי החכמ' והבינ' הפנימיות והיינו סוד פה ולכך הפה תלויה בשפוון שהם מתרחבי' ומשערי' שיעור הפה כמה יפתח אם בקמץ אור הכתר מן החכמ' אם בפתח אור החכמ' ממש אם בצרי אור הבינ' מן החכמ' אם בכל נקודה ונקוד' מן הספי' הידועות וכן בנקודות מורכבות על האותיות על צד הצרוף אם בא"לף אם בבי"ת אם בגי"מל וכן כולם וכן אם יאריך בתנועה בטעם הזרק' אם יקצר במקף וכיוצא כל השיעורי' אל מציאות הפה והנהגתה מן הספי' העליונות והבחי' אל ג"ר ותיקוניהם שהרי הכתר מתתקן בה בטעמי' והחכמ' מתתקנת

בה בנקודות והבינה מתתקנת באותיות ושיעור הנהגות אלו במדות הפה להרחיב או לקצר להאריך או למעט ימדד שיעור הפה בשפתים מן הטעם הנז' שהכל תלוי כפי מה שיתייחדו חו"ב בבחי' זאת וכפי מה שיהיו אלו שערי צדק נותני' מקום למל' להשפיע כדפי' והיינו שיעור מדת פתיחת הפה כי הפה בעצמ' ישתתפו בה כל המציאיות עד החיך והגרון כנודע ונבאר והקדמוני' קראוה עיר המלוכה לריבוי בחי' ועניניה שהיא רבתי עם רבתי הבחי':

תמר ג - פרק נ

השניים סוד השיניים הם ל"ב בסוד ל"ב נתיבות החכמ' לא שהם ממש אלא החכמ' יש לה ל"ב בחי' וכולם יש להם ל"ב לבושי' בבינה הארכנו ביאורם בעין הבדולח ת"ו. אמנם כאשר יתפשטו יהיו נמצאי' כלם בפה מסודרי' בלחיים ופתיחת הפה היא מגלה מהם י"ב שהם צינורות שהדיבור יוצא דרך בם והיינו ו' עליוני' ו' תחתוני' ועליהם נאמר ולבן שנים מחלב בסוד הלבנת הדין מהבינ' ע"י אור הכתר המאיר אליה דרך החכמ' וימשך החלב והשפע ההוא אל הפה אל הבן ומיד אותם הנתי' אשר שם מתלבנות כדרך מציאות השרשתם שהם חסדי' מחסדי החכמ' ולכך מציאות' לבני' אמנם הדיני' התחתוני' פוגמי' בהם ומאדימי' אותם והם ע"י החלב מתרחצי' ומתלבני' ולכך נאמר שנייך כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה הרי שהם צריכי' רחיצה מאדמימותם. אמנם אינם שוים שהמתגלי' צנורות אל הדיבור שהדיבור נמשך בהם אינם אלא י"ב כדפי' ר"ש בשעת פטירתו וכדפי' בס"ד. אמנם הנעלמי' הם פעמי' כ"ב להשלי' מניינם ויש פעמים שמתעלמי' ב' שהם ראשי ראשי' ואינם מתמצאי' שם אלא ח"י והם ח' עשר אלף עולמות מפני שהמל' מתקשטת בי"ב קשוטי' היינו פתיחת הפה בי"ב שניים. אמנם יש ח"י טוחנו' שטוחני' מלמעל' פנימה מהיסו' ח"י העולמי' שהוא ט' ממטה למעל' וט' מלמעל' למטה ויש להם ב' להשלים י' וי' ופעמי' הם שם ופעמי' הם מתעלמי' משם וכללם ל"ב וכל א' וא' יש לו מקור במוח והם מסודרי' בסוד ל"ב נתיב' חכמה עליונה יונקי' משם יניקתם להאיר בפה וי"ב מהם חותכי' הדיבור וח"י או כ' עשר ועשר טוחני' הדיבור ולזה ישתנו במציאותם כנודע. וטעם החילוק הזה אליהם הוא כי חותם ל"ב נתיב' הוא מצד דו פרצופי' בג' עוקציות כדפי' ונודע שסוד הזכר יחתי' ג' פעמי' ו' הם ח"י אלו הפנימי' שאין הפה מל' מגלה אותם ואלו הי"ב ג"פ ד' הם י"ב אלו שאות א' מחתמ' אותם ג"פ לכך יתחלקו ממש לג"פ ד' שהם עליוני' ד' ותחתוני' ד' וב' ב' ניבין וכולם קישוטי הפה שהיא מל' והדיבור והם אורחין ושבילין שהדיבור יוצא בהם ויחקק ויחצב מהם:

תמר ג - פרק נא

בלחיים הנה הלחיי' הם קביעות השניים ודאי ודרך בם מקורות ל"ב באין מן המח חכמ' אליהם והנה הלחיי' הם סוד חו"ג הנמשכי' מן החו"ב ולכך הם ימין ושמאל והם עליוני' ותחתוני' ועליהם נאמר לחייו כערוגת הבושם וערוגת הבושם היינו סוד דיקנא שהם מתתקני' מחו"ג ונהירו דאו"א וכבר פי' לעיל שאלו הם שרשי' נעלמי' אל הזקן ואינם מכלל התיקו' לרוב העלמן כדפי' בפ'. והנה אלו הם פנימיי' והם לחיי' והם שרשי' נעלמי' מפני שאינם בשפתי' שהם בחי' אחרונות הנגלות אלא הם מהארות החכמ' והבינ' הנעלמות והנסתרות והם ד' והם ב' הא' ימין והא' שמאל חו"ג ונקשרות ומאוחדו' אל בחי' למטה והם עליונות מצד החכמ' תחתונות מצד בינה שפה תחתונה בתחתונות שפה עליונה בעליונות בענין שסוד השפתי' שפי' יורה על מציאות' בהעלם גדול וסתמם הם מחו"ב העצמיות המאירות מחו"ג והם מושב ושרש לכל המציאות כולו ושיעור התפשטות הנהג' שיעור קומ' חללה לרוחב ואורך המשוער אפי' שאין דיבור ופעולה יוצאת ממנה כי שיעור מדת קומת' כאשר יתגלה המל' פתיחת הפה לפעול הוא ענין בפ"ע אבאר עוד בע"ה. אמנם המציאות החלל הזה תלוי בשיעור התפשטות החו"ג משרשם העליון עד מציאות בחי' חיבורם למטה ויהיו נקשרי' למטה אל בחי' המל' פה שהיא מקבצת הכל הנותנת מדה וגבול לכך לא יתגלה מהם רק קצת שיעור ההנהג' למטה לבד והם משך הפעולות המתגלות ע"י המל' ואם המעט הזה גילה כל הפעולות הנז' בפ"א ואבאר מה יהי' כל השיעור המתפשט' פנימ' שעור לא נתבאר בדברי ר"ש כלל. אמנם בעין חצור בבריאה אבאר בשיעור הפה בה ומשם יפלא המעיין הפלא ופלא ממציאותם באצילות.

תמר ג - פרק נב

הנה החלל הזה המשוער בששה שערי' שהם ד' לחיי' כדפי' ומעלה ומטה איני מדבר בחלק החיך אלא מציאות ג' ג' הפה ותחתית הפה אשר אבאר עוד בע"ה באמצע ד' גבולי הלחיי' וב' בחי' אלו יעש' חלל והחלל הזה ממש דומה לסוד הספי' למט' שהם ו"ק כך הפה הזאת היא בת ו' אלו שפי' העליון שבפה דומה לנצח והתחתון שבפה דומה להוד ושפתי' יוכיחו שהם זו עליונ' וזו תחתונה ומבפני' עושי' חלל כחלל שעושי' ו"ק שבתוך חלל הגוף מתפשט סוד הדעת ומתעל' כאומר ובדעת חדרי' ימלאון שסוד הדעת נשמה בתוך ו"ק וממנו יעשו איברי' הפנימי' כאשר אבאר בע"ה. א"כ סוד הראש בבחי' זו שהיא פנימה לבחי' זקן עשו ו"ק חלל ואותו חלל הוא סוד תיק ונרתק לדעת והדעת הזה הוא בחי' נעלמת אשר לו כעין שאין בעלי החלל ממש הספי' במקומן אלא

סוד השתרשם וסוד השתרש' יתמלא במציאות הדעת הנעלם וסוד הדעת הזה הוא עיקר ההנהג' מתפשט בכל ל"ב נתיבו' מאלו הם התחתונות סוד השיני' וקודם אליהם ורובץ בתוכם וקושר וממלא הכל אפי' אותם החללי' אשר בין נתיב לנתיב הכל ממלא הדעת הזה והיינו הלשון שעיקר הדבור יוצא ממנו אמנם הל' הזה ודאי סוד וא"ו ראשה תקועה בנעלמות חו"ב ממש ומתפשט ומתרחב עד למט' והיא בעלת ו"ס והיא סוד ו' ומשך ו' דהיינו ת"ת ויסוד הגוף וברית חשבינן חד ולכך עיקר הדבור והפה שהוא מל' הוא משך הוא"ו שהוא היסוד והוא עיקר הפעולה המנהג' להנהיג הפה למטה כעין שהיסוד עיקר למל' ונודע שהיסוד מתהלך בכל הספי' כך סוד הלשון במשך נקודת היסוד מתהלך בכל הנתיבות ומוציא כחם לחוץ.

תמר ג - פרק נג

בסוד החלל הנפתח והבשר הנמתח הנמשך אל השפתי' הנה החלל הנז' שהלשון סוד הדעת רובץ בו וגנוז בתוכו כעין הגוף הנה יהי' לו עוד שיעור ומדה אחרת שאלו שהם מצד הבינ' חו"ג יתפשטו אל התחתוני' ויתנו מקום להנהגת העליונ' להגלות ולהתפשט ולכך יתרחבו מהשרש העליון שמשם עיקר תנועת הכל בהסכמת החו"ב ששם אחוזות ומיד יתנו מקום אליהם להמשיך משך השפעות העליונות ולגזור גזירות המוסכמות ולפעול הפעולות כלם ובעוד שאין לו חו"ג נותני' מקום אין פעולה לשום בחי' מאלו הבחי' לפעול ובהתפשט' למטה ולתת הרחב' אל הפעולה מיד יתמודד חלל הפה בגובה ורוחב שיעור גדול ומתמצא מציאות החלל בהעלם סתימ' מתחת הזקן דהיינו סוד העלם המתלבש בתי' דיקנא שהוא סוד הלחיי' הלסתות תקרובי דבוסמא והערוגות אל הבושם מתגדל שם והיינו סוד אומר מגדלו' מרקחי', ודאי וסוד אלו הוא העלם הנמשך בסוד מה שיתרחב בין החסד והגבורה רוקח מרקחת מעשה רקח ממולח טהור קודש ודאי ואז הפה בעזר המציאות הנעלם הזה פועלת כל פעולותיה וסוד אוי"ר דהיינו סוד אור י' נעשה שם שמתמלא מכל מציאות השפע העליון להשפיע סוד הגזרות וההנהג' המתבחנ' למטה והנה סוד הפתיח' בכ"מ הוא סוד התפשטות החכמ' ומשם פתיח' לכל הצריך שהיא הפותח' בסוד התפשטות כל הספי' והם הם ג"כ בחי' חו"ג עליונ' ותחתונ' וכן מן הימין והשמאל שבין חו"ג עליונות ימין ושמאל לבין חו"ג תחתונות ימין ושמאל יעשה חלל והחלל הזה מתרבה ומתמעט וכפי שיעור מה שיהי' בין החו"ג העליונות לבין החו"ג תחתונות ודרך כלל חלל הפה כולו סוד התפשטות ו"ק ויעשה ב' בחי' או בחי' מציאות הפה שאינה מנהגת אלא מסתם כל המציאות או בהיות' פועלת המציאות

העומד בלי פעולה הוא המציאות החלל הא' ומציאות הפעולה היא החלל הב' ולעולם הפה התפשטות ו"ק ממש דומה אל ענין הגוף למטה כדפי' ובתוכן הדעת מתפשט:

תמר ג - פרק נד

בח"יך הנה בעליון הפה יהי' החיך ובכל המקומות הספרי' האחרוני' הסכימו שהוא בחכמ' ואמרו לח"י חי"ך מ"ה ועליו נאמר חכו ממתקים ובענין הממתקי' בעצמן לא אדבר בפ' זה מפני שיש בהם סודות עמוקי' פי' ר"ש בשעת פטירתו אבארם לקמן בע"ה. אמנם עצם החיך בעצמו אמנם אינו בחכמ' עצמה שהרי אפי' המוח שעליו אינו בחכמ' אלא בסוד רישא דמלכא כדפי'. ומה שפי' החברי' בפ' משפטי' הוא כי ג' ספי' שהם חב"ד יתפשטו למטה ויעשו סוד פה דהיינו סוד השפתי' ופתיח' הפה כדפי' כאשר יתקשרו ויתעטרו ויתעלו מציאות ג' ממציאות אל מציאות נצח הוד מל' בחג"ת וג' בבינה והבינ' בחכמ' יחד כל המציאות הזה יעשה בחי' חי"ך במציאות תוך הפה דהיינו ברישא דמלכא כדפי'. ועל המציאות הזה נאמר וחיך אוכל יטעם והיינו חכי ממתקי' כאשר יתבאר בפעולות בע"ה והנה זה נאמר על שורש הלשון דהיינו הדעת ועומד תחת המוח דהיינו החכמ' ומתח' שרש הלשון יהי' הבינ' והיינו סוד בין החכמ' והתבונה והדעת אמנם עיקרו בסוד המוח דהיינו חכמה ולכך ייחסוהו האחרוני' סתם אל החכמה בלי לפרט הענין בפרטות ועוד יש בו השערת ג' שהם חכמ' ותבונה ודעת ולזה יתייחס ממש אל מציאות החכמ' כיון שהיא בחי' למטה ודומה אליה ושם המבחן למר ולמתוק כאשר נבאר ולכך יהי' כלול מג' מבחי' חסד דין ורחמי' להבחין טעמי המאכלי' כאשר נבאר:

תמר ג - פרק נה

בענין ב' נקבי' הנפתחי' אל הפה בגרון הא' להוציא הנשימה ולהכניס והא' הוא למאכל הענין הוא שהכתר שב וזקן מוציא רוח להחיות אין בפיו אלא נשיבו דרוחא דחיי' להחיות כל הנמצאות כדפי' בעין הבדולח אמנם כאן יש בו דיני' ומתאוה לאכול ולכך לא יתייחס אל הכתר מפני שהחיי' הוא סוד המזגת המדות הנז' שממנו נעש' ב"ד לתור ולחקור אחר מטעמי' שב"א עושי' אם טוב ואם רע כאשר עוד נבאר בארוכה דהיינו סוד המאכלי' והיינו סוד כי ד' אלהיך אש אוכלה הוא וחיך אוכל יטעם והיינו הב"ד הזה המבחין בין המר דהיינו מטעמי' הנעשי' ממצות לא תעשה שפי' בתיקוני' ועשה לי מטעמי' כאשר אהבתי מפקודין דעשה ולא כאשר שנאתי מפקודין דלא תעשה שאלו מרי' מעוררי' חרון אף דמעות וכיוצא ואלו מתוקי' מעוררי' נחת רוח והנה הפה הוא מקום שדרך בו יכניס יד ימין פשוטה לקבל שבים ומטעמי' מתוקי' תפלות ורמ"ח מצות עשה והוא עושה מטעמי' מפקודין דעשה ויד שמאל יכניס דרך בו מטעמי' מפקודין דל"ת

ושם שוקלי' מעשה ב"א ודני' כפי מעשה התחתוני' לעורר הרחמי' עליהם או להיפך ולכך זעי' בעל תאוה מכניס מטעמי' צריך למעשה התחתוני' להתעורר ולפעול הכתר זקן ימי' לא יטעם טעמי' כלל מוציא נשיבו דרוחא דחיי' ואינו מכניס ולכך מרחם בלי לדקדק אלא כולו רחמי' גמורי' מטיב לכל וז"א אינו כך אלא טועם המטעמי' ונותן לגורם אותם כפי מטעמיו ולזה הכניסה למטעמי' דרך פה פתח כניס' שער ב"ד עליוני' מחסד ולמעל' ושם פתיחת נקב ההתעוררות העולה דרך הוושט כאשר עוד נבאר ויש למטה בעולם הנפרדי' כמה כחות שהם תלוי' בשורש זה לפעול פעולה זו כדפי' בפ' פנחס ולזה קודם שיכנס אל החיך יתוקן ההתעוררות ע"י ג' בחי' אלו שבפה שהם שיני' ולשון ולחיי' כדפי' הרמז לעיל ולכך הנקב הא' נכנס שם והנקב הב' הוא להכניס האויר הקר המתקן חום הלב ע"י הריאה ומוציא החום ומשפיע חיות לכל הנמצאי' התחתוני'. והנה הנקבי' האלו הם ב' פתחי' אל הדעת הנעלם המתפשט בו"ק שהוא פועל בסוד ד"ו פרצופי' בסוד פתח ו' מכניס רוח ומוציא קול שהם פעולות הת"ת ובסוד ד' מכניס המטעמי' מפני שבה סוד התאוה לתת מכל מטעמי' תחתוני' לרמ"ח איברי הקומה המשוערת שאינה מתקיים אלא ע"י המעשה התחתוני' ואלו הם סוד ריאה ואצטומנא כאשר נבאר בס"ד:

תמר ג - פרק נו

בענין נקב שיש מן המוח אל הפה הנה הפה היא הגוזרת כל גזירה עליונה כאשר נבאר בפעולות ועיקר ההנהג' כולה אינה תלוי' אלא בהנהגת המוח ולזה לול פתוח מן המח שעושה נהר מושך אל סוד החוטם ואל סוד הפה וכמו שנמשכות הדמעות בעיני' לסוד הדין לפעמי' מן המוח וסוד (הנטיע') [הנטיפה] נחל כרית אל האזני' כך נעשה נחל לסוד חוטמא ולסוד פומא ומחוטם אל הפה מפני שהם שייכים יותר כי אחר שהחוטם בסוד ו' והפה בסוד ד' ב' יש להם ייחס במוח בסוד ד"ו שהם נאצלי' מן החכמ' ולכך סוד החכמ' מוחא דרך הצינורות האלו היא משתתפת בבתי דיני' אלו להכניס ולהוציא להכניס מבתי דיני' אלו ריח המעשי' ולהוציא אליהם גזרות והנהגות כפי צורך הנמצאי'. והנה ז' נקבי' אלו שהם בסוד רישא וגלגלתא אין לך שיהיו נקבי' פתוחי' באלו הג' והטעם שאלו הז' נקבי' שהם בראש ב' עיני' ב' אזני' ב' נחירי' והפה הם סוד ז' קני מנורה דהיינו גוף המנורה הפה היא הקנה האמצעי שבה עיקר הכל תלוי שהיא עיקר הפעולות אומר ועושה גוזר ומקיים כל ענייני המלך עיקרם באמירה כאשר נבאר דהיינו הפה הקנה האמצעי שהי' המל' שבחי' בין ו' הספי' באמת היא נקודה בין נו"ה ובין ת"ת ויסוד ובין חו"ג מפני שהיא בקו האמצעי ולכך היא תחת כולם שהיא ז' בת שבע ועכ"ז היא משתתפת עם כלם ופועלת מה שכלי הספי' משפיעות כאשר נבאר ויאמר ד' סלחתי

כדבריך ויאמר ד' לא ידון רוחי ויאמר ד' אמחה ויאמר אלהי'. העיני' ב' קני' היותר קרובי' הם סוד נו"ה צופי' ורואי' ודנים ומיד פה גוזרת והיינו ארדה נא ואראה הכצעקתה ומיד פה גוזרת עשו כלה וכיוצא וירא ד' כי רבה רעת האדם בארץ ויאמר ד' אמחה מיד באים אל הקנה האמצעי' נחירי' ימין ת"ת שמאל יסוד ב' ווי"ן ב' קניס הקרובי' יותר אל המנורה מריחי' ריח מה כתיב וירח ד' את ריח הניחוח ויאמר ד' מיד בשיתוף הקנה האמצעי' ומפני קורבת אלו הב' קני' אל גוף המנורה הקנה האמצעי' דהיינו ייחס הת"ת ויסוד עם המל' נקב גדול להביא מן החוטם אל הפה ומן הפה אל החוטם והכל ענין א' בקרוב מאד מאד והיינו שב' יחד נאצלו מן המוח סוד ד"ו פרצופי' לכך נקב המוח הוא בא לב' יחד ועניינם אל המח אחד:

תמר ג - פרק נז

עתה נבאר ענין הפעולות שהפה פועלת מהם רבות מאד כמו שרמזנו בפ' מ"ד. א' כל הגזירות העליונות תלויות בפה ומה גם בשפתים כאומר ודעת שפתי ברור מללו. ופי' ר"ש שפוון מרחשן גבור' מחמת אודם ולובן שבהם הבינ' משפעת הדיני' החכמ' משפעת הרחמי' ועם היות שהם נצח ימינית הוד שמאלי' היינו למטה במקום התפשטות' אמנם סוף ב' נקשרות בפעול' א' והיינו שפתותיו שושני' כגוון אודם ולובן לב' כא' ולזה שתים מצד הבינ' מרחשן גבוראן דהיי' הגלות ע"י מהם למטה כחות הבינ' שהיא פועלת גבורות ופעולה זאת ראשונה מן האודם שבהם ולכך פי' בפ' אמור בסוד ב' ערבות הדומות לשפתי' שהם גבוראן ערבי נחל שעיקרם בבינ' אמנם כאשר יגברו הרחמי' העליונים הם מתלבני' ומגלים אור החכמ' למטה והיינו מ"ש ר"ש מרחשן חכמת' כענין לימודי ד' שהם נו"ה וכיוצא הם בשרש' למעל' ויתפשטו ההנהגות מהם למט' עד הכוחות כלם המשתלשלים בב"ד לדון טוב ורע ביסורי האדם וחיי' ומות וכן כל אותם הכחות המעוררי' למעל' ואומרי' פ' עשה כך או עשה כך שהם אותם הקדושי' המעוררי' ב"ד לטוב או להפך באמת שהם שפתי אמת כלם הם נשפעי' מאלו ואלו הם כלם תלוי' כאשר השפתים האלו משפיעי' גזירה עליונה שפע עליון מיד כולם מתעוררי' למטה לגזור הדין בכל ב"ד תחתוני' והיינו כמו שהשפתי' מגלי' הדברי' הנעלמי' המחשבה וכל סתרי האיברי' כך אלו הם כחות בכל ב"ד האומרי' פ' זכאי או חייב לפי מה שגזרו כל בתי דיני' והם גוזרי גזירות הדין ממה שנגזר פנימה וכך אלו השפתי' הם עושי' בקומה העליונה וכך משפיעי' בקומה בתחתונה ומהם תלוים כדפי' יד והם פועלי' ימין ושמאל ופועלי' ב' תובעי' הדין שהם מעוררי' האיברי' הפנימיי' לפעול והיינו ובמאמר קדישין

שאלת' שואלין למה פ' עשה כו"כ ואח"כ גוזרי' הדיני' והיינו בגזרת עירין פתגמין והם בפעולה זה לטוב וזה להפך:

תמר ג - פרק נח

בסוד פומא בשפוון נשיבו דרוחא דחיי' והענין כי סוד האלהית הנמצא אל התחתוני' אינו מתפשט דרך הכלי' התחתוני' דהיינו שיתלבש בשאר האיברי'. המשל בזה שיתלבש העצמות המתפשט להנהיג התחתוני' בחו"ג הנק' זרועות ובנו"ה הנק' שוקיים ומשם יקבלו התחתוני' שאם כך הוא יתחזקו מאד ויתלבש העצמות הלבשה רבה קודם התפשטו אליהם ואינו כך אלא יתפשט העצמות מסוד הפה הזה מבין שפתים אלו ומכאן יקבלו התחתוני' רוח החיים המנהיג וזוהי פעולה המשכת החיים אל התחתוני' מהספי' העליונות שימצא החיים אליהם מבחי' אחרונה לג"ר ועם היות שימצאו מלאכי' שהם ידים ומלאכי' שהם רגלי' והם תלוים בספי' חו"ג ונו"ה עכ"ז לענין סוד רוח החיי' דהיינו סוד העצמות בהלבשתו כדפי' בעין כל תמר. לא יתלבש יותר מהספי' והכלי' האלו ומכאן יתפשט להחיות כל הנמצא להיות ההנהג' העליונ' מצויה אליהם ורוח החיים מנהיג בהם כדי שלא ימצא שום פעולה לנמצאי' התחתוני' שאין הנהג' א"ס משתתפת בה ולא מתלבש' הלבש' גמורה אלא די בהלבש' זו ומכאן יהי' נשיבו דרוחא והעצמות המתפשט לתת כח איזו הנהג' שיהי'. ובזה יובן מה שנאמר ויאמר ה' לדג וכיוצא ופי' במדרש הנעלם שאין אמירה הזאת כעין ויאמר ה' אל אברהם וכיוצא שהיא אמירה ממש אליו אלא האמיר' הכוונ' האמיר' העליונ' הנגזרת אל הדג לפעול הפעול' ההיא ומה מתוק מדבש עתה במה ימצאו אמירות בתור' שהם קשות המציאות והכוונ' האמיר' הרוח האלהי העליון המנהיג המתפשט מסוד השפתים יכונה בשם אמירה לא שיהי' אמירה בההיא שעה אל הנדבר כגון הדג וכיוצא וכן וה' אמר לו קלל וכל כיוצא בענייני' אלו ועכ"ז נרא' שעיקר רוח החיים האלו אינם נשפעי' אלא לאותם שנקראי' פה ה':

תמר ג - פרק נט

הנה עוד תלוי בסוד רוח פה זה סוד הנבוא' כלה כאומר רוח ה' דבר בי ומלתו על לשוני וכתיב ודברתי אל הנביאי' וכתיב וינח עליהם הרוח וכיוצא רבים והענין שעם היות שהנבואה מנו"ה כדפי' בזוהר בכמה מקומות נביאי מהימני נביאי קשוט הם נצח והוד היינו שיתפשט סוד רוח החיים הנז' וילביש המשתלשלי' למטה שהם הנק' פה ה' ומאותו הרוח ילביש הנביאי' כאומר ורוח לבשה את זכריה ורוח לבשה את עזריה וכיוצא נמי אפי' לאותם שאינם נביאי' כאומר ורוח לבשה את עמשי ראש השלישי' והיינו שיתלבש רוח נבואה המטפת מבין השפתים האלו העליוני' ויעבור דרך הבחי'

התחתונות וילביש המלאכי' התחתוני' שהם סוד התלוים בשפתים ויאמר הנבא כך וכך ויתלבש ברוח ההוא ויתנבא ויקרא סוד הרוח הזה הלבשה כעין הסיב' שמקפת את מסובבו. והנה נק' אותם המתלבשי' בסוד הרוח פה ה' ויתפשטו וישתלשלו כמה מדרגות ומפני שנמשך מאלו השפתי' אף אם יעבור דרך נו"ה ויעבור דרך המלאכי' כלם יקראו פה ה' אחר שהרוח הי' בא משם ומלביש הנביא ומכשכש בו ומדבר בו והנביא הי' כלי גשמי לגשמיים והמלאך כלי לספי' והספי' כלים לרצון העליון:

תמר ג - פרק ס

ממנה נתינת התור' הענין שהתור' הוא סוד הרצון האלהי וחקיקת צורת הספי' מציאות צורך שיעור קומת' לתקן השפע אליהם כדפי' בארוכה בחש"ק בהקדמ' סי' י"ג וכל התור' כלה היא לימוד עם ה' היאך במעמדם בחומרם יעשו מעשה הרוחני שאחר שיתעלה המעשה ההוא יעורר ייחוד הספי' וקשרם וישפיע השפע העליון האלהי אליהם וענין זה אינו תלוי אפי' בספי' עצמן אלא היא חכמת המאציל שהוא האציל האצי' ויודע דרכו ועניינו ותכונתו שהכינו על המציאות הזה שבהעשות אליהם כך וכך ימצא אליהם הייחוד כך וכך. והנה הבורא הכין האדם העליון והכין לו מזונו שהם הנשמות במעשה התורה וזהו עבודתו שהכין אליו זה הכסא לשכון בו ולהיטיב על ידו אל כל הנמצאים ולזה התורה רצון אלהי עליון ילמוד לנשמות כיצד יעשו המציאות והתיקוני' לקשר הספי' וזהו מה שאנחנו מכנים בשם שיר בהקדמה הנז' ועם היות שהתור' היא בת"ת היינו שקיבוץ דברותיה ואמירותיה יהיו כפי בחי' הת"ת. אמנם אצילות הוא מן המקור העליון נובע מן הפה הזה והיינו ויאמר ה' וידבר ה' שסתם דיבור ואמיר' היא בפה ועליו נאמר וידבר אלהי"ם את כל הדברים האלה לאמר ועם היות שמתוך דברי הזוהר נרא' שהמל' הית' המדברת מכח הספי' העליונות אפשר הי' לדחו' ולומר שהכוונ' על מציאות בחי' זו שהיא פה שהיא המל' וכל הספי' שהם מושרשות ברישא דמלכא דברו בה והיא מוציא' דברי כולם והיינו וכל העם רואים את הקולות ואין ספק שתשוב' זו אמת שכך הי' המציאות. אמנם הענין הוא שהית' אותה בחי' מתגלים בבחי' המל' והמל' היא המגל' סוד שיעור הקומ' בהעתק הספי' אלו באלו וכך הדרך בכל האצילות שלעולם הנקב' היא המציאות העליון אמנם דרך זה אליה מסוד הפה העליון ולהיות סוד ההמשכ' משם יתייחס הענין אל המקור ולפעמי' יתייחס אל הבחי' האחרונ' שהוא אל המלאך והענין הנה הוא כי האמצעיים להוציא הרצון העליון למט' אל הגשמיי' רבים מסוד שרשי הספי' שהם דבקות יותר ברצון המאציל או בספי' עצמן או במשתלשלי התחתוני' ולעולם האדם גשמי הוא מושך דרך כולם שאין דרך לרדת אות' ההשפע' אלא

במעברות הצנורות כולם. והנה הנביא פעמי' לא ישיג מהאמצעיים אלא האחרון ויאמר שהמלאך דבר בו ועם היות שהענין במשל גשמי ירא' שישפיע הקב"ה במלאך והמלאך יבוא ויקרא שליח וישפיע אל הגשמי ח"ו שיהי' הענין כך שאין נבדל המלאך ונתן אליו וישתלח ויבוא שזה אינו אלא ברגע שהמלאך פועל בו הוא דבק וההשפע' מודדת בו וכאשר הנביא לא ישיג אלא מלאך יאמר שדבר המלאך ויען המלאך הדובר בי גבריאל הבן להלז את המרא' אמנם באותו רגע המלאך מתלבש ברוח הכסא והכסא ברוח אצילות ואצילות ברוח עליון ולפעמי' הנביא ישיג רוח ה' במלאך יתן הכבוד במקור רוח ה' דבר בי ויהי דבר ה' אלי לאמר והכל כפי שעור כח עלייתו לפעמי' לא ישכיל אלא סוד שכינ' המשפעת הדבור ע"י המלאך ויאמר וארא את ה' יושב ולפעמים ישיג הדבור יותר נעלם וירא' הפני' העליוני' ויאמר וידבר ה' אל משה לאמר ויאמר ה' אל משה וזה טעם ודבר ה' עם משה פנים אל פנים וזה סוד התור' הנותנת מפה העליון כי ממש סוד המדרג' העליונ' נתגל' והיינו פנים בפנים דבר ה' עמכם אמנם ישראל לא השיגו הפה העליון אלא הפה התחתון מדת המל' לבר. אמנם במרע"ה כתיב פה אל פה אדבר בו השיג לראות הפה העליון ממש. ועתה בזה חבין אומר ושמי ה' לא נודעתי להם וכתיב וירא ה' אליו כי מקור הדבור הי' משם יהו"ה ולכך יאמר וירא אליו יהו"ה אמנם ההשג' הי' באל שדי ומרע"ה ההשג' למעל' בסור פי ה' כדפי'. ולזה התור' ניתנ' כול' במאמר הפה הזה מתלבשת בפה תחתון שהוא פי' אדנ"י סוד המל' ויש פה מתלבש בפה ופה אל פה עד התלבש הנבוא' בסוד ההיכלות אמנם יש עוד שמרע"ה לא יתלבש נבואתו אלא בהיכל הרצון ושאר נביאים יתלבש נבואתם בהיכל עצם ונוגה וזהו ענין בפ"ע שאות' ההשג' הנז' ישיגוה למעל' או למט' כפי המדרגות התחתונות וענין זה אבאר בעין אדם בע"ה:

תמר ג - פרק סא

ממנה בריאת העולם בי' מאמרות אמר והי' העולם אומר ועושה והנה סוד י' מאמרות הם מהחכמ' אמנם מתנשבות דרך פומא למט' להמצא כל הנמצאות והמאמרות האלו עושים תנוע' בפה מחודש' שאינ' כתנועת מאמר חבירו המשל בזה המאמר הא' א סוד הקמץ המוציא המציאו' א' יש בו פתיחת הפה בנשיב' רבה ובפתיח' רבה אמנם קומצת ומתעלמת כענין הכתר שפותח שפעו לכל צד ומעלים וקומץ מרוב דקות. המאמר הב' א סוד הפתח המוציא המציאו' ב' יש בו פתיחת הפה בנשיב' רבה ופתיח' רבה מענין הקמץ ולא כ"כ שאינ' בא"א כמוה אמנם פותחת ומגלה כעין החכמ' הפותח' ולכך הקמץ חוזר וסותם והפתח נשארת פתוח' ופועלת הכל בסוד החכמ' מה רבו מעשיך ויאמר אלדי"ם יהי אור והמאמר הא' כלל בראשי' וחזר וסתם הכל. המאמר הג' א סוד הצר"י

הוא היוצר היציר' כלם ויש פתיח' וצרו' מפני שממנה נבדלו ב' טפי המים דהיינו בבי' שבה ב' יצירו' זכו"ן והפה מצר מצד הדינים ומרחי' קצת מצד הרחמי' והיינו מאמר יהי רקיע בתוך המים. המאמר הד' א סוד הסגו"ל יש בו פתיח' קצת לפתוח מחסד ולמט' ונותן גילוי ופתיח' לארץ ובו נקוו המים והיינו חסד הנותן ומסגל כל ג' בחי' ההנהג' לספי' התחתונות. המאמר הה' א סוד התפשטות הנקב' להוציא ההויות ושאון המית המון הכוחות כלם בגבור' אפי' עד עשב הממית והיינו התפשט' המ' באש ומוציא (מוציא) מצד הגבור' כל הנמצאו' משרתיו אש לוהט והיינו תדשא הארץ דשא ותנוע' זו משמשת בכל התנועות מפני שהוא הוציא' כל ההויות. המאמר הו' אך חולם הגבר' הפה שהיא מתרוממת במאורות הגדולי' אמנם בצרו' מפני מעוט הירח הנוגע אליה וממנה ב' הנהגות נפרדות כנודע וזה מצד הת"ת פעמי' שוכבת חיקה ומתרוממת פעמי' יורדת למט' והיינו יהי מאורות. המאמר הז' א' חיריק כמה צרות מגיע אל הפה בתנוע' זו כדי שלא יחקרו כל הצורך בה והיא בצד הדין במדת הנצח מוציא' ההויות בהסתר נעל' והיינו ישרצו המים שהם ההוויות הנשמות מצד הנצח מוציא' זרע הוייות הנשמות בסתר והעלם שאין הזווג מתגל'. המאמר הח' א היינו מדת ההוד הפה מגבי' בצרו' ממנה עליי' הסולם ג' מדרגו' עול' ולא בבת א' וממנ' כל החי' מקום ההודא' שהם החיות אומרים קדוש וברוך לרומם השכי' למעל' וסתומ' עמהם מתעלי'. המאמר הט' או מצד היסוד והיינו שדרך בו יוצא התמונ' כלה להתחתם למט' והיינו נעש' אדם ולכך דרך בו כל הזיווג והגרת הזרע והיינו מקור נפתח אמנם מתוך צרו' שאין גילוי כ"כ כראוי. המאמר הי' תערובות כל הנקודות לחת אותם שיהיו מורכבות באותיות והיינו מצד המ' היא הפה בעצמ' הנוקדת כל האותיות שהם קבועו' בה כנודע והיינו ויאמר להם לכל המאמרו' פרו ורבו רכיבתם בכל האותיות וסוד צירוף הניקוד וההוויות וההנהגות אין להם שיעור מצד' והנה כל אלו פעולות הפה בזולת סוד האותיות הקבועות בה' מוצאו' שהם מקבלים הנקודות הנהגות עליונות והיינו סוד כ"ב בחי' שבפה שקבלו כל או"א ט' נקודות כדפי' בזולת ג' נקודות שהפה מרכב' הנהגת הדיני' בג' בחי' החסדי' הגמורי' דהיינו שבא בגבור' מתמתק או בקמץ הנהג' כתר עליון ויתרומם למעל' דהיינו א או מתמתק בהנהג' החסד החכמ' והיינו שבא פתח כזה א ואז נפתח צרות דינ' קצת או מתמתק בחסד היינו חטף סגול א ואין תיקונ' כ"כ אלא קצת מעט מזער והיינו הפה הנותנת המזג' להנהגות ומחוקות לדיני' שיוכלו לסובלו והם ג' הנהגות מתחדשות בפה מ' שהיא מנהגת לשמאל א תי' חסד מעט לימין א חי' יותר בקו האמצעי א י חי' יותר ויותר מפני שעול' ע"י בעל' עד אין תכלית:

תמר ג - פרק סב

ממנה נשמת האדם כאומ' ויפח באפיו נשמת חיים והנפיחה בפה סוד ענין זה אינו אל כל הנשמות שהרי הנשמה היא נמשכה מזיווגא דקוב"ה ושכינתי' אמנם הפה הזה סודה נשמת רוח חיים דהיינו סוד נשמה לנשמה כדפי' כמה פעמי' בחי' וסוד הנשמ' הזאת באה מג"ר ואינה באה ביסוד למטה אלא בנפיח' מלמעל' דהיינו הדבקות העליון אשר לאדם כי סוד הנפיחה היא מהעצמות הפנימי ולזה אמר נשמת רוח חיים ונודע שיש רוח חיוני מתפשט מהחכמ' תוך הספי' דהיינו סוד החיים המחיי' הכל ומשם יתאצל על האדם על נשמ' דאצי' שבו ענין זה נמשך מלמעל' מסוד הפה פתח אל כניפ' ג"ר דרך נשמה ונפיח' מהתוכיות המתפשט וזהו סוד דבקות לאדם בסבה העליונ' ויתעלה בשמות עליון והנה אדה"ר זכה אל הנשמ' הזאת ונסתלקה ממנו אמנם לפי מה שיעשה האדם יתדבק ויתנוצץ בו ואם לא כולו יהי' מקצתו ואם לא עכשיו יהי' מזומנת לו לעתיד לכשיתוקן חטא אדה"ר ועכ"ז היא מתתקנת לאותם שמתקני' עצמם והיא נפיח' מלמעל' עד שאין בין הנופח והנפיח' הבדל וזה דבקות גדול לאדם בקונו שלא תתעבה הנשמ' כדרך העבו' שאר ההויות אפי' בהגדת שאר האיברי' והשתלשלות הספי' אלא רק מה שימצא מג"ר ולכך מוצאה מהפה ולא ממקור היסוד ולזה אומר ויפח באפיו שאין הנשמ' הזאת שורה אלא על הנשמ' אשר באדם דהיינו שהיא נשמ' לנשמ' ולזה היא באפיו ואינה בעצם נכנס' אל לבוש הגוף כנשמה ממש ששורה על רוח ונכנסה אל הגוף מפני שמציאות הוויתה ביסוד ע"י הזיווג קב"ה ויש בה שיעור כל הקומה מראש ועד סוף וזאת נכללת בי' אמנם הי' עליונות הכלולות בג"ר שהם עד הפה כדפי':

תמר ג - פרק סג

ממנה הנשיקות הנה ענין הנשיקה אבאר לקמן בעין יעקב בע"ה. אמנם כאן דרך קצרה הנשיקה בפה הנה כאשר יתדבקו פה אל פה דכר ונוק' יהי' אז סוד הנשיק' כאומרו ישקני מנשיקות פיהו והנשיקה יהי' דבקות' דרוח' ברוח' והענין כי הספי' יש להם תוכיות ויש להם התפשטות והתוכיות הפנימי' היא המניע הספי' לפעול והיא הנהג' ג"ר שהם נשמה לספי' שהרי כל מציאות שיעור קומ' זכ"ון הוא מבחי' הבי' מז' ספי' ולמטה אמנם ג' ספי' עליונות נעלמות ונסתרות כדפי' והם סוד נשמה אשר לספי' ופי' בתי' שסוד י"ס אל"ף ה"א יו"ד ה"א הם י' אותיות שיעור קומ' י"ס ותוך להם נשמה יו"ד ה"א וא"ו ה"א בא"לף ה"א יו"ד ה"א כעין שיתלבשו יה"וה באד"ני כזה יאה"דונהי כך יתלבש יו"ד ה"א וא"ו ה"א בא"לף ה"א יו"ר ה"א ויהי' נשמה בתוכן להתנהג וזוהי סוד הנשימ' אשר לאדם זה שהיא הפועלת בתוכו בזולת מה שפי' בעין כל תמר. ונודע שסוד הו"יה אה"יה חו"ב

האצילות תו"מ זכ"ון פה אל פה בסוד הנשימ' הנה יתדבקו בסוד נשמה דבקותא דרוחא ברוחא והיינו נשיקות פיהו להקש' סוד רוח חיים אשר בסוד הזכר עם הנקבה ורוח חיים אשר בנקבה בתוך הזכר ויתמזגו הרוחות הפנימיי' ויתקשרו בסוד אה"בה דהיינו סוד ד' רוחו' כדפי' בארוכה בסבא דמשפטים סי' והענין שאור המאיר בעששית ישתנה לפי שינוי העששית ואין השינוי לערך האור בעצמו כדפי' ענין המשל בזה בספ"ר וכן הוא סוד אור יו"ד ה"א וא"ו ה"א המתפשט תוך הספי' ישתנה אל ההנהגות הספי' כאור בסוד העששית וכנשמה בגוף וכמים אל הכלי' כדפי' בשער עצמות וכלי' בספ"ר ולכך עם היות שסוד הרוח מקורו א' מצד מה שיתלבש בספי' ישתנה ויצטר' אל הקשר והייחוד ולזה ע"י הנשיקה יהי' קשר הרוח אשר בתוך הת"ת נכנס בתוך המ' נכנס יחד ברוחו ויהי' בה ב' רוחות שלו ושל המ' יחד במ' וכן יתקשר רוח שבתוך הע' ברוח שבתוך הת"ת ויהיו בו ב' רוחות שלו ושל המ' והיינו צד קשר ד' רוחו' מתמזגים כא' להיותם מהכתר אל סוד רוח עליון פנימי והיינו סוד אה"בה קשר ד' רוחו' כדפי' לקבל עליהם עוד רוח הכתר העליון ולזה אה"בה היא בין הת"ת והמ' והיא בחכמ' ויעלה ד' רוחו' ד' אתוון א"ה ב"ה ויעלה אה"בה י"ג בסוד י"ג תי' א"א להיותם מהכתר אלי' כדפי' ויהיו הנשיקות ז' בפה הנה מפני שהם ז' ספי' מנהיגי' ברוחא מזרועו' ולמטה והפה מנשקת ומתדבקת רוחא ברוחא (במבו') מכל ספי' וספי' דרועי' בדרועי' גופא בגופא שוקיים בשוקיים ולהם ז' נשיקות ז' רוחו' לז' ספי' מתדבקי' אלו באלו וא"ת ו' אינון שהרי הז' הנקבי' לאו הכי אלא ה' אינון שהרי האמה אינו פועל עדיין אלא אחר הנשיקה והדבקות היא ב' דרועי' דיליה בב' דרועי' דילה וב' שוקיים דיליה בב' שוקיים דילה וגופא בגופא הם ה' דהיינו חג"ת נ"ה שבו עם ה' שבה והיסוד אינו נכנס עדיין אליה אלא ב' אחרנין חו"ב תי' דרישא שבו בתי' דרישא דילה דהיינו פומא בפומ' אנפי' באנפי' חוטמא בחוטמא והיינו סוד קשר הספי' ודבקות' אלו באלו רוחי' ברוח' ופתח דבקות' גופא בגופא היא ע"י עצם הספי' אמנם דבקות' דרוחא ברוחא הוא ע"י הפה שבה נשיבו דרוחא ופתח איברי הגוף שדרך הפתח הזה מתנשב' רוח כל האיברי' ומתערה מכלי אל כלי הוא דרך הפה הזה:

תמר ג - פרק סד

ממנה מוצא אש דכתיב ואש מפיו תאכל היינו סוד הגזרות הקשות הנגזרות מתוך הפה הזה וכשהגזירה יהי' בדין קשה הנה סוד המאמר ההוא היוצא מן הפה אינו מצד הרחמים שבה אלא מצד דין הקשה דהיינו אש הדין היוצא מהפה וגוזר גזירות קשות בדין ולזה האש הנמצא בסוד הגבורות יתלהבו לאכול ולפעול ע"י מה שהפה גוזרת ומתלהבת לדינים הקשי' שהרי כל בתי דיני' מצפי' למאמר המלך וכשהמאמר יוצא

סוף סוף יסכימו ב"ד עליון בגזרות אלו יחד דהא כתי' ד' הוא האלדי"ם אין הדין נבדל מהרחמי' כלל אלא לעולם הדין והרחמי' יחד:

תמר ג - פרק סה

ממנה ענין הנבואה כבר פי' ענין זה קצת בפ' נ"ט אמנם כאן אוסיף ביאור ואומ' כי סוד הנבואה הוא גילוי רצון אלד"י רצונו שתעשו כך או תעשו כך ויתפשט הרצון הזה ע"י אותיות נקודות וטעמי' שהם ג' הנהגות מתלבשות אלו בתוך אלו כאן בתוך הפה הזה והיינו שהפה בו ב' מקורות נובעות כ"ב אותיות כאשר נבאר. והנה האותיות מהבי' בעצמה והיינו הנהגת הבי' ובתוך הנהג' הבי' הנהג' החכמ' דהיינו נקודות באותיות ובתוך הנהגת הנקודות הנהגת הטעמי' דהיינו הכתר על החכמ' וכאשר יתקשרו ג' יחד בכלי הספי' שהם ה' מוצאות הפה שהיא סוד פומא דא יתגלה הרצון העליון המתפשט מהרוצה המונע הכל ויבא זה וימצא למטה מתוך הפה הזה ולהיות שהתפשט' שיעור קומת הפה המגיע אל השפתים יפקידו הכל אל פתח שער האחרות הזה דהיינו השפתיים והם יבטאו הרצון העליון אל הנביא ולזה יוציאו זה ע"י נו"ה שהנביאי' אוחזי' שם ומב' מדות אלו שהם מעמידי הגוף יתנבאו הנביאי' והיינו נבואה והנה תתלבש הדבור היוצא מהפה באלו הב' הספי' ולכך תרד במדרגת נבואה אמנם התורה שהם מצות קבועו' הוא רצון אל"די קיים לעולם שלא תמוש לא תתלבש למט' בספי' אלא יעל' מרע"ה ויקבל התור' קודם התלבש' אלא דווקא בסוד הפה שלא ישתנ' ולא יתלבש ולזה יתקיים תמיד בקיום הפנימי הקיים. אמנם הנבוא' צורך שעה יצא מהפה ויתלבש וא"ת סוף סוף אותיות למה יתבטלו אחר שנתהוו' מהם מציאו' למה לא יתקיים המציאות ההוא לעולם. הענין הוא כי סוד הנביאי' הם מעמידי התור' כך הנבוא' הוא להעמיד התור' לישראל שלא יבטלהו וכל זמן שיש לתור' חולש' דהיינו סוד ותקע כף ירך יעקב צריך מעמידי' אמנם כאשר יתוקן ענין זה שיתבטל המחליש כח התור' אין התור' צריכ' מעמידי' כלל ואותו כח שהתור' נותנת במעמידי' וצרפ' אותיות נקודות וטעמי' יחזור ויכללם בתור' שהרי כל אותם האותיות מהתור' יצאו ואל התור' יחזרו ונשיג סוד צירופ' במקורם ולא נצטרך (אלא) הלבשת' באהב' בשוקים למט' אלא יהיו נראים בתוכ' מהפה עצמ' כאומרו פה אל פה אדבר בו:

תמר ג - פרק סו

בפה אכיל' ושתי' כאומרו אכלתי יערי שתיתי ייני דע כי בסוד הפה יש איברים פנימי ים נכנסי' אל תוך הבטן הנחלק לב' חלקי'. החלק הא' סוד הריא' שהיא מהפרוכת ולמעל' הב' מעיים והכבד מהפרוכת ולמט' ובהם נכללי' הכליות והטחול והמר' כאשר

ית' בתמר ואמנם דרך כלל הם סוד דו פרצופי' בבחי' הדעת הפרצוף הא' הוא התפשטו' מדת הת"ת הנכלל בלב וריא' והוא משפיע מוציא רוח חיים להחיות כל הנמצאי' ומוציא קול ודבור והנבוא' והתור' זה הכלל כל ההנהג' שהיא להוציא הוא מ"ד הדעת בבחי' הזכר ממעל' למט' לתת ולא לקבל זולתי רוח הקר שהוא סוד רוח החיי' העליוני' הנמשכי' לו לקרר הדיני' והוא שואב אותם והיינו סוד הקנ' ופעולתו בזולת מה שנבאר סודו לקמן אמנם אין לו תאו' מהתחתוני' כלל אלא שואב מלמעל' ומשפיע למט' ולזה לא יאונה אליו פגם מן התחתוני' ולא ישתתף במעשיהם מבחי' זו ובו פרצוף הב' הוא התפשטו' מדת המ' הנכלל בסוד המעים וכל המשתת' אלי' דהיינו בחי' תאות הספי' אל התעוררות תחתון וצריכות אל התחתוני' לקיום מציאותם ולהיות מעש' התחתוני' מב' מעשים מהבחי' האחרונ' אל הנמצאי' יצטרכו אליו להתעורר לקבל מהשפע העליון יצטרך הזדככות מבחי' אל בחי' ומצד התלבשות האדם בלבוש החומרי הזה לבוש יצה"ר סמ"אל ונחש לכך יהי' מותר במעש' זה ויצטרך שינתן חלק אל אלו החיצוני' אחר שיש להם חלק במעש' זה שהרי אין האדם נכנס אל שום מעשה מצות שלא יכנס בלבוש והרי זה בשר ודם שבו וזה גורם מותר במעים מקום עיכול המעשה התחתון למעלה ויושפע ע"י המעשה המותר ההוא למזון החיצונים מפני החלק ההוא אשר להם באדם מעת שנתלבש בלבוש עור ולזה ישראל כשהיו אז במדבר לא היו צריכי' לנקביהם מפני שלא יפרנסו כח המדבר במותר ההוא ועתה בזה אבין ענין אכיל' ושתי' שהיא סוד ההתעוררות העול' מן התחתוני' כדי לקשר הספי' וע"י ההתעוררות הזה יינקו מלמעל' שפע קיומם כעין שהוא האכיל' והשתי' קיום אל האדם ומזונו. אמנם מיני האכיל' הרב' שיש מר ע"י המעשי' המגוני' המעוררי' הדיני' וכן השתי' והכל מטעמי' מיני' שוני' כפי השתנות הפעולות שהרי הם שס"ה ל"ת וכל מצו' ומצו' אליה טעם מר בפ"ע ויש רמ"ח מ"ע כולם מטעמי' טובי' מינים שוני' ויש שתי' שהיא התעוררות התור' כי כשיתעורר במעש' עב מאד ויצטרך עיכול גדול ויכונ' בשם אכיל' ומה שיתעורר בעסק התור' יין וחלב יכונ' בשם שתי' שהתור' דקה ולא יצטרך עיכול ותי' כ"כ והרי זו אכיל' ושתי' שיכונ' בפה הזה:

תמר ג - פרק סז

הנה ה' מוצאות לאותיות כגון אחה"ע בגרון גיכ"ק בחיך דטלנ"ת בלשון ז"סשרץ בשיני' בומ"ף בשפתי' הרי אלו הם קבועות בפה העליון ולהם סוד ורמיז' עליונ'. ותחל' נאמר שפי' ר"ש בתי' שה' מוצאות אלו הם חג"ת נ"ה והיינו שהם אותיות מבי' ואלו הם מוצאות האותיות ומקורם מהבי' הנק' ה' ע"ש ה' ספי' אלו וסוד מציאות האותיות הם שרשי' לכל

הנמצאות שהרי בהם נמצאו ההויות כולם כדפי' בסי' וכתיב מי זה אמר ותהי דהיינו ויאמר אלדי"ם מ"י אל"ה יהי אור ויתפשטו השרשי' ויצאו הנמצאות מהעלמן א"כ אלו האותיות שהם כלים להוציא הרצון העליון ולגלות סודם שרשי הנמצאות. והנה הגרון סוד העלם פנימי סתום מור' על הכתר חסד עליון נעלם והיינו כחסד המתעלם ולכך הגרון מקום נביעת האותיות בשתיק' רבה והסתר גדול ואח"כ ימשך אל החיך שהוא הגבור' ולא גבור' דין ח"ו אלא מקום שהדיני' מושרשי' להמתק שנאמר בהם הנחמדי' מזהב שאין הייחוד נחשב במקום שאין דין המשל בזה אם יעמוד אדם וייחד השרשי' אשר בכתר או כתר בא"ס אין לו מצד זה שכר מפני שהם מיוחדי' בלובן העליון וע"ז נאמר וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ירצ' עיקר הייחוד והקרבן הוא המלח דהיינו הדין לקשר הדיני' שם ולמתקן ולזה כל קרבן מנחתך במלח תמלח) ולזה סוד המייחד החסדים נאמר היאכל תפל מבלי מלח שסוד המלח עולה אל סוד החיך ושם נותן טעם במאכל ונודע סוד המאכלי' העליוני' הם הייחודי' והבא לעשות מטעמי' לאביו שבשמי' דהיינו שהוא מכניס הייחודי' עד החיך מקום טעימת המאכל והייחוד ישליך לתוכו מלח שאל"כ היאכל תפל מבלי מלח אם יש טעם בריר חלמות בדברי' הברי' לובן לבדו אין טעם במאכל והייחוד ההוא והיינו אומרו ומתוקים מדבש וידעת סוד הדבש הוא הדין כאומ' דבש מצאת אכול דייך ולכך חכו ממתקי' שם תחלת הדיני' ושם סוד המוצא מצד הגבור' כדפי'. הלשון הזה כמשמעו מוצא הת"ת ששם הם מתפשטות ההויות ומשתרשות יותר בגילוי ונודע כי סוד לשון הוא משך וא"ו ג"כ ולכך היא מוציא' כל הדיבור בהיות' תוך הפה דהיינו סוד מלך במדינ' הוי"ה בתוך אדנ"י מוציא' כל ההויות וכל הנמצאות ולכך יוצא מהגרון ומתפשט דרך החיך ובא לתוך כל הפה. השיני' הוא מוצא הנצח מפני שסוד הנצח סוף התפשטות החכמ' והיינו סוד השיני' שהם ל"ב נתיבות כדפי' ולכך מהת"ת נמשכות ההויות מלשון אל הנצח דהיינו השינים כדפי'. השפה הוא ההוד ועם היות שהם ב' עיקרם נמשך אל ההוד סוף גילוים והיינו שב' בנצח וב' בהוד לכך הכל בשינים והכל בשפתי'. ודע כי סוד התי' העליונ' אינם ממש הספי' להדיא אלא השתרשות וההשתרשות מזוג בכמ' בחי' בכמ' מציאיות נכללות אלו באלו לכך אל יעלה בדעת שיהי' להדיא שורש הספי' שלא תהי' אלא בהשתרשות וכללות רב ושיעור מדתו לאין תכלית וכללותו לאין מספר ולזה אל תתמה באומרינו כו"כ ואומרינו ל"ב נתיבות קבועות בחו"ג לחיי' ואח"כ אנו נותני' השיני' לנצח והשפתיי' מכסי' הלחיי' ואנו אומרים הכל להוד שהכל יצדק משך הלחיי' מגיע אל נצח והוד ויעש' סוף הלחיים הבחי' המגעת אל הפה נו"ה מקום דבקות ימין ושמאל והם ב' נו"ה ימין ושמאל פנימ' בסוד נצח הפנימי

שהרי נצח על הוד וי"ב שינים לדבור קבועים בו ומצד הבשר המכס' הוא הוד מבחוץ והם ב' שפוון נו"ה בהוד ולכן הם השינים לבנים מצד ימין והשפתי' אדומי' מצד שמאל דהיינו הוד בנצח נצח בהוד ולכך הם סוד הלחיי' העולי' למעל' המשתרשים שהם חסד גבור' גבור' חסד והשרשי' העליוני' דרכם להכלל כך:

תמר ג - פרק סח

הנה הה' מוצאו' שרשי' אל הספי' כדפי' הוא סוד השתלשלות כל הנמצאות שהרי דרך זה נשתלשלו ויצאו מהעלמן וכבר פי' בעין כל הענין הזה שהספי' אינם אלא י' אמנם כדרך סוד מציאות השתלשלות' יתפשטו וכפי בחי' הסתעפות שרשם יעשו סוד האיברי' ולכך שרשם אשר בבי' יעשו סוד איברי הראש כדפי' ולזה כשהיו מתפשטי' ומשתלשלי' כך הם עושים חי' וסוד תי' אלו יהי' מציאותם מהם נגלי' מהם נעלמי' כענין סוד מציאות ההתפשטות ולזה מוצאות אלו הם ממש כמציאות הספי' חסד נעלמת אחריה גבור' למט' ממנ' הת"ת למט' ממנ' הנצח למט' ממנ' ההוד כך השרשות ה' מוצאות זה יוצא ומתגל' יותר מחבירו וחבירו מחבירו כדרך השתלשלות הספי' במקום גילוי' כך הוא מציאות השרשי' במקום העלמן מפני שעם היות שהם שרשי' נעלמי' סוף סוף יהי' להם ההשתלשלות מעילה לעלול. והנה האותיות כלים לרצון האלד"י וסוד הרוחניות העליון להיות נשפע ונמשך דרך בהם והם רוחניות יותר ויותר מן המוצאות שהרי המוצאות הם כלים והאותיות רוחניות עליון וכשתרצ' לשער מה בין הכלים האלו לאותיות הקבועי' בהם תשער שהאותיות הם רוחניות מוציאות ומגלות המחשב' וסוד המוצאות כלים לגשמיי' להוצאות המחשב' הרוחניות וכזה תשער בשרשי' העליוני' מה בין שרשי' לשרשי' שהרי האותיות שרשים לספי' וההויות המתגלות כאשר נבאר והמוצאו' שרשי' לספי' כדפי' א"כ מה בין שרשי' לשרשי'. במה שפי' יתב' השרשי' הכלי' המוצאות הם שרשי' לספי' הנגלית והדבור יוצא ממקום הנעלם ויהי' הרצון כעין נשמ' והאותיות הקבועות בפה כעין נפש והכלים שהם המוצאות כעין גוף והרי זה ענין וסוד להשכיל ההבדל אמנם צריך להעמיק יותר ולהבין תכונת הדבר הנה האותיות הויות רוחניות שהם מתפשטות ונמדדות בסוד קו המד' שהרי כל אות ואות היוצא ושלם שיעור הוויתם באויר העולם ברוחניות והאדם מודד ומשער בדבורו הויות אותיות כו"כ כפי רצון דבורו א"כ סוד דבור הוא סוד קו המד' המשערת ומודדת ההויות האלו שהם האותיות ונודע שקו המד' אינ' מודדת אלא תוך הכלים ימצא לפ"ז הכלים שהם ה' מוצאות הם שרשי' לספי' והאותיות הקבועות בפה במוצאו' הוא סוד קו המד' המתעלמת שם כדי למדוד שיעור ומד' לכל ההויות המתחדשו' וסוד אותיות אלו אינם בסוד שיעור הויית ספי'

אלא בשיעור הויי' קו המד' רוח החיים המלובש וקבוע שם למדוד ולשער שיעור מה שיצטרך להוצאות הרצון ההוא המשל בזה הרי הרצון האלד"י מדד התור' למטל' והית' בחכמת' שעשועי' רצה למדוד אותה ולהוות אות' למשכה למט' אותו הרוחניות העליון שהי' לפניו לומר סוד מצו' לידע את האלוה שהיא מצו' א' רוחניות נעלם מדד ושיער אלו האותיות והוה אותם והמשיכם דרך המוצאות בפה העליון ושיעורם אנכי ד' אלהי"ך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים ונשתלשלו אותיות אלו משוערות בקו המד' ע"י המוצאות שהם כלים ומדדם בסוד הבחי' שבגרון דהיינו החסד הנעלם מדד שם א' ובסוד הלשון מדד נ' ובסוד החיך מדד כ"י וההויות יחד שצירף שזהו סוד ענין לעצמו כאשר נבאר עש' אנכי ולא שיצטרף למעל' לצרף זו אחר זו אלא בבת א' ובשיעור א' ובהוי' א' היה סוד אנכי נמדד אמנם קדימת ההשתלשלות יש לאות על אות בהויות עליונות שאל"כ לא יקדם בתור' אלא מציאות' בספי' שמשתלשלות זו אחר זו וכאשר יתגל' כל המציאות יחד וכלל הדברים שסוד האותיות הקבועות במוצאות הם סוד רוח החיים העליון קו המד' המודדת ומשערת כמה אלפין שבתור' באלף החקוק' שם קבוע וכן ביתי"ם שבתוכ' בבי"ת וכיוצא לשאר האותיות וכן לנבוא' לנביאים וכן לרוה"ק וכך לכל הגזרות המהוות אותיות למט' והכל אותיות מתהוות אינו דומ' זל"ז הכל כשיעור מדת המודרת האותיות העליונות:

תמר ג - פרק סט

אחר שנכנסנו אל המקום הזה נאמר שהם ב' בחי' לקו המד' הא' היא קבוע' שם בכלי' שהם האותיות הקבועות שנבאר ענינם ורמיזתם לקמן כדרך שביארנ' המוצאות בעצמן והטעם שסוד קו המד' הזאת היא קו המד' מתקרבת לתי' הספי' שהרי הדבור מתבחן לב' בחינות הא' הוא קביעות האותיות הב' הוא התיילדות האותיות הקבוע הוא דבר שלא תמוש לעולם הדבור הוא התיילדות המתיילד ומתחדש וכן למעל' האותיות הקבועות הוא סוד קו המד' הקבוע שלא תמוש וענין קו המד' הזאת קרוב' למציאו' הספי' ר"ל המוצאות שפי' אלא שדומ' כעין נפש מתלבשת שם אמנם הב' היא סוד קו המד' המתפשטת מלמעל' רוח החיים הפועלת במוצאות ואותיות דהיינו בספי' והנפש והיינו שהם עתה האותיות תי' קבועי' בז"א לבטא ולמדוד ולשער המדות לרצון האלד"י העליון קו המד' העליונ' המודדת ומשערת וע"י סוד בחי' קו המד' הזאת היא סוד צירופי האותיות שרמזתי בפ' הקודם וזה ביאורו הנה הכלים מוכנים להוציא ע"י קו המד' המתפשטת הדק' הרוחנית כמה אותיות ועתה נוגע סוד קו המד' בגרון ומוציא א' ואח"כ קפץ על החיך ולא הוציא דבר אלא שמש למעבר לבד ובא אל הלשון והוציא נ' וחזר

אל הגרון והוציא כ"י והרי סדר השתלשלות הזה אינו מצד המוצאות ולא מצד הקביעות אשר לאותיות בהם שאם אל מציאותם וסדרם היה יוציאו כמה אלפי"ן ואח"כ יצאו כמה ויוציאו כמה ההי"ן ואח"כ כמה חיתי"ן וכיוצא. אמנם קו המד' העליונ' הוציא' התור' ומשתמשת בכלים והיא הנותנת קדימ' ואיחור להויות ולזה יסודרו ויצורפו האותיות בסדר וצירוף הנאות לגלות הרצון האלד"י ולזה ממנה סדר אלפא ביתא מלמעל' א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י ואין זה סדר המוצאות העליונות מפני שהסדר הזה תלוי בסדר ההויות ממקורם העליון כ"ב מקורים עילאין וביטוים תלוי במוצאות להוציאם משרשם הנעלם אל סוד הגילוי והוייתם אל החסד מכאן וירדו אל החסד אור ואל הגבור' מים ואל הת"ת רקיע כדפי' בזו' פ' תרומה אמנם כאן הוא מציאותם מבי'. ונחזור חל הענין כמו שהמוצאות הם שרשי' אל הספי' כך ראוי שאלו האותיות הקבועות בפה יהיו שרשים למציאות הספי' אמנה בסוד קו המד' הנעלמ' לא קו המד' בעצם אלא מציאות אמצעי בין זה לזה כדפי' וקודם שנכנס בביאורן כמו שהמוצאות יש להם קדימ' זע"ז כדפי' כך האותיות בעצמן הקבועות במוצא א' יש להם קדימ' זו על זו שאם לא כך במה יפרדו זה מזה יהי' כל ההוי' א' ולזה האותיות הם משתלשלות זו על זו ויהי' סדרן אחה"ע לסדר מציאות' שזו מתפשטת מזו וכן גיכ"ק וכן דטלנ"ת וכן זסשר"ץ וכן בומ"ף ויש טעם להם למה כך אותיות כאן וכך אותיות כאן והכל סדר עליון ורמז גבוה והשרשי' העליוני' בצור' העליונ' חייבו בצור' הגשמי זאת והאדם נעש' בצור' עליונ' כדי שידע להבין הצור' העליונ' מהעתק' שהיא מועתק' בצור' התחתונ' כאומ' ומבשרי אחז' אלוה:

תמר ג - פרק ע

אחה"ע סדר אותיות אלו הוא כלל המציאות כולו קשור ומיוחד בכתר המאיר בא"ס וקשר כל הנמצאות וכלולות בו הם אותיות אלו ואינם לו בחיך מקום צמיחת שרשי הדינים כדפי' אלא בגרון פנימ' מן החיך ושם דקות והעלם ההנהג' ושורש הנמצאים הקשור בהנהג' המתפשטת ואין אלו בחי' ממתקים אלא בחי' תפל מבלי מלח סוד קשר וייחוד הנמצאים שייחודם היינו תפלתם וחיבורם מבלי מלח ודין ולזה אות ראשונ' אלף סוד הכתר הנעלם המתעלם כל האפשר ולזה בסוד אלף יהי' סוד הארתו מלמט' למעל' עד א"ס וממעל' למט' עד הסוף והתכלית והיינו סוד א א ובסוד אלף זו נרמזו כל בחי' הכתר שפי' בעין הבדולח מפני שהיא כוללת ממט' למעל' וממעל' למט' השתרשו נעלם ונסתר ונודע ומתגל' שהכל רמוז שהרי חצי' של אלף התחתונ' סוד' קמץ מה תאמר על חצי' העליון אחר שהחצי הזה קמוץ ונעלם והרי זה סוד העלם בחי' הכתר הקמוצ' מאד. ח' חכמ' שבה חיים אל כל הנמצאות כולם ואין הכוונ' על החכמ' בעצמ' שהרי כל

אותיות אחה"ע בכתר אלא הכוונ' על החכמ' שבכתר וסוד אלף התפשטות כתר שבכתר וחוזר ומעלים הדברים בשרשן דהיינו אור ישר ואור חוזר אמנם ח' מור' מציאות מוחא דהיינו חכמ' הנעלמת דהיינו מוחא דסבא שכיך ושקיט שאינ' נפתחת בל"ב נתיבות כלל אלא מתעלמת בעצמות' כדפי' בסוד מוחא דעתיקא ה הוא סוד תי' הכתר ממוחא ולמט' שהמוח בחי' החכמ' נעלמת אמנם הבי' ה"ה מתפשטת ומתתקנת והיינו תי' א"א בעיינין בחוטמא במצחא כדפי' בעין הבדולח והנה נכלל באות ה' התפשטות הבי' בכמה בחי' הא' דבקות' מחכמ' הב' התפשטות' בעצם הבי' בעצמ' הג' צאתה אל גילוי ו"ק בעצמות' הד' משך הנהרות האלו למט' אל מציאותם ה"ה סוד השפעת' ויניק' החלב ממנה ומתפשט' עד היות כל הנהרות ה' בנהר נקוד' אחת סוד המתמלא מהבריכות ונמשך ברכות לראש צדיק ומשם להתקשר יסוד במ' והיינו בשרש העליון שם בכתר ומושך נשימת הא' כל השרשי' האלו מבי' עד המ' מה"א לה"א. ע' היא סוד השתרשות כל הנמצאי' התחתוני' שסודם מז' ספי' ז' מדריגות עד הגיעם אל סוד מ' ונודע בחי' הע' ביציר' ובכל הנמצאי' והיינו השתרשות כל הנמצאים בכתר ונחתמי' מציאיות אלו באלו האותיות הקבועות בגרון סוד מקור נובע בחשאי הרומז אל הכתר כדפי':

תמר ג - פרק עא

גיכ"ק הוא סוד העתק הנמצאו' והשרשי' ממציאות אל מציאות וכמו שהנמצאות בכתר יתבחנו בד' בחי' שהם אחה"ע דהיינו סוד בחי' ראשונ' כתר מפני שהוא נעלם ב' חכמ' שהיא כבר מגל' המציאות קצת. הג' בי' שהיא מציאות הנמצאות והתפשטות' עד המ'. הכ' סוד דיקנא ע' השתרשות התחתונים והנהגתם כך ממש נמצא התפשטות הכתר בד' בחי' משתלשלות מכתר אל חכמ' ששם החי"ך ושם התיילדו' הדיני' ומתיקות' כדפי' שכאן יש מלח ויש טעם כדפי'. והנה הם ד' מתבחנות מד' כיצד מא' ימצא ג' והטעם שסוד החסד העליון הנפלא הנעלם ימצא כאן סוד החסד ג' גמילות חסדים היא החסד המתפשט וגומל לכל הנמצאי' והנה הכתר גומל חסד לכל כאן המתקו בסוד ז"א חכמ' ממש היא גומלת חסד לצדיקים סוד עו"נג עד"ן נה"ר ג"ן אז תתענג על הוי' והיינו בחי' גלגלתא אגר לצדיקיא מוח' חכמ' שבכתר מתפשט כאן י' והיינו סוד י' שיש בה ג' עוקצים הם ג' מוחי' עם היות שהיא נקוד' סתומ' היא מתפשט בל"ב נתיבות חכמ' עכ"ז נובע סוד העלם יו"ד ותיקוניה ורמיזותיה ועוד נפרש בעין ה' בע"ה. מה' שהיא התפשטות הבי' עד המ' דהיינו סוד הזרע דהיינו השמן הנמשך מסוד קשר חכמ' בבי' ונמשך עד היסוד והיסוד מושך השמן שהוא הזרע אל המ' היינו סוד כ' דהיינו המ' שנאמר בה מלכי' מושחי' אותם כעין כ"י ע"י הקרן וקרן הוא קרן היובל מן הבי' ומתעל' משמן

החכמ' א"כ בחי' ה' ממש נעתקת לבחי' כ' מע' לבחי' ק' הענין שכאשר יהיו התחתוני' משתרשי' מבחי' נעלמ' מהכתר לא יוכלו לסבול אור ג"ר ולכך יהיו ז' ע' מז' ספי' אמנם כאשר יתפשטו למט' יהיו הי"ז שיתגל' בהם אור י"ס ע"י השתלשלות רב יבחן בחי' ג"ר בהם ולכך הז' יעלו לי' שהם ק' מאה בסוד כללותם וכאן בסוד חיך הוא עיקר הורא' הספי' והשתרשות הדיני' ולזה נאמר הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים חכו ממתקים שכאן השתרשו' הדיני' בסוד נעלם וכאן טעימ' היחודים התחתוני' ועל סוד החיך הזה נאמר טעמו וראו כי טוב ה' וזהו סוד כל העבוד' להמשיך לטעם זה מטעמים במתיקות הדבש ובמלח:

תמר ג - פרק עב

דשלנ"ת סוד גיכ"ק פי' החבירים בפ' משפטים וסוד אחה"ע פי' ר"ש בשעת פטירתו ומשם הוסיפו החבירים גיכ"ק ומתוך דבריהם נפרש אנו שאר המוצאו' כולם בס"ד אמנם המוצא הזה הוסיף אות א' והענין שהוא השתרשו' התמונ' כלה בסוד הלשון וכאשר יתפשט התמונ' יותר יבא על בחי' אחרת ויתגלו כל הנמצאות מאות ג' שהיא הגומלת נתגל' בחי' ד' שהיא סוד הדל' העול' ומתרוממ' לינק מן הרוממות והיינו גומלת דלים דלותי ולי יהושיע דלו עיני למרום ומצד אות' בחי' שהיא בחי' אחרונ' מתגל' מציאו' למט' וסוד אות ד' היא קשר של תפלין משלים למט' בחי' הפנים העליונים כאומ' וראית את אחורי. מאותיות א"ג שהם ב' בחי' עליונות שנמצאו במוצאו' העליונות למציאו' הכתר כמבואר לעיל הוציא סוד הלשון בחי' אמצעי' המכרעת בין ב' בחי' הת"ת בין החסד והגבור' והוציא ד' הכוללת א"ג. ט' היא בחי' י"ח והיינו בחי' החכמ' שהית' במוצאו' העליונות ח"י דהיינו ב' בחי' העולות ח"י שהוא סוד החכמ' שמשלח' החיים לבל הספי' דהיינו ט' כנודע שסוד החיים מתפשטים כעין בחי' היסוד שסוד ט' היא ארכא (בה) (בת) החיי' והיינו ח"י עולות ט' וכלל החיי' ח"י יעש' ט' והלשון יכלול ימין לשמאל דהיינו הת"ת כולל החסד והגבור' ל"נ הנה ב' אלו הם בחי' ה' כ' שפי' לעיל במוצאות הקודמות והענין שהמוצאות הקודמות להיות' נכללות פנימ' כללו מבי' עד המלכות בהנהג' א' ולא נתנו בה חילוק אמנם הת"ת שהוא הלשון הוציא הנהג' הזאת ונבחנ' לב' בחי' שהיינו ב' מלכים שנשתמשו בכתר א' דהיינו סוד ההנהג' מבי' וב' המלכים שהם ת"ת ומ' יחד ועת' מצד הת"ת יראו הנהגות נפרדות נחלקות לב' דהיינו ל' בי' נ' מ' וכבר נודע שאות ל' מגדל הפורח באויר ממש הבי' פורחת באוי"ר ממש דהיינו סוד דבקות' למעל', בג"ר לכך יש בה ג' מדריגות שהם ג' ויו"ן כזה ל דהיינו שממנה נובעות ג' ספי' ג' הנהגות חו"ג רחמים ואח"כ המ' נ' שהוא למט' כוללת נ' חמש' כנודע והנה ב' בחינות הקודמות

בב' מוצאות הם ה' כ' אות ה' מור' על הבי' אות כ' מור' על המ' והיינו שהם הנהג' א' כוללת מבי' עד המ' המוצא הראשון הור' על ראש' אות ה' בי' המוצא הב' הור' סופ' אות כ' מ' כעין כ"י דהיינו כתר ועטרה והמוצא הזה הורה על כ' ראש' וסופ' דהיינו ל ראש' מבי' סופ' מ' ת' היינו ע' ק' במוצאו' הקול דהיינו סוד השתרשות ההנהגות התחתונות והיינו שסוד ההנהג' מתפשט' בע' וראש' תתמלא עוד תעלה לסוד ק' י' מי' וכאשר עוד תתפשט יתחלקו סוד המרכבות לד' בחי' ק' לכל צד לד' פנות המרכבות שכך היא סוד כל ההנהגות בהתפשט' למט' כאומ' ומשם יפרד והיה לארבע' ראשים:

תמר ג - פרק עג

זשסר"ק גם המוצא הזה הוציא ה' אותיות מן הטעם הנז' והנה סוד בחי' הנהג' הכתר באה במוצאו' הקודמי' בסוד א' ג' ד' וכאן באה באות ז' דהיינו סוד התעלו' י' על ו' שהיא בחי' העטר' שהיא מתעלי' על ו' עד הכתר בענין שמור' על סוד הנהגת הכתר והיא כוללת ב' בחי' דהיינו סוד ז' היא סוד הזרק"א י' על ו' עולה בחוט שלה עד הכתר ולזה היא עולה עד אין תכלית דהיינו ממש כוללת ג' ד' ועושה אותם א' ומור' על חצי' של אלף לא על כולה שלא הי' בה כדי להראות על כל מציאות' דהיינו סוד א קמץ שבכתר י"ו וכן סוד א ובזה נרמז סוד אות ז' ג' מוצאו' ממש. ס' היא באה בסוד החכמ' שמשם הסמיכות לכל הספי' דהיינו בראשי"ת בר"א שי"ת ושי"ת סיטרין הם סוד ס' ששים בסוד היות המקור דהיינו בראשית נקודה י' נכללת בכל א' וא' תעלה ששים ונודע סוד ס' סומך ה' לכל הנופלים והסמיכות הנופלת הוא מאבא כדפי' בר"מ אבא נחית בצדי' למיטר ברתא בגלותא צ' ר' היינו בחי' ב' הנהגות הא' היא צדי הכוללת הצדי מן הבי' עד היסוד דהיינו צדי' בעה"ב והמ' רישא ודאי שהיא מדת העוני והיא ראש לכל הנמצאי' למט' והיינו ב' הנהגות שפי' לעיל בסוד ל' נ'. ש' היא סוד התפשטות ההנהגות למט' בתחתוני' דהיינו סוד מה שיתפשטו ההנהגות בסוד האילן ושרשיו וענפיו הכל נכלל באות ש' כנודע:

תמר ג - פרק עד

בומ"ף הנה חזר במוצא הזה הדבר אל תיקונו הא' ד' הנהגות כראשונות ד' אותיות להחתי' הסוף בראש והשפתים לא גילו אלא בתחילת המציאות ובהעלם באות בי"ת הור' על ענין הכתר הנעלם כנודע שהם ב' בחי' שכנו' זל"ז א' ב' מתגלות בחכמ' דהיינו שנק' א"ב וכל מציאות האלף נחקק בבי"ת ובכל המציאות הור' מקו' חקיקת תמונת' וכמו שאות א' ג' הנהגות ו"י כך אות ב' ג' הנהגות ג' ווי"ן ודאי אלא שהור' פתיחת היודי"ן והתפשטות' ופתיח' הבי"ת הורה על בע' הבי' כדפי' אומרי' לבי"ת מי בראך. ו' היינו ג"כ פתיחת החכמ' והתפשטות' שנפתח' בו' כאומ' בראשית ברא אלדי"ם דהיינו ב' נפתחת

ומוציאה ו' ולזה הורה על התפשטות החכמ' התפשטות י' יעשה ו' ודאי. מ' ג"כ פתיחת הבי' בד' בחי' שהיא אימא דרביע' על בנין ולכך היא מרובעת ונפתחת בד' דהיינו חגת"ם ונפתח' בצד שמאל בגבור' כנודע והרי אלו הו' הנז' מהחכמ' הם בסוד נהר יוצא מעד"ן ובבואם אל בחי' זו יאמר בה ומשם יפרד והי' לד' ראשים וכאשר יגמור ההנהג' יגמל לד' שינים ולכך מ' מוציאה מ' אחרת באומרך מ"ם דהיינו סוד ד' הנהגות נצח חסד הוד דין יסוד רחמים מ' למט' מג' כנודע חקיקת ההנהג' מרובעת פעם ב'. פ' היא סוד חקיקת תמונ' ההנהגות למט' ב' פעמים מ' יעשה פ' והיינו סוד תמונת ההנהג' ד' ראשי נהרות בד' שמתחקקים מבריא' אל יצירה:

תמר ד - פרק א

באצי' החסד והגבו' והת"ת בס"ד:

הנה בלי ספק שהי' ראוי לבאר כאן אצי' המ' מפני שאצי' הת"ת והמ' יחד וכן פי' באידרא נוק' מאחורי דדכורא אתתקנת וכאן הוא סוד גלגלתא דנוקבא אמנם שלא לבלבל דעת המעיין נפרש ענין התפשטות הספי' והשתלשלות' ואצי' על סדר שיעור קומה ובעין יעקב בע"ה נפרש ענין המ' ותחלת' אצי' זה אמנם עד כאן ההשתרשות הנרמז הוא סוד רישא דמלכא שהיא נמדדת ומשוערת בסוד היותם תמיד ד"ו פרצופי' יחד ואין להם בחי' הנאצלי' כל א' וא' אלא כאן מכאן ואילך ועוש' המציאות הנז' והשתרשו' הספי' הנז' רישא דדכורא ואח"כ יעשה למט' מגלגלתא דא לצד הדינים והגבורות סוד גלגלתא דנוק' א"כ ע"כ הגבורות נכללות בזכר הם סוד ד"ו פרצופי' יחד א"כ במ' ית' למעיין דברי בוצינא קדישא בתי' באומ' אידי שיעור דיליה בכמ' ענינים הם מדת שיעור נקבי החוטם היא שיעור נקבי האוזן היא שיעור פחיחת הפה הוא שיעור בת עין מפני שהיא מציאותם שם עמו וכל אותם הבחי' שהם מתפשטות ויורדות היינו התפשטות ז' ספי' וסוד שרשם הוא סוד שיעור מדת האיברים בתי' דרישא דדכורא א"כ נמצא שהיא המשערת אותו ומודדת בו סוד כמה תי' שבו. אמנם בבוא סוד התפשטות אל מציאות זה ועוש' השתרשות זה בבטן המלאה דהיינו בתוכיות הבי' כדפי' יצאו הבן הזה והבת הזאת מבטן אמם דהיינו שיעור מציאות התפשטות' לעולם סוד הראש הוא השרשי' אשר להם בבי' והמתפשט הוא סוד חג"ת דהיינו גופא ודרועי' כאשר יתבאר והם יוצאים ומתפשטי' ונאצלי' מן הבי' ועכ"ז יתייחס הבי' בשרשה למעל' והחסד ז' ספי' ממנה ולמט' וכאשר יתוקנו בשיעור קומה יתקשרו בסוד הבי' ששם השרשי' לספי' ושם רישא דמלכא מתעטרא באימא עילא' ולזה יהי' סוד הת"ת גופא דמלכא מתפשט' מתוכיות אימא עילא' ושרשי המ' אינם למעל' כ"כ ויהיו שרשיה מתגלים למט' ויהי' סוד שרשיה

גבורות שהם מתפשטי' בין החסד והגבור' בין ב' דרועי' דמלכא כאשר נבאר וכאשר היא תתקן במעשיה ושרשיה לא הגיע אל חוכיו' הבי'. אמנם תגיע אל בין החו"ג מפני שאותם השרשי' אשר לכ' בבי' רישא דמלכא איקרון ועלמא דדכורא שהנהג' הנקב' אינה מתחלת אלא מבין חו"ג ב' דרועין המתפשטים ולזה יהיו כאן ג' ענינים שצריך שידע המעיין כדי שלא יתקשו לו דברי האידרא עם המתבא' בכמ' מקומות בזו'. הא' שהבי' על חג"ת והיינו סוד סדר הספי' חג"ת וזה סוד השתלשלות האצי' בלי ספק והם גוף וב' דרועי' ואצי' זה על זה אבאר עוד והקדימ' אשר לג' אלו זה על זה. הב' שסוד רישא דמלכא הוא השתרשות אשר לג' אלו הספי' בתוכיות הבי' בסוד קשרן בחכמ' ותבו' ודעת כדפי' וכאשר יבחן הבי' בכל אשר בתוכ' ויבחנו חג"ת בעצמן אלו הם ג' ספי' והבי' ספי' על גביהן כמורגל בכל ספרי הזוה' וכאשר יבחנו שנעשו שיעור קומה בצור' העליונ' וקשר החג"ת גוף ודרועי' בשרשיהם אשר בתוך הבי' נעשה ראש ודאי רישא דמלכא והקומ' משתלמת שם והכל מציאות א' הג' שסוד המ' היא משתרש' גם בבי' שהרי ד"ו פרצופי' נאצלו מחו"ב כמבואר בכמ' דוכתי. אמנם כל השרשים ההם יחשבו לתי' דכורא מפני שאינם שרשי' אל ההנהג' המתפשט למט' בין התחתונים אמנם יעש' השתרשו למ' בבחי' הנהג' המתפשט למט' בין החו"ג וזה יחשב לעצמו כאשר נרצה לפרש שיעור קומה אל הנקב' ואם לא אלא שנאמ' שהיא ספי' לעצמ' הרי היא למט' ספי' י' עם היות שיש שרשי' עליונים בחו"ג מכלל חו"ג יחשבו השרשים ההם ובזה לא יקשו דברי הזוהר כלל ועוד אפרש בעין יעקב בע"ה:

תמר ד - פרק ב

הקדמות הם בדברי ר"ש מפוזרו' המודיעו' לנו הקדמ' גדול' בסוד זה. הא' אומ' בכמה דוכתי אימ' עילא' עד הוד איתפשטת ונודע נו"ה ירכין דדכורא. הב' אומ' אימא עילא' תפילין על רישא דמארי עלמא והם מעוטרים על ראשו כדפי' לעיל בת"ב וסוד ב' רצועות הם כנפי האם לכסות על הבן וכאשר תשמור ב' ימצא סוד אימ' על ברא מהכא והכא לימינא ולשמאלא וקיימא לן קדש לי כל בכור סוד שאימא עילא' בה סוד רחם כאו' מבטן מי יצא הקרח ופי' בתי' מבטן מ"י בינה הנורא דהיינו האל הגדול הגבור והנורא ובכור היינו סוד בני בכורי ישראל ויוצא מרחם הבי' פטר רחם וכאשר תרכיב ב' הקדמות הנז' בהקדמ' הג' הזאת תמצא שאין אצי' הת"ת בחי' אחרונ' אל הבי' שהרי סוד בטן הוא בחי' גוף וסוד גוף למעל' ולמט' מבחי' מוצא הת"ת התפשטו שוקים דאימא עילא' הם הם ב' רצועות שהם יורדות מהראש לימין ולשמאל והם כנפי האם על הבן והם נו"ה כדפי' בתי' ימצא לפ"ז שעם היות שנאצל הת"ת ויצא מהבי' עדיין יש בחי' לבי' שהיא

מתפשט' יותר והיינו אומרו אימא עילא' יש לה בחי' שיעור קומה שכאשר תתקן עצמה יהי' מציאות' מתפשט עד הוד והיינו מן הטעם שפי' ממש שהאמ' כאשר הבי' תתקן עצמה בשיעור קומה יכלול ענפיה עד הוד ויעשו נו"ה ירכין דאימא ונקשרים עמה. וא"ת והאיך יתפשטו סוד שוקין דאימא עד הוד והרי הת"ת בין גופא ודרועין דיליה לעילא משוקין אלין. לא קשה מידי שהרי ברא לא נפיק אלא מבין ירכין דאימא ואימא מתעטר' עליה וב' רצועין דתפילין דמוח קב"ה יתפשטו עליו מכאן ומכאן ובערך בחי' הספי' אין ספק שהמציאות הוא בחי' חו"ג. אמנם בערך סוד תי' אימא כשמתתקנת בסוד תי' שיעור קומה יתפשטו ענפיה עד הוד ויכלל הכל בסוד תי' אימא שהם נו"ה ולא ממש נו"ה שהן הם תי' גופא דברא אלא הסתעפות שהיא מתפשט' ומסתעפ' עד נצח והוד ויש שם בחי' התפשטות' שהם כנפיה המתפשטים שם ממש כעין שפי' למעל' ברישא דמלכא בבחי' הקודמ' אליו הוא מציאות תי' דאימא עילא' בבחי' מאוחר' עצמה ולעולם הספי' הם ספי' משתלשלות מזו לזו כלי שנסתכל להשתרשו' ולהסתעפו' ונקר' ההשתרשות וההסתעפות והכללות לדרך השתלשלות' זו מזו סתם מציאות בחי' שיש אל הספי' אלו באלו סתם שהם כלולות זו מזו על הדרכים וכאשר נתן דעתינו לדעת מציאות תי' הספי' והתקשרם בשיעור קומה נקשר הכללות אשר לספי' אלו באלו זה עם זה ונעשה שיעור קומה ויבחן המציאות בזכרים ונקבות כדפי' בעין הבדולח תמר ו':

תמר ד - פרק ג

רמזתי סוד זה המבואר בפ' הקודם באומ' ופתח התיבה בצדה תשים הורה שכניסת תתולדות אליה אינם מדרך הראש וענין זה רמז גדול וכבר פי' לעיל כי סוד החכמ' והבינ' נאצלו כא' ואח"כ אינם כא' אלא ישתלשלו זו מזו בענין שהבחי' אחת הם שוות ובבחי' א' הם זו מזו ולזה כאשר תתקן הבי' עצמה היא פנים אל פני' אל החכמ' בבחי' שיעור קומה שהוא שיתקן עצמו בשרשי' כי בערך השתלשלות הם ב' ספי' בחי' אחרונה אל החכמ' העליונ' על א' שבבי' אמנם בערך תיקון שיעור קומה תתקן עצמה בסוד שרשיה ובחינותיה שבבי' יעשה לה ראש ותי' ובאותה בחי' הרי היא נאצלת קודם התפשטות החכמ' וב' מתפשטו' והולכות ומתתקנות וכאשר יבוא החכמה לתת עוד התפשטות הספי' אל הבי' לא תתן בבחי' א' שבבי' שאי אפשר שהרי הבי' והחכמ' נמצאות יחד ועדיין אין הדעת תתפשט עוד וימצא סוד הדעת ירצה החכמ' לתת תולדות בבי' האיך יתעלו התולדות שהם בסוד הדעת על בחי' הבי' הקודמ' אליהם אין דרך לצאת התולדות מהחכמ' אל הבי' אלא בבחי' תחתונה שכבר נתפשט' הבי' בשיעור קומה נמצא סוד הזיווג העליון ממש בסוד הזיווג התחתון דרך כניסת התולדות כמעט היא דרך יציאתם

שהרי מבחי' ו"ק נתפשטו מהחכמ' אל הבי' ומבחי' ו"ק יצאו מבי' למטה והיינו סוד ופתח התיבה בצדה תשי' אין הפתח אליה מלמעל' אלא מבחי' צדה דהיינו בסוד ו"ק וענין זה נראה בדברי ר"ש בכמה מקומות ושיעור עיקר זה שצריך לך למקומות הרבה ועוד אוסיף לך ביאור שהרי היסוד מקומו בזכר ומקום כניסתו אל הנקבה בין נו"ה והם פני' אל פני' עולה למעל' עמו רישא ברישא גופא בגופא דרועין בדרועין אמנם הייחוד אל הזיווג למטה והיא פתח הכניס' והיא פתח התפשטות התולדות כדפי' לעיל והיינו ופתח התיבה בצדה חשים

תמר ד - פרק ד

הנה הראש הזה הנז' באיברי' ותי' אלו עקרן בסוד הרבוע מפני שכל המציאות העליון אחר שתתפשט תתרבע כאומ' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והי' לד' ראשי' וסוד המציאות הזה ההוה לד' ראשי' ידרש בכתר בסוד גלגלתא שיוצא משך נהר מעדן דהיינו עדן חכמ' הקודמת בכתר והיא נקוד' א' ויתפשט לג' מוחי' וסתומי' בנקוד' ואח"כ יוצא מעדן להשקות את הגן הם תי' רישא ומשם יפרד והי' לד' ראשי' בסוד הבי' שהיא המתרבעת וידרש למטה בסוד החכמ' שהיא יוצאת נקודה א' ויוצא מעדן הכתר כולו יחד להשקות את הגן בי' ומשם יפרד והי' לד' ראשי' הם בחי' בבי' ויאמר ג"כ בסוד הדעת המתפשט מן החכמ' אל הבי' יוצא מעדן להשקות את הגן דהיינו משך כל הנטיעות ולכך יפרד והי' לד' ראשי' ומטעם זה גלגלתא מתחלקת לד' חלקי' ימין ושמאל פני' ואחור האחור דיני' קשי' חזקי' ביותר ומשם התפשטות הנקבה בחוזק הגבורות מפני שהפני' למזרח ת"ת והאחוריי' למערב מל' והפני' ת"ת בהם כל סוד התי' אמנם נאחזי' לימין ולשמאל חסד וגבורה דהיינו מה דאמרן בכל חי' ימין ושמאל ולזה כל עיקר חי' רישא אתתקנו בחג"ת כי האחור אין לו פעולה אלא דיני' קשי' תקיפין סתימין עד התפשט הנקבה ושם יתוקנו אותם הדיני' כאשר נבאר שהדיני' תחלתם קשי' ותועלתם מאוחר' שאינה נראית אלא בסוף אחר גמר הצירוף יראי' שהצירוף מועיל ומתקן אמנם בתחלת' מבהיל ומתהא ומשמים לכך צד הגלגלת באחוריי' סתומה אטומה באינון שערין מארי דיבבא ויללה אמנם הימין והשמאל הם נאחזי' בפני' מצד זה ובאחוריים מצד זה שכך הם ד' יסודות יסוד העפר הוא האטום הסתום שאין האור נראה בו בהתחלה. אמנם אחר שנאחז בו המי' וחום העליון דהיינו ראש דהיינו האחור האחוז בין הימין והשמאל מוליד כל התולדות ומוציא כל טוב שבעולם לכך כל התחלותיה אטומי' והנה העפר הקר מצד המי' ויבש מצד האש והיינו מצד המל' בין החו"ג והוא סוד האחור והיינו סוד וראית את אחורי ופי' הראה לו קשר של תפלין הנה התפלין הם סוד ד' מוחי' בד' בתי'

דהיינו חכמה יה"וה בינה אה"יה ונמשך ונכרך בראש תי' דתפילין ועיטור' דא ע"י ב' רצועות שהם חו"ג וסופם קשר של תפילין דהיינו המ' בבינה שהיא מתרבעת בעצמות' אה"יה ד' אותיות וד' אותיות אמנם כולם פני' ובאי' כולם אל סוד הקשר יא"הה דרך הימין וי"הה דרך השמאל מסוד יאה"ה ויה"ה שהם התפלין ובזה קשר של תפלין ד' כולי' סוד ד' אלו ושם נסתכל משה המעלות העליונות והיינו סוד אחורי גלגלתא עורף דינא קשיא ויש שם חלל בית קיבול לכל תי' עילאין להראות' למטה לאות' שאינם יכולי' להכלל בסוד התפלין ממש והנה הפני' מתתקני' בב' שמות יה"וה אה"יה ד' פ' וד' בתים אמנם האחוריי' - מתתקני' בקשר של תפלין סוד ד"י באותו בית קבול והימין והשמאל מתתקני' בב' רצועות שהם דרך המעברת' ובזה מתעטר הראש הזה בחי' מרובעות והתחיל להראות משם ד' צדדי' בגלגלתא עם היות שהם באמוא נאחזי' ונאחדי' דהיינו יהו"ה אה"יה ד' בתים בד' פ' על מוחי דז"א בענין שהם מרובעות ומאוחדי' פני' ולא אחור והגלגלת נמצא בד' סטרין כדפי'. והנה אלו הד' הנז' הפני' מבחר התי' לכך השבח באצילות לעולם אל הת"ת וב' צדדי' האמצעים דהיינו חו"ג יש להם שבח ולא כ"כ ולעולם ימין עיקר הפועל ולכך נותן לו שבח על השמאל והאחור סתום אטום מן הכל אין לו אלא בית קבול זה לקשר של תפלין כדפי' ומכאן ואילך יתפשט המציאות והמציאות תמיד בד' סטרין בד' בחי' אלו הנז':

תמר ד - פרק ה

בזולת התיקו' הנז' אל ההויות דהיינו ד' בחי' ימין ושמאל פנים ואחור יצמח המציאות עוד להיות בו תיכון וחיצון דהיינו ממציאות סוד הדעת שיש לו ב' בחי'. הא' שהוא נחשב מכלל או"א והוא סוד תוכיות להתפשטות ו"ק והטעם להיותו אמצעי בין הספי' המתגלות הם ז"ס לג"ר הנעלמות ועל ידי בחי' התוכיות הזה ימצא בחי' ג' ספי' לעולם בספי' התחתונות כיצד באמיתות ועיקר הוא ענף הכתר דהיינו סוד השתרשות ז' ספי' בכתר ובהתפשטו' אל החכמ' שם קונה גם מן החכמ' ובהתפשטו' מן החכמ' אל הבינ' יקנה מציאות הבינ' כדי שיהי' מצע וכסא להשרות ג"ר בתוך הספי' כנודע שג"ר הם נר"ן לספי' כדפי' בעין כל תמר ב'. וא"כ כל מה שיתפשט מכאן ואלך יהי' סוד הדעת מתפשט' בתוכו ויהי' המציאות כעין נשמה אל הגוף ולזה פי' בתיקו' בענין משה ויעקב שב' מרכב' אל הת"ת בסוד הגוף אמנם דא מנשמתא ודא מגופא רצו בזה מרע"ה ודא מגופא רצו בזה מרע"ה בסוד הדעת התפשטותו בו"ק ודא מגופא בו"ק עצמן ומאן דאתפשט מכאן ואילך מתפשט בבחי' זו ולכך כל האיברי' חלולים ובתוכם סוד הדעת והיינו ובדעת חדרים ימלאון והענין שהגוף כולו והזרועות הם חללי' מלאי' אדרין ואכסדראין שיכנס אליהם

הדעת וימלא אותם וישקה אותם וינהיג אותם ומכאן ואילך כל מה שיתפשט ויתאצל יהי' בבחי' זו מצד בחי' עליונה שהיא בחי' הבינ' שעושה חללין ואדרין ואכסדראין לדעת בשרשי' העליוני' משם ימצאו חדרים בספי' ומלאים מהדעת המתפשט מפני שכל הפעולות יהיו נפעלות מז' הספי' בשינוי ובחי' שונות והדעת כעין שמה מקשר ג"ר ועושה מצע לרוחניות בתוך הספי' ובסוד זה הכתר משתתף אל כל פעולות הספי' מפני שהדעת ממהר להתעלות ולהקשר למעל' ולעורר השרשי' ולרדת למטה.

תמר ד - פרק ו

סנה הבחי' הנז' שהם ד' בחי' ותיכון וחיצון ימצא גם אל פרטי התיקוני' הנז' שהרי תי' הפני' הם ד' חושים השמע והראיה והריח והטעם בהנהג' עליונה יתחלקו לד' אותיות כדפי' בתי' הראיה לעינים פני' ודאי ולכך אינם רואי' אלא מה שלפני' והשמע משמש גם למה שאינו לפני המציאות לכך השמיעה לאות ה' שהיא מאוחרת והראי' לאות יו"ד שהיא מוקדמת וסתמן ימין ושמאל י"ה שכך הם מתחלקות ודאי הריח לאות ו' שהרי היא אמצעים בחוטמא והטעם לאות ה' שהיא המ' הטועמת כל מעשה התחתוני' הרי ד' חושים עם היות שפי' שהם פנים הם מתרבעין בעצמן עינים י' אזנים ה' חוטמא ו' פומא ה' והרי אלו מת בעי' והם בעצמן כל א' וא' כלול מד' שהרי העיני' י' ראש לכולם והם ד' גווני' לובן אודם ירוק שחור והם ממש הנז' ועד"ז יהי' לכל האיברי' ויש להם תיכון וחיצון בסוד הדעת והמח הפועל בכולם ומשקה לכולם ולזה ימצא כל פרטי הספי' למטה כלולות מד' בחי' לכך כל אבר וכל פרק ופרק שתסתכל יתמצאו כלול מד' בחי' עם היותם עגולי' בסוד ההקף הם מרובעות בסוד ד' הנהגות הנז' ולזה כל אצבע ואצבע וכן זרועות ופרטי פרקיהם כאשר נבאר כולם מרובעי' וכן כלולי' מתיכון וחיצון דהיינו הי"ו בו חלל ליכנס הדעת אליו ולפעול בו ויש לדעת בחי' פרטי' לכל שיעור הקומה הנמדדת בפרטי האיברי' ליכנס אליהם ולהפעילם מפני שהוא מהכתר שממנו שיעור הקומה והוא סוד קו י' המדה המתפשטת כדפי' בעין כל תמר. ועוד תמצא שלכולם יבחן ימין ושמאל ואחור ופני' מן הטעם הנז' ועתה בזה אל תתמה על כללות הספי' וחלקי חלקיהם וכיוצא שהכל ענין א'.

תמר ד - פרק ז

הנה בהתפשט' השרשי' הנז' מהבינה יעשה למטה מהשרשי' הנז' עוד שרש א' הכולל כל המציאות הנז' יהיה בסוד הריבוע ויהי' בסוד תיכון וחיצון והוא בחי' ו"ק הקרובי' להתפשט לצאת אל מציאות הגילוי דהיינו הגוף כאשר נבאר. אמנם בית א' הי' נקרא צואר להיות סוד השכינה על ישראל בסוד הבינ' המשכות העליון למט' ולכך הצואר הזה

משכן כל סוד השרשי' העליוני' דהיינו הגולגלת על הגוף והיא בחי' אמצעית בין הגוף דהיינו התפשטות ו"ק ובין הראש דהיינו ג"ר ואין ספק שעדיין הוא בסוד תוכיות הבינ' ולכך הבינה תקרא צואר כדפי'. אמנם מציאותו בת"ת בעל ו"ק ולכך בו כל בחי' בסוד הו"או בת"ת דהיינו סוד טפח היוצא מן הלולב בסוד השדרה וכבר נודע שההדס גוף ודרועי' והערבות שוקין והאתרוג הוא לב והלולב שדרה ומתארך עליהם טפח להראות סוד השדרה ומפני שהנק' היא שיעור קומה ננסר' כאומרו זאת קומתך דמתה לתמר לכך שיעור צוארה טפח לבד. אמנם הזכר נאמר בו מראהו כלבנון בחור כארזי' לכך הצואר יש בו שיעור ו"ק והיינו סוד בחי' הת"ת כו"ק המתאצל מהבינ' ועדיין נכלל בבינ' ויהי' בו ד' בחי' שהם ימין ושמאל ודאי ופנים ואחור וחיצון ותיכון והנה האחור מול עורף ודאי שסוד קשר של תפלין שפי' מכוון בגלגלת למעל' שם ושם עיקר הדיני' ולכך תמצא ג' עריפות בתור'. הא' בעגלה ערופה. הב' במליקת העוף ממול ערפו. והג' ואם לא תפדה וערפתו וכולם להשבית הדיני' ולהכניעם וכל ג' במקום הדין עוף ודאי עגלה ודאי חמוד ודאי ולכך הי' ראוי לעורף זה להתעלם להתבסמ' תמיד ולפתוח בתפל' להעלי' הדינים ולכך נאמר שאין למעל' בסוד הכתר עורף מפני שהעורף מקום הדיני' הקשים בנקבה כדפי' והפני' שם עיקר תי' האדם דהיינו הקנה והושט שהם סוד בחי' הדעת הפנימי וסודם בסוד ו' כדפי' בתי' ו' עזקאן דקנה ו' חוליין דצואר ופי' בר"מ ושט ו' ש"ט ומתפשט שסוד הו"או בו בענין שכל מציאותו בסוד הדעת והיינו תיכון כאשר נבאר.

תמר ד - פרק ח

הנה ב' בחי' שבצואר שהם קנה וושט סודם בו"ק כדפי' אמנם כבר פי' בת"ג עניינם בקצר' שהם סוד המעיים ד"ו פרצופים הנקבה קדש והזכר קדש קדשים והטרפש רקיע המבדיל בין מים למים ועליה נאמר והבדיל' הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים ויבדל אלהי"ם בין האור ובין החשך וכתיב ויקרא אלהי"ם לאור יום ולחשך קרא לילה כאשר נבאר לקמן בע"ה בתמר. והנה זה יספיק כאן לסוד קנה ושט הנה כאשר יתפשטו ב' בחי' ד"ו בסוד הדעת תחלתם בסוד וא"ו והיינו קנה ושט שהם בצואר פתח כניסה למעי' הנה הקנה יש לו טבעות טבעות שסודם פי' דרך כלל בעין כל תמר. וכאשר ישתלשלו הטבעות האלו מטבע' הגדול' שהיא דרך התפשטות הנמצאות דהיינו בי"ו סוד בראשית נקוד' בהכליה בי"ו בסוד טבע' מ' סתומה כדפי' בשיר השירים סי'. ופי' בתי' בבא מציע' תי' ה' ש' ומאותו הטבע' ישתלשלו ו' טבעו' ו"ק וא"ת שהם יותר כבר ידעת ששלשה כריכות הם חוליא א' מפני היות הטבע' כלול מג' בחי' חסד דין ורחמים עד שיעלו ח"י כריכות ו' טבעו' הם ו' ספי' והכל בסוד בחי' הת"ת כדפי' בתי' והקול

יוצא מן הבינ' יוצא דרך בו ופועל בסוד הפה המוציא הקול במוצאות ועושה אותו דבור שכך הוא קנה ת"ת מוציא קול פה מוציא דבור ואין הקול נשמע אלא בצאתו אל הגילוי. אמנם בפנימיותו יוצא בחשאי והיינו סוד קול בחשאי שהוא בחי' הת"ת הנעלם בבינ' ובצאתו אל הבינ' ומן הבינה אל הגילוי ישמע הקול כדפי' בזוהר פ' תולדות יצחק ולכך הקו' יוצא מדרך הקנה בחי' הנז' וא"ת והרי האדם צורה תחתונ' הקנה למטה מהפה ובצורה העליונ' הקנה נראה נעלם למעל' מהפה לא קשי' מידי שהרי הוא בסוד הדעת והפה בסוד הגוף ולכך עם היות שהדעת נשמ' לו"ק נעלם ממציאות הגוף אף אם יהי' עליון שהרי זה בסוד גוף וזה בסוד נשמה ועוד התעוררות הקול מלמט' ממה שהדעת משמש בו' ספי' מחייב להוציא קול ועיקר הקול מתנהג לפי המחשב' החכמ' וא"כ יהי' מזה ומזה. ומוציא רוח בחשאי שהרוח חשאי יותר מן הקול והטעם שהקול הוא כדי שישתמשו כא' פעולה אל התחתוני' בסוד נבוא' ופעולה המשתמש' אמנם הרוח אינה פעולה אלא להחיות ולתקן הנמצאים ויש ב' בחי' ברוח הפה. הא' מהפה עצמו שעליו נאמר וברוח פיו כל צבאם שממנו קיום הנמצאות. הב' מהקנה והוא נעלם והוא לתקן הדיני' לקרר חום הלב המתבאר לקמן בע"ה:

תמר ד - פרק ט

הוושט אין פעולתו קרובה אלא יורד אל האצטומכא כאשר נבאר נמצא בסוד ו' למעל' מהפרוכת ויורד ומתפשט חוץ אל הפרוכ' לכך שמו ושט ו' ש"ט ומתפשט מה שאין כך הקנ' שהם ו"ק נקשרות בחכמ' ודעת כאומרו קנה חכמה קנה בינ'. אמנם הוושט הוא צריך להתפשט יותר אל מדרגות הנקב' דהיינו ממש כעין בחי' הת"ת ו' נקשר בי"ה ויורדת הה"א למט' מהוא"ו עם היות שהם נאצלות בענין א'. והנה הקנ' אין בו חיצוני אמנם הוושט מתפשט אל מקום השטו' כאומרו שטו העם ולקטו ואמרו בר"מ שט"ו וש"ט שטות' עבדו והיינו שסוד הוושט חלול עד שיוציא אל מקום הרעי כאשר יתבאר סודו בע"ה. והקנ' סתום ומתעלם ואינו מתפשט כלל שאין הת"ת יורד אל החיצוני'. והנה הוושט אין לו בדיק' מבחוץ דהיינו שיש לו בחי' אדו' ולבן בחסד ודין הצד הזן ומפרנס בחסד וברחמים ומבחוץ אודם הבא אל הדיני' אין לו בדיק' שמעלים על המית' ומסתיר סודם מפני שהם צורך אליה להנהיג התחתונים. אמנם ניקב כל שהוא נעשה שם פרצה מפני שהמות כרוך אחריה למטה. אמנם חצי קנה פגום כשר מפני שחציו מגין על חציו ואין החיצונים מתקרבי' אליו והושט קצת בדרך זה דהא ניקב זה בלא זה כשר מפני שהחסד והגבור' מגיני' זה על זה:

תמר ד - פרק י

יש בצואר סוד נעלם דהיינו פתיח' הגולגלת והמח יוצא ממנה והוא נכנס דרך הצואר סוד חוט השדר' והענין הזה נעלם מאד פי' באידרא שאין חכמה שבכתר מתפשט' לל"ב נתיבות דהיינו הפתיח' הזאת והטעם שאין התפשטות ו"ק בכתר ולא יתייחס בו גוף כלל ולכך חכמה שבו אינה מתפשט' לל"ב נתיבות אלא עומד' בעצמה סתומה בגו גלגלתא ולכך נאמר מוחא דסבא שכיך ושקיט אמנם חכמה עצמ' שהיא מוחא דז"א יש לה התפשטות כאומרו מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית ופי' כולם בחכמה עשי' בבינה מלאה הארץ ההתפשטות עד המ' והיינו סור התפתחות זה שהוא סור החכמ' הנפתח' ומתפשטת בל"ב נתיבות דרך גלגלתא ולכך ימצא אל המח קרומי דמוחא שהם בסוד הבינ' דהיינו בחי' התפשטות הבינ' גלגלתא קשה כעצמות שהם בחי' בערך הגוף ורמ"ח איברים למטה אמנם המח הוא סוד נקוד' בהיכליה יעשה לה הבינ' לבוש והכנה והלבוש הזה הוא סוד קרומא דמוחא דהיינו בחי' הבינ' הנאות' להיכל ולבוש לחכמה וכאשר המח תתפשט דהיינו חכמ' בסוד חוט השדר' דהיינו סוד הת"ת חוט מבחי' החכמ' משודד ושלוח משתלשל מלמעל' למט' יגיע אל הגוף ו"ק מבחי' סוד מה שיתלבש החכמ' בבינ' וכאשר תשכיל במ' שפי' תמצא שע"י קנה ושט סוד הדעת מצד עצמו מעצמו אל עצמו ויעשה ממנו סוד המעים כאשר יתבאר. אמנם חוט השדר' ג"כ סוד וא"ו דהיינו סוד דעת אמנם אינו מבחי' עצמו אלא בסוד מוחא י"ג מוחין הם חכמ' ותבונ' ודעת ושם נקשרים ג' ומהמח הג' דהיינו הדעת שבחכמ' יתפשט בבחי' המח מתלבש החוט בקרום ולכך קרום החוט עיקר גדול בחוט השדר' כענין קרום המח אמנם המח חשוב יותר שהרי הם ב' קרומים לו והחוט אין לו אלא קרום א' מפני שהרי הוא יוצא ולא יצטרך להתלבש בחי' תוך בחי' ועכ"ז אין התפשטות זה אלא דרך חוט השדר' ונתיבותיו מתפשט אילך ואילך לימין ולשמאל כענין הפרשות שפי' רז"ל והיינו התפשטות ל"ב נתיבות החכמ' בת"ת הנק' ל"ב השמים ונק' כבוד העולם ל"ב כדפי' בזוהר פ' תרומה בענין בשכמל"ו בסי' וסוד הכבוד הזה מתפשט למל' כדכתיב ובהיכלו כולו אומר כבוד כדפי' בר"מ והיינו ע"י סוד ל"ב נתיבות כאומרו כבוד חכמים ינחלו ודרך משך הנתיב בנתיב הכולל כולם הוא היוצא מן הגלגל' דרך הצואר והרי אלו הם בחי' בצואר קודם אצי' ז' ספירות מן הבינ'

תמר ד - פרק יא

תמצא בכ"מ בזוהר סוד יהי אור שהוא בבינ' ה' אורות בסוד ה' וכן פי' בתיקו' ותמצא שיתייחסו בחסד אור קדמאה כמה פעמים ותמצא שהוא סוד משך אל היסוד אור זרוע

לצדיק כדפי' בזוהר פ' תרומה ותמצא שסודו בת"ת בסוד בחי' קודמ' אל הספי' ושור' אל הדעת וכמה דרכים כאלו תמצא בזוהר ובתי' ועתה בצואר הזה בסוד הבחי' שפי' לא יקשה לך כלל שסוד הצואר הזה הוא בחי' האור מלמעלה וסוד הצואר הוא אור קדמאה הגנוז המתפשט דרך חוט השדר' עד היסוד כאשר נבאר עוד במקומו וסוד זה הוא כל הבחי' של הספי' כולם כולם מושרשים בסוד הרקיע הזה והוא הרקיע שעל ראשי החיות הם ב' דרועי' וגופא וכיוצא כאשר יתבאר והרקיע הנטוי על ראשיהם מלמעל' הוא סוד התפשטות ו"ק אלו שרשים אמצעיים בין ההנהג' העליונ' שהיא בסוד רישא וההנהג' התחתונ' שהיא בסוד גופא והצואר אמצעי כולל הבחי' העליונות והבחי' התחתונות והיינו סוד אור א' ולכך פי' ויאמר אל"דים יהי אור דא בית א' שהיא סוד הצואר:

תמר ד - פרק יב

הנה התפשטות ג' אבות מבינה ותחלת הגלות הבינ' בהם הוא ויתפשטו ג' מיוחדים בייחוד א' ולכך תמצא סוד כתפיי' שיש בהם ג' בחי' וכולם א' הם כתף ימין כתף שמאל והגוף בענין שהוא בחי' בת"ת גוף והוא כללות ג' ספי' יחד וכשתעיין בזה תמצא עיקר גוף ת"ת. אמנם יכלול מצר ימין החסד ומצד שמאל הגבור' ובשתיהם יכנה מציאות עצמו והיינו סוד קול דנפיק מגו שופר שתבנה מהאש והמים ורוח אמצעי עיקר כולל ב' ובחי' זו היא בחי' קדימ' אל הת"ת על החו"ג ויכלול בעצמו החו"ג והנה בחי' הגבור' והחסד הכלולי' בגוף הוא סוד ב' עצמות הכלולות מזרועות הגוף. אמנם הת"ת מקדי' ומגביר פעולותיו ומאחר פעולות החו"ג בבחי' זו ולזה תמצא ב' בחי' אלו מאוחדות בגוף שהם דבקות הזרועות אל הגוף מאחוריו סוד פעולת הת"ת ברחמים ומה שיפעול דין הוא מצד ב' ספי' אלו והיינו שמאל וימין כי הת"ת גוף בעל הרחמים ואחורי הת"ת דהיינו הדינים שבו נכללים ומתתקנים מתוך בחי' ב' ספי' ועכ"ז פעולת ב' ספי' אלו מעוטה מפני שמתבטלת אל הגוף ומתעלמת והיינו סוד הרוח חם ולא חם מצד הגבור' ולא מצד החסד ולכך תחילת הקדימ' לגילוי ג' ספי' אלו הוא המציאות הזה ואינם בעצם בחי' הגוף שהרי הת"ת מתפשט' יתפשטו ו' ספי' ועיקרם חסד א' ואח"כ גבור' ואח"כ ת"ת בערך שהת"ת מתפשט עוד ונמשך לו בחי' אחר ב' בענין שהוא קודם אליהם ובאמצעיתה ומאוחר אליהם וג' אלו ימצאו בזוהר פעמים הרבה פעם שמקדים הת"ת אליהם פעם ממוצע בין ב' פעם מאוחר אליהם ובזולת מה שהת"ת כלול בעצמו מב' כדפי' מאותם הב' בחי' אשר לב' זרועות בת"ת יש ב' קשרים שהן נקשרות בת"ת והיינו ב' קשרי הזרועות העליונים וכבר פי' סוד קשר מהות עניינו שיכלל חלק מזה בזה וחלק מזה בזה וזה יקרא קשר והנה הת"ת בבחי' הנז' חו"ג שבו נותן בחי' ומקום אל החסד וגבור' המתפשטות

בעצמן להכלל ולהקשר הח"ח בהם והם בו והיינו קשרי הזרועות בת"ת ומשם עיקר הפועלות אל הב' זרועות שהקשרים האלה ינועו הספי' האלה לפעול ועיקר פעולת' תלוי בזה הקשר שהרי הספי' פועלות פעולת' אמנם כחות פעולת' יקבלו ויינקו מתוך הבחי' הזאת בענין שכאשר תדקדק תמצא שהחיות ותנועות הפעול' וכל המציאות מסוד הדעת והחיי' העליונים וכל צורך הפעול' לתוע' מציאות לה הספי' יתעורר מכאן לכך השבח תמיד לשם יהו"ה המיוחס אל הת"ת ושאר הספי' לא יזכרו בתורה אלא מעט מזער ויהי' עיקר התנוע' והפעול' אל החו"ג מב' קשרים אלו לכך יתייחסו הגבורות והחסדים אלו:

תמר ד - פרק יג

כבר נתבאר שהשרש העליון נחלק לג' מוחי' ומאלו הג' מוחי' נמשכו כל הספי' מג' אלו ג' דהיינו חכמה ותבונה ודעת ומשם חג"ת ומהם נה"י הנה השרש הזה חקק תמונה זו גם בחו"ג שהם ב' הזרועות שבהם ג' הנהגות רמוזות בלשון הזוהר חסד חסדים גבורה גבורות הקשר העליון שבו עיקר התנועה הוא סוד הקשר הנז' עיקר חסד גבורה וב' קשרים אחרים שהם פועלי' הם חסדים גבורות והענין שהם חג"ת בחסד וחג"ת בגבורה ולעולם כל הספי' מתגבר' חלק עצמות' בחסד הקשר העליון המניע הכל חסד. וגבורה הקשר העליון המניע הכל גבורה ואח"כ יתפשטו ב' קשרים שהם בגבורה חסד ת"ת ובחסד גבורה ת"ת. והנה מדת ב' זרועות א' אין בין זה לזה כלל רק שינוי הפעול' שזו ימינית חסד וזו שמאלית גבורה אמנם מדידת' ושעורם ועניינם א' אין ביניהם כלל שבמד' א' נמדדות ובשיעור א' נאצלו מלמעלה וסוד ג' קני' מקשה א' דהיינו סוד ק"ש כדפי' בעין כל עד קשר ב' נתפשט קנה א' ומקשה ב' עד קשר ג' ב' קנים הם ג' קני' שהם ג' קני המנור' מצדה הא' וג' קני מנורה מצדה הב' וסתם קנה שיעורו ו' והיינו סוד חג"ת הכלולים בחסד וכמוהם בגבורה והיינו דאמרינן שיש סוד ג' אבות בכל מדה ומדה שהרי הם ו"ק בקנה עליון וששה וששה בקני' התחתונים וכמוהם בזרוע שמאל כדפי' שב' זרועות נמדדו במדה ושיעור א' וג' קשרים אלו אינם ג' בענין א' שהשנים הא' הם לעולם לצד פנים דהיינו הנהג' ברחמים לא לצד אחור דהיינו הנהג' הדינים וג' ספי' שהם גוף וב' זרועות כולם בבחי' א' אל הרחמים מפני קרבתם אל ג"ר ואינם מתאחדים אמנם השניי' וגם הגוף קצת מתאחד בבחי' זו אמנם קשרי הזרועות לעולם הם מאוחרים מורי' על בחי' הגבורות וגם זה אחוריי' שהוא דין קשה. עכ"ז הגוף מתאחד מעט. אמנם הקשרים רוב הנהגת' באחוריי' וגבורות והם עם ב' קשרים ראשונים בשוקיי' כאשר נבאר והגוף באמצע הם ה' גבורות שיש בגוף בעולם הזכר דהיינו סוד ח"ג נ"ה ת"ת נקודה אמצעי' שהזכר נעשה בו אלו הה' האחוריי' להנהיג בסוד האחור אל הנקב' והגבור' והיינו (סוד

ועש' ואל תאחר וכן השיב ימינו אחור. וב' קשרי' השלישי' הם רחמים תמיד מתאחרי' אם ירצו אמנם עיקרם הם לפני' ולא לאחור וסוד ג' קשרים אלו על דרך יהי' הקשרים הא' חסדים ולכך תמיד הם קבועי' למעל' אל הפני' השניי' גבורו' לכך תמיד הם מאוחרות זולתי כשיתקשרו אל הגוף שאז נאמר וכל אחוריהם ביתה שנכללים בימין השלישיי' ת"ת שיש בו ב' בחי' הנהג' לפעמים לרחמים לפעמים לדין ועכ"ז עיקר הזרוע הא' ימין חסד ועיקר זרוע השמאל גבורה ואפי' שהיא גבורה מתחלת בהתחלה ברכות וחסד כדפי' עם היות שהגבור' עיקרה היא אמנם היא גבור' הנאצל' מן החסד כנודע ועם היות שהגבור' מגבר' מדת' עכ"ז סוף סוף קשר א' הם פני' המסתכלי' אל מקום אצילות' ובחי' בחסד כדפי':

תמר ד - פרק ד

עם היות שפי' שב' הזרועות נמדדו בשיעור ומדה א' יש תוספת גדול אל חסד על הגבור' המרומם קשריו ומגדילם והיינו סוד אומרו ימינך פשוטה הרי כח הימין מתפשט באורך וחסד והגבורות קצרות קצר אפים והטעם שסוד ג' קשרים הנז' שורש' הם מחב"ד ג' מוחי' והנה החסד מתמלא מג' עליונות מה שאין כך הגבור' שהיא פועלת דין ולכך רחוק' מהם ואינם נכנסי' אליה אלא אחר ההשתלשלות אמנם החסד ספי' א' לז' ספי' ולכך יקבלו ג' קשריו מג' שרשים עליונים ויכלל מהם והיינו סוד הג' אבות מקבלים מחב"ד שהם חג"ת בחסד נעשי' בית קבול לג' עליונות ואז יתפשט הימין יותר ולכך פעולת החסד מתפשט בעולם הרב' מאד ולזה תמצא בכל העניניי' ג"ר עיקרם בחסד שהיא הספי' הקרוב' אל העליונות מכל הספי'. עוד יתפשט שם יהו"ה ויכלל בו ויתן בו התפשטות גדול מאד ששם יהו"ה באמצע כאומרו א"ל אלהי"ם יהו"ה ויכלל בימין כאומרו מוליך לימין משה זרוע תפארתו וכתיב זרוע ה' על מי נגלתה פי' בתיקו' דהיינו שם יהו"ה יכלל בו וימדד כשיעור שם יהו"ה והיינו אומרו ימין ה' רוממה ימינך ה' וכיוצא ופי' באידרא דהיינו מצד היות החסד כולל ג"ר כדפי' ומשם יכלל בשם הגדול:

תמר ד - פרק טו

ב' זרועות אלו יתפשטו ויתרחקו מן הגוף ויעלו אל הראש וירדו ויוכללו בגוף ותנועות אלו ע"י ג' קשרים אלו והענין כי ג' ספי' אלו פעמים יתקשרו ויוכללו בכללות א' ואז החו"ג אינם פועלות כלל ועיקר אלו נכללות בגוף ומיוחדות בגוף דבקות' אל הת"ת ואז אין דין וגבורה ואין חסד לעצמו אלא הכלל נכלל בת"ת ונעשה א' מיוחד בהשואה א' נכללת הכל בקו האמצעי הזה משל אל ב' זרועות דבקות אל הגוף וכאשר יפעלו לעצמן אבל פעולה בינונית מתחברת אל פעולת רחמי הת"ת לא שיתחלק ויפרד פעולת' חילוק

ופירוד גדול אלא הנהג' בינונית ממוצע' החסד חסד והגבור' גבורה והת"ת באמצע אז יזכר פעולת' אבל לא יותר מדאי יהי' משל אל הזרועות בלתי מתחלקות מן הגוף יותר מדאי והיינו הפעול' מקשר ב' ולמטה וכאשר תפעול הגבורה אל עצמ' גבורותי' או החסד חסדיה אז יתייחס כעין תנוע' הזרוע המתפשט מן הגוף בעצם בתנועה רבה וגדולה נפרד' מן הגוף פירוד גדול והבדל גדול בלתי משוער שאין המדות האלו מתבטלות פעולת' מצד הת"ת האמצעי אלא כל א' וא' פועלת פעולת' חסר או גבורה ואז יגבר הקשר העליון ויניע הזרוע ויגביר הפעולה ולכך הם ג' קשרים מפני שהקשרים הם עיקר אל הפעולות מפני שסוד קשר הוא תקיעה שברים תרועה יונקות מג' עליונות והיינו ב"ד תחתון חג"ת נקשר בב"ד עליון ג' מוחין סוד המחשבה החכמה המניע' את האיברים כדפי' בעין כל. ולזה הקשרים סיבת התנועות לזרועות משל לפעולות הספי' וכל קשר ב"ד דג' קשרים ג' ב"ד בכל זרוע ובכל ב"ד ינהיג סוד הנהגתו גדולה וקטנה וכל ב"ד כאשר ישתתפו ינועו הספי' תנועה רבה ופעולה גדולה מאד והכל תלוי בהנהגת ב"ד בסוד קשר כדפי' וג' קשרים ב"ד א' גדול כאשר העולם נדון בקשרי החסד יתנועע החסד בעולם ויפעול פעולותיו וכאשר כתי' ח"ו השיב אחור ימינו מפתר' פעולותי' וג' ב"ד שהם שמאלי' ג' קשרים בזרוע שמאל מנהיגי' בעולם אוי לעולם שגבורה עליונה מתעורר' בה ומה גם בג' בג' קשרים ג' בתי דיני' כדפי'. וכאשר ג' ב"ד וג' שינויי' הסכימו יחד יהיה הסכמת' לפעמים לטובה כאומרו ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב ואם נהפך אוי לעולם ואבוי שהסכימו כל ב"ד עליונים עליו לרעה ולפעמים יסכימו כולם לחשק ואהבת המ' וזהו סוד פעולת החיבוק כאשר יתבאר בעין יעקב בע"ה:

תמר ד - פרק טז

הזרועות האלו הנז' נכללו בג' ג' בב' דרכים או ג' קשרים כדפי' או ג' קני' בכל א' וא' כדפי' ולפ"ז אומרו ידיו גלילי זהב ממולאים בתרשיש ירצה בב' שש בב' זרועות ו"ק דהיינו ג' בכל זרוע וזרוע הם ו' והטעם כי ג' שבימין גוברים לעולם לצד מעלה שהחסד נקשר בעליונות וג' שבשמאל לצד מטה שהגבורה לעולם היא מתרחק' מהעליונות א"כ יהיו כעין חג"ת בחסד נה"י בגבורה היינו בתרי שש בב' זרועות ו"ק ויהיו ג' קנים ג' ספי' ויס"ע ויב"א וי"ט ג' ווי"ן וכן בשמאל ונודע שהבינה ה' ג' ווי"ן בחסד והמל' ה' ג' ווי"ן בגבורה והיינו ה' בזרוע ימין ה' בזרוע שמאל בערך בחי' זו כדפי' שלעולם קשרי הימין בא' נכללות וקשרי השמאל בתחתונות ולפעמים יתקשרו ג' קשרי הגבורה בבינה וזה לדין ח"ו בשכינה מעוררת גבורה וג' ג' קשריה בדין משם ולפעמים לטובה מהזרועות ועניני ההנהגות והפעולות וההמזגי' אבאר בעין תפוח בע"ה. ועוד הכוונה הנה לבאר

סוד שיעור קומה לבד והכתוב יובן בדרך אחרת ממולאים בתרשיש בתרי שש ממש ו' בזרוע ימין וו' בזרוע שמאל ולפי דרך זה כל הזרוע כולו סוד ו' התפשטות מתפשט' וכמו שהת"ת ו' כולל ו"ק גם החו"ג כוללות ו"ק והנה יוכלל כל הזרוע בו' בענין שהם ג' קשרים וג' קנים ו"ק בסוד כי כל קשר י' וכל קנה ו' ויהיה סוד שיעור קומת' קשר וקנה וקשר וב' קנים וקשר שנתפשט קו המדה וקשר ומד' קנה ו' וקשר מדה ב' קנים קו המדה וקשר קשר יהיו ג' קשרים וג' קנים ושיעורו ג' ווי"ן ג' יודי"ן דהיינו סוד ו"י ס"ע ו"י ב"א ו"י ט' וכאשר תשער סוד זה לא יתרחק שיהיה הענין ו"ק שהרי סוד ג' פסוקים אלו הם ג' אבות וג' יודי"ן הם נה"י כי כמו שהת"ת ו' היסוד ראש האמ' וכמו שהאבות ווי"ן מצד הת"ת נצח הוד יודי"ן מצד היסוד והיינו שיעור מדת בעין דדכורא כאשר נבאר בע"ה והיינו ממש ו"ק נצח וחסד קשר וקנה או ת"ת ויסוד חסד וגבורה ונצח הוד או יסוד ות"ת הוד וגבורה ב' קנים וב' יודי"ן והיינו סוד קו המדה לשיעור מדידת החסד והגבורה אמנם המדה הזאת כולה אינה אלא לזרוע לבד שהוא משוך כוא"ו אמנם בסוד כל שאר חלקיהם דהיינו כתר וזרוע ויד ואצבעות הם סוד יהו"ה ה' כתף ו' זרוע י' כף היד ה' אצבעות כדפי' בתי' ולדרך זה לעולם הזרוע בסוד שהוא ב' פרקים באות וא"ו עם היות שהם ג' קשרים וג' קנים כדפי' יהיה הסוד באות ו' שם יהו"ה שבכל ספי' וספי' יהיה בסוד ו' מושך למטה ממנה מבחי' משך ו' ב' משיכות משך ימין ומשך שמאל ולעולם הכל בא לענין א' ושיעור א' ומדה א' לכל הבחי':

תמר ד - פרק יז

עד כאן לא נתבאר אלא מ"ש ממולאים בתרשיש ומ"ש גלילי זהב נאמר כי סוד הזהב בבינה ועיקר מוצא' מן הבינה והענין כי הזרועות יעשו גלילי' ממטה למעלה ויתעלו אל הראש והיינו ידיו גלילי זהב מה שאין הגוף יכול להתעלות עילוי זה שהרי אין הגוף מתגלגל אל הראש. אמנם הזרועות יעשו גלילים ויתעלו אל הראש והיינו סוד חזרתם אל מקום אצי' משרש' וכאשר יתעלו לא יתעלו שהרי שרשם נקשר בגוף ואינם נעתקות משם א"כ הבחי' שהחסד והגבורה נקשרות בסוד הת"ת קו האמצעי אינו נעקר לעולם. אמנם הבחי' האחרונה אל התפשטות שיעור מדתם היא המתעלית והיינו ידיו גלילי זהב והסיבה מפני ממולאים בתרשיש כדפי' בפ' הקודם וע"י הפרקים והקנים יש להם עילוי זה וסוד העילוי הוא סוד הזהב דהיינו שהיד שהיא סוד י"ה י' (כך) [כף] היד ה' אצבעות יתעלו למעלה וחוזר להיות בסוד אשת חיל עטרת בעלה דהיינו ז' דזהב שהוא י' על ו' מתעלית וה' אצבעות עולים למשמש בכל השרשים הנכללים שם והיינו אומ' ה' דהזהב והעיקר שנכלל לשלשה באות ב' שהם שתים דהיינו ב' ווי"ן והם ג' קנים לעשות

גלגלים כעין ב' שנכפלת בג' פרקים והיינו סוד זה"ב ז' ה' ב' והכל עילוי אל הבינה אשר שם הזהב וזהב הארץ ההוא טוב והידים יתעלו שם לב' בחי' או לצער ודין לעורר הדין ממקורו כאומרו או לצורך תיקון האיברים העליונים המתתקנים מן התחתונים:

תמר ד - פרק יח

הנה שעור ומדה ב' הידים הם ב' בחי' דהיינו כף היד והאצבעות כדכתיב ומעשה ידיך שמים וכתיב שמיך מעשה אצבעותיך ועל היחיד אצבע אלהי"ם היא והנה שעור הוא יו"ד דהיינו יו"ד במילואה יעשה כ' ואם תרבע י' י"פ עולה ק' והיינו כף במילואה ושעור מד' הכף נעשה בבחי' יו"ד וכן פי' בתי' והיינו מקום פעולת הזרועות והוא מצד החכמה כאומ' כולם בחכמה עשית דהיינו סוד החכמה נראי' בידים והיינו התפשטות' בכף כדפי' וציורי הנמצאות מצויירים שם בשרטוטי' כדכתיב ידיך עשוני ויכוננוני ולעול' י' עשר או יפתח ביד ימין ה' בה' ספי' פועלות חסדים או יפתח בדין ה' ספי' פועלות גבורות וכאשר יפתח היו"ד מב' בחי' יפתחו כל הספי' דהיינו פותח את ידיך ופי' יודי"ך דהיינו הכף ולכך נאמר ידיו גלילי זהב כאומ' כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת מפני שסוד אות יו"ד זאת אינה יו"ד שבחכמה ממש אלא יו"ד שבתוך ה"א ולכך היא זהב ודאי וכך זהב בשלשה אותיותיו עולה כ':

תמר ד - פרק יט

באצבעות האצבעות הם ה' והיינו סוד י' נפתח' בה' ולכך כף יד נפתח' בה' אצבעות ב' ההי"ן הם מפני שהיד השמאלית אינה פשוטה כיד הימנית לכך התפשטות הבינה בימין הפשוטה לקבל שבים והשמאל הגבורה התחתונה המתפשט' לכך הם ב' ידים ב' ההי"ן בינה וגבורה תתא' מל' ולעולם הסוד י' נפתח' בה' והנה סוד ה' אצבעות הם חג"ת נ"ה שהם עיקר גילוי הפעולות ופעולת הנמצאות שהרי כל הפעולות העליונות תלויות בספי' אלו והם פועלות בחסד וגבורה ומציאות' בחסד הם אצבעות החסד ומציאות' בגבורה הם אצבעות הגבורה והאצבעות סודם ויו"ן במציאות' וציורם הגשמי ולכך היו בריחי המשכן רמז אליהם שהם ה' בריחים מימין וה' בריחים משמאל בסוד ויו"ן ודאי שהוא"ו בריח ודאי ורמיזת' גודל מהחסד אצבע מהגבור' אצבע אלהים וגודל לשון גדולה אמה כשמו בת"ת שהוא אמה בת ו' טפחים ב' אצבעות הם נו"ה קמיצה נצח וקמץ הכהן זרת בהוד ששם מקום ה' עליונה ותחתונה למוד זרת והיינו סוד האצבעות אמנם הם ימין ושמאל והם י' אצבעות ופי' בכמה מקומות שהם י' ספי' ולזה הם ה' וה' י' דהיינו כח"ב ח"ג ה' מימין שהם כתר פעולת החסד העליון חכמה באצבע אלהי"ם חסד באמ' חסד וגבורה בנצח הוד דהיינו קמיצה בזרת וה' משמאל שהם גודל ת"ת נגריי לכתר נו"ה

אצבע אמה יסוד מ"ל קמיצה זרת והנה כאשר יפרדו האצבעות יהיו ב' ההי"ן ה' נגד ה' וכאשר יזדווגו יחד האצבעות יהיו י' בי' ספי' וב' בחי' אלו הם אל יסוד אצבעות בפעולת' שהרי כאשר ה' הספי' ה' הנהגות יתעלו יהיו כהנהגות הספי' העליונות וכאשר הה' ספי' ה' הנהגות ירדו יהיו כמו הנהגות הספי' התחתונות. והטעם שפעולות ימין ושמאל יחד יכללו כל י"ס ופעולת ספי' לא יכלול אלא ספי' בסוד ה' מדרגות כדפי' ועיקר פעולת הספי' תלוי בימין ושמאל כנודע. והנה כאשר תתעלה המל' למעלה עם הבינה יהיו ב' ההי"ן שם ב' יחד משתוו' הבינה אל הימין והמל' אל השמאל יהיו ה' אצבעות ימיניות סוד ה' שבבינה וה' אצבעות שמאליות סוד ה' שבמל' ואלו הב' ההי"ן הם סוד האצבעות שיתבחנו המל' תכלול מת"ת ולמטה בה' אשר לה והבינה תכלול מכתר עד הגבורה בה' אשר לה כאשר יהיו סוד י' אצבעות י' ספי' מצד החכמה ואז סוד יו"ד ה"א ה' אצבעות ימיניות וא"ו ה"א ה' אצבעות שמאליות ואז הם מאירות סוד אור החכמה אור שם זה המלא. אמנם כאשר יתחלקו ולא יאירו אלא בסוד ה' ה' פשוטות אינם כוללות אלא סוד חג"ת נ"ה כל א' וא' הבינה תכלול אותם בסוד הפנים העליונים המאירים והמל' תכלול אותם בסוד הפנים התחתונים שאינם מאירים דהיינו ידכה יד כה"ה והכל סוד י' נפתחת בה' דהיינו סוד כן הי"ד הנפתח' באצבעות וכאשר הם בבחי' זו אלו לעצמן וא לעצמן פועלות דין מפני שהמל' גוברת ויוסכמו האצבעות כולם לדין דהיינו ה' גבורה עליונה משפע' דין בה' גבורות תתאה וכולם מסכימות לדין לכך כאשר האדם יחטא תסכים אצבע א' עליון לדין חטא ב' תסכים אצבע ב' חטא שלישי' תסכים אצבע ג' כשהשלי' לה' עונות מיד כל יד ימין עליון ה' אצבעות הסכימו הדיני' מיד יד השמאלית החתים הדין מפני שאחר שהבינה בכל ספי' הסכימ' הדיני' מיד המל' מקבלת גבורות והיא פועלת כדפי' בפ' אחרי מות סי' והיינו סוד האצבעות נפרדות אמנם סוד האצבעות י' מגביהות למעלה ירמזו אל סוד האצבעות העליונות כולם מקבלות הרחמים והארת החכמה יו"ד ה"א וא"ו ה"א י' אצבעות וכל הספי' האירו דרך בחי' הידו' הנז':

תמר ד - פרק כ

הנה האצבעות האלו יהיו בסוד י"ס והנה הספי' יש בהם ג' בחי' או כלולות וקמוצות דהיינו י' בארבע אותיות דהיינו י' חכמה ה' בינה ו' שית ספי' ה' מל' כאשר נבאר בעין ה' בס"ד והיינו סוד ב' כפות וה' אצבעות קמוצות ביד ימין וה' אצבעות קמוצות ביד שמאל הם ב' ההי"ן סוד יהו"ה כלול וקמוץ וכאשר יתפשטו יורה על סוד שם יהו"ה מתפשט בי' אותיות דהיינו י' אצבעות שנתפשט שם י"ה יו"ד ה"א ה' אצבעות בימין ונתפשט שם ו"ה וא"ו ה"א בשמאל. ויש עוד התפשטות הפעולות יותר מזה דהיינו

שיהיה כל אצבע כלול מג' הנהגות שהם חג"ת בכל אות ואות יעלו לסוד כ"ח והיינו כח הידים ודאי יד ימין ויד שמאל והתפשטות זה יהיה כאשר יאיר אור החכמה ואור הבינה בפעולות ברחמים גמורים והיינו סוד ג' בחי' בידים סוד החסד והגבורה פועלות פעולות כל הספי' בג' בחי' אלו והנה כלל האצבעות י' ופרקי האצבעות הם כ"ח וכל פרק ופרק מאלו להם פעולה ידועה וכל כ"ח פעולות שהם נפעלות ע"י כ"ח עתים ללבנה כ"ח פעולות שהיא פועלת. אמנם מוצא הפעולות מן הזכר הם מכ"ח פרקי האצבעות כיצד כתיב עת ללדת וכו' עת היא המ"ל והם כ"ח אדנ"י אמנם סתם הפעולות מלמעלה כדכתיב ימינך ה' נאדרי בכח ותחילת צמיחת' כ"ח הפעולות מן החכמה דהיינו חכמה כ"ח מ"ה ולכך שם בן ד' מילואו י' דהיינו מ"ה ומילוי מילואו כ"ח כאשר נבאר בעין ה' ואלו הם כ"ח פעולות י"ד ימיניות וי"ד שמאליות כנגד י"ד פרקים שבכל יד ויד ולזה אמר לכל זמן דהיינו זמן עליון שנשים פטורות מכל דבר שהזמן גרמא מפני שאין הזמן בה אלא בזכר ועת לכל חפץ תחת השמים המל' משתנית בעתים שהיא נק' עת לכל חפץ לכל אשר יעלה בחפץ ההנהגה תחת השמים בחי' המל' מתנהגת תחת השמים כפי מה שיהיה הזכר העליון משפיע' בענין שהפעולות בזמן שהוא הזכר בסוד ידיו והעת משתנה כפי השפעת הזמן. הא' עת ללדת היינו צמיחת כל פעולה במציאות והויית כל נולד ונמצא וחידוש כל מתחדש והשמאלי לעקור נטוע לבטל ולהפך הפעולה ממטה למעלה אל ההעדר. הב' לטעת היינו אחר לידת הפעולות וצמיחתן נטיעתן וקיומם כאומ' ארזי הלבנון אשר נטע והשמאלי למות והיינו לאסוף הנטיעות אל שרשם ואסיפת האור (אמר המעתיק כך מצאתי בהעתקה ונ"ל שט"ס יש כאן וצ"ל והשמאלי למות כאן בא' והשמאלי לעקור נטוע בב' והמעתיק הא' הפך אותם והאמת הוא כמ"ש שכן בפ' עת ללדת ועת למות עת לטעת ועת לעקור נטוע ודו"ק). הג' לרפואה וזה מצד קו האמצעי מקדים השמאלי ולכך מקדים השמאלי וחתם ריפא והיינו סוד אור הכתר ומשם הרפואה אל כל מציאות הנולד ובא למות מצד השמאל יתרפא מן הימין והשמאלי להרוג היינו קציצת הנמצאות שלא יתקיימו כדכתיב הלא מפינו אוכל נכרת שהושפעה הברכה ונהרגת וכיוצא בענינים. הד' לבנות היינו כעין ויבן ה' אלהים את הצלע וכיוצא כל בנין על יסוד מה בסוד שיקדים לאדם ענין כמציאות אסוך שמן ועליה ישרה הברכה וכיוצא מצד המל' והשמאלי לפרוץ דהיינו תת פרצה מצד השמאל שיכנס החיצוני ולהכניס מארה בכל מציאות מעשה האדם ולפרוץ בניינו ותי' מעשיו ומה שבנה ותי'. הה' לשחוק היינו מן היסוד שבו לוייתן זה יצרת לשחק בו והיינו שהדברים יצאו מתוקנים ומתברכים והשעה משחקת כל אשר ירצה יבא לידו ואין דבר שלא יהיה מאיר והשמאלי לבכות

כל דבר שיהיה חשוך ואין ברכה במעשה ידי אדם ואין דבר נשלם כרצונו והוא קשה יום כדכתיב אם לא בכיתי לקשה יום. הו' רקוד היינו בנו"ה שהם השוקיים שמשם כל פעולה תשתלם ואין ב' ספי' אלו מעכבין השפעה אלא מזומנים לפעול הטוב ולהשפיע בשמחה והעסק הטוב. והשמאלי ספוד היינו התהפכות הספי' האלו לדין ויהיה אדם עסקיו תמיד בהיותו מצטער על צרה כנהר צר זו אחר זו לא שקט ולא נח ויבא רוגז. הז' כנוס אבנים דהיינו התקבצות ההיכלות וקשרם שהם אבני המקום וכנגדם היות בניו סביב לשלחנו וביתו בית וועד לכל אשר יכשר בכל ענין אסיפת עם לטובה. והשמאלי להשליך אבנים התפזרות המרעים והאוהבים ובניו והאדם יחיד עם היותם בחיים איש לדרכו פנו ואין לו בהם נחת רוח מכניסת הקנאה והשנאה ביניהם. הח' לחבוק היינו קשר שמאלו תחת לראשי והיינו סוד אהבה ומשם האדם מתקדש ומתברך. והשמאלי אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו ואין קדושה כלל שאין הכנה להתקדש. הט' לבקש היינו כל דבר שהיה במציאות וחלף הלך לו לחזור שבותו אל מקומו כדכתיב וה' שב את שבות איוב והיינו מצד היסוד הצדיק אבד ואל ההפך כשה אובד בקש עבדך ולכך השמאלי לאבד והנה סוד בקש' היינו מצד הק"שת והיינו סוד אבדה מל' מן היסוד ומתבקשת אליו וכן כל דבר שנאבד מתבקש והיינו סוד החלפת הדברים והיות גזעם מחליף. הי' לשמור והיינו מצד המל' שמירה בבחי' היותה כאישון בת עין אצל ג' אבות ושם נשמרת מכל דבר רע כך ענייני האדם נשמרים כדכתיב וישמרך ושמר ה' אלהיך לך את הברית ואת החסד וההפכי להשליך כמו אל תשליכיני לעת זקנה ככלות כחי אל תעזבני והיינו וישליכם אל ארץ אחרת וכיוצא שלח מעל פני ויצאו הכל סוד השלכה פרטי' או כללות והיינו מסוד השליך משמים. הי"א לתפור הנה קשר הספי' ותפירת' והיינו התפר מחבר וחיבור חלקי ההויות העליונות המביא כל טובה בעולם ע"י שיתהוה חידושי נמצאות ואפי' מה שאין ביד האדם יתפר לו ויתחבר אליו. וההפכי לקרוע לא אמר להתיר אלא לקרוע אצ"ל שלא יתפר אליו מחודש אלא מה שבידו יסתלק ממנו והיינו קריעת הדבר הנמצא כאחד ויקרע ומכאן יבא כל הפסד ממון וכיוצא. הי"ב לדבר מכאן ההצלח' בטענת כל דבר ודבור התורה ופטירת פה לכל מציאות ואשה מספרת עם בעלה מצד ייחוד קול ודבור והיינו השפע' נמצאת והחיות אש ממללות וכיוצא בזה. וההפכי לחשות כדכתיב נאלמתי דומיה החשיתי מטוב שנסתלק קול מדיבור ולמטה עמדו לא ענו עוד ישבו לארץ ידמו ואין פה להשיב ונסתם המקור וכיוצא. הי"ג לאהוב מצד החסד מקום אהבה והדבור מצד הגבורה והאהבה מצד החסד והיינו ענין המורה אהבת הקב"ה אל האדם ודבריו נשמעים ואהוב לבריות ואהבת הכל על ענייניו ודברי

העולם באים לו באהבה. וההפכי לשנא היינו ח"ו פני השנאה בספי' כאשר אפרש בעין ה' במלת שנאה והיינו דחיי' ההויות וכן הדברים באים לאדם בשנאה ושנאוי לבריות ודבריו עליהם למשא ובא לו הכל בכבדות הי"ד שלום היינו מצד הת"ת המשלים הכל וב' הפנים ימצאו אליו ולא יקש' כמ' בני אדם ב' ההפכיי' טובים לו הכל מפעולות השלמ' הענייני' ועליו נאמר ושלם נות צדקך והיינו כלי להתברך. וההפכי מלחמה ממש מריבה בתוך ביתו של אדם ואין ב' דברים מתקיימי' בידו כענין אין אדם זוכה לב' שלחנות וכיוצא וצריך להניח הא' מפני הב' אלו הם פעולות הזכר באצבעות ידים וגמר הפעולה בנקבה יתבארו שם בארוכה יותר בס"ד בעין יעקב תמר. ובפ' בראשית ש' א' מהתי' מפ' שהם ב' זרועות הם ב' ידות יד ימין יד שמאל כ"ח עתים:

תמר ד - פרק כא

פי' באידרא כי מן הימין נאחזים למטה ש"ע אלף רבוא דהיינו כחות להוציא הפעולה ולכך כולם נק' ימין ה' ומן השמאל בבחי' זרוע קפ"ה אלף וכולם נק' זרוע ה' ומיד שמאל ח' וחמשין בעלי תריסין בכל אצבע ואצבע שבכף היד ובכל אצבע ואצבע אחר התפשטות האצבעות י' אלף מארי תריסין:

תמר ד - פרק כב

התפשטות הת"ת גוף ותחלת מציאותו מבין החו"ג אוחז בעצמו בב' וכוללם בעצמו כדפי' לעיל בפ'. ויתפשט עוד וימשך הת"ת לעצמו והחו"ג כל אחד לעצמה ויש מציאות פעולות אל הת"ת יותר מכל הספי' לכן נרמז שם יה"וה בו וו"ק מיוחסים אליו להיות סודו עיקר והוא כנקודה לכל הספי' וכוללם בעצמו והיינו שנק' ת"ת לשון פארות שהוא אילן המסתע' לכמה ענפים והחו"ג והנ"וה ענפיו והאמ' בענין שיש בת"ת כנגד ו' ספי' ויתמצאו בו בחי' בחו"ג וקו האמצעי ולזה ימצא בגוף בחי' החזה דהיינו בחי' הח"וג שמבחי' החו"ג יעשה המציאות הזה תחלה ואח"כ ימשוך מציאות ג' בת"ת לעצמו ואח"כ ביסוד והיינו חוליות השדרה שאין בהם צלעות ואח"כ יעשה מציאות כלל נו"ה למטה ובדרך זה יכלול הת"ת ו"ק ואח"כ יכלול המל' שהיא כנגד כולם ויעשה ממנו בטן והיא סוד המל' שבו השריר. ונודע שסוד טבור היא המל' ואלו הם ז' ספי' כלולות בת"ת דהיינו ו"ק והנה הצלעות הם סוד בחי' וו"ין שהם מתפשטי' לימין ושמאל בבחי' חו"ג שבת"ת מעצמו אל עצמו ואח"כ יתפשט היסוד סמוך אל הת"ת משך ו' ואח"כ יעשה מרכבה מד' בחי' חגת"ם דהיינו חזה וגוף ובטן על נו"ה שהם משך הגוף הנעשה על הירכים גמר חלל הגוף וסוד החלל כולו הוא הגוף והם ו"ק כלולים בת"ת. והנה יש בזכר סוד הדדים ובאמת נראה שאינם ועיקר מפני שאינם פועלות שהרי החלב אינו מתי'

הזכר אלא מתי' הנקבה א"כ מה תועלת בהם והנה הם כגוף לת"ת ובאמת אינם שדים להשפיע מפני שסוד הדם המתהפך לחלב דהיינו להלבין אודם הגבור' אין הגבורות מתמתקות בזכר אלא בנקבה ולבך אין החלב בזכר אלא בנקבה ולזה אומר דודי צח ואדום שאין אדמימותו מתצחצח ומתלבן ולכך דדיו אינם מוצאין דבר דהיינו הגבור' המתלבנת ומתמזגת ומשפעת המזגת' הח"וג אל צד החסד חלב ודאי לכל צד. והדין הוראת החו"ג אמנם בו ימיני' וזו היא שמאלית ואינם משפיעות התהפכות הח"וג יחד לחסד מפני שמתיקות זו הוא דוקא בנקבה ודאי שבה מתיקות הגבורות ע"י הזכר ולכך אין הנקב פועלות זו הפעולת עד שתקבל זכר:

תמר ד - פרק כג

בסוד חוט השדרה התפשטות המח סוד החכמ' שהיא נשמה לספי' ויתפשט סוד החכמ' דרך ח"י חוליות השדרה דהיינו המשקה את כל הספי' לתת להם פעולה והנהג' ולזה שם החכמ' יו"ד ה"א וא"ו ה"א בתוך עור חוט השדרה אל"ף ה"א יו"ד ה"א והיינו נשמה אל הספי' מן המח ודרך החוט הזה מתעלה היסוד עד המח כאשר יתב' בתמר ו' בע"ה. וכאשר תדקדק עיקר חוט השדרה מאוחרת ודאי מפני שסוד האחור הזה דין לגבור' והלבש' החוט בעורו והיינו סוד ל"ב אל"הים שמשך החכמ' דרך הבינ' ומתקן הנהגת' לכך נמשכת לצד הגבור' באחור ולכך פתיחת הראש דרך נקב הגלגלת היא קצת מאוחרת והשדרה עיקר להתיישר ביותר אמנם כשתכוף הקומה להמשיך כח העליוני' למטה יהי' פתיח' החוליות כולם ובליטתם לאחור והיינו תגבורת האחוריי' ולכך סוד ההשתחויה בגבור' כדפי' בפ' פקודי. אמנם להשבי' הדיני' מפני שהוא פתיחת אור נתיבות החכמ' דרך הבינ' וכאשר יהי' הכריע' והשתחויה מור' הארת החכמ' אל סוד האחודיי' והדין נמתק והיינו טעם הקשרים האלו אל האחוריי' שהם סוד ח"י קשרים כולם למתק הדין מצד החכמ' הפנימי' הנמשכת ונשפעת דרך החוט כדפי' ובפ' נק' חבל הכסף כדכתיב עד אשר לא ירחק חבל הכסף מפני שהיא בסוד הרחמים והכסף העליון אמנם הוא מרותק ירצה משולשל כשלשלת הזה כך סוד שלשלת הוא ריתוק וירתק הוא כמו ודשנו את המזבח שר"ל ינתק הריתוק הזה ויקלקל הרתיק' ויעקור טבעותיו אמנם הוא עשוי כשלשלת הזה מפני שסוד חוליותיו קשורות ומשולשלות אלו באלו והיינו סוד שלשלת שהוא בת"ת וסוף סוף ח"י חוליות רומזות ביסוד אמנם הם ח"י היינו מציאות ט' ספי' מלמעל' למט' וט' ספי' ממט' למעל' משתלשלות אלו באלו דהיינו ישרה ומהופכת וישר' ומהופכ' עד שהיא משתלמת השלשלת בחי' חוליותי' מהכתר עד היסוד ולכך יתייחס המציאות הזה פרטי אל היסוד וכאשר תדקדק תמצא שאינו אוחז בכח"ב מפני שהם

ח"י חוליות בשדרה חוץ מן הצואר כדפי' במתני' בפ"ק דמס' אהלות. ונודע שהראש עם הצואר הם ג"ר א"כ יהיו סוד ח"י אלו מן החו"ג בין ב' זרועות והת"ת גוף והנה"י סוד מתני' וירכי' א"כ יקש' האיך הם ח"י כי אין ראוי שיהיו אלא י"ב ו' וו' ובאמת בתי' פי' ב' דרכים. הא' ט' ממט' למעל' וט' מלמעל' למט' כדפי'. ופי' עוד דר' ב' שה' ו' מצד החסד וו' מצד הגבור' וו' מצד הת"ת ועתה נראה לתקן הענין שהכל צודק שהרי החסד ו' ביושר מצד הרחמים והגבורה ו' בהיפוך מצד הדין הקשה והת"ת חציו ישר וחציו הפוך כדפי' בשם ע"ב בפ' בשלח בעין ה' בס"ד. ולפ"ז הת"ת תמיד על חו"ג נמצא החסד ו' ביושר וג' עליהם מצד הת"ת שהם חשובים לו כעין ג"ר וכן הגבור' ו' בהיפוך וג' הפוכות מצד הת"ת שהם חשובים לו כג"ד ונמצאו שהם ט' וט' כדפי':

תמר ה - פרק א

באברים הפנימיי' בסוד הדעת:

התמונה הגשמי' יתחלקו האיברים הפנימיי' לב' חלקים. הא' חלק מן הטרפש ולמעל' הב' מן הטרפש ולמט' הא' ריאה וכנפיה שהם ז' כנפי ריאה ה' אונות וב' אומות והוורד' והלב בתוך כיסו אלו הם מהטרפש ולמעל' שהוא הפרכת המבדיל בין הקרש ובין קה"ק הב' מעיי' והם באדם ג' האצטומכא והמעיי' הארוך והחלחולת ולמעל' באצטומכא מצד שמאל הטחול ומצד ימין הכבד ובכבד הקדרה לבישול הדם והמרה ויותרת הכבד הם ג' והחלב המכסה את הקרב ולמט' הכליות ולמט' המקוה הם י"א וי"א ג' חלקי' בכבד וטחול והלב וכליות ומקור וג' שבמעים הם י"א. ובריאה ח' והלב וכיסו י' והטרפט עצמו י"א הם כולם כ"ב חלקים בסוד הדעת המשמש פנימה לו"ק והנה מהם אדומים ומהם לבנים הלבנים נאמר בהם אין מחזיקי' דם בבני מעיים שהם רחמי' גמורי' והיינו אומרו ע"כ המו מעי לו רחם ארחמנו נאם ד' שהם רחמים פשוטי' ועליהם נאמר יהמו נא רחמיך ד' אלהינו וכבר פי' בתפלה למשה שסוד ברכה זו בתוכיות האיברים והאדומי' הם סוד הדין ועכ"ז כולם הנהג' עליונ' פנימי מפעל כל ו"ק ובהם תלוי קיום כל הנמצאות שקיום כל שיעור קומה תלוי בהם. ועל סוד זה נאמר מעיו עשת שן מעולפת ספירי' והנה על סוד הרחמים הפשוטים נאמר מעיו עשת שן כאומ' ולבן שנים מחלב דהיינו סוד הלובן העליון והיינו בחי' הרחמי' אמנם מעולפת שיש להם מכאן ומכאן סוד ספירים מכמה גווני' דהיינו שחורים טחול וכליות אדומי' כבד ירוקים מרה לבנים חלב כמה ספירי' הם ליסוד המעיים והיינו ד' גווני' לבן מצד החסד אדום מ"ד הגבור' שחור מצד המל' ירוק מצד הת"ת ואלו אינם גווני' בעצם אלא הם בסוד השרש' הגווני' שם לא שיהו הגווני' שם. וכבר פי' שהעליוני' מצד הת"ת והתחתוני' מצד המל' דהיינו ד"ו פרצופי' והבדיל'

הפרוכת לכם בין הקדש ובין קה"ק והפרוכת הזה היינו הטרפש כדפי' בפ' בראשית והיינו היסוד יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים וצינורות להמשכת ב' בחי' אלו הם קנה וש"ט שהם ב' סימני' סוד קנה אל הת"ת וש"ט אל המל' כדפי' לעיל תמר ד' פ'. וסוד השחיטה בצואר בסוד קנה וושט שהם ב' סי' להכשיר בהמה מצד הדעת שהוא עיקר הנהגת הגוף ואם סוד שחיטה יראה בהם מפורע' הוכשרו שהראו על סוד מציאותם למעל' והנה דגים וחגבי' שהם ת"ח המתגדלים בים הגדול ים החכמ' ים התורה או חגבים המתגדלי' במעש' אינם צריכים שחיטה אלא אסיפתם מתרת אותם שאין להם קנה וושט מפני שהם ברוחניו' אמנם מה' שהם מצד בהמה צריך לפרוע להם ולגלות קנה ושט שיהי' בהם תורה ומעשים טובים תורה מצר קנה מעשה מצד הושט כדפי' דהיינו תורה ומצוה ולכך צריכים שחיטה כדי להכשירם וכבר יצאנו מהמכוון דרך כלל הם ב' חלקי' בסוד הדעת.

תמר ה - פרק ב

בענין הריאה יש בה ה' אונות וב' אומות הם ז' וסודם ז' כנפי ריאה ופי' בתי' שהם ז' ספי' וכלל הריאה פי' דהיינו ריאה אר"יה חסד לימינא והנה סודם רי"ו דהיינו כשיתלש יעלה ע"ב והיינו סודו תי' דיקנא שסוד' ע"ב שהם ט' תי' ב' שרשי' שהם ב' אומ' והם ז' שהם ע' וב' נכללי' בב' אומות המשונות מחברותיהן הם ט' דהיינו העתק הט' העליונ' כך ולכך הריאה לחה מפני ששואבת מים מימי החסד וסוד הריאה מן החכמ' ולזה היא בת ט' וכמו שבאמצע תי' הזקן היא סוד הפה לכך הם שם הוורדא ודאי שפחותיו שושנים והריאה הזאת בחסדיה מציאות' לשאוב האויר הקר מן הלובן העליון כדפי' בתמר ג' פ'. והיא מנשבת בקרירות' על הלב החם ומפני שסוד הריאה היא מתתקנת כעין תי' דיקנא דהיינו בחכמה ותבונה ודעת לכך הוא גוון ממוזג באודם ולובן אמנם מקררת תמיד על הלב שלא יתלהב בדיניו כאשר נבאר ולכך משכנה בחזה בין החו"ג שבב' עיקר חי' דיקנא ובב' עיקר הריאה כדפי' ומה שמוציא' רוח כעין המנשב אמנם היא מנשבת ז' רוחות וכולם מתנשבי' בסוד הדעת אל המל' שהיא הלב כאשר נבאר ונודע שסוד ריאה זו יש בה קנוקנות וצינורות שדרך בה יכנס הרוח הקר העליון וישב רוח אל הלב בענין שהם ג' בחי' ברוח. הא' שאיכתו קר בריאה. הב' יציאתו חום מן הריאה. הג' הרוח שהריאה מנשב' אל הלב והנה הנכנס תכלית החסדי' העליונו' הנכנסים אליה כדי לקררה ולהעמיד החסדי' ולא ייבש לחלוחי' חסדיה בחום דיני הלב הקשה מאד והב' הרוח המתעלה ממנה לקרר חומו והיינו עילוי הת"ת אל הכתר והיינו סיד הדעת הדק הפנימי העולה ויורד ברצוא ושוב לא שכיך אפי' רגע. הג' הוא סוד הרוח בבחי'

הדעת היוצא מן הריאה ובא אל הלב תמיד והוא כלול מז' כוחות והם במיניו ד' ממש כעין מינים שבלולב שהם ז' ומיניו ד' כיצד ג' אונות מימינא ג' הדסים ב' אונות שמאלי' ב' ערבות הרי אלו מנשבין ה' רוחות וב' אומו' ב' רוחו' נגד אתרוג ולולב זה לימין וזה לשמאל הרי אלו הם ז' רוחות מתנשבי' והרי הרוח הנכנס והיוצא מאוחר מפני שעולה למעל' אל האחדו' הגמור אמנם ממנה ולמטה יתבחן לז' והרוח העליון יש לו בה צינורות ידועים שדר' בה נכנס הרוח ומתבחן אל הז' ובצאתו מתאחד והנה נאמר מארבע רוחות בואי הרוח ופחי שהם סוד ד' מיני' שפי':

תמר ה - פרק ג

בענין הלב האבר הזה יפרש בו בתי' ענייני' שונים פעמים יפרש אותו בבינה והדין נותן כן שהרי ל"ב נתיבות חכמה ל"ב אל"הים דעובדא דבראשית פעמים יפרש אותו במל' דהיינו דינא ודאי וכאשר תעיין שבלב תלוי יצה"ט ויצה"ר ענין זה מורה שיש בו ב' לבבות דהיינו ל"ב ימיניי' ול"ב שמאלי' ונודע שסוד ל"ב מן החכמ'. ועתה בזה נפרש ונבין ענין הלב אין ספק ששמו מיוסד על ל"ב הנתיבות אמנם מציאות' להחיות כל הקומה ושם סוד רוח החיי' שורה אמנם סוד החיים האלו הם סוד חכמ' ותבונה ודעת מתלבש זב"ז כדפי' בתי' סוד שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א מצד החכמ' מתלבש בשם אל"ף ה"א יו"ד ה"א מהבינ' וב' פועלים ע"י הדעת ולכך יתפשטו החיות מן הל"ב הם ל"ב נתי' חכמה ימיניי' מצד הימין והחסד ול"ב נתי' שמאלי' מצד ל"ב אל"הים דעובדא דבראשית ובתוך כל שם ושם שם יה"וה דהיינו ל"ב יה"ות ול"ב אל"הים דהיינו יצה"ט ויצה"ר כדפי' בזוהר פ'. יצה"ר לעילא מאן הוי גבורה א"כ חום הל"ב חום הגבור' הנובע מן הבינה ולזה סוד ההנהג' מתלבש' סוד רוח החיים הנז' כדפי' בעין כל חמר. יתפשט כל שיעור הקומה וינהיג כל המציאות כולו יחד ונודע שסוד הגבורות או החכמות יבואו למל' לכך שם הלב מתבחן ב' בחי'. הא' הבינה שהיא מנהגת בבחי' אלו. הב' המל' דהיינו כיס הלב היכל אל ההנהג' הנז' והלב עצמו יהי' לו ב' בחי'. הא' ההנהג' מצד הבינה תחלת ההנהג'. הב' מצד המל' סוף ההנהג' ולזה פעמי' יכונה על שם תחלתו פעמים יכונה על שם תכליתו. והנה הריא' ימיניי' מצד החכמה והלב שמאלי מצד הבינ' והחכמ' נק' א' רוח אל"הים חיים שהיא סוד החיי' אל הלב שאלמלא סוד רוח המנשב מן הריאה אל הלב לא יוכל הקומה להתקיים אפי' שעה אמנם דיני הלב השורפי' כל ההנהג' הנז' וסוד הספי' כולם הם מתקיימות ומנהיגות מהחיי' האלו המתפשטי' בכל ההנהג'. וב' טבעות יש בלב:

תמר ה - פרק ד

כיס הלב הנה הלב הזה יבשותו הרבה הכיס הזה לח וכך הוא לבן מצד הרחמי' וסודו סוד חלב הטהור אמנם הלב פי' עניינו וסודו והיינו נקודה אמצעי' אל כל הקומה כדפי' ויש לו מסגרת טופח סביב דהיינו שיש בו משקה טופח לכבות אשו והוא מסגרת סוגר ומכסה על הלב והנה המכסה הזה ודאי צד החסד שהוא על הבינ' ולא חסד ממש אלא רקיע כעין הקרח הנורא נטוי ומכסה ומעלי' על החו"ב הפועלות בל"ב כדפי' וסוד ההיכל הזה מלבין מהרחמים העליוני' והיינו סוד לובן החסד אמנם ממנו ימשך העלמ' ההשגח' לטובה ולרחמים שלא ישכיל מדת הדין ברשעי' כדי שלא יטרף העולם בדינו כרגע והיינו סוד אומרו אמרתי עולם חסד יבנה בינ' דהיינו פעולת הבינ' בחסד כאומרו חסידה ברושים ביתה וכדפי' בזוהר פ' ויצא סי' וכתיב גם חסידה בשמים והיינו כס הלב כאומרו מלך יושב על כסא רחמי' שהכסא מתנהג בחסידות כדפי' כתי':

תמר ה - פרק ה

הנה הנהג' הריאה והלב היא הנהג' החכמ' והבינ' והדעת בסוד ז' ספי' מבחי' למעל' ולזה יהי' רקיע ופרוכת פרוס כין ג' אלו שהם י' לבין בחי' הנקב' שהיא המל' שבה אחיזת הכוחות כולם כאשר יתבאר והיסוד אמצעי רקיע בין מים עליוני' רוחניים למים תחתוני' גשמיים הנה סוד רוח חיוני שבאברי' האלו הם ההמשכות מלמעל' למט' להחיות כל הקומ' ולהנהיג' וסוד המאכל שבאיברים התחתונים הוא סוד המעשה התחתון העולה למעל' מצד התחתוני' שהוא זן ומפרנס ונודע שמים עליוני' מלמעל' למטה ומי' תחתוני' ממטה למעל' ולכך הלב נובע חיות לכל האיברי' והכבד נובע מזון לכל הנמצאים כאשר נבאר והפרוכת רקיע מבדיל בין מים למים והיינו מצד היסוד והיינו הטרפש והוא אדום לבן ממוזג בחסד ודין ולזה הרקיע הזה אינו בחי' א' אמנם בחי' על בחי' מצד מעלה ומצד מטה ועכ"ז המעש' התחתון מושגח מלמעל' ואח"כ מתחלק מלמט' לכך יתעלה המעש' למעל' אל סוד החיך ואחר שיהי' נדון מלמעל' ירד אל הכבד ויהי' בסוד הכבד בישול' למטעמים כאשר נבאר ולזה יהי' סוד הושט שם בתוך הפרוכת ויוצא מן הפרוכת לחוץ לקדש מפני שבקדש הקדשים צריך שיהי' נדון וימשך אח"כ אל המקומות שממנו ישתלח לכל בחי' ובחי' כאשר נבאר ומטעם זה הוושט לפנים מן הפרוכת אמנם כל שאר כלים הם חוץ מן הפרוכת: (פרק ו' וז' לא מצאתי בהעתק):

תמר ה - פרק ח

באצטומכא הוא הכלי שבו עיכול המאכל וכבר פי' שענין האכילה יתייחס למעלה על ענין המעשים התחתונים העולים כאומ' בתיקוני' ועשה לי מטעמים מפקודין דעשה

כאשר אהבתי ולא מפקודין דל"ת אשר שנאתי וכן בענין הקרבנות כדכתיב את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי. וכתיב לחם אלהי"ו מקדשי הקדשים כי את לחם אלהיך הוא מקריב וכתיב כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא וכתיב אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי. והנה סוד המעשים התחתונים אינם הגונים להתעלות למעלה לעורר השפע העליון להיותו מזון לספי' אם לא בהכנה וסוד הכנתו הוא ע"י הכחות העליונים שהוא עולה ונכנס דרך הפה. והטוחנות מבשלים ואח"כ החיך טועם המאכל ואחר שנדון שם ונראה לחיך טעמו בב"ד זה יורד אל האצטומכא בחי' המ"ל בסוד הדעת והרחמים והאצטומכא הזאת מעכלת ומבשלת המאכל ומתקנת להתחלק השפע דרך כל שיעור הקומה להיותה הכנה לקבל החיים העליונים ולזה הבחי' הזאת היא בחי' רחמים בחי' המל' למעלה. אמנם יש בה כח לעצור השפע הנז' ולתת חלק טוב לכבד וחלק הרע נשפע למטה להיותו חלק לחיצונים שהשפע בהיותו יורד ומתפשט מבחי' אל בחי' יתעבה הרע ממנו ויתפרד ויושפע למטה לחיצונים והיינו שיש בו חלק מתוק וחלק מר המר נשפע לחיצונים והמתוק לקדושים לכל שיעור הקומה וכך הוא סוד אצטומכא הוא המעי' העליון היא המל' אמנם בבחי' עליונה שהיא כעין הבינה:

תמר ה - פרק ט

במעי הארוך הגדול. הנה אחר שירד המאכל מסוד ה' שבה מסוד הדעת כדפי' וכבר השפע נשפע עיקרו ויופיו לכבד לבשלו לצורך הקומה העליונה יורד ויש בו עדיין מיתוק קצת ונשפע רובו מר אל סוד ו"ק והבחי' הזאת ברחמיו מושך ומוריד השפע אפי' המר לפרנסת וקיום הכחות כולם אפי' החיצונים שהוא מרחם על מעשה ידיו ונותן לכל בריה ובריה שפע קיומ' אפי' לחיצונים כדי צרכם וקיומם והשפע מעצמו בהתפשטו יש בו בחי' לקיום כל הנמצאות ואפי' הקומ' יש שם סביב לסוד הבחי' הזאת כחות ובורות מתקיימות מתוך שפע המותר הזה שהוא יורד ונשפע עם היותו מתוק קצת שאין מרירות בו עד היותו יוצא לחוץ להתחלק לאותם המתפשטים למטה ודרך כלל אלו הם ו"ק בסוד הת"ת שבסוד הדעת וכמו שהגבורות תחלת' מהבינה כך שפע תחלתו מהאצטומכא ויתמצאו בו"ק כך ימצא שפעם בסוד הדעת בו"ק ויצא אל החלחולת:

תמר ה - פרק י

בחלחולת המוציאה המותר לחוץ. דע כי האדם דרך האחוריים מוצא המותר לחוץ לחיצונים שהם מתפרנסים מן השפע העליון וסוד השפע העליון בהתפשט נעשה מותר כעין אור מים רקיע ומשם יצאו מים עכורים כדפי' בזוהר פ' תרומה כאשר נבאר בעין גדי בס"ד. והנה ממש ההילוך ההוא למזונם ושפעם והחלחולת הזאת היא בחי' ה'

אחרונה היא הזנה ומפרנסת אותם ואוספת השפע ההוא בסוד בחי' הדעת האחרונה הזאת ונפתח' לאחור לזון ולפרנס החיצונים והיינו שמשם ירד לנוקבא דתהומא רבא ויש שם תאו' תערב לפרנסם ולזונם לקיומם לצורך העולם וזה הענין יהיה כל זמן שיש לעולם צורך בהם שהוא כל זמן שחטא אדה"ר בעולם. אמנם אחר שיתוקן העולם יהיה השפע והמזון זך ולא יושפע מותר לאחוריים מפני שהכל מתוק ואין מר נשפע ואותה פרצה שהיא משועבדת למזון החיצוני' יסתם והנה כאן בסוד ג' אלו שסודם ה"וה בסוד הדעת הוא מקום קיום הגבורות והדינים לצורך העולם והם אחוזים כדפי' והשיבו את האבן על פי הבאר למקומ' כאשר ארחיב בעין גדי בע"ה:

תמר ה - פרק יא

ג' גבורות מתפשטות מן הבינה וכולם גבורות ודינים חזקים ומעין זה יהי' סוד התפשטות' מן הדעת. אמנם אלו שבדעת יהיו צורך פנימיות לטחון וקיום הקומה ומבחוץ אל הקומה הם לצורך ההנהגה אל התחתונים והנה מציאות הגבורות הם הגבורה בעצמה גוון אדום והדם והאדמומי' והדין להתפשט הדינים בכל המציאות כולו ומשם הוא עולה ונשרש בכל מקומות הדין אפי' אותו הדין שמעמיד ומקיים החכמה לדין כדי להנהיג הקומה כולה כדפי' לעיל שסוד החכמה מוחא משתתפת בדיני' יהי' עניינה מסוד הדעת המתיילד מן הגבורה החזקה שבו ומחלק דרך ידוע כאשר אבאר לקמן סוד התעלות והצנורות אל המציאות והיינו סוד הדם הדק הברור העולה אל המח מן הכבד שהגבורה האדומה וקשה בסוד הדעת הזנה ומפרנסת הדיני' ומעמידם בכל מקום מציאות הנהג' הוא מן הכבד סוד הגבורה בבחי' הדעת ואין דין וגבורה זו חזקה כ"כ שיש קשה ממנה כאשר נבאר ולזה תעמוד הגבור' הזאת לימין האצטומכא דהיינו ימין הבינ' מפני שהגבור' אינו כ"כ וכמה כחות יש למטה תחת ממשלת' כולם ממונים להכליל הגבור' והדין בספי' ולקיים כל המציאות מצד צורך התחתונים להנהג' זאת בשפע עליון:

תמר ה - פרק יב

יותרת הכבד כבר פי' שיש דין מתנהג למעלה והשערה משוערת יש דין מיותר על דין והוא מתעורר מצד הגבור' התחתונ' הנאחזת בגבורה עליונה והיינו מל' הנק' אצבע אלהי"ם כאומ' אצבע אלהי"ם היא והיא יותרת הכבד שמלהיב דיני הגבור' לפי מה שיעוררו החיצונים התחתונים במל' ומל' בשרשה ודע שהכחות האלו שהם הגבור' בחוץ לקומ' הם קשי' מאד עד שאינם גבורו' קדושות ולכך הם מכוונות בתי' (לשמאל) [לסמא"ל] ולילי"ת. אמנם בתוך הקומה העליונ' בסוד הדעת ח"ו לשער הענין הזה אלא הם גבורות ודיני' המחייבים לצורך ההנהג' קיום החיצוני' ההם ולזה תמצא שיכנה אל

החיצונים השמות ההם אמנם עיקרם פנימ' בקומת האצילות בסוד הדעת השרש' הגבור' החזקות והדיני' הקשים לעורר הגבורות הנז' שבספי' שעם היות שיחסנו הדיני' אל האף ואל המצח ואל העינים הכל יתעורר מצד הגבורות האלו הקשות המושרשות מצד הדעת שהרי לא יתראה בחוץ בספי' אלא מצד האיברים האלו הפנימיי' מצד הדעת שהם שרשי המדות הנפשיות וכמו שהדיני' בחוץ לא יתעוררו אלא מצד סמא"ל ובת זוגו כך יתייחס הענין בשרשי' הפנימיי' בגבורות הקדושות שהם נעלמות ומעוררות הגבורות החזקות המתפשטות והזהר שלא תטעה:

תמר ה - פרק יג

בסוד המרה. הדין הב' הוא ירוק מהת"ת שיתעורר מן הגבור' העליונ' שהרי הת"ת רחמים. אמנם הוא ירוק המשחיר מצד הגבור' והדין הקשה ולכך המדה היא גבור' קו האמצעי' אמנם היא באמת מן המל' ולכך היא אחוזה בגבורה סוד הכבד ולכך עיקר התעוררות הגבורות העליונות שהמר' היא הכועסת ומעורר' המרירות לצורך הנהגת התחתונים וצמיח' הדיני' והתלהבות' ממנה שהרי היא מתמרמ' ומתאכזר' ומעורר' הדיני' והגבורות וזורק' מרה בכל הגבורות והם מתעוררות בגבורות וזה הי' צורך להנהג' וכשתדקדק אין הנהגת הדיני' צומח בשיעור הקומ' מלמעל' שהרי למעל' הכל רחמים פשוטים אלא הכלי יתעורר מלמט' דהיינו מצד האיברים האלו הפנימי' שהם בסוד הדעת שחררי הספי' ימלאון ממנו והוא המניע ממנו ההנהגות ולכך יקרא מעולפת ספירים שהספירים גווני' גווני' אדומי' ירוקים שחורים ומעוררי' בסגולה פעולות אל הנושא אותם כך הוא סוד הדעת ממנו יתעורר הדיני' לכל שיעור הקומה והוא סוד השרשת החיצונים והתפשטות' בקדוש' לא ח"ו שיהי' בהם שום דופי אלא קדושה עליונות בשיעור הקומה והם לעורר הגבורות והדינים שישתלשל עניינם עד לחוץ שאינם מעוררי' למטה אלא מלמעל' כדכתיב אם ישוך הנחש בלי לחש הכל צורך גבוה לתי' סוד הקומה להנהגת הנשמות בעבוד' מצד עומק טוב ועומק רע שהם עמקים אלו:

תמר ה - פרק יד

טחול הוא הדין הג' השחור והנה השורש הזה חייב ענין יצה"ר בעולם ומכח זה נברא והיינו שחוק והיתול שברא הקב"ה שב"א אינם משגיחי' בו ועליו נאמר ואשר הריעותי מכח המקום הזה נברא שלא ינתן שכר לב"א אלא ע"י היות בהם כח יצה"ר המטעה אותם ומטה אותם לצד הרע והיינו סוד הדעת למדת ליל' השחור ועליו נאמר ויבדל אלהי"ם בין האור ובין החשך דהיינו סוד השחרות חוץ מן הפרוכת וענין הטחול השרש' ליצה"ר ופעולתו וקיומו מן הדעת העליון והיא בחי' המל' השחורה במדת לילה ושמרי

הדיני' נשפעי' שם מפני שסוד התעוררות הדין משמריו ודאי וג"כ הוא מקרה הדין והחום בהיות האדם מתגבר עליו והוא גורם השחוק לצדיקים שנאמר לויתן זה יצרת לשחק בו ולכך נאמר טחול שוחק והוא יצה"ר צורך למדת המל' שע"י יגבר הגבור' וכשאדם כובשו כובש הגבור' העליונ' וממתק דיניה והדיני' נמתקי' והיינו מצד הטחול שהוא הדין מצד שמאל האצטומכא דהיינו שמאל צד הבינ' בסוד הדעת וכשהצדיקים מתקני' יצרם זוכים לשחוק עליון הנמשך ומכאן נאמר יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו בסוד בחי' הטחול הזה והנה יתפשט כחו עד קיום התחתון לכך יחייחס בתי' הטחול לחיצוני והוא סוד השרשתו בסוד הדעת שהרי מהדעת העליון נחחייב מציאותו בבריא' והיינו סוד שרשו ועל צד הדקדוק אינו מדת המל' ממש אלא יסוד בבחי' השמאלי' ונודע שהיסוד היא בחי' לויתן המייחד יצרת לשחק בו ולעתי' יהנו הצדיקי' ממה שמתוקן להם ממציאות זה והיינו סוד סעודת לויתן והוא סוד החבר הזה המעל' שחוק ויטהר יצרם וישחוק ושוב לא יבכה שהבכי יבוא מן השחור הזה ויעורר בכיה כל זמן שהעולם בהנהג' זו שליט' יצה"ר בעולם ולא יעורר שחוק ויהנו מסעודתו דהיינו האור העליון הצפון בסוד הדעת בבחי' זו וצדיקים יהנו ממנו מצד מה שהם תיקנו המדרג' הזאת במה שכבשו יצרם הרע המושרש שם ומתקו אותו ומתקו דינו ואז לא יתעורר שוב בכיה לפני הקב"ה ומחה ה' אלהי"ם דמעה מעל כל פנים ויעורר שמחה ושחוק:

תמר ה - פרק טו

החלב המכס' את הקרב הנה סוד החלב הוא סוד רחמים גמורי' מצד לבנינותו והוא מצד השמן העליון והוא המובחר לה' והם הרחמי' העליוני' המתפשטי' בכל סוד הדעת ודע שסוד השרש' זו למעל' גם היא בחוץ אמנם בחי' הטוב' ועכ"ז היא אסורה לישראל ליקרב שם אמנם היא מתיקות הדיני' התחתוני' מושרשי' למעל' והוא סוד רחמי' ולכך משם ימשכו לישראל טובה ע"י החיצוני' כדפי' יבא הנס ויבא ע"י שד וסוד זה הוא פרוכת פרוסה כנגד כל הכחות להיות' בחי' המל' ברחמי' ומשם הם רחמי' דיניו של הקב"ה אפי' החיצוני' כאומ' וה' חפץ דכאו החלי ומשם מוסר ה' בני אל תמאס והיינו סוד השמל' העליונ' היא המל' בערך בחי' זו שקולה נגד הכל ולזה הי' סודו שפורסין אותו על בית השחיט' בקרבן לכסות הפרצה והדיני' ברחמי' הגמורי' ההם ומשם שכר טוב לאוה"ע החסידי' שבהם דהיינו סוד חלק לעוה"ב. והיינו שנמשכת ברחמי' למטה כנגד כל המציאות וכבר פי' שסוד הבשר החופה את כל הגוף דהיינו כרס החיצון סוד המל' כגוף דהיינו בעצם הספי' והנגדיי לה בסוד הדעת היא זו ומכסה את כל סוד הדעת ומעלי' דיניו כשאדם רואה שהדיני' הם לטוב' מתעל' הכל. אמנם הקב"ה [אומר] אשר

הרעותי אמנם ישראל אומרים גם זו לטוב' שהכל נמשך להיטיב ולתועלת וסוד החלק הזה לעוה"ב אין דרך לישראל ליכנס דרך בו אלא הוא דרך לאותם הנזרקות בחוץ נשמות חסידי אוה"ע הם מהטוב שבהם המושרש בזה ומשם נמשך להם רחמי' בסוד הדעת כאומ' ואני לא אחוס על י"ב רבוא וכו' ומאותם הבחי' מתקבלות תשובותיהם למעל' שהתשוב' בבינ' ואין להם חלק בה (אלא בבינ') אלא לישראל. אמנם יש להם בחי' למטה שהיא סוד תשוב' חיצוני' ומשם מתחסדי' ויש להם חלק לעוה"ב והיינו סוד החלב הזה שהוא אסור לישראל ומותר לאומות יעשה לכל מלאכ' שיש בו כנגד כל המלאכה העליונ' ואכול לא תאכלוהו שאין ישראל נהני' מהחיצוני' אפי' מהטוב שבהם אמנם אוה"ע נהני' והשרשת הטוב' היא להם בסוד ההנהג' העליונ' היא בבחי' זו וישראל נהני' מהרוחניות זה לבד לא מכח המתפשט למט' והיינו סוד יהמו רחמיך עלינו והיינו סוד פפירי' בלובן וכמה חדרי' ובחי' בסוד חלב הזה שהרי היא מהבינ' שהיא שמינית אות ח וכלולה מל"ב נתיבות חכמ' דהיינו מלת חלב ולכך כלולה כמה חדרי' כמה עליות כמה בחי' מהדוגמא העליונ' ומתפשט' לכל הצדדי' וישראל כולם בסוד הציצית דהיינו כי היא שמלתו לעורו והיינו שמלת החלב והיינו סוד הטלית המתפשט בל"ב חוטיו ל"ב נתיבות לכל הכנפים והיינו והחזיקו י' אנשים מכל לשונות הגוים והיינו בזכות הציצית והיינו חסידי האומות שנתלבנו כבר כאומרו כי אז אהפוך אל עמים שפה ברור' והיינו בחלק הזה אשר להם לישראל נאחזי' בו בסוד אומרו להתעטף בציצית והם תרי"ג מצות והיינו סוד הדעת המתפשט בתרי"ג ולכך הנתיב הזה שהוא דהיינו שמלתו לעורו תותביה למשכיה מתפשט בכל האיברי' ולזה החלב מתפשט בכל הפנימיות כלו

תמר ה - פרק טז

הכליות הנה כל הבחי' הנז' בסוד הם מחג"תם שהם סוד חכמ' ותבונ' ודעת כרפי' לא תמצא בכל האיברי' הנז' יותר מזה ונו"ה לא נזכרו וזו היא בחי' למט' כשהדעת נותן עצה הוא מבחי' הכליות והיינו אומרו כליות יועצות וכתיב מי שת בטוחות חכמ' והנה אלו הם עוזרות הרב' להולדה העליונ' כאשר יתבאר בתמר ו' וית' יותר בעין יעקב בע"ה וכאן דרך כלל הכליות האלו הם מצד הדין והגבור' והיינו אדמימות' ואל תתמה שכך הם המדות בעצמן והיינו שהם ערבי נחל כדפי' בזוהר והם עמודי נחשת כאשר אבאר וב"ד יש בהם לכך הם יועצות עצה ע"י הדעת והם ימין ושמאל נגד נו"ה הא' לימין והב' לשמאל ויש להם טיח' מלמעל' דהיינו סוד חלב הכליות מצד החכמ' ועליו נאמר מ"י שהיא הבינ' המאצלת הדעת למט' שת בטוחות שהוא לובן הכליות חכמ' ויש בהם סוד החכמ' נובעת שהם מצד הבחי' הזאת שהדעת סומך עליהם כעין הגוף על הירכי' כך

הדעת על הכליות והנה עצה מצד אדמימותם כאומ' עצה וגבור' למלחמ' וחכמ' מצד לבנינותם דהיינו חלב כדפי' שם בפ' הקודם ולזה נובעות עצה מצד הבינ' נובעות חכמ' מצד החכמ' וכבר פי' בתמר ד' סוד שפוון דמלכא עיין שם ותמצא שאלו הם מתייחסים לחו"ב מצדם הוא סוד הדעת. ומהם ייסורי' באי' ע"י בחי' הדין שהם מהמל' כאומרו אף לילות יסרוני כליותי:

תמר ה - פרק יז

המקוה הנה האבר הזה היא מדת המל' בחי' אחרונה בסוד הדעת והיא אוספת מותר המשקין הנעשה פנימ' להשקות החיצונים ולכך תחתי' שפולי הדעת באים לסוד בחי' זו להעמיד החיצונים ופעולתם בעזר ב' הכליות שכך המל' פועלת בחוץ ע"י ולזה בסוד הדעת הענין כמוהו והיא מזוג' מדין ורחמים ועיקרה רחמים ומרחם על כל בריותיו ומשקה להם כפי בחי' מותר המים הנעשה מן השפע העליון ואינה משפעת דרך אחור שהחיצוני' הקשים יונקים מהאחוריים אמנם אלו הם חיצונים ולא כ"כ ולזה אלו מתפרנסי' ממותר אכילה ואלו ממותר שתיה ולכך הוא נשפע להם דרך האמה היא היסוד כאשר יתבאר והיינו צנור מה שיש ביסוד לפרנס החיצוני' והם ניזונים מסוד הדעת בחי' זו והיא סוד מדת המל' ואשד הנחלים כל המרים המתאדמים באים אלי' והיא הים ים סדום להשקות כל אותם הצמאים החיצונים ומקבצת מצד א' ומשפעת מצד ב' דרך הצנור הנז':

תמר ה - פרק יח

כל מה שפי' בפ' הקודמים בענין מציאות הדעת ופרטיו הוא דרך כלל כי דרך פרט כל אבר ואבר יש בו כמה בחי' שנמדרו אלו הספי' בסוד הדעת מהם ארוכים מהם עגולים מהם רחבים והכל סוד שיעור ומדה עליונה כאלו תאמר הקנה והושט והמעים הארוכים הם בסוד ויי"ן הלב והריאה והכליות בחי' יודי"ן הטחול החלב הכבד וקצת הריאה היא בחי' ההי"ן שכל סוד יהו"ה תלוי בדעת לכך יתמצאו בו מציאות אלו בשיעור הקומה בקו המדה על מציאות האותיות האלו שהם חכמה ותבונה ודעת דהיינו סוד יה"ו שהוא בסוד הדעת כדפי' בתי' בינה בן י"ה יה"ו ירצה שסוד הדעת הוא מתפשט מן הבינה ומושרש בה לכך הבינה על שמו שהדעת והבינה נקשרים זו בזו מי שיש בו בינה יש בו דעה ודאי מי שיש בו דעה יש בו בינה ויתפשט הדעת מן הבינה והיינו בינה בן י"ה ונודע שסוד בן הנז' זכו"ן ויתפשט מסוד י"ה ויתמשך למטה אל סוד הגוף יה"ו וסוד הדעת בעצמו פי' בעין הבדולח בארוכה. אמנם כאן הוא מציאותו בארוכה במעים דהיינו בחי' בינוני' הדעת העליון נקשר בחכמה ובינה והוא נשמה לספי' כעין החכמה והבינה.

אמנם סוד המעים הוא בחי' הדעת הנעשה ספי' בספי' מתמצא ומשוער בהשער' חג"ת נהי"ם אמנם נעלם מעורר הפעולות הנגלות ונודע שהאיברים הפנימיי' משכן לחיים העליונים לכך יהיה סוד הדעת הזה מתמצא ממציאות חב"ד לכך ימדד סוד שיעור קומתו קצת באות י' מצד החכמה וקצת באות ה' מצד הבינה וקצת באות ו' מצד הדעת ולזה האיברים האלו הם מתפשטים ומשוערים בשיעורים משונים זה מזה להראות על סוד שיעור קומת' כדפי' עוד יש מהם חלולים ומהם אטומים:

תמר ה - פרק יט

עוד סוד הדעת אינו כל מציאותו בת"ת סוד הגוף אלא גם הוא נמצא בספי' שהם שוקיי' וזרועות והיינו סוד הקני' החלולי' שהם מלאים מוח וסוד השומן ההוא הוא סוד הדעת הנמשך מן החו"ב שהוא סוד השמנינות כאומ' מאשר שמנ' לחמו וכתיב עטיניו מלאו חלב ומח עצמותיו ישוק' והענין כי הדעת בת"ת בו סוד התעוררות הפעולות כולם כנודע שסוד הכחות הנפשיות הם באיברי' הפנימיי'. אמנם מהאיברי' הפנימיי' יתעוררו האיברי' הנגלי' והיינו סוד הדעת בת"ת וממנו יתעוררו החו"ג והנ"ה לפעול והנה סוד הדעת שבת"ת נאמר בו מעולפת ספירי' בד' גווני' כדפי' וסוד הדעת שבחו"ג ונ"ה הוא שומן מהשמן העליון מהחכמ' והטעם כי כאשר הדעת המתלבש בספי' ו"ק שבת"ת ימצא דבר שאינו הגון ממעש' התחתוני'. הנה ירגיש בענין ההוא ומיד יעורר ע"י ב"ד תחתון שבו שהם כליות יועצות ולב חושב וכבד מעורר המד' ומיד יתעוררו גבורות אלו ולא ירגישו ולא יפעילו הזרועות והשוקיי' הם מצד עצמן ח"ו אלא יעלו הגזר' ההיא אל החכמ' מח והיא תחשוב ותדין על כל המדות ההם שנתעוררו למט' ומיד תדין לקיי' הגזר' ההיא ותעורר הדעת שבזרועות ומה שבשוקיי' ויפעלו נמצא כח הדעת שבשוקיי' ושבזרועות מתקרבי' אל החכמ' ולא אל הת"ת בסוד הדעת לכך מציאות הדעת שבהם לובן ואודם לבד בשמנינו' מצד החכמ' כדי לעורר האיברי' האלו מצד המחשב' ולא מצד הרהורי הלב שהם דיני' קשי' וימהרו הפעולות וכאשר תתיישב תמצא סוד בחי' הדעת ג' והם ראשונ' נחמד מכולם יוצא מהחכמ' עצמה ממש סוד חוט השדר' קראוהו חבל הכסף מפני רחמיו ולבנינותו והוא יוצא מהמח חכמ' ומתפשט בכל חוליות השדר' והוא סוד הדעת הנמשך עד סוף השדר' בענין שמתפשט כל בחי' הספי' הם בצואר כדפי' וממנו אל השדר' בין ב' זרועות ומעט דרך החוט בכל הגוף דהיינו חג"ת וממנו דרך המתניי' והחלצי' שהם נו"ה כאשר נבאר וממנו לעומת כליות יועצות וממנו אל ב' הירכי' עד היסוד ששם קשור ב' הדעת הנכנס בחלל הגוף בסוד מעיו עשת שן מעולפת ספירים כדפי'. ג' בינוני לא לבן כחוט השדר' כיסופא עילא' ולא אודם כזה והוא המח

בעצמות האלו. ועתה לא ימצא שום אבר שלא ימצא בו הדעת מתפשט' בכל חדריו ובכל מציאיותיו והיינו ובדעת חדרי' ימלאון וכאשר תתישב תמצא שהדעת מג' בחי' או מחכמ' והיינו חוט השדר' או מבינ' והיינו עשת שן מעולפת ספירים או מב' סוד הדעת בעצמו והיינו בחי' ובכל הבחי' ובכל הספי' בכל האיברי' שכולם הדעת מתפשט בהם בחלליו וחדריו:

תמר ה - פרק כ

הנה מהדעת הזה שהוא עיקר מעינו דהיינו סוד מעיים ימצאו תעלו' מתפשטות בכל הקומ' והיינו סוד וורידי הדם ווורידי החיות הם ב' מקורות הא' כבד הב' לב והענין כי הלב משכן רוח החיי' דהיינו סוד ההנהג' העליונ' פי' בעין כל דהיינו דרך כלל א"ס בכח"ב מתפשט בכל הספי' והנ' הלב בסוד הבינ' בסוד הדעת משכן אל החיות הזה והוא ראוי שיהי' כך שהרי הבינ' בסוד הדעת פתח לזה להתפשטם בכל הספי' ולזה יהיו תעלותיו מתפשטי' בכל המציאות להנהיג הספי' שאין שום פעולה לשום ספי' ולא כחות האחוזים בה שלא יהיו מא"ס ע"י העצמו' והאמצעיי' הנז' כדפי' שם. אמנם בהשתלשלותם הווורידי' והתפשטות נדע בעוה"ב בע"ה. וענין הכבד היא סוד התפשטות השפע והמזון לקיום הנמצאות כלם והיא מחלק' גבור' וכח ושפע וקיום להעמיד כל הנמצאות כלם וכל הבחי' וכל המציאות ולזה הוא סוד שלחן בצפון שע"י אותו המציאות יתפשט החיי' העליוני' והיינו לב הוא החיי' העליוני' למט' כבד החיי' התחתוני' סוד התעוררות ממט' למעל' ואם יש התעוררות תחתון יש חיים עליוני' ואם אין התעוררות תחתון אין חיים עליוני' ולכך תעלות הכבד יסתעפו בכל האיברי' לתת קיום לתחתונות כדי שישאבו מן העליונות והיינו סוד וכל שיח השדה וכו' ואדם אין לעבוד כל סוד הצור' העליונ' תלוי' בתחתונה ואין ענין זה הצינורות כי סוד הצינורות הם בחי' שהם מספי' לספי' כאשר אבאר בעין תפוח בע"ה. אמנם ענין זה הם תועלות הקיום והתקשרות כל הקומה יחד:

תמר ה - פרק כא

יש בסוד מענין הזה דרוש נחמד למשכיל ואין זה מקומו יבא בעין אדם ורמזתיו למעל' בת'. והנה לפי מה שנתב' מענין הווורידין והתעלות שתלוי המציאות אל הספי' מצד ההתעוררות התחתון א"כ כל זמן שלא נגמר האצילות והיו הספי' משתלשלות ויוצאות ונמדדות ואין התעוררות שעדיין התחתונים לא נמצאו מה הי' קיומם שהרי דם הכבד בא ממאכל היינו מעשה התחתוני' ונקשר בחיות הלב כדפי' א"כ קודם היות האדם בעולם מה הי' קיום הקומ' הזאת המשוערת. ודע שהסוד הזה תלוי בידיעת סוד הטיבור

המיוחס גם בספי'. שררך אגן הסהר בנקב' ובזכר ג"כ ישנו. אמנם באידרא יחסו אותו בכתר ולא בכתר עצמו והיינו שאמרו שם שדיקנא דא"א נמשך עד טיבורא והנה ענין זה קשה למאד כי אחר שגוף אין שם טיבורא מהיכא שהרי אין שם אלא גולגלתא עד דיקנא ועוד להבין ענין זה נעורר כאשר אין טוב בעול' כעין הדורות הרשעים או קודם האבות קודם מתן תורה במה הי' המציאות מתקיים וענין זה נבין במה שפי' רז"ל שהטיבור מזון לולד בעוד שהוא בבטן אמו הרי בזה גלו לנו הסוד שכאשר אין מזון אכילה מתפרנס מדרך הטיבור והסוד פי' בתי' שהם ג' חדשים א"ין מצד הכתר י"ש מצד החכמ' ובשלישי הרי שהולד מצד החסד נותן לו מזון מצד הטיבור הרי זה סוד דיקנא שהם י"ג מקורות חסדים נשפעי' מהחסד שדרך הטיבור דהיינו בחי' המל' בבינ' משם הקיום לנמצאות עד שיתפשט כל שיעור הקומ' ויפתח פיו לאכול המטעמים שהתחתוני' יתקנו לו והנה כל זמן שהוא ניזון מצד הטיבור אין שום פגם מגיע לו שהרי החיך לא טעם אשר יאכל ואשר ישתה אלא כולו בחסד עליון אמנם מצד התחתוני' יטעם המר והמתוק וכאן סוד הפגם עולה שהרי פעמים טועם מר פעמים טועם מתוק וזהו מקום הפרצה שפרצו כל הפורצי' ומפני שהוצרך אל המטעמי' האלו נמשך לו פגם שנתלה העליון בתחתון.

תמר ה - פרק כב

עוד יש בסוד שיעור הקומה בשר ועצמות כדכתיב עצם מעצמי ובשר מבשרי וסוד זה רמזו בתי' וכאשר תעיין רמ"ח איברים הם מהזכר ושס"ה גידין ועורקין הם מהנקב' דהיינו עשה ול"ת וכאשר תדקדק עוד בשר היא המל' דין שבר ורמ"ח איברי' הם רמ"ח עצמות כדפי' רז"ל במשנה דאהלות פ"ק ונודע שהבשר רך ואין בו כח והעצמות יש להם כח ולזה כל כח הפעולות מהזכר. אמנם עצם הפעולות אינם יוצאות מהזכר ממש אלא ע"י הנקב' ולזה סוד הקומה אפילו מהזכר היא מתלבשת בסוד הנקבה כעין שהנקב' זכר ונקב' והזכר זכר ונקבה וכך פי' בפי' בפ' בראשית ש' ולזה תמצא שהקומה היא רמ"ח מצות עצמות והם מגוני' אם יראה האדם עצמות בלי בשר והבשר מלביש ומכסה גנות העצמות כאומ' עור ובשר תלבישני והיינו שהפעולות הם קשות ליחסם בגבוה מאד מאד ומה גם הדיני' ומה גם כשירדו הפעולות עד החיצונים והבשר שהוא המל' מכסה ומסתיר לזה שאנו אומרים שע"י הם הפעולות והזכר שם יה"וה כעין אור בתוך עששית כדפי' בספ"ר בשער הגוני'. ועתה בזה נבין היאך הבשר בחי' נקבה לכל הקומה מכסה לכל הקומה (מכסה) והפעולות יוצאות מבחי' בשר לא מבחי' עצם ובאמת העצמות הם הפעולות הכל שהם תוך הבשר ועתה בזה אל יפלא בעינך שהאיברי' הפנימיי' שמהם התעוררות הדיני' כבד מרה טחול וכיוצא שהם הגוני' יהיו מבשר שהרי אין גוני' בזכר

אלא לובן רוח החיים בתוכם והפעולות והגוונים מהמל'. והיינו סוד בחי' בזכר מסוד הדעת כדפי' ורוח החיים מצד הדעת מבחי' נקב' בזולת הבחי' שפי'. ועתה לא באתי לענין זה לא להשכיל מה שנמשך מזה עיקר המזון המתחלק אינו לעצמות אלא לבשר והטעם שהעצמות הם מהזכר אחר שעמדו על שיעור מדתם הם מתקיימות בחסד עליון אמנם הבשר הוא עיקר הדם ועיקר המתפרנס כענין שפי' בסוד הדעת שעניינם והבדילה הפרוכת שאלו הם בסוד הזכר מלמעל' ואלו בסור נקבה למט' כך הם ממש סוד האיברי' כי סוד עצמות מצד הבשר אין עיקרם מן התעוררות תחתון. אמנם הבשר תמיד קיומו על ידי ההתעוררות תחתון זה הכלל המל' היא עיקר השתתפות התחתון הספי' אל התחתוני' ומעשיהם ולזה היא עיקר הצריכה אל ההתעוררות התחתון ובזמן הגדול בבטן האם אלו ואלו מתפרנסי' דרך השריר בחסד עליון כדפי':

תמר ה - פרק כג

ידעתי כי יפול עליך לבך בשמעך מה שפי' בפ' הקודם סוד הבשר ותאמר היאך אפשר ענין זה שעד עתה חשבנו שיעור קומה עליונ' ובסוד הבשר שפי' ירד המציאות אל המל' דע כי במה שפי' באידרא ובפטירת ר"ש השתלשלות הפעולות עד עולם הנפרדים והתלות התחתונים בספי' העליונות וכאשר נשער גבורות או פעולות בספי' העליונות לא נשער כפי מציאותם בספי' עצמן שח"ו שיוכל לשער שם דיני' וכיוצא והרי דרך כלל כל הספי' העליונות הם אור בעששית כדפי' לעיל. א"כ היאך נשער הפעולות הגבורות והקשות שיחס ר"ש במצחא וחוטמא ועייניו. אמנם הענין בהחשב הפעולה ממקום התעוררות' עד מקום קיומ' ענין א' ומציאות א' כאלו תאמר יתעוררו הגבורות מהספי' העליונות ויתקיימו למט' נייחס הענין במקור הספי' במציאות ונאמר מהכא תליין כמה אלף מארי דיבבא ויללה וכיוצא בעייניו וכן בכל הפעולות ובזה תבין סור שער שבאדם אפי' שיהי' חלק כי סוד שער בגוף הם כחות הפעולות המתפשטות מאצילות'. אל סוד קיומם אפילו בעולם היציר' וכל שער ושער יורה כח מלאך יונק ממציאות עליון ולזה אסור לארם לגלחם מפני שהם תי' נקב' שהיא מתגלחת מאותם הכחות מפני שהם בה חיצוני' אמנם בזכר אסור משום לא ילבש גבר שמלת אשה אם הוא מגלחם מורה שירד אל מציאות קיום הפעולות בחיצוני' ולכך הוא מגלחם שהם טמאים ומוריד הזכר אל סוד נקבה לזה נאמר לא ילבש גבר שמלת אשה שסוד שמלת אשה תרד עד היותה שמלה מגוללה בדמי' לשריפת הדינים ומאכולת אשם. אמנם האיש אינו משתמש באותם הכחות אלא עד היציר' שהיא בקדושה ושמלת הזכר הוא סוד שמלתו לעורו שמשתמש בטלית לבנה סור עור הוא סוד הכסא בענין שנכלל באדם

שיעור קומ' הוצאת הפעולות מרמ"ח איברים לבשר מל' לעור כסא לשער יצירה. ועוד הנקבה אסור למשמוש ידים בעת נדתה מפני שהיא נדה שמל' מגוללה בדמים וכשאנו משערים הפעולות אנו משערים בסוד מציאותם והתפשטות' עד למט' והיינו סוד הזכ"ון פועלת בעשי' לעצמ' ועתה בזה יצדקו דברי ר"ש בהשתלשלות הפעולות עד הנפרדים. ואם לא תשער הפעולות מה תשער הספי' בעצמן הרי מהותם נעלם וכל שיעור קומ' אינו אלא שיעור פעולה ושיעור הפעולה היא הספי' הפועלת אלינו והיא היא שיעור הקומ' המשוערת:

תמר ה - פרק כד

יש לי עוד בזה לומר שהחושים העליוני' הם ב' חוש הראות בעינים כדפי' חוש השמע באזנים חוש הריח בחוטם חוש הטעם בחיך חוש המישוש הוא המישוש בבשר וכשתשכי' כלם הם בבשר שאין העצמות אל החושים אלא כעין מעמידי האיברים והיינו סוד רוח החיים הפנימי המשמש באלו החושי' אמנם הג' חושים הם נכבדי' אינם צריכים להתקרב אל התחתוני' מאד דהיינו השמע הראות הריח אמנם הריח כבר מתקרב יותר והטעם והמישוש הם בעצם התקרבות אל מעשה התחתוני' וכולם צורך אל התחתוני' להשגיח בפעולותיהם דהיינו השכינ' שהיא פועלת בתחתוני' והיא שוכנת עליהם כאומ' השוכן אתם ולכך היא פועלת כל הפעולות והראי' והשמיע' מרחוק אמנם הריח והטעם כדי להנות ממעשה התחתוני' גוף כל המעשה בעצמו ולבדוק והמישוש השכינ' עמהם ממש שהיא ממשמשת בהם ושוכנת בתוכם ועכ"ז זה ע"י הזכר רוח החיים והכל בסוד הקומ' העליונ' ובתי' פי' שמנה חושים ד' לזכר שם יהוה וד' לנקב' שם אד"ני כזה:

תמר ה - פרק כה

בזוהר פי' פ' תרומה סי' ה' שהם י"ג איברי' נגלים בסוד הקומ' העליונ' והם בסוד י"ב ונקוד' אמצעי' כיצד ג' בכל זרוע וג' בכל שוק כאשר נבאר בתי' ו' הם זרועות שוקיים הם ד' והם י"ב וגוף נקוד' אמצעי' דהיינו סוד חסד חסדים גבור' גבורות נצח נצחים הוד הודות והי"ג ת"ת כולל כולם כעין הנקוד' האמצעית שכולם נכללים בה והם י"ב נסתרי' דקים שהם ב' אזנים ב' עיני' ב' נחירי' ולמט' הם ו' ב' כליות ב' כבד וטחול ב' לב וריאה והאמצעית לכולם הפה שהיא אמצעית בין אלו העליוני' לאלו התחתוני' והפעולות הדקות כלם בי"ב הדקי' האלו הם נסתרי' תלוים בסוד רוח החיים הנעלם. והפה שער פתיחת הפעולות וצאתם לחוץ והגוף ג"כ היא נקוד' אמצעית להפעיל הי"ב הנגלי' וסוד אלו ואלו הם סוד כ"ו כחשבון יה"וה דהיינו שיעור קומ' הספי' פעולת הספי' הנסתרות הם י"ה סוד חכמ' ובינ' ודעת שהכל נכלל בראש ומעיי' כדפי' ופעולת הספי' הנגלות הם

ו"ה דהיינו גוף ושוקיים וזרועות כנודע וכבר פי' כי סוד יה"וה נבאר בעין ה' בע"ה ועכ"ז דרך כלל שם יה"וה עולה כ"ו שהם ששה לכל אות ואות ונקודה אמצעית בין י"ה ולכך הם עליוני' ו' ותחתוני' ו' דהיינו מצד י' הראש ומצד ה' הדעת המתפשט וכך הם סוד ו"ה ו' לאות ו' וו' לאות ה' ונקוד' אמצעית הקושרת כלם הם י"ג ולכך הם ששה בזרועות לת"ת וו' לשוקיים במל' שהיא שולטת על נצח והוד כנודע והיינו ע"י סוד הדעת הנכנס פנימ' לכל ומנהיג את הכל:

תמר ו - פרק א

באצילות הנה"י:

ג' מדות אלו שהם נה"י הם ב"ד שני לג' אבות ולכך הם בנים לג' נצח בן לחסד הוד בן לגבור' יסוד בן לת"ת ולכך יבואו הידים בהתפשט' למט' זו על שוק ימין וזו על שוק שמאל ויהי' מציאותם העתק העליונות ממש. אמנם מטעם זה נקראי' בנים שסוד כח פעולתם נכללי' באבות והג' עליונות נק' אבות מפני שהם שרשי' אל הפעולות ואלו בנים מפני שמוציאי' הפעולות למט' והנה המציאות הזה מחייב שיהיו מושרשי' בשרשי' עליוני' נצח בחסד הוד בגבור' יסוד בת"ת. אמנם לא יחייב זה סוד אצילותם מהם אלא הענין שסוד קבלת המדות זו מזו יהי' לפי הצורך כי כבר אפשר שיקבל הוד מחסד ונצח מגבור' לפי צורך הענין וכבר פי' בר"מ בפ' אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי שהם חסד בהוד גבור' בנצח והיינו ענין המזגת המדות וזה אבאר בעין תפוח בע"ה אמנם סתם הספי' משולשלות שהם חכמ' ותבונ' ודעת ואלו משתלשלות ובאות לג' אבות שהם חג"ת דהיינו גוף ודרועו' ויורדי' ומשתלשלי' לג' בנים שהם נה"י וזה דרך השתלשלות הספי' בערך בחי' הפעולות כדפי' ולזה סוד השרשת ג' מדות אלו וכללות' בחג"ת שהרי הם ג' ימיניות וג' אמצעיות וג' שמאליות שהם חח"ן ימיניות בג"ה שמאליות דתי' אמצעיות ולדרך זה יהיו מושרשות חו"ב בחו"ב כדפי' בסוד תי' דיקנא לכך יהיו ממש מושרשות נו"ה בחו"ג ויהי' התפשטות' ואצי' משם ופועלות כפעולת' אמנם כשאנו אומרי' ג' ימיניות וג' שמאליות אין אנו אומרי' זה על ההשרש' אלא על צד הפעול' שהם פועלות ממש ג' תחתונות בג' עליונות והשרשת' בחו"ג אינה נזכרת כ"כ מפני שכלם הם בנקוד' א' דהיינו י' ונפתחת ונעשי' א' א ונפתחת ונמשכת ה' וג' בחי' אלו הם אל הספי' כיצד י' בחכמ' נקוד' א' בתחל' ופתח' י' בעצמ' והיא נחלקת לג' ג' עוקצי' שבאות י' דהיינו חכמ' ותבונ' ודעת נשתלשה ומשם ישתלשו הספי' כנודע אבל כאשר תפתח י' באות אלף נעשו ה' נקודות שהם חג"ת נ"ה מיוחדות בבינה והם ה' נקודות כזו [] דהיינו ממש אלו ולכך מהבינה התחילו להתראות בחי' אלו כיצד הם באות מג' ג' אבות דהיינו

חכמה ובינה ודעת חג"ת ואז הם נכללו הב' נ"ה בב' העליונות דהיינו סוד סגול כזה לבד ואח"כ יתפשטו ב' שהם בחו"ג למטה דרך הת"ת ולכך הת"ת נקודה אמצעית תקבל ב' נקודות אלו בעצמה והיא תוציאם להיות הת"ת עליהם כעין סגולתא כזה והת"ת קבל ב' נקודות אלו בעצמותה מן הנקוד' האמצעית והוציא אותם למטה ממנה והיו ה' נקודות ואלו המציאיות כלם בתוכיות הבינה וכאשר יתפשט שיעור הקומה יבחנו הספי' ה' בבינה סוד אלף כזה [] ויפתחו בבינה נ' שערים בסוד ה' כנודע ויתמצאו אלו הה' בחי' כלם בחסד ונפתחת בה' אורות שהם מתפשטי' ונחקקי' בה' אצבעות ובה' מים בגבורה והם ה' אצבעות שמאליות והזרועות הם כוללים ה' וה' ונתפשטו חמשתם בת"ת בה' פעמים רקיע ולזה יהי' הגוף כולל ה' והיינו סוד כתפי' כדפי' וגוף ומתנים למטה כאשר נבאר בענין שיצדק עתה מציאות השרשתם בחו"ג והשרשתם בת"ת ולזה נקראו בני ישראל בנים לת"ת נאצלו ממנו. וענין סדר האצילות פי' בעין כל ת'. ושם הארכתי וכאן הכוונה על השרשת הספי' האלו העליונות כדפ':

תמר ו - פרק ב

אחר שפי' שג' מדות אלו שהם נה"י הם מושרשות בת"ת דהיינו גוף לכך מציאות הגוף וחללו וחדריו יותר מהחו"ג שהוא נק' ח"ת בעל הפארות והענפי'. אמנם אלו הב' מדות יש להם ג' בחי' בגוף בזולת ג' אחרונות שיש להם שהם כליות בצים שוקיים כאשר נבאר יש להם בגוף עצמו מתנים חלצים תקיעת הירכים בגוף עצמו והנה המתנים והחלצי' הם סוד ב' מדות אלו כדפי' בזוהר והי' צדק אזור מתניו והאמונ' אזור חלציו והענין כי המ' מקומה באמצע הגוף כאשר נבאר עניינה בע"ה בעין יעקב והיא שם על נו"ה והיינו צדק אזור והאמונ' אזור כאשר ידבק האזור אל מתני איש כן הדבקתי אתכם לי שכפי שעור הדבק' המד' הזאת שהיא האזור למעלה כך ממש היא דבקותי' בו שאנו דבקים בשכינה ושכינה על ידינו בת"ת. כלל הדברי' מתני' חלצי' הם נו"ה בבחי' והשרשתם בת"ת ונודע שת"ת גוף כולל ב' ואלו המדות הם מתבחנות בב' בחי' בכמ' מציאות' ריחים וירכים הריחי' זו על גב זו והיינו שהם ג' מדות זע"ז כשאר המדות זו עלולה מזו. הב' שהם ב' פלגי דגופא דהיינו זו בזו שוות והיינו כעין ירכים שב' כא' יעשו הגוף שוה ולכך לעולם תמצא ענייני' בתורה וריבוי פעולותיהם שוה לב' שקתות המים פלגי שוקיים ירכיים כיור וכנו ב' חצוצרות כסף ב' עמודי' יכין ובועז לעולם אחים ולא יתפרדו אפי' בשם הקדוש נו"ה צבאות איקרון מה שלא נמצא כך בכל המדות כלל ומטעם זה יתמצאו בכל מקום ולזה הם מתנים ב' חלצים ב' ימין ושמאל והם ב' מתני' וחלצי' כאומרו ממראה מתניו ולמטה הוד וממראה מתניו ולמעל' נצח בענין שהם ב' בחי' אשר להם בת"ת מתני'

וחלצי' אמנם חלצים היינו ממראה מתניו ולמעלה ששם הזריזות מלשון ואנחנו נחלץ חושי' והחלוץ עובר לפניהם החלצו מאתכם והמתני' למטה ולכך המל' אמונה בחי' עליונה מצד חלצי כאומ' והי' צדק אזור וכו' והיינו ב' בחי' אלו פנימיו' אשר להם בגוף עצמו ימין ושמאל וזו למטה מזו ושם מבפני' סוד הדעת הם הכליות כדפי' וירדו אלה ויתמצאו למטה ויהי' תקועי' בת"ת בעת התפשטות' דהיינו מציאות' המתפשט וקשורי' בת"ת ולכך הם ב' קשרי' לנ"וה עם הת"ת סוד הגוף ולכך הם נק' נביאים האמת לעולם קשורי' במדת אמת לימודי ה' קשורי' בשם יהוה בני ישראל וכיוצא כל שמו תם מורי' על בחי' זאת שהיא עיקר השרש' להם וההשרש' הקודמ' שהיא בחו"ג נתרחקה כ"כ עד שאינה נזכרת להם כמעט ובתי' בפ' בראשית שער א' סי' כ"א מפ' שהם ב' בחי' בהם סוד הייבום שאם יפול אח הא' תניינא דיוקי' לי' ופי' דהיינו כשנפל הנצח בסוד ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו דהיינו נצח יעמוד הוד במקומו להקימו ולכך כתיב נתנני שוממה כל היום דוה דהיינו הוד שנחנה בשמאל ומצרה נהפך הוד למשחית ד"וה והדרוש הזה ארחיב בעין תפוח ת' וכאן הוא בקצרה ב' שוקין פעולתם שוה ומתחלה היא סוד הדין נהפך אל הנצח ופגם מצד התקיעה ההיא וקשר הנצח בימין ונתן הוד בשמאל במקומו אשר הדיני' והגבורות ונמצאו הו"ד אח מקיים אחיו הנצח שנפל שאינו יכול לסבול הגבורות והיינו סוד הייבום שיהי' אח מקיים אחיו כשנופל והיינו שהמל' היא האשה שהיא על נצח והוד ותחלה היתה סוד הצלע על הנצח גברו הדיני' בה ומצדה והוא צולע על ירכו נצח גברו הדיני' עד שלא הי' כח במרה לסבול והדיני' נהפך הדין שהגבורות נקשרו בהוד והמל' נטלה מצד הנצח ונתנת בהוד וייבם הוא אשת הנצח וסבל עול גבורותיה ולכך משם נשפע הגבורה והדין למל' ומשם הו"ד דו"ה והמל' כתוב עליה נתנני שוממה כל היום דוה:

תמר ו - פרק ג

אחר שדברנו בענין אצי' נו"ה בת"ת עצמו נדבה בענין אצילותם והתפשטות' בעצמן הנה יתפשטו ב' עמודי' שעליהם נאמר שוקיו עמודי שש והנה כמו שיש ג' פרקי' בזרועות כך יש ג' פרקי' בשוקיי'. אמנם הם נצח נצחי' הוד הודות וענייגם הם נה"י בשוק ימין נה"י בשוק שמאל והענין שהם מתפשטי' למטה לפעול סוד הפעולות ולפעמי' ב' בחסד וזה רחוק ולפיכך לא שמשו אלא למרע"ה דהיינו ב' חצוצרות כסף ועיקרם בדין ב' עמודי נחשת והם כיור וכנו נחשת וסוד שיעור התפשטות' יותר משאר ספי' מפני שהם מראות הצובאות דהיינו מראות משם צבאות שריבוי הפעולות מהם ודאי מפני שהם מוציאי' כל הפעולות העליונות מלמעל' אל כל הצבאות התחתוני' ולכך בחי' האחרונה רגלים כנודע

שהם בחי' אחרונות אל הקומ' והם ב' קני' וג' קשרי' מפני שבחי' הקשר סוד תקיעה שברי' תרועה יוכללו מג' בחי' האבות. אמנם בבחי' ויי"ן אין בהם אלא ב' שהם נ"ה לבד כעין מציאות עצמן. אמנם היסוד אינו עמהם מפני שעשה מציאות לעצמו בסוד האמ' כאשר נבאר ועכ"ז בערך הקשרי' הם ג' כדפי'. ונודע ששיעור קומתם נמדדת קשר י' וקנה ו' וקשר ולמטה סוד הרגלי' שהם בחי' אחרונות המתפשטות ומתלבשות עד הצבאות התחתוני' להפעילם וב' קני' זו למעלה מזו הם בב' ד' קני' והם למעל' ירכים ונודע שהדין שם ולכך אותם הקשרי' הם מאוחרי' קצתם וכאשר הקומ' ישפיע בסוד האחוריים יתפשטו אלו הקשרי' מפני שהם דין נחש' ערבי נחל ודאי ויתפשטו ב' באחוה א' ב' קני' ואלו הנמשכים שוקים שהם נו"ה בבת א'. אמנם בחי' ב' נצח דהיינו ב' העליוני' ימין ושמאל וכל ההנהג' אל הקומה העליונה תלוי' בהם ודאי ויתפשטו עוד אחר שיתקשרו שם ב' קשרי' ימין ושמאל והם ברכי' שם סוד ברכה והכנעה אל הדין לכך כל הכורע כורע בברוך והיינו סוד ברכי' והם כרעי' ונמשכי' משם סוד ב' קני' שהם נו"ה בסוד ההוד בחי' תחתונה לכך בכריעה משבית הדיני' והשבתת הדין והמתקת' מצד ההוד דהיינו המורגל בשרי רוח הקודש ברכות והודאות דהיינו שהוד מברכת והיינו סוד השמאל המודה על הברכות ויתפשטו ב' קני' שוי' ושם קשר ג' להראות על היסוד ושם סוד הרגל דהיינו יסוד שעם היות שהוא אמה היינו בחי' אחרת כאשר נבאר. אמנם יש לו בחי' ברגליו ולכך נק' התשמיש עשיי' הרגלי' מפני שהיסוד רגלי' וה"ס כרת לו ברית בין י' אצבעות רגליו וסוד הרגלי' היא בחי' אחרונ' למד' היסוד נכלל בסוד השוקיים כאומ' שוקיו עמודי שש ולכך שם צבאות יתייחס גם אל היסוד ופי' אות הוא בצבא שלו דהיינו המדה האחרונה אל הזכר הם סוד הרגלי' דהיינו מה שיתפשט להנהיג בצבאות כלם למטה:

תמר ו - פרק ד

אומ' מיוסדי' על אדני פז הנה פי' שהבחי' האחרונה אל השוקיים הם יסוד ויסוד על המל' והיינו אומ' מיוסדים יש בחי' יסוד נכללת בב' שוקין והיינו מיוסדי' שהם נכללי' ונקשרי' ממד' היסוד והנה אמר שוקיו עמודי שש ואח"כ מיוסדי' והיינו שהם ג' קשרי' נגד ג' מדות אלו ואח"כ מיוסדי' שהרי כפות הרגלי' הם בחי' יו"דין וכאשר תדקדק תמצא שיש בכפות הידים דוקא יו"דין אמנם בכפות הרגלים הם בחי' יו"דין שכך שמם כפות אמנם הם בחי' ההי"ן שהם רחבות וארוכות ומדה זו מדת הא' כדפי' בתי' כי עגולים הם יו"דין. אמנם רחבים וקצת משוכים הם מד' הא' והיינו שהיסוד נראה בהם צד המל' והיינו אומ' מיוסדי' על אדני דהיינו שם אדנ"י אמנם אינו מיוסד על שם אדנ"י בעצמו אלא על אדני ב' אדני' שהם בחי' למל' הכלול ביסוד ב' בחי' והכלל כי ב' כפות הרגלי' בחי'

ליסוד נקשר בנ"וה. אמנם בחי' אחרונה ג' יסוד ויש בהם י' אצבעות הם סוד י"ס כדפי' עניינם בידי' אמנם אלו האצבעות אין להם מעש' מפני ששם י' מתפשטי' וסוד פעולת' אינה אלא להעמיד הקומ' ואפי' בנ"וה עצמן פי' שהם ערבי נחל צלא יאה ולא עביד פרין רצו בזה למעט פעולת' אף אלו בחי' תחתונות שהם יסוד השרש' החיילין וי' ניצוצות המתפשטי' אל החיצוני' הם הקצוות אל הקומ' ועם היות שאין חלו משמשי' אלא ע"י המל' סוף סוף הם מדרגות על מדרגות אמנם הם בחי' אל י"ס כראות למטה ולזה תמצא שאינם פועלות אלא כמעט בטלי' מפני שהוא התפשטות האחרון אל הקומה מראה צל העליונות והיינו צלא יאה מעצמן אין להם פעולות. אמנם יש להם צל שהעליונות נראות בהם והיינו מראות הנביאי' מפני שהם סוד נביאי' רואי' מדרגות עליונות ע"י מדרגות תחתונות והם צל ודאי ואינם פועלות דבר אלא הם בחי' האחרונות שהם אותות להראות לנביאי' אות אמת והם י' מדרגות הימין נביאי' ראשוני' ד' ספרי נביאי' והם שם יה"וה וכללות' ה' לכך אצבע בוהן רגל שקול כנגד ה' אצבעות וכמוהם בשמאל ארבע נביאי' הם שם אד"ני וכללות' ה' נגד ה' אצבעות והם נביאי' אחרוני' ואלו הם ח' מראות ב' שמות הם י' וסודם יאהדונ"הי ולזה כתיב וכף רגליהם ככף רגל ענל שייחודם לדין וכתיב ויד ה' עלי חזקה והנבוא' בדין ובקושי בסוד מראה זה הקש' והיינו אומרו מיוסדי' על אדני פז נמצא למעל' כאומרו ראשו כתם פז הרי ראש הקומ' וסופה פז כאומ' מיוסדי' על אדני פז לומר לך שראשו סופו וסופו ראשו דהיינו נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן מה שיש למעל' יש למטה ומה שיש למטה יש למעל' ובכל סוד א' וענין פ"ז בעצמו עולה שם אלהי"ם אחד אלהותו אחד למעל' ואלהותו אחד למטה והנה שם אלהי"ם עולה אה"יה אד"ני דהיינו ראש וסוף אה"יה כתר ואדנ"י מל' וב' אחד פ"ז והיינו אי"ן נ"י נעוץ סוף בראש וראש בסוף אהי"ה אד"ני אחד למעל' בראש אה"יה אחד למטה בסוף אד"ני נעוץ סופן בתחלתם ותחלתם בסופם קו המדה ירד ומדד ממעל' למטה וחזר ומדד ממטה למעל' ונעשה פ"ז בראש פ"ז בסוף והם ברגלי' י' אצבעות היינו סוד ירי"ד הבינ' למטה והיא משתנ' אל המל' והם ב' ההין זו ימיני' בנצח וזו שמאלית בהוד נעשות ה' אצבעות וה' אצבעות יחד כולם י' אצבעות צל העליונות שאצבעות הרגלי' אצבעות הידי' וסוד האצבעות האלו הם הבחי' התחתונות שבהם שיעור קומ' עליונה עומד' בתחתוני' היינו סוד קצוות י"ס המתפשטות בתחתוני' למשה ובהם נאחזי' התחתוני' ובהם סוד ועמדו רגליו ואלו הם י' מדרגות שדרך בם התחתוני' צופי' למעלה כדפי':

תמר ו - פרק ה

אמה וב' בימין הנה היסוד יש לו עם הנ"וה כדפי' בסוד הרגלי' אמנם יש להם לג' מדות אלו עוד בחי' ב' חשובה מהקודמ' שבחי' זו היא השפעת כל הספי' וטובן היא נמשכת ומתקבצת בב' מדות אלו היינו נו"ה נק' צבאות דהיינו משך כל החילי' העליוני' מתקבצי' שם להתבטל הטיפה הזרעי' להמשיך אל היסוד ועל סוד זה נאמר כל הנחלי' שהם רמ"ח איברי' הולכי' אל הים שהיא הנקבה. אמנם אינם הנחלי' נמשכי' אל הים אלא יש להם מקום ששם מתקבצי' והיינו אל מקום שהנחלי' הולכי' דהיינו בנ"וה שהם רהטי' שקתות המי' שהשפע הוא מתקבץ בהם והם מבשלי' אותו ומתקני' אותו כדי להיותו נשפע אל היסוד והיסוד מושכו אל הנקבה כאשר נבאר בעין יעקב בע"ה. והנה אלו האיברי' הם בחי' ביצי הזכר ומדתם אינה כמד' שעור קומת השוקיי' שהם בסוד וו"ין וקשרי' כדפי' אלא מדתם יו"דין והם ב' יו"דין והטעם ששיעורם מן החכמה כדי לבשל סוד הטיפ' שכל מציאותם י' ודאי וכאשר תסתכל תמצא שהם מעין בחי' הדעת בקרוב בבחי' מה הם נעלמי' ובבחי' מה הם נגלי' והיינו שיש להם כיס להתעלם והיא בחי' כ' המלבש' ב' יו"דין דהיינו ב' יו"דין יו"ד במילואה מצד החכמה והכיס מתעלם מצד הבינ' דהיינו שהוא כ' ודאי ובחי' כיס היא המל' והיו"דין הם זעירין והיינו בחי' צירי וסוד האיברי' האלו מצד הדעת אלא נתפשטו ונגלו כדי לפעול אל הנקבה תי' הזרע והיינו המשכת הברכה מן התוכיות והשפע מן ההעלם אל ההתגלות שאין לך דבר נסתר ונעלם יותר מן השפע כאשר אבאר בע"ה בעין תפוח והוא מתגלה עד שנחלק לכל הנמצאי' והכלי' המוציאי' אותו מן הנעלם אל הנגלה הם ב' הביצי' הכלי' הבינוני' בין הנעלם והנגלה. ויש עוד אל הכלי' האלו ב' חוטין וסודם נעלם למאד מאד מפני שהם בסוד וו"ין ארוכי' צנורות להמשיך השפע ולהביאו ממקום הנעלם אל הנגלה ולהלבין סוד הטיפה ולבשלה והם נעלמי' יותר מב' בחי' יו"דין והיינו סוד וו"ון המושכי' ליו"דין ויש בחי' בזה לאמה ממש כאשר נבאר בע"ה:

תמר ו - פרק ו

במה שפי' כשתכלול כל הנז' תמצא שהם ג' בחי' אל ב' מדות אלו בזולת מציאות בחי' אחרות אשר להם כדפי'. ואלו הם הא' פנימי' בסוד הדעת והם כליות והם תוכיות והם מולידות כח אל ההולדה המשכת בישול הטיפה הזרעי' ובחי' זו נעלמ' כשאר בחי' הדעת שהיא בלתי נראית והיא מתעלית בתוך הגוף כדפי' בתמר. הב' היא נגלי' למאד והיא הבחי' המתפש' לחוץ והיא עוזרת ג"כ להולדה והם שוקיי' וירכי' ולכך הבני' נקראו יוצאי ירך יעקב יולדו על ברכי יוסף ועליה יכרעון אחרי' והיינו סוד ההמשכ'

כורע בברוך. הג' אמצעי' בין זו לזו והיא ביעין דדכורא ובאמת הם עיקר כלי ההולד' אמצעיי' בין הכליות והשוקיי'. אמנם בחי' זו מתלבשת אל בחי' היסוד שהיא נקוד' על ב' נקודית והם סגולתא להמציא מסוד הראש ג' מוח' עילאין סגולתא עילאה משך הטיפה ולבשלה ולהכינה למטה ולכך הם בערך שוקין סגול יסוד למטה מב' כדפי' שהוא הבחי' האחרונה לשוקיי' דהיינו רגלי'. אמנם בערך בחי' אמה וב' ביעין היסוד נקודה על ב' נקודות מתעלה על ב' וענין המציאות הזה לא יתרחק להמצא פעמי' אין מספר בכינוי התורה כאשר נבאר בעין ה' בע"ה. והרי לפי זה תמצא בספי' שהם משולשות ב' בחי' סגול או סגולתא ולעולם הסגולתא משובח' מן הסגול. הא' שהסגול למטה מן האותיות והסגולתא למעל' מן האותיות. הב' במדרג' טעמי' הסגולתא אבל הסגול במדרג' נקודות. הג' סגולתא הור' עילוי הנקוד' למעל' מתעלי' והסגול הורה נפילה שירדה הנקוד' העליונ' למטה. והנה עתה בכח"ב סגולתא ודאי כשהכתר מתעלם ומעלה והדעת הוא המשלי' ירד ונעשה סגול חכמה ותבונה ודעת וכן בת"ת וחו"ג בהיות הכתר הת"ת מתעלה וכתר על החו"ג הורה על בחי' העליונ' והיא סגולתא ירד למטה מחסר וגבורה ונעשה סגול וכן בנה"י בבחי' שוקיי' שהוא התפשטות וירידי' הורה סגול יסוד למט' מב' בבחי' אמה וב' ביעין הורה על סגולתא כדפי' א"כ תאמר שבחי' סגולתא מצד הדקות הנעלם ואין בחי' סגול וסוד הכלי' האלו הם מתפשטי' ונגלי' בבחי' רעת אל בחי' הגילוי והביעין מתגלין ולא כ"כ והאמה מתגלית בעצם ויוצא' מהעלמ' אל הגילוי:

תמר ו - פרק ז

שיעור ומדת האמה אינה כביעין והיא כביעין אינה כביעין שהיא נו"ה שעיקר מדת' יוד"ין והחוטין שבהם נעלמי' ונפתרי' א"כ עיקרם הם הביצי' בעצמ' קבוץ השפע מפלגי מים שקתות המי' רהטי' וכיוצא והגידי' החוטין הם נחלי' מושכין המי' לכלי' כאומ' וצמית והלכת אל הכלי' ושתית מאשר ישאבון הנערי' אמנם האמת עיקרה ו' והטעם שקו האמצעי הוא שיעור מדת הו"או וכך הוא הוא נק' וא"ו זעירא דהיינו שיעור מדתו ו"ק ויש בו ג"כ בחי' י' דהיינו סוד עטרה דברי' שאות י' בחי' המל' י' זעירא מתעטרת עליו והיינו מציאת שיעור מדת קומתו אמנם עיקרו ו"ק כלולי' בו ולכך אין ענין העטרה מענין היסוד מפני שזו בחי' המל' וזו בחי' היסוד. ודע שהיסוד עיקרו חסד גמור והיינו שמציאותו הוא כלל הה' ספי' שנטל ה' חסדי' שהם חג"ת נ"ה שהם עולי' ה' וכללם ו' דהיינו יסוד הנק' כל כולל ג' שהם הה' וממציאותם נעש' היסוד ונתקן וכן פי' באידרא כאשר ארחיב הענין בעין יעקב ת"ג. אמנם כאן נאמר שהוא כלול ו' דהיינו ה' חסדי'. והחסד הכולל (המשתן) [חמשתן] והם ו' חסדי' ולזה עיקר בחי' חסד למתק הדינ' בבחי'

אמה א"ל ח"י שד"י ודאי הנותן די ספוקא לכל ושעור מדתו הוא בחצי הגוף. אמנם ענין זה אין אנו עתה בפ' זה בביאורו כי שיעורו סתם אינו אלא ו' זעירא משך ו':

תמר ו - פרק ח

נמצא ענין זה במד' זו שלא נמצא בכל המדות ולא נמצא בכל האיברי' כך כלל והיינו שכל הקומ' שיעור מדתן בעצמו תמיד עומד וסוד הברית אינו אלא יש לה ב' מדות. הא' היא המדה המשוערת הנז' בפ' הקודם היותו ו' כולל ו"ק והמדה הב' נקרא' סוד הקמת הברית שהוא נמדד בג' פעמי' ו' ואז נק' חי וכבר ידעת מה שרמזו רז"ל אבר מת אבר חי וידעת כי מלת המיתה בספי' הוא העלם והחיות הוא התגלות והשפעה והנה היסוד לפעמי' שיעור קומתו מתעלמ' ומדתו סוד ו' זעירא קטנה עד מאד עד שהוא ו"ק לבד ולפעמי' יסתם ויתעטף כולו בנקוד' א' כדפי' בתי' והיינו סוד רביע שע"י הוא סוד הרביעה. אמנם הוא נקוד' א' אמנם כאשר יתפשט הטעם לצד מעלה רביע יתארך בשיעור ג' נקודות ואז הוא חי מתגלה והענין כי ההעלם הוא ששה וההגלות הוא ג' וו"ן שהם ח"י והיינו ח"י והיינו סוד ואת בריתי אקים את יצחק ופי' קץ ח"י והענין שסוד אבר זה נק' יוסף ועתה תבין תוספתו שאין לך סוד מוסף אלא ביוסף שהוא בן פורת מתגדל ומתפשט שעור קומתו והתפשטות שעור קומתו הוא מצד הבינ' ה' כדפי' בשיר השירי' בסוד אברהם והיינו כי סוד הבינ' היא ה' ג' וו"ין ולכך יגדל ויתפשט מצד' שהוא צדיקי' לעוה"ב דהיינו כדי להמשיך הטפה מן המח דרך חבל הכסף הוא חוט השדרה ויתפשט ויהי' ג' וו"ן דהיינו ח"י והנה מציאותו בהעלמ' ו' א' חסד לבן כקרירות המי'. אמנם כאשר יתחמם בסוד אלהי' מלא א' כדפי' בשיר השירי' דהיינו סוד יצחק שמתעורר לעשות צחוק דהיינו שעשוע שהקב"ה משתעשע עם הצדיקי' לעשות סוד הזיווג דהיינו סוד לויתן זה יצרת לשחק בו דהיינו ואת בריתי אקים את יצחק הנק' ג"כ ישחק ויתעורר משנתו ויתרחב' ו' מן הת"ת וו' מן הגבור' וישתלם בסוד ח"י והיינו שפי' בינוקא בהנהו עובדי שיעור הברית זרת דהיינו סוד ה' שהם חמשה שאותם הה' חסדי' הקמוטי' הנעלמי' יתמלאו ויתפשטו ויתפתחו ויעשו זרת חצי אמה ג' וו"ין דהיינו בבחי' א' ה' חמשה ובבחי' התפתח' היא ח"י ג' וו"ן והיינו סוד הבינ' בחום הגבורה לשמחת יצחק היא מתעורר' ונפתח' ומושיט' האבר הזה ואז הוא ח"י עולה בדרך אחרת ממטה למעל' ט' ומעל' למט' ט' שעולה עד הכתר והטעם שסוד תוספת היא לו מצד היותו מתארך והיינו סוד א"א שפי' אריכות עליון הנמשך לפני' התחתוני' והנה בבוא האריכות הזה עם שאר האיברי' אינו מרא' קומה כמו שמראה במדת היסוד ולזה בבחי' א' היא סוד ה' זרת דהיינו ה' אצבעות ובבחי' אחרת ג' טפחי' והיינו שהגוף ת"ת אמה ו' טפחי'

ו' ספי' שסודם ל"ו ו"פ ו' וזה שיעורו כחצי הגוף בהתפשטו היינו ג' טפחי' דהיינו ג' וו"ין לבד מציאות חצי הת"ת שהוא ו' וו"ין ו"פ ו' וזה חציו ג"פ ו' והם בדרך אחרת ח"י כדפי' מצד יצחק המחמם אותו והיינו יצחק קץ ח"י וכאשר יכללו הח"י מצד החכמ' יהי' ק"ף ויכתר עליו הכתר סוד א"א יהי' קץ ואז יהי' מעשהו בקומתו נכלל ונשלם לענין הזיווג ואז הוא אבר ח"י ודאי מתגלה וזו בחי' ליסוד שאין בחי' לשום ספי' כלל:

תמר ו - פרק ט

עוד ימצא אל היסוד ענין לא ימצא אל שים ספי' והיא סוד העטרה שהיא מציאות למל' מתעטרת על ראשו ויהי' סוד הענין מפני שהוא נכנס אל הנקב' וענין כניסתו אל תוך הנקב' הוא שיכלול ספי' היסוד במל' וזה ענין זר היאך הספי' הא' יכנס אל תוך ספי' אחרת. אמנם במה שפי' רז"ל ששיעור הערוה היא שיעור ביאה והיינו הכנסת העטר' יתיישב אליך מאד הדבר כי סוד שיעור הזיווג ומה שיכנס מן היסוד אל מקום הייחוד הוא נקודת ציון סור בית קיבול לאות י' והיינו שבחי' זו היא הנכנסת מן היסוד אל תוך המל' מפני שהיא היא בחי' ויכנס מציאות' במציאות' ויכלל בחי' בבחי' והיינו סוד י' שיכלול י' אחרת ולזה ישוער המל' בסוד ז' דהיינו י' על ו' והיינו סוד י' זעירא תגא דברית וזאת היא ג"כ היא מתתקנת עמו בסוד תוספתו וגדולו והיינו סוד קץ עשרה נוספי' על ק"פ שהם ח"י שהם מהכתר הנכתר עליו א"ין אנ"י עטרה דברית ונקוד' א' יעלה י' ויוסיף עדתו והיינו סוד ק"ץ כדפי' וי' אלו הם סוד עקור הברכות ולכך הוא היסוד ברו"ך ראש ומקור כל ברכות מהכתר וברכות לראש צדיק וראש צדיק היינו עטרה דברית:

תמר ו - פרק י

תמצא בסוד הקישוי הנז' סוד הקמת הברית שיהי' בו ג' בחי' הבחי' הא' היא סוד בליעת האבר הזה בתוך הגוף ממש וזהו סוד מעלה נפלאה שאנו אומרי' בה תמיד גוף וברית חשבי' חד דהיינו שיכלול היסוד ממש בתוך הת"ת והוא היא הגוף והכל ענין א' ואם הוא מת ומתעלם נאחז ונכלל שם ואם הוא חי נעלם ונכלל שם ועל סוד זה היו כל אותם הצדיקי' ששמשו בשכינ' רודפי' אחר דבקות' ביסוד דהיינו יוסף ויעקב מפני שהבדילו ממנו נפגם בו עשרי' שנה עד שאמר רב עוד יוסף בני חי אלכה ואראנו. ומטעם זה כתיב ולקחתם גם את זה מעם פני. וכתיב ויקח משה את עצמות יוסף עמו ופי' עמו במחיצתו. הבחי' הב' שהיא ג' אחרונה היא אותם הנכללת בתוך אותה הבית ממש ויבוא הביתה לעשות מלאכתו והיינו מלאכתו ממש דכתיב ויכל אל"הים ביום הז' יסוד מלאכתו אשר עשה והיינו החלק אשר יכנס היסוד למל' שלום בתוך הבית שלום במל' הבחי' הג' היא בחי' ממוצעת בין הת"ת והמל' שאינה נכללת בתוכה דוקא שא"כ היתה הספי' הזאת

מתבטלת מכל וכל. אמנם מבשרי אחזה אלוה ודאי ממש יש בו בחי' שאינה נכללת בב' ונשארה בין ב' והבחי' העילה למעל' ונכללת בזכר אל תחשוב שיהי' קטנה שמציאות השתרשות היסוד בתוך הספי' עולה למעל' עד החכמ' ולכך פי' בפ' בראשית בפ' בניהו בן יהוידע בן איש חי דהיינו סוד בחי' היסוד שהוא מצד החכמ' בן יה"ו ומצד הבינ' בן יה"ו ומצד הד"עת יד"ע ומצד הת"ת ב"ן אי"ש ואח"כ אל מקומו ח"י היינו סוד היסוד בעצמו נק' ח"י הנה מציאותו עולה ממציאות אל מציאות עד החכמ' ומשם מושך הטיפה זרעיי' בסוד חבל הכסף דהיינו חוט השדרה שהוא מציאות היסוד מן החכמ'. אמנם עכ"ז הבחי' שהיא מתפעל' אל הייחוד היא ממש בת"ת עצמו ועל עצם המציאות הזה שהוא בת"ת קצת היסוד בתוכו ומשם הוא מאיר במל'. ועוד ארחיב ביאור בג' בחי' אלו לקמן בפ' ל"א:

תמר ו - פרק יא

בסוד רחל ילדה את יוסף היא אמו והיא אשתו והענין זה תלוי בכמה הקדמות. הא' כי מדת המל' אין בחי' למטה מן היסוד במציאות אצילות' אלא דוקא במציאות טרדתם למט' בסוד המיעוט כאשר יתבאר בעין יעקב ושם ארחיב מציאות דרך אצילות'. אמנם כאן נאמר כי ד"ו פרצופי' נאצלו יחד נאחדי' בבחי' גוף ונפרדי' בבחי' יוד"ין ושוקין זכר לעצמו נקב' לעצמה נאצלו בבת א' ובעוד שהיו מתפשטי' פני' חסד זכר ה' חסדי' חג"ת נ"ה ועדיין אין מציאות האמ' מתגלי' ואחר שנגמר אצילות הפני' ואחור עד הבחי' הזאת (כלל) כלל הה' חסדי' אם לא יעבור סוד אצי' דרך הגבורות שהם בנקב' א"כ רחל שהיא סוד עולם הנקבה ילדה את יוסף שדרך בה היא סוד אצי' היסוד שהרי סוד קו המד' המודד' מדד' הזכר חסד ומדדה הנקבה גבורה ואחר שנמדדו הגבורות מדד בחי' המתקת' שא"א למדוד מתי' הדיני' אם לא יומדדו הדיני' ואח"כ ימדד סוד האבר הממתק ולזה יהי' מדת היסוד כשיעור צורך המתקת הדיני' ועניינים והיינו רחל ילדה את יוסף. ועוד נאמר כי כשיעור שנמדד היסוד כלל החסדים הי' סודו טיפה נמשכת דרך הגבורות ומציאות הגבורות הם תקנו שיעור מדת היסוד כדי שיהי' שיעור מדת חסדיו ענין מתייחס לשיעור גבורות הנקבה וממש היו החסדי' הנכללי' בו נמצאי' ממציאות הגבורות שבה כדי שיהיו בחי' הנדבקו' ומתאחדו' ומתייחדו' יחד ולזה ימצא אל היסוד ב' בחי' באמת. הא' בחי' הקודמ' ומתעלי' ונקשרת עם סוד החסדי' העליוני' והיינו היותו עלמא דדכורא ומד' המל' גבורות ודיני' יורדי' למטה לדון העולם ואות' הבחי' העליונה הנקשרת בחסדי' העליוני' יעשה אבר הזכר להתייחד עם המל' ובה יעקב מתייחד עם רחל קידם ליד' ואח"כ דרך הבחי' הזאת יתפשט טפה זרע שהיא המציאות הזה היורד למטה ומרע בנקב'

היא המל' שהיסוד נאצל על ידה וירד למטה ממנה והיא מדה עליונה והיסוד למטה רגלי המלך המתפששין ויתפשטו סוד נו"ה ויסוד לא בבחינ' אמה שהרי אין לנקב' אמה דהיינו המציאות הקודם שהם בחי' החסדי' חלא בחי' רגלים ירכים שוקים שהיא והוא מתפשטי' יחד ויתאצלו ולכך נק' בני ישראל נו"ה מפני שהם בני' מתפשטי' ממנו מתחת המל' בבחי' זו ולזה תהיה המל' עליהם אצי' ז' והם למטה ממנה אצי' ח' וט' וי' ועכ"ז לעולם יהי' אליה בחי' בהם אף אם תתעלה והיא בחי' יריכים ושוקיים בנקב' דהיינו נה"י שבה שוין עם נה"י שבו והיא בבחי' בשיעור קומח' מבחי' זו ומעלה תשוה אליו פני' אל פנים ויתב' בעין יעקב ת"ל. נמצא אל היסוד ב' בחי' הא' האבר המייחד דהיינו בהתעלותו למעל' מסוד רגלים. הב' בחי' למטה מסוד רגלים שהטפה הזאת נזרע' ברחל וילדה את יוסף ובפ' בראשית ש' ד' סי' ח' מפרש שהמל' היא יום ד' לג' הימי' הראשוני' שהם חג"ת ואינם יכולי' לתקנה בסוד תיקוניה מפני שעדיין לא נאצל היסוד דהיינו יום הו' נמצאת המל' אצילות' קודם אצי' היסוד וכדי שיצא היסוד יום ו' מלמעלה תעבור דרך יום ד' והיינו רחל ילדה את יוסף ואחר יום ו' היא באה לקבל מהספי' העליונות תיקוניה ע"י זה שהוא בית קבול לכל התי' העליוני' כדכתיב ויתן אותם אל"הים ברקיע השמי' וע"י היסוד הם תי' נמצאת בבחי' זו הוא אבר המייחד כדפירשנו:

תמר ו - פרק יב

המדה הזאת היא מד' כוללת כל המדות העליונות ולכך נק' ראש הגויה. ירצה אבר כולל כל האיברי' ומטעם זה כל האיברים הם נקשרי' ע"י שהם הספי' נקשרות כולם במל' ואין להם דרך להכנס בה אם לא ע"י היסוד שהוא נק' קשר הספי' והיאך יהי' בו המציאות הזה אם לא ע"י היות בו בחי' הממוצעת לכל הספי' כדי שתהי' כל ספי' וספי' באה ונותנת כחה בה כדי שתהי' הטיפה כוללת בה כל האיברי' כלם והוא נוטל כח כלם והוא ממציא מי שפעם אליהם ולא בלבד יהי' בו כלל האיברי' אלא כולל מציאותם בדקות ועיקרם נכלל (בו הסוד) [בהיסוד] והמציאות אשר להם בו יותר דק ויותר נבחר ממציאות' ממש. והטעם שהרי ע"י היסוד נאחדי' באחדות הגמור הגורם הארת א"ס בהם דהיינו סוד הזיווג עד שבאותם הבחי' ימצאו הספי' בהשואה גמורה עד שאין פירוד בין עילה לעלול ביניהם עד שהנמצאות כולם א' ומחשבת כל הספי' ודמיונם שם עד שהם בנקוד' ההיא אחרות גמורה ואז נמצא הארת א"ס באותה הבחי' לכולם אחדות גמורה ודבקותם בו ולזה יהי' משך הספי' בזיווג מפני ההשגה הנפלאה הזאת והיינו שנק' ראש הגויה והרי מלת ראש יורה שהוא ראש והתחלה ועיקר לכל הגויה והמציאות הוא כדפי'. ועתה לפ"ז ימצא לכל ספי' וספי' בחי' להאחד בא"ס כיסוד בעת אותה הבחי'

שהוא סוד אבר המייחד. ויהי' הענין כי בעת הזיווג אותה הנקוד' ששם אשר הטיפה שם יבואו קצוות האיברי' שבזכר ושבנקב' ויבואו סוד תוכיות' רוח החיים אשר בהם ויבא סוד השפעת' ויבא כח א"ס ויקשר ויכלל הכל יחד ויהי' ב"ה המציאות ענין א' ואצי' א' מזדכך עד התדבקות' בא"ס בנקוד' הבחי' ההיא ולזה יהי' נקרא ראש מפני שבאותה הבחי' עיקר המציאות כולו הוא בנקודות ראש הגוי' הזאת:

תמר ו - פרק יג

בזולת המציאות הנז' יש לו עוד מציאות כולל כל שיעור קומ' הנז' והטעם כי המל' יש לה ב' בחי'. הא' עיקר נישואיה. הב' ייבום והיינו סוד הייבום למעל' דכתיב כי ישבו אחי' יחדו דהיינו ת"ת ויסור הם אחי' ער שהם גוף וברית ואז הזיווג יהי' הת"ת גוף ועיקר והיסוד הוא אבר המייחד ואז המל' במעל' גדול' בתול' נשאת ליום הד' דהיינו המל' ודאי רביעי' לג' אבות והיסוד הוא אבר המייחד ויש בה כנגד כל י"ס שיעור קומת' עם הת"ת אחי' תאומי' ד"ו פרצופי' שוין והיסוד הוא אבר פרטי אל הת"ת ונכנס אל המל' במקו' פרטי כאשר ית' והיינו המציאות הנז' בפ' הקוד'. אמנם כתי' ומת א' מהם שיתעל' ויוצנע המיוחד שבהם ובן שהוא היסוד ענף הת"ת אין לו אינו עמו באות' הבחי' משמש כבן יוסף ליעקב להיותו בן פורת על אמו כדפי' ולז' לא תהי' אשת המת שהיא המל' המתייחד' עם הת"ת ע"י היסוד ועתה נתעלם ונסתלק מפני שאינו עת זיווג לא מפני זה תדח' אל החיצוני' ואל הקלי' ח"ו והיינו לא תהי' אשת המת החוצ' לאיש זר שהוא אל זר סמא"ל וכוחותיו ח"ו אלא יבמה יבא עליה דהיינו סוד אומ' וזאת לפני' בישראל המל' זא"ת היית' לפני' ודאי שהיא בחי' הפני' והזיווג הנאות כראוי על היסוד מתייחדת על ירו בת"ת בישראל ודאי וזאת בחי' הגאול' שהוא נגאל' ועול' מבחי' גלות ובחי' חול ויש עוד בחי' ייט' ועל התמור' לקיים היסוד שנק' כל המל' הנופלת שלא תפול והיא נק' דבר ומי יקים דבר הנופל כל היסוד והיינו לקיים כל דבר והא כיצד באות' הבחי' המל' היא נער' מתלבש' בעור מטטרו"ן דהיינו נעל והיא נעול' בסוד הגלות וכל הקדמות אלו יתבארו בארוכ' במקומן וקבל אות' עתה דרך העבר'. שלף איש ת"ת נעלו המל' שהיא נופלת בגלות והוא מסתלק ומתעלם ונתן לרעהו היינו היסוד שהוא הנקשר עמה ומתייחד והיינו סוד יבמה יבא עליה וייבמה וא"כ הזיווג בימות החול יהי' שהיסוד בשיעור קומתו שהוא כלול רמ"ח איברי' שעד כאן המייחד לבד בסוד רחם לבד לא יהי' משמש לאבר המייחד אלא כל עצמו איברי' רמ"ח והיסוד שבו אור פרטי יהי' אבר הייחוד והמל' נער' קטנ' המתלבשת ונעול' בעור מטטרו"ן והיינו סוד היות ביסוד כל הקומ' הנז' והנה לסיב' זו יקרא הת"ת אריך אנפין ולא ממש ארוך אלא עולם שכולו

ארוך כאשר פי' בתי' והיסוד זעיר אנפי' אנפי' זעירין ויתייחסו במטטרו"ן והיינו שהסב' לזה מטטרו"ן והלבש' המל' בו בחול. אמנם עיקר שיעור קומ' ליסוד מזדווג במל' והסוד הזה ענין שהרי כמו שכאשר הוא אבר ראש הגויי' יהי' השקפת כל הספי' אליו אל הזיווג המשובח ההוא כן כאשר יהי' הזיווג בחול יהיו קצוות הספי' נוגעות בו ומכללות חלקי נצוצות איבריה' כדי שישתלם הזווג ההוא הקצר לצורך החול והבחי' הקטנ' ההיא ולעולם הייחוד והזיווג עיל' עד הקשר הספי' בבחי' רחם בא"ס. אמנם יהי' חלק מעט מכמ' (בחי') בחי' לספי' ושער בעצמך בין שיעור היות היסוד אבר המייחד או היות היסוד שיעור הקומ' כלה וספי' פרטי' בו הוא אבר המייחד ולא באתי הנה לפרש לך ענין הזיווג והייחוד בחול שהוא דבר ארוך ורחב מאד יתבא' בע"ה. אמנם הכוונ' דרך העבר' לדעת ב' בחי' אלו אל היסוד:

תמר ו - פרק יד

יש עוד אל האבר הזה סוד ערלה וראוי להשכיל ענייניה. והנה המציאות הזה הוא כי הערל' הוא לשון אוטם וסתימ' כענין אומרו ואני ערל שפתים אטום כאומ' ערל' אזנם. והנה למעל' ימצא אוטם בספי' והסיב' לזה הוא החיצוני' התחתוני' השואגי' לטרף ולבקש מאל אכלם. והיינו כלבי' צועקי'. הב' והם הקלי' שהם עולות ונאחזות במקום שנאחזות ובעליית' שם הם גורמי' אל הצנור העליון שהוא צנור הטפ' מלמעל' מהראש מג"ר שנק' ע"נג ובהפך נ"גע דהיינו סוד נגע צרעת כי תהי' באדם. ופי' מכתש סגירו ממש נגע סוגר מלמט' שלא ירד עונג ולזה פי' בסי' אין למט' מנג"ע ואין למעל' מענג ולזה סוף הקומ' נגע שהוא ערל' אוטם השער שלא ימצא עונ"ג עליון ולזה אלו החיצוני' בעת התגברות' ושליטת' לא שיתגלו אל היסוד ח"ו אלא כאשר יבואו אל מציאות אחוזת' בחוץ בעשיי' ויתבעו על עוונם של ישראל ויגרמו שסוד הצנור המר הבא מן המקוה יפתח אל האבר הזה השמאלי המותר העכור מיד הם מזדמני' ליטול את שלהם והיינו נג"ע ודאי שהנגע נתעורר למט' וגרם ערל' ואוטם בצנור היפה הימיני ואין ענ"ג טיפ' עליונ' נמשכת והיינו סוד ב' אלו שבאבר הזה והיינו סוד הערל' שבו שהוא אטום ואינו משפיע וראש צדיק שהוא משכן הברכות כאומ' וברכות לראש צדיק היא מכוס' ומעוטפ' בדיני' הקשים ואז החיצונים מתגברים והכרתת הערלה היא סוד העברת החיצוני' משם ופתיחת המקור הקדוש ולפיכך יצא יצחק טיפה כשרה כדפי' בשיר השירים:

תמר ו - פרק טו

בסוד השער. הנה השער הוא סי' הגדלות וקראו' סי' ב' שערו'. והענין כי סוד השער הזה בא מצד חום הגבור' העליונ' והם כחות הדין טהורים. ולכך אסור להעבירם ובנקב' להם

דרך אחרת שאינם בה אלא לרעה ואפשר שיעש' הזכר כרות שפכה והוא סוד הצנור הימיני נקרע ונעש' שם פרצה ובא אל השמאל ומיד מזדמן שם החיצון לעשוק נשמות קדושות סוד הטיפות הקדושות וענין זה קשה יותר מן הכל שע"ז נאמר ראיתי דמעת העשוקי' ואין להם מנחם שע"י פגם התחתוני' לילי' יש להם כח לעשוק הנשמות כאשר יתב' בארוכה בעין גדי. אמנם הנה דרך העברה היא סור כרות שפכה ואותם הכחות הם גורמי' זה אמנם הכחות שבזכר סביב אל האמ' נק' זקן התחתון הוא סוד ב' שערות. והענין כי הדרת זקן עליון הוא תלויה באמה והדרת זקן התחתון ג"כ תלויה בסריס והכל ענין א' הסוד. אמנם תבין בזה שבכל תי' דכורא לא נזכר אבר הזכר אם לא שנאמר שנרמז באומ' שוקיו עמודי שש וכן פי' באידרא עמודי היסוד וכן אומ' מיוסדי' על אדני פז היינו סוד הייחוד יסוד עם המל'. אמנם אני מוסיף בזה נפך משלי לתי' קב"הו שהנקב' לא תשבח הזכר בזה שאינו דרך הגון. אמנם ישבח דרך נסתר ויאמר מראהו בלבנון בחור כארזים הרי אלו הבחי' מנגדי' מראהו כלבנון הרי לובן הרחמי' הגמורי' כעין הכתר בחור כארזי' הרי סוד הגבור' בחור עושה מלחמה. אמנם נראה שסוד הבחי' הזאת שבח שסוד היסוד שם מתגלה הטיפה הנמשכת מן הלבנון העליון דהיינו כאומרו שראשי נמלא טל מסוד טלא דבדולחא שהיא כמעט בחי' א' בכתר והוא אימ' שראשי נמלא ט"ל כדפי' בת"ב קוצותיו דהיינו ו"ק מתמלאין משם להיות אותו טל רסיסי הזרע להשפיע ללילי' שהיא המל' המתוקנת והיינו בחור בחום הזיווג כארזים נרא' בב' שערות יש לו טיפי הזרע ומי שאין לו אין לו טיפי הזרע והיינו ב' שערות א' מימין וא' משמאל שהם כח מראהו כלבנון ומן הימין לובן הטיפ' בחור כארזי' אודם החום להזריע וב' גוונין אלו הם באבר הזה וסתם הענין שאין ראוי לנקב' לפרסם זה. והנה הזקן העליון גורם לתחתון ומי שחין לו ב' שערות אלו הנז' הוא סריס כאשר אין לו הדרת זקן וסוד זקן עליו ג"כ הם מסוד לחייו דהיינו סוד חו"ג עיקר שרשי' אלו סוד התי' ההם לכך זה תלוי בזה ולכך כמו שאין ראוי להעביר הדרת זקן כך אין ראוי להעביר שער תחתון בזכר שהם קדושי' נותני' כח אל הזיווג כנז' ופי' עוד משתתף העטרה רצו בזה שהזקן העליון מתתקן מן הכתר כדפי' שם והעטר' הזאת היא מסוד עטר' דהיינו סוד עטר' המיל' שאינה כתר אלא עטרה. וכבר ידעת כי האי"ן כתר ואנ"י עטר' ולכך מעטרים סביב המקום שהיא שליט' עטרת ת"ת כנודע ולכך שיעורם באיברי ההולדה דוקא מפני שתלוי סודם במקו' מראהו כלבנון בחור כארזי' והיא שולטת בסוד זה שהוא סוד יורה כחץ שהיא בקיא' ויודע' בטענ' ההיא שמראהו כלבנון הטיפ' ההיא בסוד הט"ל והוא בחור כארזים יורה כחץ בחום כח הגבור' העליונ' ובסוד זה הוא שער בית השחי שהם כחות נאחזי' מחו"ג דהיינו ממש כעין ב'

שערות וג"כ אסור להעבירם מן הטעם הזה והם ידי אדם מתחת כנפיה' כולם אחוזי' שם והם שערי' לתשוב' העליונ' שנכנסי' לה מתחת הזרועות והמעביר פוגם זה:

תמר ו - פרק טז

יש בסוד הקומ' ענין שהאדם צריך ליזהר והוא מעין הערלה הנז' בפ' י"ד והסוד הוא כי י' אצבעות ידים וי' אצבעות רגלי' יש בהם צפרני' וסוד הצפרני' האלו הם מתגדלי' וצריכי' תיקון והנה האלו האיברי' העשרי' הם קצוות הגוף ויהי' הסוד הזה כאשר תדמה הצור' הזאת שהם גוף נקוד' אמצעית ב' זרועות וב' שוקיי' ד' קצוות כזה. יהי' המציאות הזה מתרחב עד עדי עד הנקוד' האמצעית היא נחלת יעקב שאין לו מצרים שאין חיצוני' מתקרבי' אליו והיא נקודת מרכז שהרי ד' קצוות גדרי' לו ומצרים לו לכך אין החיצוני' יכולי' ליקרב אליו ומטתו שלימה אין שום אחיזה לחיצולי' בו. אמנם ד' קצוות מתפשטי' ומתרחקו' פעולותיה' ולזה יהיו קצוות הידי' ה' בכל הקומ' סוד ה' ספירות הנז' ממש חג"ת נ"ה וכן יתפשטו ה' בגבור' אל הצפון וכן ה' אל הדרום ימין ומיד נמצאי' אדום וישמעאל כנודע וכאשר יתפשטו הרגלים אל המזרח ואל המערב יאחוז שם עמון ומואב שבבי בישי דארעא דישראל. ואלו הם קצוות התפשטות הפעולות עד החיצוני' ולכך הם י"ב פרקי' המתפשטי' הנגלי' הפועלות פעולות נגלות כדפי' בת' ה' פ' וסופם והתפשטות' עד הקצוות התחתונות ולזה יהיו ה' ה' גבורות סופי האצבעות ובהם סוד הנפרני' מפני שהתפשטות הצור' היא הפעולות עד למטה כדפי'. והנה הם ה' אלו סוד ארגמן ה' כנגד ה' אצבעות ואל יעלה בדעתך שאין אלא ד' שהמרכב' בת ד' שאינה אלא סופה ה' ונור"יאל אצבע החמישי והנה סוף התפשטות ארבעת' בדין קצה ההנהג' בקדש נורי"אל נור דליק נהר די נור נגיד ונפיק וסוד זה אבאר בעין גנים בע"ה. ועתה אבאר סוד הציפרני' בקומ' שכבר ידעת שעם היות שאנו אומרים המציאות התחתוני' למעל' אינו ממש כן אלא השרשה לבד ואין הפה יכולה להשמר מזה. ונחזור אל הענין כי הלבשת הפעולות בסופן הם העשי' הקדוש' דהיינו לבוש אדה"ר בצפורן דהיינו סוד הצפור הזה שהוא סנדלפו"ן שעליו מתבא' שהוא שר הצפורי' כדפי' בתי' והוא סוד לבוש אדה"ר קודם התפשטו אל הנחש דהיינו עור הנחש כדפי' בתי' והנה קצוות הפעולות הצפרנים מה שיתקיים הפעול' ע"י סנדלפו"ן וכחותיו ולכן יהי' קיום הפעולות הידי' והרגלי' בסוד הצפרני', וכאשר יתפשט חוץ מן הצור' יתפשט אל החיצוני' ממש לכך הצפרני' הם כחות חיצוניו' חוץ מהצור' אריכות הפעולות אל מקום שאין ראוי ויתפשט עוד אל צואה שתחת הצפורן שהם החיצוני' עוד נדחית יותר ויותר שהם תחת הצפורן שלא כנגד דהיינו מה שיתפשטו החיצוני' לחוץ בעצם ולזה הכל חוצץ בנטיל' ובטביל'

שאין הטהר' נמשכת כל זמן שהוא מגיע אל ההנהג' החיצונ' ולזה מצוה כאשר האדם יכנס אל הצור' העליונ' ביום שבת בהניח ד' לו מרגז ומן העבוד' הקשה אשר עובד בו בחול שיתפשט בסוד הצור' העליונ' וימול עצמן מן ההתפשטות הזה כמו שהצור' העליונ' יתקבץ למעל' ויאסף אל הקודש ויבדל הקדש מהחול דהיינו החיצוני' ונשאר הצפורן הטהור כנגד הבשר בצור' העליונ' לבד ואז יתגלה שם מיד הראש והיינו סוד הה' נקודות שהם בסוד אלו הה' נקודות כדפי' על הנקוד' האמצעית יתגלה סוד ג"ר דהיינו ענ"ג שבת ודומה ממש לזה סוד קצוות השערות (הנאחזי') שהוא סוף הפעולות וקצוות ההתפשטות ההשפעות ושער הראש כאשר יתגלח אין חשש כדכתיב ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא. אמנם כשהלבין סוד הזקנ' העליונ' שהקצוות בסוד קדוש קדוש כדפי' בעין הבדולח ת"ה אין נאה לגלח' כלל:

תמר ו - פרק יז

הנה יש בירכים ב' פרקי' שהם הולכים (לאמר) [לאחור] שהם סוד הנאמר בהם וההרי' הרי נחשת וידעת שהסוד הזה פי' בזוהר פ' פקודי בסוד היכלי נה"י והענין והסוד ששם הם ב' הרים שהם ב' פרקי' אלו שהם הולכי' לאחור ומבין ב' משפך המרירו' הנשפך אל החיצוני' להתפרנס וצריך שישפילו המדרגות האלה למט' וירדו וישפיעו סוד המרירו' הנשפע אל החיצוני' ולכן יתפתח נקב השפעתם מבין ב' הרי' אלו שהם הרי נחשת המשפיע לנחש ולהחזיר המותר מקום דבקותו והיינו שהם בקומ' בממדי' אחוריה' בינה כדפי' בפ' ויצא סי' וכאשר יהי' סוד בליטת' אז ההרי' הרי קשי' בדין להשפיע לחיצוני' מרירות' והם הרי נחשת להשפיע לנחש ואז יבלטו וירדו למט' ויפתח בין ב' הפתח להשפיע' וכמו שפתח המקוה יוצא פנימה מבין הכליות הרי נחשת כך ממש בסוד הקומ' מחוץ יוצא התעלה דרך האמ' מבין הביצי' בענין ששמרי ההכנ' שהם מכיני' הם משפיעי' לחוץ ומטעם זה ג"כ הם הרי' אלו מבחוץ מאחור הרי נחשת. ואם לחשך אדם שהרי ב' מדות אחרות קדושות למט' שהם המל' והיסוד אף אתה אמור לו שהרי אלו יורדי' ואלו עולות למעל' ובחי' להשפיע לחיצוני' בסוד שהם רגלי' יורדי' עד ההשפע' לחוץ והם מזוזות משם סוד המות זז מות כדפי' בתי':

תמר ו - פרק יח

היסוד נק' קשר כל הספי' כלם והיינו שכל צד ייחוד וקשר הספי' שימצא זו עם זו הוא ע"י היסוד הקושר ומייחד והיינו סוד הגידי' שהם קושרי האיברי' אלו עם אלו וסתם גיד הוא היסוד סוד ג"ד דהיינו שהוא כלל ז' ספי' שזהו מציאותו על הסתם דהיינו ו' זעיר' ואות יו"ד עטרה דברי' ג"ד ז' דהיינו ג' חג"ת ד' נהי"ם שזהו שיעור קומתו וע"י סוד הטיפ'

ההיא י' נמשכת דרך בו נעשה גי"ד והוא בחי' נמצאת בין אבר לאבר בין ספי' לספי' בין בחי' לבחי' לקשר תמיד הנפרדי' ובכל קשר וייחוד שבקומ' שם תמצא מיד סוד הגיד לקשור ובאמצעותו כמעט כל הנהגת האיברי' דהיינו שעיקר כל הקומ' והנהגת' תלוי בספי' זו ואצ"ל במקומ' ומציאות' אלא אפי' בכל הספי' ובחי' האיברי' ולכך נק' קשר הספי' והטעם שכמו שהוא בין זכו"ן דהיינו אמצעי בין משפיע ומושפע ונותן להם הקשר והייחוד. והענין שכל איברי הקומ' נותני' מקום כל אחד בחבירו בסוד וקרא זה אל זה שנותן הא' מקום לחבירו להכלל בו ולזה תמצא עיקר האיברי' כל א' וא' יש בו בית קיבול נקביי לחבירו זכר להכנס בו וכיוצא ואותו המציאות וחיבור אינו משתלם אלא ע"י היסוד גיד האמצעי בתגבורת החסד שם דהיינו סוד הלובן והגידי' האלו יתפשטו עד שישובו בשר דהיינו התפשטות היסוד עד המל' שהיא עיקר כל הבשר כדפי' בפ':

תמר ו - פרק יט

בזוהר פ' בראשית סי' א' בענין אור הגנוז בתוך היסוד ומשם נזרע ובפ' תרומה פירשו בפ' אור זרוע לצדיק:

תמר ו - פרק כ

מצאתי ענין פי' רז"ל צבאות אות הוא בצבא שלו ופי' בזוהר פ' בראשית ואמר על היסוד בסי' ב' משער א' אות הוא בכל חייליו דיליה רשי' איהו ורב מכולהו. והענין כי עם היות שכל הקומה היא משתתפת בהוצאת הצבאות הם החיילי' המתפשטי' מייחוד קבה"ו דהיינו כל אותם הנמצאות שהם ממד' המל' למטה הם צבאות עליוני' עכ"ז הם מיוחסים אל היסוד והם ידועי' אליו ונוטלי' סימן ואות היסוד והיינו צבאות שהצבא מביאי' אות וסי' שלו והיינו אות הוא בצבא שלו מסויי' הוא, באות ידוע בצבא העליון כלו. אמנם כאשר אנו באי' לדקדק על הסי' הזה אין אנו רואי' שום סי' כלל בצבאות העליוני' דקאמ' רשי' איהו מה הרושם הזה שהם רשומי' מן היסוד יותר משאר עד שיאמר אות הוא בצבא ומה שנרא' בזה שם הוא זה כי אחר שאי אפשר להתהוות במציאות אלא ע"י כל הקומ' שהרי כל הספי' נותני' כח השפעת' לכל הפעולות כ"ש כאשר יהי' ענין הפעול' הולד' ההויו"ת שכל הקומ' נותנ' כח כל האיברי' מפני שעם היות שההוי' הגשמי' לא יחוייב כך שהרי אין סומא מוליד סומא וכו' עכ"ז סוד הטיפה הזרעיי' מכל האיברי' ובקומ' העליונ' מעולה יותר ויותר שכל הספי' הם משתתפות בפעולות ולזה הי' ראוי שההבט' אל הוצא' התולד' יהי' חל כל הספי' שכולם פועלות פעולה זו עכ"ז הבטת כל והשקפ' כל מבין אל ענין התולד' אינו אלא אבר המוליד שהוא היסוד כעין שהוא רשום הגשמי בהולד' הבני' אל האבר הזה עם היות שכל האיברי' יתנו כחם לא ישקיף

הדע' המשקיף לייחס ההולד' אלא אל אבר זה א"כ רשום הוא בצבא שלו שכאשר יתנו ייחס אל השתלשלות ההויו' ומקום הוצאת' יאמר הדעת וירשו' מהיסוד עם היות שיצאו משאר הספי' והטעם להיות הספי' הזאת רשום' לעשות זיווג וייחוד הזכר עם נקב' והיותה מעבר אל ההויות משרש' אל הנקב' כדי להוציא' לחוץ לכך ירשום הדע' ויתן ייחס ההויות אליו ויהי' אות הוא בצבא ודאי ולזה יקרא רב פעלי' שם בזו' מפני שהספי' זאת מסויימת בייחס הפעולות אליה יותר מכל שאר הספי' ופי' שם שיש לה ב' בחי' עם הצבאות והחיילי' ההויו' המתפשטות הא' בחי' הויית' והתפשטות' כדפי' שכולם נזרעי' אל הנקב' ממנו. הב' בחי' קיומ' ושפעם מזונם שהוא משפיע להם מלמעל' וב' פעולות אלו הם עיקר אל ההויו'. הא' השרשת' בו מפני צאתם דרך בו. הב' קיומה ושפעם מזונם לזה ראוי שהשקפ' הצבאות אל האבר הזה ואל הספי' הזאת יותר משאר הספי'. אמנם שאלו שם שמה טעם היה הענין הזה אל הספי' הזאת בייחוד ולא אל שאר הספי' עם היות שהם הספי' העליונו' ואמרו הטעם מפני שהספי' הזאת עם היות' ט' למט' היא מושרש' למעל' בחו"ב ומאותם השרשי' ההוייו' הם מתיילדות שהרי ההוייו' הם מן החכמ' אל הבינ' והבינ' שם היכל שבו קיבוץ שרשי ההוייות מן החכמ' בדקות גדול כדכתיב כולם בחכמ' עשית בבינ' ולזה ישתרש שם וימשוך שם בדקות ע"י היותם מתבשלי' בסוד נו"ה ביעין דדכורא ולזה יהי' צבאות בנו"ה ויחזור השם ויתייחס אל היסוד אות בצבא שלו וזה טעם מעל' זו אל המד' הזאת כדפי':

תמר ו - פרק כא

בזוהר פ' בראשית סי' כ' מש' א' ובתי' בכמ' מקומות יחסו ליסוד ג' בחי' זו למט' מזו המשובחת מכולם הוא בחי' היסוד המשפיע ומוריד נחל שטף השפע נגיד ונפיק ולא פסק וזה הי' בזמן שבית הא' קיים שהי' השפע יורד מטעם שסוד הייחודי' היו אז בסוד אור בית א' שפע הבינ' הרב לאין תכלית ועם היות שעדיין יש בחי' גוברת על בחי' זו כדפי' בהנהגות בעין כל ונבאר בס"ד עכ"ז בזמן הייחוד שהוא מעת האבות שתיקנו הייחוד ועד עת שלמה. מעול' לא גברו מימי הנהר על הבחי' הזאת מן הטעם שפי' שהיסוד נהר נגיד ולא פסיק בבחי' אור הבינ' מפני שהי' הייחוד אז בסוד אור בית א' וממש הבית אשר בנו בעוה"ז התחתון הי' לה רוחניות וקדוש' ואותה ההוי' שהי' בבית הי' שפע קיומו מן היסוד ממש נתהוו' ממנו ונתקיי' בו והי' אור שפע שופע בו בסוד הייחוד העליון המתהו' ומאיר מאור הבינ'. הב' למט' מזו היא אחר שחרב הבית הא' ואותו הריבוי השפע השופע הנגיד ולא פסיק נפסק ואין האור מאיר בערך הבינ' נשאר בנהר מים ולחות קצת לא בבחי' הקודמת אלא בערך בחי' הבית הב' דהיינו הייחודי'

בבחי' המל' שאין הנהר מתמלא ואין היסוד מאיר אור מילואה. אמנם מאיר בערך מה שהמל' מנהגת פעמי' בדין פעמי' בקטרוג ובקנטוריא והאומו' מצרי' והכהני' שומרי' הבית ועושי' מלחמת' ומשמרותיה והם עשירי' עושר רב כל אלו העניניי' הנהג' המל' מחייבת והיסוד מאיר כאור הנהגת' באמת שלא יצדק בו נהר דנגיד ונפיק ולא פסק. אמנם אין הנהר יבש מכל וכל. הג' היא בחי' השפע הנשפע בזמן שהי' משכן ולא מקדש דהיינו מימי מרע"ה ועד ימי שלמה שהיו מאירי' ישראל באור גדול אבל אין הייחוד שלם שהי' הנהר מגיר את שפעו. אמנם לפעמי' יטרד ויחסר ולזה הי' רעב בימי דוד וכן בימי שפוט השופטי' ויהי רעב צרות היו מגיעות אליהם רעב בימי אברהם רעב בימי יצחק רעב בימי יעקב אפי' שיוסף משביר לכל עם הארץ עכ"ז אין הנהר מגיר שפעו כראוי ואם באנו לדון ולשקול במאזני צדק מה בין בחי' ב' לג' רחוק מאד שיוכל השכל לשופטו. אמנם יהי' המשל או כאור הירח שהוא מעט בתחלת חידוש' של לבנ' או שהוא מעט בסוף החדש בגרעונה של לבנ' שבלי ספק יותר טוב הוא מעט האור המקוה מילוי הלבנ' מהמעט המקו' חסרונה ומה גם אחר שחשך הבית א' מכל וכל ונחרב ולזה הלבנ' סי' גדול לאור היסוד שהרי אין הלבנ' מתחדש' אלא מאור היסוד ואין אור ביסוד אלא בסבת הלבנ' ולזה בלי ספק שנחרב בבית א' ממה שהי' קודם אותם הבנייני' כלל. ולזה יהי' הבחי' הזאת הג' ב' שהם כמה הא' קודם היות לישראל משכן ולא גלות דהיינו זמן האבות והשבטי'. הב' המשכן ועכ"ז נחשבהו לא' כמו שנחשוב כל זמן בית א' לא' עם היות שהיו י"ד מלכי' לבנ' מתמעטת והולכת. ובית ב' לא' מן הטעם הזה בעצמו ועל הבחי' הזאת הב' אמר ואני בתוך הגול' המל'. ואין הלבנ' מאיר' על לסיבת נ"הר כבר ירצ' שהיסוד מאיר מכבר מקוד' ועתה כבר נפסק. אמנם ההפסק הזה נק' נהר יחרב שאינו יבש אלא חרב שאין מימיו נגרי'. אמנם לח אבל כשנחרב בב' נאמר אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש ופי' יחרב בבית א' ויבש בבית ב' שאז נתייבש השפע מכל וכל. והרי זו בחי' ד' אל הנהר בשפעו. וחסרו כל הטובות אפי' אותם הבחי' שהיו אל האבות נעדר ונסתם מכל וכל:

תמר ו - פרק כב

הנה אלו היסוד לא הי' בו אלא הבחי' הנז' שהם העדר השפע הטוב נחמנו אבל יש עוד רעה חולה נוסף על זה והוא שבזולת שהוא נוסף הרחמי' עוד ישפיע דיני' נשמרים לחיצונים ומטעם זה יש ביסוד ב' צנורות ומבשרי אחזה אלוה הצנור הא' לובן החסדים העליונים תכלית החסד עד שהוא עולה ונכלל עד הסתר בסוד החסדים העליונים שטיפת הזרע הנשפע באותו הייחוד עולה בסוד הלובן העליון ומשם נשפע ולזה היסוד

חסד מכלל החסדים וכשהוא מתעלה מעורר החסדים העליונים ומגיר השפע בכמה בחי' עד אין תכלית כאשר נבאר בס"ד. אמנם יהי' הענין הזה כאשר ישראל כשרים וקרבנם מרוצה למעל' וגורם ייחוד ואז המלאך אורי"אל יורד ומאסף סור ההתעוררות הקרבן ומעלהו זך ונקי למעלה. אמנם כאשר ישראל אינם הגונים וקרבנם אינם מתקבל למעלה אז יתעורר הצנור השמאלי אשר ביסוד והוא סוד שמרי המים העליונים ומותרם כדפי' לעיל ונשפע אל התחתונים והחיצונים מתעוררים ובאים לינק מן המותר הזה ומיד היסוד מעורר לדין לתת להם שפע ומזון החיצוני מים המרים המאררים ואין ממש בזולת היותו חרב חרב ויבש מהשפע הטוב הוא מתמלא מהחיצוני ומעברות המים ומשפיע אל החיצוני' ואז הייחוד הראוי אל הקדושי' נהפוך הוא שנעש' אל החיצוני' ולכך הקרבן ניתן אל החיצוני' והכלבים באי' ואוכלים אותו ממש תמורת הטוב הו בזמן שבית המקדש קיים ואין קרבנם מתקבל כדפי'.

בריך רחמנא דסייען. עד כאן מצאתי בהכ"י הנמצא בעה"ק חברון תובב"א. אלקים יכוננה להיות שקטה ושאננה. רשנה ורעננה. ובצל שדי תתלוננה. ולא תשכון עלי' ענה. עד עת לחננה. לעלות לציון בגיל ורננה קרית דוד חנה. תהי' לראש פנה. ונבנתה על תלה ומכונה, היכל ר' שמה כבראשונה, במהרה בימינו אמן כי"ר

השמטה ומפתחות מעין הבדולח

ספר אלימה מעין ד עין השמש תמר ו - פרק א בענין התפשטות הכתר מא"ס וההבדל שבינו ובין מאצילו והמציאות דרך כלל: פרק ב בענין ב' בחי' אשר בכתר מצד עצמו או מצד תי' והרחק ההסתעפות בו: הג' בביאור ד' בחי' אשר בכתר ב' אור וחשך וב' דבקות עם הספי' ומבלעדי ה' אין להם קיום: הד' בביאור ב' הפכיות אשר בכתר הא' מצד המאצי'. הב' מצד הנאצלי': הה' בביאור השרשת הספי' בחכמה שבכתר:

הו' בביאור הרצונות שבכתר והמלכי' שבחכמה שבכתר והבדל שבין חכמה למחשבה: הז' בביאור הבדל בין הרצונות למלכי' לתיקוני הכתר שהם ג' בחי' בכתר: הח' בביאור השתלשלות בחי' הכתר זמ"ז והשתלשלות המלכים זמ"ז והעלם העליון וגלוי התחתון: הט' בביאור בחי' הנעלמות אשר בכתר שאינם בתורה כלל ובחי' מלכים שבתוכה ובחי' עולות בשם: הי' בביאור ג' בחי' אשר בכתר והעלתן והיותם כל"י עצ"ם פר"י וטעמן בבחי': הי"א בביאור העלם הכתר אפילו מציאותו בבחי' הספי' התחתונות וטעם כולל לכל מקום העלמו: הי"ב בביאור באיזו בחי' מהכתר יתייחסו התי' בו:

הי"ג במשל הנר הנז' בדברי רשב"י בשעת פטירתו והסבר' בענין בסברא נכונה: הי"ד טעם אל ט' ספירות לבד מושרשות בכתר וטעם אל הספי' י' והתיקונים הרבה מאד: תושלב"ע: